Mötesbok: Utskottet för Samhälle och utveckling (2025-09-03)

Utskottet för Samhälle och utveckling

Datum: 2025-09-03

Plats: Stadshuset, plan 2 Bohusrummet

Kommentar:

Dagordning

Kallelse

KallelseUtskottet för Samhälle och utveckling2025-09-03 4

Val av justerare

Tillkommande och utgående ärenden

Information

78/25 Information om Aktualiserad Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030 8
79/25 Information om Remiss Förslag till regional utvecklingsplan för storstadsregionen, RUPS 46
80/25 Information om Florapraken 89
81/25 Information om Dammbergen 90
82/25 Information om parkeringsnorm efter återremiss 98
83/25 Information om GC - Kode - kommungräns, Stenungsund 101
84/25 Information om Ekelöv-Kareby 102

Ärenden till kommunstyrelsen

85/25 Remissvar Trafikstrategi Ale kommun 103
86/25 Kungälvs remissvar på förslag till regional infrastrukturplan för Västra Götaland 2026–2037 146
87/25 Taxa för offentlig kontroll och prövning livsmedel 154
88/25 Taxa för tillsyn och prövning enligt lag om åtgärder mot förorening från fartyg 162
89/25 Taxa prövning och tillsyn enligt miljöbalken samt strålskyddslagen 170
90/25 Markanvisningsavtal berörande Diseröd 1:1 och Diseröd 1:127 195
91/25 Planbesked för Halltorp 1:64 206
92/25 Förslag till beslut - Planbesked för Rishammar 5:22 283
93/25 Beslut om utställning - Revidering av avfallsföreskrifter 314
94/25 Tjänsteanteckning - Beslut om planstart och samråd för ändring av detaljplan för del av Vena 1:3 366
95/25 Tjänsteanteckning – Planstart för ändring av detaljplan för Marstrand 33:6 368
96/25 Beredningsskrivelse handlingsplan för bostadsförsörjning 395
97/25 Förvärv Skatan 4 och 8 548

Information från sektorchef

98/25 Information från sektorchef 551
99/25 Ekonomi och avvikelser 552

Övrigt

KUNGÄLVS KOMMUN

Kallelse
2025-09-03

Kallelse

Instans	Utskottet för Samhälle och utveckling
Plats	Stadshuset, plan 2 Bohusrummet
Tid	Onsdagen den 3 september kl 09:00-17:00

Ledamöter	Jonas Andersson (S)	Ordförande
	Greger Plannthin (SD)	Vice ordförande
	Helena Lindgren Karlsson (S)	
	Erik Martinsson (-)	
	Charlotta Windeman (M)	
	Ove Wiktorsson (C)	
	Ilona Waern (KD)	

Jonas Andersson (S)	Moa Stensson
Ordförande	Sekreterare

Kallelse

Utskottet för Samhälle och utveckling
2025-09-03

Dagordning

			Förslag till beslut
1		Upprop	
2		Val av justerare	Utses
3		Tillkommande och utgående ärenden	Fastställs
		Information	
4	2025-338	Information om Aktualiserad Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030 09:05-09:25 *Sara Flytström*	Antecknas
5	2025-339	Information om Remiss Förslag till regional utvecklingsplan för storstadsregionen, RUPS 09:25-09:45 *Sara Flytström*	Antecknas
6	2025-403	Information om Florapraken 09:45-09:55 *Johan Hellborg*	Antecknas
7	2025-404	Information om Dammbergen 09:55-10:15 *Johan Hellborg*	Antecknas
8	2025-405	Information om parkeringsnorm efter återremiss 10:15-10:35 *Martin Gistell, Marielle Månskär* PAUS 10:35-10:45	Antecknas
9	2025-386	Information om GC - Kode - kommungräns, Stenungsund 10:45-11:00 *Jenny Björness Bergdahl*	Antecknas
10	2025-387	Information om Ekelöv-Kareby 11:00-11:15 *Jenny Björness Bergdahl*	Antecknas
		Ärenden till kommunstyrelsen	

Kallelse

Utskottet för Samhälle och utveckling
2025-09-03

11	KS2025/1012-2	Remissvar Trafikstrategi Ale kommun 11:15-11:30 *Jenny Björnness Bergdahl*	Beslut
12	KS2025/1245-2	Kungälvs remissvar på förslag till regional infrastrukturplan för Västra Götaland 2026–2037 11:30-11:45 *Jenny Björnness Bergdahl*	Beslut
13	KS2025/1572-1	Taxa för offentlig kontroll och prövning livsmedel 11:45-11:50 *Lina Lindahl*	Beslut
14	KS2025/1573-1	Taxa för tillsyn och prövning enligt lag om åtgärder mot förorening från fartyg 11:50-11:55 *Lina Lindahl*	Beslut
15	KS2025/1574-1	Taxa prövning och tillsyn enligt miljöbalken samt strålskyddslagen 11:55-12:00 *Lina Lindahl* LUNCH 12:00-13:00	Beslut
16	KS2015/1643-77	Markanvisningsavtal berörande Diseröd 1:1 och Diseröd 1:127 13:00-13:10 *Therese Brattfors*	Beslut
17	KS2022/0456-9	Planbesked för Halltorp 1:64 13:10-13:20 *Ulrica Reuterberg*	Beslut
18	KS2024/1578-6	Planbesked för Rishammar 5:22 13:20-13:30 *Ulrika Engström*	Beslut
19	KS2025/1400-1	Beslut om utställning - Revidering av avfallsföreskrifter 13:30-13:40 *Dan Gorga*	Beslut
20	KS2025/1552-1	Beslut om planstart och samråd för ändring av detaljplan för del av Vena 1:3	Beslut

Kallelse

Utskottet för Samhälle och utveckling
2025-09-03

		13:40-13:55 *Josefin Brodén*	
21	KS2025/1435-1	Planstart för ändring av detaljplan för Marstrand 33:6 samt godkännande av plankostnadsavtal (Dnr KS2025/1435-1) 13:55-14:05 *Josefin Brodén*	Beslut
22	KS2025/1212-1	Beredningsskrivelse handlingsplan för bostadsförsörjning 14:05-14:35 *Cecilia Eriksson, Pernilla Attnäs Björk* PAUS 14:35-14:45	Beslut
23	KS2025/1173-10	Förvärv Skatan 4 och 8 14:45-14:55 *Håkan Wallentin*	Beslut
		Information från sektorchef	
24	2025-384	Information från sektorchef - Information om sektorplan *Tony Strandh, Tomas Turnéus, Kenza Bennani Ziatni, Mirsad Radoncic* 14:55-16:25	Antecknas
25	2025-385	Ekonomi och avvikelser *Anette Fredrikson, Kerstin Engelin* 16:25-16:35	Antecknas
		Övrigt	
26	2025-308	Utvärdering av den politiska organisationen 16:35-17:00	Antecknas

Filen hittades inte. Den är antingen borttagen eller utcheckad

From: Felicia Lanhage on behalf of "Miljö- och regionutvecklingsnämnd" <miljo-och.regionutvecklingsnamnd@vgregion.se>
Sent: Mon, 14 Apr 2025 08:27:56 +0000
To: kommun@ale.se; kommun@harryda.se; kommun@lerum.se; kommun@ockero.se; kommun@stenungsund.se; kommun@tjorn.se; kommunen@lillaedet.se; kommunstyrelsen@alingsas.se; kundcenter@partille.se; stad@molndal.se; Registrator; stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se; boras.stad@boras.se; herrljunga.kommun@herrljunga.se; kansliet@svenljunga.se; kommun@tranemo.se; kommun@ulricehamn.se; kommunen@bollebygd.se; kommunen@vargarda.se; ks@mark.se; kommunen@hjo.se; info@mariestad.se; karlsborg.kommun@karlsborg.se; kommun@essunga.se; kommun@grastorp.se; kommun@gullspang.se; kommun@lidkoping.se; kommunen@falkoping.se; kommunen@toreboda.se; kommunstyrelsen@gotene.se; skara.kommun@skara.se; Kommunstyrelsen@skovde.se; tidaholms.kommun@tidaholm.se; kommun@tibro.se; vara.kommun@vara.se; kommun@bengtsfors.se; kommun@dalsed.se; kommun@fargelanda.se; kommun@lysekil.se; kommunen@mellerud.se; kommun@munkedal.se; kommun@orust.se; info@sotenas.se; kommun@stromstad.se; kommun@tanum.se; kontaktcenter@trollhattan.se; kommunen@uddevalla.se; kommun@vanersborg.se; kommun@amal.se; kansli@fyrbodal.se; info@skaraborg.se; info@borasregionen.se; diarium@goteborgsregionen.se; info@businessregion.se; christina.gehrke@almi.se; vgl@foretagarna.se; info@vastsvenskahandelskammaren.se; goteborg@coompanion.se; fyrbodal@coompanion.se; skaraborg@coompanion.se; sjuharad@coompanion.se; ingi.jonasson@scienceparkskovde.se; linda.bohlin@innovatum.se; johan.lofvenholm@lindholmen.se; cecilia.edebo; erik.bresky@scienceparkboras.se; goteborg@drivhuset.se; goteborg@drivhuset.se; hv@drivhuset.se; boras@drivhuset.se; goteborg@ungforetagsamhet.se; fyrbodal@ungforetagsamhet.se; alvsborg@ungforetagsamhet.se; skaraborg@ungforetagsamhet.se; kajsa@csrvastsverige.se; maria.wiren@universeum.se; lisa.belfrage@navet.com; linda.markus@molekylverkstan.se; balthazar@skovde.se; magnus.elmshorn@skovde.se; annica.hansson.wallden@dalenium.com; daniel.svedmyr@innovatum.se; jan.andersson; asa.hasslin@iucvast.se; info@iucvast.se; leif.pehrsson; info@idcab.se; ewa.ekman@gtc.com; info@iuc-sjuharad.se; Fredrik.gunnarsson@industriarbetsgivarna.se; registrator@chalmers.se; registrator; registrator@his.se; registrator@hb.se; registrator@hv.se; margareta.stigson@slu.se; registrator@myh.se; info@ri.se; info@sofvast.se; info@finsam.goteborg.se; info@samskaraborg.se; kansli@sjusam.se; anna.fagefors@sjusam.se; Ann.Kickeus@trollhattan.se; Helene.Ohlsson@bengtsfors.se; elin.jartun@finsam.goteborg.se; annika.ruys-hagberg; christel.martinsson@samskaraborg.se; catarina.ortengren@sofvast.se; henrik.svedberg@alvokust.se; Elisabeth Rahmberg Johansson; vastragotaland@lansstyrelsen.se; jordbruksverket@jordbruksverket.se; registrator@energimyndigheten.se; registraturen@boverket.se; tillvaxtverket@tillvaxtverket.se; vastsverige@tillvaxtverket.se; vinnova@vinnova.se; esf@esf.se; vastsverige@esf.se; trafikverket; registrator@arbetsformedlingen.se; eva.wettermark@arbetsformedlingen.se; registrator@raa.se; info@jamy.se; havochvatten@havochvatten.se; skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se; emil.bengtsson@skogsstyrelsen.se; lo-vastsverige@lo.se; maria.th.jaokobsson@vgregion.se; skaraborg.vast@unionen.se; goteborg@unionen.se; sjuhall@unionen.se; Branka Djukanovic Svensson; rudolf.antoni@svensktnaringsliv.se; vastragotaland@lrf.se; registrator@skr.se; region@regionvarmland.se; regionen@regionhalland.se; regionen@rjl.se; regionen@regionorebrolan.se; registrator.rlk@regionstockholm.se; region@skane.se; post@ofk.no; postmottak@byr.oslo.kommune.no; kommun@kungsbacka.se; vastra@hushallningssallskapet.se; info@radgivarna.nu; tomas.rydsmo@helasverige.se; skaraborg@helasverige.se; tinaredcap@gmail.com; goteborgsregionen@helasverige.se; vastragotaland@rfsisu.se; magnus.pettersson@vgidrott.se; info@vgb.nu; janolanolin; helena.dahlstrom; piasvanqvist; marie.pettersson@coompanion.se; Kerstin

Söderberg; Katrin Sepp; janolanolin; Jan Linde; espigadario@gmail.com; erica; info@skoopigr.se; cecilia.nilsson@svinesundskommitten.com; Liselott Johansson; Camilla Salén; Maria Talja; Rikard Eduards; Emma Broberg; info@steneby.se; post@vastkuststiftelsen.se; info@dalslandskanal.se
Subject: Aktualiserad Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030
Attachments: Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030 - Remissversion aktualiserad strategi 2025.pdf, Remissmissiv extern - Aktualiserad RUS.pdf
Categories: Maria

Varsam: Detta är ett meddelande från en extern avsändare. Öppna inte länkar eller bilagor om du är osäker på avsändaren eller innehållet.

Hej,

Förslag på aktualiserad Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030 går nu ut på remiss. Er organisation bjuds in att ge ert svar på remissversionen av strategin. Remissperioden pågår mellan 14 april och 15 september.

Bifogat finns remissmissiv med frågeställningar och sändlista samt den aktualiserade regionala utvecklingsstrategin. Ni hittar remisshandlingarna och mer information om remissförfarandet på www.vgregion.se/rusremiss.

För er som vill få förslaget presenterat för er eller har frågor om remissen, bjuder vi in till två digitala seminarier den 28 april och 5 maj. Anmälan sker via länken ovan.

Har ni frågor är ni välkomna att kontakta Hanna Jönsson, processledare regional utvecklingsstrategi, hanna.m.jonsson@vgregion.se

Vi ser fram emot era svar.

Vänliga hälsningar,
Felicia Lanhage
Nämndsamordnare
Miljö- och regionutvecklingsnämnden

Koncernstab Kansli och säkerhet
Avdelning Nämndsamordning
Koncernkontoret
Västra Götalandsregionen
Telefon: 0766 – 97 02 55
Mejl: felicia.lanhage@vgregion.se

Postadress: Regionens Hus, 405 44 Göteborg
Besöksadress: Bergslagsgatan 2, 411 04 Göteborg

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030

Remissversion Aktualiserad strategi 2025

Förord remissversion

FÖRSLAG PÅ AKTUALISERAD STRATEGI har arbetats fram i bred dialog med kommuner, kommunalförbund, näringsliv, det civila samhället, akademi, länsstyrelsen och andra myndigheter med flera, samt internt inom Västra Götalandsregionens nämnder, förvaltningar och bolag. Förslaget baseras även på omvärldsanalys, uppföljning av utvecklingen i länet, utvärdering av strategins kraftsamlingar och andra lärdomar från genomförandet.

De ändringar och förtydliganden som gjorts i strategin sammanfattas i en bilaga till remissversionen. I bilagan beskrivs även syfte och avgränsning för översynen samt hur den genomförs i en dialogprocess. Förslaget är ute på remiss 14 april–15 september 2025 och vi ser fram emot att ta del av era remissvar.

Helena Lundberg Nilsson, Regionutvecklingsdirektör, Västra Götalandsregionen, april 2025

Innehåll

Tillsammans ställer vi om 4
- VI SOM GENOMFÖR STRATEGIN 4
- SÅ LÄSER DU DEN REGIONALA UTVECKLINGSSTRATEGIN 5

Strategins mål 6

Goda förutsättningar i Västra Götaland 8
- ETT SAMLAT OCH STRATEGISKT REGIONALT UTVECKLINGSARBETE 8

Samhällsutmaningar som drivkraft 9

Fyra långsiktiga prioriteringar 10
- **STÄRKA INNOVATIONSKRAFTEN** – för ett konkurrenskraftigt näringsliv i framkant 12
- **BYGGA KOMPETENS** – för bättre kompetensförsörjning och livslångt lärande 13
- **ÖKA INKLUDERINGEN** – för stärkt tillit och sammanhållning 14
- **KNYTA SAMMAN VÄSTRA GÖTALAND** – för hållbar och förbättrad tillgänglighet 15

Tillsammans kraftsamlar vi 16
- INDUSTRINS GRÖNA OMSTÄLLNING 18
- FRAMTIDSRUSTA BARN OCH UNGA 18
- ÖKAD ROBUSTHET GENOM SAMVERKAN I SAMHÄLLSPLANERING 19

Genomförande – i dialog och samverkan 20
- FYRA VÄGLEDANDE PRINCIPER 23
- KUNSKAP OCH LÄRANDE 24
- VERKTYG OCH RESURSER 25

Så bidrar strategin till Agenda 2030 27

Så hänger det ihop 28

BILAGA: Sammanfattning av ändringar och förtydliganden 30

Tillsammans ställer vi om

Alla som bor och verkar i Västra Götaland ska ha möjlighet att leva ett gott liv. Nyckeln till Västra Götalands långsiktiga attraktivitet och konkurrenskraft är vår gemensamma förmåga att vara innovativa och ställa om till ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart samhälle.

DEN REGIONALA UTVECKLINGSSTRATEGIN anger en riktning för omställningen till ett gott liv i Västra Götaland. Den beskriver mål och prioriteringar där takten i omställningen behöver öka och den fokuserar på områden som utvecklas dels genom samarbete mellan organisationer och sektorer, dels genom samverkan mellan lokal, regional, nationell och internationell nivå.

För att ställa om till ett hållbart Västra Götaland behöver vi möta flera samhällsutmaningar parallellt. Ingen kan lösa dessa utmaningar på egen hand, men tillsammans kan vi bidra till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle. Strategin sträcker sig till 2030, med utblick mot 2045 för att väga in behovet av långsiktighet när vi samverkar kring komplexa samhällsutmaningar och möjligheter för länets utveckling.

Vi som genomför strategin

Vi som varit med och tagit fram strategin och ska bidra till att den genomförs är näringslivet och dess organisationer, länets 49 kommuner och fyra kommunalförbund, akademi och forskningsinstitut, det civila samhället, Västra Götalandsregionen samt länsstyrelsen och andra statliga myndigheter. Vi har alla olika ansvar, resurser och kunskaper, och strategin är plattformen för vår samverkan och för ett kraftfullt genomförande.

SÅ HÄNGER DET IHOP

Strategin tar sin utgångspunkt i Vision Västra Götaland – Det goda livet.

Det goda livet förutsätter en hållbar utveckling i tre dimensioner – ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. Dessa tre dimensioner är beroende av varandra och förstärker varandra.

Den regionala utvecklingsstrategin bidrar till det regionala genomförandet av internationella, europeiska och nationella utvecklingsstrategier. På global nivå finns Agenda 2030 med 17 hållbarhetsmål. På europeisk nivå finns strategier och regleringar som ska säkerställa en rättvis omställning till en hållbar och konkurrenskraftig ekonomi i EU och med mål och åtgärder för klimatneutralitet fram till 2050. På nationell nivå finns Strategin för hållbar regional utveckling.

Regionala utvecklingsstrategin samspelar med tre andra regionala måldokument som är antagna av regionfullmäktige. Dessa måldokument är Strategi för hälso- och sjukvårdens omställning i Västra Götalandsregionen, Regionalt trafikförsörjningsprogram och Västra Götalands kulturstrategi och kulturplan.

Den regionala utvecklingsstrategin vägleder kommuner, kommunalförbund, näringsliv, akademi och forskningsinstitut, det civila samhället samt länsstyrelsen och andra statliga myndigheter i det gemensamma arbetet med regional utveckling. Strategin och regionfullmäktiges budget styr tillsammans Västra Götalandsregionens satsningar på regional utveckling.

gsstrategi för Västra Götaland 2021-2030 - 2025-338 Information om Aktualiserad Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030 : Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030 - Remissversion aktualiserad strategi 2025.pdf

Så läser du den regionala utvecklingsstrategin

Den regionala utvecklingsstrategin pekar ut riktningen för vårt gemensamma arbete för Västra Götalands utveckling. Strategin består av ett mål, fyra långsiktiga prioriteringar och tre områden för tvärsektoriell kraftsamling.

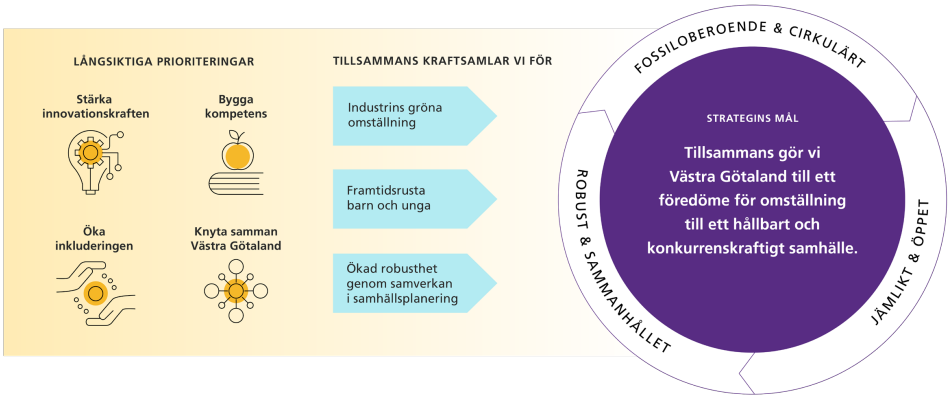
STRATEGINS MÅL pekar ut riktningen fram till 2030 och handlar om behovet av att ställa om Västra Götaland till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle. Målet konkretiserar vad en sådan omställning innebär ur ekonomiskt, miljömässigt och socialt perspektiv. Målet har utblick mot 2045 för att signalera behovet av långsiktighet när vi samverkar kring komplexa samhällsutmaningar och möjligheter för länets utveckling.

DE FYRA LÅNGSIKTIGA PRIORITERINGARNA beskriver de områden som utgör basen för Västra Götalands samlade och strategiska utvecklingsarbete på regional nivå. Områdena griper in i varandra och kräver strategisk samverkan och gemensamma insatser för att klara omställningen till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle.

TILLSAMMANS KRAFTSAMLAR VI med fokus på tre områden som behöver extra kraft för att accelerera omställningstakten. Det innebär att vi stärker vår tvärsektoriella samverkan och samordnar utvecklingsarbetet för att åstadkomma viktiga förflyttningar. Kraftsamlingarna ses över en gång per mandatperiod.

GENOMFÖRANDET sker i dialog och samverkan, med utgångspunkt i kunskap och lärande. Fyra vägledande principer utmanar och guidar oss.

Figuren beskriver den regionala utvecklingsstrategins olika delar och hur de förhåller sig till varandra. Strategin har ett mål, fyra långsiktiga prioriteringar som utgör den breda basen i det regionala utvecklingsarbetet och tre områden som vi tillsammans kraftsamlar kring för att accelerera omställningstakten i riktning mot målet.

Strategins mål

– pekar ut riktningen framåt och handlar om behovet av att ställa om Västra Götaland till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle. Målet konkretiserar vad en sådan omställning innebär ur ekonomiskt, miljömässigt och socialt perspektiv.

Strategins mål

Nyckeln till ett långsiktigt konkurrenskraftigt och attraktivt Västra Götaland är vår gemensamma förmåga till innovativ omställning inom en rad områden. Det bidrar till att alla som bor och verkar i Västra Götaland ska ha möjlighet att leva ett gott liv. Strategins mål pekar ut riktningen för Västra Götalands utveckling och det formuleras enligt följande:

Tillsammans gör vi Västra Götaland till ett föredöme för omställning till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle.

Målet konkretiserar och balanserar vad en sådan omställning innebär ur ett ekonomiskt, ett socialt och ett miljömässigt perspektiv: Ett Västra Götaland som ställer om är robust och sammanhållet, jämlikt och öppet samt fossiloberoende och cirkulärt.

Målet pekar ut riktningen till 2030, med utblick mot 2045 för att det krävs långsiktighet när vi samverkar kring komplexa utmaningar och ställer om samhället.

Robust och sammanhållet

I det robusta Västra Götaland är samhället motståndskraftigt och kan möta både kända och oförutsedda utmaningar. Näringslivet har hög konkurrenskraft och en internationellt erkänd förmåga att hantera tekniska utvecklingssprång, behovet av nya kompetenser och ekonomiska förändringar. Akademin bidrar genom att tillhandahålla forskning i framkant samt relevant kompetensförsörjning och kompetensutveckling. Det finns utvecklade strukturer för livslångt lärande och genom nya och innovativa arbetssätt och digitala tjänster tillgodoses näringslivets och offentlig sektors behov av arbetskraft och kompetens. Det finns en uthållighet och god beredskap att möta effekterna av ett förändrat klimat, geopolitisk instabilitet, omvälvande händelser och kriser.

Det sammanhållna Västra Götaland kännetecknas av en hållbar och förbättrad tillgänglighet och ett välfärdssystem med god demokratisk förankring som gör att invånarna känner sig trygga och får jämlika förutsättningar för att förverkliga och tillgodose sina behov.

Jämlikt och öppet

I det jämlika Västra Götaland deltar varje människa i samhället på jämställda och jämlika villkor och ingen människa lämnas utanför i samhällsutvecklingen. Där har alla oavsett kön samma möjligheter att forma samhället och sina egna liv. Samhället är inkluderande och transparent, och invånarna är delaktiga och har tillit till varandra och till samhället i stort. Olika platsers förutsättningar tas tillvara och det finns ett samspel och utbyte mellan platser både fysiskt och digitalt. Tillgången till, och möjligheten att delta i, förenings- och kulturliv stärker tillhörigheten och välbefinnandet hos invånarna.

Det öppna Västra Götaland är integrerat med omvärlden och har ett rikt utbyte nationellt och internationellt. Genom goda relationer och samarbete med våra grannregioner bidrar vi till en hållbar utveckling både lokalt och globalt.

Fossiloberoende och cirkulärt

I det fossiloberoende och cirkulära Västra Götaland är den privata och offentliga sektorn föregångare som inspirerar och påverkar det nationella, det europeiska och det internationella miljö- och klimatarbetet. Klimatomställningen accelererar, vilket leder till minskade utsläpp från både produktion och konsumtion. Användningen av nyutvunna råvaror minskar. Fossila bränslen och material ersätts med elektrifiering och resurseffektiva och biobaserade produkter och tjänster. Genom att eliminera avfall, hålla produkter och material i användning och återskapa naturliga system minskar Västra Götaland sitt ekologiska fotavtryck och främjar en cirkulär ekonomi. Den biologiska mångfalden stärks och det ger också positiva effekter på människors hälsa och välmående.

I ett fossiloberoende och cirkulärt Västra Götaland kan och vill invånarna göra hållbara val och bidrar med kreativa lösningar som begränsar miljö- och klimatpåverkan.

Strategin ska bidra till klimatmålen för Västra Götalands län

Sedan 2009 finns ett gemensamt klimatmål i Västra Götaland – att vara en fossiloberoende region år 2030. Samtliga kommuner i Västra Götaland, lärosäten och många företag och organisationer står bakom detta mål. Klimatmålet innebär att utsläppen av växthusgaser ska minska med 80 procent från 1990 års nivå till år 2030. Dessutom ska utsläppen av växthusgaser från västsvenskarnas konsumtion minska med 30 procent jämfört med 2010, oavsett var i världen de sker.

Goda förutsättningar i Västra Götaland

Västra Götaland har 1,8 miljoner invånare och består av 49 kommuner. Länet är stort till ytan och består av landsbygder, små och stora tätorter och städer. I Västra Götaland finns stora naturresurser med vatten, skogar och den största jordbruksarealen i Sverige. Detta utgör bas för konkurrenskraftiga näringar där det rika naturlivet, den långa kuststräckan och de många sjöarna även gör länets olika delar attraktiva att besöka, leva och verka i. Det finns en mångfald av branscher och företag som har stor betydelse för utvecklingen såväl i Västra Götaland som nationellt och internationellt. Västra Götaland har ett rikt kulturliv, ett unikt kulturarv och starkt civilsamhälle och föreningsliv. Det finns en styrka i Västra Götalands långa tradition av samverkan mellan offentlig sektor, näringsliv, akademi och det civila samhället som ger oss goda förutsättningar att vara ett föredöme för omställning.

VÄSTRA GÖTALANDS GEOGRAFISKA struktur består av fyra regionala kärnor – Göteborg, Borås, Skövde och Trollhättan–Vänersborg–Uddevalla. Samtliga är betydelsefulla utifrån läge, storlek och funktion, där Göteborgsregionen är tillväxtmotor för ett större omland. Göteborg har också en särskild roll som centrum för länets arbetsmarknad, forskning och innovation, logistik och transport samt internationella utbyten. Här ligger Skandinaviens största hamn och sjöfarten är avgörande för svensk export och import. Västra Götaland är därtill Sveriges transport- och logistikcentrum med flera geografiskt utspridda noder där flera transportslag möts.

ALLA ORTER OCH platser i Västra Götaland har olika funktioner som binds samman i ett nätverk via digital och fysisk infrastruktur, både inom och utanför länets och landets gränser. Det skapar en regional helhet av platser som utvecklas utifrån sina respektive förutsättningar och möjligheter.

VÄSTSVERIGE ÄR EN av de starkaste regionerna i Europa när det kommer till innovation och en av de regioner i världen där det satsas mest på investeringar i forskning och utveckling i förhållande till ekonomins storlek. Industrin står för en stor del, däribland fordonsindustrin och life science. Globalt verksamma företag, lärosäten, starka forskningsmiljöer samt välutvecklade strukturer för entreprenörskap och innovation gör Västra Götaland till en ledande region inom både forskning och utveckling. Länets framstående forsknings- och utbildningsmiljöer bidrar tillsammans till attraktivitet och utveckling. Därtill har det dynamiska kulturlivet både nationell och internationell lyskraft.

I VÄSTRA GÖTALAND finns många starka och unika branscher och företag som har stor betydelse i ett internationellt perspektiv. Flera branscher, till exempel transportmedelsindustrin och kemiindustrin, befinner sig mitt i stora omvandlingar som kräver både innovation och förändrade kompetenser. I en öppen och internationellt konkurrensutsatt region som Västra Götaland påverkas näringslivet tidigt av både konjunktursvängningar och det geopolitiska läget, men där många års samlat regionalt utvecklingsarbete ger en robust grund att stå på.

Ett samlat och strategiskt regionalt utvecklingsarbete

Det regionala utvecklingsarbetet i Västra Götaland är långsiktigt strategiskt och omfattar utveckling inom kultur och upplevelser, föreningsliv, kompetensförsörjning, näringsliv, forskning och innovation, miljö och klimat. Det omfattar även samhällsplanering av infrastruktur, bredband, kollektivtrafik och platsers utveckling samt arbete med folkhälsa, jämställdhet, antidiskriminering och mänskliga rättigheter.

DET FINNS EN LÅNG tradition av att offentlig sektor, näringsliv, akademi och det civila samhället agerar tillsammans i Västra Götaland, både inom länet, med grannregioner och i olika internationella samarbeten. Etablerade samarbetsmiljöer, stabila strukturer och en mångfald av människor ger resurser och förutsättningar att omsätta kunskap och engagemang i hållbara lösningar. Detta bidrar även till länets gemensamma förmåga att möta utmaningar och kriser. Det regionala utvecklingsarbete som kännetecknar Västra Götaland är en styrka för att åstadkomma en innovativ omställning till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle.

Samhällsutmaningar som drivkraft

Västra Götaland har ett bra utgångsläge men vi behöver samtidigt möta ett antal regionala och globala utmaningar. Detta innebär att stora samhällssystem behöver ställas om och förändras i grunden, inte minst för att begränsa den globala uppvärmningen och den akuta förlusten av biologisk mångfald. Komplexiteten i de flesta samhällsutmaningarna gör att innovativa lösningar behöver arbetas fram gemensamt och tvärsektoriellt utifrån Västra Götalands förutsättningar och styrkor. Ett utvecklingsarbete som tar sin grund i samhällsutmaningarna ger kraft i omställningen.

Strategin tar sin utgångspunkt i följande samhällsutmaningar:

- Effekterna av klimatpåverkande utsläpp ökar och den biologiska mångfalden är akut hotad med alltmer allvarliga konsekvenser på samhällsnivå.
- Det osäkra världsläget med fler allvarliga kriser och geopolitiska konflikter ställer nya krav på samhälle och näringsliv.
- Den demografiska utvecklingen med minskande födelsetal, ökad medellivslängd och lägre andel befolkning i yrkesverksam ålder leder till utmaningar att klara välfärdens uppdrag och näringslivets kompetensförsörjning. Bristen på vissa kompetenser är stor, samtidigt som många saknar arbete.
- Västsveriges ekonomi och näringsliv står inför hårdare global konkurrens, snabb förändring i värdekedjor och ökade krav på nyckelkompetenser. För att behålla jobben och länets ledande position inom forskning, innovation och utveckling krävs snabbhet och stärkta satsningar.
- Den digitala transformationen, utvecklingen inom AI och andra banbrytande teknologier går snabbt och påverkar alla delar i samhället. Det öppnar nya möjligheter men innebär också etiska dilemman och risker inom exempelvis cybersäkerhet.
- Utvecklingsbehoven för transportinfrastruktur, särskilt för järnväg och kollektivtrafik, är fortsatt stora. Långa ledtider samt en generell brist på finansiering ställer krav på alternativa arbetssätt och lösningar.
- Invånarnas tillgång till arbete och samhällsservice skiljer sig åt inom länet. Socioekonomiska klyftor behöver minska och invånare känna sig delaktiga i samhället.
- Tilliten till samhället och demokratin riskerar att minska i takt med dels ökad spridning av falsk eller vilseledande information, dels utbredd organiserad brottslighet.
- En ökande andel unga känner oro för framtiden och är inte nöjda med livet. Alltför många barn och unga upplever psykisk ohälsa. Många klarar inte skolan. Allt yngre personer rekryteras till kriminella gäng.

Fyra långsiktiga prioriteringar

– beskriver de fyra viktigaste områdena för gemensamma insatser för att klara omställningen till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle. Områdena utgör basen i det samlade strategiska utvecklingsarbetet i Västra Götaland.

Strategin pekar ut fyra långsiktiga prioriteringar

De fyra långsiktiga prioriteringarna beskriver de områden som utgör basen för Västra Götalands samlade regionala utvecklingsarbete. Det krävs strategisk samverkan och gemensamma insatser inom dessa områden för att möta de samhällsutmaningar vi står inför och för att klara av att ställa om till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle. Samtidigt är det områden där förändringstakten måste accelerera eller där den gemensamma beredskapen bör stärkas för att vi ska klara ett antal banbrytande förändringar.

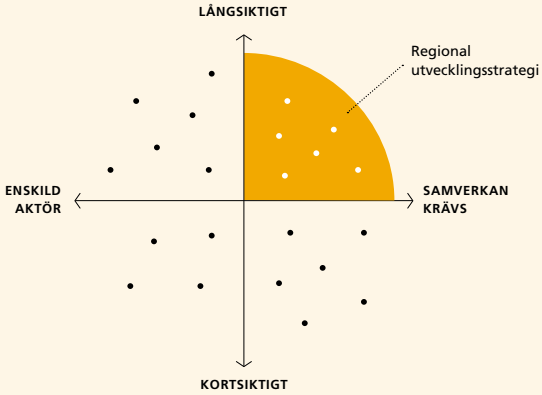
Stärka innovationskraften
– för ett konkurrenskraftigt näringsliv i framkant

Bygga kompetens
– för bättre kompetensförsörjning och livslångt lärande

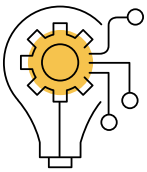
Öka inkluderingen
– för tillit och sammanhållning

Knyta samman Västra Götaland
– för hållbar och förbättrad tillgänglighet

Strategin prioriterar områden som är långsiktigt strategiskt viktiga för Västra Götalands utveckling och där det behövs samverkan mellan olika aktörer och gemensamma insatser för att klara av att ställa om till ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart och konkurrenskraftigt samhälle.

gsstrategi för Västra Götaland 2021-2030 - 2025-338 Information om Aktualiserad Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030 : Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030 - Remissversion aktualiserad strategi 2025.pdf

Stärka innovationskraften

– för ett konkurrenskraftigt näringsliv i framkant

Att stärka innovationskraften handlar om att nyttiggöra kunskap och utveckla idéer med potential att både skynda på omställningen och skapa värde i privat och offentlig sektor. Det omfattar dels insatser för att öka entreprenörskap och nyföretagande och stimulera de mindre företagens innovationskraft, dels satsningar på internationellt starka kluster och forsknings- och innovationsmiljöer.

I ETT ROBUST och fossiloberoende Västra Götaland bygger vi vidare på vår långa erfarenhet av nära samarbete mellan kunskapsintensiv industri, akademi, forskningsinstitut och offentlig sektor. Det gör oss attraktiva som internationell samarbetspart och som plats för strategiska etableringar och investeringar. Samverkan gör oss även mer motståndskraftiga i tider av osäkert världsläge med snabbt förändrade förutsättningar för näringsliv och samhälle.

I VÄSTRA GÖTALAND pågår en grön omställning där fossila energikällor fasas ut och linjära värdekedjor ersätts av cirkulära. Elektrifiering och ökad fossilfri elförsörjning är avgörande för att stärka konkurrenskraften, behålla jobben och säkerställa framtida utveckling. Stärkt innovationskraft ger nya affärsmöjligheter även inom områden som säkerhet, resiliens och biologisk mångfald. Genom att rikta investeringar mot hållbarhet kan Västra Götaland stärka sin position globalt, öka den långsiktiga konkurrenskraften och bidrar till omställningen till ett fossiloberoende samhälle.

HELA DET DYNAMISKA SYSTEMET behövs, från stora kunskaps- och exportintensiva företag, underleverantörer och tjänsteföretag till bredden av innovativa små och medelstora företag. Därtill sociala företag som främjar sociala innovationer och nya affärsmodeller. Entreprenöriella inslag i skola, högre utbildning och forskning stärker företagsamheten och bidrar till förnyelse och utveckling av både samhälle och näringsliv. När invånarnas delaktighet och kreativitet, särskilt barns och ungas skaparförmåga, tas tillvara utvecklas morgondagens innovationer, tjänster och företag.

I VÄSTRA GÖTALAND FINNS områden av särskilt stor betydelse för länets konkurrenskraft, tillväxt och export. Det är viktigt att både behålla nuvarande verksamheter och främja utveckling i riktning mot framtida tekniker och produktionssätt. Strategin ska stärka förutsättningarna för innovativ omställning och hållbar utveckling inom:

- **Hållbar industri** innefattar produktion, nya och biobaserade material, resurseffektiv process- och produktutveckling, industrinära tjänster som digitalisering, teknologier, cirkulära affärsmodeller och energiförsörjning.
- **Hälsa och life science** omfattar utveckling av läkemedel, medicinteknik, välfärdsteknik och innovationer inom hälso- och sjukvård med fokus på precisionshälsa och nyttiggörande av digitaliseringens möjligheter.
- **Livsmedelskedjan, skogliga och maritima näringar** utgår från länets stora naturresurser med hav, sjöar, skogs- och jordbruksarealer och har fokus på innovation, produktion och vidareförädling.
- **Framtidens mobilitet** samlar styrkan i fordons-, flyg- och rymdindustrin, med innovation inom logistik, självkörande tekniker, drönare, elektrifiering och nya typer av tjänster för både person- och godstransporter.
- **Besöksnäring samt kulturella och kreativa branscher** bidrar till länets attraktionskraft och innovativa näringsliv inom områden som evenemang, film, spel, textil och mode.

TEST OCH DEMONSTRATION av innovationer i både pilotform och verklig miljö är ett sätt att hantera olika perspektiv, komplexitet och risker för att på så sätt möta behovet av att snabbt kunna skala upp. Det minskar också tiden till praktisk användning och kan forma en tidig hemmamarknad för globalt framväxande lösningar.

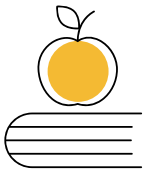
SAMVERKAN OCH KUNSKAPSÖVERFÖRING blir allt viktigare när traditionella branscher vävs samman på nya sätt och med nya branscher. Små och medelstora företag driver på förändringen med innovation och snabb produktutveckling, vilket stärker sysselsättning och företagens lönsamhet. För att nå framgång och effektivisera både privat och offentlig sektor, behövs satsningar på digital transformation, AI, banbrytande tekniker och innovationer samt kompetensutveckling i samarbete med institut och akademi.

FORTSATT STARKA FORSKNINGS- OCH INNOVATIONSMILJÖER möjliggör värdeskapande samarbeten mellan små och stora företag, akademi och offentlig sektor. Nätverk är nyckeln både till företagens tillväxt och till att de ska stanna i Västra Götaland. Offentlig sektor behöver efterfråga och driva på satsningar för förnyelse och, tillsammans med privat sektor, attrahera kompetenser och kapital för utveckling. Innovationer måste kombinera teknik och affärsmodeller med etik, lagar och regler. Test och demonstration av innovationer i pilotform, verklig och digital miljö hjälper till att hantera komplexitet, påskynda praktisk användning och skapa en tidig hemmamarknad för globala lösningar. Innovations- och utvecklingskraften ökar när mångfald och jämställdhet betraktas som konkurrensfördelar. Deltagande i europeiska samarbeten tillför ny kunskap, sprider goda exempel, och stärker effekterna av regionala satsningar på forskning och innovation.

Exempel på långsiktigt viktiga samverkansområden för att stärka innovationskraften:

- → Stimulera entreprenörskap samt utveckla och ta tillvara barns och ungas kreativitet och färdigheter.
- → Främja nyföretagande och bidra till ökad konkurrenskraft och förändringsförmåga i små och medelstora företag, genom exempelvis digitalisering, cirkulära affärsmodeller och utvecklat klimat- och hållbarhetsarbete.
- → Öka den internationella konkurrenskraften genom satsningar på exempelvis hållbar och fossiloberoende industri, hälsa och life science, hållbar mobilitet, livsmedelskedjan, skogliga och maritima näringar, besöksnäring samt kulturella och kreativa branscher.
- → Stärka den västsvenska attraktiviteten för internationell spetskompetens, strategiska etableringar och investeringar.
- → Satsa på innovationsmiljöer för att utveckla, skala upp och nyttiggöra lösningar i samverkan mellan näringsliv, akademi och offentlig sektor.
- → Delta i nationella och europeiska partnerskap för erfarenhetsutbyte och uppväxling av regionala satsningar.

gsstrategi för Västra Götaland 2021-2030 - 2025-338 Information om Aktualiserad Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030 : Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030 - Remissversion aktualiserad strategi 2025.pdf

Bygga kompetens

– för bättre kompetensförsörjning och livslångt lärande

Att bygga kompetens handlar om att öka tillgången till kunskap och kompetens som är avgörande för att samhället ska kunna utvecklas. Utbildning och arbete är grunden för att människor och företag ska växa. Den gröna och digitala omställningen kräver att vi lär och agerar utifrån ny kunskap och ändrade förutsättningar. När behovet av kompetens snabbt förändras blir möjligheterna till livslångt lärande allt viktigare.

DET FINNS FLERA utmaningar i att möta framtidens arbetsmarknad. Utvecklingen inom både privat och offentlig sektor förutsätter tillräckligt med arbetskraft med efterfrågad kompetens. Saknas detta kan effekten bli att företag flyttar sin verksamhet ut ur landet och att den offentliga sektorn inte kan upprätthålla välfärden och viktiga samhällsfunktioner. Enskilda företag och organisationer har behov av att både nyanställa kvalificerad arbetskraft och utbilda befintlig personal.

BEHOVET AV KOMPETENS förändras till följd av digitalisering, automatisering, AI och andra avancerade teknologier samt högre krav på hållbarhet. För att Västra Götaland ska bli fossiloberoende och cirkulärt krävs nya kompetenser och att vi nyttiggör ny forskning. Det geopolitiska läget och ökade säkerhetshot påverkar arbetsmarknaden och kompetensbehoven i stor utsträckning och kan leda till att hela branscher omformas snabbt. Efterfrågan på kompetens förväntas öka inom flera sektorer samtidigt som många går i pension, födelsetalen går ner och andelen människor i arbetsförålder minskar. Förmågan att förutsäga vilken kompetens som behövs i framtiden och att ställa om till nya och innovativa arbetssätt blir allt viktigare. Här kan digitaliseringen och AI vara möjliggörare.

MATCHNINGEN MELLAN UTBUD och efterfrågan på kompetens förutsätter ett nära samarbete mellan utbildningsanordnare, arbetsgivare och branschföreträdare samt att utbudet av utbildningar anpassas snabbare. Det handlar om att förbättra förutsättningarna för ett livslångt lärande och en andra chans för personer vars utbildningsbakgrund och kompetens inte möter kraven på arbetsmarknaden.

VI BEHÖVER SAMVERKA OCH ARBETA systematiskt med kompetensförsörjning utifrån människan, samhällets och arbetsmarknadens behov. När vissa yrken förändras eller försvinner och andra inträder behövs nya sätt att utbilda. Det behövs både bredd och spets inom universitet, högskolor och yrkesutbildningar samt möjlighet till bildning vid folkhögskolor, studieförbund och i föreningslivet. Folkhögskolestudier kan bidra med nya chanser till kunskap som senare kan leda till jobb, men också till bildning och mänsklig mognad.

TIDIGA INSATSER som får fler barn och unga att fullfölja grundskola och gymnasieskola är viktigt och förbättrar förutsättningarna att inkluderas på arbetsmarknaden och få ett gott liv. Det krävs också insatser som gör fler barn och unga intresserade av naturvetenskap, teknik och matematik.

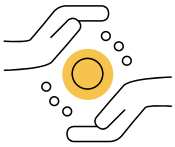
BEHOVET AV KOMPETENS inom områden som hållbarhet, digitala tjänster och säkerhet, AI, naturvetenskap och teknik ökar inom de flesta sektorer. För att klara konkurrensen om kompetens och arbetskraft behöver hela Västra Götaland vara en attraktiv plats att bo och verka på, med goda förutsättningar för att attrahera, ta emot och behålla internationell kompetens. Genom att vidga arbetsmarknaden över lokala, regionala och nationella gränser kan vi tillsammans stärka Västsveriges internationella lyskraft och förbättra möjligheterna att klara omställningen.

SAMTIDIGT ÄR DET VIKTIGT att utveckla validering av kunskap och kompetens, särskilt bland nyanlända, som ett stöd för att människor lättare ska kunna etablera sig på arbetsmarknaden. Både det offentliga och det privata arbetslivet behöver bredda sin rekrytering och bli bättre på att ta tillvara mångfalden av arbetskraft samt hitta vägar för att anställa personer som inte fullt ut möter kompetenskraven. Särskilda insatser krävs för etablering av grupper som har en svagare förankring på arbetsmarknaden såsom utrikes födda kvinnor. Genom aktivt arbete för att minska stereotypa utbildnings- och yrkesval skapas en mer jämlik och jämställd arbetsmarknad vilket i sin tur ökar kreativiteten och innovationskraften.

Exempel på långsiktigt viktiga samverkansområden för att bygga kompetens:

- Främja kompetensomställning och livslångt lärande för att möta arbetsmarknadens förändrade behov, teknikskiften och ökade krav på hållbarhet.
- Förbättra matchningen på arbetsmarknaden för en bättre balans mellan utbud och efterfrågan.
- Göra tidiga insatser för att få fler barn och unga intresserade av naturvetenskap, teknik och matematik och för att utmana könsstereotypa val av utbildning, yrke och fritidssysselsättning.
- Ta tillvara och utveckla hela arbetskraftens kompetens och underlätta för fler att etablera sig på arbetsmarknaden och för att få människor att växa.

gsstrategi för Västra Götaland 2021-2030 - 2025-338 Information om Aktualiserad Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030 : Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030 - Remissversion aktualiserad strategi 2025.pdf

Öka inkluderingen

– för stärkt tillit och sammanhållning

Att öka inkluderingen handlar om att skapa förutsättningar för samhörighet och att alla individer ska kunna vara aktiva i samhälls- och arbetsliv. Det handlar också om att öka människors tillit till varandra, till samhället och till demokratin. Att stärka barns och ungas förutsättningar och möjligheter är grunden.

VARJE MÄNNISKA SKA kunna använda sin fulla potential i ett jämlikt och sammanhållet Västra Götaland. Tilliten mellan människor och till samhället i stort är grunden för en fungerande demokrati. Att vara delaktig i samhällsutvecklingen och kunna påverka beslut som rör levnadsförhållandena är en mänsklig rättighet som samtidigt är central för hälsa, välbefinnande och individers egenmakt. Detta påverkar Västra Götalands samlade utvecklingskraft och robusthet samt möjlighet att agera samlat i tider av omställning.

DE SOCIOEKONOMISKA KLYFTORNA måste minska. Möjligheten att delta i samhällslivet påverkas av var man bor samt ursprung, utbildning, ålder, kön, fysiska och psykiska funktionsnedsättningar och en rad andra faktorer. Många upplever en allt större oro kring ekonomisk otrygghet, organiserad brottslighet, klimatförändringar och geopolitisk instabilitet. Här krävs att offentlig sektor, näringsliv, myndigheter och civila samhället tillsammans värnar om ett jämlikt och tryggt samhälle där invånarna har framtidstro.

JÄMLIKA MÖJLIGHETER TILL hälsa och utbildning för barn och unga är viktiga grundläggande beståndsdelar i ett robust och öppet Västra Götaland. Många barn och unga, särskilt flickor och unga HBTQI-personer[1], upplever psykisk ohälsa. Alltför många barn klarar inte skolan. Bland dem utmärker sig pojkar, även om faktorer som socioekonomisk bakgrund eller migrationsbakgrund också spelar in. Tidiga och förebyggande insatser ger barn och unga goda förutsättningar att klara grundskolan och gymnasiet, ökar motivationen och möjligheterna till en meningsfull och aktiv fritid. Det har stor betydelse för möjligheten till framtida försörjning och en god hälsa. Barn och ungas egenmakt och framtidstro stärks när de ges förutsättningar och möjlighet till delaktighet i frågor som berör dem.

UTBILDNING OCH BILDNING är inte bara en förutsättning för att få arbete och inkomst, det ökar även individers möjlighet att påverka sin livssituation och bidra till samhällsutvecklingen. Här spelar folkbildningen med exempelvis folkhögskolor och studieförbund en viktig roll. De bidrar även till fler chanser till utbildning, att komma in i arbetslivet och ett vidgat deltagande i kultur- och samhällsliv.

ARBETE OCH SYSSELSÄTTNING har en avgörande betydelse för människors välmående och delaktighet i samhället. Samverkan mellan aktörer med ansvar för dem som står långt från arbetsmarknaden är en förutsättning för att tillsammans kunna sänka trösklarna och bryta de mönster som gör att vissa grupper utestängs. Bland dem finns exempelvis utrikes födda kvinnor. Här har offentliga och privata arbetsgivare en viktig roll.

INVÅNARNAS LIVSKVALITET och möjlighet till arbete stärks med tillgången till sociala nätverk och mötesplatser. Kultur, föreningsliv och idrott är med och skapar grunden för gemenskap, trygghet och egenmakt. Det civila samhället och den sociala ekonomin kan ta tillvara entreprenöriella förmågor och engagemang ur ett invånarperspektiv för utvecklingen av lokalsamhället, i miljö- och klimatfrågor eller för att lösa sociala utmaningar. Arbetsintegrerande sociala företag har en särskild roll att kombinera företagande med socialt ansvar och vägar till sysselsättning.

MÖTESPLATSER OCH DEN offentliga miljöns utformning har stor betydelse för att motverka utanförskap. Tillgång till bostäder är en välfärdsfråga och boendesegregationen behöver minska medan tillgången till offentlig och kommersiell service behöver förbättras i delar av länet. Om en ort kan behålla och utveckla det lokala serviceutbudet gynnar det såväl utvecklingen som tilliten till det offentliga. Här krävs att invånare involveras i utvecklingen av sin egen plats och i samverkan mellan kommun, näringsliv och civila samhället.

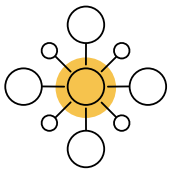
DIGITALISERINGEN STÄRKER invånarnas tillgång till information, delaktighet och inflytande över samhällsutvecklingen. Kontakterna mellan invånare och myndigheter sker i allt högre grad digitalt. Här krävs gemensamma insatser som minskar digitalt utanförskap och ger alla mer jämlika förutsättningar att delta i samhället. Det krävs också att vi säkerställer tillgång till centrala samhällstjänster även för dem som inte kan använda internet. Att förstå flödet av information, nyttja sociala medier och ha en källkritisk förmåga är kärnan i yttrande- och informationsfriheten. Det handlar även om att stärka invånarnas medie- och informationskunnighet för att öka motståndskraften mot falsk och vilseledande information.

Exempel på långsiktigt viktiga samverkansområden för att öka inkluderingen:

- Ge fler möjlighet till utbildning och egen försörjning genom utvecklad samverkan mellan offentlig sektor, näringsliv, myndigheter och civila samhället.
- Utveckla arbetssätt som ökar invånarnas delaktighet, engagemang och inflytande i samhällsutvecklingen.
- Stärka barns och ungas möjligheter till en bra, jämställd och jämlik start i livet.
- Stärka dialogen med det civila samhället
- Tillvarata digitaliseringens möjligheter för att öka invånarnas aktiva deltagande i samhället samt motverka det digitala utanförskapet.
- Främja och värna yttrandefriheten, stärka invånarnas medie- och informationskunnighet och öka motståndskraften mot falsk och vilseledande information.

1 HBTQI är ett samlingsnamn för homosexuella, bisexuella, transpersoner, personer med queera uttryck och identiteter samt intersexpersoner.

gsstrategi för Västra Götaland 2021-2030 - 2025-338 Information om Aktualiserad Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030 : Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030 - Remissversion aktualiserad strategi 2025.pdf

Knyta samman Västra Götaland

– för hållbar och förbättrad tillgänglighet

Att knyta samman Västra Götaland handlar om att öka närheten mellan olika delar av länet men även med grannregioner, övriga Sverige och andra länder. Vi vill göra det möjligt för människor och företag att nå varandra och ha ett resurseffektivt utbyte med omvärlden. Ett sammanhållet Västra Götaland utgår från både lokala och regionala perspektiv med invånarna i fokus. En samordnad planering för fysisk och digital infrastruktur, transport, hållbar markanvändning och bebyggelse behövs för att göra Västra Götaland robust och konkurrenskraftigt.

FÖRUTSÄTTNINGARNA FÖR ETT STARKT Västra Götaland ökar genom att infrastrukturen utvecklas regionalt, nationellt och internationellt. Samverkan med grannregionerna och länder som Norge, Danmark och Tyskland är särskilt viktigt att värna och utveckla. Västra Götalands ortstruktur med omgivande landsbygder, kust och skärgård utgör de geografiska förutsättningarna. Länets flerkärniga struktur med Borås, Skövde och Trollhättan–Vänersborg–Uddevalla samt med Göteborgsområdet som nav, ger goda förutsättningar för en robust och sammanhållen utveckling. Attraktiva livsmiljöer och ett transporteffektivt och uppkopplat Västra Götaland bidrar till samhällsutveckling, främjar hållbara resor och minskar klimat- och miljöpåverkan.

JÄRNVÄGEN ÄR GRUNDEN i ett hållbart transportsystem. Det krävs stora investeringar för att öka kapaciteten och för att gods- och persontransporter ska kunna flyttas från väg till järnväg. Det förutsätter gemensam förmåga att hitta nya finansieringslösningar och att staten, länets kommuner och Västra Götalandsregionen fortsätter investera i infrastruktur. Insatser för hållbart resande behöver samtidigt anpassas till geografiska skillnader och behoven hos invånare och företag.

GENOM ATT TA TILLVARA DIGITALISERINGENS möjligheter, nya tekniker, kombinationer av färdsätt, samt utveckling och spridning av smarta lösningar, kan andelen hållbara transporter och resor öka. Kollektivtrafiken bör prioriteras i samhällsplaneringen och vara konkurrenskraftig gentemot bilen samtidigt som det krävs samlade insatser för att öka andelen gång- och cykelresor.

INVESTERINGAR I FAST OCH MOBILT BREDBAND öppnar möjligheter för fler invånare och företag i alla delar av Västra Götaland att bo, leva och verka på plats och på distans. Digitaliseringen av offentliga tjänster kan förbättra tillgången till vård, utbildning och andra samhällstjänster och stärka näringslivets möjligheter för utveckling. Sammantaget minskar det vårt behov av att resa vilket är en viktig del i arbetet med att skapa en hållbar tillgänglighet.

LÅNGSIKTIGA REGIONALA UTMANINGAR inom exempelvis gods- och persontransport, bebyggelseplanering, energiförsörjning och klimatanpassning sträcker sig över fysiska och administrativa gränser. Vi behöver därför hjälpas åt att synliggöra, ta vara på och stärka funktionella samband och strukturer mellan kommunerna, inom länet, med grannregioner, nationellt och internationellt. Ökad samplanering av fysisk och digital infrastruktur, etableringar, energi- och livsmedelsförsörjning, bostadsförsörjning, kollektivtrafik, service, besöksmål och kulturutbud kan bidra till bättre resursutnyttjande och ökad attraktivitet. Det bidrar även till mer jämlika villkor, minskad klimatpåverkan och stärkt biologisk mångfald.

SAMVERKAN INOM FYSISK PLANERING mellan lokal, regional och nationell nivå är avgörande för en hållbar markanvändning. I den detaljerade planeringen måste vi hitta balansen mellan samhällsutveckling och stärkt biologisk mångfald. Sammanhängande livsmiljöer och utvecklade ekologiska korridorer ger olika arter möjlighet att förflytta sig i landskapet. Genom att designa samhällen som ger tillbaka mer än de tar, kan vi skapa välmående för både människor och natur.

DET DIGITALISERADE SAMHÄLLET öppnar nya möjligheter. Med hjälp av AI, tillgång till stora mängder data, digitala tvillingar och teknologier som ”sakernas internet” kan vi simulera och visualisera olika scenarier som effektiviserar samhällsplaneringen och rustar samhället för framtiden.

OMGIVNINGEN OCH NÄRMILJÖN påverkar människors liv. Därför behöver det offentliga stimulera utvecklingen av inkluderande livsmiljöer, där invånare trivs och känner sig delaktiga. Det är grunden i ett utvecklingsarbete för gestaltad livsmiljö. Men vi behöver också ta till vara specifika geografiska förutsättningar, platsidentitet och kulturarv, genom samarbete mellan invånare, föreningsliv, företag och kommun på platsen. Då uppnås synergier som också kan bevara och förbättra tillgången till kommersiell och offentlig service.

Exempel på långsiktigt viktiga samverkansområden för att knyta samman Västra Götaland:

- → Utveckla den transporteffektiva infrastrukturen och öka andelen hållbara resor.
- → Fortsätta utbyggnaden av fast och mobilt bredband i hela länet.
- → Utveckla och tillämpa digitala tjänster som ökar tillgängligheten till samhällsservice för alla.
- → Öka samverkan inom samhällsplanering för hållbar markanvändning, utifrån olika aktörers olika roller och ansvar.
- → Stärka människors möjlighet att utveckla sin egen livsmiljö.
- → Samverka för ökad närhet och utbyte nationellt, europeiskt och internationellt.

Prioriterade infrastrukturstråk

Prioriteringar av transportsystemets infrastruktur för Västra Götaland sker vart fjärde år i en nationell plan för transportsystemet och i en regional plan för transportinfrastrukturen. Revidering av planerna pågår för kommande period 2026-2037 och som grund för arbetet har Västra Götalandsregionen i samverkan med kommunalförbunden tagit fram en strategisk inriktning för transportinfrastrukturen. Här tydliggörs den långsiktiga viljeinriktningen för transportsystemets utveckling.

Tillsammans kraftsamlar vi

– strategin pekar ut tre områden där vi särskilt behöver fokusera de närmaste åren på att stärka samverkan och samordna utvecklingsarbetet för att nå större effekt.

BILD Lindholmen Science Park

Strategin innehåller tre områden för kraftsamling 2026–2030

Strategin innehåller tre områden där vi särskilt behöver kraftsamla tillsammans de närmaste åren för att kunna accelerera omställningstakten i riktning mot strategins mål. Att kraftsamla innebär att vi har extra fokus på att bygga regional kapacitet och samordning genom stärkt tvärsektoriell samverkan och samordnat utvecklingsarbete. Tillsammans riktar vi resurser dit med målet att nå en ökad genomförandekraft som består efter avslutad kraftsamling. Målsättningen är att skapa samsyn kring behov och önskad förflyttning och få på plats ett mer systematiskt sätt att arbeta tillsammans. Kraftsamlingarna ses över och revideras vid behov en gång per mandatperiod.

Tillsammans kraftsamlar vi 2026–2030 för:

- Industrins gröna omställning
- Framtidsrusta barn och unga
- Ökad robusthet genom samverkan i samhällsplanering

Dessa ersätter och bygger delvis vidare på de västsvenska kraftsamlingar som var i fokus i strategin 2021–2025; Fullföljda studier, Digitalisering, Elektrifiering och Cirkulära affärsmodeller.

KRAFTSAMLING

Industrins gröna omställning

VÄSTRA GÖTALAND ÄR Sveriges största industriregion med en femtedel av landets industrijobb. En framgångsrik exportindustri är avgörande för både Västsveriges och Sveriges ekonomi och konkurrenskraft. Industrins gröna omställning är nödvändig för att minska klimatpåverkan och behålla produktion, kompetens och jobb i länet. Nyckelfaktorer som rätt kompetens, tillräcklig elförsörjning och cirkulära värdekedjor är centrala för att lyckas med omställningen och nå en effektiv användning av resurser och material. Att tillsammans kraftsamla handlar om att vi systematiskt identifierar och undanröjer hinder och gör allt vi kan för att underlätta denna omställning.

INDUSTRIN OCH TRANSPORTSEKTORN är mitt i en historisk övergång från fossila bränslen till el, vilket ökar behovet av fossilfri el. Samtidigt växer nya industrigrenar fram, som en konsekvens av ekonomins elektrifiering. Endast en tredjedel av länets elförbrukning produceras idag lokalt, vilket kräver planering för ny fossilfri elproduktion samt lagring, exempelvis genom vätgas och batterier. I Västra Götaland råder en bred enighet om behovet att öka länets elproduktion med minst 15 TWh fram till 2030 för att stärka självförsörjningsgraden. Analyser visar att elbehovet fortsätter att stiga även efter 2030. Även elnätens distributionskapacitet behöver förstärkas.

FÖR ATT OMSTÄLLNINGEN ska bli både miljömässigt och ekonomiskt hållbar måste vi bryta det ohållbara uttaget av jordens resurser. Omställningen till en cirkulär ekonomi är avgörande för att uppnå ett hållbart och fossilfritt samhälle. Innovationer inom cirkulär produkt- och affärsutveckling samt effektivare materialflöden är nödvändiga. Genom att övergå från linjära till cirkulära värdekedjor, och skapa produkter som behåller sitt värde över tid, kan vi uppnå lönsamhet och långsiktig hållbarhet. Västra Götaland har goda förutsättningar att ta en ledande roll.

TILLGÅNG TILL RÄTT kompetens i alla led och branscher är avgörande, både inom nya och befintliga områden. Den nya tekniken och innovationerna behöver både internationellt konkurrenskraftiga utbildningsmiljöer och labb för forskning, test och demonstration. Västsveriges tradition av utbildning som matchar efterfrågan på arbetsmarknaden är en förmåga som ska stärkas för att möta industrins snabbt förändrade behov. Det gör Västsverige mer attraktivt för kompetens och strategiska etableringar och investeringar.

FÖR ATT ÖKA takten i omställningen krävs gynnsamma samhälleliga förutsättningar och långsiktiga spelregler både nationellt och inom EU. Invånarnas involvering i omställningen kan med rätt stöd skapa förändringskraft tillsammans med näringslivet och offentlig sektor. Genom uthållig samverkan kan vi göra länet attraktivt för de som vill leva, bo och arbeta här.

KRAFTSAMLING

Framtidsrusta barn och unga

BARN OCH UNGA i Västra Götaland ska ha de bästa förutsättningarna för en bra start i livet, vilket är avgörande för både individ och samhälle. Genom samverkan mellan olika aktörer som kommuner, region, stat, näringsliv och civila samhället kan vi samla resurser kring barn och unga. Det är viktigt både för att främja individens välmående och för att ge nästa generation de verktyg som krävs för att de ska kunna vara med och skapa en hållbar och innovativ framtid. Barn och unga är morgondagens kompetenser och ledare. Tillsammans kan vi stärka friskfaktorer och minska riskfaktorer för barn, oavsett kön, i alla åldrar och under dygnets alla timmar.

LIVSVILLKOREN FÖR BARN och unga är ojämlika och påverkas av socioekonomisk bakgrund och var de växer upp. Utvecklingen går åt fel håll med minskat välbefinnande, hög upplevd psykisk ohälsa och en fortsatt stor andel som inte klarar skolan. Många känner oro för klimatförändringar och världsläget samt tvivlar på sin möjlighet att påverka samhällsutvecklingen. Den höga användningen av digitala medier kan ge både nya perspektiv och sammanhang men också påverka hälsan negativt.

TILLSAMMANS BEHÖVER VI kraftsamla för att utjämna skillnaderna. Det krävs tidiga insatser och att framgångsrika metoder delas och sprids. Vi behöver främja god och jämlik hälsa, motivation och framtidstro samt skapa förutsättningar för meningsfull fritid, sociala nätverk och att fler klarar skolan. Unga ska känna att de är delaktiga i samhället, blir lyssnade på och kan påverka både sitt liv och samhället.

LÄSFRÄMJANDE, SPRÅKUTVECKLING OCH bildning lägger grunden för delaktighet i samhället. Främjande av fysisk aktivitet och hälsa är viktigt, liksom att ge barn och unga lika möjligheter att delta i föreningsliv och kultur. Att fler på sikt ska klara skolan är avgörande, och de som behöver ska ges nya utbildningsmöjligheter, exempelvis via folkhögskola eller vuxenutbildning. Tidig kontakt med arbetslivet gynnar både unga och arbetsgivare, som behöver förstå vad unga värdesätter i framtida arbetsliv. Vi måste samtidigt bli bättre på att tidigt hitta och ge stöd till barn som riskerar hamna i kriminalitet.

MED GEMENSAMMA KRAFTER och långsiktiga insatser ska vi framtidsrusta barn och unga i Västra Götaland och ge dem bättre förutsättningar för ett gott liv.

sstrategi för Västra Götaland 2021-2030 - 2025-338 Information om Aktualiserad Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030 : Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030 - Remissversion aktualiserad strategi 2025.pdf

KRAFTSAMLING

Ökad robusthet genom samverkan i samhällsplanering

VÄSTRA GÖTALAND BEHÖVER vara robust och förberett för framtiden. Vi står inför utmaningar som geopolitisk osäkerhet, demografiska förändringar, förlust av biologisk mångfald och de negativa effekterna av klimatförändringar. Därför behövs en väl fungerande gemensam beredskap där samverkan och planering är centrala. Genom att kraftsamla för att ta fram gemensamma analyser, scenarier och planeringsunderlag i form av kart- och framtidsbilder, kan vi stärka länets utvecklingskraft, beredskap och underlätta för den samlade fysiska planeringen hos kommuner och andra aktörer.

DET HANDLAR OM att utgå från Västra Götalands olika geografiska förutsättningar och bygga robusta strukturer och samverkansformer utifrån allas olika roller och ansvar i samhällsplaneringen, såväl kommuner, region, myndigheter som näringsliv och civila samhället. Tillsammans kan vi bygga kunskap, identifiera risker, lyfta möjligheter och tydliggöra övergripande utvecklingsbehov på både kort och lång sikt för invånare och näringsliv. Det kan vara underlag som visar på synergier och gemensamma nyttor för den samlade energi- och livsmedelsförsörjningen, lokalisering av strategiska etableringar, fysisk och digital infrastruktur samt tillgänglighet till studier, arbete och samhällsservice.

DET KAN ÄVEN handla om underlag som stöttar klimatanpassning, stärker den biologiska mångfalden och resurseffektiv användning av jord, skog och vatten. Det förändrade klimatet medför risker och sårbarheter som exempelvis värmeböljor, torka, höjd havsnivå, översvämningar och risk för skred. Samtidigt behöver vi säkerställa att den biologiska mångfalden kan anpassa sig i ett föränderligt klimat genom att värna sammanhängande naturområden.

ATT KRAFTSAMLA FÖR ökad samplanering ska leda till att vi använder våra resurser mer effektivt, stärker motståndskraften och anpassningsförmågan även i tider av kris och förändring. Samtidigt måste arbetet präglas av flexibilitet för att hantera både kända och oförutsedda utmaningar och vända dessa till möjligheter. Tillsammans kan vi snabba på omställningen till ett framtidssäkrat, robust och konkurrenskraftigt Västra Götaland.

Genomförande

– sker i dialog och samverkan, med utgångspunkt i kunskap och lärande. Fyra vägledande principer utmanar och guidar oss.

Genomförande – i dialog och samverkan

Den regionala utvecklingsstrategin pekar ut vår gemensamma riktning för omställning till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle. För att få genomslag behöver vi vara många som driver på utvecklingen åt samma håll. Vi har alla olika mandat och resurser till vårt förfogande men ansvaret är delat. Tillsammans kan vi öka takten i omställningen genom stärkt dialog och samverkan, uthålligt engagemang och gemensamma satsningar. Vi behöver utmana oss själva att arbeta och samarbeta på nya sätt, vidga våra perspektiv, vara modiga, gå före och prova det outforskade.

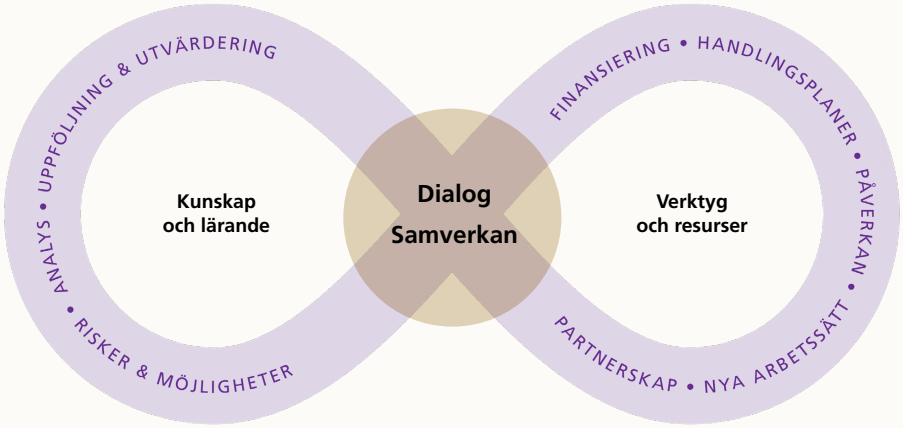
STRATEGIN ÄR ÖVERGRIPANDE och långsiktig. Vi driver utvecklingen framåt med utgångspunkt i de utmaningar vi står inför och konkretiserar och prioriterar strategins innehåll i delstrategier, handlingsplaner och överenskommelser. Det möjliggör aktiv samverkan och partnerskap mellan och över sektorer.

VI BEHÖVER AVSÄTTA personella och ekonomiska resurser i våra budgetar och planer. Det krävs också samverkan som kopplar ihop styrningen på lokal, regional, nationell och europeisk nivå.

VI SOM BIDRAR till genomförandet av strategin är näringslivet och dess organisationer, länets 49 kommuner och fyra kommunalförbund, akademi och forskningsinstitut, det civila samhället, Västra Götalandsregionen samt länsstyrelsen och andra statliga myndigheter. Vi har olika ansvar, resurser och kunskaper och strategin är plattformen för vår samverkan och för ett kraftfullt genomförande.

MÖJLIGHETERNA FÖR EN gemensam rörelse framåt ökar med stöd av fyra vägledande principer och med utgångspunkt i kunskap och lärande om de utmaningar vi står inför samt hur vi klarar av att möta dem tillsammans. Det är genom dialog och samverkan som vi kan hantera de eventuella målkonflikter som uppstår längs vägen, till exempel när en positiv utveckling på ett område innebär en negativ utveckling på ett annat. Den digitala transformationen med ökad användning av data och AI öppnar för nya arbetssätt, snabbare analys och effektivare styrning och beslutsfattande.

Bilden illustrerar genomförandet av strategin med kontinuerlig dialog och samverkan i centrum. Kunskap och lärande samspelar och växelverkar med de insatser vi gör med hjälp av våra olika resurser och verktyg. De vägledande principerna i figurens bas vägleder oss i genomförandet.

VÄGLEDANDE PRINCIPER

Vi tar tillvara olika platsers förutsättningar och möjligheter.

Vi ökar invånarnas delaktighet och inflytande.

Vi experimenterar för att lära, skala upp och implementera.

Vi är alla modiga och förändringsorienterade ledare.

Fyra vägledande principer

Strategin pekar ut fyra principer som ska vägleda oss i vår dialog och samverkan för att genomföra strategin. Principerna ska hjälpa oss att ta tillvara möjligheterna i hela Västra Götaland genom att de inspirerar och utmanar oss att arbeta och samverka på nya sätt. De ska bidra till att vidga perspektiven, öka delaktigheten, uppmuntra oss att gå före och våga prova det outforskade. De vägledande principerna är även ett sätt att integrera Agenda 2030 i genomförandet.

Vi tar tillvara olika platsers förutsättningar och möjligheter

Västra Götaland är ett stort län med en variation av möjligheter och utmaningar kopplade till olika platsers förutsättningar. Denna variation ska tas tillvara, vilket förutsätter att vi synliggör olika behov av utveckling. Vi behöver en funktionell samverkan över territoriella gränser och politikområden som utgår från de frågor vi tillsammans ska hantera. Det kan innebära att vi behöver utmana invanda och administrativa gränser. Genom samverkan mellan orter som har olika styrkor och funktioner kan utveckling ske både lokalt och i Västra Götaland som helhet. Kulturlivet som förenande kraft bidrar till att brygga över gränser.

Vi ökar invånarnas delaktighet och inflytande

För att förändringsarbetet ska bli långsiktigt hållbart behöver invånarna ha möjlighet att vara delaktiga, ha inflytande och kunna bidra till samhällsutvecklingen. Rätten till delaktighet gäller även barn och unga, vilka ska få möjlighet att delta efter sina egna förutsättningar i frågor som berör dem. Inkludering främjar människors hälsa och stärker demokratin. Vi verkar tillsammans för att så många som möjligt ska få möjlighet att delta i genomförandet av strategin och göra sina röster hörda. Först då kan vårt arbete bidra till Agenda 2030:s övergripande mål att ingen ska lämnas utanför.

Vi experimenterar för att lära, skala upp och implementera

Genom att experimentera och skapa fysiska och digitala test- och demonstrationsplattformar möjliggör vi lärande och innovationskraft för hållbar utveckling. Genom nya arbetssätt, metoder och samverkansformer skyndar vi på utvecklingen inom områden där förändringstakten behöver öka. Behovet att fatta goda och snabba beslut under allt större osäkerhet ökar behovet av olika sätt att hantera beslutsprocesser under kontrollerade former. Att ta risken att misslyckas är en del av lärandet. Samtidigt ska vi ta tillvara det som redan fungerar bra. Då mobiliserar vi för att förverkliga och sprida hållbara lösningar och skala upp insatser som bidrar till att öka omställningstakten.

Vi är modiga och förändringsorienterade ledare

Stora förändringar kräver mod. För att öka takten i omställningen krävs gemensamt ledarskap, delat ansvar och strategisk samverkan. Vi behöver alla vara modiga, kreativa och förändringsorienterade och utveckla arbetssätt som vägleder oss i svåra prioriteringar. Vi behöver hjälpas åt att synliggöra, diskutera och hantera synergier och målkonflikter. Vi behöver klara av att vara handlingskraftiga och snabba trots ökad komplexitet. Samsyn, fokus och uthållighet är nycklar för långsiktiga resultat, men vi behöver också ha tillit till andra och varandra, ha mod att ifrågasätta det invanda och beredskap att hantera det oväntade.

Kunskap och lärande

STRATEGIN SKA GENOMFÖRAS utifrån aktuell och uppdaterad kunskap om och analys av Västra Götalands utveckling samt länets utmaningar och styrkor i en föränderlig omvärld. Kunskap, uppföljning och utvärdering skapar underlag för gemensamt lärande och behovsmotiverade prioriteringar i arbetet framåt. I en tid med alltmer vilseledande och falsk information i omlopp blir det särskilt viktigt att värna att utvecklingsarbetet bygger på etablerad kunskap och forskning.

ERFARENHETERNA FRÅN TIDIGARE KRISER visar hur snabbt förutsättningarna kan förändras. Därför måste det finnas en bred beredskap. Tillsammans är vi bättre rustade att hantera de regionala följderna av stora internationella kriser, exempelvis pandemier, geopolitiska konflikter, klimatförändringar, förlust av biologisk mångfald och energi- och livsmedelsförsörjning. Genom att integrera en kontinuerlig risk- och omvärldsanalys i genomförandet av strategin ökar vi den gemensamma beredskapen och handlingsförmågan inför både kända och okända risker och möjligheter. Det hjälper oss att vara modiga och förändringsorienterade ledare.

FÖR ATT FÖLJA UTVECKLINGEN i länet presenterar Västra Götalandsregionen kontinuerligt statistik och fa kta på både regional och kommunal nivå i interaktiva publikationer med koppling till strategins mål och prioriterade områden. Västra Götalandsregionen har även det övergripande ansvaret för uppföljning och utvärdering av regionala utvecklingsstrategin. Respektive aktör ansvarar för att följa upp sina insatser. Ett aktivt och systematiskt arbete krävs för att skapa ett strategiskt lärande av de uppföljningar och utvärderingar som görs.

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN gör en årlig uppföljning av de gemensamma insatser som genomförs för att bidra till strategins mål, de långsiktiga prioriteringarna och inom kraftsamlingarna. Det sker genom att följa och beskriva utvecklingen av ett antal övergripande indikatorer som relaterar till Västra Götalands utveckling i de tre dimensionerna av ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. Huvuddelen av indikatorerna som används kommer från de nyckeltal som Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) sammanställt som en del av uppföljningen av Agenda 2030 på kommunal och regional nivå.

STRATEGIN SKA SES ÖVER minst en gång varje mandatperiod. I översynen som genomförs 2024–2025 har strategins tvärsektoriella kraftsamlingar för perioden 2021–2025 utvärderats. Utvärderingarna slår fast att strategins kraftsamlingar bidrar till att:

- bygga regional kapacitet och samordning genom att mobilisera aktörer och fungera agendasättande
- öka samordning och samverkan
- rikta resurser, öka kunskap och möjliggöra konkreta insatser.

FÖR ATT FÅ ett gemensamt lärande behövs fortsatt dialog och att vi tillsammans diskuterar resultat och genomförande. Det bidrar i sin tur till att de samlade resurserna kan nyttjas på ett effektivt sätt i den riktning strategin pekar.

Uppföljning och kunskapsunderlag

Västra Götalandsregionen ansvarar för att kontinuerligt utvärdera och följa upp arbetet med den regionala utvecklingsstrategin. Kunskap, uppföljning och utvärdering skapar underlag för ett gemensamt lärande och behovsmotiverade prioriteringar i arbetet framåt i det samlade regionala utvecklingsarbetet. Ta del av uppföljning, utvärdering och kunskapsunderlag på: www.vgregion.se/vg2030

Verktyg och resurser

VI BEHÖVER ALLA känna ansvar och bistå med kompetens och resurser för att driva på omställningen i strategins riktning. Det är önskvärt att strategins genomförande integreras i våra respektive ordinarie mål och styrdokument samt att strategins prioriteringar avspeglas i fördelningen av personella och ekonomiska resurser. Tillsammans verkar vi för att växla upp regionala satsningar genom att attrahera finansiering från nationell och EU-nivå till Västra Götaland.

VI BEHÖVER KONKRETISERA strategins innehåll i exempelvis understrategier, handlingsplaner och överenskommelser som hjälper oss samlas kring prioriterade insatser. En gemensam kommunikationsstrategi stöttar oss i genomförandet och underlättar dialog, samhandling och kunskapsspridning.

EXEMPEL PÅ VERKTYG för att genomföra strategin är befintliga och nya samarbeten, olika överenskommelser och ett gemensamt påverkansarbete på nationell och europeisk nivå. Genom en innovations och hållbarhetsinriktad offentlig upphandling går det att rikta betydande resurser som stödjer omställningen genom nya innovationer, digitala verktyg, produkter och tjänster.

Samverkansplattformar för omställning

Befintliga dialog- och samverkansplattformar är viktiga för att driva på utvecklingsarbetet mellan organisationer och sektorer och för samverkan mellan lokal, regional, nationell, europeisk och internationell nivå. Västra Götalandsregionen ansvarar för att arrangera arenor där vi kan mötas i samtal över aktörsgränserna, dela kunskap och erfarenheter samt vidareutveckla och konkretisera de områden där vi behöver arbeta närmare varandra. Den årliga konferensen Framtid Västra Götaland är ett exempel på en sådan arena.

VI BEHÖVER ÄVEN skapa samsyn kring behov och önskad förflyttning inom de områden för kraftsamling som strategin adresserar och få på plats ett mer systematiskt sätt att arbeta tillsammans. Nya digitala och fysiska mötesplatser bör utvecklas och samverkan med andra svenska och europeiska regioner är viktigt inom flera områden. Även samverkan över administrativa gränser behöver utvecklas i olika delar av länet, mellan exempelvis olika kommuner som delar utmaningar och förutsättningar.

EN UTVECKLAD SAMVERKAN mellan kommuner, kommunalförbund och region är avgörande. Det omfattar ett gemensamt årshjul för politiska samtal mellan regional och kommunal nivå, dialog om insatser, uppföljning och lärande samt prioriteringar framåt i strategins riktning. Kommunala och regionala medel ska avsättas till insatser i delregionerna genom överenskommelser mellan Västra Götalandsregionen och kommunalförbunden samt Business Region Göteborg.

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONENS SAMRÅD med det civila samhället och idéburna offentliga partnerskap bidrar till samlad kunskap från olika perspektiv. Genom kontinuerlig dialog med näringslivet och förmågan till gemensamma beslut kan satsningar och utvecklingsarbete riktas dit de gör mest nytta.

DET ARBETE SOM pågår i den breda samverkansplattformen Klimat 2030 bidrar till den regionala utvecklingsstrategins prioriterade områden genom av konkreta klimatåtgärder i samverkan mellan länets aktörer. Det stärker genomförandekraften i omställningen. VGR:s beslutade koldioxidbudget för Västra Götaland är ett annat verktyg som ska vägleda insatser. Koldioxidbudgeten visar länets utsläppsutrymme, det vill säga hur mycket utsläppen kan behöva minska varje år för att länet ska uppfylla sin del av Parisavtalet.

Gemensamt påverkansarbete nationellt och internationellt

Västra Götaland är en del av ett större nationellt, europeiskt och globalt sammanhang där vår utveckling är beroende av beslut och processer som vi själva inte äger och styr. Vi behöver gå fram gemensamt på nationell och europeisk nivå för att undanröja hinder för Västra Götalands utveckling och skapa förutsättningar för gemensamt prioriterade frågor inom till exempel infrastrukturområdet och elförsörjning.

När vi pekar på samma behov och agerar tillsammans har vi störst chans att göra skillnad. Men det kräver dialog, tillit och förtroende och att vi skapar och medverkar i samverkansstrukturer för att enkelt mobilisera och enas om ett gemensamt västsvenskt budskap. Ett påverkansarbete syftar till att skapa en förflyttning i prioriterade frågor och kräver ett aktivt engagemang på nationell och europeisk nivå. Det kan handla om att skapa förändringar i policyer, regeltolkning och lagstiftning samt om att kanalisera finansiella resurser till Västra Götaland.

Finansiering från nationell och europeisk nivå

Omfattningen av åtgärder och insatser behöver matcha utmaningarna. Därför är det nödvändigt att tillsammans verka för ökade ekonomiska resurser till Västra Götaland från nationell och internationell nivå.

Bland EU:s finansiella instrument finns viktiga verktyg för den regionala och lokala utvecklingen, till exempel är programmen inom sammanhållningspolitiken direktanpassade efter västsvenska behov och förutsättningar. Det finns även många europeiska fonder och finansieringsinstrument som bidrar till att stärka västsvenska aktörer inom områden som infrastruktur, forskning och innovation, hälsa, kultur, kompetensförsörjning, miljö och digitalisering. Dessa resurser är viktiga för att öka genomförandekraften i strategins långsiktiga prioriteringar och kraftsamlingar.

Strategi för smart specialisering

Att identifiera och prioritera områden med potential för internationell konkurrenskraft och hållbar utveckling, så kallad smart specialisering, har en central roll i EU:s regionalpolitik och är en grund för satsningar inom EU:s regionalfondsprogram. Smart specialisering har blivit ett allt viktigare verktyg för tillgången till europeiska partnerskap och konkurrensutsatt finansiering på nationell och europeisk nivå. Västra Götalands strategi för smart specialisering anger särskilt kunskapsintensiva områden i Västra Götaland med omställningspotential, där akademin och näringslivet har hög internationell konkurrenskraft och tillväxtpotential.

SÅ HÄNGER DET IHOP

Samverkan Västra Götalandsregionen och kommunalförbunden

Strategin styr, tillsammans med regionfullmäktiges budget, Västra Götalandsregionens satsningar på regional utveckling. Västra Götalandsregionen är ansvarig för att i samverkan utarbeta och besluta om strategin. Västra Götalandsregionens roll är att leda genomförandet genom att samordna insatser och skapa förutsättningar för samverkan. Västra Götalandsregionen ansvarar också för att kontinuerligt utvärdera och följa upp arbetet med strategin och möjliggöra ett gemensamt lärande. Utöver det bidrar Västra Götalandsregionen med egna verktyg och resurser till insatser inom strategins långsiktiga prioriteringar och kraftsamlingar, till exempel genom projektfinansiering. Analyser och sammanställningar av utvecklingen i Västra Götaland uppdateras kontinuerligt av VGR.

Beredningen för hållbar utveckling (BHU) är ett politiskt samverkansorgan mellan Västra Götalandsregionen och kommunalförbunden i frågor om hållbar utveckling. Styrning och prioriteringar inom den regionala utvecklingsstrategin bereds genom samrådsdiskussioner i BHU, inför beslut i regionfullmäktige.

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund, Fyrbodals kommunalförbund, Göteborgsregionen samt Skaraborgs kommunalförbund ansvarar för samverkan och gemensamt utvecklingsarbete mellan kommunerna på delregional nivå. De fyra kommunalförbunden arbetar med strategin i samverkan med kommunerna och integrerar den i ordinarie styrning och uppföljning.

Så bidrar strategin till Agenda 2030

Den regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland 2021–2030 bidrar till en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling. Strategin är ambitiös när det gäller att möta Agenda 2030 och FN:s 17 globala hållbarhetsmål utifrån lokal och regional nivå.

STRATEGIN BYGGER PÅ anpassad integrering av Agenda 2030. Det innebär att de regionala utmaningarna och förutsättningarna har avgjort strategins inriktning och prioriteringar, vilket i sin tur avgör vilka av Agenda 2030:s mål och delmål som strategin direkt och indirekt bidrar till på olika lång sikt.

GENOM SATSNINGAR PÅ de långsiktiga prioriteringarna och kraftsamlingarna bidrar den regionala utvecklingsstrategin till bättre hälsa och välbefinnande, möjligheter till utbildning och kompetensutveckling samt ökad sysselsättning och förbättrade förutsättningar för företagande och entreprenörskap. Strategin ska samtidigt stärka allas lika rättigheter och öka inkluderingen samt bidra till en hållbar samhällsplanering med bland annat utveckling av fysisk och digital infrastruktur. Den bidrar också till minskad klimatpåverkan och omställning till en hållbar konsumtion och produktion med satsningar på hållbar industri, forskning, innovation och tillförlitlig och förnybar energi.

NÄR STRATEGIN GENOMFÖRS är det viktigt att vi fortsätter dialogen om och bedömningen av dess bidrag till Agenda 2030. Indikatorer ska användas som relaterar till såväl ekonomiskt, socialt som miljömässigt hållbar utveckling. På så sätt kan vi få en effektiv styrning och uppföljning. Agenda 2030 betonar samverkan, delaktighet och transparens som förutsättningar för ett framgångsrikt genomförande och för det övergripande målet att ingen ska lämnas utanför. På samma sätt kräver den regionala utvecklingsstrategin kontinuerlig dialog, delaktighet och ett gemensamt ansvar, där samverkan och partnerskap över sektorer och mellan aktörer är en förutsättning.

VI BEHÖVER UTVECKLA former som synliggör eventuella målkonflikter. Då minskar risken att ett mål nås på bekostnad av andra mål. De vägledande principerna fungerar som verktyg för att integrera Agenda 2030 i genomförandet av strategin. Det sker bland annat utifrån principerna att vi ska öka invånarnas delaktighet och inflytande över samhällsutvecklingen samt ta tillvara olika platsers förutsättningar och möjligheter att klara omställningen till ett hållbart samhälle.

Så hänger det ihop

Den regionala utvecklingsstrategin är vår gemensamma strategi för den regionala utvecklingen i Västra Götalands län. Strategin har sin grund i det uppdrag som Västra Götalandsregionen har från regeringen att dels utarbeta och fastställa en regional utvecklingsstrategi för länet, dels samordna genomförandet och uppföljningen av strategin. Uppdraget finns i lagen om regionalt utvecklingsansvar (2010:630) och förordningen om regionalt utvecklingsarbete (2017:583).

DEN REGIONALA UTVECKLINGSSTRATEGIN vägleder kommuner, kommunalförbund, näringsliv, akademi och forskningsinstitut, det civila samhället samt länsstyrelsen och andra statliga myndigheter i det gemensamma arbetet med regional utveckling. Strategin styr, tillsammans med regionfullmäktiges budget, Västra Götalandsregionens satsningar på regional utveckling.

STRATEGIN TAR SIN utgångspunkt i Vision Västra Götaland – Det goda livet, där det goda livet står för god hälsa, arbete och utbildning, trygghet, gemenskap och delaktighet i samhällslivet, en god miljö där vi värnar de förnybara systemen, möta behoven hos barn och ungdomar, en uthållig tillväxt och ett rikt kulturliv. Det goda livet förutsätter en hållbar utveckling, där den ekonomiska, sociala och miljömässiga hållbarheten är sinsemellan beroende och förstärker varandra.

DEN REGIONALA UTVECKLINGSSTRATEGIN bidrar till det regionala genomförandet av internationella, europeiska och nationella utvecklingsstrategier. På global nivå finns Agenda 2030 med 17 globala hållbarhetsmål. FN:s barnkonvention ska omsättas från teori till praktik där barn och unga är delaktiga i frågor som berör och engagerar dem och där de utvecklas utifrån sina unika förutsättningar och förmågor. På europeisk nivå finns sammanhållningspolitiken och EU:s tillväxtstrategier som anger riktningen för en rättvis omställning till en hållbar och konkurrenskraftig ekonomi samt mål och åtgärder för klimatneutralitet fram till 2050. Ett annat ramverk i genomförandet utgörs av den europeiska deklarationen om jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå (CEMR-deklarationen) liksom strategin Jämställt Västra Götaland 2024–2027 som pekar ut en riktning för jämställdhetsarbetet i länet. På nationell nivå bidrar regionala utvecklingsstrategin till Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030.

REGIONALA MÅLDOKUMENT

Den regionala utvecklingsstrategin samspelar med tre andra regionala måldokument som är antagna av regionfullmäktige. De ska tillsammans bidra till att uppfylla den gemensamma Vision Västra Götaland – Det goda livet. För att öka takten i genomförandet behöver ett mer aktivt samarbete utvecklas inom område där måldokumenten överlappar och förstärker varandra. Dessa måldokument är:

KULTURSTRATEGI VÄSTRA GÖTALAND OCH KULTURPLAN är det övergripande måldokumentet för kultur, demokratiutveckling och civilsamhällesfrågor. Kulturstrategins mål är ”Ett fritt, rikt och starkt kulturliv i hela Västra Götaland” och innehåller ett antal områden där kulturområdet interagerar med övrigt regionalt utvecklingsarbete. Dessa områden är gestaltad livsmiljö, medie- och informationskunnighet (MIK), folkbildning, kultur och hälsa, idrott, kulturella och kreativa näringar och platsutveckling samt bibliotek och läsfrämjande. Kulturstrategin har en särskild del där kulturens bidrag till regional utveckling beskrivs.

REGIONALT TRAFIKFÖRSÖRJNINGSPROGRAM är det övergripande måldokumentet för kollektivtrafikens utveckling. En övergripande helhetssyn mellan kollektivtrafik och bostadsbyggande, infrastrukturutveckling samt lokalisering av verksamheter och service skapar en grund för en hållbar region där människor ges goda förutsättningar att leva och utvecklas. Kollektivtrafiken ska planeras både utifrån att minska transporternas påverkan på miljön och med hänsyn till dem som är beroende av en fungerande kollektivtrafik. Trafikförsörjningsprogrammet revideras och är ute på remiss våren 2025.

STRATEGI FÖR HÄLSO- OCH SJUKVÅRDENS OMSTÄLLNING I VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN är det övergripande måldokumentet för utvecklingen av hälso- och sjukvården mot en god och nära vård och beskriver arbetet för att möta samhällets ökade behov av hälso- och sjukvård utifrån begränsade resurser. Arbetet med genomförandet bygger bland annat på tvärsektoriell samverkan. Områden där ett nära samarbete mellan regional utveckling och hälso- och sjukvård behövs är bland annat digitalisering, innovation, hälsa och life science, kompetensförsörjning, förebyggande folkhälsoarbete och tidiga insatser för barn och unga.

Tillsammans gör vi Västra Götaland till ett föredöme för omställning till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle.

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

BILAGA: Sammanfattning av ändringar och förtydliganden i den aktualiserade regionala utvecklingsstrategin

I denna bilaga sammanfattas de ändringar som gjorts i strategin inför remiss. Längre ner beskrivs även syfte och avgränsning för översynen samt hur den genomförs i en dialogprocess.

Ändringar och förtydliganden i strategin

I de aktörsdialoger som genomförts i översynen framgår att den regionala utvecklingsstrategin (RUS) till stor del fortsatt upplevs relevant och angelägen. Det finns därmed ett stöd för att behålla strategins mål och fyra långsiktiga prioriteringar. För att få genomslag och lösa samhällsutmaningarna behöver vi samverka utifrån våra olika roller och ansvar för att hitta vägar framåt, och vi behöver hela tiden utveckla samverkan, våra arbetssätt och gemensamma insatser.

STRATEGINS MÅL LIGGER KVAR. Strategin gäller fortsatt fram till 2030, men eftersom det krävs långsiktighet när vi samverkar kring komplexa utmaningar och omställning, har en utblick mot 2045 lagts till.

DE SENASTE ÅRENS OMVÄRLDSHÄNDELSER och förändrade förutsättningar för utveckling i Västra Götaland har påverkat aktualiseringen. Det handlar bland annat om:

- Det osäkra världsläget med fler allvarliga kriser och geopolitiska konflikter ställer nya krav på robusthet och beredskap i samhälle och näringsliv.
- Västsveriges ekonomi och näringsliv står inför hårdare global konkurrens, snabb förändring i värdekedjor och ökade krav på nyckelkompetenser.
- Den demografiska utvecklingen med minskande födelsetal, ökad medellivslängd och lägre andel befolkning i yrkesverksam ålder leder till utmaningar att klara välfärdens uppdrag och näringslivets kompetensförsörjning.
- Effekterna i samhället av klimatförändringar och förlust av biologisk mångfald blir alltmer kännbara och allvarliga.
- Den digitala transformationen, utvecklingen inom AI och andra banbrytande teknologier går snabbt och påverkar alla delar i samhället. Det öppnar nya möjligheter men innebär också etiska dilemman och risker inom exempelvis cybersäkerhet.
- Ungas välbefinnande utvecklas åt fel håll, många känner oro för framtiden och det är fortsatt många som inte klarar skolan. Allt yngre personer rekryteras till kriminella gäng.
- Tilliten till samhället och demokratin riskerar att minska i takt med dels ökad spridning av falsk eller vilseledande information, dels utbredd organiserad brottslighet.

Samtidigt kvarstår de utmaningar som tas upp i gällande strategi, exempelvis att invånarnas tillgång till arbete och service skiljer sig åt i olika delar av länet.

Som en följd av ovan har strategins avsnitt ”Samhällsutmaningar som drivkraft” skrivits om och strategin som helhet har genomarbetats med uppdateringar utifrån aktuellt omvärldsläge. Strategins bidrag till klimatomställningen och till att stärka den biologiska mångfalden har förtydligats. De siffersatta – redan antagna – klimatmålen för Västra Götaland har skrivits in i strategin efter önskemål från kommuner och länsstyrelsen med flera.

DE FYRA LÅNGSIKTIGA PRIORITERINGARNA; Stärka innovationskraften, Bygga kompetens, Öka inkluderingen och Knyta samman Västra Götaland ligger kvar och fortsätter utgöra basen i det regionala utvecklingsarbetet. I aktörsdialogerna har många lyft att det är viktigt att bättre synliggöra allt värdefullt utvecklingsarbete som sker inom dessa områden i genomförandet av strategin. Inspel har också handlat om hur olika aktörsgrupper kan och vill bidra i genomförandet, exempelvis har det civila samhällets roll synliggjorts mer. Översynen har resulterat i några förtydliganden i beskrivningen av de långsiktiga prioriteringarna för att i högre grad spegla omvärldsförändringar och dagens förutsättningar samt stärka genomförandekraften. Exempel:

- **Stärka innovationskraften;** Inom denna långsiktiga prioritering tydliggörs vikten av att satsa både på bredden för ett diversifierat näringsliv, inklusive entreprenörskap och små- och medelstora företag, och på ökad spets inom områden av särskild vikt för länets sysselsättning och globala konkurrenskraft. Vikten av att tillsammans stärka den västsvenska attraktiviteten för internationell spetskompetens, strategiska etableringar och investeringar har förtydligats.
- **Bygga kompetens;** Samverkan och gemensamma insatser inom denna långsiktiga prioritering är idag än mer avgörande för att möta de demografiska utmaningarna och klara morgondagens kompetensförsörjning och livslånga lärande. Bygga kompetens har uppdaterats med ett ökat fokus på hur vi kan säkra och utveckla de kompetenser som krävs för den gröna och digitala omställningen, men även ökat fokus på att tillvarata allas kompetens.
- **Öka inkluderingen;** Denna långsiktiga prioritering har konkretiserats utifrån ett regionalt utvecklingsperspektiv. Det handlar bland annat om vikten av invånarnas delaktighet och engagemang i samhällsutvecklingen, tillit till samhället och demokratin och om att bryta digitalt utanförskap, men även om att bättre synliggöra näringslivets engagemang och det civila samhällets och sociala ekonomins roll.
- **Knyta samman Västra Götaland;** Inom denna långsiktiga prioritering är det fortsatt viktigt med samverkan och påverkansarbete för att möta utvecklingsbehoven för transporteffektiv infrastruktur och samhälle samt fortsatt bredbandsutbyggnad. Men även att ta vara på synergier inom

samhällsplanerings- och markanvändningsområdet, som en förutsättning för stärkt utvecklingskraft och ökad närhet i olika delar av länet. Digitalisering och ny teknik lyfts som möjligheter för både hållbara resor och samhällsplanering.

TRE NYA OMRÅDEN ATT KRAFTSAMLA KRING FÖRESLÅS. Dessa ersätter och bygger delvis vidare på dagens fyra kraftsamlingar (Fullföljda studier, Digitalisering, Elektrifiering och Cirkulära affärsmodeller).

De nya områdena är:
- Industrins gröna omställning
- Framtidsrusta barn och unga
- Ökad robusthet genom samverkan i samhällsplanering

En viktig del i remissen är att fånga synpunkter från de olika remissinstanserna om vad det är viktigast att tillsammans fokusera på inom respektive område de närmaste åren.

INDUSTRINS GRÖNA OMSTÄLLNING motiveras av att Västra Götaland är en stark industriregion och att den gröna omställningen är avgörande för att säkra industrins långsiktiga konkurrenskraft, klara klimatomställningen och behålla jobben, vilket i sin tur finansierar vår välfärd. Mycket av den samverkan som sker idag kring elförsörjning, cirkulära värdekedjor och inte minst i kompetensförsörjningsarbetet kan förstärkas genom att vi kraftsamlar tillsammans.

FRAMTIDSRUSTA BARN OCH UNGA föreslås mot bakgrund av att barn och ungas välmående utvecklas åt fel håll och att det är en kritisk fråga både för individen och för samhällsutvecklingen i stort. I genomförda aktörsdialoger trycker i stort sett alla aktörer på vikten av att – utifrån sina olika roller och ansvar – fortsatt kraftsamla för att ge barn och unga i Västra Götaland en bra start i livet. Men för att tydligt signalera att det handlar om mycket mer än att klara sig igenom skolan, föreslås en ny inramning och ett omtag i samverkan inom vissa områden. Samtidigt är det viktigt att ta tillvara erfarenheterna från nuvarande arbete inom Fullföljda studier och vidareutveckla och sprida det som fungerar bra.

ÖKAD ROBUSTHET GENOM SAMVERKAN I SAMHÄLLSPLANERING motiveras utifrån att många aktörer uttrycker ett behov av ökad gemensam beredskap inom exempelvis energi- och livsmedelsförsörjning och klimatanpassning. Fokus ligger på att med hjälp av gemensamma analyser, scenarier och framtidsbilder samt ökad samplanering bli mer resurseffektiva, motståndskraftiga och öka utvecklingskraften i Västra Götaland. Denna kraftsamling handlar inte om att Västra Götalandsregionen avser göra anspråk på att bli regionplaneorgan enligt Plan- och bygglagen, utan om att utveckla samverkan i samhällsplaneringen utifrån våra olika roller och ansvarsområden.

Viktiga satsningar och samarbeten inom strategins nuvarande fyra kraftsamlingar kommer till viss del fortsätta inom ramen för de nya områdena för kraftsamling. Andra delar fortsätter i det gemensamma genomförandet inom strategins långsiktiga prioriteringar. Exempelvis är den digitala transformationen och tillämpningen av AI avgörande för strategins genomförande som helhet och det är viktigt med fortsatt samverkan kring Digitalisering inom olika områden. Delar av det som sker idag inom kraftsamlingarna Elektrifiering och Cirkulära affärsmodeller kan vidareutvecklas inom ”Industrins gröna omställning”, andra delar fortsätter som en naturlig del av arbetet inom de långsiktiga prioriteringarna Stärka innovationskraften och Bygga kompetens. Arbetet inom cirkulära livsmiljöer kan även drivas vidare som en del i utvecklingsarbetet i den långsiktiga prioriteringen Knyta samman Västra Götaland. Goda erfarenheter och fungerande samverkan inom Fullföljda studier kan vidareutvecklas inom ”Framtidsrusta barn och unga”.

I AVSNITTEN OM STRATEGINS GENOMFÖRANDE har mindre förtydliganden gjorts. De fyra vägledande principerna ligger kvar och ska fortsätta utmana oss i genomförandet. I aktörsdialogerna har många lyft vikten av att fortsatt ta tillvara olika platsers förutsättningar möjligheter, samtidigt som vi behöver samordna oss på nationell och europeisk nivå för att undanröja hinder för Västsveriges utveckling och skapa förutsättningar för gemensamt prioriterade frågor. Det gemensamma ledarskapet blir alltmer avgörande och vi behöver vara handlingskraftiga och snabba trots ökad komplexitet och osäkerhet.

Utgångspunkter för översynen

Översynen handlar om att aktualisera delar av strategi utifrån omvärld och nuläge, inte om att ta fram en ny strategi. Syftet är också att förstärka genomförandet med fokus på att se över strategins kraftsamlingar som beslutas för fyra år i taget.

Enligt förordningen om regionalt utvecklingsarbete (2017:583) ska den regionala utvecklingsstrategin ses över minst en gång mellan varje val till region- och kommunfullmäktige. Varje region avgör hur omfattande översynen ska vara. I Västra Götaland pågår genomförandet av strategin med stort engagemang från kommuner, näringsliv, lärosäten, civila samhället, länsstyrelsen och andra berörda myndigheter. Rådande omvärldsläge och de senaste årens utveckling motiverar ändå att delar av strategin aktualiseras för att den fortsatt ska vara relevant och aktuell. Miljö- och regionutvecklingsnämnden, som leder översynen, har därför beslutat att översynen ska:
- Se över och aktualisera delar av strategin:
  - Behålla målet och långsiktiga prioriteringar, men ha dialog om hur genomförandet går och behöver förstärkas.
  - Se över kraftsamlingarna med hjälp av utvärdering och dialog.
- Förstärka genomförandet av strategin.
- Höja kunskapen om värdet av det gemensamma regionala utvecklingsarbetet.

Så gör vi översynen tillsammans

Översynen genomförs som en dialogprocess. När strategin togs fram skedde det i bred dialog och delaktighet. På samma sätt är det viktigt att involvera kommunerna och andra nyckelaktörer i översynen. Att skicka förslaget på aktualiserad strategi på remiss är en viktig del i detta. En bred delaktighet och förankring är en förutsättning för ett fortsatt starkt gemensamt genomförande. Aktualiseringen av strategin tar utgångspunkt i:
- Kunskapsunderlag om utvecklingen i Västra Götaland och omvärldsanalys
- Årliga uppföljningar av strategins genomförande
- Utvärdering av strategins nuvarande kraftsamlingar
- Inspel från aktörsdialoger och politiska samtal under perioden maj 2024–februari 2025.

Arbetet med översynen går att följa på www.vgregion.se/vg2030. Där listas alla aktörsdialoger och kunskapsunderlag, uppföljningar och utvärderingar.

2025-04-14
Diarienummer MRU 2025–00150

Remissmissiv – översyn av Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030

Den regionala utvecklingsstrategin är en övergripande strategi för det gemensamma regionala utvecklingsarbetet i Västra Götaland. Västra Götalandsregionen (VGR) har i rollen som regionalt utvecklingsansvarig ansvar för att strategin tas fram och att det sker i samverkan med kommuner, näringsliv, myndigheter, akademi och det civila samhället. Den regionala utvecklingsstrategin är styrande för VGR och vägledande för andra utvecklingsaktörer. Enligt förordningen om regionalt utvecklingsarbete (2017:583), ska strategin ses över en gång mellan varje val.

Under 2024–2025 genomförs en översyn av regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030 (RUS). Det ska inte tas fram någon ny strategi utan översynen har fokus dels på att aktualisera strategin utifrån omvärld och nuläge, dels på att förstärka genomförandet. VGR:s miljö- och regionutvecklingsnämnd ansvarar för att leda processen som omfattar uppföljning, dialoger och uppdatering av strategin utifrån det som kommer fram i översynen.

Förslaget på aktualiserad strategi har arbetats fram i bred dialog med kommuner, kommunalförbund, näringsliv, det civila samhället, myndigheter, akademi med flera, samt internt inom VGR:s nämnder, förvaltningar och bolag. Förslaget baseras även på omvärldsanalys, uppföljning av utvecklingen i länet, utvärdering av strategins kraftsamlingar och andra lärdomar från genomförandet. Remissversionen är ett tjänstemannaförslag som bereds politiskt efter avslutad remiss.

Frågor till remissinstanserna

Svaret ska utgå från de fem frågeställningarna nedan och vara så kortfattat och konkret som möjligt. Ta upp både det som ni ser som styrkor i strategin och det ni tycker behöver ändras. Motivera kortfattat.

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

- Vad är er samlade uppfattning om strategins relevans i förhållande till utvecklingen i Västra Götaland och omvärldens förändringar, och därmed för att nå målet: *Tillsammans gör vi Västra Götaland till föredöme för omställning till ett hållbart och konkurrenskraftigt Västra Götaland?*
- De fyra långsiktiga prioriteringarna har förtydligats. Fångar beskrivningen under respektive långsiktig prioritering de utmaningar och möjligheter som är mest centrala för gemensamma insatser framåt?
- Tre nya områden föreslås, som vi gemensamt behöver kraftsamla kring de närmaste åren. Fångar dessa de viktigaste områdena för särskilt fokus, riktad samverkan och gemensamma insatser? Har respektive kraftsamling rätt avgränsning och innehåll?
- Samarbete mellan aktörer är nödvändigt för ett framgångsrikt genomförande av strategin. Hur kan genomförandet förstärkas? Vad fungerar bra eller dåligt? Hur kan er organisation bidra?
- De vägledande principerna ligger kvar. Hur ser ni på hur de bidrar till strategins genomförande?

Praktisk information

Vi vill ha ert remissvar **senast 15 september 2025.** Svaret skickas till: miljo-och.regionutvecklingsnamnd@vgregion.se

Ange i ämnesraden ”Er organisation – Remissvar RUS, MRU 2025–00150. Ange även en kontaktperson.

För er som vill få förslaget presenterat för er eller har frågor om remissen, så bjuder vi in till två digitala seminarier den 28 april och 5 maj. Anmälan sker via www.vgregion.se/rusremiss.

Ett presentationsmaterial om förslaget på aktualiserad strategi finns på www.vgregion.se/rusremiss.

Mer information om översynen, underlag och vilka dialoger som genomförts finns på Dags att se över regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030 - Västra Götalandsregionen

Övriga frågor kan ställas till processledarna för översynen:

Hanna Jönsson hanna.m.jonsson@vgregion.se och Lisa Lundin lisa.lundin@vgregion.se

Så behandlas synpunkterna

Västra Götalandsregionen sammanställer och behandlar de inkomna synpunkterna efter att remissperioden är slut. En samlad bild av remissvaren kommer presenteras på www.vgregion.se/rusremiss.

Under hösten 2025 tas det fram ett slutligt förslag på aktualiserad regional utvecklingsstrategi som behandlas i miljö- och regionutvecklingsnämnden (MRU), beredningen för hållbar utveckling (BHU)[1] och regionstyrelsen. Beslut om strategin fattas av regionfullmäktige i början av 2026.

De inspel som handlar om hur vi tillsammans genomför strategin utgör viktiga underlag för fortsatt dialog och vidareutveckling av samverkan, arbetssätt och satsningar.

Remisshandlingar

- Remissmissiv med frågor och sändlista (det här brevet)
- Remissversion aktualiserad Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030
- Bilaga: Sammanfattning av ändringar och förtydliganden i den aktualiserade regionala utvecklingsstrategin (bifogad sist i remissversionen)

Ovanstående handlingar finns tillgängliga på www.vgregion.se/rusremiss.

Vi ser fram emot att ta del av era remissvar!

Helena Lundberg Nilsson

Regionutvecklingsdirektör, Västra Götalandsregionen

[1] Beredningen för hållbar utveckling (BHU) är en gemensam politisk beredning mellan Västra Götalandsregionen och kommunalförbunden i Västra Götaland.

Sändlista

Västra Götalands 49 kommuner

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund[2]
Fyrbodals kommunalförbund
Göteborgsregionens kommunalförbund
Skaraborgs kommunalförbund
Business Region Göteborg
Almi Företagspartner Väst AB
Arbetsförmedlingen
Balthazar Science Center
Boverket
Chalmers tekniska högskola
Coompanion Fyrbodal[3]
Coompanion Göteborg
Coompanion Sjuhärad
Coompanion Skaraborg
CSR Västsverige
Dalénium Science Center
Dalslands kanal
Drivhuset[4]
Energimyndigheten
Företagarna Västra Götaland
Göteborgs universitet
Göteborgsregionen social ekonomi
Havs- och vattenmyndigheten
Hela Sverige ska leva Göteborg
Hela Sverige ska leva Fyrbodal
Hela Sverige ska leva Sjuhärad
Hela Sverige ska leva Skaraborg
Hushållningssällskapet Väst
Hushållningssällskapet Sjuhärad
Högskolan Borås
Högskolan Skövde
Högskolan Väst
Industrirådet
Innovatum Science Center
Innovatum Science Park
IUC Väst, IUC Sjuhärad, GTC och IDC West Sweden[5]
Jordbruksverket
Jämställdhetsmyndigheten
Kungsbacka kommun
Lindholmen Science Park
LO-distriktet i Västsverige
LRF Västra Götaland
Länsstyrelsen i Västra Götaland
Molekylverkstan Science Center
Myndigheten för yrkeshögskolan
Navet Science Center
Oslo kommune
Region Halland
Region Jönköping
Region Skåne
Region Stockholm
Region Värmland
Region Örebro
RF SISU Västra Götaland
Riksantikvarieämbetet
RISE
Sahlgrenska Science Park
Samordningsförbunden i Västra Götaland[6]
Samrådet för nationella minoriteter
Samrådet för funktionshinder
Samrådet för hbtqi
Samrådet för mänskliga rättigheter
Samrådet för barnrätt
Science Park Borås
Science Park Skövde
Skogsstyrelsen
Skoopi Göteborgsregionen
SLU i Skara
Social ekonomi Fyrbodal
Social ekonomi Sjuhärad
Social ekonomi Skaraborg
Stiftelsen Stenebyskolan
Svenska ESF-rådet
Svenskt näringsliv Västra Götaland
Sveriges kommuner och regioner
Svinesundskommittén
TCO
Tillväxtverket
Trafikverket
Ung företagsamhet[7]
Unionen
Universeum
VGR:s överenskommelse med det civila samhället
Vinnova
Vision Västra Götalandsregionen
Västkuststiftelsen
Västra Götalands bildningsförbund
Västsvenska handelskammaren
Östfold Fylkeskommune

---

[2] Kommunalförbunden ombeds att svara med utgångspunkt i det delregionala perspektivet.
[3] Vi önskar ett samberett svar från Coompanion
[4] Vi önskar ett samberett svar från Drivhusen
[5] Vi önskar ett samberett svar från IUC-bolagen
[6] Vi önskar ett samberett svar från samordningsförbunden
[7] Vi önskar ett samberett svar från Ung företagsamhet

Filen hittades inte. Den är antingen borttagen eller utcheckad

From: therese.tanner@goteborgsregionen.se
Sent: 16 Jun 2025 17:02:24 +0200
To: kommun@ale.se; kommun@harryda.se; kommun@kungsbacka.se; kommun@lerum.se; kommun@ockero.se; kommun@stenungsund.se; kommun@tjorn.se; kommunen@lillaedet.se; kommunstyrelsen@alingsas.se; kundcenter@partille.se; stad@molndal.se; Registrator; stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se; halland@lansstyrelsen.se; vastragotaland@lansstyrelsen.se; info@businessregion.se; info@vastsvenskahandelskammaren.se; regionstyrelsen@vgregion.se; info@borasregionen.se; kansli@fyrbodal.se; info@skaraborg.se; regionen@regionhalland.se; remisser@svensktnaringsliv.se
Cc: maria.sigroth@goteborgsregionen.se
Subject: Remiss av förslag till Regional utvecklingsplan för storstadsregionen
Attachments: Beslut - 202400203 - GRFS - § 54.pdf, RUPS Remissversion.pdf, Tjänsteskrivelse remiss RUPS.pdf
Categories: Ingrid

Varsam: Detta är ett meddelande från en extern avsändare. Öppna inte länkar eller bilagor om du är osäker på avsändaren eller innehållet.

Hej

Nu har förbundsstyrelsen i GR fattat beslut om remissutgåva av Regional utvecklingsplan för Storstadsregionen, RUPS.

RUPS är ett resultat av den rådslagsprocess som genomförts främst under det senaste året. Dokumentet innehåller förslag till politiska överenskommelser med fokus på regional tillväxt och fysisk planering samt utmaningar kopplade till tillväxt som har tidsperspektivet 2050.

Ni inbjuds härmed att lämna synpunkter på förslaget. Dessa ska vara GR tillhanda senast 31 oktober 2025. Skicka svaret till gr@goteborgsregionen.se

Förbundsfullmäktige förväntas fatta slutligt beslut om RUPS under första kvartalet 2026.

Vid frågor om underlaget eller anmälan till seminarierna, kontakta Maria Sigroth, maria.sigroth@goteborgsregionen.se

Mvh

Therese Tanner

Förbundssekreterare GR

Aktuella handlingar för ärende GRFS-2024-00203, Regional utvecklingsplan kopplat till rådslag, se dnr FS2023-00010 bifogas detta e-postmeddelande

Bifogat material kommer från följande handlingar:
Protokollsutdrag 2025-06-10 § 54 Beslut om remiss av Regional utvecklingsplan för storstadsregionen | Dokumentidentitet:20571
RUPS Remissversion | Dokumentidentitet:20491
Tjänsteskrivelse remiss RUPS | Dokumentidentitet:20364

GÖTEBORGS REGIONEN

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sida
1(2)

Sammanträdesdatum
2025-06-10

Förbundsstyrelsen

§ 54

Dnr GRFS-2024-00203

Beslut om remiss av Regional utvecklingsplan för storstadsregionen

Förbundsstyrelsens beslut

Förslag till Regional utvecklingsplan för storstadsregionen 2050 skickas på remiss till medlemskommunerna, Västra Götalandsregionen (VGR), Region Halland, Sjuhärads kommunalförbund, Skaraborgs kommunalförbund, Fyrbodals kommunalförbund, länsstyrelsen Västra Götaland, länsstyrelsen Halland, Västsvenska Handelskammaren, Business Region Göteborg samt Svenskt Näringsliv för inhämtande av synpunkter.

Synpunkterna ska vara GR tillhanda senast 31 oktober.

Sammanfattning av ärendet

Sedan hösten 2023 har arbetet med Rådslaget pågått inom förbundet och det har nu mynnat ut i ett förslag till Regional utvecklingsplan för storstadsregionen 2050, RUPS. Det är sedan tidigare bestämt att medlemskommunerna ska få lämna synpunkter på dokumentet varför förbundsstyrelsen nu har att fatta beslut om remiss.

Remissperioden är 16 juni till 31 oktober 2025.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse

Remissversion av RUPS

Förvaltningens förslag till beslut

Förslag till Regional utvecklingsplan för storstadsregionen 2050 skickas på remiss till medlemskommunerna, Västra Götalandsregionen (VGR), Region Halland, Sjuhärads kommunalförbund, Skaraborgs kommunalförbund, Fyrbodals kommunalförbund, länsstyrelsen Västra Götaland, länsstyrelsen Halland, Västsvenska Handelskammaren, Business Region Göteborg samt Svenskt Näringsliv för inhämtande av synpunkter. Synpunkterna ska vara GR tillhanda senast 31 oktober.

Förslag på sammanträdet

Olof Lundberg (S) föreslår att följande stycke stryks ur remissversionen:

I dagsläget uppfyller inte Uddevalla kriterierna som tillväxtnod. Vid nästa uppdatering av den regionala utvecklingsplanen bör även Uddevalla prövas som möjlig regional tillväxtnod.

Jonas Attenius (S) föreslår, med instämmande av Axel Josefson (M), bifall till förvaltningens förslag till remissversion.

Beslutsgång

Ordförande konstaterar att det finns två förslag till beslut och ställer dem mot varandra och finner att förbundsstyrelsen beslutar enligt förvaltningens förslag till remissversion.

Skickas till

Medlemskommunerna
Västra Götalandsregionen (VGR)
Region Halland
Sjuhärads kommunalförbund
Skaraborgs kommunalförbund
Fyrbodals kommunalförbund
Länsstyrelsen Västra Götaland
Västsvenska Handelskammaren
Business Region Göteborg
Svenskt Näringsliv

GÖTEBORGS REGIONEN

Utvecklingsplan för Göteborgsregionen 2050

Politiska överenskommelser för en hållbar och konkurrenskraftig storstadsregion

Remissversion

Om utvecklingsplanen

Den här utvecklingsplanen innehåller politiska överenskommelser om hur och var regionen ska växa fram till år 2050. Den har tagits fram av Göteborgsregionens 13 kommuner för att skapa ett samstämmigt agerande över tid.

Planen bygger vidare på de tidigare överenskommelserna *Strukturbild för Göteborgsregionen* och *Hållbar tillväxt*, som togs fram genom flera rådslag med politiska företrädare från kommunerna. Dessa överenskommelser har nu uppdaterats och förnyats efter det senaste rådslaget 2024.

Utvecklingsplanen har också koppling till *Vision Västra Götaland*, *Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland* och flera av de globala målen i *Agenda 2030*.

Planen gör inte anspråk på att vara heltäckande i alla frågor som rör regional utveckling, utan har ett särskilt fokus på tillväxt och samhällsplanering. Eftersom samhället förändras i hög takt, kommer planen att ses över och aktualiseras en gång per mandatperiod.

Göteborgsregionen (GR) består av 13 kommuner som har valt att jobba tillsammans. Vi driver utvecklingsprojekt, har myndighetsuppdrag, forskar, ordnar utbildningar och är storstadsregionens röst i Västsverige, bland mycket annat. I våra nätverk träffas politiker och tjänstepersoner för att utbyta erfarenheter, bolla idéer och besluta om gemensamma satsningar. Allt för att regionens en miljon invånare ska få ett så bra liv som möjligt.

Göteborgsregionen 2024
Box 5073, 402 22 Göteborg
gr@goteborgsregionen.se

Bilder: s. 9: Maja Brand, Bredda bilden/Teknikföretagen, s. 26: MSB, Från Mostphotos: Omslag: Tommy Alvén, s.8: Tommy Alvén, s.10: Sirpa Ukura (t.v.), Michael Erhardsson (t.h.), s.12: Carina Andreasson (t.v.), Peter Ekvall (t.h.), s.17: Carina Andreasson (t.v.), Anhbg (t.h), s.18: Kedardome, s.20: Michael Erhardsson, s.21: Roland Magnusson (t.h.), s.22: Karl Andrén, s.24: Jonas Brodd (t.v.)

GÖTEBORGS REGIONEN

Innehåll

Göteborgsregionen – ledande inom samverkan, innovation och industri 5

Tillväxt och inkludering 7

Befolkningstillväxt 8

Näringslivstillväxt 9

Kompetensförsörjning 11

Inkludering 12

Samhällsbyggnad 13

Strukturbilden 14

Bostäder 17

Mark för näringslivet 18

Transportinfrastruktur 19

Kollektivtrafik och hållbart resande 21

Grönstruktur 23

Blåstruktur 24

Regional robusthet 25

Risk och sårbarhet 26

Energiförsörjning 27

Dricksvattenförsörjning 28

Miljö och biologisk mångfald 29

Klimatomställning 30

Klimatanpassning 31

Genomförande 33

Samsyn och ett konsevent agerande över tid 34

Tillsammans kan vi skapa
en region som är hållbar
och konkurrenskraftig även
för kommande generationer.

Göteborgsregionen – ledande inom samverkan, innovation och industri

Vi politiker i Göteborgsregionens 13 kommuner står bakom den här utvecklingsplanen – för att vi tror på kraften i att arbeta tillsammans.

Vi är stolta över vår storstadsregion. Under det senaste decenniet har Göteborgsregionen haft den starkaste ekonomiska tillväxten i landet. Här finns ett brett och mångsidigt näringsliv med verksamheter inom 750 olika branscher. Tillverkningsindustrin står stark i den globala konkurrensen. Intresset från internationella företag är stort och var femte anställd arbetar i ett utlandsägt bolag.

Göteborgsregionen är ledande inom EU när det gäller investeringar i forskning och utveckling. Näringslivet i regionen står för en tredjedel av Sveriges totala FoU-investeringar, vilket är mest i landet per anställd. I Göteborgsregionen finns också ett nära samarbete med akademin som innebär att vi kan fatta beslut utifrån den bästa tillgängliga kunskapen.

Regionens strategiska läge i Västsverige, med nära koppling till kontinenten, gör den till en självklar knutpunkt för handel och utveckling. Här finns även Skandinaviens största hamn som spelar en avgörande roll för Sveriges export och import.

Men vi står också inför betydande utmaningar. Bristen på kompetens är ett växande problem, både inom privat och offentlig sektor. För att möta framtidens behov krävs fler som arbetar i regionen. Samtidigt pekar SCB:s prognoser på en minskande befolkningsmängd. Det innebär att vi kommuner, tillsammans med andra aktörer, måste arbeta aktivt för att fler ska vilja flytta hit.

Ett annat bekymmer är att allt för många elever inte fullföljer sina studier och riskerar att hamna utanför arbetsmarknaden. Socioekonomiska skillnader och

ojämlika uppväxtvillkor bidrar till utanförskap, vilket påverkar både individer och samhälle negativt.

Klimatförändringar och global osäkerhet påverkar även handel och investeringar. Den snabba teknikutvecklingen ställer också nya krav på anpassning. För att den gröna omställningen inom industrin och transportsektorn ska kunna genomföras krävs en kraftig utbyggnad av både energiproduktion och eldistribution.

Göteborgsregionen har stor potential att bli en ännu starkare kraft, både i Västsverige och internationellt. Men då behövs ett gemensamt ansvarstagande och långsiktigt agerande. De politiska överenskommelserna i den här utvecklingsplanen är därför avgörande.

Det finns en lång tradition av samverkan i regionen. Tidigare överenskommelser har gett resultat och bidragit till en positiv utveckling. Det är en styrka vi bygger vidare på. Tillsammans kan vi skapa en region som är hållbar och konkurrenskraftig även för kommande generationer.

Politiska överenskommelser

Tillväxt och inkludering

Befolkningstillväxt

Det finns ett starkt samband mellan en regions folkmängd och dess förmåga att skapa tillväxt. Göteborgsregionen har idag cirka 1,1 miljoner invånare. Under de senaste 25 åren har befolkningen ökat med i snitt en procent per år, trots svängningar till följd av IT-krasch, finanskris och pandemi.

De globala trenderna visar att urbaniseringen fortsätter och att storstadsregioner växer både i befolkning och antal arbetstillfällen. Samtidigt pekar SCB:s prognoser på att befolkningsmängden kommer att minska. Befolkningsprognoser varierar över tid, så också de senaste 25 åren, vilket försvårar långsiktiga bedömningar. Därför är det viktigt att kontinuerligt följa prognoser för både befolkningsmängd och näringslivsutveckling samt framtida behov av kompetens. Att enbart utgå från befolkningsprognoser ökar risken för reaktiva beslut istället för ett mer förutseende och långsiktigt agerande. För att skapa tillväxt i regionen behöver kommuner och andra aktörer arbeta aktivt för att fler ska välja att flytta till Göteborgsregionen.

Ambitionen är att regionen ska fortsätta växa i samma takt som tidigare fram till 2050. Det innebär att kommunerna behöver planera för upp till totalt 400 000 nya invånare, ett stort antal bostäder och tillgång till samhällsservice samt för en ökad regional pendling till arbete och studier.

> **Vi är överens om att sträva efter att befolkningen ska växa med i snitt 1 procent om året fram till 2050.**

Tillsammans tar vi ansvar genom att:

- **bidra till en regional tillväxt på 1 procent utifrån varje kommuns lokala förutsättningar,**
- **följa upp och justera våra planeringstal årligen utifrån regionens befolkningsprognos och tillväxtpotential.**

79/25 Information om Remiss Förslag till regional utvecklingsplan för storstadsregionen, RUPS - 2025-339 Information om Remiss Förslag till regional utvecklingsplan för storstadsregionen, RUPS : RUPS Remissversion.pdf

Näringslivstillväxt

Under de senaste tio åren har Göteborgsregionen haft den starkaste ekonomiska tillväxten bland landets storstadsregioner.

I Sverige, som är ett av världens mest innovativa länder, satsar Göteborgsregionens företag mest på forskning och utveckling i egen regi. Det finns nu stora möjligheter att stärka positionen ytterligare i samband med industrins gröna omställning. Företagen är också duktiga på att utnyttja sina investeringar, vilket leder till högre exportintäkter och stärker hela Sveriges tillväxt.

I takt med att kunskapsinnehållet inom industrin ökar, blir tillgången till rätt kompetens avgörande för tillväxten. I ett internationellt perspektiv har Göteborgsregionen ett utmärkt utgångsläge. Befolkningen är relativt ung och mer välutbildad än genomsnittet i Sverige, särskilt inom naturvetenskap och teknik. Det finns också en bredd i kompetensen, allt från hantverksskickliga yrkesutövare till innovativa forskare. Detta har lett till att regionens näringsliv är i framkant inom industrin.

Att värna näringslivets position är viktigt, eftersom det är en del av Sveriges utveckling mot hållbar tillväxt. Genom att stödja innovation och förbättra företagens konkurrenskraft skapas fler framgångsrika företag och fler jobb i regionen. Det leder till en starkare arbetsmarknad, lägre arbetslöshet och bättre livskvalitet för invånarna i Göteborgsregionen.

Besöksnäringen växer snabbt och är viktig för Göteborgsregionen. Besökarna kommer både från Sverige och internationellt. Regionens attraktionskraft bedöms att öka, tack vare ett varierat utbud av evenemang, stadsliv, närhet till natur och en lägre risk för extremväder än andra destinationer. →

Vi är överens om att bidra till ett konkurrenskraftigt och växande näringsliv.

Tillsammans tar vi ansvar genom att:

- planera för en attraktiv region där det finns god tillgång till mark, bostäder, ett brett utbud av utbildningar samt ett rikt kulturutbud,
- verka för en infrastruktur och kollektivtrafik som bidrar till tillväxt i arbetsmarknadsregionen,
- bidra till att tillgodose näringslivets behov av kompetens,
- bidra till den gröna omställningen och näringslivets behov av fossilfri energi.

79/25 Information om Remiss Förslag till regional utvecklingsplan för storstadsregionen, RUPS - 2025-339 Information om Remiss Förslag till regional utvecklingsplan för storstadsregionen, RUPS : RUPS Remissversion.pdf

Kompetensförsörjning

Både näringsliv och offentlig sektor i Göteborgsregionen har ett växande behov av kompetens, där rekrytering, omställning och kompetensutveckling är avgörande. Detta behov förväntas finnas kvar under överskådlig tid.

En stor utmaning är att bättre matcha arbetsgivarnas behov med den befintliga kompetensen. För kommunerna är det avgörande att ha medarbetare med rätt kunskaper för att kunna erbjuda välfärdstjänster av god kvalitet. I näringslivet finns ett växande behov av kompetens inom flera branscher. I Göteborgsregionens unika mix, där stark forskning och innovation möter en kraftfull tillverkningsindustri, behövs både hantverksskickliga yrkesutövare och innovativa forskare.

Fram till år 2050 behöver kommunerna, tillsammans med näringslivet och andra aktörer, driva det strategiska arbetet med att säkerställa tillgången på rätt kompetens i Göteborgsregionen. Utbildningssystemen måste organiseras så att de snabbt kan anpassas och ge individer möjlighet att utveckla sina kunskaper i takt med förändrade krav på arbetsmarknaden. Det gäller även att möta efterfrågan på nya färdigheter inom områden som artificiell intelligens, försvar och säkerhet.

En viktig uppgift för kommunerna blir att skapa ett samhälle som lockar människor med olika kompetenser att bosätta sig och arbeta i regionen.

> **Vi är överens om att göra Göteborgsregionen till en plats där fler vill arbeta och studera.**

Tillsammans tar vi ansvar genom att:

- förstärka de strategiska strukturerna för kompetensförsörjning på regional, nationell och internationell nivå samt kopplingen mellan skola och arbetsliv,
- förstärka arbetet med att alla elever ska fullfölja sina studier,
- verka för ett flexibelt utbildningssystem som kan möta teknologiska skiften, demografiska förändringar och behovet av livslångt lärande.

Inkludering

Socioekonomiska skillnader och utanförskap påverkar både individer och samhälle negativt. Trots att de flesta i Sverige har fått det bättre ekonomiskt de senaste decennierna, har grupper med låga inkomster haft en svagare utveckling, vilket har lett till ökande inkomstskillnader. Om utanförskapet inte motverkas riskerar samhället att bli mer polariserat, med ökande klyftor och motsättningar som följd. Ett inkluderande samhälle förutsätter att människor har tillit – till demokratin, samhällsinstitutionerna och varandra.

När människor har god tillgång till utbildning, arbete, bostäder, kultur, fritid, service och natur skapas förutsättningar för delaktighet, trygghet och tillit. Dessa är viktiga byggstenar i ett inkluderande samhälle.

En god regional samhällsplanering är avgörande för att ge människor tillgång till regionens kvaliteter. Den gör det möjligt för fler att vara aktiva och delaktiga i samhället. Tillsammans går det att skapa trygga och tillgängliga livsmiljöer som bygger tillit till samhällets funktioner och stärker den sociala hållbarheten.

Ambitionen är att Göteborgsregionen år 2050 ska vara en inkluderande, hållbar och innovativ region där social rättvisa, demokratiska värden och ekonomisk jämlikhet står i centrum.

> **Vi är överens om att Göteborgsregionens samhällsutveckling ska präglas av hållbara och jämlika livsmiljöer.**

Tillsammans tar vi ansvar genom att:

- **bidra till en hög tillit till demokratin och till samhällets funktioner,**
- **öka satsningarna på utbildning och kompetensutveckling så att fler kommer i arbete,**
- **planera för trygga, gestaltade och inkluderande livsmiljöer,**
- **bidra till en jämlik tillgång till välfungerande boende- och livsmiljöer, service och kollektivtrafik samt rekreation i form av natur, fritid och kultur.**

Politiska överenskommelser

Samhällsbyggnad

Strukturbilden

Strukturbild för Göteborgsregionen är resultatet av ett politiskt uppdrag från rådslaget 2006. Syftet var att skapa en gemensam bild av hur och var regionen ska växa på ett hållbart sätt. Arbetet genomfördes i nära samverkan mellan kommuner, näringsliv och akademi.

När Strukturbilden antogs 2008 var GR regionplaneorgan enligt plan- och bygglagen. Detta gav dokumentet rättsverkan, till exempel vid länsstyrelsens prövning av kommunala detaljplaner.

Efter ändringar i lagstiftningen 2019 är GR inte längre regionplaneorgan, vilket gör att Strukturbilden inte längre har någon formell rättsverkan. Däremot fungerar den fortsatt som en politisk överenskommelse mellan medlemskommunerna.

Beslutet att planera enligt Strukturbilden har varit framgångsrikt. Det har bland annat skapat tydlighet och förutsägbarhet gentemot marknaden. Kommunernas gemensamma planering har också lett till att Göteborgsregionen kunnat driva viktiga frågor inom infrastruktur och kollektivtrafik. Genom att planera bebyggelse längs kollektivtrafikstråken säkerställs ett resandeunderlag som motiverar investeringar i den befintliga infrastrukturen.

Kommunerna i Göteborgsregionen kan fortfarande välja hur mark ska planeras, utan att behöva kompromissa med andra viktiga värden. Men för att regionen ska kunna fortsätta växa och behålla sina styrkor, behöver de regionala resurserna användas optimalt. Var och hur ny bebyggelse planeras spelar stor roll för regionens attraktivitet. Därför är det viktigt att ha både ett lokalt och regionalt perspektiv när ny bebyggelse planeras. →

Strukturbildens delar

Stadsområdet är vår regionkärna

Stadsområdet omfattar de tätbebyggda delarna av Göteborg, Mölndal och Partille och utgör regionens starkaste tillväxtmotor. En stark regional kärna är avgörande för arbetsmarknadsregionen. Därför är det både ett gemensamt intresse och ansvar att stärka och vidareutveckla regionkärnan. Även framöver kommer regionens huvudsakliga tillväxt vara starkast här.

Huvudstråken och stationssamhällena

I de fem huvudstråken fungerar järnvägen som regionens ryggrad. Den kompletteras av motsvarande stråk för vägtrafik. Den regionala tillväxten koncentreras främst till det sammanhängande stadsområdet och till stationssamhällena längs huvudstråken.

Blåstruktur

Blåstrukturen i Göteborgsregionen består huvudsakligen av kust, hav, sjöar samt Göta älv. De är alla viktiga resurser, men det finns också utmaningar eftersom målkonflikterna är många. Överenskommelserna om utvecklingen i kustzonen beskrivs närmare i Fördjupad strukturbild för kustzonen.

Grönstruktur

Den sammanhängande grönstrukturen och tätortsnära grönskan bidrar till Göteborgsregionens attraktionskraft och är därför av ett betydande gemensamt intresse. De utgör en värdefull regional resurs – för friluftsliv, biologisk mångfald, klimatreglering och för regionens robusthet.

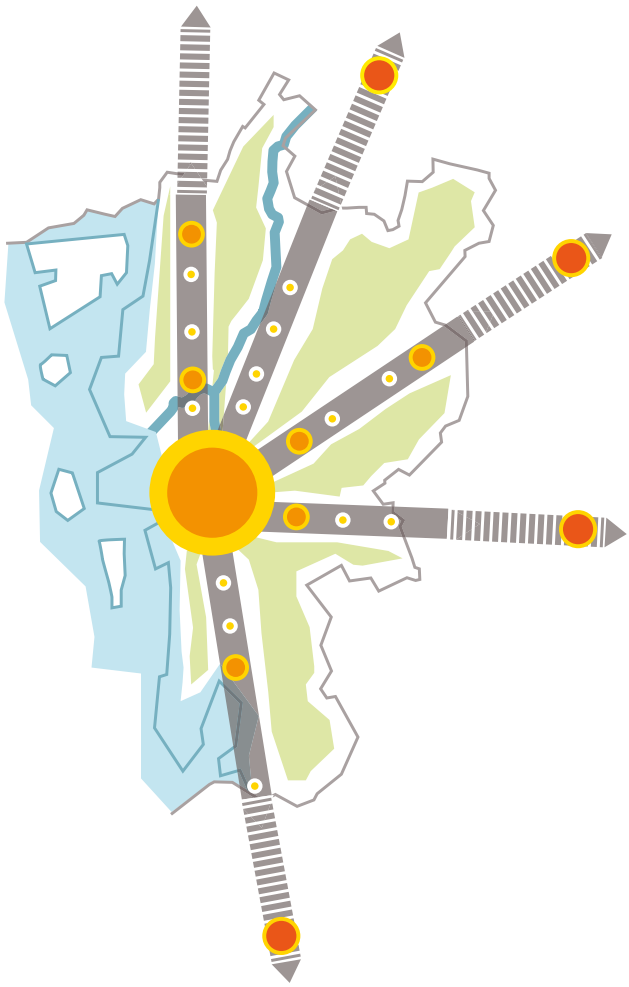
Regionala tillväxtnoder

Göteborg är motorn i det västsvenska näringslivet, men för att hela regionen ska utvecklas hållbart måste tillväxten öka på fler ställen. I arbetsmarknadsregionen finns tillväxtnoder som, tillsammans med Göteborgsregionen, skapar ett starkt Västsverige.

Tillväxtnoderna är närliggande städer som växer med liknande kvaliteter som Göteborgsregionen. De har en tät, urban stadskärna med ett brett utbud av service, restauranger och kultur. De arbetar aktivt med utveckling, fungerar som testbäddar och har ett nära samarbete med akademin. Dessa noder har stor potential att bidra till ett dubbelriktat resande inom arbetsmarknadsregionen.

Vilka städer som räknas som tillväxtnoder kan förändras över tid. Idag är Trollhättan, Skövde/Mariestad, Borås och Varberg etablerade noder. Norra stråket, i riktning mot Uddevalla och Oslo, har en stor tillväxtpotential, både avseende näringsliv och befolkning. Möjligheten att växa hållbart i megaregionen Oslo-Göteborg-Malmö/Köpenhamn är god.

I dagsläget uppfyller inte Uddevalla kriterierna som tillväxtnod. Vid nästa uppdatering av den regionala utvecklingsplanen bör även Uddevalla prövas som möjlig regional tillväxtnod.

> **Vi är överens om att ta ett gemensamt ansvar för att den regionala strukturen är långsiktigt hållbar.**

Tillsammans tar vi ansvar genom att:

- **planera i enlighet med strukturbilden,**
- **stödja tillväxten i hela arbetsmarknadsregionen.**

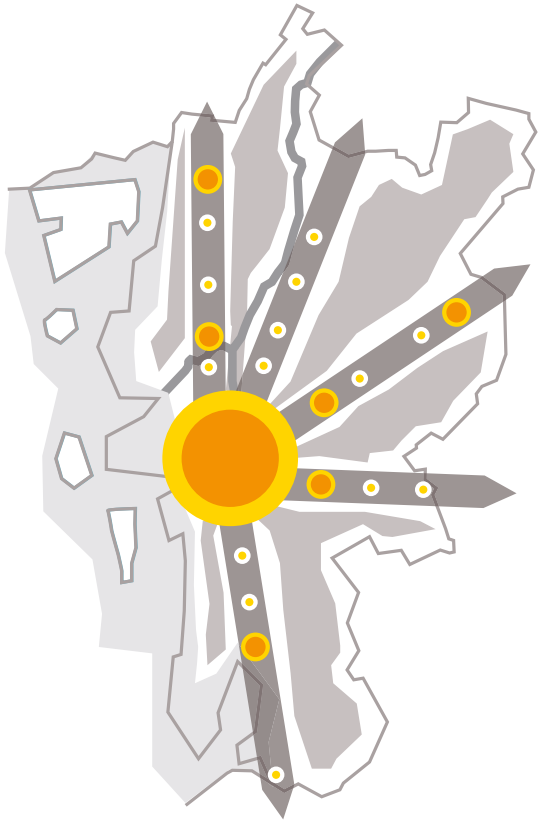
Bostäder

Tillgången till attraktiva bostäder och livsmiljöer är avgörande för att locka både kompetens och företag till regionen. Vad som gör en bostad attraktiv beror på vem som efterfrågar den.

Den kompetens som Göteborgsregionen behöver locka till sig har olika preferenser. En del grupper attraheras av stadsområdets täthet, närhet till arbetsplatser, snabb kollektivtrafik och tillgång till kommersiell, kulturell och samhällelig service. Andra uppskattar även närheten till grönområden, hav och sjöar.

Forskning visar att bostäder nära kollektivtrafik och samhällsservice är mycket efterfrågade och värderas högt. En framgångsfaktor är att det finns olika upplåtelseformer att välja mellan inom samma bostadsområde.

Men det viktigaste är att den regionala bostadsförsörjningen inte bara möter efterfrågan utan även människors behov. En segregerad bostadsmarknad och dess sociala konsekvenser påverkar regionen negativt.

> **Vi är överens om att bidra till en regional bostadsproduktion som stärker Göteborgsregionens attraktivitet.**

Tillsammans tar vi ansvar genom att:

- **i första hand planera bostäder i stadsområdet och i stationsnära lägen, i andra hand vid kollektivtrafik,**
- **planera för en blandning av upplåtelseformer, både i nya och befintliga bostadsområden,**
- **bidra till täta, gröna, jämlika och trygga bostadsområden,**
- **bidra till att utveckla lokal platsidentitet och väl gestaltade livsmiljöer.**

Mark för näringslivet

Göteborgsregionen är ledande i Sverige inom innovation och industri. Prognoser pekar på fortsatt tillväxt i näringslivet, vilket ställer krav på en stabil tillgång till verksamhetsmark. Annars riskerar regionen att gå miste om nya etableringar och att nödvändiga omlokaliseringar inte kan genomföras.

Enligt Business Region Göteborg är behovet av färdigplanerad mark mycket stort. För att möta detta krävs en aktiv markpolitik, inköp av mark och proaktiv planering, även när det ännu inte finns en förutbestämd exploatör. Flera större verksamhetsområden behöver planeras. Ambitionen bör vara att ha minst ett sådant område i varje huvudstråk samt i de mer centrala delarna av regionen. Dessa områden bör planeras med hög flexibilitet för att möjliggöra viktiga etableringar.

Lokaliseringen är avgörande. Områdena behöver ligga nära vägar och motorvägspåfarter, samt ha tillgång till grundinfrastruktur som el, vatten och avlopp. Personaltäta verksamheter behöver placeras där det är lätt och smidigt att åka kollektivt medan mindre personaltäta verksamheter kan ligga i områden med glesare kollektivtrafik.

Nyetableringar kommer att leda till målkonflikter, till exempel i relation till bevarandet av grönområden. Därför är det viktigt att noggrant väga olika intressen mot varandra ur ett regionalt nyttoperspektiv.
Det finns också potential att förtäta befintliga verksamhetsområden. Det kan dock kräva en annan affärsmodell för ändring av detaljplaner.

> **Vi är överens om att skapa fysiska förutsättningar för ett expansivt näringsliv.**

Tillsammans tar vi ansvar genom att:

- **gemensamt planera markberedskap för några större, regionalt optimerade, verksamhetsområden,**
- **verka för att fler arbetsplatser etableras längre ut i stråken och i de regionala tillväxtnoderna,**
- **bidra till att hitta nya affärsmodeller som möjliggör förtätning av befintliga verksamhetsområden.**

79/25 Information om Remiss Förslag till regional utvecklingsplan för storstadsregionen, RUPS - 2025-339 Information om Remiss Förslag till regional utvecklingsplan för storstadsregionen, RUPS : RUPS Remissversion.pdf

Transportinfrastruktur

Den regionala attraktiviteten ökar när människor kan resa smidigt inom arbetsmarknadsregionen. Men varken dagens infrastruktur eller planerade satsningar räcker för att möta Västsveriges behov fram till 2050. Det innebär att det befintliga transportsystemet måste utnyttjas optimalt i båda riktningarna. Dessutom måste morgondagens transporter vara mer yteffektiva.

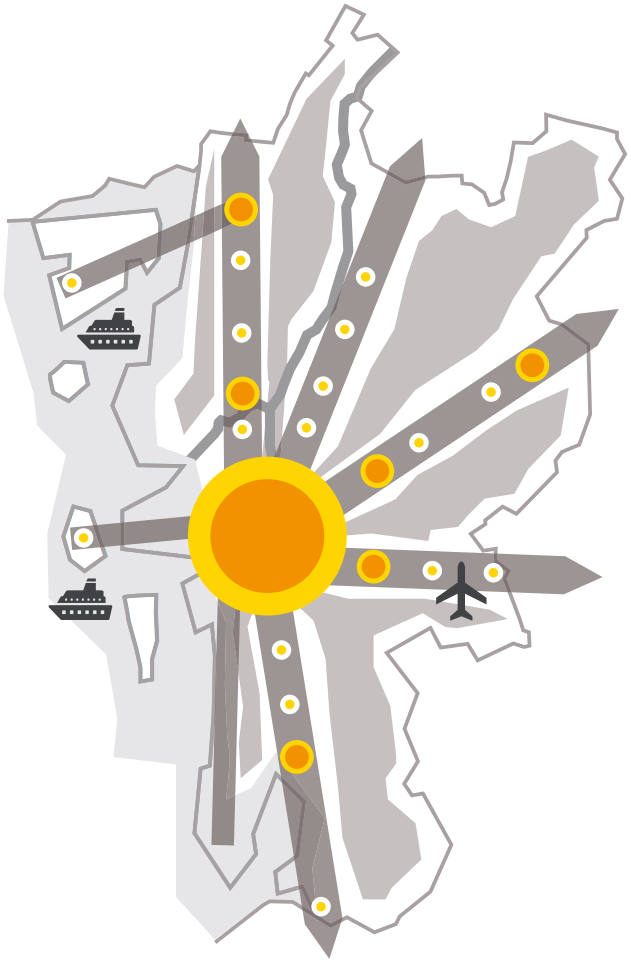
Idag ligger 75 procent av alla arbetsplatser inom Göteborgsregionen i Göteborg och Mölndal. Näringslivets tillväxt väntas även fortsättningsvis att vara starkast här. För att avlasta infrastrukturen och nyttja kapaciteten i hela systemet bör fler arbetsplatser etableras längre ut i stråken och i de regionala tillväxtnoderna, så att resandet sker i båda riktningar.

En väl utbyggd järnväg i alla stråk är avgörande för Göteborgsregionens transportsystem. De viktigaste investeringarna fram till 2050 är:

- färdigställandet av järnvägen Göteborg-Borås, med bibana till Mölnlycke,
- utbyggnad av Västra stambanan,
- förstärkningar på Södra Bohusbanan och Västkustbanan.

Det behövs också en kraftig förstärkning av infrastrukturen för kollektivtrafik, cykel och gång.

Göteborgs hamn är Skandinaviens största och en central resurs regionalt, nationellt och internationellt. De regionala hamnarna spelar också en viktig roll i det internationella sammanhanget. Landvetter flygplats är avgörande för besöksnäringen och för att förse regionen med rätt kompetens.

Utbyggnaden av väginfrastrukturen bör prioriteras där det är trångt, saknas alternativ för spårtrafik och där det finns stor potential för nya bostäder och företag. För att minska risk och sårbarhet bör ytterligare en förbindelse över Göta älv undersökas.

När Västlänken står klar knyts regionen samman genom en högeffektiv tvärförbindelse. Det gynnar rörligheten och förbättrar tillgängligheten till hela arbetsmarknadsregionen. Men Göteborgsregionen behöver även tvärförbindelser i stadsområdets ytterkant. Dessa bör byggas inifrån och ut, men investeringar i vägsystemet bör ske först efter att kollektivtrafik har etablerats i de aktuella stråken. →

> Vi är överens om att enat driva frågor om investeringar i en infrastruktur som förbättrar tillgängligheten inom arbetsmarknadsregionen.

Tillsammans tar vi ansvar genom att:

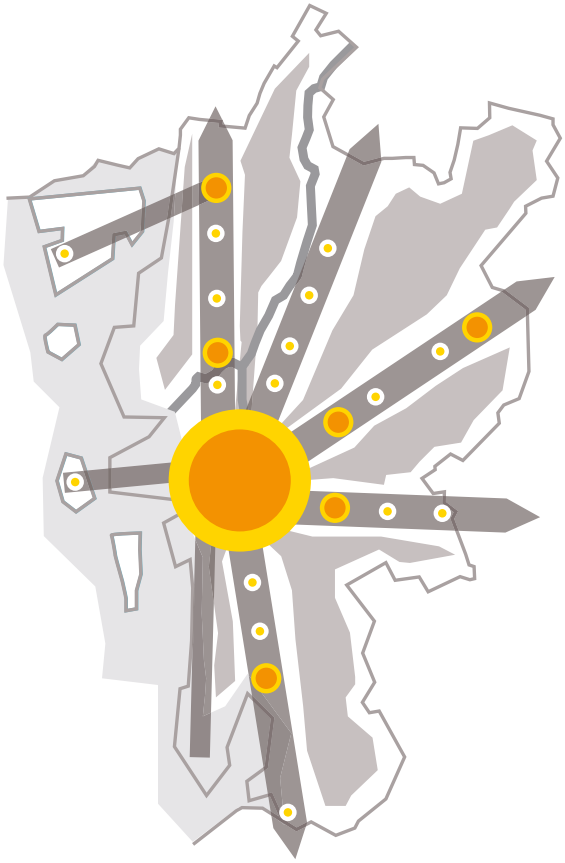
- i första hand prioritera infrastruktur för yteffektiva transportslag,
- satsa på investeringar som gynnar hela arbetsmarknadsregionen,
- stärka internationell tillgänglighet genom att utveckla hamnar, Landvetter flygplats och järnvägen,
- i första hand bygga tvärförbindelser inifrån och ut,
- analysera behovet av andra tvärförbindelser utifrån robusthet och tillväxtpotential,
- förstärka infrastrukturen för kollektivtrafik, gång och cykel i stadsområdet och i stationssamhällena.

Kollektivtrafik och hållbart resande

Göteborgsregionen står inför ett skifte i hur människor rör sig inom området. Trängsel i stadsområdet leder till oattraktiva miljöer, långa restider och ökad klimatpåverkan. För att det urbana stadsområdet ska fortsätta att växa och utgöra en motor för utvecklingen i regionen, måste den präglas av närhet till utbildning, arbetsplatser, kultur och handel. Stadsområdet och stationssamhällena behöver ha hög densitet i både dag-, kvälls- och natt-ekonomin. Framgångsrika städer och regioner kännetecknas av att det går snabbt och enkelt att ta sig mellan olika platser och funktioner. Kollektivtrafik och hållbara transportalternativ är en grundförutsättning för detta.

Utvecklingen av kollektivtrafiken måste fokusera på att öka nåbarheten till arbetsplatser. Drygt 40 procent av alla resor i Göteborgsregionen görs med kollektivtrafik, men resandet är ojämnt fördelat. Användningen av kollektivtrafik är hög i stadsområdet, men avsevärt lägre i övriga delar av regionen.

Stadsområdet behöver avlastas genom att fler regionala resenärer når sin slutdestination utan att passera centrala Göteborg. Samtidigt måste andelen resor med cykel och gång öka. Motsvarande utveckling krävs i stationssamhällena, där även behovet av smarta och yteffektiva pendelparkeringar är stort. →

> Vi är överens om att kollektivtrafik, gång och cykel successivt ska öka sin marknadsandel av resorna i Göteborgsregionen.

Tillsammans tar vi ansvar genom att:

- förbättra framkomligheten i stadsområdet,
- gynna resande med kollektivtrafik, gång och cykel,
- prioritera kollektivtrafik som ger hög och jämlik nåbarhet inom arbetsmarknadsregionen,
- bygga bostäder i stations- och kollektivtrafiknära lägen,
- utveckla kollektivtrafik på vatten.

79/25 Information om Remiss Förslag till regional utvecklingsplan för storstadsregionen, RUPS - 2025-339 Information om Remiss Förslag till regional utvecklingsplan för storstadsregionen, RUPS : RUPS Remissversion.pdf

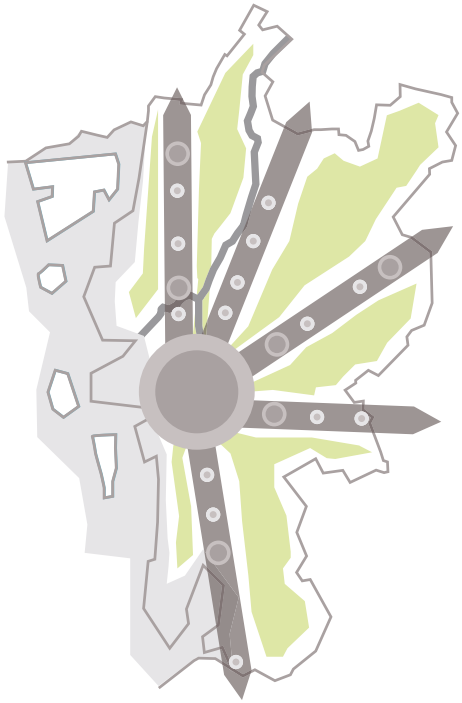
Grönstruktur

De sammanhängande gröna stråken är viktiga för livsmedelsproduktion, betesmark, biologisk mångfald och för att dämpa de negativa effekterna av klimatförändringarna. De utgör också en viktig del av regionens attraktionskraft – stadsnära natur och allemansrätten är en unik kombination internationellt.

Ekosystem påverkas i högre grad av faktorer som vi inte kan kontrollera, till exempel klimatförändringar. Om de hanteras rätt kan de både skydda mot påfrestningar och fungera som en värdefull resurs.

Stora delar av Göteborgsregionens gröna stråk har skyddats från exploatering, medan andra delar redan är bebyggda. Den förväntade tillväxten kommer att leda till fler målkonflikter kring markanvändning. Det är fortsatt viktigt att prioritera den sammanhängande grönstrukturen och undvika att skapa barriärer i stråken. Därför bör nya exploateringar i första hand ligga i direkt anslutning till redan påverkade eller bebyggda områden. När ny mark planeras att tas i anspråk bör det göras utifrån en prövning av markens kvaliteter, lokalisering och regionala funktion, både som exploaterad och oexploaterad mark.

Närhet till grönska i stads- och bostadsområden är en av de viktigaste faktorerna när man mäter vad är värdeskapande i stadsutveckling. Stadsnära grönska har också en viktig funktion för att hantera klimatförändringar. Tätbebyggda områden kommer att drabbas av både höga temperaturer och översvämningar. För att minska de negativa effekterna av klimatet behöver den stadsnära grönskan öka, både i befintliga och nya områden. En tätbebyggd yta behöver träd vars kronor täcker cirka 30 procent för att stå emot några av de mest negativa klimateffekterna.

Vi är överens om att regionens grönstruktur är en strategisk resurs.

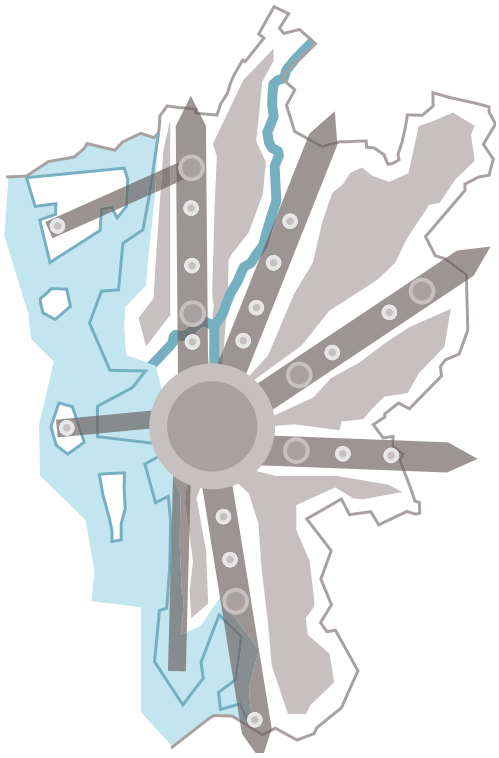
Tillsammans tar vi ansvar genom att:

- värna de sammanhängande gröna stråken,
- väga regionala för- och nackdelar när det uppstår målkonflikter mellan exploatering och bevarande,
- öka den tätortsnära grönskan,
- skapa möjligheter för fler att röra sig i skog och mark.

Blåstruktur

Kustzonen är en viktig del av regionens identitet och har stor attraktionskraft. Tillgång till och utveckling av kustzonen är därför en gemensam regional angelägenhet. Eftersom kustzonen rymmer många olika intressen, är planering och utveckling komplexa frågor omgärdade av stora målkonflikter. Förutom rekreation, transportleder och besöksnäring är biologisk mångfald, livsmedelsproduktion och energiproduktion viktiga funktioner som måste kunna samexistera.

Havet, sjöarna och vattendragen spelar en stor roll för regionens attraktivitet. Bevarande av strandskydd och allemansrätt är därför avgörande för att invånare och besökare ska kunna ta del av kust, hav och sjöar.

Vi är överens om att regionens blåstruktur är en strategisk resurs.

Tillsammans tar vi ansvar genom att:

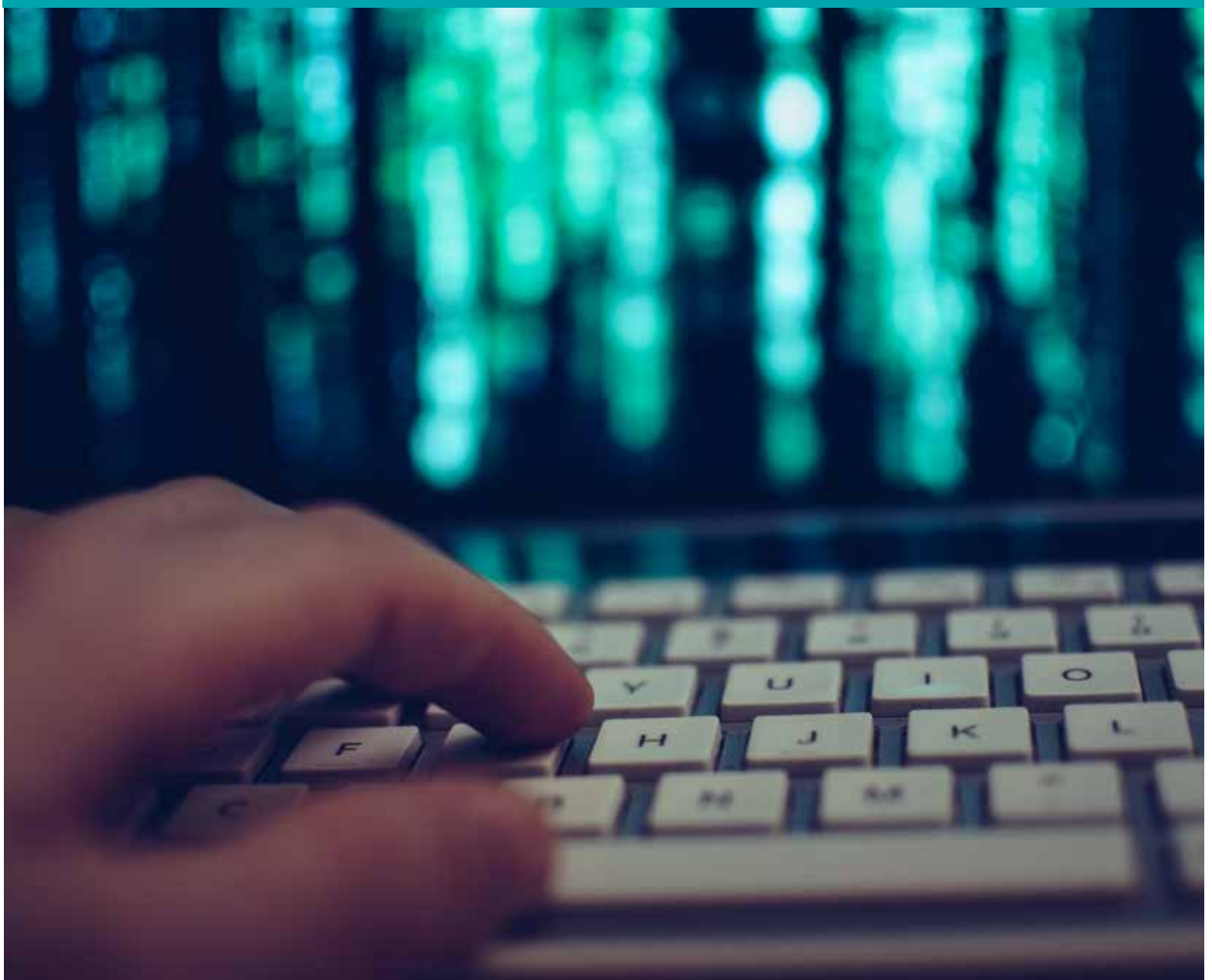
- **värna de blå ekosystemen,**
- **verka för att de maritima näringarna kan drivas på ett hållbart sätt,**
- **verka för utveckling av energiproduktion till havs,**
- **skapa möjlighet för fler att nå kust, hav och sjöar,**
- **planera i enlighet med överenskommelserna i Fördjupad strukturbild för kustzonen.**

Politiska överenskommelser

Regional robusthet

79/25 Information om Remiss Förslag till regional utvecklingsplan för storstadsregionen, RUPS - 2025-339 Information om Remiss Förslag till regional utvecklingsplan för storstadsregionen, RUPS : RUPS Remissversion.pdf

Risk och sårbarhet

Göteborgsregionen står inför flera utmaningar när det gäller hot, risk och sårbarhet. Det internationella säkerhetsläget, risken för nya pandemier, cyberhot och hot mot det svenska välfärdssystemet ställer nya krav på samhället. Den regionala försörjningen av energi, livsmedel och varor till näringslivet måste hanteras på lokal, regional och nationell nivå. Även klimatförändringarna ställer krav på anpassning, dessa utmaningar tas upp i ett eget kapitel, se sidan 31.

Sveriges inträde i Nato ritar delvis om den regionala spelplanen. Ur ett försvarsperspektiv kommer det att ställa nya krav på hur vi planerar vår bebyggelse och infrastruktur. Robusthet i både de lokala och regionala försörjningssystemen blir viktigare än tidigare. Den nationella säkerheten kommer att få betydelse för såväl finansiering som utformning av ett antal regionala funktioner, såsom infrastruktur och stöd till civilt försvar.

Göteborgsregionen behöver samarbeta med övriga aktörer i Sverige. Samarbetet måste präglas av ett proaktivt arbetssätt som stärker krisberedskapen, säkrar försörjningssystemen och främjar samhällsplaneringen.

> **Vi är överens om att Göteborgsregionen ska präglas av robusthet.**

Tillsammans tar vi ansvar genom att:

- **planera för ökad motståndskraft i de regionala försörjningssystemen samt i transportinfrastrukturen,**
- **stärka den digitala motståndskraften och infrastrukturen,**
- **öka den regionala självförsörjningsgraden med särskilt fokus på energi och livsmedel,**
- **bevara jordbruksmark utanför tätorterna,**
- **samarbeta för att motverka välfärdsbrottslighet.**

79/25 Information om Remiss Förslag till regional utvecklingsplan för storstadsregionen, RUPS - 2025-339 Information om Remiss Förslag till regional utvecklingsplan för storstadsregionen, RUPS : RUPS Remissversion.pdf

Energiförsörjning

Västra Götaland är Sveriges största industriregion och står för en femtedel av landets industrijobb. Som navet i denna industri står Göteborgsregionen inför stora utmaningar kopplade till energiförsörjning. I över hälften av näringslivets förfrågningar är el- och effektfrågan avgörande för val av plats för etablering av verksamhet.

En framgångsrik exportindustri är avgörande för både Västsveriges och hela Sveriges ekonomi och konkurrenskraft. För att minska klimatpåverkan och samtidigt behålla produktion, kompetens och arbetstillfällen krävs en grön omställning. Det innebär att elproduktionen måste bli fossilfri, trygg och tillräcklig. Produktion från flera olika energislag behövs för att minska sårbarheten, liksom en högre andel lokal elproduktion. Idag är självförsörjningsgraden i Göteborgsregionen endast tolv procent.

Den gröna omställningen inom industrin och transportsektorn kräver en kraftig utbyggnad av både energiproduktion och elnät. Tillsammans med kompetensförsörjning är tillgången till energi avgörande för regionens välfärd.

För att möta näringslivets och industrins ambitioner att ställa om krävs en samhällsplanering som tar hänsyn till det framtida behovet av infrastruktur för fossilfri energiproduktion och eldistribution.

Möjligheterna att bygga ut landbaserad vindkraft i regionen är begränsade. Den största potentialen finns i havsbaserad vindkraft och genom samverkan med andra regioner. Därför behöver samhällsplaneringen ske i ett bredare perspektiv.

> **Vi är överens om att när målkonflikter uppstår ska den gröna omställningens energibehov väga tungt.**

Tillsammans tar vi ansvar genom att:

- **successivt öka självförsörjningen av fossilfri el,**
- **planera för lokalisering av energianläggningar,**
- **planera för regional energilagring,**
- **påverka nationellt för att kommuner som tillåter viktiga etableringar trots målkonflikter, ska få kompensation,**
- **acceptera att vissa tekniska lösningar kan förändra landskapsbilden,**
- **verka för enklare och snabbare tillståndsprocesser.**

Dricksvattenförsörjning

Dricksvatten är och kommer fortsatt vara vårt viktigaste livsmedel. I Göteborgsregionen får en majoritet av invånarna sitt vatten från Göta älv, en sårbar källa, särskilt med tanke på klimatförändringarna.

Beroendet av Göta älv kommer att kvarstå, och för att säkerställa en hållbar vattenförsörjning i framtiden måste älven skyddas och fler vattentäkter byggas ut. Detta är avgörande, inte bara för att trygga dricksvattenförsörjningen, utan också för att möta behoven från jordbruk och industri. Att säkerställa en robust vattenförsörjning är även centralt ur ett risk- och sårbarhetsperspektiv.

Flera kommuner klarar inte vattenförsörjningen på egen hand, utan är beroende av regionala resurser. En sammanställning av kommunernas planer fram till år 2050 visar att det totala vattenbehovet kan öka med 21 procent. För att möta efterfrågan krävs ett stärkt skydd av sjöar, vattendrag och avrinningsområden, samt investeringar i både nya och befintliga vattentäkter. Det förutsätter ett nära samarbete och gemensamma överenskommelser mellan kommunerna.

> **Vi är överens om att gemensamt skapa ett regionalt optimerat system för dricksvattenförsörjningen.**

Tillsammans tar vi ansvar genom att:

- **gemensamt planera för att regionens stora vattentäkter används för dricksvattenproduktion,**
- **ställa höga och gemensamma krav i våra vattenskyddsområden,**
- **öka säkerheten i frågor som rör anläggningar för vattenförsörjning samt information om dessa,**
- **optimera de organisatoriska förutsättningarna för ökat samarbete.**

Miljö och biologisk mångfald

Göteborgsregionen har fortfarande en potential att växa hållbart, med minimal påverkan på de ekologiska värdena. En god livsmiljö och välfungerande ekosystem är avgörande för att attrahera både invånare och företag. Fram till 2050 måste regionen hantera flera miljöutmaningar, såsom den snabbt minskande biologiska mångfalden samt hoten mot vatten- och luftkvaliteten.

Den biologiska mångfalden kan öka genom en rikedom av arter, genetisk variation och genom att planera mark på ett sätt som skapar olika livsmiljöer för djur och växter.

Även näringslivet är starkt beroende av fungerande ekosystem, från tillgången på förnybara råvaror till den biologiska mångfaldens betydelse för forskning och innovation inom life science. Om ekosystemen kollapsar utgör det en stor affärsrisk.

Kommunerna har flera möjligheter att bidra till en livskraftig miljö, bland annat som verksamhetsutövare, markägare, skogsbrukare, samhällsplanerare och upphandlare. Genom att integrera cirkulära principer i både offentlig verksamhet och näringsliv kan påverkan på miljö och klimat minska. Detta stärker också den långsiktiga konkurrenskraften och främjar en hållbar omställning av samhället.

> **Vi är överens om att Göteborgsregionen ska präglas av en hälsosam livsmiljö och hög biologisk mångfald.**

Tillsammans tar vi ansvar genom att:

- **planera för att öka den biologiska mångfalden i Göteborgsregionen,**
- **kontinuerligt arbeta för att förbättra luft- och vattenkvaliteten,**
- **bidra till en cirkulär ekonomi.**

Klimatomställning

År 2045 ska Sverige ha noll nettoutsläpp av växthusgaser. För att nå dit är det både ekonomiskt och socialt hållbart att arbeta proaktivt med klimatomställning istället för att genomföra plötsliga och påtvingade förändringar.

För att Göteborgsregionen ska behålla och stärka attraktiviteten och konkurrenskraften är det avgörande att inte halka efter i klimatomställningen. Omställningen skapar nya marknader och regionen har goda förutsättningar att ligga i framkant.

Kommunerna behöver både anpassa sin egen verksamhet och bidra till näringslivets omställning. Företagen i Västsverige har en tydlig bild av läget och ser fördelar med att ställa om snabbt, för att kunna vara konkurrenskraftiga på den globala marknaden. En region som aktivt arbetar med klimatfrågor lockar unga människor med framtidstro. Inom transportsektorn behövs energieffektiva fordon och transportsystem, samt en övergång till förnybara drivmedel. Satsningar på ett mer transporteffektivt samhälle är nödvändiga

Fysisk planering, både lokalt och regionalt, kan stödja omställningen. Det handlar bland annat om att fatta välavvägda beslut kring var bostäder och verksamheter ska placeras. Investeringar i gång-, cykel- och kollektivtrafik är också viktiga, liksom att godstransporterna blir mer effektiva.

Den tekniska utvecklingen går fort och för att den ska kunna tillämpas måste samhällsplaneringen vara flexibel. Planeringen måste också ta höjd för framtida behov och möjligheter.

> **Vi är överens om att Göteborgsregionen ska vara fossiloberoende senast år 2045.**

Tillsammans tar vi ansvar genom att:

- **öka takten och ambitionerna i omställningen av kommunens egen verksamhet,**
- **minska klimatpåverkan från resor och transporter,**
- **ställa klimatkrav i upphandlingar, som går att följa upp, för att bidra till näringslivets omställning,**
- **planera samhället på ett klimatsmart sätt.**

Klimatanpassning

Effekterna av ett förändrat klimat förväntas öka fram till 2050. Det handlar om stigande havsnivåer, extremväder som stormar, översvämningar och långvarig torka. Att hantera klimatförändringar kommer att bli kostsamt, både när det gäller investeringar och planering. Det finns dock många oklarheter kring hur ansvaret ska fördelas mellan kommunerna, regionerna och staten.

De flesta kommunala verksamheter kommer att påverkas och måste anpassas. Det kan handla om att planera för att hantera stora mängder vatten, förbereda vård och omsorg vid värmeböljor, utveckla beredskapsplaner för vattenbrist och skapa livsmedelsstrategier som tar hänsyn till förändrade växtsäsonger. Beroendet av Göta älv för dricksvatten kommer att finnas kvar, vilket gör det viktigt att skydda älven från skred, översvämningar och ett ökat inflöde till följd av stigande havsnivåer.

Vid kraftiga skyfall är dagens avloppssystem inte dimensionerat för att avleda allt vatten, vilket kan leda till att orenat avloppsvatten hamnar i vattendrag och havet. Jordbruksmark, skog och vatten måste brukas och skyddas på ett sätt som stärker ekosystemens motståndskraft mot klimatförändringarna, samtidigt som självförsörjningsgraden i regionen ökar. De tätortsnära grönområdena kommer att vara viktiga för att reglera temperaturen och kunna ta emot stora mängder vatten.

För att möta dessa utmaningar måste det regionala samarbetet i Västsverige präglas av ett proaktivt arbetssätt. Samarbetet ska stärka krisberedskapen, säkra försörjningssystemen, optimera investeringarna och bygga på ett regionalt perspektiv i samhällsplaneringen. →

> Vi är överens om att klimatanpassning är en gemensam angelägenhet.

Tillsammans tar vi ansvar genom att:

- enat driva frågan om statens ekonomiska ansvar,
- analysera behovet av regionala insatser,
- bedriva proaktiv samhällsplanering för att minska behovet av klimatanpassning,
- öka samarbetet i frågor som rör hantering av skyfall.

Genomförande

Samsyn och ett konsekvent agerande över tid

För att de politiska överenskommelserna i den här utvecklingsplanen ska göra skillnad måste de omsättas i praktisk handling. Det kräver att alla agerar samstämmigt och konsekvent under lång tid.

Överenskommelserna blir verklighet först när de tas med i den kommunala planeringen och i det lokala ledarskapet. Framgång bygger på samsyn, gemensamma insatser och ett kontinuerligt utbyte av kunskap och erfarenheter. De lokala perspektiven är avgörande för genomförandet av den regionala utvecklingsplanen.

Samarbete med samhällets alla aktörer är en framgångsfaktor

Det mellankommunala och regionala samarbetet är grunden för de politiska överenskommelserna. Men i en allt mer komplex samhällsutveckling behöver fler aktörer involveras. Ett nära samarbete med näringslivet är avgörande för regional tillväxt. Det är också viktigt att fortsätta utveckla samarbetet med akademin, särskilt med fokus på praktiknära forskning. Att fatta beslut utifrån den bästa tillgängliga kunskapen blir allt viktigare. Flera av de utmaningar som Göteborgsregionen står inför sträcker sig bortom det egna territoriet. Därför är samarbetet med andra aktörer, såväl regionala som nationella, särskilt viktigt. GR fungerar som en gemensam plattform för kommunernas samarbete med dessa.

Påverkansarbete

Flera av delarna i den regionala utvecklingsplanen förutsätter förändringar i nationella regelverk, till exempel för att korta ner långa tillståndsprocesser. För att driva på den utvecklingen behöver kommunerna inom GR agera gemensamt och bedriva ett aktivt påverkansarbete. På så sätt kan kommunerna uppnå ett större handlingsutrymme.

Årlig handlingsplan

De övergripande överenskommelserna i den regionala utvecklingsplanen bryts ner i en prioriterad handlingsplan och beslutas, tillsammans med övriga fokusområden, i samband med GR:s årliga plan- och detaljbudget.

Aktualisering av den regionala utvecklingsplanen

Samhället förändras i hög takt och därför är det viktigt att den regionala utvecklingsplanen hålls aktuell och anpassas efter nya förutsättningar. Planen bör prövas en gång per mandatperiod, för att spegla både samhällsutvecklingen och de politiska ambitionerna.

Göteborgsregionen (GR) består av 13 kommuner som har valt att jobba tillsammans. Vi driver utvecklingsprojekt, har myndighetsuppdrag, forskar, ordnar utbildningar och är storstadsregionens röst i Västsverige, bland mycket annat. I våra nätverk träffas politiker och tjänstepersoner för att utbyta erfarenheter, bolla idéer och besluta om gemensamma satsningar. Allt för att regionens en miljon invånare ska få ett så bra liv som möjligt.

GÖTEBORGS REGIONEN

www.goteborgsregionen.se

GÖTEBORGS REGIONEN

Avdelning Stab och Konferens
Therese Tanner, förbundssekreterare
therese.tanner@goteborgsregionen.se

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2025-05-13

Diarienummer
GRFS-2024-00203

Förbundsstyrelsen

Remiss av Regional utvecklingsplan för storstadsregionen 2050

Förslag till beslut

Förslag till Regional utvecklingsplan för storstadsregionen 2050 skickas på remiss till medlemskommunerna, Västra Götalandsregionen (VGR), Region Halland, Sjuhärads kommunalförbund, Skaraborgs kommunalförbund, Fyrbodals kommunalförbund, länsstyrelsen Västra Götaland, länsstyrelsen Halland, Västsvenska Handelskammaren, Business Region Göteborg samt Svenskt Näringsliv för inhämtande av synpunkter. Synpunkterna ska vara GR tillhanda senast 31 oktober.

Sammanfattning av ärendet

Sedan hösten 2023 har arbetet med Rådslaget pågått inom förbundet och det har nu mynnat ut i ett förslag till Regional utvecklingsplan för storstads-regionen 2050, RUPS. Det är sedan tidigare bestämt att medlemskommunerna ska få lämna synpunkter på dokumentet varför förbundsstyrelsen nu har att fatta beslut om remiss.

Remissperioden är 16 juni till 31 oktober 2025.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse
Remissversion av RUPS

Bakgrund och syfte

Två av GR:s styrdokument, ”Strukturbilden” från 2008 och ”Hållbar tillväxt” från 2013 är resultatet av ett antal genomförda Rådslag i Göteborgsregionen. Dokumenten har fokus på tillväxt och dess avspegling på den fysiska planeringen. Delar av innehållet i dokumenten är fortfarande relevanta för den regionala utvecklingen medan andra delar har tappat i politisk betydelse och behöver uppdateras.

I början av innevarande mandatperiod gav Förbundsstyrelsen förvaltningen i uppdrag att påbörja planering för ett nytt Rådslag med syfte att uppdatera de styrande dokumenten men också att införliva GR:s samtliga verksamheter i nya styrande dokument. Uppdraget inleddes med en utvärdering och uppföljning av tidigare politiska överenskommelser. Under arbetets gång konstaterades att uppdraget att införliva hela GR:s verksamhet skulle bli alltför omfattande och komplext, inte minst utifrån småområdenas olika tidshorisonter.

Utifrån den genomförda uppföljningen och utvärderingen föreslog förvaltningen ett antal förändringar, bland annat att rådslaget skulle avgränsas till de långsiktiga planeringsperspektiven med målår 2050. Vid förbundsstyrelsens möte 27 oktober 2023 godkändes förslag till ändrad genomförandeprocess.

Uppdraget att genomföra ett rådslag i Göteborgsregionen inleddes med en dialogrunda i respektive kommunstyrelse samt dialog med förvaltningar, nätverk, akademi och näringsliv med flera. Fokus i dialogerna var att identifiera vilka regionala utmaningar de olika aktörerna såg fram till år 2050. Resultatet dokumenterades i ett kunskapsunderlag. Kunskapsunderlaget låg till grund för GR:s Rådslag som genomfördes i augusti 2024. Resultatet från Rådslaget sammanställdes och ett förslag till fortsatt arbete presenterades för Förbundsstyrelsen.

I oktober 2024 gav Förbundsstyrelsen förvaltningen i uppdrag att ta fram ett förslag till regional utvecklingsplan för storstadsregionen 2050. Ett första utkast till politiska överenskommelser togs fram utifrån slutsatserna från Rådslaget samt från kunskapsunderlaget. Förslaget har sedan dess diskuterats i medlemskommunernas kommunstyrelser eller i dess arbetsutskott. Det har också diskuterats i alla kommunala förvaltningsorganisationer, i nätverk och i den politiska beredningsgruppen förmiljö och samhällsbyggnad. Förslaget har justerats löpande utifrån inkomna synpunkter.

Förslaget till remissversion har, likt ”Strukturbilden” och ”Hållbar tillväxt”, fokus på regional tillväxt och fysisk planering samt utmaningar kopplade till tillväxt som har tidsperspektivet 2050

Gitte Caous
Förbundsdirektör

Maria Sigroth
Avdelningschef

Skickas till

Medlemskommunerna
Västra Götalandsregionen (VGR)
Region Halland
Sjuhärads kommunalförbund
Skaraborgs kommunalförbund
Fyrbodals kommunalförbund
Länsstyrelsen Västra Götaland
Västsvenska Handelskammaren
Business Region Göteborg
Svenskt Näringsliv

Denna behandling '80/25 Information om Florapraken' har inget tjänsteutlåtande.

Filen hittades inte. Den är antingen borttagen eller utcheckad

KUNGÄLVS KOMMUN

Granskningshandling
Ärende: KS2019/0265
2025-06-13

Samrådsredogörelse

Detaljplan för bostäder och förskola

ULLSTORP 1:3 M.FL., ”DAMMBERGEN”

I östra Ullstorp, Kungälvs kommun

PLAN
SAMHÄLLE OCH UTVECKLING
KUNGÄLVS KOMMUN

ADRESS Stadshuset, 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00 (växel)
FAX 0303-23 91 67
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

1. SAMRÅDSPROCESSEN

Förslag till detaljplan för Ullstorp 1:3, ”Dammbergen” har varit utställt på samråd under perioden 6 maj 2025 till 8 juni 2025. Samrådshandlingar har sänts till berörda kommunala och statliga myndigheter och organ samt till berörda sakägare. Förslaget har även varit tillgängligt för påseende under samrådstiden hos Kundcenter i Stadshuset, på Kungälvs bibliotek samt på kommunens hemsida. Kungörelse om samråd har anslagits på kommunens officiella anslagstavla och annonserats i Kungälvs-Posten och Göteborgs-Posten. Ett samrådsmöte öppet för allmänheten hölls 20 maj 2025.

INKOMNA SYNPUNKTER

Under samrådstiden har 108 skrivelser inkommit vilka redogörs och kommenteras nedan. Från statliga myndigheter och bolag, regionala organ samt kommunala nämnder, bolag och förvaltningar har 15 skrivelser inkommit. Från sakägare har 90 skrivelser inkommit. Från bostadsrättsinnehavare, hyresgäster och boende har <antal> skrivelser inkommit. Från övriga privatpersoner, föreningar med mera har <antal> skrivelser inkommit. Vissa skrivelser har sammanfattats medan andra återges i sin helhet, för att se samtliga yttranden i sin helhet hänvisar vi till kommunens ärendenummer <ange KSXXXX/XXXX>. Länsstyrelsens yttrande redovisas i sin helhet i *Bilaga 1*.

LÄNSSTYRELSEN

- **Samlad bedömning**
  Länsstyrelsen anser att frågor om **miljökvalitetsnormer (MKN)** samt **hälsa och säkerhet** måste lösas tillfredsställande för att undvika överprövning enligt 11 kap. 10 § PBL. De rekommenderar även en **parallell prövning enligt artskyddsförordningen**.

- **Miljökvalitetsnormer för vatten**
  Kommunens dagvattenutredning visar att vattenflöden kommer att ledas om, vilket påverkar Nordre älv. Länsstyrelsen efterlyser tydligare beskrivning av **recipienter** och **reningsåtgärder**, samt att beräkningar i StormTac endast bör inkludera åtgärder som är säkerställda i plankartan.

- **Hälsa och säkerhet**
  Risker kopplade till **översvämning, erosion och olyckor** måste hanteras. Länsstyrelsen stödjer SGI:s yttrande om geotekniska risker.

- **Kulturmiljö och fornlämningar**
  Kommunen bör utveckla sin analys av **fornlämningars värde** och planens konsekvenser. Eftersom arkeologiska processer är tidskrävande bör kommunen ansöka om tillstånd i god tid.

- **Naturmiljö och artskydd**
  Fladdermöss, mindre hackspett och andra arter med strikt skydd förekommer i

området. Länsstyrelsen betonar att dessa inte får påverkas negativt enligt 4 a § artskyddsförordningen.

LANTMÄTERIET

- Kritiserar att planen blandar **privat och allmän markanvändning** på ett sätt som kan skapa juridiska problem.
- Efterfrågar tydligare **gränsdragningar** och **genomförbarhetsanalys** för att undvika framtida konflikter.

STATENS GEOTEKNISKA INSTITUT (SGI)

- Påtalar att hela planområdet har **geotekniska utmaningar**, inklusive risk för **ras, skred och erosion**.
- Rekommenderar att kommunen genomför **ytterligare geotekniska undersökningar** innan byggnation.

POLISMYNDIGHETEN

- Har lämnat yttrande, men detaljer framgår inte i samrådsredogörelsen.

TRAFIKVERKET

- Har **inga invändningar** mot planförslaget.

TELIASONERA SKANOVA ACCESS AB

- Vill säkerställa att **befintlig teleinfrastruktur** skyddas.
- Efterfrågar **tidig dialog** med kommunen för att undvika störningar i nätet.

POSTNORD

- Påpekar behovet av att planera för **postmottagning** i nya bostadsområden, exempelvis genom gemensamma postlådor eller paketboxar.

VATTENFALL ELDISTRIBUTION AB & SVENSKA KRAFTNÄT AB

- Har **inga synpunkter** då de saknar anläggningar inom planområdet.

BOHUS RÄDDNINGSTJÄNSTFÖRBUND

- Understryker vikten av **framkomlighet för räddningstjänst**.
- Rekommenderar placering av **brandposter** och säkerställande av **vattentillgång**.

VÄSTTRAFIK

- Kritisk till att området saknar **intern kollektivtrafiklösning**.
- Bedömer att planen kan ha **negativ påverkan på hållbart resande** och efterlyser bättre **gång- och cykelanslutningar** till kollektivtrafik.

BOHUSLÄNS MUSEUM

- Vill att kommunen begränsar **byggnadshöjder** och **förbjuder sprängning** vid grundläggning för att skydda **kulturmiljön**.
- Påtalar att området har **arkeologiska värden** som kräver hänsyn.

MILJÖ- OCH BYGGNADSNÄMNDEN

- **Kritik mot samrådsprocessen**
  Nämnden påpekar att **kallelse till samrådsmöte** skickades ut med mycket kort varsel – endast två arbetsdagar före mötet. Detta bedöms som **oförenligt med PBL:s krav på skälig tid** och strider mot god förvaltningssed.
- **Bristande lokaliseringsprövning**
  Det saknas en tydlig analys av **alternativa platser** för bostadsutveckling. Att välja ett natur- och rekreationsområde utan att jämföra med andra alternativ ses som en **procedurbrist** enligt PBL.
- **Otillräcklig miljöbedömning**
  Kommunen har själv konstaterat att planen innebär **betydande miljöpåverkan**,

men har inte genomfört en fullständig **miljökonsekvensbeskrivning (MKB)** enligt miljöbalken.

ALLMÄNHETENS SYNPUNKTER

- **Starkt engagemang för att bevara Dammbergen**

  Många boende, föreningar och skolor har uttryckt ett tydligt och känslomässigt engagemang för att **skydda Dammbergen från exploatering**. Området beskrivs som en **unik naturresurs** med höga värden för rekreation, friluftsliv och biologisk mångfald. Det är inte bara en skog – det är en plats där människor **vandrar, springer, cyklar, orienterar, leker med barn, tränar hundar och upplever stillhet**.

- **Barnens perspektiv och skolans roll**

  Flera yttranden lyfter fram att Dammbergen används aktivt av **förskolor och skolor** i området. Barnen får där möjlighet att **lära sig om naturen, leka fritt och utveckla sin motorik**. Det framhålls att denna typ av naturkontakt är svår att ersätta och att den har **pedagogiskt och hälsomässigt värde** som bör beaktas i planeringen.

- **Boendes känsla av svek och oro**

  Många boende i närliggande områden uttrycker att de **valde att bosätta sig där just på grund av närheten till naturen**. De känner sig nu **besvikna och oroliga** över att kommunen planerar att exploatera ett område som tidigare uppfattats som skyddat. Det finns en utbredd känsla av att kommunen **inte lyssnar på invånarnas behov eller värderingar**, och att beslut fattas utifrån ekonomiska snarare än samhälleliga hänsyn.

- **Naturens egenvärde och känsla av vildmark**

  Dammbergen beskrivs som ett område där man kan uppleva **vildmarkskänsla**, trots att det ligger nära tätorten. Denna känsla anses vara en **sällsynt kvalitet** som bidrar till mental återhämtning och livskvalitet. Många yttranden betonar att det inte bara handlar om träd och stigar – utan om **ett sammanhängande ekosystem och en plats för själslig vila**.

- **Föreningslivets oro för framtiden**

  Flera föreningar, bland annat Kungälvs Orienteringsklubb, har framfört att Dammbergen är **viktig för deras verksamhet**. Området används för träning, tävlingar och ungdomsverksamhet. En exploatering skulle enligt dem innebära att

möjligheten att bedriva orientering och friluftsaktiviteter kraftigt försämras, vilket påverkar både föreningsliv och folkhälsa.

- **Kritik mot Bokab och kommunens planeringsprocess**

  Det kommunala bolaget Bokab får kritik för att drivas **för affärsmässigt**, utan tillräcklig hänsyn till **allmänintresset**. Flera yttranden ifrågasätter om bolagets roll i planprocessen är förenlig med kommunens ansvar för **hållbar utveckling, folkhälsa och demokratiskt inflytande**. Det finns också en oro för att **planeringen sker för snabbt och utan tillräcklig transparens**.

FÖRENINGAR

- **Naturvärden och biologisk mångfald**

  Flera föreningar, däribland natur- och friluftsföreningar, har framfört att den **naturvärdesinventering** som ligger till grund för exploateringsbeslutet är **otillräcklig**. Det finns indikationer på att vissa områden har klassats som mindre värdefulla trots förekomst av **rödlistade arter** och **skyddsvärda miljöer**. Föreningarna kräver en **förnyad och fördjupad inventering** innan några beslut fattas.

- **Alternativa lokaliseringar**

  Föreningarna ifrågasätter varför just Dammbergen valts för exploatering när det finns andra områden i kommunen med **lägre naturvärden** och bättre förutsättningar för **hållbar stadsutveckling**. De föreslår att ny bebyggelse istället lokaliseras till **redan exploaterad mark** eller till exempel **ängsmark**, som bedöms ha lägre ekologiskt värde.

- **Bristande hänsyn till lagstiftning och styrdokument**

  Det framhålls att kommunen enligt **Plan- och bygglagen (PBL)** och **miljöbalken** har ett ansvar att bevara **natur- och rekreationsvärden**. Föreningarna menar att exploateringen av Dammbergen riskerar att bryta mot dessa principer, särskilt vad gäller att säkerställa **tillräckliga friytor för lek, utevistelse och naturupplevelser** i anslutning till bebyggelse.

- **Översiktsplanen och kommunens ansvar**

  Föreningarna påminner om att Dammbergen i kommunens egen **översiktsplan** pekas ut som ett **naturströvområde**, vilket enligt dem borde innebära att området skyddas från exploatering. De anser att kommunen bör ta **vägledning av sin egen planering** och inte frångå långsiktiga mål för att tillgodose kortsiktiga exploateringsintressen.

- **Barn och ungdomars tillgång till natur**

  Föreningarna betonar att Dammbergen är en plats där **barn och ungdomar vistas regelbundet**, både genom skolor och fritidsaktiviteter. De ser området som en **pedagogisk resurs** och en plats för **motorisk utveckling, naturkontakt och trygghet**. En exploatering skulle enligt dem innebära att barnens tillgång till närnatur kraftigt försämras.

- **Kritik mot planens tekniska underlag**

  Föreningarna ifrågasätter även **tekniska aspekter** av planförslaget, såsom **dagvattenhantering**, **skredrisker** och **markstabilitet**. De hänvisar till tidigare dokumenterade problem i området och menar att dessa inte har utretts tillräckligt i den aktuella planen.

- **Slutsats och uppmaning**

  Sammanfattningsvis yrkar föreningarna på att planerna på byggnation i Dammbergen **omprövas** och att området istället **bevaras som natur- och rekreationsområde**. De uppmanar kommunen att ta ett **långsiktigt ansvar för biologisk mångfald, ekosystemtjänster och invånarnas tillgång till närnatur**.

Filen hittades inte. Den är antingen borttagen eller utcheckad

§ 90/2025

Revidering av parkeringsnorm - del av mobilitetspolicy efter återremiss (Dnr KS2024/1135)

Sammanfattning

Parkeringsnormen är ett framåtblickande dokument som syftar till att belysa och säkerställa behovet av parkering i såväl planerings- som bygglovsskede. Förvaltningen har i framtagandet av normen analyserat och utrett nuvarande situation, som bilinnehav och framtida förväntad färdmedelsfördelning, samt Kungälvs geografiska förutsättningar. Normen är däremot inte ett verktyg för att lösa nuvarande utbud och efterfrågan på parkering.
Förvaltningen bedömer att framtagen parkeringsnorm kommer hantera frågan om parkering i linje med antagna övergripande styrdokument.

Revidering av parkeringsnorm – del av mobilitetspolicy togs upp för beslut i utskottet den 9 oktober 2024 och blev då återremitterad. I Bliaga 2 bemöts de synpunkter som gavs som underlag till återremissen.

Förvaltningens ambition med föreslagen parkeringsnorm är att det ska bli lätt att förstå kommunens hantering av parkering, såväl i tidiga skeden som i bygglovsskeden. Normen ska spegla kommunens Strukturplan och Mobilitetspolicy, underlätta och bidra till en utökad samverkan med externa aktörer samt skapa förutsättningar för en hållbar stadsutveckling.

Inför ny politisk behandling har parkeringsnormen förtydligats ytterligare avseende hantering av parkering i plan och byggskede och redovisningskrav samt tillämpningen av olika kategorier. Parkeringstalen mellan zon A och B har justerats med större marginal samt att reduktion endast är möjlig inom zon A.

Förvaltningen föreslår därför kommunfullmäktige att besluta följande:
1. Parkeringsnorm - Del av mobilitetspolicy Dnr KS2023/1849 upphör att gälla
2. Parkeringsnorm Dnr KS2024/1135 antas.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Revidering av parkeringsnorm - del av mobilitetspolicy efter återremiss
Bilaga Svar på återremiss
Bilaga Parkeringsnorm - Del av mobilitetspolicy 250429
Bilaga Bilaga 1 Zonindelning för parkeringsnorm 250429
Bilaga Protokollsutdrag - Revidering av parkeringsnorm - del av mobilitetspolicy efter återremiss - Utskottet för Samhälle och utveckling
Bilaga Protokollsutdrag - Revidering av parkeringsnorm - del av mobilitetspolicy efter återremiss – Kommunstyrelsen

Yrkande

Greger Plannthin (SD):
Sverigedemokraterna yrkar på att ärendet om parkeringsnorm återremitteras till kommunstyrelsen för fortsatt beredning enligt nedan:

1. Att nuvarande parkeringsnorm kvarstår i liggande förslag.
2. Att kraven för reduktion med hjälp av cykelpool skärps jämfört med liggande förslag
3. Att laddinfrastrukturplanen – del av mobilitetspolicyn, färdigställs i syfte att inte begränsa tillgängliga parkeringsplatser för icke elbilar.
4. Att parkeringsköp enligt beslut (KS2018-0178) lyfts in under mobilitetspolicyn samt indexeras och differentieras för de olika parkeringszonerna.
5. Att dokumenten i punkt 1-4 samordnas och beslutas samtidigt, som en helhet, när de är färdigställda

Propositionsordning
Ordförande ställer proposition på att avgöra ärendet idag mot Greger Plannthins (SD) yrkande om återremiss och finner att kommunstyrelsen beslutar att avgöra ärendet idag.

Omröstning begärs. Kommunfullmäktige godkänner följande propositionsordning:
Ja-röst för att avgöra ärendet idag och
Nej-röst för Greger Plannthins (SD) återremissyrkande.

Omröstningsresultat

Med 35 ja-röster för att avgöra ärendet idag och 23 nej-röster för Greger Plannthins (SD) återremissyrkande finner ordförande att ärendet återremitteras genom minoritetsåterremiss. 3 ledamöter avstår.

Beslut

Ärendet om parkeringsnorm återremitteras till kommunstyrelsen för fortsatt beredning enligt nedan:

6. Att nuvarande parkeringsnorm kvarstår i liggande förslag.
7. Att kraven för reduktion med hjälp av cykelpool skärps jämfört med liggande förslag
8. Att laddinfrastrukturplanen – del av mobilitetspolicyn, färdigställs i syfte att inte begränsa tillgängliga parkeringsplatser för icke elbilar.
9. Att parkeringsköp enligt beslut (KS2018-0178) lyfts in under mobilitetspolicyn samt indexeras och differentieras för de olika parkeringszonerna.
10. Att dokumenten i punkt 1-4 samordnas och beslutas samtidigt, som en helhet, när de är färdigställda

---

Expedieras till: Marielle Månskär

För kännedom till: Pernilla Attnäs Björk

Denna behandling '83/25 Information om GC - Kode - kommungräns, Stenungsund' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '84/25 Information om Ekelöv-Kareby' har inget tjänsteutlåtande.

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Jenny Björness Bergdahl

2025-08-14

Remissvar Trafikstrategi Ale kommun (Dnr KS2025/1012-2)

Sammanfattning

Ale kommun ger Kungälvs kommun möjlighet att lämna remissvar på Trafikstrategi för Ale kommun. I Trafikstrategin beskrivs mål och strategier som definierar den långsiktiga och övergripande inriktningen för kommunens strategiska arbete med trafikfrågor.
Förvaltningens bedömning är att Ales trafikstrategi är omfattande men kan förtydligas i ett mellankommunalt perspektiv när det gäller trafikbelastning, hållbart resande och förslag på ny förbindelse över Göta älv mellan Ale och Kungälv.

Juridisk bedömning

Juridisk bedömning är inte relevant i ärendet

Förvaltningens bedömning

Bakgrund

Ale är en tillväxtkommun som karakteriseras av stor arbets- och utbildningspendling med tydlig topp av resor från kommunen under morgonen och till kommunen under eftermiddagen.
Detta ställer krav på ett trafiksystem som kan hantera tillkommande förflyttningsbehov av en ökande befolkning och verksamheter. Kommunen har beslutat att trafikplaneringen ska delas upp i en övergripande strategi och en mer kortsiktig tillämpningsplan. Målet är att skapa ett hållbart transportsystem som ökar säkerhet, tillgänglighet och framkomlighet, samt främjar hälsa och jämlikhet. Trafikstrategin är kopplad till kommunens vision, översiktsplan och de nationella målen. Trafikstrategin innehåller mål och strategier som definierar den långsiktiga och övergripande inriktningen för kommunens strategiska arbete med trafikfrågor.

Tack vare goda väg- och järnvägsförbindelser har Ale kommun haft en snabb tillväxt i samtliga tätorter. Befolkningsökningen har medfört ökad trängsel på vägnätet, särskilt i stråket mot Göteborg. Kollektivtrafiken, Alependeln och kompletterande busstrafik, är därför viktig för Ales möjlighet till en fortsatt hållbar tillväxt.
Ale kommun behöver förbättra tvärförbindelser och redundans i vägnätet för att hantera kapacitetsbrist samt säkerställa robusthet vid störningar. Jordfallsbron är en viktig knutpunkt som kommer att behöva kompletteras eller ersättas. Alingsåsvägen behöver förbättras för att öka förutsättningarna för fortsatt utveckling. I Ale kommun kommer bilen alltjämt att spela en viktig roll, inte minst på landsbygden.

Förvaltningens bedömning

I förvaltningens bedömning avseende de mellankommunala frågorna är Jordfallsbron en viktig kommunikationslänk i Göteborgregionen mellan Kungälv och Ale. Samt av vikt i en bedömning om förstärkning med ett nytt broläge över Göta älv som redovisas i Ales översiktsplan.

Förvaltningens bedömning utgår från att se på hur strategin beskriver trafikbelastningen till och från Kungälv, i de olika stråken, lokalt Strandgatan, regionalt Jordfallsbron och nationellt stråk E6.
I Ales trafikstrategi framgår det inte tydligt hur den ökade tillväxttaktens tillkommande resor ska hanteras, särskilt vad gäller pendling mellan Ale och Kungälv samt Ale och Hisingen (Göteborg). Enligt strategin sker denna pendling i huvudsak med bil. Ale har en stor pendling mot Göteborg 7300 personer, till Kungälv cirka 1 400 personer pendlar och cirka 200 personer till Stenungsund. Inpendlingen från Kungälv är det cirka 500 personer.
I utredningen för E45 Bohusmotet (år 2019), har vissa framtida utmaningar identifierats. Jordfallsbron utgör en viktig länk mellan E6 och E45 och är en av få avgiftsfria älvförbindelser. Samtidigt som en förtätning sker på Hisning med utbyggnad av fler arbetsplatser och ytterligare bostäder, därmed kommer ytterligare trafik att attraheras till och från Hisingsleden och Norrleden vilket också sannolikt innebär ytterligare ökad trafik via Jordfallsbron.

Förvaltningens bedömning är att trafikstrategin behöver kompletteras eller förtydligas i hänseende gällande mål och strategier och målbild för framtida resvanor enligt nedan:

- Mål att öka hållbart resandet i till och från grannkommunerna
- Strategi om ökad överflyttning till hållbara resor - Regionalt behov om ytterligare ett regionalt busstråk parallellt med pendeltåget, exempelvis start från Älvängen till Nödinge som binds samman med Eriksdal vidare mot resecentrum Kungälv och ner mot Hjalmar Brantingsplatsen.
- Den föreslagna kopplingen över Göta älv behöver studeras vidare och ta i beaktande om vilka konsekvenser eller effekter i ett regionalt perspektiv och för exempelvis Kungälv.
- En utblick eller systemövergripande studie som på övergripande nivå beskriver behov och brister som inte enkom berör Jordfallsbron.
- I strategin står det att utpendlingen är 7300 personer till Göteborg - Hur många av dessa går till Hisingen (Bäckebol, Volvo, Lindholmen med flera)?

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Ärendet avser hur Ale hanterar trafiken i samband med bostadsutveckling och berör Kungälv genom mellankommunala frågor och berör kommunfullmäktiges strategiska mål samt kommunstyrelsens resultatmål - En ökad samordning mellan infrastruktur och byggnation i hela kommunen och ökad kollektiv jobbpendling.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Ärendet avser hur Ale hanterar trafiken i samband med bostadsutveckling och berör Kungälv genom mellankommunala frågor och berör kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål - En ökad samordning mellan infrastruktur och byggnation i hela kommunen och ökad kollektiv jobbpendling.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Ärendet har koppling till mål 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur 11 Hållbara städer och samhällen.

Mål 9 avser en väl fungerande och hållbar infrastruktur som genererar flera positiva effekter och främjar ekonomisk tillväxt och utveckling. Delmål 9.1 utvecklar:
Utbyggnad av tillförlitlig, hållbar och motståndskraftig infrastruktur av hög kvalitet, inklusive nationell och gränsöverskridande infrastruktur, för att stödja ekonomisk

Mål 11 stödjer en hållbar stadsutveckling och omfattar hållbart byggande och hållbar planering av bostäder, infrastruktur, offentliga platser, transporter. Delmål 11.A Främja positiva ekonomiska, sociala och miljömässiga kopplingar mellan stadsområden, stadsnära områden och landsbygdsområden genom att stärka den nationella utvecklingsplaneringen.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Det styrdokument som är viktigast för det aktuella ärendet är Kungälvs översiktsplan främst avseende mellankommunala frågor och kommunens Mobilitetspolicy.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Samverkan mellan kommuner är viktigt för en hållbar samhällsutveckling vilket indirekt påverkar medborgarna. Vilket är positivt utifrån både brukar-, näringslivs- och miljöperspektiv. Likaså möjliggör det att fler kan resa hållbart till olika utflyktsmål i kommunen.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

I ett medarbetarperspektiv bedöms att samverkan mellan kommunerna är viktig för en hållbar samhällsutveckling över kommungränsen.

Ekonomisk bedömning

Ekonomisk bedömning är inte relevant i ärendet

Förslag till beslut

Tjänsteskrivelsen antas som Kungälvs kommuns remissvar på Trafikstrategi Ale kommun och översänds till Ale kommun.

Namn
Mirsad **Radoncic**
Sektorschef samhälle och utveckling

Namn
Martin Gistell
Enhetschef Trafik Gata Park

Expedieras till: kommun@ale.se, Märk med diarienummer 2024/291.

För kännedom till: Jenny.BjönnessBergdahl@kungalv.se

Trafikstrategi Ale kommun

Remisshandling 2025-04-25

Godkänd
Datum

Beställare
Samhällsbyggnadsnämnden

Projektledare
Göran Sewring

Organisation

Mattias Mossberg, ordf. förvaltningschef Martin Hellström, processledare Enhet stab KL Jesper Normén, verksamhetschef Teknik Jenny Ronnebro, enhetschef Stöd- och utvecklingsstaben	**Projekt- och arbetsgrupp** Jenny Ronnebro, ordf. Göran Sewring, projektledare, samhällsplanering Maria Sexton, översiktsplanering Annika Friberg, klimat & hållbarhet Katarina Lagerkvist, enhetschef infra Sofie Lundberg, trafikplanerare (arbgrp) Christine Jakobsson, planarkitekt (arbgrp) Jonathan Eder, planarkitekt (arbgrp) Lars Carlsson, planarkitekt (arbgrp)

Innehåll

Sammanfattning ... **3**
Inledning ... **4**
Nationella, regionala och lokala inriktningar gällande infrastrukturen ... **4**
Nationella inriktningar ... 4
Regionala inriktningar ... 5
Göteborgsregionens inriktningar ... 5
Lokala inriktningar ... 5
Nulägesanalys ... **5**
Demografi och trafik ... 5
Kollektivtrafik ... 6
Trafikstrategiska utmaningar ... **9**
Huvudvägnätet ... 9
Redundans och robusthet ... 9
Jordfallsbron ... *9*
Tvärförbindelser ... *9*
Trafiksäkerhet och trygghet ... *10*
Resvaneundersökningar ... **11**
Resvanor i Ale ... 11
Korta resor ... 12
Västra Götalandsregionens resvaneundersökning ... 13
Samlad bedömning ... 13
Mål och strategier ... **15**
Målbild för framtida resvanor ... **16**
Uppföljning av trafikstrategin ... **18**
Källförteckning ... **18**
Underlag ... **18**

Sammanfattning

Ale är en tillväxtkommun och det ställer krav på ett trafiksystem som kan hantera en ökande befolkning och verksamheter. Kommunen har beslutat att trafikplaneringen ska delas upp i en övergripande strategi och en mer kortsiktig tillämpningsplan. Målet är att skapa ett hållbart transportsystem som ökar säkerhet, tillgänglighet och framkomlighet, samt främjar hälsa och jämlikhet. Trafikstrategin är kopplad till kommunens vision, översiktsplan och de nationella målen.

Nulägesanalys

Tack vare goda väg- och järnvägsförbindelser har Ale kommun haft en snabb tillväxt i samtliga tätorter. Befolkningsökningen har medfört ökad trängsel på vägnätet, särskilt i stråket mot Göteborg. Kollektivtrafiken, Alependeln och kompletterande busstrafik, är därför viktig för Ales möjlighet till en fortsatt hållbar tillväxt.

Utmaningar och åtgärder

Ale kommun behöver förbättra tvärförbindelser och redundans i vägnätet för att hantera kapacitetsbrist samt säkerställa robusthet vid störningar. Jordfallsbron är en viktig knutpunkt som kommer att behöva kompletteras eller ersättas. Alingsåsvägen behöver förbättras för att öka förutsättningarna för fortsatt utveckling. I Ale kommun kommer bilen alltjämt att spela en viktig roll, inte minst på landsbygden.

Mål och strategier

Öka resandet med Alependeln: Prioritera detaljplaneläggning nära stationer och skapa förutsättningar för bättre kollektivtrafik.

Infrastruktur som främjar trygghet, rörelse och möten: Förbättra infrastruktur för gång och cykel nära stationer och optimera markanvändning för parkering.

Knyt samman målpunkter och orter med attraktiv infrastruktur för cykel: Bygg säkra cykelvägar och parkeringar och planera för regionala cykelstråk.

Trafikinfrastrukturen ska möjliggöra den önskade utvecklingen: Samarbeta med olika aktörer för att hantera sårbarheter och säkerhetsrisker, och engagera invånare i planeringsprocessen.

Framtida resvanor

Med en befolkningsökning till 50 000 invånare år 2050 behöver Ale kommun fokusera på att minska biltrafikens dominans och främja yteffektiva färdsätt som gång, cykel och kollektivtrafik för att undvika trafikproblem och främja hållbarhet.

Inledning

I en växande kommun som Ale är en viktig fråga hur trafiksystemet ska utformas och dimensioneras för att klara tillväxten samt transportbehovet för fler människor och fler verksamheter.

Kommunfullmäktige beslutande 2021-03-01 §60 att kommunens trafikplanering ska delas upp i en övergripande och visionär strategi samt en plan för de delar som är mer kortsiktiga och avser tillämpning.

Syftet med att ta fram en trafikstrategi är att utveckla ett hållbart transportsystem med ökad säkerhet, tillgänglighet för alla grupper, förbättrad framkomlighet för hållbara färdsätt samt att främja hälsa och jämlikhet.

Arbetet med att ta fram trafikstrategin har utgått från kartläggning av nuläget, interna workshops samt resevaneundersökning. Trafikstrategin kopplar an till Ale kommuns vision och översiktsplan samt transportpolitiska mål, övergripande miljö- och klimatmål samt nationella folkhälsomål.

Trafikstrategin innehåller mål och strategier som definierar den långsiktiga och övergripande inriktningen för kommunens strategiska arbete med trafikfrågor. Målen samt strategierna ska användas som underlag i den kommunala planeringen, från översiktsplanering och strategiska markinköp till detaljplanering och projektering. De ska också fungera som ett underlag för dialoger med externa aktörer som exempelvis Västtrafik och Trafikverket.

Nationella, regionala och lokala inriktningar gällande infrastrukturen

Nationella inriktningar

Den nationella transportpolitikens övergripande mål innebär att säkerställa en samhällsekonomisk effektiv och långsiktig hållbar transportförsörjning för invånare samt näringsliv i hela Sverige. Transportsystemets utformning, funktion och användning ska medverka till att ge alla en grundläggande tillgänglighet med god kvalitet och användbarhet samt bidra till utveckling i hela landet. Transportsystemet ska minimera olyckor och bidra till övergripande miljökvalitetsmål samt folkhälsomål.

Den nationella inriktningen anger följande mål:

- Växthusgasutsläppen från inrikestransporter – utom inrikes luftfart som ingår i EU:s utsläppshandelssystem – ska minska med minst 70 procent senast 2030 jämfört med 2010.
- Antalet omkomna till följd av trafikolyckor inom vägtrafiken, sjöfarten, luftfarten respektive bantrafiken ska halveras till år 2030.
- Antalet allvarligt skadade inom respektive trafikslag ska till år 2030 minska med minst 25 procent.

Regionala inriktningar

Av den regionala utvecklingsstrategin för Västra Götalandsregionen 2021–2030 framgår att transportinfrastrukturplaneringen bör stödja och bidra till den regionala utvecklingen.

Strategin tar sin utgångspunkt i de stora samhällsutmaningarna och behovet av att ställa om till ett mer hållbart och konkurrenskraftigt samhälle. Det behövs innovativa lösningar, tvärsektoriella angreppssätt och en konsekvent integrering av de tre hållbarhetsdimensionerna, ekonomisk, ekologisk och social, i allt utvecklingsarbete.

Göteborgsregionens inriktningar

Göteborgsregionens gällande inriktningar för transportinfrastrukturplaneringen i storstadsregionen:

- Öka järnvägskapaciteten för pendel- och regiontåg längs huvudstråken.
- Förbättra framkomligheten för kollektivtrafiken i det sammanhängande stadsområdet.
- Öka sjö- och järnvägskapaciteten för godstransporter.
- Förstärka cykelinfrastrukturen i sammanhängande regionala stråk.
- Utveckla transportsystemet i samspel med människors livsmiljö, biologisk mångfald och ekosystemtjänster.
- Anpassa transportinfrastrukturen till klimatförändringarnas effekter.
- Stimulera innovationer och ny teknik för att uppnå ett mer transporteffektivt samhälle.
- Skapa förutsättningar för beteendeförändringar.

Lokala inriktningar

Enligt översiktsplanen ska Ale kommun utvecklas utifrån två strategier med bäring på transporter:

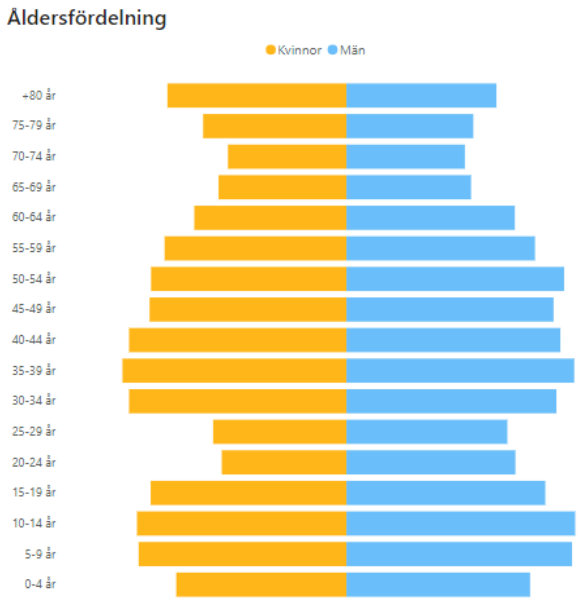
- Huvudsaklig utbyggnad och förtätning ska ske i pendelorterna, med högre koncentration av bebyggelse vid pendeltågsstationerna.
- Huvudkommunikationsstråken är E45 och Norge-Vänerbanan. En tvärförbindelse i öst-västlig riktning bör utvecklas och förstärkas med ny förbindelse till Kungälv.

Nulägesanalys

Demografi och trafik

Sedan öppningen av dubbelspåret på Norge/Vänerbanan och motorvägen på E45 har Ale kommun haft en snabb och accelererande utveckling delvis på grund av närheten till Göteborg. Ett ökat bostadsbyggande har medfört stor inflyttning, av framför allt barnfamiljer, till kommunen. Ales strategiska läge med mycket goda väg- och järnvägsförbindelser ger kommunen goda förutsättningar för tillväxt och en hög tillgänglighet. Med Västlänken förväntas attraktiviteten öka ytterligare då tågen från Ale kommer att nå tre centrala stationer i Göteborg samt Mölndals station och vidare antingen till Kungsbacka eller Landvetter flygplats. Samtliga tätorter i Ale är stationsorter eller har max ca 5 km till närmaste station. vilket ger goda förutsättningar för nyttjande av kollektivtrafik.

Ale kommun har ingen kommunhuvudort utan består av flera tätorter som ligger i ett pärlband längs Göta Älvdalen. Av de ca 32 400 (2023-12-31) invånarna bor ca 90 procent i tätorterna med omnejd. I Nödinge och Älvängen, kommunens två största orter, finns ett stort utbud av såväl offentlig som kommersiell service. Figuren nedan redovisar Ale kommuns demografi utifrån ålder och kön. Den har betydelse då det gäller att bedöma framtidens trafikförsörjningsbehov.

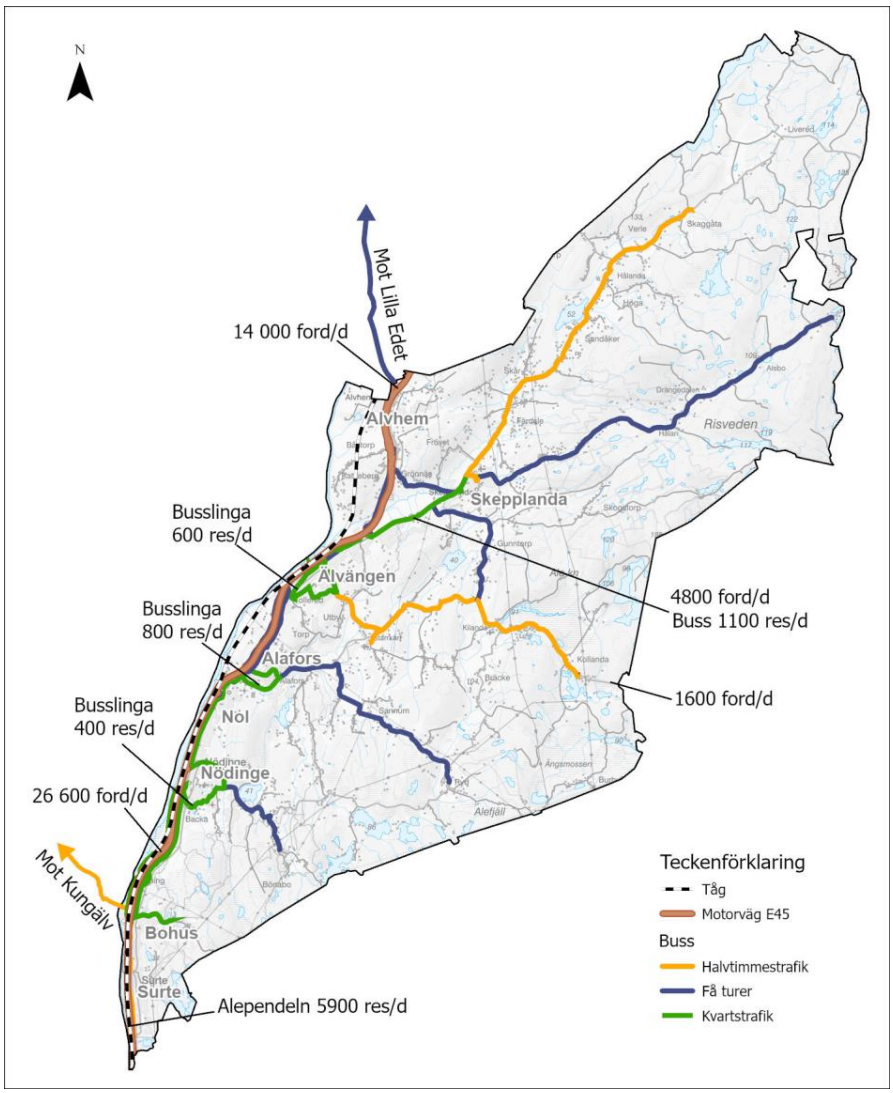

Figur 1. Åldersfördelning Alebor vid årsskiftet 2023/2024 enligt SCB

En observation är att Ale har något färre invånare i åldersgruppen 20–29 jämfört de näraliggande åldersgrupperna. En trend som har funnits under flera är att många barnfamiljer har flyttat till Ale, främst från Göteborg. Den prognostiserade befolkningsökningen kan komma att innebära ökad trängsel på vägarna, främst in mot Göteborg, med bibehållen färdmedelsfördelning. Vidare har barnfamiljer en extra utmaning i fråga om att pussla ihop de olika resbehoven för arbetsresor, barnomsorg, inköp med mera. Om inte de olika resmålen i denna logistikkedja är lättåtkomliga blir bilen i många fall det enda rimliga alternativet. Mer om trafik och resande, när på dygnet, till vilka platser med mera återfinns i avsnittet ”Resvanor i Ale”.

Kollektivtrafik

Den regionala och lokala tågtrafiken utgör ryggraden i kommunens kollektivtrafik. Tågen, tillsammans med kompletterande busstrafik och pendelparkeringar för både cykel och bil, gör det enkelt för den som vill resa kollektivt i Ale. Mellan Älvängen och Bohus förekommer ingen parallell busstrafik med Alependeln, med få undantag. Älvängens resecentrum fungerar som knutpunkt mellan tågen och busstrafiken i de norra och östra delarna av Ale. Härifrån utgår även en regional busslinje mot Lilla Edet och Trollhättan. Via Bohus finns det en regional bussförbindelse mellan Angered och Kungälv.

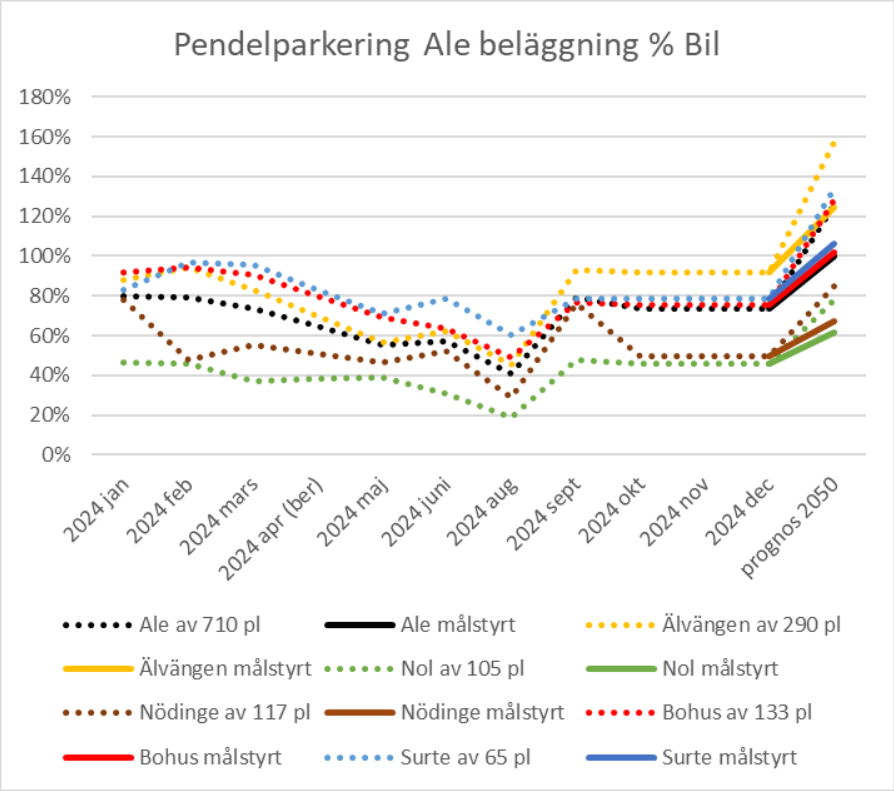
Figur 2. Resande samt kollektivtrafikutbud i Ale.

Statistik visar att resandet med Alependeln har minskat från år 2013 fram till 2023. En av orsakerna beror på att Alependeln inte haft samma utbud under perioden. Helg- och sommartrafik har gjorts om så att vissa avgångar går som kombinerade pendeltåg och regionaltåg. En del resenärer väljer regionaltågslinjen Göteborg-Vänersborg i stället för Alependeln. Resandet har ökat mellan Älvängen och Göteborg med regiontåget som fått ett ökat utbud. Alependeln har återhämtat sig sämre efter pandemin jämfört med exempelvis Alingsåspendeln och Kungsbackapendeln. År 2023 var resandet med Alependeln 16 procent lägre än resandet 2019, medan Kungsbackapendeln hade minskat med fem procent och Alingsåspendeln med en procent.

Västtrafik har som inriktning att de flesta invånare ska ha tillgång till kollektivtrafik med rimligt avstånd till närmaste hållplats. Inom en tätort är riktmärket 400 meter till närmaste hållplats med turer hela dagen och på landsbygden är motsvarande siffra två kilometer. Närtrafiken kompletterar linjetrafiken där den inte når ut till alla invånare, och man har rätt till närtrafik om man bor mer än en kilometer från närmaste hållplats. Det finns ett tiotal platser som berättigar till närtrafik i tätorterna och i normalfallet åker man till närmaste hållplats.

Pendelparkeringar

Ale kommun har fem orter med pendelparkeringar i anslutning till tågstationerna. I dagsläget rymmer dessa totalt 710 parkeringsplatser och figuren nedan visar beläggningen på respektive pendelparkering under år 2024. Vidare finns det en prognos för år 2050 baserat på en tillväxt för stationsorterna på 2 procent per år. I trendalternativet förväntas bilresandet också öka med 2 procent per år medan i det målstyrda alternativet (se avsnitt ”Målbild för framtida resvanor”) är motsvarande ökning lägre för att år 2050 motsvara halva tillväxten, 27 procent av trendens tillväxt på 54 procent.

Figur 3. Beläggning pendelparkeringar år 2024 till och med oktober samt prognos år 2050

.

Redan idag är det hög beläggning på pendelparkeringarna i Älvängen, Bohus och Surte och kapacitetsproblemen förväntas i framtiden öka med dagens färdmedelsvalfördelning (trend). Med ett målstyrt förhållningssätt uppskattas utbudet av pendelparkeringsplatser vara i balans med behovet år 2050, förutom i Älvängen där det redan finns kapacitetsproblem i nuläget. Följs trenden kommer det att saknas drygt 180 p-platser år 2050 om ingen utbyggnad sker. En ökning av bilpendlare till pendelparkeringarna i Bohus och Surte har observerats sedan Västtrafik har justerat sina biljettpriser för dessa orter.
Maximalt knappt 200 cyklar och enstaka mopeder noterades samtidigt parkerade vid pendelstationerna i kommunen under 2024.

Trafikstrategiska utmaningar

Ale kommun står inför en framtid med stora samhällsförändringar och globala utmaningar. För att hantera dem och nå en hållbar samhällsutveckling krävs det samarbete på alla nivåer och mellan samhällets alla aktörer. Även med en utveckling mot hållbara transportmedel kommer bilen att vara det vanligaste transportmedlet, såväl nu som på sikt och i synnerhet i Ale. Kommunens möjlighet och förutsättningar till utveckling styrs och begränsas bland annat av trafikinfrastrukturen. De olika vägarnas huvudmannaskap är en viktig parameter att ta hänsyn till i den fysiska planeringen. En tvärförbindelse saknas, främst i riktningen E20 Alingsås/Lerum där befintliga vägar har kapacitetsbrist och kollektivtrafik saknas. Idag tar många den längre vägen via Göteborg.

Huvudvägnätet

Huvudvägnätet i Ale kommun består i huvudsak av vägar med statligt huvudmannaskap. Stora delar av vägnätet inom tätorterna har enskilt huvudmannaskap i form av vägföreningar. Kommunen har därmed inte rådighet över stora delar av det vägnät vars standard och kapacitet har stor betydelse för hur kommunen kan planera markanvändningen. Bland annat behöver kommunen utreda vilka statliga vägar som kan övergå till kommunalt huvudmannaskap.

Redundans och robusthet

Jordfallsbron

Bohus är en knutpunkt för kommunikation och Jordfallsbron, som sammanbinder Bohus med Kungälv och E45 med E6, invigdes 1966. Varje dygn kör omkring 20 000 bilar på bron. Bron öppnas i snitt sex till sju gånger om dagen. Jordfallsbrons återstående tekniska livslängd är begränsad och bron behöver på sikt kompletteras och/eller ersättas. I kommunens översiktsplan har ett möjligt broläge pekats ut i Nol med koppling till Diseröd i Kungälv.

Tvärförbindelser

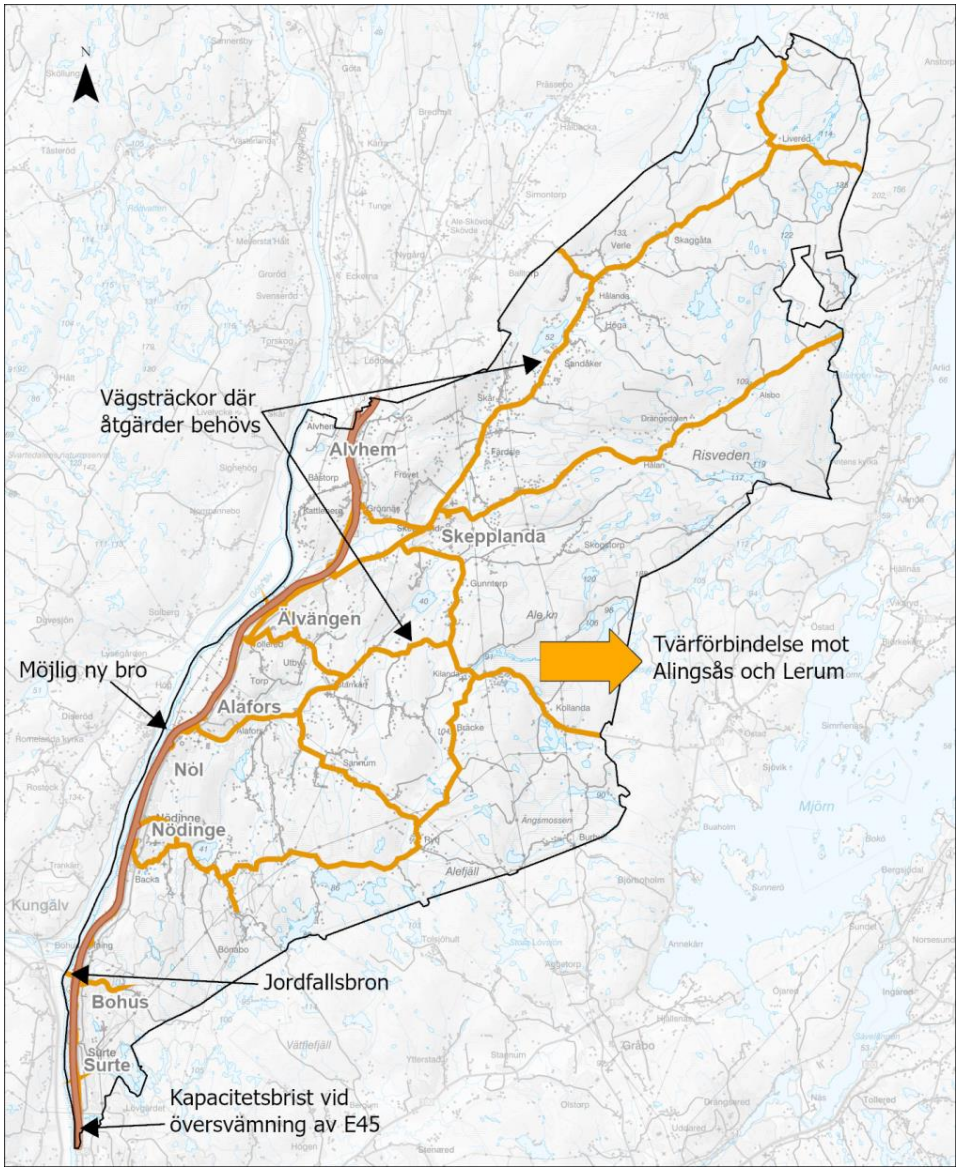
Tvärförbindelser saknas generellt utanför Göteborg. Trafikstrukturen idag bygger på tunga stråk som leder in till Göteborg, flera av dessa stråk har dock kapacitetsbrist redan idag. Det är viktigt att behålla transportinfrastrukturens resiliens, det vill säga förmågan att stå emot och klara av en förändring och återställa trafiken samt vidareutveckla den. Det talar för att utveckling av tvärförbindelser samt arbetsplatser på andra orter än i Göteborg kommer att behövas i framtiden. Både broförbindelse och tvärförbindelser har en regional betydelse.

Ale kommun bedömer att Alingsåsvägen bör åtgärdas både för att förbättra vägstandard samt trafiksäkerhet. Det är en förutsättning för att ytterligare bostads- samt verksamhetsmark i området ska kunna utvecklas. En ny förbindelse öster om Älvängen kan binda samman Alingsåsvägen med E45 och samtidigt vara stommen i ytterligare utveckling av orten. Alingsåsvägen/Kilandavägen har i nuläget mycket tung trafik på grund av de transporttunga företagen som är belägna mellan Alafors/Älvängen och Mjörn. En utveckling av tvärförbindelsen till Alingsås och E20 skulle även förbättra tillgängligheten till orter som Skara och Skövde.

Kapacitetsbrist vägnät

Vid händelse som påverkar vägnätet såsom ras, skred eller översvämning är det stora delar av kommunen som påverkas, och om huvudvägnätet blir oframkomligt finns behov av parallellt

vägnät eller ersättningsvägar. Söder om Surte upphör det parallella vägnätet bredvid E45 vilket gör att det är svårt att nå och lämna kommunen vid händelser på E45. Vid ett 100-årsregn blir E45 helt översvämmad men redan vid ett 30-årsregn uppstår stora kapacitetsproblem på vägen.

Figur 4. Vägar utpekade för åtgärder.

Trafiksäkerhet och trygghet

Västra Götalandsregionen genomförde under 2023 en resvaneundersökning där man frågat invånarna om deras uppfattning om trafikmiljön. Trafikmiljön upplevs säker för 65 procent av respondenterna. Mest säker anses trafikmiljön vara när man åker bil och kollektivtrafik, minst säker upplevs trafikmiljön vara när man cyklar. I jämförelse med andra kommuner i Västra Götaland är Ale en av de kommuner där man upplever trafikmiljön som mest säker.

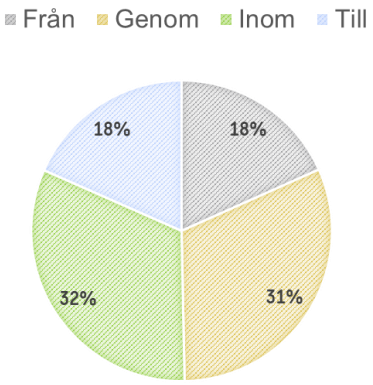
Resvaneundersökningar

Resvanor i Ale

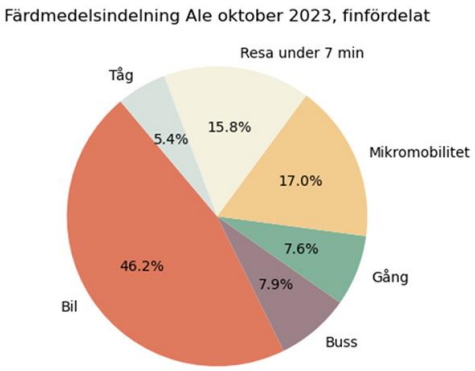
Följande avsnitt beskriver resvanor i Ale utifrån kommunens resvaneundersökning genomförd 2023. Kommunens undersökning kompletteras med Västra Götalandsregionens (VGR) resvaneundersökning avseende attityder kring resande och trafikmiljö. Ale kommuns resvaneundersökning bygger på mobildata och innefattar samtliga resor som har genomförts med anknytning till Ale. Hundratusentals resor ingick i undersökningen under den valda månaden, oktober 2023.

De övergripande resultaten följer samma mönster avseende färdmedelsval som en traditionell resvaneundersökning med enkätsvar. Genomsnittligt antal resor under en vardag i oktober är 145 000 i Ale kommun, motsvarande antalet resor per person är omkring 2,4.

De inomkommunala resorna utgör ungefär 32 procent av det totala antalet resor i kommunen och av dessa är omkring 65 procent dessutom inom samma närområde (deSO-område).

Figur 5.
Antal registrerade resor i Ale kommun.

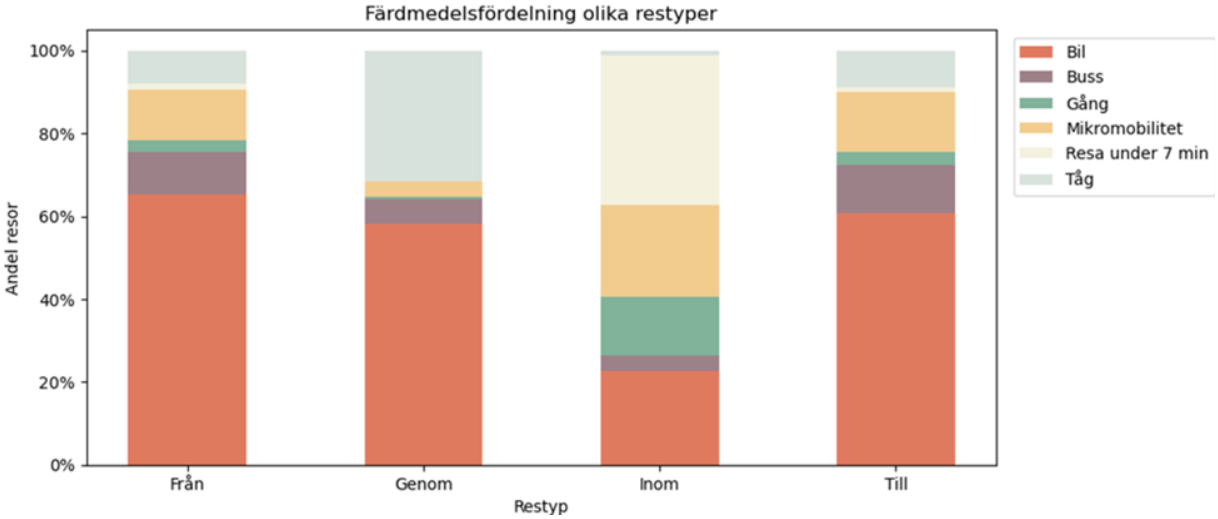

Figur 6.
Färdmedelsfördelningen för resor från och inom Ale kommun.

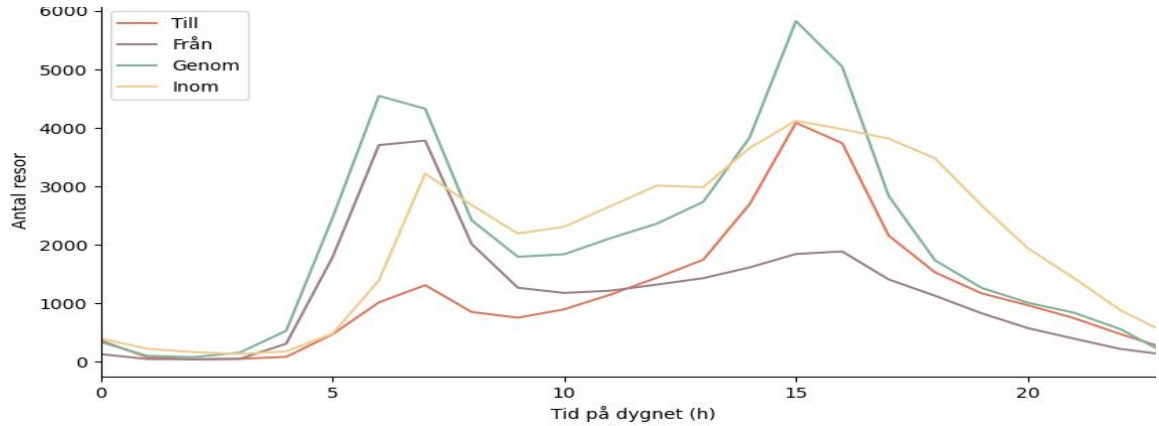
Mikromobilitet avser enkla fordon som vanligtvis framförs i låg hastighet. Det inkluderar exempelvis cykel, elcykel och elsparkcykel.

Bilandelen är högre för resor från Ale till andra kommuner. Genomresandet i kommunen karakteriseras främst av bilresor men även en hög andel tågresor.

Resor under 7 minuter (korta resor) i tätbebyggt område är svåra att tyda med denna modell. Resor med bil, A-traktor, elsparkcykel och cykel har ungefär samma medelhastighet, ca 15-20 km/h i denna miljö. Vi har därför kompletterat med en enkätundersökning för korta resor, se senare avsnitt.

Figur 7. Färdmedelsfördelningen för samtliga resor inom Ale.

Figur 8. Dygnsfördelning av resor.

Grafen visar en tydlig peak under morgonen kl. 06–08. Resor från och genom kommunen kulminerar tidigare än resor till och inom kommunen. Eftermiddagen har totalt flest resor med en topp kring 15–17. Resor till och genom kommunen sammanfaller med eftermiddagspeaken då fritidsresor ingår i mätningen. Fritidsresor görs framför allt på eftermiddagen. Resultatet visar att Ale kommun karakteriseras av att ha stor arbets- och utbildningspendling.

Korta resor

Resvaneundersökningen baserat på mobilnätsdata har kompletterats med en enkätundersökning genomförd i februari 2025 med fokus på just korta resor. 150 svar kom in vilket var merparten av de tillfrågade.

Resultat från enkätundersökningen visar att bilen är det dominanta färdmedlet för korta resor, speciellt för resor mellan 2-5 km men även för kortare resor upp till 2 km. Även de som växlar mellan olika färdmedel under veckan använder bil klart oftare än hållbara färdmedel.

Ett litet segment, 15 % för resor upp till 2 km och 6% för resor mellan 2-5 km, använder cykel, elcykel eller elsparkcykel.

Det är gångresor som är den huvudsakliga konkurrenten till bilen på korta resor och då framför allt för resor upp till 2 km. För längre resor är bilen klart dominerande. Resans avstånd har därför stor betydelse på hur ofta man promenerar för att utföra ett ärende, vilket är helt naturligt. Närhet till olika samhällsfunktioner är därför viktigt för att minska bilresandet.

Resultatet visar även att bussresor generellt används i liten utsträckning för korta resor. Tåget används i större utsträckning än bussen för att göra korta resor.

Det huvudsakliga skälet till val av färdmedel vid korta resor är framför allt att det ska vara snabbt och enkelt, utan behov av planering. Detta följs av pålitlighet med vetskap om att man kommer fram i tid. Skälen till val av färdmedel för resor upp till 2 km liknar resor mellan 2-5 km.

Det krävs ett mycket bra utbud av kollektivtrafik för att kunna konkurrera med bil på korta resor under 5 km och enkätsvaren visar att boende i Ale kommun inte anser att utbudet av kollektivtrafiken är konkurrenskraftigt.

Resultat visar att gång används till viss del för resor upp till 2 km medan det är en låg andel cykelresor.

Kommuninvånare i Ale kommun karakteriseras av att stora andelar av befolkningen har långväga arbetsresor som i stor utsträckning genomförs med bil. Att bilen är det huvudsakliga färdmedlet för arbetsresan kan även vara ett skäl till att det används i så pass stor utsträckning vid övriga resor. Det är dessutom generellt goda parkeringsmöjligheter och god framkomlighet för bilen.

En överflyttning till mer hållbara färdmedel är en utmaning om det fortsatt kommer att vara enkelt, snabbt och billigt att använda bil.

Västra Götalandsregionens resvaneundersökning

Västra Götalandsregionens enkätsvar kompletterar kommunens undersökning då den ger uttryck för invånarnas resval. Resor till arbete, studier samt tjänsteresor står för knappt hälften av resorna. Aleborna som åker kollektivt utmärker sig jämfört med regionen i stort i frågan om varför man väljer kollektivtrafiken. Bristande parkeringsmöjligheter vid resmålet och att det är prisvärt att åka kollektivt anses vara faktorer som gör att man väljer kollektivtrafiken.

Det finns också en grupp Alebor som anser att biljettkostnaden är för hög. Restiden med kollektivtrafiken uppfattas också som lång och den upplevs inte alltid pålitlig. Respondenterna anger som andra anledningar till att man inte reser kollektivt att avståndet till hållplatsen är för långt eller att avgångstiderna inte passar.

Undersökningen visar att svaranden önskar prioritering av kollektivtrafiken men också att gång- och cykelvägnätet ska utvecklas. Vad gäller trafikmiljön upplevs cykling som mindre säkert än att använda andra trafikslag, vilket inte är unikt för Ale.

Samlad bedömning

Resor inom Ale utgör en stor del av det totala antalet resor. Majoriteten av dessa är korta resor till fots, med mikromobilitet eller med bil och är oftast inom samma närområde. Det totala antalet bilresor inom kommunen är i samma storleksordning som antalet bilresor till Göteborg.

Ale kommun karakteriseras av stor arbets- och utbildningspendling med tydlig peak av resor från kommunen under morgonen och till kommunen under eftermiddagen. Under eftermiddagen genomförs totalt sett flest antal resor i Ale kommun, vilket beror på att olika reseärenden genomförs under samma tidsperiod. Högtrafiken under eftermiddagen blir därmed dimensionerande för Ale kommuns trafiksystem.

För inomkommunala resor är det relativt stor skillnad i bilanvändandet mellan olika områden i Ale. Bristen på service inom den egna orten bedöms vara den huvudsakliga orsaken till bilanvändandet, men också den bristande matartrafiken till Alependeln.

För resor från Ale till andra kommuner minskas generellt bilanvändandet ju närmare Göteborg området ligger, men även till respektive station i Ale. Resandet till Göteborg utgör huvuddelen av kommunpendlingen följt av resor till Kungälv. Den totala pendlingen till Göteborg är dock större än till de nio största resterande kommunrelationerna tillsammans. Huvudsakliga målpunkter kan urskiljas för resande från Ale till Göteborg: centrala Göteborg kring centralstation samt områden kring hamnen och Volvo.

Det är många bilresenärer som har målpunkt kring centrala Göteborg, det vill säga områden med god tillgänglighet till kollektivtrafik. En delförklaring till att bilen väljs som färdmedel kan vara bristande lokala bytesmöjligheter i Ale och framför allt med Alependeln.

Cykel bedöms vara tidseffektivt på resor upp till 5 km och en utvecklad infrastruktur och tillgängliga och säkra parkeringsmöjligheter för cykel skulle kunna öka andelen cykelresor.

Mål och strategier

Mål: Öka resandet med Alependeln

Alependeln utgör stommen i Ales kollektivtrafik men har inte lika många resenärer som regionens övriga pendeltåg. För att öka förutsättningarna att få behålla turtäthet och nuvarande stationer behöver resandet öka.

Strategier

- Prioritera detaljplaneläggning nära stationer för att bibehålla och öka antalet resenärer med Alependeln.
- Möjliggör i planer (FÖP och Planprogram) för en god kollektivtrafikförsörjning redan med de första utbyggnaderna.
- Skapa förutsättningar för kollektivtrafik i nya områden redan vid inflyttning.
- Verka för tätare turintervall och minskade bytestider på anslutningstrafiken för att förbättra resmöjligheterna med Alependeln.
- Utforska förutsättningarna för att hela Ale kommun kan ingå i den utvidgade A-zonen vad gäller kollektivtrafiken. Med zonindelningen avses Västtrafiks zonindelning för biljettpriser.

Mål: Infrastruktur som främjar trygghet, rörelse och möten

Förtätning i stationssamhällena med en blandning av funktioner såsom bostäder, kommunal service, småbutiker och lekplatser ger en miljö som inbjuder till vistelse i området samt främjar gång och cykel. Tillgänglighet och trygghet ökar genom att, under stora delar av dygnet, planera för service och attraktiva aktiviteter nära pendelstationerna och på vägen till färdmedelsbyten.

Strategier

- Prioritera infrastruktur för cykling och gång i tätorterna med pendeltågsstationer och på platser för färdmedelsbyten.
- Optimera markanvändning av parkeringsytor, exempelvis genom att samnyttja parkeringsplatser och att satsa på alternativa mobilitetslösningar.

Mål: Knyt samman målpunkter och orter med attraktiv infrastruktur för cykel

Flera nya transportmedel inom mikromobilitet används mer och mer. För att cykling ska blir mer attraktivt krävs en infrastruktur som uppfyller cyklistens behov: Ett sammanhängande cykelvägnät utan avbrott som är tryggt och säkert samt har god framkomlighet och orienterbarhet Det blir allt vanligare att cykla längre och Ale kommun kan i samverkan med kranskommuner och region planera för sammanhängande cykelnät för pendlingscyklister. Viktigast är att fortsatt främst satsa på cykelstråk till och inom tätorterna.

Strategier

- Prioritera cykeltrafiken i trafikmiljön.
- Bygg säkra cykelparkeringar.
- Planera pendlingsstråk som är sammanhängande för cykel.

Mål: Trafikinfrastrukturen ska möjliggöra den önskade utvecklingen

Kommunens förutsättningar och möjligheter för tillväxt och utveckling styrs och begränsas bland annat av trafikinfrastrukturen samt vägarnas standard. I Ale kommun kommer bilen alltjämt att spela en viktig roll, inte minst på landsbygden.

Infrastrukturen ska vara anpassningsbar och upprätthålla en hållbar och funktionell användning vid förändringar och händelser i omvärlden som exempelvis vid klimatförändringar och säkerhetsrisker. Sårbarheten kan minskas genom utveckling av reservvägar och förbindelser i öst-västlig riktning. I förekommande fall är samverkan mellan vägförening och kommunen om nödvändiga åtgärder viktig. En möjlighet till övertagande av huvudmannaskap av vissa enskilda vägar bör utredas.

Strategier

- Samverka med Trafikverket, vägföreningar samt berörda kommuner om sårbarhet, säkerhetsrisker och vägstandarder.
- Samverka med Trafikverket, regionen samt berörda kommuner för en utvecklad vägförbindelse i öst-västlig riktning (E6-E45-E20). Initiera åtgärdsvalsstudier.
- Samverka i utvecklingsprojekt och nätverk, regionalt och nationellt, för flexibla transportlösningar med hjälp av exempelvis digitalisering, delande ekonomier och innovationer.
- Engagera invånare, näringsidkare och lokala organisationer i planeringsprocessen för att ta del av deras behov och önskemål.

Målbild för framtida resvanor

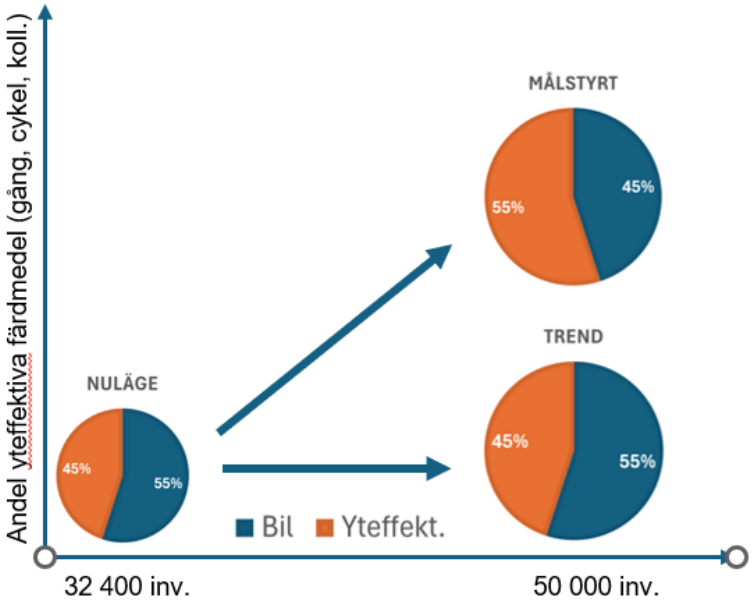
Kommunens befolkning har under 2000-talet ökat med cirka 27 procent och statistiska centralbyråns (SCB) prognos tyder på en fortsatt befolkningsökning. I kommunens översiktsplan planeras för 50 000 invånare till år 2050. Den fortsatta befolkningsökningen leder utan viljestyrd planering till att bilen kommer att ta mer mark i anspråk i samhällena. Vägtrafiken förväntas öka med ungefär 56 procent vid prognostiserad befolkningsökning. Med samma färdmedelsfördelning som idag kommer problem sannolikt att uppstå i trafiken mot Göteborg.

Yteffektivitet innebär liten markyta för transportsystemet per resenär och kan nås genom att sätta mål för färdmedelsfördelningen där biltrafiken minskar och färdmedel som gång, cykel och kollektivtrafik prioriteras.

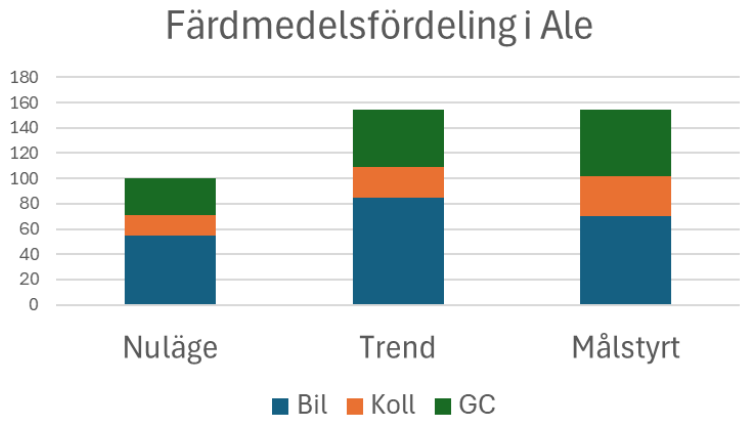
En rimlig målbild, utifrån de förutsättningar som finns inom Göteborgsregionen, är att genom målstyrning fram till år 2050 uppnå en jämn fördelning mellan bil och mer yteffektiva transporter. Se nedanstående figurer. Vid målstyrd planering beräknas motsvarande ökning stanna vid cirka 27 procent, vilket motsvarar den halva tillväxten för biltrafiken jämfört med idag. Vid målstyrning kan effekten också bli färre investeringar i vägar och mindre ytbehov för bilar. Ökad andel gång och cykel ger möjlighet till mer levande orter samt ökad trygghet och jämställdhet. Det är troligt att målstyrd planering leder till lägre utsläpp av växthusgaser och andra luftföroreningar samt minskade bullernivåer.

Resandet vid nuläge, trend respektive målstyrd planering illustreras i följande diagram och visar förhållandet mellan färdmedel och den förväntade befolkningsökningen. Index 100 motsvarar resandet med dagens invånarantal, 32 400 personer, medan index för trend och målstyrt är motsvarande för 50 000 invånare i Ale.

Med en ökad befolkning kommer biltrafiken att öka med tiden, oavsett målstyrt eller enligt trenden. Med tanke på att Ale är en kommun med mycket landsbygd så bör man snarare räkna med en ökad biltrafik in till centrum och till centrumnära parkering.

Figur 9. Trafikutveckling med nuvarande trend samt målstyrt. Cirklarnas yta är i proportion till antalet invånare.

Figur 10. Resandet i Ale i nuläget (index 100) samt utifrån olika scenarion för befolkningsmängd 50 000 invånare.

Uppföljning av trafikstrategin

En viktig del i trafikstrategin är att kunna visa effekter och konsekvenser av strategins måluppfyllelse. Hur detta ska ske får utredas vidare eller tas med i en kommande trafikplan. Trafikstrategins mål och strategier ska utgöra underlag för kommunens kommande planering.

Det är särskilt viktigt att följa upp fördelningen mellan olika färdmedel och utvecklingen mot den målstyrda planeringen. Uppföljningsarbetet ökar chanserna till att trafikstrategin blir ett långsiktigt strategiskt verktyg.

Källförteckning

Källa	Länk
Olycksstatistik Transportstyrelsen	https://www.transportstyrelsen.se/sv/vagtrafik/statistik/olycksstatistik/om-strada/ https://www.trafa.se/
Arbetsmarknadsstatistik Statistiska centralbyrån	https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/arbetsmarknad/sysselsattning-forvarvsarbete-och-arbetstider/registerbaserad-arbetsmarknadsstatistik-rams/
Resvaneundersökning Västsvenska Paketet 2017	Resvaneundersökning-2017-final.pdf (goteborg.se)
Översiktsplan Ale kommun 2021	https://www.ale.se/bygga-bo--miljo/samhallsplanering/oversiktsplanering/oversiktsplan-2021.html
Rikare grannskap	https://www.nyrens.se/wp-content/uploads/2022/11/Rikare-grannskap-slutrapport-hogupplost.pdf
Resvaneundersökning Västra Götalandsregionen 2023	https://www.vgregion.se/regional-utveckling/statistik-publikationer/aterkommande-aktiviteter/resvaneundersokning/

Underlag

Trafikstrategi i Ale kartläggning och trender 2023, Kreera Samhällsbyggnad.

Sammanställning av workshop Ale trafikstrategi, 2023, Trivector.

Resvaneundersökning Ale kommun 2023, Sweco.

Resvaneundersökning korta resor Ale kommun 2025, Sweco.

Seminarium och workshop Ale kommun, 2023, IUS Innovation.

2023

Trafikstrategi Ale: Kartläggning och trender

Kreera Samhällsbyggnad

2023-05-23

Förord

Denna kartläggning och trendspaning kommer ligga till grund för fortsatt arbete med trafikstrategi och trafikplan. Kartläggningen kan även användas för att peka ut fokusområden, vilka mål som bör sättas och vilka indikatorer som årligen bör följas upp för att se att arbetet går åt rätt håll. Kartläggningen innehåller fakta som kan fungera som förutsättningar i andra dokument såsom trafikplaner och resandeprognoser.

Innehåll

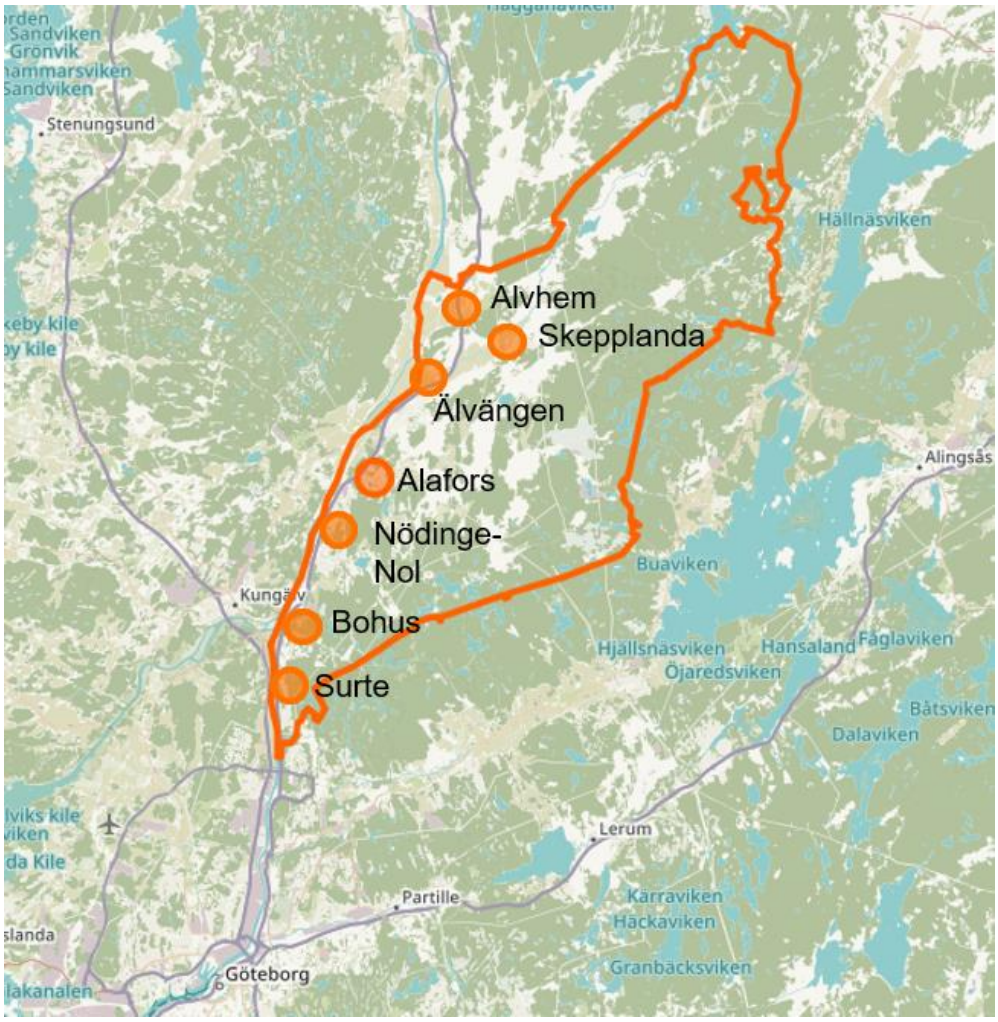
Förord 1
Kartläggning 2
Kommunens karaktär 2
Arbetsgivare och målpunkter 4
Social kartläggning 4
Översiktsplanen och andra planer 5
Transportutbud och vägnät 6
Jordfallsbron 7
Tvärförbindelser 7
Kapacitetsbrist vägnät 8
Reservat trafiksäkerhetshöjande åtgärder 8
Pendelparkering 9
Trafikflöden 10
Dagens resande 10
Färdmedelsfördelning 10
Arbetspendling 11
Pendling beroende på ort i Ale kommun 12
Inpendling 12
Kollektivtrafik 13
Linjestruktur, turtäthet och upptagningsområde 14
Trygghet och trafiksäkerhet 15
Trafiksäkerhet 15
Trygghet 17
Miljöpåverkan och hälsa 18
Trafikplaneringsprocessen 19
Trender 20
Övergripande för Ale 20
Digitalisering 21
Klimat och elektrifiering 21

Kartläggning

Kommunens karaktär

Ale kommun är en kommun i Västra Götalands län. Kommunen omfattar huvuddelen av det tidigare Ale härad och har sitt namn efter detta. Den kommunala administrationen är fördelad mellan Alafors och Nödinge. Älvängen och Nödinge är de två största orterna, det är också dessa som också har mest service. Kommunen ingår i Storgöteborg.
Totalt bor det 32 357 (2022-12-31) invånare i Ale kommun. Det finns åtta orter i Ale kommun (fler än 200 invånare).

- Nödinge 6 057 invånare
- Nol: 3 711 invånare
- Alafors 2 158 invånare
- Surte: 3 294 invånare
- Bohus: 3 383 invånare
- Älvängen: 6 515invånare
- Skepplanda: 3 386 invånare
- Alvhem: 860 invånare

Figur 1 Större orter (ej tätorter) i Ale kommun

Arbetsgivare och målpunkter

Ale kommun är den största arbetsgivaren med sina ca 2600 anställda. Nouryon Pulp and Performance Chemicals AB (f.d. AkzoNobel) i Bohus är den största privata arbetsgivaren i kommunen med sina 325 anställda.

Industrisektorn är viktig för det lokala näringslivet. Älvdalen blev tidigt industrialiserad, redan runt 1860 fanns det ett spinneri i Alafors och ett glasbruk i Surte. Under 1900-talet anlades repslageri, batteritillverkare och företag som gör basråvaror till massa-, tvättmedels- och läkemedelsindustrin. Viktiga faktorer för att locka företag har varit transportleden Göta älv och tillgång på energi och processvatten. Därtill har närheten till Göteborg och Göteborgs hamn, arbetskraft och marknad varit viktiga förutsättningar. Flera av orterna inom kommunerna har lång historia som präglat utvecklingen, Nödinge är den enda orten som är relativt ny där en stor del av utvecklingen skedde på 70-talet.

I kommunen finns det sex vårdcentraler fördelade på Bohus, Nödinge, Nol, Älvängen och Skepplanda. Patienter i behov av akutvård dirigeras till Kungälvs sjukhus eller Sahlgrenska universitetssjukhuset i Göteborg. Ale gymnasium är kommunens gymnasieskola, idag belägen i Älvängen, tidigare låg den i Nödinge. Gymnasieskolan har dock enbart individuella val, Alebor som vill gå på nationellt program får söka sig till annan kommun. Runtom i Ale ligger många fornlämningar, fornborgar, hällristningar, gårdar och äldre kyrkor som lockar turister till kommunen.

Social kartläggning

Ale kommun har under 2022 genomfört en kartläggning av Alebornas allmänna livssituation. Syftet med kartläggningen är att skapa ett kunskapsunderlag för tjänstepersoner och politiker för att kunna fatta välgrundade beslut om relevanta och träffsäkra insatser. Nedan visas utvalda relevanta resultat från kartläggningen:

- Resultatet visar att Ale för många är en bra kommun att växa upp och leva i och hälsan blir på flera sätt allt bättre
- Vuxna och barn i centrala Nödinge lever i högre utsträckning i ekonomisk utsatthet
- Ale kommun har en lägre andel utrikesfödda än Västra Götalandsregionen och riket som helhet, 18 % jämfört med 20 %
- Barn med föräldrar som har eftergymnasial utbildningsnivå och är födda i Sverige går i högre grad ut grundskolan med godkända betyg och blir behöriga till gymnasiet än de med som mest gymnasieutbildning och är utrikesfödda
- Den kraftiga folkökningen som har skett under en längre tid har börjat avta sedan 2018, vilket framför allt är relaterat till att färre bostäder har byggts i kommunen, men även en ökad utflyttning i vissa åldersgrupper. Barnfamiljer flyttar in till kommunen, där åldrarna 0–12 år och 30–39 år har ett positivt flyttnetto. Det är också så det ser ut framgent i befolkningsprognosen, främst framåt 2028 när större nybyggnationer är planerade. Negativt flyttnetto står åldrarna 19–29 år och 40–59 år för.
- Det är vanligast att flytta in till Ale från andra kommuner i Västra Götalandsregionen. De flesta kommer från Göteborg, därefter kommer Partille/Mölndal. Kungälv är den vanligaste kommunen som Alebor flyttar till, därefter Stenungssund.

Översiktsplanen och andra planer

Trafikstrategin är ett tillägg på Ale kommuns gällande översiktsplan. Planen är vägledande för framtagagandet av trafikstrategin men det finns även andra dokument som är viktiga i sammanhanget, bland annat energi- och klimatplanen.

Översiktsplanen

Översiktsplanen[1] är kommunens strategi och ska visa den politiska viljan för kommunens utveckling i ett långsiktigt perspektiv. Översiktsplanen redovisar visioner för framtiden, strategiska vägval och riktlinjer för hur mark- och vattenområden i Alesamhället föreslås utvecklas och bevaras. Kommunfullmäktige antog översiktsplanen 15 november 2021.

Fem strategier har tagits fram för att möta framtida utmaningar och samtidigt skapa förutsättningar för att uppnå den långsiktiga kommunala viljeinriktningen som tar sikte mot år 2050. Översiktsplanen ska också utgå från riksintressen, hänsynsområden och lokala förhållanden för att beskriva möjlig mark- och vattenanvändning.

Strategierna kompletteras med tematiska riktlinjer som ger en mer detaljerad vägledning för hur översiktsplanens mål ska uppnås över tid.

Ale ska utvecklas utifrån följande strategi:

- Huvudsaklig utbyggnad och förtätning ska ske i pendelorterna, med högre koncentration av bebyggelse vid pendeltågsstationerna.
- Huvudkommunikationsstråken är E45, Norge/Vänerbanan och tvärförbindelse i öst-västlig riktning vilken utvecklas och förstärks med ny förbindelse till Kungälv.
- Gröna områden i och mellan orterna ska säkerställas för rekreation, friluftsliv, biologisk mångfald och klimatanpassning.
- Förutsättningar för jordbruk som näring ska stärkas och de stora naturområdena ska värnas.
- Älven som dricksvattenkälla för hela Göteborgsområdet ska skyddas och Ale ska skyddas mot stigande vattennivåer.

De två första strategierna är direkta inspel till trafikstrategin.
Den första strategin identifierar det behov som kommer finnas för att tillgodose en önskad befolkningsutveckling med möjligheter för lokal företagsamhet och en välutvecklad samhällsservice. Planering och kostnader för kommunal service effektiviseras när utbyggnad sker genom förtätning eller tätortsnära utbyggnad. Förtätning av huvudtätorterna krävs för att samhällsutvecklingen ska bli ekonomiskt stark genom en effektiv kollektiv- och biltrafik, närhet till arbete och för att begränsa ny exploatering av värdefull natur- och jordbruksmark.

Genom den andra strategin skapas möjligheterna att fortsätta växa med regionen. Utökad förbindelse förbättrar mobiliteten i samhället och tillgängligheten för boende och verksamheter. En ny bro till Kungälv ökar robustheten för förbindelsen över älven och behöver utredas.

De övriga strategierna är viktiga att förhålla sig till i trafikstrategin.

[1] https://www.ale.se/bygga-bo--miljo/samhallsplanering/oversiktsplanering/oversiktsplan-2021.html

Energi- och klimatstrategi 2030
Ale kommun har antagit mål som går i linje med det nationella klimatmålet och Västra Götalandsregionens mål. Målen är:

- Växthusgasutsläppen ska minska med 80 % till år 2030 från år 1990.
- Senast 2045 ska Ale kommun inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till Atmosfären.

I mars 2021 antog kommunfullmäktige Energi- och Klimatstrategi 2030 som beskriver hur vi behöver arbeta för att nå dessa mål. Strategin pekar ut fyra områden vilka är de viktigaste områdena för att minska utsläppen och genomföra energieffektiviseringar:

1. Hållbara transporter
2. Klimatsmart och hälsosam mat
3. Förnyelsebara och resurseffektiva produkter och tjänster
4. Sunda och klimatsmarta bostäder och lokaler

Strategin pekar också ut fyra arbetssätt som kommunen behöver arbeta med för att nå goda resultat i energi- och klimatarbetet:

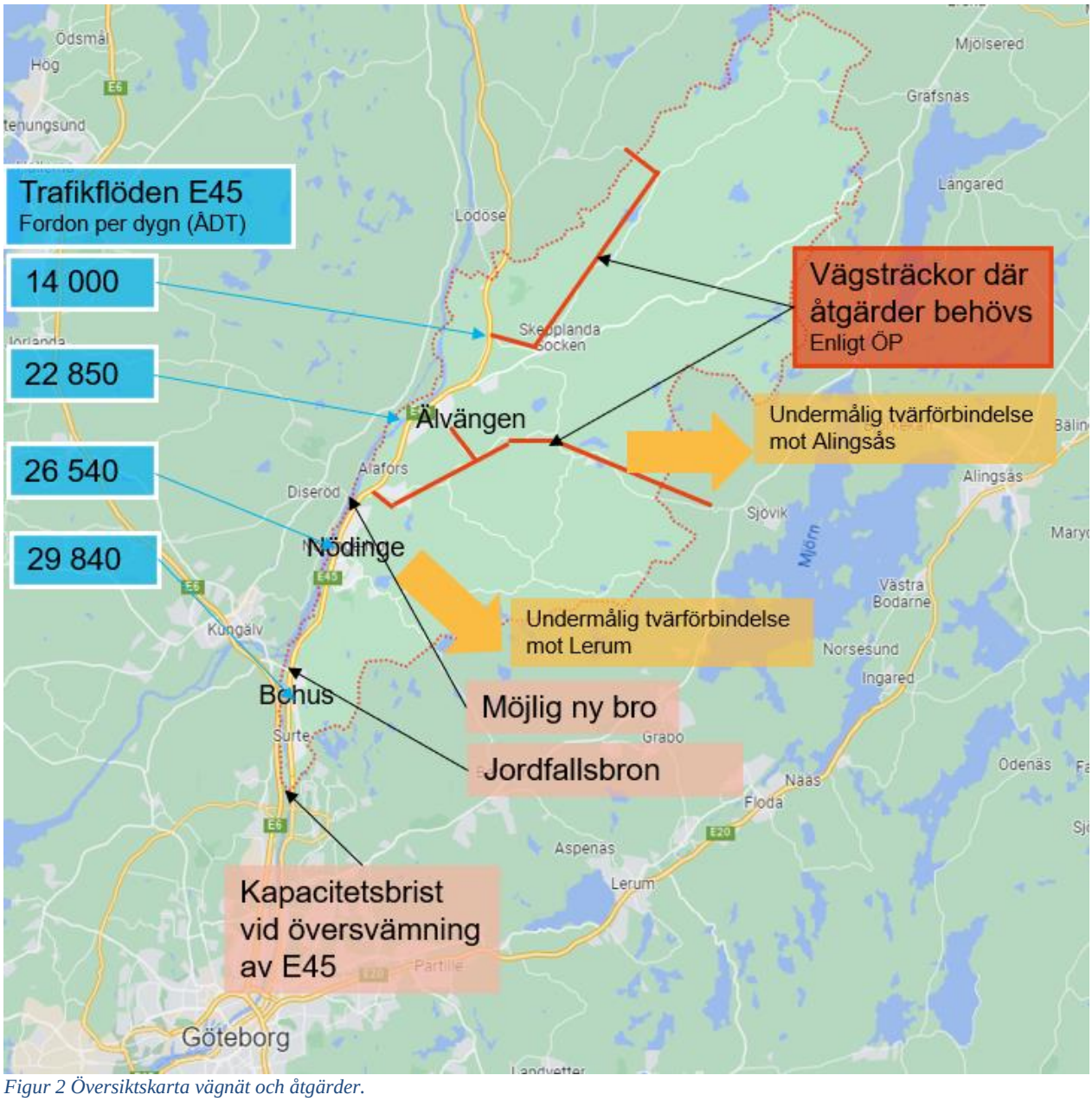
1. Föregångare, att ta ansvar och inspirera andra genom att ligga i framkant i omställningen.
2. Klimatplanering, nytänkande samhällsplanering som skapar förutsättningar för klimatsmarta miljöer och flöden.
3. Attraktiva samhällen, nya angreppssätt som gör regionen till en växtplats för framtidens produkter och samhällslösningar.
4. Innovationer, levande lokalsamhällen där samarbete för att underlätta en klimatsmart livsstil är i fokus

Transportutbud och vägnät
De västra delarna av kommunen genomkorsas av E45 och järnvägen Norge/Vänerbanan. Göteborgs pendeltåg (Alependeln) stannar i Surte, Bohus, Nödinge, Nol och Älvängen. Västtågens regiontåg stannar i Bohus och Älvängen.

Ale har kollektivtrafik till de närliggande större städerna och strategiska knutpunkterna såsom Göteborg, Trollhättan, Vänersborg och Kungälv. Vill man åka till de mindre orterna runt omkring såsom Lerum behöver man byta tåg/buss i Lerum.

På avstämningsmötet mellan kommun och konsult (2023-03-16) lyftes att kollektivtrafiken är mycket god för utpendling men upplevs vara av sämre kvalitet inom kommunen.

Nedan visas en översiktskarta över de delar som kommer tas upp i detta kapitel:

Figur 2 Översiktskarta vägnät och åtgärder.

Jordfallsbron

Jordfallsbron som sammanbinder Bohus med Kungälv och E45 med E6 invigdes 1966. Varje dygn kör omkring 20 000 bilar på bron. Bron öppnas i snitt 6–7 gånger om dagen.
Bohus är en knutpunkt för kommunikation, där Jordfallsbron på sikt behöver kompletteras. En ny broförbindelse över älven behöver utredas, en idé (från Ale kommun) om läge är norr om Nol som skulle kunna möjliggöra en framtida länk mellan E20, E45 och E6[2].

Tvärförbindelser

Enligt den nya Översiktsplanen behöver Alingsåsvägen åtgärdas för att bidra till en förbättrad trafiksäkerhet. En ny förbindelse öster om Älvängen kan binda samman Alingsåsvägen med E45 och samtidigt vara stommen i ytterligare utveckling av orten. Alingsåsvägen/Kilandavägen har i nuläget mycket tung trafik på grund av det grustag som ligger mellan Alafors/Älvängen och Mjörn.

[2] https://karta.ale.se/oversiktsplan/

En utveckling av tvärförbindelsen till Alingsås och E20 skulle även förbättra tillgängligheten till orter som Skara och Skövde.

Tvärförbindelser saknas generellt utanför Göteborg. Trafikstrukturen idag bygger på tunga stråk som leder in till Göteborg, flera av dessa stråk har dock kapacitetsbrist redan i dagsläget. Detta talar för att utveckling av tvärförbindelser samt arbetsplatser i andra orter än Göteborg kommer behövas i framtiden.

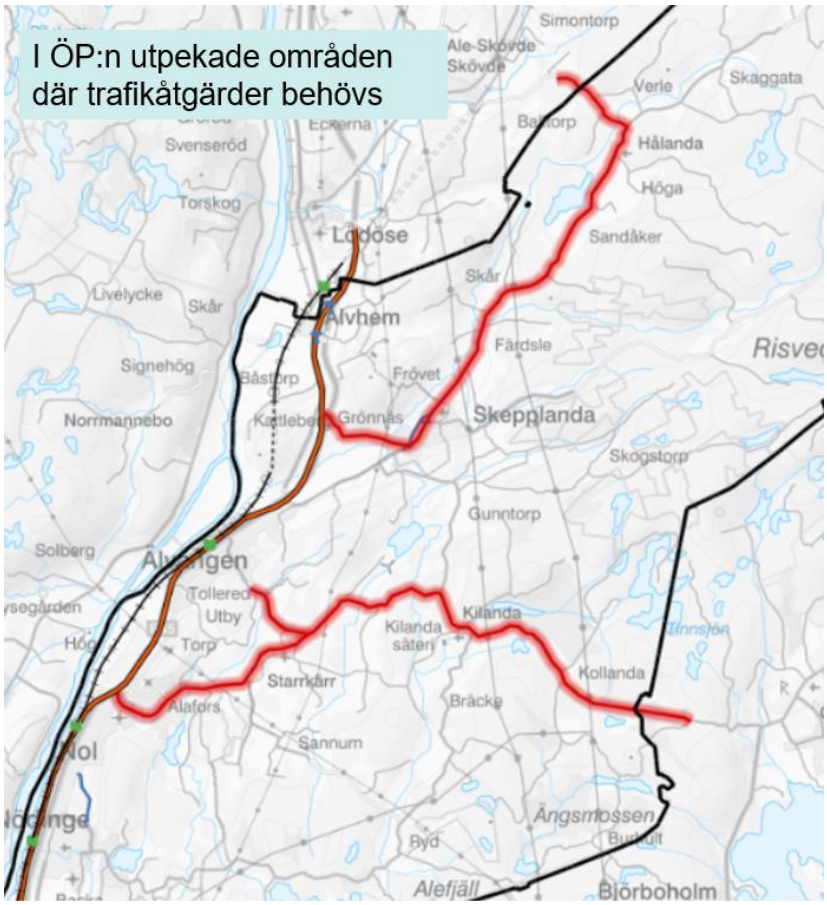
Kapacitetsbrist vägnät

Söder om Surte upphör det parallella vägnätet bredvid E45 vilket gör att det är svårt att lämna kommunen vid olyckor eller översvämning på E45. Vid ett 100-års regn blir E45 helt översvämmad men redan vid tex 30-årsregn uppstår stora kapacitetsproblem på vägen. En lösning för att stärka redundansen i transportsystemet skulle därför vara att sammankoppla Surte med Lövgärdet genom en förlängning av Danska vägen. En annan lösning kan vara att förstärka med vallar, pumpar och dagvattenanordningar.

Reservat trafiksäkerhetshöjande åtgärder

Vägsträckningarna nedan är exempel på behov av trafiksäkerhetshöjande åtgärder enligt Översiktsplanen.

- Väg 1968, Alingsåsvägen - Vägen är krokig vilket leder till dåliga siktförhållanden och i långa stycken saknas gång- och cykelvägar vilket gör att fotgängare och cyklister rör sig i kanten av vägbanan.
- Väg 1997, Hålanda – Nygård (Lilla Edet) – Vägen är krokig vilket leder till dåliga siktförhållanden och i långa stycken saknas gång- och cykelvägar vilket gör att fotgängare och cyklister rör sig i kanten av vägbanan.
- Väg 1972, Starrkärr – Älvängen. I vissa delar behöver vägen kompletteras med gång- och cykelväg. Inom tätorten bör hastigheten sänkas av hänsyn till närhet till bostadsområde och skola.
- Väg 1978 och 1979 Grönnäs – Skepplanda – Hålanda – Vägen behöver i delar kompletteras med gång- och cykelväg.
- Väg 1978 och 1975, planskild korsning behöver utredas.

Pendelparkering

I samband med de nya pendeltågsstationerna anlades även pendelparkeringar som kommunen driver. På dessa får man stå ett dygn. En gång i månaden görs beläggningskontroll och den senaste redovisas i tabellen nedan.

Ort	Bilar	% beläggning	Cyklar & mopeder
Älvängen	226	78%	28
Nol	52	50%	30
Nödinge	72	62%	47
Bohus	83	88%	7
Surte	42	65%	10

Tabell 1 Pendelparkering i Ale. April 2023

Det finns dagar då både Älvängen och Bohus är fulla. Bohus och Surte förväntas dessutom bli mer ansträngda då dessa orter även kommer att ingå i en utvidgad A-zon (nuvarande Göteborg, Mölndal, Partille och Öckerö) från augusti i år. till exempel kostar en enkelresa till Göteborg från Bohus hälften mot dagens förhållande. Noterbart från en kompletterande studie över bilarnas hemvist är att ca 30 % av bilarna i Bohus kommer från Kungälvs kommun.

Trafikflöden

De största trafikflödena (hämtat från vägtrafikflödeskartan[3]) i kommunen finns på E45 som är hårt belastad med främst persontrafik men även tung trafik (8%). Trafikflödet i höjd med Bohus är 29 840 fordon per dygn, varav 8,2 % är tung trafik (uppmätt 2019). Efter E45 är den väg med störst trafikflöde väg 1967/Norra Kilandavägen, i Nödinge med 5 200 fordon per dygn (uppmätt 2020).

Väg	Trafikflöde	Mätår	Tung trafik
E45 i höjd med Bohus	29840	2019	8,2%
E45 i höjd med Nödinge	26540	2019	8,7%
E45 i höjd med Nol	26540	2019	8,7%
E45 i höjd med Surte	23710	2019	8,4%
E45 i höjd med Älvängen	22850	2019	9,2%
E45 i höjd med Alvhem	14000	2019	11%
Väg 1967/Norra Kilandavägen, i Nödinge	5200	2020	6%
Väg 1972/Starrkärrsvägen, söder om Älvängen	4820	2020	6%
Väg 1978/Skepplandavägen, nordöst om Älvängen	4580	2020	9%
Väg 1968/Nya Alingsåsvägen, vid Alafors	4580	2020	7%
Väg 1960/Göteborgsvägen i Bohus	2250	2013	7%
Väg 1960/Göteborgsvägen i Surte	1810	2013	9%

Tabell 2 De största trafikflödena i Ale kommun

Dagens resande

Färdmedelsfördelning

Den genomsnittliga andelen invånare som rest under vardagar är 78% och antal resor under vardagar i Ale kommun är 2,4 resor/person. 60 % av resorna som påbörjas inom kommunen avslutas inom kommunen vilket innebär att 40 % resorna sker till annan kommun. För pendling är andelen till annan kommun högre men för till exempel fritidsresor är andelen lägre. Resultaten kommer från Västsvenska paketets *Resvaneundersökning 2017*[4] där totalt 176 boende i Ale kommun deltog. Färdmedelsfördelningen specifikt för resor inom och utom kommunen, samt fördelning beroende på ärende såsom handel, fritid eller arbets- och skolresor, är svårt att veta då ingen resvaneundersökning specifikt för Ale kommun har genomförts.

Färdmedel %	År 2011	År 2014	År 2017
Bil	66	64	62
Kollektivtrafik	13	15	24
Cykel	2	4	3
Till fots	17	17	10
Annat	2	1	-

Tabell 3 Färdmedelsfördelning 2011, 2014 och 2017. Källa: Västsvenska paketet

Mellan 2011 och 2014, före och efter införandet av Alependeln, har en mindre överflyttning från bil till kollektivtrafik och cykel skett. Fram till 2017 har kollektivtrafikens andel ökat mycket.

Hur är färdmedelsfördelningen i Ale jämfört med andra orter i regionen, följande tabell visar detta.

[3] https://vtf.trafikverket.se/SeTrafikinformation

[4] Resvaneundersökning-2017-final.pdf (goteborg.se)

Kommun	Bil & övrigt	Kollektivtrafik, cykel & gång
Göteborg	38	62
Mölndal	56	44
Partille	63	37
Göteborgsregionen övriga a)	67	33
Västra Götaland snitt	62	38
Ale b)	62	38

Tabell 4 Uppskattad Färdmedelsfördelning år 2018. Källa: VGR

a) Exkl. Kungsbacka, b) år 2017

En jämförelse med andra orter i regionen visar att Ale ligger i linje med Partille och snittet för Västra Götaland.

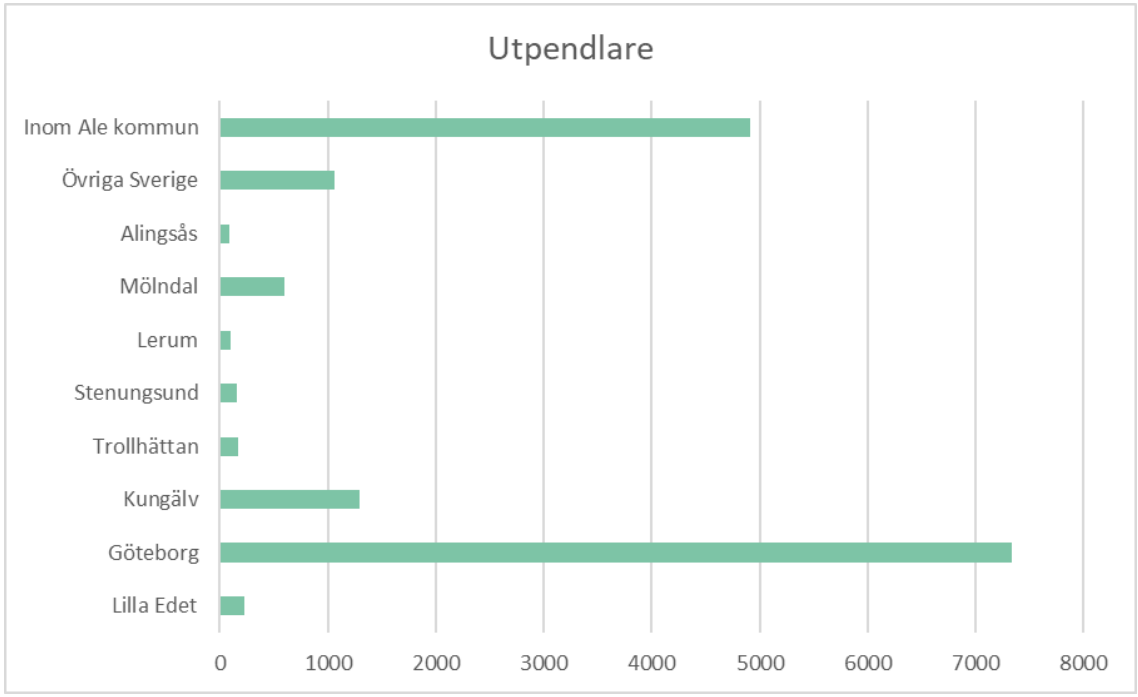
I ett försök att få mer information har information beställts av Trafa[5] (kunskapsmyndighet för transportpolitik) i form av rådatafilen för RVU Sverige 2019 - 2021. RVU Sverige är en heltäckande nationell resvanundersökning där samtliga kommuner deltar. Däremot har mindre kommuner ofta få respondenter vilket gör att man inte dra långtgående slutsatser av informationen. I Ales fall finns endast 44 resor som både startar och slutar i kommunen registrerade. Av dessa skedde 37 (84%) med bil, antingen som förare eller passagerare. Sex resor skedde med buss eller tåg och en resa skedde till fots.

Arbetspendling

Ale kommun är en pendlingskommun med framför allt en stor utpendling till arbetsplatser i andra kommuner. Antalet utpendlare är enligt SCB[6] cirka 11 000. Utpendlingen är övervägande störst till Göteborg (7 300) därefter till Kungälv (1 300), Mölndal (560) och Lilla Edet (230). Utpendlingen till Göteborg från de södra tätorterna ligger runt 70 % och avtar ju längre upp i kommunen man kommer.

[5] https://www.trafa.se/

[6] https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/arbetsmarknad/sysselsattning-forvarvsarbete-och-arbetstider/registerbaserad-arbetsmarknadsstatistik-rams/

Figur 3 Utpendling från Ale kommun till andra kommuner

Pendling beroende på ort i Ale kommun

Nedan visas utpendlingen från respektive ort i Ale kommun.

	Pendlar till:										
Ort i Ale kommun	**Göteborg**	**Ale**	**Kungälv**	**Övriga Sverige**	**Mölndal**	**Lilla Edet**	**Trollhättan**	**Stenungsund**	**Lerum**	**Alingsås**	**Totalt**
Surte	927	388	136	114	69	12	10	13	..C	..C	1669
Bohus	859	404	219	106	67	8	13	24	6	..C	1700
Nödinge	1353	796	219	189	117	23	21	25	11	..C	2743
Nol	810	516	169	127	67	24	11	21	10	6	1745
Alafors	469	398	95	78	42	15	10	16	7	..C	1123
Starrkärr Kilanda och Ryd	413	434	71	73	36	9	14	13	22	17	1063
Älvängen	1460	955	199	198	114	59	51	26	19	15	3062
Skepplanda	660	626	116	102	54	39	24	13	7	18	1634
Hålanda	206	260	36	42	10	20	9	8	7	16	591
Alvhem	177	139	30	28	19	20	7	..C	..C	..C	420
Total	**7337**	**4917**	**1291**	**1058**	**595**	**229**	**170**	**162**	**96**	**86**	**11024**

Tabell 5 Utpendling från Ales orter. C betyder att för få pendlar för att redovisas.

Inpendling

Antalet inpendlare är cirka 3262. De kommunerna med störst andel redovisas nedan.

- Göteborg 1166 personer (36 %)
- Kungälv 497personer (15 %)
- Lilla Edet 468 personer (14 %)
- Trollhättan 141 personer (4 %)
- Lerum 119 (4 %)
- Mölndal 89 (3 %)
- Alingsås 63 (2 %)

Inpendlarna fördelas på följande orter inom kommunen. I förhållande till invånarantalet har Surte, Bohus, Nödinge och Älvängen större andel av inpendlingen än övriga orter.

Ort	Inpendling		Inom Ale		Invånare	
Surte	582	18%	186	8%	3 294	10%
Bohus	617	19%	172	8%	3 383	10%
Nödinge	695	21%	467	21%	6 057	19%
Nol	173	5%	161	7%	3 711	11%
Alafors	154	5%	230	10%	2 158	7%
Starrkärr Kilanda och Ryd	110	3%			1 923	6%
Älvängen	748	23%	712	32%	6 515	20%
Skepplanda	146	4%	192	9%	3 386	10%
Hålanda	22	1%			1 070	3%
Alvhem	15	0%			860	3%
Övriga	-		81	4%		
Summa	3 262		2 201		32 357	

Tabell 6 Inpendlingens fördelning på orter i Ale (2020). I orterna ovan ingår ortens omland (2022-12-31).

Pendlingen mellan orter inom kommunen är 2201 vilket är en delmängd av det totala antalet pendlare 4917 inom kommunen. Merparten av de inomkommunala pendlarna stannar således inom orten.

Ort	Surte	Bohus	Nödinge	Nol	Alafors	Älvängen	Skepp-landa	Övriga	Total
Surte	-	28	40	..C	10	38	..C	17	133
Bohus	39	-	47	11	19	46	..C	12	174
Nödinge	39	34	-	37	31	101	17	8	267
Nol	23	39	103	-	35	97	23	8	328
Alafors	14	15	60	25	-	85	28	14	241
Starrkärr Kilanda och Ryd	13	..C	37	16	32	68	22	9	197
Älvängen	28	30	95	33	51	-	52	23	312
Skepplanda	18	14	49	19	32	176	-	9	317
Hålanda	..C	..C	23	..C	15	69	22	23	152
Alvhem	..C	..C	13	10	..C	32	13	12	80
Total	186	172	467	161	230	712	192	81	2201

Tabell 7 Pendlingen mellan tätorter i Ale (2020). I orterna ovan ingår ortens omland.

Kollektivtrafik

Den regionala och lokala tågtrafiken utgör ryggraden i kommunens kollektivtrafik. Tågen, tillsammans med kompletterande busstrafik och pendelparkeringar för både cykel och bil, gör det enkelt för den som vill resa kollektivt i Ale. Mellan Älvängen och Bohus förekommer ingen parallell busstrafik med Alependeln med få undantag. Älvängens resecentrum fungerar som knutpunkt mellan tågen och busstrafiken i Norra- och östra delarna av Ale. Härifrån utgår även en regional busslinje mot Lilla Edet och Trollhättan. I Bohus finns det en regional tvärförbindelse mellan Angered (Göteborg) och Kungälv.

Linjestruktur, turtäthet och upptagningsområde

Alependeln
Alependeln öppnade december 2012 i och med att dubbelspåret som går mellan Göteborg och Trollhättan blev klart. I Ale kommun finns fem pendelstationer. Pendelstationerna finns i orterna Älvängen, Nol, Nödinge, Bohus och Surte. Härifrån går tågen med kvartstrafik under högtrafik, halvtimmestrafik övrig tid och är i trafik från klockan ca 04.30 till ca 24.00 på vardagar samt fram till ca 03.00 på fredags- och lördagsnätter/natt före helgdag. Det totala kollektivtrafikresandet i Ale ökade med nästan 13 % då Alependeln infördes. Antal påstigande år 2019 var ca 6 670 under ett normalt vardagsdygn.

Regiontåg Vänersborg – Göteborg
Regiontåget stannar på två av stationerna i Ale kommun: Älvängen station och Bohus station. Mer än en fjärdedel av alla resenärer från Älvängen och Bohus reser med regiontåget. Första turen kommer till Älvängen ca 05.00. Under högtrafikperioderna är det halvtimmestrafik, övrig tid timmestrafik. Sista turen går ca kl 24.00 på vardagar samt fram till ca 03.00 på fredags- och lördagsnätter/natt före helgdag.

Busslinjer i Ale kommun

Linje	Rutt	Resor/vardag
401	Kungälv-Bohus-Surte-Angered a)	2450
402	Jennylund - Bohus – Nödinge	420
403	Nödinge - Alafors – Nödinge	760
404	Nödinge-Backa Säteri-Nödinge	350
411	Älvängen - Maden – Älvängen	570
413	Ryd – Nol	60
414	Kollanda - Älvängen – Alafors	200
415	Bönabo – Nödinge	90
416	Ranneberg-Pussen-Nödinge	10
421	Trollhättan-Lilla Edet-Älvängen a)	650
431	Kollanda - Fors – Skepplanda	20
433	Lödöse-Alvhem-Skepplanda	70
434	Hålanda - Skepplanda -Älvängen	1050
435	Granvattnet – Skepplanda	10

Tabell 8 Antal resande under ett normalt vardagsdygn (oktober 2022).

a) Regional linje (interkommunal, antal resande är även utanför Ale kommun)

Antalet bussresor med de lokala linjerna inom Ale är drygt 2900 under ett normalt vardagsdygn. Ale var en av de första kommunerna i landet som införde elbussar. Idag trafikeras linje 403 och 411 som lokala slingor med dessa bussar, dessa turer bekostas av kommunen.

Närtrafik
Närtrafik är öppen för alla som vill resa till och från en adress på landsbygden, eller mindre tätort, där det inte finns linjelagd kollektivtrafik på nära håll. För att ett geografiskt område ska kunna erbjudas Närtrafik ska det vara mer än 1 km till hållplats med bra utbud av busstrafik året runt (minst 6 dubbelturer måndag ‑ fredag mellan kl 8 ‑ 18). Resan kan ske till och från vissa förutbestämda hållplatser i större tätort, till exempel affär, resecentra, busstation och vårdcentral. Resan utförs ofta med ett mindre fordon, exempelvis taxibil. Vid beställning får resenären en exakt

avresetid, men eftersom beställningarna samordnas inom tidsintervallet ges inte en specifik ankomsttid. Resan betalas kontant till föraren. Under 2012 utfördes ca 28 000 resor med Närtrafik. Närtrafik har funnits i Ale kommun sedan år 2016.

Färdtjänst
Färdtjänst är en särskild form av kollektivtrafik som utförs med mindre fordon, en kompletterande kollektiv transportform. Funktionshinder kan berättiga till färdtjänst. Enligt lag om färdtjänst (SFS 1997:736) kan du få färdtjänst när du är folkbokförd i Ale kommun och du på grund av ett funktionshinder av varaktig karaktär inte utan väsentliga svårigheter kan förflytta dig på egen hand eller resa med allmänna kommunikationer. Funktionshindret ska bedömas kvarstå i minst tre månader. Färdtjänst beviljas inte på grund av att allmänna kommunikationer saknas.

Seniorbiljett
Ale kommun erbjuder fria kollektivtrafikresor inom zon B (Ale, Alingsås, Härryda, Kungsbacka, Kungälv, Lerum, Lilla Edet, Stenungssund och Tjörn) till alla kommuninvånare som fyllt 65 år.

Trygghet och trafiksäkerhet

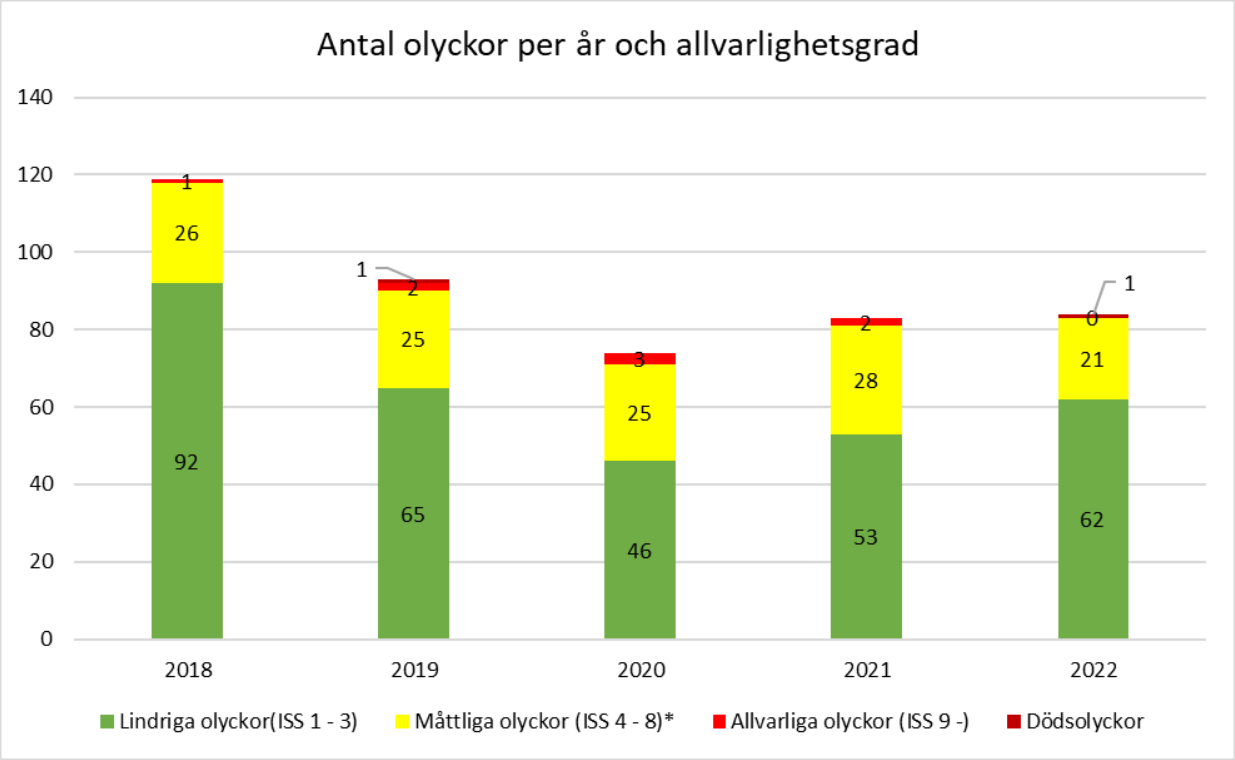
Trafiksäkerhet

Information om vägtrafikolyckor inom Ale kommun här hämtats från den nationella databasen-Strada[7]. Strada baseras på både polis- och sjukvårdsrapporterad statistik. Nedan visas antal olyckor per år och allvarlighetsgrad. Siffrorna ska ses med viss försiktighet på grund av coronapandemin som minskade transportarbetet för persontrafik med 17 %[8] mellan 2019 och 2020. Dessutom har Strada haft återkommande problem med underrapportering av olyckor.

För att öka trafiksäkerheten eftersträvar kommunen enligt ÖP 2021 att bygga gång- och cykelvägar i och mellan byar och tätorter. Cykelbanor kompletteras så att orterna binds samman.

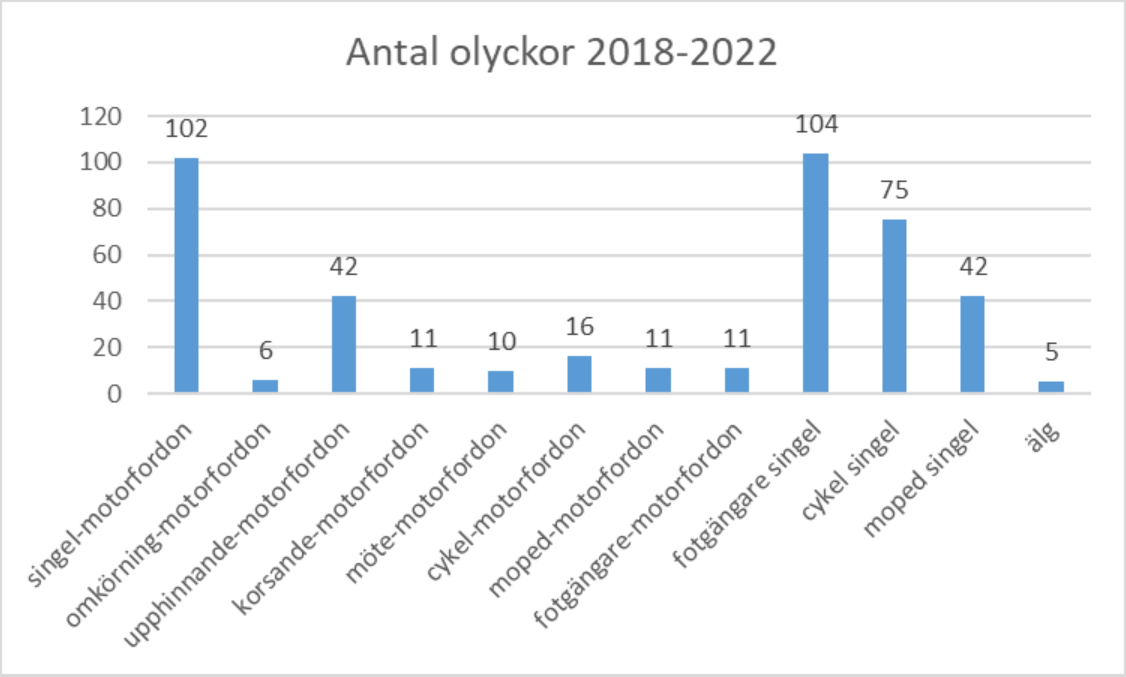
[7] https://www.transportstyrelsen.se/sv/vagtrafik/statistik/olycksstatistik/om-strada/

[8] https://www.trafa.se/globalassets/rapporter/2022/rapport-2022_5-resmonster-under-coronapandemin-2020-2021.pdf

Figur 4 Antal olyckor per år och allvarlighetsgrad

Nedan visas antalet olyckor per olyckstyp mellan 2018–2022. Endast de olyckstyper som har fem olyckor eller fler redovisas.

Figur 5 Antalet olyckor per olyckstyp mellan 2018–2022.

Trygghet

Polisen i Ale har avgett följande medborgarlöften i form av ”Insatser för att öka trafiksäkerheten”[9]:

- Minst 4 insatser med fokus på trimmade A-traktorer eller mopeder under den totala tre-årsperioden. (Polis)
- Minst 70 hastighetskontroller utifrån medborgarnas önskemål under den totala tre-årsperioden. (Polis)
- Sprida information om tryggt och säkert framförande av motordrivna fordon där ungdomar är förare till samtliga föräldrar vars ungdomar under år 2020 fyller 15 år – varje nytt år. (Kommun)

Kommunens *Social kartläggning 2022* beskrev tryggheten/otryggheten i kommunen på följande vis: ”Människor i Ale uppfattar generellt platser där mycket människor rör sig på, som kommunens resecentrum/pendlingsstationer, och mörka platser som otrygga. Polisen verkar för att vara på dessa platser. Narkotikabrott har över tid ökat, även om viss del av ökningen kan bero på att fler brott upptäcks. Narkotikaanvändning och rökning har minskat bland ungdomarna i Ale kommun, enligt den senaste CAN undersökningen, vilket tyder på att aktivt arbete har gett resultat. Attityderna att det medför liten eller ingen risk att använda heroin och cannabis har dock ökat”

Enligt kommunens översiktsplan bör åtgärder för ökad trygghet, trafiksäkerhet och förbättrad boendemiljö i mindre orter längs det regionala vägnätet utredas och vid behov genomföras. Belysning har en stor inverkan på trygghetskänslan och god belysning i tunnlar, parker och vid gång- och cykelvägar ska bidra till tryggare miljöer. Vid utbyggnad av gång- och cykelnätet i kommunen ska särskild vikt läggas vid utformning av trygga och säkra skolvägar.

[9] https://polisen.se/om-polisen/medborgarloften-och-lokal-samverkan/medborgarloften/ale/

Miljöpåverkan och hälsa

Ale kommuns övergripande mål för energi- och klimatarbetet är

- Växthusutsläppen ska minska med 80% till år 2030 från år 1990.
- Senast 2045 ska Ale kommun inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. [10]

De nationella målen för transportsystemet föreskriver att trafikplaneringens mål är ett tillgängligt, effektivt och trafiksäkert system. Utformningen av transportsystemet så att fler väljer att cykla, gå eller åka kollektivt är viktigt dels för miljöpåverkan, dels för en förbättrad folkhälsa.

Mer information har beställts av Trafa[11] (kunskapsmyndighet för transportpolitik) i form av rådatafilen för RVU Sverige 2019–2021. RVU Sverige är en heltäckande nationell resvanundersökning där samtliga kommuner deltar. Mindre kommuner har ofta få respondenter vilket gör att man inte dra långtgående slutsatser av informationen. I Ales fall finns endast 16 resor som både startar och slutar i kommunen *samt är under 5 km långa* registrerade. Av dessa skedde 14 (88%) med bil, antingen som förare eller passagerare. En resa skedde med buss och en resa skedde till fots. Även om resultatet baseras på väldigt få resor (och invånare) så indikerar det att en hälsopotential finns om man kan få fler kommuninnevånare att göra korta resor med annat färdsätt än bil.

Om andelen resor med bil blir färre bidrar det till att mängden luftföroreningar minskar.
Gröna ytor kan bidra till förbättrad luft- och ljudkvalitet. Luftkvaliteten bedöms utifrån mätningar eller beräkningar längs trafikerade vägsträckor. Den senaste mätningen gjordes i Bohus 2014, i denna sågs en liten risk för att partikelhalten kan överskrida normen. En liten förhöjning av kväveoxidhalten finns längs E45 och vissa vältrafikerade vägar. Enligt ÖP 2021 är generellt varken luftföroreningar eller buller ett stort problem idag i Ale men detta måste bibehållas och kan genom god planering minska ytterligare.

[10] Antagen version av Energi- och klimatstrategi 2030.pdf (ale.se)

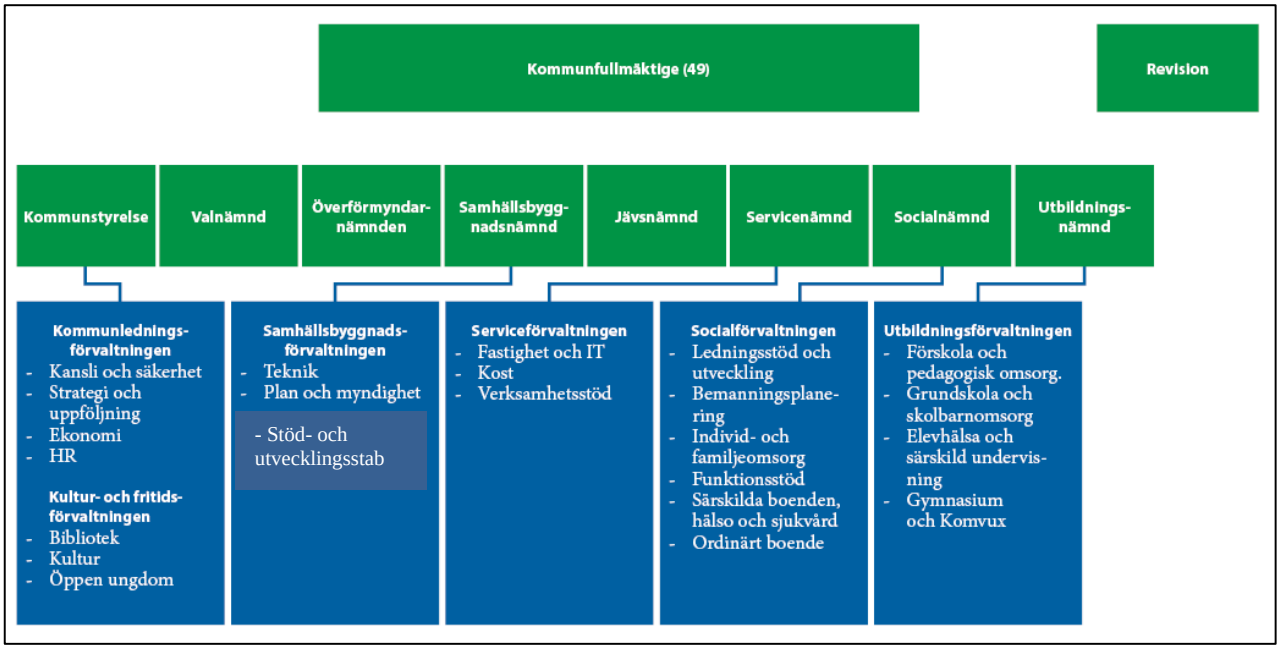
[11] https://www.trafa.se/

Trafikplaneringsprocessen

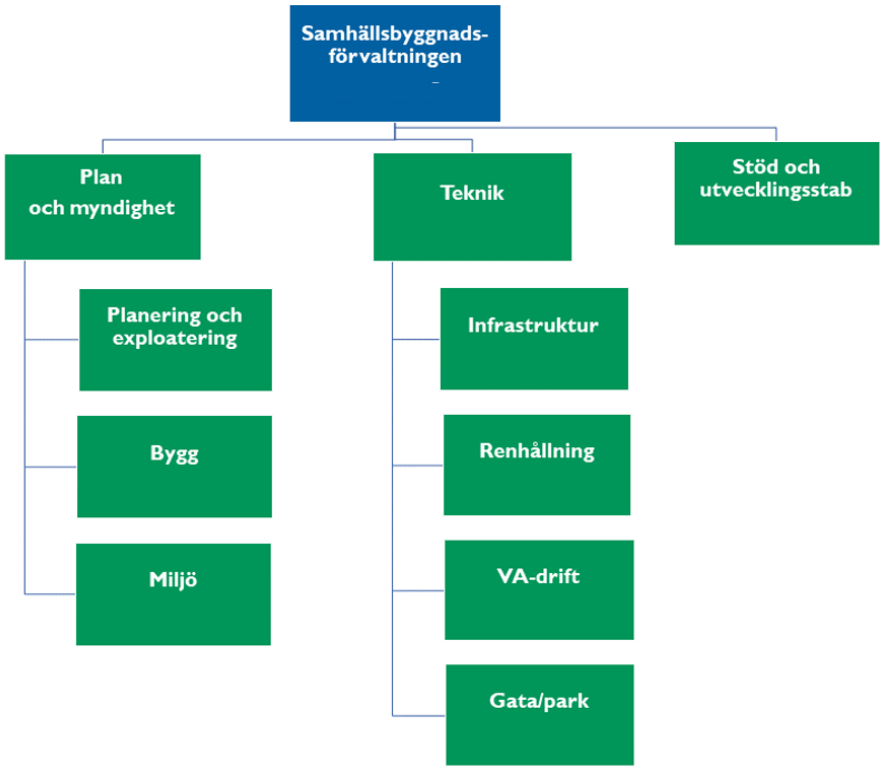
Samhällsbyggnadsförvaltningen är indelad i verksamheterna Plan och myndighet samt Teknik. Teknik ansvarar för kommunalt vatten och avlopp, gata och park samt renhållnings- och avfallsverksamhet. Plan och myndighet ansvarar för detaljplanering, bygglov, kommunens markinnehav, expolateringsverksamhet samt miljö och hälsa. Samhällsbyggnadsförvaltningen har även en Stöd och utvecklingsstab som ansvarar för verksamhetsutveckling, GIS och mät, projektledning, naturfrågor, strategisk infrastruktur, kollektivtrafik samt strategiska miljö- och klimatfrågor.

I Ale finns de flesta kommunala vägarna i Nol, Nödinge och Älvängen, i övriga tätorter är väghållaren ofta en vägförening/vägsamhällighet även om det finns kommunala vägar även där. Underhåll av utemiljö och gator sköts av Ale kommun, vägföreningarna och staten beroende på vem som är väghållare.

Ett externt företag utför årligen översyn av belysning i hela kommunen start första arbetsdagen i september månad. Under ronderingen tänds alla lampor upp i tätort för att identifiera trasiga lampor.

Figur 6 Organisationsbild Ale kommun.

Figur 7 Organisationsbild Samhällsbyggnadsförvaltningen

Trender

Övergripande för Ale

Sedan öppningen av Norge/Vänerbanan (Nordlänken) har Ale kommun haft en snabb och accelererande utveckling som kranskommun till Göteborg och en växande kommun i ett av huvudstråken kring Göteborg. Utvecklingen har medfört stor inflyttning, särskilt av barnfamiljer, till kommunen samt ökat bostadsbyggande. Ales strategiska läge med mycket goda väg- och järnvägsförbindelser ger kommunen goda förutsättningar och en hög tillgänglighet. Den södra kommundelen kring Surte/Bohus ligger både närmre Göteborgs centrum än delar av Göteborgs kommun, och restiden med pendeltågen är betydligt kortare än restider från Hisingen och nordöstra Göteborg. E45 är mindre belastad av köbildning än E6. Med Västlänken färdig kommer attraktiviteten öka ytterligare då tågen från Ale kommer att nå både tre centrala stationer i Göteborg, Mölndals station med flera stora kontor nära stationen och på längre sikt när Göteborg-Borås är utbyggt även direkttåg till Landvetter flygplats. Samtliga tätorter i Ale har relativt kort avstånd till någon av tågstationerna på Norge/Vänerbanan vilket ger goda förutsättningar för fortsatt inflyttning till hela Ale kommun. Nu och i framtiden kommer många invånare i Ale att pendla till andra kommuner för arbete.

Med kopplingen till Kungälv och E6 vid Bohus och fortsättningen på Norge/Vänerbanan norr ut mot Lilla Edet/Trollhättan har Ale även goda förbindelser i andra riktningar än Göteborg som bör utvecklas. Kungälvs tätort saknar järnvägsförbindelse mot Göteborg, och den närmsta tågstationen är Bohus station i Ale kommun. När Västlänken öppnar och kopplar samman stråket med fler platser i centrala Göteborg, och de nya kopplingarna söder/öster om Göteborg så ökar succesivt behovet av goda matande förbindelser och fler cykelparkeringar vid Bohus station för stärkt koppling mellan Ale och Kungälv.

Ale kommun har mycket goda infrastrukturförutsättningar som kommer att bli allt bättre framåt när Västlänken och Göteborg-Borås öppnar. Den tvärförbindelse som främst saknas är riktning E20 Alingsås/Lerum, där befintliga vägar är undermåliga och kollektivtrafik saknas. Partihallsförbindelsen i Göteborg är den snabbaste vägen mellan Ale och Lerum, och den genaste sträckningen via Mollsjövägen är överhuvudtaget inte ett alternativ.

Digitalisering

Att arbeta hemifrån i stor skala har möjliggjorts av internet och digitala verktyg för möten, tillgång till internt arbetsmaterial via VPN mm. Processen har sedan påskyndats rejält av coronapandemin. Undersökningar i Sverige har visat att många av de som arbetat hemifrån vill fortsätta att göra det, även efter pandemin, åtminstone ett par dagar i veckan[12].

Samtidigt skapar digitaliseringen möjlighet för nya uppkopplade transportsystem såsom elsparkcyklar, transport som tjänst och ny form av taxi tex Bolt/Uber/Lyft. Även befintliga transportmedel såsom bilar, cyklar och väginfrastruktur kopplas upp i allt högre utsträckning och samlar data för att öka framkomlighet, förebygga olyckor mm. Intresset för mobilitetstjänster där boende eller anställda delar på bilpool, cyklar och liknande har också ökat de senaste åren. I de flesta kommuner ger mobilitetstjänst exploatören möjlighet att använda ett lägre parkeringstal dvs det antal parkeringsplatser som behöver byggas per boende/BTA. Incitament finns från både trafikplanerare som vill hålla nere trafikflöden samt exploatörer som vill håll nere kostnader för byggnation av parkeringsplatser.

Klimat och elektrifiering

Enligt mätning från Novus[13] så klättrar frågan om klimatet mest av alla frågor. Frågorna speglar en oro över samhällsutvecklingen bland annat avseende global uppvärmning och naturkatastrofer. Miljömedvetenenheten är störst bland unga vilket indikerar att trenden kommer fortsätta växa sig stark under kommande generationsväxlingar. Miljömedvetenheten gynnar hållbara färdsätt såsom kollektivtrafik, gång och cykel. Hållbara färdsätt är dessutom en förutsättning, inte bara för att klara miljömål, utan även för att minska buller, hälsoskadliga partiklar, förbättra folkhälsan samt möjliggöra för byggande av bostäder utan att riskera kapacitetsproblem på de viktiga närliggande väglänkarna.

Framtidens fordon bedöms vara elektrifierade, automatiserade och delade i stor utsträckning. Beroende på tillämpningsform kan dessa fordonskoncept bidra till ett hållbart transportsystem, men de kan också skapa ökad trafik och kapacitetsproblem. Detta beror bland annat på om det är fordonet eller resan som delas, om satsningar på kapacitetsstark kollektivtrafik fortsätter samt på finanspolitiska åtgärder såsom skatter och regleringar. En viktig faktor blir hur kilometerskatten utformas. En annan viktig faktor är god och stabil tillgång till billig och ren el.

[12] Ny rapport om distansarbete under pandemin: "Man var dåligt förberedd" | SVT Nyheter

[13] Undersökningen är genomförd 12-18 augusti 2021 i åldersgruppen 18-79 år i Novus Sverigepanel som är en riksrepresentativ och slumpmässigt rekryterad webbpanel.1030 personer har svarat på undersökningen.

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Jenny Björness Bergdahl

2025-08-14

Kungälvs remissvar på förslag till regional infrastrukturplan för Västra Götaland 2026–2037, RS 2023-04619 (Dnr KS2025/1245-2)

Sammanfattning

Regeringen remitterar härmed förslag till regional plan för transportinfrastrukturen 2026–2037 Västra Götalandsregionen (VGR) har utarbetat planförslaget utifrån ett trafikslagsövergripande synsätt, och fyrstegsprincipen har tillämpats för att säkerställa en god resurshushållning och för att åtgärderna ska bidra till en hållbar samhällsutveckling.
Förvaltningens remissvar redogör för synpunkter på förlag till regional plan för transportinfrastrukturen 2026–2037. Södra Bohusbanan lyfts fram som en viktig prioritering, övrigripande studie för Göteborgsregionens (GR) norra stråk, förstudie för alternativ länk mellan Göteborg nordväst och Kungälv sydväst samt genomförande för gång- och cykelväg.
Förvaltning remissvar redogörs i bilaga 1.

Juridisk bedömning

Juridisk påverkan bedöms förekomma eftersom det finns medfinansieringsavtal bundna till regionala objekt i regional plan för transportinfrastrukturen 2026–2037.

Förvaltningens bedömning

Bakgrund
Västra Götalandsregionen (VGR) har ansvar för att ta fram en regional infrastrukturplan som en del av den nationella infrastrukturplanen. Rollen som länsplaneupprättare ingår i det regionala utvecklingsuppdraget och planen ska, med hänsyn till de regionala förutsättningarna, bidra till att de transportpolitiska målen uppnås. Regeringen fastställer de ekonomiska ramarna. Hur medlen ska fördelas inom den regionala infrastrukturplanen beslutas av regionfullmäktige.
Den regionala infrastrukturplanen är framarbetad i nära dialog med de fyra kommunalförbunden. Västtrafik och Trafikverket har bistått arbetet. Dialog med kommunerna har förts via kommunalförbunden och politisk förankring har skett löpande i beredningen för hållbar utveckling. Arbetet har skett integrerat med hållbarhetsbedömning. Trafikverket ansvarar för planens genomförande.
Långsiktigt syftar planförslaget till att förbättra tillgängligheten i hela regionen med fokus på olika funktioner i transportsystemet samt på ett hela-resan perspektiv både för person- och godstransporter liksom kris- och klimatberedskap. Den regionala infrastrukturplanen innehåller sex åtgärdsområden baserade på funktion.

Förvaltningens bedömning är att remissen återspeglar GRs inspel under våren 2025 till VGR. Förvaltningen står bakom GRs kommande remissvar på regional plan 2036-2037 till VGR och vill framföra mer kommunspecifika åtgärder med regionalt och mellankommunalt perspektiv.

Kommunen är strategiskt belägen längs det norra huvudstråket i Göteborgsregionen – Södra Bohusbanan och E6, och kompletteras av det viktiga sekundärstråket väg 168. Denna placering gör Kungälv till en central aktör i den regionala målsättningen att utveckla huvudstråken med stöd

av en attraktiv och kraftfull pendel- och regiontågstrafik. Kommunens inriktning är att bibehålla god framkomlighet för kollektivtrafik, näringsliv, service med flera funktioner.

Förvaltningen vill lyfta fram riksintressena E6 och södra Bohusbanan - i föreslagen regionalplan finns inga satsningar på nämnda sträckor inom Kungälv. Trafikverket har ansvar för framkomlighet och trafiksäkerhet för det statliga vägnätet samt ansvar för eventuella brister på vägnätet.

I remissvarets bilaga lyfts följande:

- Behov av en robust Södra Bohusbanan
- Behov av att ingå i biljettzon A för hela kommunen
- Behov av fler förbindelser över älven, Nordre älv
- Behov av övergripande regionalstudie med fokus på det norra transportstråket i GR.
- Behov att bättre processbeskrivning med uppföljning

Genomförandet av beslutade investeringar i GC-vägar behöver få en bättre framdrift och det bör möjliggöras alternativa lösningar för genomförandet.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Svar på remiss på regional plan för transportinfrastrukturen.2026–2037 ligger i linje med de strategiska målen

- En ökad samordning mellan infrastruktur och byggnation i hela kommunen
- Att underlätta för invånare och företag i Kungälv som vill reducera klimatutsläppen.

samt resultatmålen

- Planberedskap skall finnas för bostäder, verksamhetsmark och handel
- Minskade utsläpp i luft och vattendrag
- Ökad kollektiv jobbpendling.

Vid beredning av strategiska styrdokument och ärenden som är mera långsiktiga, ska beredningen göras utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Ärendet har koppling till mål 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur och mål 11 Hållbara städer och samhällen.

Mål 9 avser en väl fungerande och hållbar infrastruktur som genererar flera positiva effekter och främjar ekonomisk tillväxt och utveckling. Delmål 9.1 utvecklar: Utbyggnad av tillförlitlig, hållbar och motståndskraftig infrastruktur av hög kvalitet, inklusive nationell och gränsöverskridande infrastruktur, för att stödja ekonomisk utveckling och människors välbefinnande, med fokus på ekonomiskt överkomlig och rättvis tillgång för alla.

Mål 11 stödjer en hållbar stadsutveckling och omfattar hållbart byggande och hållbar planering av bostäder, infrastruktur, offentliga platser, transporter. Delmål 11.A Främja positiva ekonomiska, sociala och miljömässiga kopplingar mellan stadsområden, stadsnärområden och landsbygdsområden genom att stärka den nationella utvecklingsplaneringen.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Bedömning utifrån politiska styrdokumenten; översiktsplan 2010, bostadsförsörjningsprogram och mobilitetspolicy är aktuella.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Remissen kommer ge medborgare och brukare ökad säkerhet och tillgänglighet att kunna resa mellan olika kommundelar och inom regionen, vilket är positivt utifrån både brukar-, näringslivs- och miljöperspektiv. Likaså möjliggör det att fler kan resa hållbart till olika utflyktsmål i kommunen

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Remissen för kommer ge förvaltningen planeringsförutsättningar i kommunens samhällsplanering och kan användas vid resursplanering för personal.

Ekonomisk bedömning

Kommunen är med och medfinansierar väg- och cykelprojekt på och utefter statligt vägnät. Dessa är medtagna i kommunens investerings- och tillväxtprogram sedan 10 år tillbaka.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar bilaga 1 som Kungälv kommuns remissvar för förslag till regional plan för transportinfrastrukturplan 2026–2037.

Namn
Mirsad Radoncic
Sektorchef samhälle och utveckling

Namn
Martin Gistell
Enhetschef Trafik Gata Park

Expedieras till:	regionstyrelsen@vgregion.se Märk Kungälvs kommun Remissvar Regional infrastrukturplan, RS 2023-04619 Västra Götalandsregionen Koncernkontoret, Regional samhällsplanering, att: Anna Kronvall, Regionens hus, 405 44 Göteborg
För kännedom till:	Jenny.BjönnessBergdahl@kungalv.se, info@trafikverket.se och info@gr.se

KUNGÄLVS KOMMUN

Kungälvs kommuns skriftliga inspel till åtgärdsplaneringen i det fortsatta arbetet med planrevideringen för åren 2026-2037, utifrån nedanstående (Dnr 2025/1242)

Kungälvs kommuns inriktning är att följa åtgärdsplaneringen för nationell och regionala infrastrukturplan perioden 2026–2037 och Göteborgsregionens strukturbild och inriktning för transportinfrastrukturplaneringen i storstadsregionen.
”Det innebär att transportinfrastrukturen ska bidra till en hållbar tillväxt i storstads-regionen med kraftigt minskad klimat- och miljöpåverkan från transportsystemet. Infrastrukturplanen bör bidra till att stärka kollektivtrafik, cykel och gång med goda möjligheter för personer och gods att nyttja olika trafikslag under en resa eller transport.
Medel bör anpassas efter delregionernas geografiska förutsättningar, befolkning, resande och näringslivsutveckling. Den regionala betydelsen av utvecklingen i storstadsregionen bör avspeglas i planens ekonomiska fördelning.”

Kungälv är en typisk kranskommun, med goda pendlingsmöjligheter till Göteborg samt en relativt stor andel boende på landsbygden. Kommunen har ett strategiskt läge längs det norra huvudstråket i Göteborgsregionen – Södra Bohusbanan och E6 – kompletterat av det viktiga sekundärstråket väg 168. Denna placering gör Kungälv till en central aktör i den regionala målsättningen att utveckla huvudstråken med stöd av en attraktiv och kraftfull pendel- och regiontågstrafik. Kommunens inriktning är att bibehålla god framkomlighet för kollektivtrafik, näringsliv, service med flera.
Som en del av Göteborgsregionens tillväxt strävar Kungälv efter att utvecklas hållbart, med en bebyggelsestruktur som främjar kollektivtrafik och ett samhälle i balans. Genom att koncentrera bebyggelsen och utveckla serviceorterna skapas förutsättningar för att kollektivtrafik ska finnas inom rimligt avstånd för invånarna – en nyckel för att minska bilberoendet och öka tillgängligheten.

Kollektivtrafiken i Kungälvs kommun bygger på två stråk mot Göteborg; tåget via Ytterby och Kode, samt expressbussar längs E6. En mer robust järnväg gör kollektivtrafiken mer attraktiv och ökar potentialen för att fler väljer tåget framför bilen. Ett utökat tågutbud i Ytterby kan möjliggöra en betydande överflyttning av resor till kollektivtrafik och därmed avlasta både väg 168 och E6. Detta är avgörande för att möta de kapacitetsutmaningar som Trafikverket identifierat i bland annat, trafikanalysen för väg 168 Ekelöv – Kareby (år 2021) där resor med mer än 6 000 fordon per dygn behöver flyttas från väg till spår (kollektivtrafik) för att klara kapaciteten på E6, genom Kungälv centrum.

Cykelbanor i Kungälv är en viktig parameter vid överflyttning från bilen. Kommunen satsar kontinuerlig på cykel genom att stärka upp med cykelstråk/ länkar såväl inom tätorter som i stråk mellan tätorterna.

E6 genom Kungälv är en viktig länk i det nationella och regionala transportsystemet i västra VGR. Med växande befolkning och arbetsplatser i norra GR och attraktivt boende i västra Kungälv ökar trycket på infrastrukturen. Systemet i norra stråket på E6 är en övergripande trafikutmaning kopplad till tillväxten och är inte enkom en kommunal fråga.
E6 genom Kungälv är redan kapacitetsmässigt fullt utnyttjad under rusningstid. Uteblivna satsningar på Södra Bohusbanan, såsom dubbelspår och planskildhet, försvårar möjligheten till överflyttning från väg till spår. Samtidigt är Jordfallsbron hårt belastad och spiller över till Kungälv genom att det blir trängselproblematik på E6. Samtidigt förtätas Hisingen med fler tillkommande arbetsplatser och bostäder, vilket ökar trycket ytterligare.
E6 bro över Nordre Älv till Hisingen riskerar att bli en flaskhals i det regionala systemet likaså Jordfallsbron som är en av få avgiftsfria kopplingar över Göta Älv.

I nuvarande översiktsplan (ÖP 2010) har både nationella och regionala projekt identifierats som viktiga för att möjliggöra kommunal tillväxt i Ytterby och Kungälv, särskilt vad gäller bostäder och verksamhetsområden. Dessa projekt är fortfarande i planeringsskede och har ännu inte genomförts. Nu pågår arbetet med en ny översiktsplan för Kungälv, där de tidigare ej genomförda projekten blir knäckfrågor att hantera framåt i den kommande översiktliga planeringen. Sedan ÖP2010 har cykelinfrastrukturen blivit väl utbyggd mellan Kungälv och serviceorterna i kommunen, återstår ett par regionala sträckor.

Regionen beskriver sina mål i planförslaget

- Att regionens övergripande mål i inriktningsunderlaget är ”Ett fossiloberoende transportsystem för ökad konkurrenskraft och möjlighet till goda livsmiljöer i stad och på landsbygd – förbättrad tillgänglighet”
- Att planförslaget beskriver bland annat ett välfungerande transportsystem är viktigt för att uppnå miljö- och klimatmålen, för omställningen till ett transporteffektivt samhälle samt för att skapa förutsättningar för ett ökat bostadsbyggande.
- Att planen ska också ge utrymme för att nyttja medel från olika potter för att möjliggöra för synergieffekter.

Under rubriken ”*Statlig infrastruktur i Västra Götaland”* beskrivs det statliga järnvägsnätet i VGR men Kungälv saknar en beskrivning för Södra Bohusbanan som går genom Bohuslän parallellt med Norge/ Vänerbanan. Denna är en viktig länk för utveckling och sammanbindning i regionens västra delar.

Kungälvs kommuns inspel

Kungälv vill först nämna att kommunen står bakom GRs kommande remissvar på regional plan 2036-2037 till VGR och vill framföra mer kommunspecifika åtgärder med regionalt och mellankommunalt inspel.
Kommunens inspel baseras på bland annat genomförda åtgärdsvalsstudier, kunskap från pågående vägplaner, trafikanalyser och utredningar, kommunala projekt och utredningar/ analyser. Samt kommunens pågående arbete med ny översiktsplan och GR senaste inriktningsdokument för transportinfrastrukturen.

Behov av fler förbindelser över älven

Kungälvs kommun ser i detta ett akut behov av en övergripande regional studie som tar ett helhetsgrepp för att regionen ska kunna växa hållbart och effektivt. Möjliggöra för att skapa ett robust och hållbart transportsystem i norra Göteborgsregionen.

I och med att de allmänna bristerna är generella brister som inte enkom berör Kungälvs kommun motverkas ett effektivt utnyttjande av infrastrukturen respektive hållbara resor och transporter inom Göteborgsregionen. Trots att utbyggnad, exploateringar, till stora delar planeras i kollektivtrafiknära lägen inom kommunerna bedöms trafikflödena inom norra GR fortsatt att öka över tid. I vissa fall öka kraftigt och större överflyttning till hållbara resor i städer/ stations-samhällena krävs för att ge utrymme för övriga.

- Där är Kornhallsvägen och Kornhall en viktig länk mellan Kärna och Hisingsleden som kan bidra till ökad redundans i det norra transportstråket.

En övergripande regional studie bör omfatta:

- Redundans i vägnätet och älvförbindelser
- Kapacitet och funktion på E6, Norrleden och Hisingsleden
- Strategier för överflyttning till kollektivtrafik (tåg och buss), gång och cykel
- Placering av bostäder och arbetsplatser i kollektivtrafiknära lägen

Målbild och en strategi för kollektivtrafiken

Det finns likaså ett behov av en målbild och en strategi för kollektivtrafiken utanför GMP-området. I tidigare skrivelse till Kollektivtrafiknämnden 2020 lyfts vikten av på satsningar på kollektivtrafiken för en fortsatt utveckling i kommunen. Stationssamhällen Ytterby och Kode längs med GRs norra huvudstråk påverkas av att E6:an redan idag har stora trafikvolymer i maxtimman.

Kollektivtrafikens roll i Kungälv

Satsning på Södra Bohusbanan - Kommunen planerar för att vara med och bidra till en omställning till ett transporteffektivt samhälle genom att förtäta och utveckla med bostäder i bland annat i stationssamhällena Ytterby och Kode i enlighet med kommunal översiktsplan (2010). Där järnvägen (södra Bohusbanan) är ryggraden i kommunens stationssamhällen och en viktig förutsättning för ökat kollektivtrafikresande med ett attraktivt och pålitligt tågutbud. Likaså är de attraktiva och tillgängliga knutpunkter för resenär och bytespunkter till kollektivtrafiken.

Högre överflyttning från bil till kollektivtrafik

- Ingå i Zon A, större överflyttning från bil till kollektivtrafiken i Kungälv genom att hela kommun ingår biljettzon A.
- Attraktiv tågtrafik, helt enkelt robustare tågtrafik, mer pålitlig och färre tågstopp m m på Södra Bohusbanan.

Resecentrum Kungälv

För att främja kollektivtrafikresandet och öka tryggheten vid Kungälv Resecentrum föreslås åtgärder. Förlängning av perronger på båda sidor av E6 för att öka säkerheten vid av- och påstigning. I dagsläget släpps resenärer av utanför perrongen i norrgående riktning. Upprustning av bullerskärmar vid och längs E6 för att förbättra ljudmiljön och minska bullernivåerna.

Kungälv är gärna med och bidrar som pilotkommun.

Det finns redan i dag färdig infrastruktur vid Kungälv Resecentrum/Kungälvs motet/ Kungälvs sjukhus för angörings- och vändmöjligheter för Metrobusskonceptet. Kommunen välkomnar framtida satsningar på Metrobusskonceptet som möjliggör till minskade persontransport med bil och minskad trängsel till och från kommunen. Regionen satsning om att starta mellan Kungälvs sjukhus och Göteborg kan ses som första början för metrobusskonceptet.

Problematiken med köbildning i Kode

Plankorsningen vid Hedsvägen har ett flertal brister som gör att den utgör en trafikfara för trafikanter och begränsad framkomlighet för kollektivtrafiken.

Bullerproblematiken

Behov av att tydliggöra för vem som bär ansvaret för bullerproblematiken i samhällsplaneringen

Uppföljning – tid- och ekonomiskperspektiv, utbyggnad

- Behov av en processbild för genomförande av mindre brister i kommunen. Det är oklart hur brister i Västtrafiks bruttolista prioriteras och hur gången är för ett genomförande av åtgärder. I väntan på satsningar på Södra Bohusbanan finns det behov av mindre åtgärder som främjar kollektivtrafikens framkomlighet på regionalt vägnät. Regionen är ansvarig för de mindre statliga vägnätet men Trafikverket är trots detta huvudansvariga som väghållare och som väghållare bör det tas ett större ansvar för att främja åtgärder som möjliggör till ett hållbart resande. Samt en bättre samverkan mellan kommun, Trafikverket och region för att öka samsyn och framdrift.

- Kommunen välkomnar framtida satsningar på cykel men det måste bli en mer kostnadseffektiv process. En bättre tids- och kostnadsuppföljning för att undvika ökade kostnad för kommunen som medfinansierar med 50%.

- Behov av att möjliggöra för kommunen att bidra till ökad trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter genom att kommunen i egen regi kompletterar med kortare cykellänkar på regionalt vägnät inom tätort samt småytor på regionalt vägnät.

Namngivna objekt i kommunen

Kommunens namngivna objekt som bland annat väg 168 Ekelöv-Kareby och väg 168 Tjuvkil i planförslaget välkomnas och är viktiga för både kommunens utveckling och regionens utveckling. Inte minst då Marstrand är ett attraktivt besöksmål nationellt och regional.

- Kommunen är medveten att större åtgärder kräver en lång planeringshorisont och omfattande förarbeten innan byggnation kan inledas. De objekt som berör kommunen har båda tidsförskjutningar (8-12 år) och kostnadsökningar som har resulterat i att kommunen ska betala mångmiljonbelopp vilket inte är rimligt. Det finns ett behov av kontinuerlig uppföljning för att säkra framdrift och kostnadsutveckling i objekten.
- Fördelning av medel för större namngivna kollektivtrafikåtgärder är ”elfärjan, Marstrand” med i omvandlingsskedet till elfärja. Kommunen kommer att slutföra objektet under år 2026.

Kungälv kommun 2025-08-15

Jenny Björness Bergdahl
Trafikstrateg
Kungälvs Kommun

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Jennifer Iváker

2025-03-11

Revidering av taxa för offentlig kontroll och prövning livsmedel (MOBNM-2025-451) (Dnr MOBN2025/0026-1).

Sammanfattning

För att säkerställa tydlig och transparent information till medborgare och företagare föreslås en mindre revidering av den nuvarande taxan för offentlig kontroll enligt livsmedelslagstiftningen. Syftet med denna revidering är att förtydliga att timtaxan indexregleras varje år. Detta kommer att bidra till en bättre förståelse för hur taxorna justeras och underlätta för både medborgare och företagare att planera sina kostnader. Dessutom kommer effektiviseringen av handläggningen att bidra till en snabbare och mer effektiv service.

För att förtydliga informationen föreslås att man lägger till för vilket år den beslutade taxan gäller samt att en förtydligande text i anslutning till avgiften införs: ”Timtaxan kan komma att justeras årligen i enlighet med förändringar i prisindex för kommunal verksamhet (PKV).”

Verksamhetens förslag till beslut är att föreslagen revidering i taxebestämmelserna för offentlig kontroll enligt livsmedelslagstiftningen antas.

Juridisk bedömning

Lagstöd för att ta ut avgifter för offentlig livsmedelskontroll finns i artikel 78 i förordning (EU) 2017/625. Enligt 4 § i förordning (SFS2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter ska kontrollmyndighets kostnader för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som har samband med kontrollen täckas av avgifter.

Förvaltningens bedömning

Den föreslagna revideringen syftar till att öka transparensen och tydligheten kring hur taxorna justeras årligen. Genom att förtydliga att timtaxan indexregleras varje år blir kommunikationen till medborgare och företagare bättre och vi kan minska missförstånd och förbättra förutsägbarheten för alla parter. Dessutom kommer effektiviseringen av handläggningen att bidra till en snabbare och mer effektiv service.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Den föreslagna justeringen av taxan syftar till att bidra till kommunens strategiska mål om att öka medborgarnas och näringslivets förtroende för kommunen. Genom att kontinuerligt utveckla och förbättra interna processer skapas en tydligare kommunicering, vilket stärker förtroendet för kommunens verksamhet. Denna förändring är en del av det pågående arbetet med att säkerställa en rättvis och effektiv tillämpning av kommunens taxor och avgifter.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Ändringen i sig kan inte relatera till något målen i agenda 2030, efter som det är en ren administrativ åtgärd. Målet är en tydligare kommunikation.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Den föreslagna revideringen av taxan ligger i linje med kommunens kommunikationspolicy, som betonar vikten av god kommunikation som ett ledningsverktyg. Genom att tydliggöra att timtaxan indexregleras årligen skapas en mer transparent och förutsägbar information för både medborgare och företag, vilket bidrar till ökat förtroende för kommunen.

Vidare främjar förtydligandet en effektivare hantering av avgiftsfrågor, vilket kan leda till snabbare genomslag av beslut. Förslaget står därmed i överensstämmelse med kommunens mål om att förbättra medborgarnas och företagarnas förståelse för kommunens beslut och verksamhet.

Inga konflikter med andra strategiska styrdokument har identifierats.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

För att säkerställa tydlig och transparent information till medborgare och företag föreslås en mindre revidering av den nuvarande taxan för offentlig kontroll enligt livsmedelslagstiftningen. Syftet med denna revidering är att tydliggöra att timtaxan indexregleras årligen, vilket ger bättre förutsägbarhet och förståelse för hur taxorna justeras. Detta underlättar för både medborgare och näringsliv att planera sina kostnader och stärker förtroendet för kommunens avgiftssystem.

Ändringen påverkar framför allt företag inom livsmedelsbranschen som omfattas av offentlig kontroll, men även konsumenter genom att en effektivare handläggning kan bidra till snabbare beslut och bättre resursanvändning. Ingen grupp förväntas påverkas negativt av förändringen, men för att säkerställa att informationen är tydlig föreslås att det i anslutning till avgiften införs en förklarande text:

"Timtaxan kan komma att justeras årligen i enlighet med förändringar i prisindex för kommunal verksamhet (PKV)."

Därtill föreslås att det tydligt anges för vilket år den beslutade taxan gäller. Dessa åtgärder syftar till att eliminera risken för missförstånd och stärka transparensen gentemot brukare och näringsliv.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Den föreslagna revideringen av taxan bedöms ha en positiv effekt på medarbetarnas arbetsmiljö genom att bidra till en mer förutsägbar och transparent hantering av avgifter. Genom att tydliggöra att timtaxan indexregleras årligen minskar risken för missförstånd och frågor från företag och medborgare, vilket kan leda till färre otydliga ärenden och effektivare handläggning.

Förändringen innebär ingen ökad arbetsbelastning, då indexreglering redan tillämpas i praktiken. Däremot kan den förbättrade tydligheten minska behovet av kompletterande kommunikation kring taxebeslut, vilket frigör tid för medarbetarna att fokusera på sina kärnuppgifter.

Åtgärden kräver ingen förändring i personella resurser och bedöms ligga i linje med kommunens styrande dokument gällande en effektiv och rättssäker handläggning.

Ekonomisk bedömning

Den föreslagna revideringen förväntas inte medföra några betydande ekonomiska konsekvenser, då indexregleringen redan är en del av den nuvarande taxestrukturen. Effektiviseringen av handläggningen kan dock leda till minskade administrativa kostnader på sikt.

Förslag till beslut

1. Föreslagen revidering i taxebestämmelserna för offentlig kontroll enligt livsmedelslagstiftningen antas.

Jennifer Iråker
Miljöinspektör

Kristina Franzén
Miljöchef

KUNGÄLVS KOMMUN

Taxa för offentlig kontroll enligt livsmedelslagstiftningen

Diarie-/dokumentnummer:	<KS202X/…>
Beslut:	<Datum-…Instans §…/År>
Beredande politiskt organ:	Miljö- och byggnadsnämnden
Ersätter tidigare beslut	xxxx-xx-xx Kommunfullmäktige §xxx/xxxx
Giltighetstid:	Tillsvidare
Dokumentansvarig:	Chef miljöenheten

KUNGÄLVS KOMMUN

Inledande bestämmelser

1 § Denna taxa gäller avgifter för Kungälvs kommuns kostnader för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt livsmedelslagen (2006:804), lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel och lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion samt de föreskrifter som har meddelats med stöd av denna lagstiftning, inklusive förordning (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter, och de EUbestämmelser som lagstiftningen kompletterar.

Med livsmedel i denna taxa avses även det som enligt 3 § 2 st. livsmedelslagen jämställs med livsmedel.

Allmänna bestämmelser om avgift

2 § Avgift enligt denna taxa betalas av den aktör vars verksamhet är föremål för nämndens offentliga kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen enligt 1 §, om inte annat följer av denna taxa. Med aktör avses varje livsmedelsföretagare, annan verksamhetsutövare och aktör inom ekologisk produktion som åläggs ansvar och skyldigheter enligt regleringen i 1 §.

3 § Avgift enligt denna taxa tas inte ut för handläggning som föranleds av att beslut enligt livsmedelslagstiftningen eller enligt lagen om kontroll av ekologisk produktion överklagas.

4 § Beslut om avgift eller nedsättning av avgift i enskilda fall fattas av miljö- och byggnadsnämnden efter handläggning.

Särskilda bestämmelser om avgifter

5 § För offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som utförs enligt de bestämmelser som avses i 1 § ska en avgift betalas för nämndens nedlagda kontrolltid enligt 6 §.

I 9–16 §§ finns särskilda bestämmelser om avgift för

1. registrering av anläggningar och verksamheter (9 §)
2. uppföljande kontroll (10 §)
3. utredning av klagomål (11-12 §§)
4. kostnader för korrigerande åtgärder (13 §)
5. exportkontroll och utfärdande av exportintyg (14 §)
6. importkontroll (15 §) samt
7. avgift för inköp under dold identitet (16 §)

Timavgift

6 § Vid tillämpningen av denna taxa är timavgiften 1378 kronor per timme kontrolltid (för 2024). Timtaxan kan komma att justeras årligen i enlighet med förändringar i prisindex för kommunal verksamhet (PKV).

Med kontrolltid avses den sammanlagda tid som varje tjänsteperson vid nämnden har använt för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen så som inläsning av ärendet, handläggning och beslut, kontakter med parter, samråd med experter och myndigheter, inspektioner, revisioner, provtagning och kontroller i övrigt.

För inspektioner, mätningar och övrig offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs vardagar mellan klockan 19.00 och 07.00 lördagar, söndagar, julafton, nyårsafton, påskafton, trettondagsafton, midsommarafton och helgdagar, tas avgift ut med 1,5 gånger ordinarie timavgift.

7 § Avgiftsuttag sker i förhållande till faktiskt nedlagd kontrolltid i varje ärende eller enligt de andra grunder som anges i taxan.

KUNGÄLVS KOMMUN

Avgift för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen ska debiteras efter det att kontrollen har utförts, om inte annat följer av denna taxa.

Kontrollen utförs med det kontrollintervall som föranleds av anläggningens riskklassningsbeslut som fastställs av miljö- och byggnadsnämnden.

Indexuppräkning

8 § Timavgiften i denna taxa är bestämd med utgångspunkt från kostnadsläge och Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) oktober månad året före det år taxan börjar gälla.

Miljö- och byggnadsnämnden får för varje kalenderår (avgiftsår) därefter besluta att höja timavgiften med den procentsats för PKV som är publicerad på SKR:s webbplats för oktober månad året före avgiftsåret.

Avgift för registrering av anläggningar och verksamheter

9 § Den som anmäler en livsmedelsanläggning för registrering ska betala avgift för **1 timme** kontrolltid enligt 6 §. Detsamma gäller för den som anmäler en anläggning eller verksamhet som ska registreras enligt regelverket för material i kontakt med livsmedel. Av 1 § 2 st. i taxan framgår att anläggningar för det som enligt livsmedelslagen definieras som livsmedel omfattas av taxan. Avgiftsskyldigheten gäller även den som anmäler registrering av en anläggning med anledning av att den övergått till en ny aktör.

Avgift för uppföljande kontroll

10 § För offentlig kontroll som ursprungligen inte var planerad, och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen, ska en avgift för nämndens nedlagda kontrolltid enligt 6 § betalas om kontrollen blivit nödvändig efter det att bristande efterlevnad upptäckts under en offentlig kontroll och utförs för att bedöma omfattningen och konsekvenserna av denna bristande efterlevnad eller för att verifiera att korrigerande åtgärder har vidtagits.

Avgift för utredning av klagomål

11 § För utredning av klagomål ska en avgift för nämndens nedlagda kontrolltid enligt 6 § betalas för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen i de fall där bristande efterlevnad hos aktören kan bekräftas.

12 § För offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen som utförs efter ett meddelande inom systemet för snabb varning (RASSF) enligt artikel 50 Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet, ska en avgift för nämndens nedlagda kontrolltid enligt 6 § tas ut, om det efter det att aktören erhöll meddelandet blivit nödvändigt för nämnden att vidta åtgärder för att spåra eller återkalla de varor som omfattas av meddelandet.

Avgiften ska betalas av den aktör som innehar eller har importerat, producerat, bearbetat, framställt eller distribuerat de varor som omfattas av meddelandet.

Avgift för korrigerande åtgärder

13 § För korrigerande åtgärder som blivit nödvändiga efter att bristande efterlevnad har konstaterats i syfte att åtgärda eller förebygga upprepning av den bristande efterlevnaden ska en avgift betalas motsvarande nämndens faktiska utgifter som hänger samman med åtgärden.

KUNGÄLVS KOMMUN

Avgift exportkontroll

14 § För exportkontroll som föranleds av införselbestämmelser i tredje land ska en avgift för nämndens nedlagda kontrolltid enligt 6 § betalas för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen samt för utfärdande av exportintyg och andra intyg.

Avgiften ska betalas av den aktör som innehar den exportkontrollerade anläggningen.

Avgift importkontroll

15 § För kontroll av varor som importeras från ett tredjeland ska en avgift enligt 6 § betalas av den aktör som ansvarar för sändningen, med ett belopp som motsvarar nämndens nedlagda kontrolltid för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen.

För uppföljning av prover som har lett till anmärkning ska en avgift enligt 6 § betalas med ett belopp som motsvarar nämndens nedlagda kontrolltid samt nämndens övriga faktiska utgifter. Avgiften ska betalas av importören, dennes ombud eller den som annars ansvarar för livsmedlen.

Avgift för inköp under dold identitet

16 § För inköp under dold identitet som är nödvändiga för att kontrollera att ett livsmedel uppfyller kraven i livsmedelslagstiftningen ska en avgift motsvarande nämndens faktiska utgifter för köpet betalas.

Om ett inköp under dold identitet utförs som ett led i en klagomålskontroll enligt 11-12 §§ tas avgift enligt första stycket ut endast om bristande efterlevnad kan bekräftas.

Justering av avgift i enskilt fall

17 § Om det finns särskilda skäl med hänsyn till en verksamhets art, omfattning, tillsynsbehov eller övriga omständigheter, får miljö- och byggnadsnämnden i ett enskilt ärende besluta att sänka en avgift enligt denna taxa.

Första stycket gäller dock inte en avgift enligt 10 §. En sådan avgift får endast ändras enligt de förutsättningar som anges i artikel 79.3 förordning (EU) 2017/625.

18 § Om den sammanlagda kontrolltiden understiger en halv timme under ett och samma kalenderår får nämnden besluta att ingen timavgift ska tas ut av aktören under det kalenderåret.

Detsamma gäller andra avgifter enligt denna taxa än timavgift om beloppet i det enskilda fallet är så lågt att det inte är ekonomiskt motiverat att ta ut avgiften.

Avgiftens erläggande

19 § Betalning av avgift enligt denna taxa ska ske till Kungälvs kommun genom dess miljö- och byggnadsnämnd. Betalning ska ske inom tid som anges i beslutet om avgift eller i faktura.

Överklaganden

§ 20 Nämndens beslut om avgift överklagas till länsstyrelsen.

Ikraftträdande

§ 21 Denna taxa träder i kraft från och med det datum då protokollet med beslutet har justerats. För ärenden som påbörjats innan denna taxas ikraftträdande tillämpas tidigare gällande taxa.

Sammanträdesprotokoll

§ 83/2025

Revidering av taxa för offentlig kontroll enligt livsmedelslagstiftningen (MOBNM-2025-451) (Dnr MOBN2025/0026)

Sammanfattning

För att säkerställa tydlig och transparent information till medborgare och företagare föreslås en mindre revidering av den nuvarande taxan för offentlig kontroll enligt livsmedelslagstiftningen. Syftet med denna revidering är att förtydliga att timtaxan indexregleras varje år. Detta kommer att bidra till en bättre förståelse för hur taxorna justeras och underlätta för både medborgare och företagare att planera sina kostnader. Dessutom kommer effektiviseringen av handläggningen att bidra till en snabbare och mer effektiv service.

För att förtydliga informationen föreslås att man lägger till för vilket år den beslutade taxan gäller samt att en förtydligande text i anslutning till avgiften införs: ”Timtaxan kan komma att justeras årligen i enlighet med förändringar i prisindex för kommunal verksamhet (PKV).”

Verksamhetens förslag till beslut är att föreslagen revidering i taxebestämmelserna för offentlig kontroll enligt livsmedelslagstiftningen antas.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Revidering av taxa för offentlig kontroll enligt livsmedelslagstiftningen (MOBNM-2025-451)
Bilaga Taxebestämmelser livsmedel 2025

Förslag till Kommunfullmäktige

Föreslagen revidering i taxebestämmelserna för offentlig kontroll enligt livsmedelslagstiftningen antas.

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Jennifer Iváker

2025-03-11

Revidering av taxa för tillsyn och prövning enligt lag om åtgärder mot förorening från fartyg (MOBNM-2025-450) (Dnr MOBN2025/0025-1)

Sammanfattning

För att göra det tydligare för medborgare och företag hur tillsynsavgifter justeras, föreslås en mindre ändring av ”taxan för tillsyn och prövning enligt lagen om åtgärder mot förorening från fartyg”. Ändringen innebär att det tydligt framgår att timtaxan justeras årligen enligt prisindex för kommunal verksamhet (PKV).

Syftet med ändringen är att skapa en mer öppen och förutsägbar information, vilket gör det lättare att planera kostnader. Dessutom effektiviseras handläggningen, vilket leder till snabbare service.

Kommunen har enligt lag (6 kap. 8 § i lagen 1980:424 om åtgärder mot förorening från fartyg, LÅFF) rätt att besluta om avgifter för tillsyn och prövning. Avgifter tas ut för tillsyn (6 kap. 5 a § LÅFF) och för godkännande av planer (3 kap. 9 § LÅFF).

För att förtydliga informationen föreslås att man lägger till för vilket år den beslutade taxan gäller samt att en förtydligande text i anslutning till avgiften införs: ”Timtaxan kan komma att justeras årligen i enlighet med förändringar i prisindex för kommunal verksamhet (PKV).”

Den föreslagna revideringen av taxan ligger i linje med kommunens kommunikationspolicy, som betonar vikten av god kommunikation som ett ledningsverktyg. Genom att tydliggöra att timtaxan indexregleras årligen skapas en mer transparent och förutsägbar information för både medborgare och företag, vilket bidrar till ökat förtroende för kommunen.

Verksamhetens förslag till beslut är att föreslagen revidering i taxebestämmelserna för tillsyn och prövning enligt lag om åtgärder mot förorening från fartyg antas.

Juridisk bedömning

Kommunen har enligt lag (6 kap. 8 § i lagen 1980:424 om åtgärder mot förorening från fartyg, LÅFF) rätt att besluta om avgifter för tillsyn och prövning. Avgifter tas ut för tillsyn (6 kap. 5 a § LÅFF) och för godkännande av planer (3 kap. 9 § LÅFF).

Förvaltningens bedömning

Den föreslagna revideringen syftar till att öka transparensen och tydligheten kring hur taxorna justeras årligen. Genom att förtydliga att timtaxan indexregleras varje år blir kommunikationen till medborgare och företagare bättre och vi kan minska missförstånd och förbättra förutsägbarheten för alla parter. Dessutom kommer effektiviseringen av handläggningen att bidra till en snabbare och mer effektiv service.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Den föreslagna justeringen av taxan syftar till att bidra till kommunens strategiska mål om att öka medborgarnas och näringslivets förtroende för kommunen. Genom att kontinuerligt utveckla och förbättra interna processer skapas en tydligare kommunicering, vilket stärker förtroendet för kommunens verksamhet. Denna förändring är en del av det pågående arbetet med att säkerställa en rättvis och effektiv tillämpning av kommunens taxor och avgifter.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Ändringen i sig kan inte relatera till något målen i agenda 2030, efter som det är en ren administrativ åtgärd. Målet med ändringen är en tydligare kommunikation.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Den föreslagna revideringen av taxan ligger i linje med kommunens kommunikationspolicy, som betonar vikten av god kommunikation som ett ledningsverktyg. Genom att tydliggöra att timtaxan indexregleras årligen skapas en mer transparent och förutsägbar information för både medborgare och företag, vilket bidrar till ökat förtroende för kommunen.

Vidare främjar förtydligandet en effektivare hantering av avgiftsfrågor, vilket kan leda till snabbare genomslag av beslut. Förslaget står därmed i överensstämmelse med kommunens mål om att förbättra medborgarnas och företagarnas förståelse för kommunens beslut och verksamhet.

Inga konflikter med andra strategiska styrdokument har identifierats.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

För att säkerställa tydlig och transparent information till medborgare och företag föreslås en mindre revidering av den nuvarande taxan för tillsyn och prövning enligt lag om åtgärder mot förorening från fartyg. Syftet med denna revidering är att tydliggöra att timtaxan indexregleras årligen, vilket ger bättre förutsägbarhet och förståelse för hur taxorna justeras. Detta underlättar för både medborgare och näringsliv att planera sina kostnader och stärker förtroendet för kommunens avgiftssystem.

Ändringen påverkar verksamhetsutövarna genom att en effektivare handläggning kan bidra till snabbare beslut och bättre resursanvändning. Ingen grupp förväntas påverkas negativt av förändringen, men för att säkerställa att informationen är tydlig föreslås att det i anslutning till avgiften införs en förklarande text:

"Timtaxan kan komma att justeras årligen i enlighet med förändringar i prisindex för kommunal verksamhet (PKV)."

Därtill föreslås att det tydligt anges för vilket år den beslutade taxan gäller. Dessa åtgärder syftar till att eliminera risken för missförstånd och stärka transparensen gentemot brukare och näringsliv.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Den föreslagna revideringen av taxan bedöms ha en positiv effekt på medarbetarnas arbetsmiljö genom att bidra till en mer förutsägbar och transparent hantering av avgifter. Genom att tydliggöra att timtaxan indexregleras årligen minskar risken för missförstånd och frågor från företag och medborgare, vilket kan leda till färre otydliga ärenden och effektivare handläggning.

Förändringen innebär ingen ökad arbetsbelastning, då indexreglering redan tillämpas i praktiken. Däremot kan den förbättrade tydligheten minska behovet av kompletterande kommunikation kring taxebeslut, vilket frigör tid för medarbetarna att fokusera på sina kärnuppgifter.

Åtgärden kräver ingen förändring i personella resurser och bedöms ligga i linje med kommunens styrande dokument gällande en effektiv och rättssäker handläggning.

Ekonomisk bedömning

Den föreslagna revideringen förväntas inte medföra några betydande ekonomiska konsekvenser, då indexregleringen redan är en del av den nuvarande taxestrukturen. Effektiviseringen av handläggningen kan dock leda till minskade administrativa kostnader på sikt.

Förslag till beslut

Föreslagen revidering i taxebestämmelserna för tillsyn och prövning enligt lag om åtgärder mot förorening från fartyg antas.

Jennifer Iwåker
Miljöinspektör

Kristina Franzén
Miljöchef

§ 82/2025

Revidering av taxa för tillsyn och prövning enligt lag om åtgärder mot förorening från fartyg (MOBNM-2025-450) (Dnr MOBN2025/0025)

Sammanfattning

För att göra det tydligare för medborgare och företag hur tillsynsavgifter justeras, föreslås en mindre ändring av ”taxan för tillsyn och prövning enligt lagen om åtgärder mot förorening från fartyg”. Ändringen innebär att det tydligt framgår att timtaxan justeras årligen enligt prisindex för kommunal verksamhet (PKV).

Syftet med ändringen är att skapa en mer öppen och förutsägbar information, vilket gör det lättare att planera kostnader. Dessutom effektiviseras handläggningen, vilket leder till snabbare service.

Kommunen har enligt lag (6 kap. 8 § i lagen 1980:424 om åtgärder mot förorening från fartyg, LÅFF) rätt att besluta om avgifter för tillsyn och prövning. Avgifter tas ut för tillsyn (6 kap. 5 a § LÅFF) och för godkännande av planer (3 kap. 9 § LÅFF).

För att förtydliga informationen föreslås att man lägger till för vilket år den beslutade taxan gäller samt att en förtydligande text i anslutning till avgiften införs: ”Timtaxan kan komma att justeras årligen i enlighet med förändringar i prisindex för kommunal verksamhet (PKV).”

Den föreslagna revideringen av taxan ligger i linje med kommunens kommunikationspolicy, som betonar vikten av god kommunikation som ett ledningsverktyg. Genom att tydliggöra att timtaxan indexregleras årligen skapas en mer transparent och förutsägbar information för både medborgare och företag, vilket bidrar till ökat förtroende för kommunen.

Verksamhetens förslag till beslut är att föreslagen revidering i taxebestämmelserna för tillsyn och prövning enligt lag om åtgärder mot förorening från fartyg antas.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Revidering av taxa för tillsyn och prövning enligt lag om åtgärder mot förorening från fartyg (MOBNM-2025-450)
Bilaga Taxebestämmelser förorening från fartyg 2025

Förslag till Kommunfullmäktige

Föreslagen revidering i taxebestämmelserna för tillsyn och prövning enligt lag om åtgärder mot förorening från fartyg antas.

Expedieras till

För kännedom till

Sammanträdesprotokoll

KUNGÄLVS KOMMUN

Taxa för tillsyn och prövning enligt lag om åtgärder mot förorening från fartyg

Taxa

Diarie-/dokumentnummer:	<KS202X/…>
Beslut:	<Datum-…Instans §…/År>
Beredande politiskt organ:	Miljö- och byggnadsnämnden
Ersätter tidigare beslut	xxxx-xx-xx Kommunfullmäktige §xxx/xxxx
Giltighetstid:	Tillsvidare
Dokumentansvarig:	Chef miljöenheten

KUNGÄLVS KOMMUN

Inledande bestämmelser

Med stöd av 6 kap. 8 § andra stycket lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg, föreskriver Kungälvs kommun följande:

Avgift för prövning

1 § För prövning av frågor om att godkänna avfallshanteringsplaner när det gäller verksamhet på platser som ankommer på kommunen enligt 3 kap. 9 § lagen om förorening från fartyg, tar kommunen ut en avgift för nedlagd handläggningstid med **1026 kr timme** (för 2024). Timtaxan kan komma att justeras årligen i enlighet med förändringar i prisindex för kommunal verksamhet (PKV).

Avgift för tillsyn

2 § För tillsyn enligt 6 kap. 5 a § lagen om åtgärder mot förorening från fartyg tar kommunen ut avgift för nedlagd handläggningstid med **1026 kr/timme** (för 2024)**.** Timtaxan kan komma att justeras årligen i enlighet med förändringar i prisindex för kommunal verksamhet (PKV).

Gemensamma bestämmelser

3 § I de fall avgift tas ut i förhållande till faktiskt nedlagd handläggningstid avses med handläggningstid den sammanlagda tid som varje tjänsteperson vid kommunen har använt för handläggning och andra åtgärder i ärendet, såsom inläsning av ärendet, kontakter med parter, samråd med experter och myndigheter, inspektioner, revisioner, besiktningar, provtagningar och kontroller, beredning i övrigt av ärendet samt föredragning av ärendet.

Timavgift tas ut för varje nedlagd halvtimme handläggningstid. Om den sammanlagda handläggningstiden understiger en halvtimme per år tas ingen timavgift ut för tillsyn. För godkännande av plan för mottagning och hantering av avfall tas avgift ut, även om handläggningen understiger en halvtimme.

För inspektioner, mätningar och andra kontroller som sker utanför normal arbetstid, tas avgift ut med 1,5 gånger ordinarie timavgift. Normal arbetstid är vardagar mellan klockan 07:00 och 19:00.

4 § Avgift tas inte ut för handläggning av överklagande av nämndens eller en överinstans beslut.

5 § Avgiftsskyldig är den som bedriver en verksamhet inom kommunens tillsynsansvar enligt lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg.

6 § Beslut om avgift enligt denna taxa fattas av miljö- och hälsoskyddsnämnden. Betalning av avgift ska ske till nämnden och ska fullgöras inom tid som anges i beslutet om avgift eller i särskild faktura.

7 § Om det finns särskilda skäl med hänsyn till verksamhetens art, omfattning, tillsynsbehov, nedlagd handläggningstid och övriga omständigheter, får avgift enligt denna taxa i ett enskilt fall sättas ner eller efterskänkas.

8 § Bestämmelser om överklagande av miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut enligt denna taxa finns i 9 kap. 2 § lagen om åtgärder mot förorening från fartyg.

9 § Avgiftsbeloppen i denna taxa är bestämda med utgångspunkt från kostnadsläge och Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) oktober månad året före det år taxan börjar gälla.

KUNGÄLVS KOMMUN

Miljö- och byggnadsnämnden får för varje kalenderår (avgiftsår) därefter besluta att höja avgiftsbeloppen (fasta avgifter och timtaxa) med den procentsats för PKV som är publicerad på Sveriges Kommuner och Regioners webbplats för oktober månad året före avgiftsåret.

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Jennifer Iväker

2025-03-11

Revidering av taxa för prövning och tillsyn enligt miljöbalken samt strålskyddslagen (MOBNM-2025-163) (Dnr MOBN2025/0024-1)

Sammanfattning

För att säkerställa tydlig och transparent information till medborgare och företagare föreslås en mindre revidering av den nuvarande taxan för prövning och tillsyn enligt miljöbalken samt strålskyddslagen. Syftet med denna revidering är att förtydliga att timtaxan indexregleras varje år. Detta kommer att bidra till en bättre förståelse för hur taxorna justeras och underlätta för både medborgare och företagare att planera sina kostnader. Dessutom kommer effektiviseringen av handläggningen att bidra till en snabbare och mer effektiv service.

Lagstöd för att ta ut avgifter finns i 2 kap. 5 § kommunallagen. Kommuner och regioner får ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som de tillhandahåller. För tjänster och nyttigheter som de är skyldiga att tillhandahålla får dock avgifter endast tas ut om det följer av lag eller annan författning. Enligt miljöbalken 27 kap. 1 § får kommunfullmäktige meddela föreskrifter om avgifter gällande prövning och tillsyn enligt miljöbalken och förordningar inom balkens tillämpningsområde.

Enligt 8 kap 14 § strålskyddsförordningen (2018:506) får kommunfullmäktige meddela föreskrifter om avgifter för den tillsyn som den kommunala nämnden utövar.

För att förtydliga informationen föreslås att man lägger till för vilket år den beslutade taxan gäller samt att en förtydligande text i anslutning till avgiften införs: ”Timtaxan kan komma att justeras årligen i enlighet med förändringar i prisindex för kommunal verksamhet (PKV).”

Genom att även göra följande revideringar i bilaga 1 görs ytterligare förtydliganden gentemot medborgarna:

- Ett förtydligande om fast avgift för ansökan om förlängt tömningsintervall för avfall från enskilt avlopp.
- Avgift för underrättelse i samband med biocidprodukt tas bort från taxan.

Den föreslagna revideringen av taxan ligger i linje med kommunens kommunikationspolicy, som betonar vikten av god kommunikation som ett ledningsverktyg. Genom att tydliggöra att timtaxan indexregleras årligen skapas en mer transparent och förutsägbar information för både medborgare och företag, vilket bidrar till ökat förtroende för kommunen.

Verksamhetens förslag till beslut är att föreslagen revidering i taxebestämmelserna för prövning och tillsyn enligt miljöbalken samt strålskyddslagen antas liksom ändringarna i bilaga 1.

Juridisk bedömning

Lagstöd för att ta ut avgifter finns i 2 kap. 5 § kommunallagen. Kommuner och regioner får ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som de tillhandahåller. För tjänster och nyttigheter som de är skyldiga att tillhandahålla får dock avgifter endast tas ut om det följer av lag eller annan författning.

Enligt miljöbalken 27 kap. 1 § får kommunfullmäktige meddela föreskrifter om avgifter gällande prövning och tillsyn enligt miljöbalken och förordningar inom balkens tillämpningsområde.

Enligt 8 kap 14 § strålskyddsförordningen (2018:506) får kommunfullmäktige meddela föreskrifter om avgifter för den tillsyn som den kommunala nämnden utövar.

Förvaltningens bedömning

Den föreslagna revideringen syftar till att öka transparensen och tydligheten kring hur taxorna justeras årligen. Genom att förtydliga att timtaxan indexregleras varje år blir kommunikationen till medborgare och företagare bättre och vi kan minska missförstånd och förbättra förutsägbarheten för alla parter. Dessutom kommer effektiviseringen av handläggningen att bidra till en snabbare och mer effektiv service.

Genom att även göra följande revideringar i bilaga 1 görs ytterligare förtydliganden gentemot medborgarna:
- Ett förtydligande om fast avgift för ansökan om förlängt tömningsintervall för avfall från enskilt avlopp.
- Avgift för underrättelse i samband med biocidprodukt tas bort från taxan.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Den föreslagna justeringen av taxan syftar till att bidra till kommunens strategiska mål om att öka medborgarnas och näringslivets förtroende för kommunen. Genom att kontinuerligt utveckla och förbättra interna processer skapas en tydligare kommunicering, vilket stärker förtroendet för kommunens verksamhet. Denna förändring är en del av det pågående arbetet med att säkerställa en rättvis och effektiv tillämpning av kommunens taxor och avgifter.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Ändringen i sig kan inte relatera till något målen i agenda 2030, efter som det är en ren administrativ åtgärd. Men målet är att kommunicera tydligare.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Den föreslagna revideringen av taxan ligger i linje med kommunens kommunikationspolicy, som betonar vikten av god kommunikation som ett ledningsverktyg. Genom att tydliggöra att timtaxan indexregleras årligen skapas en mer transparent och förutsägbar information för både medborgare och företag, vilket bidrar till ökat förtroende för kommunen.

Vidare främjar förtydligandet en effektivare hantering av avgiftsfrågor, vilket kan leda till snabbare genomslag av beslut. Förslaget står därmed i överensstämmelse med kommunens mål om att förbättra medborgarnas och företagarnas förståelse för kommunens beslut och verksamhet.

Inga konflikter med andra strategiska styrdokument har identifierats.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

För att säkerställa tydlig och transparent information till medborgare och företag föreslås en mindre revidering av den nuvarande taxan för prövning och tillsyn enligt miljöbalken samt strålskyddslagen. Syftet med denna revidering är att tydliggöra att timtaxan indexregleras årligen, vilket ger bättre förutsägbarhet och förståelse för hur taxorna justeras. Detta underlättar för både medborgare och näringsliv att planera sina kostnader och stärker förtroendet för kommunens avgiftssystem.

Ändringen påverkar både privatpersoner och verksamhetsutövare genom att en effektivare handläggning kan bidra till snabbare beslut och bättre resursanvändning. Ingen grupp förväntas

påverkas negativt av förändringen, men för att säkerställa att informationen är tydlig föreslås att det i anslutning till avgiften införs en förklarande text:

"Timtaxan kan komma att justeras årligen i enlighet med förändringar i prisindex för kommunal verksamhet (PKV)."

Därtill föreslås att det tydligt anges för vilket år den beslutade taxan gäller. Dessa åtgärder syftar till att eliminera risken för missförstånd och stärka transparensen gentemot brukare och näringsliv.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Den föreslagna revideringen av taxan bedöms ha en positiv effekt på medarbetarnas arbetsmiljö genom att bidra till en mer förutsägbar och transparent hantering av avgifter. Genom att tydliggöra att timtaxan indexregleras årligen minskar risken för missförstånd och frågor från företag och medborgare, vilket kan leda till färre otydliga ärenden och effektivare handläggning.

Förändringen innebär ingen ökad arbetsbelastning, då indexreglering redan tillämpas i praktiken. Däremot kan den förbättrade tydligheten minska behovet av kompletterande kommunikation kring taxebeslut, vilket frigör tid för medarbetarna att fokusera på sina kärnuppgifter.

Åtgärden kräver ingen förändring i personella resurser och bedöms ligga i linje med kommunens styrande dokument gällande en effektiv och rättssäker handläggning.

Ekonomisk bedömning

Den föreslagna revideringen förväntas inte medföra några betydande ekonomiska konsekvenser, då indexregleringen redan är en del av den nuvarande taxestrukturen. Effektiviseringen av handläggningen kan dock leda till minskade administrativa kostnader på sikt.

Förslag till beslut

Föreslagen revidering i taxebestämmelserna för tillsyn och prövning för prövning och tillsyn enligt miljöbalken samt strålskyddslagen antas.

Förslagen revidering i taxebilaga 1 antas.

Jennifer Ivåker
Miljöinspektör

Kristina Franzén
Miljöchef

KUNGÄLVS KOMMUN

Taxa för prövning, tillsyn, kontroll och annan offentlig verksamhet enligt miljöbalken och strålskyddslagen

Taxa

Diarie-/dokumentnummer:	<KS202X/…>
Beslut:	<Datum-…Instans §…/År>
Beredande politiskt organ:	Miljö- och byggnadsnämnden
Ersätter tidigare beslut	xxxx-xx-xx Kommunfullmäktige §xxx/xxxx
Giltighetstid:	Tillsvidare
Dokumentansvarig:	Chef miljöenheten

KUNGÄLVS KOMMUN

Inledande bestämmelser

1 § Denna taxa gäller avgifter för Kungälvs kommuns kostnader för prövning, tillsyn, kontroll och annan offentlig verksamhet enligt miljöbalken. Bestämmelser meddelade med stöd av miljöbalken eller EU-förordningar och bestämmelser som genomför EU-direktiv inom miljöbalkens tillämpningsområde eller marknadskontrollagstiftningen inom miljöbalkens tillämpningsområde, bland annat vad gäller naturvård och kulturvård, skydd av områden, miljöfarlig verksamhet, hälsoskydd, verksamheter som orsakar miljöskador, vattenverksamhet, skötsel av jordbruksmark, kemiska produkter, biotekniska organismer och varor, avfall och producentansvar. Taxan gäller också avgifter för prövning och tillsyn enligt strålskyddslagen och strålskyddsförordningen.

Utöver vad som anges i denna taxa kan ersättning till kommunen utgå bland annat enligt 26 kap. 22 § andra stycket miljöbalken för undersökningskostnader och enligt 25 kap. 2 § miljöbalken för rättegångskostnader.

2 § Avgift enligt denna taxa ska betalas för

1. Handläggning och andra åtgärder med anledning av ansökningar om tillstånd, dispens eller undantag.
2. Handläggning och andra åtgärder med anledning av anmälan av verksamhet eller åtgärd, och
3. Handläggning och andra åtgärder vid tillsyn, kontroll och annan offentlig verksamhet.

3 § Avgift enligt denna taxa tas inte ut för

1. Tillsyn som föranleds av klagomål som är obefogat, och inte kräver utredning
2. Handläggning som föranleds av överklagande av nämndens beslut.
3. Upprättande av ansökan om utdömande av vite.

4 § Beslut om avgift eller om nedsättning eller efterskänkning av avgiften fattas av miljö- och byggnadsnämnden.

5 § Enligt 27 kap. 3 § miljöbalken är alla som är skyldiga att betala en avgift enligt denna taxa, eller ersättning enligt 26 kap. 22 § andra stycket miljöbalken, skyldiga att lämna de uppgifter som behövs för att avgiftens eller ersättningens storlek ska kunna bestämmas.

Delegation till miljö- och byggnadsnämnden

6 § Avgiftsbeloppen i denna taxa är bestämda med utgångspunkt från kostnadsläge och prisindex för kommunal verksamhet (PKV) oktober månad året före det år taxan börjar gälla.

Miljö- och byggnadsnämnden får för varje kalenderår (avgifts år) därefter besluta att höja avgiftsbeloppen (fasta avgifter och timtaxa) med den procentsats för PKV som är publicerad på Sveriges Kommuner och Regioners webbplats för oktober månad året före avgiftsåret.

Miljö- och byggnadsnämnden får även besluta om ändringar i taxebilagorna 1–3 med anledning av ändrade regler om prövningsnivåer eller ändrade verksamhetskoder, så länge ändringarna inte är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

Timavgift

7 § Vid tillämpning av denna taxa är timtaxan **1026 kronor (för 2024)** per timme handläggningstid**.**
Timtaxan kan komma att justeras årligen i enlighet med förändringar i prisindex för kommunal verksamhet (PKV).

Timavgiften i ett ärende beräknas genom att den faktiskt nedlagda handläggningstiden i ärendet multipliceras med timtaxan.

8 § I de fall timavgift tas ut i förhållande till faktiskt nedlagd handläggningstid avses med handläggningstid den sammanlagda tid som varje tjänsteperson vid miljöenheten har använt för tex

- Förberedelse och inläsning,

KUNGÄLVS KOMMUN

- restid,
- kontakt med parter,
- samråd med t.ex experter och myndigheter,
- inspektioner, revisioner, provtagning och kontroller i övrigt,
- upprättande av tillsynsrapport,
- beslut och andra skrivelser,
- granskning av rapporter och andra redovisningar,
- beredning i övrigt t.ex. framtagande av information och
- föredragning av ärendet.

9 § Timavgift tas ut för varje påbörjad halvtimme handläggningstid.
Om den sammanlagda handläggningstiden understiger en halvtimme tas ingen timavgift ut.

För inspektioner, mätningar och andra kontroller som sker utanför normal arbetstid, tas avgift ut med 1,5 gånger ordinarie timavgift. Normal arbetstid är vardagar mellan klockan 07:00 och 19:00.

Avgifter för prövning

10 § Avgift för prövning av ansökningar om tillstånd, dispens eller undantag ska betalas antingen som fast avgift genom tillämpning av den avgiftsnivå som anges i **taxebilaga 1** eller i form av timavgift genom att den faktiskt nedlagda handläggningstiden i ärendet multipliceras med timtaxan.

Avgift för prövning ska betalas för varje avgiftsbelagt ärende som ansökningen avser.

11 § Om det i ett beslut om tillstånd föreskrivs att en anordning inte får tas i bruk förrän den har genomgått granskning av nämnden ingår kostnaden för en sådan granskning i den fasta avgiften. Om ytterligare granskning måste ske, tas timavgift ut för ut för nämndens kostnader med anledning av den tillkommande handläggningstiden.

12 § Avgift för prövning av ansökan om tillstånd, dispens eller undantag ska erläggas av sökanden eller av den som särskilt anges i ansökan.

13 § Avgift för prövning ska betalas med hel avgift även om ansökan avslås.

Avgift ska betalas även om ansökan återtas. Avgift tas i detta fall ut för faktiskt nedlagd handläggningstid. Avgift tas inte ut för en anmälan som återkallas innan handläggning av ärendet har påbörjats.

Avgift tas ut enligt timtaxa för ärenden som påbörjas men som av någon anledning inte fullföljs, t.ex. om begärda handlingar inte kommer in.

14 § I ärenden om ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet som prövas av kommunen är sökanden även skyldig att ersätta kommunens kostnader enligt 19 kap. 4 och 5 §§ miljöbalken för sakkunniga som har tillkallats av kommunen och för kungörelser i ärendet. Sökanden är även skyldig att ersätta kommunens kostnader för kungörelser i ärendet om tillstånd, dispens eller undantag enligt 7 kap. miljöbalken eller förordningen (1998:1252) om områdesskydd.

15 § Utöver avgift för prövning av ansökan om tillstånd, dispens eller undantag, kan avgift för tillsyn komma att tas ut för den verksamhet eller åtgärd som prövningen avser enligt vad som anges i denna taxa.

Avgifter vid anmälan

16 § Avgift för handläggning av anmälan av verksamhet eller åtgärd ska betalas enligt föreskriven avgiftsnivån i **taxebilaga 1.** För anmälan av verksamhet eller åtgärd som inte omfattas av sådan avgift ska avgiften för handläggning av anmälan i stället betalas enligt i form av timavgift genom att den faktiskt nedlagda handläggningstiden i ärendet multipliceras med timtaxan.

KUNGÄLVS KOMMUN

Avgift med anledning av handläggning av anmälan ska betalas för varje avgiftsbelagt ärende som anmälan avser.

Avgift för handläggning av anmälan av anmälningspliktig ändring av verksamhet (anmälningspliktig ändring av B- verksamhet respektive C-verksamhet) ska betalas i form av timavgift.

Avgift för handläggning av anmälan ska betalas även om förbud att vidta anmäld åtgärd meddelas. Avgift ska betalas även om ansökan återtas. Avgift tas i detta fall ut för faktiskt nedlagd handläggningstid. Avgift tas ut enligt timtaxa för ärenden som påbörjas men som av någon anledning inte fullföljs, t ex om begärda handlingar inte kommer in.
Avgift tas inte ut för en anmälan som återkallas innan handläggning av ärendet har påbörjats.

17 § Avgift för handläggningen av anmälan ska betalas av den som driver eller avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden. I ärenden om anmälan av miljöfarlig verksamhet med beteckning C i miljöprövningsförordningen är denne även skyldig att ersätta kommunens kostnader för kungörelse i ärendet.

18 § Utöver avgift med anledning av handläggning av anmälan, kan avgift komma att tas ut för tillsyn eller annan handläggning avseende den verksamhet eller åtgärd som anmälan avser enligt vad som anges i denna taxa.

Avgift för återkommande och regelbunden tillsyn

19 § Med återkommande tillsyn avses planerad tillsyn över sådan miljöfarlig verksamhet eller åtgärder med en fastställd prövningsnivå (B) enligt miljöprövningsförordningen samt tillsyn över miljöfarlig verksamhet eller åtgärder med fastställd anmälningsplikt (C) enligt miljöprövningsförordningen, eller hälsoskyddsverksamheter som ska anmälas enligt förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (H).

20 § Med regelbunden tillsyn över sådana verksamheter eller åtgärder som saknar fastställda krav på anmälan avser man (U- och UH- verksamheter).

21 § För återkommande tillsyn över sådan miljöfarlig verksamhet eller åtgärder med en fastställd prövningsnivå (B) enligt miljöprövningsförordningen ska en fast årlig avgift betalas enligt vad som framgår av **taxebilaga 2**.

I **taxebilaga 2** är verksamheterna indelade i verksamhetsgrupper där varje verksamhetsgrupp har en rubrik. Endast en avgift inom varje verksamhetsgrupp ska ingå i beräkningen av tillsynsavgiften. Den avgiften ska motsvara är den högsta avgiften som verksamheten omfattas av inom verksamhetsgruppen.

Om verksamheten omfattas av avgift i **fler än en** verksamhetsgrupp, ska den högsta avgiften i varje verksamhetsgrupp läggas samman enligt följande. Den högsta avgiften ska ingå i beräkningen med sitt fulla värde. Var och en av de övriga delavgifterna ska ingå i beräkningen med en fjärdedel (25 %) av sitt fulla värde. Om summan överstiger 130 procent av det fulla beloppet för den högsta avgiften, ska den del som överstiger 130 procent inte ingå i tillsynsavgiften.

22 § För återkommande tillsyn över sådan verksamhet eller åtgärd med fastställd anmälningsplikt (C) enligt miljöprövningsförordningen, eller hälsoskyddsverksamheter som ska anmälas enligt förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (H), ska en fast årlig avgift betalas enligt vad som framgår av **taxebilaga 2**.

I **taxebilaga 2** är verksamheterna indelade i verksamhetsgrupper där varje verksamhetsgrupp har en rubrik. Endast en avgift inom varje verksamhetsgrupp ska ingå i beräkningen av tillsynsavgiften. Den årliga avgiften ska motsvara är den högsta avgiften som verksamheten omfattas av inom verksamhetsgruppen.

För verksamheter med två eller fler verksamhetskod ska avgiften för verksamheterna läggas samman. Avgiften från verksamhetsgruppen med det högst angivna timantalet i **taxebilaga 2** ska ingå i

KUNGÄLVS KOMMUN

beräkningen med sitt fulla värde. Om summan överstiger 125 procent av det fulla beloppet för den högsta avgiften, ska del som överstiger 125 procent inte ingå i tillsynsavgiften.

23 § För regelbunden tillsyn över sådana verksamheter eller åtgärder som saknar fastställda krav på anmälan (”U” och ”UH”) och som anges i **bilaga 3** ska avgift betalas i form av timavgift genom att den faktiskt nedlagda handläggningstiden i ärendet multipliceras med timtaxan.

Undantaget är de verksamheter som enligt **taxebilaga 2** ska ha fast årlig avgift.

24 § För verksamheter som tillståndsprövats ska den årliga avgiften bestämmas med utgångspunkt ifrån vad som anges i tillståndsbeslutet i fråga om produktionsvolym eller liknande.

Avgifter i särskilda fall

Industriutsläppsverksamhet

25 § För industriutsläppsverksamheter, det vill säga verksamheter som markeras med (-i) i miljöprövningsförordningen, ska utöver fast årlig avgift enligt **taxebilaga 2** betalas ett årligt tillägg till den årliga tillsynsavgiften motsvarande **16 timmars** handläggningstid multiplicerat med aktuell timtaxa. Tillägg tas endast ut för de industriutsläppsverksamheter där slutsatser om bästa tillgängliga teknik, som anges i 2 kap. industriutsläppförordningen (2013:250) för verksamheten, har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning. Avgiften tas ut året efter att slutsatserna offentliggjorts.

När verksamhetens årliga tillsynsavgift enligt **bilaga 2** är lägre än tilläggsavgiften, ska tilläggsavgiften endast tas ut med ett belopp som motsvarar den årliga tillsynsavgiften.

I beslut om tilläggsavgift ska prövas om det föreligger skäl för nedsättning av avgiften enligt 34 §.

Extraordinär tillsynsavgift

26 § För verksamheter som omfattas av fast årlig tillsynsavgift får nämnden i särskild ordning besluta om extraordinär tillsynsavgift. Sådan avgift tas ut för ett visst år om den faktiskt utförda tillsynen överskrider den tillsynstid som motsvaras av den fasta avgiften och denna tillsyn är föranledd av att verksamhetsutövaren

- bryter mot villkor,
- inte följer förelägganden eller förbud eller
- om det skett en olycka eller större driftstörning som kan medföra risk för skada eller olägenhet av större betydelse för människors hälsa, miljön eller andra intressen som skyddas enligt miljöbalken.

Extraordinär tillsynstid beräknas som timavgift enligt 7–9 §§ och ska betalas i efterskott av den som är verksamhetsutövare vid tillsynens utförande.

Tillkommande avgift i särskilda fall

27 § Timavgift enligt 7–9 §§ ska även betalas för kommunens arbete med anledning av

1. beslut om sådana villkor av mindre betydelse som prövningsmyndigheten med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken överlåtit till den kommunala tillsynsmyndigheten att besluta om, eller
2. tillsynsmyndighetens arbete med anledning av omprövning av tillstånd eller villkor enligt 24 kap. 5 § miljöbalken.

KUNGÄLVS KOMMUN

Allmänna bestämmelser om fasta avgifter och tilläggsavgifter

28 § Fast årlig avgift omfattar kalenderår och ska betalas i förskott. Sådan avgift ska betalas från och med det kalenderår som följer;

- efter att tillstånd till verksamhet meddelats

- efter att anmälan skett

– i de fall tillstånd eller anmälan inte krävts och verksamheten har påbörjats.

För tillsyn som sker dessförinnan tas timavgift ut. Fast årlig avgift ska betalas med helt avgiftsbelopp för varje påbörjat kalenderår som verksamheten bedrivs.

Tillägg för industriutsläppsverksamheter (-i) ska betalas tillsammans med den fasta årliga avgiften. Avgifter för extraordinär tillsyn eller tillkommande avgifter faktureras i efterskott.

29 § Avgift för tillsyn betalas av den som bedriver eller avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärd som föranleder avgiften. Avgift för tillsyn över miljöskador, enligt 10 kap. miljöbalken, ska betalas av den som enligt 10 kap. miljöbalken är ansvarig för att avhjälpa föroreningsskadan.

Avgift för tillsyn i övrigt

30 § Avgift för tillsyn i övrigt, även för handläggning med anledning av underrättelser eller information, ska betalas i form av timavgift genom att den faktiskt nedlagda handläggningstiden i ärendet multipliceras med timtaxan eller enligt de grunder som i övrigt anges i **taxebilaga 1**.

31 § Avgift för tillsyn betalas av den som bedriver eller avser att bedriva verksamheten, vidtar åtgärd eller i annat fall kan anses ha gett upphov till olägenheter som föranleder tillsynsåtgärden. Avgift för tillsyn över miljöskador, enligt 10 kap. miljöbalken, ska betalas av den som enligt det 10 kap. miljöbalken är ansvarig för att avhjälpa föroreningsskadan.

Avgifter för kontroll och annan offentlig verksamhet

32 § När kontrollförordningen (EU) 2017/625 är tillämplig ska avgift för offentlig kontroll som ursprungligen inte var planerad, och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen, betalas i form av timavgift genom att den faktiskt nedlagda handläggningstiden för kontrollen multipliceras med timtaxan. Sådan avgift tas bara ut om kontrollen blivit nödvändig efter det att bristande efterlevnad upptäckts under en offentlig kontroll och utförs för att bedöma omfattningen och konsekvenserna av denna bristande efterlevnad eller för att verifiera att korrigerande åtgärder har vidtagits.

33 § För kommunens handläggning inom miljöbalkens tillämpningsområde som avser marknadskontroll enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 ska avgift betalas i form av timavgift genom att den faktiskt nedlagda handläggningstiden i ärendet multipliceras med timtaxan eller enligt de grunder som i övrigt anges i **taxebilaga 1**.

Gemensamma bestämmelser

Nedsättning av avgift

34 § Om det finns särskilda skäl med hänsyn till verksamhetens art, omfattning, tillsynsbehov, nedlagd handläggningstid och övriga omständigheter, får avgift enligt denna taxa i ett enskilt fall sättas ner eller efterskänkas.

Avgiftens erläggande

35 § Betalning av avgift enligt denna taxa ska ske till Kungälvs kommun. Betalning ska ske inom tid som anges i beslutet om avgift eller i faktura.

KUNGÄLVS KOMMUN

Verkställighetsfrågor och överklagande

36 § Av 1 kap. 2 § och 9 kap. 4 § förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken framgår att kommunal nämnds beslut om avgift får verkställas enligt utsökningsbalken.

37 § Av 1 kap. 2 § och 9 kap. 5 § förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken framgår att kommunal nämnd får förordna att dess beslut om avgift ska gälla omedelbart, även om det överklagas.

38 § Enligt 19 kap. 1 § miljöbalken överklagas kommunal nämnds beslut om avgift till länsstyrelsen. Beslut om avgift för marknadskontroll överklagas dock till allmän förvaltningsdomstol.

Avgiftsnivå	Timmar
Avgiftsnivå 1	1 timme
Avgiftsnivå 2	3 timmar
Avgiftsnivå 3	6 timmar
Avgiftsnivå 4	timavgift

Huvudrubrikerna (miljöbalkskapitlen) har så långt möjligt samma ordningsföljd och lydelse som rubrikerna i förordning (1998:948) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken (FAPT).

Beskrivning	Lagrum	Avgiftsnivå
AVGIFTER FÖR MILJÖFARLIG VERKSAMHET OCH HÄLSOSKYDD		
Prövning av ansökan		
Ansökan om tillstånd till inrättande av en avloppsanordning som en eller flera vattentoaletter ska anslutas till, och som inte omfattas av fast avgift enligt taxebilaga 2.	13 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	Avgiftsnivå 3
Ansökan om tillstånd till anslutande av en vattentoalett till en befintlig avloppsanordning, och som inte omfattas av fast avgift enligt taxebilaga 2.	13 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	Avgiftsnivå 4
Ansökan om tillstånd till inrättande av annan avloppsanordning än med vattentoalett enligt vad kommunen har föreskrivit för att skydda människors hälsa eller miljön, och som inte omfattas av fast avgift enligt taxebilaga 2.	13 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	Avgiftsnivå 3
Ansökan om tillstånd till inrättande av värmepumpsanläggning för utvinning av värme ur mark, ytvatten, eller grundvatten avsedd för upp till 5 borrhål, enligt vad kommunen har föreskrivit för att skydda människors hälsa eller miljön och som inte omfattas av fast avgift enligt taxebilaga 2.	17 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	Avgiftsnivå 2
Ansökan om tillstånd till inrättande av värmepumpsanläggning för utvinning av värme ur mark, ytvatten, eller grundvatten avsedd för fler än 5 borrhål enligt vad kommunen har föreskrivit för att skydda människors hälsa eller miljön och som inte omfattas av fast avgift enligt taxebilaga 2.	17 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	Avgiftsnivå 4
Ansökan om tillstånd till hållande av vissa djur inom område med detaljplan eller områdesbestämmelser enligt vad kommunen har föreskrivit för att förhindra olägenheter för människors hälsa.	39 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	Avgiftsnivå 4

Ansökan om tillstånd eller dispens i andra frågor enligt vad kommunen har föreskrivit för att förhindra olägenheter för människors hälsa.	40 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, 9 kap 12 § miljöbalken	Avgiftsnivå 4
Handläggning av anmälan		
Anmälan om miljöfarlig verksamhet.	9 kap 6 §, 1 kap 10 § miljöprövnings-förordningen (2013:251)	Avgiftsnivå 4
Anmälan om ändring av miljöfarlig verksamhet, och som inte omfattas av fast avgift enligt taxebilaga 2.	1 kap 11 § miljöprövnings-förordningen (2013:251)	Avgiftsnivå 4
Anmälan om inrättande av en avloppsanordning utan vattentoalett, och som inte omfattas av fast avgift enligt taxebilaga 2.	13 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	Avgiftsnivå 3
Anmälan om ändring av en avloppsanordning och som inte omfattas av fast avgift enligt taxebilaga 2.	14 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	Avgiftsnivå 2
Anmälan om anläggande av gödselstad eller annan upplagsplats för djurspillning inom ett område med detaljplan eller intill sådant område enligt vad kommunen har föreskrivit för att förhindra olägenheter för människors hälsa.	37 och 42 §§ förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	Avgiftsnivå 4
Anmälan om spridning av naturligt gödsel, slam och annan orenlighet inom område med detaljplan eller intill sådant område enligt vad kommunen har föreskrivit för att förhindra olägenheter för människors hälsa.	40 och 42 § § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, 9 kap 12 § miljöbalken	Avgiftsnivå 1
Anmälan i andra frågor enligt vad kommunen har föreskrivit för att förhindra olägenheter för människors hälsa.	40 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, 9 kap 12 § miljöbalken	Avgiftsnivå 4
Anmälan om att driva eller arrangera anmälningspliktig hälsoskyddsverksamhet där allmänheten yrkesmässigt erbjuds hygieniska behandlingar som innebär risk för blodsmitta eller annan smitta på grund av användningen av skalpeller, akupunkturnålar, piercningsverktyg eller andra liknande skärande eller stickande verktyg. Verksamhet som omfattas av lagen (2021:363) om estetiska kirurgiska ingrepp och estetiska injektionsbehandlingar är inte anmälningspliktig.	38 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	Avgiftsnivå 4
Anmälan om att driva eller arrangera anmälningspliktig hälsoskyddsverksamhet med bassängbad för allmänheten, eller som på annat sätt används av många människor.	38 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	Avgiftsnivå 4

Anmälan om att driva eller arrangera anmälningspliktig hälsoskyddsverksamhet som utgörs av förskola, öppen förskola, fritidshem, öppen fritidsverksamhet, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, specialskola, sameskola eller internationell skola.	38 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	Avgiftsnivå 4
Tillsyn		
Olägenheter från joniserande och icke-joniserande strålning från verksamheter som är tillståndspliktiga enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) och är kärntekniska verksamheter enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet eller verksamheter med strålning enligt strålskyddslagen (1988:220) om Strålsäkerhetsmyndigheten har överlåtit tillsynen till kommunen.	1 kap 19 och 20 §§ samt 2 kap 26 § miljötillsynsförordningen (2011:13)	Avgiftsnivå 4
Annan miljöfarlig verksamhet, som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2 eller timavgift enligt taxebilaga 3.	26 kap 3 § 3 st miljöbalken, 2 kap 31 § p 1 miljötillsynsförordningen	Avgiftsnivå 4
Byggnader, lokaler och anläggningar som kräver särskild uppmärksamhet och som som inte omfattas av avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2 eller taxebilaga 3; 1. byggnader som innehåller en eller flera bostäder och tillhörande utrymmen, 2. lokaler för undervisning, vård eller annat omhändertagande, 3. samlingslokaler där många människor brukar samlas, 4. hotell, pensionat och liknande lokaler där allmänheten yrkesmässigt erbjuds tillfällig bostad, 5. idrottsanläggningar, campinganläggningar, badanläggningar, strandbad och andra liknande anläggningar som är upplåtna för allmänheten eller som annars utnyttjas av många människor, 6. lokaler där allmänheten yrkesmässigt erbjuds hygienisk behandling och där verksamheten inte endast omfattar estetiska kirurgiska ingrepp och estetiska injektionsbehandlingar , 7. lokaler för förvaring av djur.	26 kap 3 § 3 st miljöbalken, 45 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	Avgiftsnivå 4
Tillsyn över mobila anläggningar med verksamhet enligt 38 och 45 §§ förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd-Värdkommun	38 och 45 §§ förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	Avgiftsnivå 4

Tillsyn över mobila anläggningar med verksamhet enligt 38 och 45 §§ förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd- Gästkommunen, vid inspektion med sådana anmärkningar att värdkommunen behöver informeras eller uppföljande inspektion behöver genomföras.	38 och 45 §§ förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	Avgiftsnivå 4
Annan hälsoskyddsverksamhet, som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2.	26 kap 3 § 3 st miljöbalken	Avgiftsnivå 4
AVGIFT FÖR VATTENVERKSAMHET		
Prövning av ansökan		
Ansökan enligt vad kommunen har föreskrivit för att förhindra olägenheter för människors hälsa om tillstånd till inrättande och användande av ny anläggning för grundvattentäkt och denna inte kräver tillstånd enligt 11 kap miljöbalken.	9 kap 10 § 2 st miljöbalken	Avgiftsnivå 2
Handläggning av anmälan		
Anmälan enligt vad kommunen har föreskrivit för att förhindra olägenheter för människors hälsa om inrättande och användande av ny anläggning för grundvattentäkt och denna inte kräver tillstånd enligt 11 kap miljöbalken.	9 kap 10 § 2 st miljöbalken	Avgiftsnivå 1
Tillsyn		
Anläggning för grundvattentäkt som kräver tillstånd eller anmälan enligt vad kommunen har föreskrivit för att förhindra olägenheter för människors hälsa och som inte kräver tillstånd enligt 11 kap miljöbalken.	9 kap 10 § 2 st miljöbalken, 2 kap 31 § p 2 miljötillsynsförordningen (2011:13)	Avgiftsnivå 4
AVGIFT FÖR KEMISKA PRODUKTER OCH BIOTEKNISKA ORGANISMER		
LAGRING AV BRANDFARLIGA VÄTSKOR		
Tillsyn		
Information innan installation påbörjas eller hantering inleds av brandfarliga vätskor eller spillolja i cistern ovan eller i mark som rymmer mer än 1 m3 vätska (inom vattenskyddsområde hantering av mer än 250 liter brandfarliga vätskor eller spillolja) med tillhörande rörledningar. (Gäller inte om hanteringen är tillståndspliktig enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) eller prövas inom ramen för en annan tillståndspliktig verksamhet enligt miljöbalken.)	1 kap 1 § och 3 kap 1 § 1 st Naturvårdsverkets föreskrifter om skydd mot mark- och vatten-förorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor (NFS 2021:10), 2 kap 31 och 32 §§ miljötillsynsför-ordningen (2011:13)	Avgiftsnivå 4

Information om cistern som tagits ur bruk. (Gäller inte om hanteringen är tillståndspliktig enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) eller prövas inom ramen för en annan tillståndspliktig verksamhet enligt miljöbalken.)	1 kap 1 § och 7 kap 1 § Naturvårdsverkets föreskrifter om skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor (NFS 2021:10), 2 kap 31 och 32 §§ miljötillsyns-förordningen (2011:13)	Avgiftsnivå 4
Övrig tillsyn av hantering av brandfarliga vätskor och spillolja. (Gäller inte om hanteringen är tillståndspliktig enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) eller prövas inom ramen för en annan tillståndspliktig verksamhet enligt miljöbalken.)	1 kap 1 § Naturvårdsverkets föreskrifter om skydd mot mark- och vatten-förorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor (NFS 2021:10), 26 kap 3 § miljöbalken, 2 kap 31 och 32 §§ miljö-tillsynsförordningen (2011:13)	Avgiftsnivå 4
FLUORERADE VÄXTHUSGASER		
Tillsyn		
Underrättelse och samråd innan installation eller konvertering sker av sådan utrustning som innehåller 14 ton koldioxidekvivalenter f-gas eller mer, om valet av utrustning och köldmedium inte behandlas inom ramen för en ansökan om tillstånd eller en anmälan enligt 9 kap miljöbalken.	14 § förordning (2016:1128) om fluorerade växthus-gaser, 2 kap 31 och 32 §§ miljötillsyns-förordningen (2011:13)	Avgiftsnivå 4
Rapport om det under någon del av ett kalenderår finns minst 14 ton koldioxidekvivalenter i en stationär anläggning eller i en mobil utrustning som omfattas av läckagekontroll enligt 11 § eller enligt artikel 3.3 andra stycket och 4.1-4.3 i EU-förordningen om f-gaser.	15 § förordning (2016:1128) om fluorerade växthusgaser, 2 kap 31 och 32 §§ miljötillsyns-förordningen (2011:13)	Avgiftsnivå 4
Övrig tillsyn av fluorerade växthusgaser, som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2.	2 kap 31 och 32 §§ miljötillsynsför-ordningen (2011:13)	Avgiftsnivå 4
OZONNEDBRYTANDE ÄMNEN		
Tillsyn		
Utrustning i motorfordon, flyg och tåg som innehåller kontrollerade ämnen.	Förordning (EU) nr 517/2014, förordning (EG) nr 1005/2009, 2 kap 31 § p 6 miljötillsyns-förordningen (2011:13)	Avgiftsnivå 4

Verksamhet där ozonnedbrytande ämne används för laboratorie- och analysarbeten som betraktas som viktiga enligt bilagan till Kommissionens förordning (EU) nr 291/2011 , som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2.	Förordning (EG) 1005/2009, förordning (EG) nr 291/2011, 2 kap 31 § p 5 miljötillsyns-förordningen (2011:13)	Avgiftsnivå 4
VÄXTSKYDDSMEDEL		
Prövning av ansökan		
Ansökan om särskilt tillstånd till yrkesmässig användning av växtskyddsmedel 1. inom idrotts- och fritidsanläggningar, 2. vid planerings- och anläggningsarbeten, 3. på vägområden samt grusytor och andra mycket genomsläppliga ytor, och 4. på ytor av asfalt, betong eller andra hårdgjorda material.	2 kap 40 och 40 a §§ förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel	Avgiftsnivå 4
Ansökan om tillstånd att yrkesmässigt använda växtskyddsmedel utomhus inom ett vattenskyddsområde som har inrättats före den 1 januari 2018 eller där föreskrifterna inte har ändrats efter den 1 januari 2018.	6 kap 1 och 2 §§ Naturvårdsverkets föreskrifter om spridning och viss övrig hantering av växtskyddsmedel (NFS 2015:2), 2 kap 36 § 2 st förordningen(2014:425) om bekämpningsmedel och 7 kap 22 § miljöbalken	Avgiftsnivå 4
Ansökan om dispens från förbudet att använda växtskyddsmedel 1. på ängs- eller betesmark som inte är lämplig att plöja men som kan användas till slåtter eller bete, 2. på skolgårdar eller gårdar till förskolor eller på lekplatser som allmänheten har tillträde till, 3. i parker eller trädgårdar eller andra områden som i första hand är avsedda att vara rekreationsområden som allmänheten har tillträde till, 4. inom koloniträdgårdsområden eller i växthus som inte används yrkesmässigt, 5. på tomtmark för bostadshus eller på krukväxter i hemträdgårdsmiljö, eller 6. på växter inomhus utom i produktionslokaler, lagerlokaler och liknande lokaler.	2 kap 37 och 39 §§ förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel	Avgiftsnivå 4
Handläggning av anmälan		
Anmälan om yrkesmässig användning av växtskyddsmedel.	2 kap 41 och 41a §§ förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel	Avgiftsnivå 4

Tillsyn		
Underrättelse vid olyckor då en större mängd växtskyddsmedel läckt ut eller kan befaras läcka ut.	9 kap 1 § Naturvårdsverkets föreskrifter om spridning och viss övrig hantering av växtskyddsmedel (NFS 2015:2), 2 kap 31 § p 5 och 2 kap 32 § 1 st p 2b miljötillsyns-förordningen (2011:13) ...	Avgiftsnivå 4
Underrättelse om vattentäkt, grundvatten eller en sjö eller ett vattendrag befaras bli förorenat av växtskyddsmedel.	9 kap 3 § Naturvårdsverkets föreskrifter om spridning och viss övrig hantering av växtskyddsmedel (NFS 2015:2), 2 kap 31 § p 5 och 2 kap 32 § 1 st p 2b miljötillsyns-förordningen (2011:13) ...	Avgiftsnivå 4
Övrig tillsyn av växtskyddsmedel, som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2.	2 kap 31 § p 5 miljö-tillsynsförordningen (2011:13)	Avgiftsnivå 4
BIOCIDPRODUKTER		
Prövning av ansökan		
Ansökan om undantag från bestämmelserna om information och underrättelse i 4 kap 1-3 §§ Naturvårdsverkets föreskrifter om spridning av vissa biocidprodukter (NFS 2015:3). Gäller inte biocidprodukter som innehåller nematoder, insekter eller spindeldjur.	1 kap 1 § och 4 kap 4 § Naturvårdsverkets föreskrifter om spridning av vissa biocidprodukter (NFS 2015:3)	Avgiftsnivå 4
Tillsyn		
~~Underrättelse i samband med spridning av biocidprodukt på en plats som allmänheten har tillträde till, som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2. Gäller inte biocidprodukter som innehåller nematoder, insekter eller spindeldjur.~~	~~1 kap 1 § och 4 kap 2 § Naturvårdsverkets föreskrifter om spridning av vissa biocidprodukter (NFS 2015:3),~~ ~~2 kap 31 § p 5 miljö-tillsynsförordningen (2011:13)~~	~~Avgiftsnivå 4~~
Övrig tillsyn av biocidprodukter, som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2. Gäller inte biocidprodukter som innehåller nematoder, insekter eller spindeldjur.	Naturvårdsverkets föreskrifter om spridning av vissa biocidprodukter (NFS 2015:3), 2 kap 31 § p 5 miljötillsynsförordningen (2011:13)	Avgiftsnivå 4
PCB		

Prövning av ansökan		
Anökan om dispens från kravet om avlägsnande av PCB-produkt i byggnader och anläggningar och som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2.	17 b § förordningen (2007:19) om PCB m.m.	Avgiftsnivå 4
Handläggning av anmälan		
Anmälan om avlägsnande av fogmassa eller halkskyddad golvmassa enligt 17, 17 a eller 17 b § förordning (2007:19) om PCB m.m. och som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2	18 § förordningen (2007:19) om PCB m.m.	Avgiftsnivå 4
Tillsyn		
Övrig tillsyn av PCB-varor och PCB-produkter som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2.	Förordningen (2007:19) om PCB m.m., 26 kap 3 § 3 st miljöbalken, 2 kap 31 § p 5 miljö-tillsynsförordningen (2011:13)	Avgiftsnivå 4
KOSMETISKA PRODUKTER		
Tillsyn		
Kosmetiska produkter, de uppgifter som enligt artiklarna 24, 25.1, 25.5 första stycket, 26, 27.1 och 27.5 i förordning (EG) nr 1223/2009 ska skötas av behörig myndighet, samt rådgöra med Läkemedelsverket innan åtgärder vidtas enligt artikel 27.1 i förordningen.	Förordning (EG) nr 1223/2009, 2 kap 34 § miljötillsyns-förordningen (2011:13)	Avgiftsnivå 4
Marknadskontroll i fråga om kosmetiska produkter med fullgörande av de uppgifter som anges i 1 kap 5 § 3 st p 1 i miljötillsynsförordningen genom att inrätta lämpliga förfaranden enligt artikel 18.2 i förordning (EG) nr 765/2008 för att a) följa upp klagomål och rapporter om risker relaterade till produkter som omfattas av harmoniserad gemenskapslagstiftning, b) bevaka olyckor och hälsoskador som dessa produkter misstänks ha orsakat, c) kontrollera att korrigerande åtgärder har vidtagits, d) följa upp vetenskaplig och teknisk kunskap i säkerhetsfrågor.	Förordning (EG) nr 1223/2009, 2 kap 35 § 1 st miljötillsynsförordningen (2011:13), artikel 18.2 förordning (EG) nr 765/2008	Avgiftsnivå 4
ÖVRIGT AVSEENDE KEMISKA PRODUKTER		
Tillsyn		

Primärleverantörers hantering av kemiska produkter, biotekniska organismer och varor som inte innebär utsläppande på marknaden, som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2.	2 kap 32 § miljö-tillsynsförordningen (2011:13)	Avgiftsnivå 4
Hantering av kemiska produkter, biotekniska organismer och varor i andra verksamheter än miljöfarliga verksamheter enligt 9 kap miljöbalken, utom den tillsyn som Kemikalieinspektionen utövar över primärleverantörers utsläppande på marknaden	2 kap 31 § p 5 miljö-tillsynsförordningen (2011:13)	Avgiftsnivå 4
Övrig tillsyn av kemiska produkter, som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2.	1 kap 19 och 20 §§, 2 kap 32 § samt 2 kap 19 § p 7-9, p 11-14, p 16, p 17, p 19 miljö-tillsynsförordningen (2011:13), 26 kap 3 § 3 st miljöbalken	Avgiftsnivå 4
AVGIFT FÖR VISS ÖVRIG VERKSAMHET		
ÄRENDEN OM ALLMÄNNA HÄNSYNSREGLER ENLIGT 2 KAP MILJÖBALKEN		
Tillsyn		
Hushållning med energi samt användning av förnyelsebara energikällor, i verksamhet eller vid vidtagande av åtgärd som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2.	2 kap 5 § samt 26 kap 3 § 3 st miljöbalken	Avgiftsnivå 4
I verksamhet eller vid vidtagande av åtgärd som inte omfattas av fast avgift i taxebilaga 2, utnyttja möjligheterna att 1. minska mängden avfall, 2. minska mängden skadliga ämnen i material och produkter, 3. minska de negativa effekterna av avfall, och 4. återvinna avfall.	2 kap 5 § samt 26 kap 3 § 3 st miljöbalken	Avgiftsnivå 4
Övrig tillsyn över att miljöbalkens hänsynsregler efterlevs, i verksamhet eller vid vidtagande av åtgärd som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2.	2 kap 2-4 §§ miljöbalken 26 kap 3 § 3 st miljöbalken	Avgiftsnivå 4
ÄRENDEN ENLIGT 7 OCH 12 KAP MILJÖBALKEN		
Prövning av ansökan		
Ansökan om dispens från strandskyddsföreskrifter	7 kap 18 b § miljöbalken	Avgiftsnivå 4
Ansökan om tillstånd till verksamhet eller åtgärd som inte får utföras utan tillstånd enligt föreskrifter för natur- eller kulturreservat eller vattenskyddsområde.	Gällande föreskrifter	Avgiftsnivå 4

Ansökan om tillstånd till åtgärd som är förbjuden för att den strider mot syftet med det tilltänkta skyddet av ett område eller föremål som omfattas av ett interimistiskt beslut meddelat av kommunen enligt 7 kap 24 §.	7 kap 24 § miljöbalken	Avgiftsnivå 4
Ansökan om dispens eller undantag från föreskrifter för natur- eller kulturreservat, naturminne, djur- och växtskyddsområde eller vattenskyddsområde.	Gällande föreskrifter, 7 kap 7 § miljöbalken, 9 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.	Avgiftsnivå 4
Ansökan om nya eller ändrade villkor i ett beslut om tillstånd eller dispens avseende natur- eller kulturreservat, naturminne, djur- och växtskyddsområde eller vattenskyddsområde.	Gällande föreskrifter, 7 kap 7 § miljöbalken, 9 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.	Avgiftsnivå 4
Ansökan om dispens från förbudet att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som kan skada naturmiljön i ett biotopskyddsområde.	7 kap 11 § 2 st miljöbalken, 1 kap 19 och 20 §§ samt 2 kap 8 § miljötillsyns-förordningen (2011:13)	Avgiftsnivå 4
Ansökan om undantag från bestämmelserna i 23 §, 23 a §, 24 § p 2 och p 3, 25 §, 28 a §, 28 b § och 28 d § i jordbruksverkets föreskrifter SJVFS 2015:21 om omständighet har uppstått som verksamhetsutövaren varken kunnat eller borde ha förutsett och inte heller kunnat påverka och som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2	36 § föreskrifter om ändring i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2021:31) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring (SJVFS 2015:21), 1 kap 19 och 20 §§ samt 2 kap 8 § p 7 miljö-tillsynsförordningen (2011:13)	Avgiftsnivå 4
Handläggning av anmälan		
Anmälan om en verksamhet eller åtgärd inom natur- eller kulturreservat eller vattenskyddsområde som kräver anmälan enligt föreskrifter meddelade för natur- eller kulturreservat eller vattenskyddsområde.	Gällande föreskrifter	Avgiftsnivå 4
Anmälan för samråd av en åtgärd som inte omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt andra bestämmelser i miljöbalken och som kan komma att väsentligt ändra naturmiljön.	12 kap 6 § miljbalken	Avgiftsnivå 4
Tillsyn		

1. naturreservat, kulturreservat, naturminnen och vattenskyddsområden som har beslutats av kommunen, 2. biotopskyddsområden som har beslutats av kommunen, 3. djur- och växtskyddsområden som kommunen har meddelat föreskrifter om enligt 7 kap. 12 § miljöbalken, 4. strandskyddet, utom den tillsyn som omfattas av länsstyrelsens ansvar enligt 7 § 2, och 5. områden och föremål som omfattas av ett interimistiskt beslut meddelat av kommunen enligt 7 kap. 24 § miljöbalken.	2 kap 9 § miljö-tillsynsförordningen	Avgiftsnivå 4
Verksamhet som berörs av föreskrifter i fråga om 1. begränsningar av antalet djur i ett jordbruk, 2. försiktighetsmått för gödselhanteringen, och 3. växtodlingen och som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2.	12 kap 10 § miljö-balken, 2 kap 32 § miljötillsyns-förordningen (2011:13)	Avgiftsnivå 4
Tillsyn av skyddade områden enligt 7 kap miljöbalken som har beslutats av länsstyrelsen, om länsstyrelsen har överlåtit uppgiften att utöva tillsyn.	1 kap 19 och 20 §§ samt 2 kap 8 § miljötillsynsförord-ningen (2011:13)	Avgiftsnivå 4
Övrig tillsyn av skötsel av jordbruksmark och annan markanvändning i jordbruket och som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2.	2 kap 8 § p 7 samt 1 kap 19 och 20 §§ miljötillsyns-förordningen (2011:13) eller 26 kap 3 § 3 st miljöbalken	Avgiftsnivå 4
ÄRENDEN OM VERKSAMHETER SOM ORSAKAR MILJÖSKADOR ENLIGT 10 KAP MILJÖBALKEN		
Handläggning av anmälan		
Anmälan om att vidta en avhjälpandeåtgärd med anledning av en föroreningsskada.	10 kap 1 § miljöbalken, 28 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	Avgiftsnivå 4
Tillsyn		

Underrättelse om upptäckt av en förorening på en fastighet och föroreningen kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.	10 kap 11 § miljöbalken	Avgiftsnivå 4
Underrättelse om upptäckt av en överhängande fara för att en verksamhet eller åtgärd medför en allvarlig miljöskada.	10 kap 12 och 14 §§ miljöbalken	Avgiftsnivå 4
Underrättelse om upptäckt av att en allvarlig miljöskada har uppstått.	10 kap 13 och 14 §§ miljöbalken	Avgiftsnivå 4
Föroreningsskador som inte omfattas av länsstyrelsens ansvar enligt 2 kap. 29 § första stycket 3 miljötillsynsförordningen.	2 kap 31 § p 3 miljö-tillsynsförordningen (2011:13), 26 kap 3 § 3 st miljöbalken	Avgiftsnivå 4
Andra miljöskador enligt 10 kap. 1 § miljöbalken, om skadorna har orsakats av en verksamhet eller åtgärd som den kommunala nämnden har tillsynsansvaret för.	2 kap 31 § p 4 miljö-tillsynsförordningen (2011:13), 26 kap 3 § 3 st miljöbalken	Avgiftsnivå 4
ÄRENDEN ENLIGT 15 KAP MILJÖBALKEN		
Prövning av ansökan		
Ansökan om dispens från förbudet att hantera avfall när kommunen ska ansvara för en viss hantering av avfall.	15 kap 25 § p 1 miljöbalken	Avgiftsnivå 4
Ansökan om tillstånd från en fastighetsinnehavare att på fastigheten själv återvinna eller bortskaffa avfall även om ett sådant tillstånd inte krävs.	15 kap 25 § p 2 miljöbalken	Avgiftsnivå 4
Ansökan om tillstånd till eget omhändetagande av eget slam från slamavskiljare/reningsverk eller uttjänt fosformaterial	5 kap 15 § avfallsförordningen (2020:614), 9 kap 2§ avfallsförordningen (2020:614),	Avgiftsnivå 2
Ansökan om tillstånd för kompostering av latrin vid fastighet	5 kap 15 § avfallsförordningen (2020:614), 9 kap 2§ avfallsförordningen (2020:614),	Avgiftsnivå 2
Ansökan om förlängt tömningsintervall för slam eller fosforfiltermaterial från enskild avloppsanläggning.	9 kap 2 § avfallsförordning (2020:614)	Avgiftsnivå 2
Ansökan om uppehåll i hämtning, gemensam behållare, befrielse från skyldighet att lämna avfall till kommunen enligt kommunens föreskrifter om avfallshantering	9 kap 2 § avfallsförordning (2020:614)	Avgiftsnivå 2
Ansökan om dispens avseende bygg- och rivningsavfall från kravet om utsortering i 3 kap. 10 § avfallsförordningen och från kravet att brännbart avfall ska sorteras ut och förvaras skilt från annat avfall i 3 kap. 12 § avfallsförordningen	3 kap 15 § avfallsförordning (2020:614)	Avgiftsnivå 4
Övriga ansökningar	9 kap 1-2 §§ avfallsförordningen (2020:614)	Avgiftsnivå 4

Handläggning av anmälan		
Anmälan från fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare att på fastigheten själv kompostera eller på annat sätt behandla annat avfall än trädgårdsavfall som kommunen ansvarar för enligt 15 kap. 20 §MB	5 kap 15 § avfallsförordningen (2020:614)	Avgiftsnivå 1
Anmälan från fastighetsinnehavare att enligt kommunens föreskrifter om avfallshantering på fastigheten själv återvinna eller bortskaffa avfall.	9 kap 2 § avfallsförordningen (2020:614)	Avgiftsnivå 2
Anmälan enligt kommunens föreskrifter om avfallshantering om uppehåll i hämtning, gemensam behållare, befrielse från hämtning av avfall.	9 kap. 2 § avfallsförordningen (2020:614)	Avgiftsnivå 4
Övriga anmälningar enligt kommunens föreskrifter om avfallshantering.	9 kap 1 och 2 §§ avfallsförordningen (2020:614)	Avgiftsnivå 4
Tillsyn		
Avfallshantering, som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2.	26 kap 3 § 3 st miljöbalken	Avgiftsnivå 4
ÄRENDEN ENLIGT STRÅLSKYDDSLAGEN		
Handläggning av anmälan om kosmetiska solarier		Avgiftsnivå 4
Tillsyn av verksamheter med kosmetiska solarier		Avgiftsnivå 4
Tillsyn av radonhalt i bostäder och lokaler som allmänheten har tillträde till		Avgiftsnivå 4

§ 81/2025

Revidering av taxa för prövning och tillsyn enligt miljöbalken samt strålskyddslagen (MOBNM-2025-163) (Dnr MOBN2025/0024)

Sammanfattning

För att säkerställa tydlig och transparent information till medborgare och företagare föreslås en mindre revidering av den nuvarande taxan för prövning och tillsyn enligt miljöbalken samt strålskyddslagen. Syftet med denna revidering är att förtydliga att timtaxan indexregleras varje år. Detta kommer att bidra till en bättre förståelse för hur taxorna justeras och underlätta för både medborgare och företagare att planera sina kostnader. Dessutom kommer effektiviseringen av handläggningen att bidra till en snabbare och mer effektiv service.

Lagstöd för att ta ut avgifter finns i 2 kap. 5 § kommunallagen. Kommuner och regioner får ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som de tillhandahåller. För tjänster och nyttigheter som de är skyldiga att tillhandahålla får dock avgifter endast tas ut om det följer av lag eller annan författning. Enligt miljöbalken 27 kap. 1 § får kommunfullmäktige meddela föreskrifter om avgifter gällande prövning och tillsyn enligt miljöbalken och förordningar inom balkens tillämpningsområde.

Enligt 8 kap 14 § strålskyddsförordningen (2018:506) får kommunfullmäktige meddela föreskrifter om avgifter för den tillsyn som den kommunala nämnden utövar.

För att förtydliga informationen föreslås att man lägger till för vilket år den beslutade taxan gäller samt att en förtydligande text i anslutning till avgiften införs: ”Timtaxan kan komma att justeras årligen i enlighet med förändringar i prisindex för kommunal verksamhet (PKV).”

Genom att även göra följande revideringar i bilaga 1 görs ytterligare förtydliganden gentemot medborgarna:

- Ett förtydligande om fast avgift för ansökan om förlängt tömningsintervall för avfall från enskilt avlopp.
- Avgift för underrättelse i samband med biocidprodukt tas bort från taxan.

Den föreslagna revideringen av taxan ligger i linje med kommunens kommunikationspolicy, som betonar vikten av god kommunikation som ett ledningsverktyg. Genom att tydliggöra att timtaxan indexregleras årligen skapas en mer transparent och förutsägbar information för både medborgare och företag, vilket bidrar till ökat förtroende för kommunen.

Verksamhetens förslag till beslut är att föreslagen revidering i taxebestämmelserna för prövning och tillsyn enligt miljöbalken samt strålskyddslagen antas liksom ändringarna i bilaga 1.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Revidering av taxa för prövning och tillsyn enligt miljöbalken samt strålskyddslagen (MOBNM-2025-163)
Bilaga Taxebestämmelser miljöbalken 2025
Bilaga Taxebilaga 1

Sammanträdesprotokoll

Förslag till Kommunfullmäktige

Föreslagen revidering i taxebestämmelserna för tillsyn och prövning för prövning och tillsyn enligt miljöbalken samt strålskyddslagen antas.

Förslagen revidering i taxebilaga 1 antas.

_____

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Therese Brattfors

2025-07-23

Markanvisningsavtal berörande Diseröd 1:1 och Diseröd 1:127 (Dnr KS2015/1643-77)

Sammanfattning

Förvaltningen fick i januari 2015 uppdrag av kommunstyrelsen att genomföra en markanvisningstävling för detaljplaneområdet Disekulla med skolområde, del av Diseröd 1:1. Detaljplanen vann laga kraft den 14 juni 2017. Under åren 2021–2023 har två flerbostadshus uppförts inom den nordvästra delen av detaljplaneområdet av Oxhagen Utveckling AB, som vid den tidpunkten var ett projektbolag mellan HåPe Boendeutveckling AB och Ulricehamns Betongindustri AB. Inom detaljplaneområdet återstår idag ett område för bebyggelse av bostäder, vidare kallat exploateringsområdet.

Inom exploateringsområdet har det tidigare upprättats ett marköverlåtelseavtal med Diseröd Projekt AB för att uppföra cirka 50 bostadsrätter i flerbostadshus. Marköverlåtelseavtalet antogs av kommunfullmäktige 2017-05-18 (KF § 96/2017) och hävdes därefter genom beslut av kommunstyrelsen 2019-05-22 (KS § 149/2019) med anledning av att det var svårt för Diseröd Projekt AB att uppnå den försäljningsgrad som krävdes för att bygga bostäderna.

Förvaltningen fick i uppdrag av kommunstyrelsen 2019-05-22 (KS § 149/2019) att inom sex månader upprätta ett nytt marköverlåtelseavtal med Diseröd Projekt AB. Då Diseröd Projekt AB inte planerade för byggnation förrän tidigast år 2022 var det lämpligare att upprätta ett markanvisningsavtal. Diseröd Projekt AB hade vid tidpunkten för när markanvisningsavtalet skulle upprättas planerat att sälja projektbolaget Diseröd Projekt AB till Håpe Boendeutveckling AB (nuvarande bolagsnamn HP Boende AB) efter att markanvisningsavtalet godkändes i kommunstyrelsen.

Ett markanvisningsavtal upprättades med Diseröd Projekt AB vilket godkändes genom beslut i kommunstyrelsen 2019-12-11 § 440/2019. Markanvisningsavtalet upphörde att gälla 2022-12-31 med anledning av att inget marköverlåtelseavtal tecknades mellan kommunen och Diseröd Projekt AB. Kommunen och HP Boende AB har därefter fört en dialog om att upprätta ett förslag på marköverlåtelseavtal för exploateringsområdet. En dagvattenrapport har kommit fram till att det finns risk att det blir grundvattenpåverkan på omkringliggande fastigheter vid bebyggelse av flerbostadshus. HP Boende AB har framför att de är intresserade av att i stället pröva möjligheten att uppföra radhus inom exploateringsområdet.

HP Boende AB har meddelat till förvaltningen att de vill att Disebyggaren tre ekonomisk förening, org. nr 769640–7183, anges som avtalspart i markanvisningsavtalet då det är den ekonomiska förening som de senare vill bebygga exploateringsområdet med.

Ett förslag på markanvisningsavtal har tagits fram mellan kommunen och Disebyggaren tre ekonomisk förening för det aktuella exploateringsområdet. Köpeskillingen anger en preliminär intäkt till kommunen om cirka 3,8 miljoner.

Juridisk bedömning

Markanvisningsavtalet har upprättats i enlighet med tillämpliga lagrum, exempelvis Lag (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar.

Den kommunala likabehandlingsprincipen skall vara rådande norm vid försäljning av kommunal mark och att kommunallagen förbjuder stöd till enskilda. EU:s statsstödsregler ska säkerställa att kommunen inte skall sälja fast egendom till ett pris som understiger marknadspriset. Inför upprättande av markanvisningsavtalet har en värdering av den aktuella byggrättens marknadsvärde gjorts av en oberoende auktoriserad fastighetsvärderare. Det angivna priset i markanvisningsavtalet är satt utifrån värdet från värderingen, de slutliga förutsättningarna för försäljningen sker vid tecknande av marköverlåtelse- och genomförandeavtal.

Avtalets innehåll har stämts av med kommunjurist.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen fick i januari 2015 uppdrag av kommunstyrelsen att genomföra en markanvisningstävling för detaljplaneområdet Disekulla med skolområde, del av Diseröd 1:1. Detaljplanen vann laga kraft den 14 juni 2017. Under åren 2021–2023 har två flerbostadshus uppförts inom den nordvästra delen av detaljplaneområdet. Flerbostadshusen uppfördes med bakgrund av tidigare marköverlåtelseavtal, beslut i utskottet för samhälle och utveckling 2019-12-19 (§ 157/2019) till Oxhagen Utveckling AB. Oxhagen Utveckling AB var vid den tidpunkten ett projektbolag mellan HåPe Boendeutveckling AB och Ulricehamns Betongindustri AB. Inom detaljplaneområdet återstår idag ett område för bebyggelse av bostäder, vidare kallat exploateringsområdet. Se orienteringsbild över exploateringsområdet nedan.

Diserödsvägen
Prästvägen
Rönnvägen
Ekvägen
Almvägen
Rönnvägen
Rönnvägen
Ekvägen
Prästvägen
Mölnarvägen
Rönnvägen
Rönnvägen
Rönnvägen
Rönnvägen
Prästvägen
Prästvägen
Rönnvägen
Rönnvägen
Rönnvägen
Rönn

Marköverlåtelseavtalet antogs av kommunfullmäktige 2017-05-18 (KF § 96/2017). Marköverlåtelseavtalet hävdes därefter genom beslut av kommunstyrelsen 2019-05-22 (KS § 149/2019) med anledning av att det var svårt för Diseröd Projekt AB att uppnå den försäljningsgrad som krävdes för att bygga bostäderna.

Förvaltningen fick i uppdrag av kommunstyrelsen 2019-05-22 (KS § 149/2019) att inom sex månader upprätta ett nytt marköverlåtelseavtal med Diseröd Projekt AB. Då Diseröd Projekt AB inte planerade för byggnation förrän tidigast år 2022 var det lämpligare att upprätta ett markanvisningsavtal. Ett markanvisningsavtal är ett avtal mellan kommunen och en exploatör som ger exploatören ensamrätt att under två år, under givna villkor, förhandla med kommunen om en överlåtelse av det markanvisade markområdet. Diseröd Projekt AB hade vid tidpunkten för när markanvisningsavtalet skulle upprättas planerat att sälja projektbolaget Diseröd Projekt AB till Håpe Boendeutveckling AB (nuvarande bolagsnamn HP Boende AB) efter att markanvisningsavtalet godkändes i kommunstyrelsen.

Ett markanvisningsavtal upprättades med Diseröd Projekt AB vilket godkändes genom beslut i kommunstyrelsen 2019-12-11 § 440/2019. Markanvisningsavtalet upphörde att gälla 2022-12-31 med anledning av att inget marköverlåtelseavtal tecknades mellan kommunen och Diseröd Projekt AB. Kommunen och HP Boende AB har därefter fört en dialog om att upprätta ett förslag på marköverlåtelseavtal för exploateringsområdet.

Den aktuella detaljplanen för Disekulla med skolområde, del av Diseröd 1:1, tillåter en bostadsbebyggelse i upp till fyra våningar inom exploateringsområdet. Under exploatörens HP Boende AB:s förberedande arbete för att möjliggöra den exploateringsgrad som detaljplanen anger har en utförd dagvattenrapport kommit fram till att det finns risk att det blir grundvattenpåverkan på omkringliggande fastigheter vid bebyggelse av flerbostadshus. Bland annat vid pålning när borrning sker genom friktionsjordlagret (grundvattenmagasinet) som finns mellan lera och berg.
Under de rådande förutsättningarna har HP Boende AB framfört att de i stället är positiva till att pröva om det i stället kan vara möjligt att uppföra radhus inom exploateringsområdet, vilket innebär en lägre exploateringsgrad och med troligen färre markåtgärder än vad som krävs vid bebyggelse av flerbostadshus. HP Boende AB har skissat på en möjlig exploatering med cirka 18 radhus. HP Boende AB har framfört att de vill att Disebyggaren tre ekonomisk förening, org. nr 769640–7183, anges som avtalspart i markanvisningsavtalet då det är den ekonomiska förening som de vill bebygga exploateringsområdet med.

Ett förslag på markanvisningsavtal har tagits fram mellan kommunen och Disebyggaren tre ekonomisk förening för det aktuella exploateringsområdet. Markanvisningsavtalets syfte är att ange förutsättningar och villkor avseende kommande marköverlåtelse och exploatering. De slutliga förutsättningarna för marköverlåtelsen och exploateringen ska regleras i marköverlåtelse- och genomförandeavtal, som ersätter markanvisningsavtalet.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Kommunfullmäktiges strategiska resultatmål nr 6: Hållbar samhällsutveckling genom ökad samordning mellan infrastruktur och byggnation i hela kommunen
Aktuellt exploateringsområde är lokaliserat i direkt anslutning till befintlig utbyggd infrastruktur inom serviceorten Diseröd, till exempel vägar och vatten- och avloppsnät.

Kommunstyrelsens resultatmål nr 9: Planeringsberedskap skall finnas för bostäder, verksamhetsmark och handel
Exploateringsområdet är sedan år 2017 detaljplanelagt för bostäder, genom tecknande av markanvisningsavtal möjliggörs en kommande utbyggnation av nya bostäder.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

I markanvisningsavtalet beskrivs att Exploatören avser att uppföra radhus. Då exploateringsområdet är lokaliserat i centrala Diseröd med närhet till skola, idrottshall, service och

kollektivtrafik bedöms mål nr 11 i Agenda 2030 ”Hållbara städer och samhällen” uppfyllas vid en utbyggnation av bostäder inom markområdet.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Förvaltningen har tagit fram berört markanvisningsavtal utifrån kommunens styrdokument ”Riktlinjer för markanvisning och exploateringsavtal och medfinansieringsersättning”, KS2019/0931.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Kommande markförsäljning leder till exploateringsintäkter som bidrar till kommunens framtida utveckling. En markanvisning ger Exploatören en ensamrätt att, under två år, förhandla med kommunen om köp av berört exploateringsområde. Detta får till följd att andra bostadsutvecklare under denna tidsperiod inte får möjlighet att föra diskussioner med kommunen om etablering på aktuell plats. En markanvisning är tänkt att följas av en kommande markförsäljning till Exploatören.

Bedömning ur brukarperspektiv bedöms inte vara relevant i aktuellt ärende.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Denna rubrik bedöms inte relevant i detta ärende.

Ekonomisk bedömning

Upplåtelseformen för föreslagna bostäder på Disekulla föreslås bli bostadsrätter i radhusform.

Köpeskillingen i markanvisningsavtalet är 1500 kr/kvm BTA och föreslås i avtalet att gälla under ett år från att markanvisningsavtalet vunnit laga kraft. Om inget marköverlåtelse- och genomförandeavtal har tecknats inom ett år från att markanvisningsavtalet vunnit laga kraft föreslås i avtalet att en ny värdering av marknadsvärdet för markområdet ska utföras. Köpeskillingen om 1500 kr/kvm BTA är baserad på en byggrättsvärdering utförd av en oberoende auktoriserad fastighetsvärderare. Beroende på antalet radhus som ryms inom exploateringsområdet innebär köpeskillingen en preliminär intäkt till kommunen om cirka 3,8 miljoner kronor.

Kommunen kommer inte att få några kostnader för framtida drift och underhåll av allmän plats eftersom huvudmannaskapet i detaljplanen är enskilt.

Förslag till beslut

1. Föreslaget markanvisningsavtal mellan kommunen och Disebyggaren tre ekonomisk förening, org. nr 769640–7183, godkänns.
2. Kommundirektören och Kommunstyrelsens ordförande får i uppdrag att underteckna föreslaget markanvisningsavtal.

Tomas Turnéus
Verksamhetschef Planering och Projekt

Mirsad Radoncic
T.f Sektorchef Samhällsbyggnad

Expedieras till: carolina@hpboende.se

För kännedom till: Therese Brattfors, Planering, mark och exploatering/Samhälle och utveckling
Pernilla Attnäs Björk, Planering, mark och exploatering/Samhälle och utveckling

Dnr: KS2015/1643

Mellan **Disebyggaren tre ekonomisk förening**, org.nr: 769640–7183, Oxtorgsgatan 3 Box Hp, 553 17 Jönköping, nedan kallad Exploatören, och **Kungälvs kommun**, org.nr 212000–1371, 442 81 Kungälv, nedan kallad Kommunen, gemensamt kallade Parterna, träffas härmed följande

MARKANVISNINGSAVTAL

(nedan kallat Avtalet)

Avseende område av fastigheten Diseröd 1:1 och Diseröd 1:127 i Kungälvs kommun.

Till Avtalet hör bilagda handlingar:

Bilaga 1: Karta över markanvisat område

A. BAKGRUND OCH FÖRUTSÄTTNINGAR

A1. Bakgrund och syfte

Exploatören avser att inom området uppföra bostäder i form av radhus inom detaljplan för Disekulla och Diserödsskolan inom Diseröd 1:1 mfl, Kungälvs kommun.

Avtalet reglerar villkoren för markanvisning till Exploatören för markområdet.
Marköverlåtelse- och genomförandeavtal, som är mer detaljerade och reglerar marköverlåtelse och genomförande, planeras att tecknas längre fram i processen.

A2. Område och förutsättningar

Det markområde som omfattas av Avtalet utgörs av del av fastigheten Diseröd 1:1 samt fastigheten Diseröd 1:127 i Kungälvs kommun, se markerat område på bilaga 1. Markanvisningsområdet kallas nedan Området.

Inom del av Området, angränsande till Prästvägen, har Trafikverket vägrätt vilket innebär att Trafikverket har rätt att använda marken inom vägområdet och inga byggnader eller anläggningar får uppföras inom Trafikverkets vägrättsområde.

Avtalet omfattar också sådana åtgärder utanför Området som föranleds av Exploatörens byggnation.

B. DETALJPLAN

B1. Beskrivning

För Området gäller detaljplan för Disekulla och Diserödskolan, antagen 2017-02-02 och lagakraftvunnen 2017-06-14.

B2. Plankostnad

Plankostnader har erlagts av tidigare exploatör och ingår ej i köpeskillingen.

B3. Plan- och bygglovsavgift

När Exploatören har erlagt köpeskillingen enligt kommande marköverlåtelse- och genomförandeavtal ska Exploatören inte betala planavgift i samband med bygglov för byggnation inom berörd detaljplan. Exploatören betalar däremot bygglovsavgift enligt vid debiteringstillfället gällande taxa.

C. MARKANVISNING

C1. Markanvisning

Kommunen markanvisar härmed Området till Exploatören som därmed ges en exklusiv rätt under en tid av två år från att Avtalet är giltigt att ensam förhandla med Kommunen om att teckna kommande marköverlåtelse- och genomförandeavtal och därefter bli ägare och exploatör till Området.

D. KÖPEVILLKOR I KOMMANDE MARKÖVERLÅTELSE- OCH GENOMFÖRANDEAVTAL

D1.1 Köpeskilling

Köpeskillingen för Området är 1500 kr/kvm BTA (fristående förrådsbyggnader ingår inte) och gäller under ett år från att Avtalet vunnit laga kraft. Om inget marköverlåtelse- och genomförandeavtal har tecknats inom ett år från att Avtalet vunnit laga kraft ska en ny värdering av marknadsvärdet för Området utföras. Värderingen ska beställas av Kommunen och ska värderas av en oberoende auktoriserad värderare. Exploatörens intention är att bygga cirka 18 radhus i bostadsrättsform.

Den angivna köpeskillingen ovan är baserad på byggrättsvärdet för radhus (bostadsrätt eller äganderätt). Om annan bostadsbebyggelse än radhus i bostadsrättsform eller äganderätt blir aktuell gäller inte den angivna köpeskillingen.

Parterna är överens om att kommande marköverlåtelse- och genomförandeavtal kommer att reglera eventuell tilläggsköpeskilling om det slutligt beviljade och laga kraft vunna bygglovet innehåller fler antal kvm BTA (fristående förrådsbyggnader ingår inte) än vad som redovisats och var känt vid tecknande av marköverlåtelse- och genomförandeavtalet. Tilläggsköpeskillingen ska baseras på köpeskillingen i kommande marköverlåtelse- och genomförandeavtal.

Parterna avser att i marköverlåtelse- och genomförandeavtalet reglera samtliga frågor rörande marköverlåtelsen. I marköverlåtelse- och genomförandeavtalet ska därför, utöver relevanta delar av Avtalet, regleras följande för Området:

D1.2 Köpeskillingens erläggande

- En exploateringsfastighet (vidare kallad Exploateringsfastigheten), Diseröd 1:127, har bildats
- Köpeskillingen för Exploateringsfastigheten, 10 % av den totala Köpeskillingen enligt ovan, ska erläggas inom fyra veckor efter att kommande marköverlåtelse- och genomförandeavtal godkänts och vunnit laga kraft.
- När Exploatören betalat hela köpeskillingen för Exploateringsfastigheten ska kommunen överlämna kvitterat köpebrev till Exploatören som bekräftelse på fullgjord betalning.
- Resterande marköverlåtelse av Området regleras i en separat överenskommelse om fastighetsreglering.
- Ersättningen ska erläggas senast 30 dagar efter båda Parternas undertecknande av överenskommelsen om fastighetsreglering.

D2. Fastighetsbildning

Parterna har kommit överens om att genomföra resterande del av Området genom fastighetsreglering. Kostnaden för förrättningen betalas av Exploatören. Kommunen ansöker om denna lantmäteriförrättning. Villkoren för överenskommelse om fastighetsregleringen ska biläggas marköverlåtelse- och genomförandeavtalet.

Exploatören ansöker och bekostar övriga eventuella fastighetsbildningsåtgärder, och eventuella ersättningar, rörande Exploatörens kvartersmark, som krävs för att genomföra detaljplanen.

D3. Tillträde under markanvisningen
Exploatören har rätt att efter överenskommelse med Kommunen genomföra erforderliga undersökningar inom Området under Avtalets giltighet. Om exploateringen inte fullföljes förbinder sig Exploatören att återställa marken i ursprungligt skick, om Kommunen så fordrar.

Kommunen använder delar av Området för parkering samt en hämta/lämna-slinga för Diserödskolan fram tills tecknande av marköverlåtelse- och genomförandeavtal görs och Exploatören tillträder Området.

D4. Avräkning
Kommunen svarar för skatter, räntor och andra utgifter samt inkomster för Området till den del de belöper på tiden före tillträdesdagen. Exploatören svarar för sådana kostnader och inkomster från och med formell tillträdesdag.

D5. Gatukostnader
Kostnader för utbyggnad av allmän platsmark, s.k. gatukostnader, ingår i köpeskillingen.

E. ALLMÄNNA OCH GEMENSAMMA ANLÄGGNINGAR

E1. Allmän platsmark
Huvudmannaskapet för allmän platsmark är enskilt inom detaljplanen. Anläggningar inom allmän platsmark är utbyggda.

E2. VA-anläggningar
Enligt punkt G1 i Avtalet

E3. Parkering
Parkeringsbehovet ska lösas i sin helhet inom Området. Exploatören ansvarar för att anordna och bekosta bilparkeringsplatser och cykelparkeringsplatser inom kvartersmark i enlighet med Kommunens vid var tid gällande parkeringsnorm vid bygglovsansökan. Parterna ska ha en fortsatt dialog gällande hur parkeringsbehovet ska lösas.

F. HUSBYGGNATION

F1. Husbyggnation
Exploatören ansvarar för alla åtgärder inom kvartersmark i Området.

G. TEKNISK FÖRSÖRJNING

G1. VA-anslutning
Exploatören ska ansluta till befintliga kommunala vatten, spill- och dagvattenledningar i det av Kommunen anvisade läget.

G2. Betalning av anslutningsavgift för vatten, avlopp, dagvatten
Anläggningsavgift för vatten, avlopp och dagvatten sker enligt vid varje debiteringstillfälle gällande taxa och betalas av Exploatören.

G3. Dagvatten
Exploatören ansvarar för dagvattenåtgärder inom Området, vilken ska ske enligt Kommunens gällande dagvattenplan med innehållande dagvattenpolicy vid tidpunkten för åtgärden och detaljplanens dagvattenutredning.

G4. El och fiber
Området kommer att anslutas till elnätet som ägs av Kungälv Energi AB och som kommer att byggas ut till Området. Anslutningsavgifter betalas av Exploatören efter överenskommelse med Kungälv Energi AB.

OK
RE

Området ska ges möjlighet att ansluta till fibernätet. Anslutningsavgifter betalas av Exploatören efter överenskommelse med berörd leverantör.

G5. Avfallshantering

Avfallshantering ska ske i enlighet med vid var tid gällande renhållningsordning i Kungälvs kommun.

Exploatören ansvarar för alla åtgärder inom kvartersmark i Området.

H. GENOMFÖRANDE

H1. Tidplan, vite

Färdigställande av byggnation med mera kommer närmare att regleras i kommande marköverlåtelse- och genomförandeavtal.

Exploatören är medveten om att Kommunen i kommande marköverlåtelse- och genomförandeavtal kommer att ställa krav på att byggnation påbörjas inom en viss tid. Om byggnation inte har påbörjats inom den avtalade tiden ska Exploatören erlägga ett löpande vite till Kommunen. Fullständiga villkor för detta kommer att regleras i kommande marköverlåtelse- och genomförandeavtal.

H2. Organisation för genomförande

Parterna är överens om att genomförande av exploateringen ska ske genom samverkan och samarbete. Parterna ska löpande hålla varandra informerade om vad som händer i projektet.

Exploatören ska tillsätta de resurser som erfordras för att delta i samordningen och samarbetet.

H3. Markförhållanden

Vid förekomst av markföroreningar genomförs och bekostas sanering inklusive bortforsling av Exploatören. En markmiljöundersökning ska genomföras och bekostas av Exploatören. Kommunen, i samråd med Exploatören, bedömer sedan saneringskostnaden. Denna kostnad ska dras av från värderingen.

Kommunen informerar om att det i marken inom Kungälvs kommun kan finnas naturlig förekomst av exempelvis arsenik och kobolt, så kallade bakgrundshalter. Detta är inte att se som förorening. Hantering av massor innehållande detta bekostas eller hanteras inte av Kungälvs kommun.

I. ÖVRIGT

I1. Överlåtelse av Avtalet

Exploatören får inte överlåta Avtalet på annan fysisk eller juridisk person utan Kommunens skriftliga medgivande.

I2. Säkerhet

Exploatören är medveten om att Kommunen i kommande marköverlåtelse- och genomförandeavtal kan kräva en ekonomisk säkerhet för Exploatörens förpliktelser.

I3. Tvist

Tvist med anledning av Avtalet ska avgöras i allmän domstol.

Dnr: KS2015/1643

I4. Avtalets giltighet

Avtalet är till alla delar giltigt under förutsättning att det:

1. undertecknas av behörig firmatecknare hos Exploatören,
2. godkänns av kommunstyrelsen genom beslut som därefter vinner laga kraft, och
3. undertecknas av Kommunen.

Om Avtalet inte skulle bli giltigt skall överläggningar upptas mellan parterna beträffande projektets fortsatta handläggning.

Om Avtalet inte blir giltigt står Kommunen och Exploatören för sina respektive kostnader och har ingen rätt till ersättningsanspråk.

När Avtalet blivit giltigt enligt denna punkt gäller det under två års tid eller till den tidigare tidpunkt marköverlåtelse- och genomförandeavtalen har tecknats mellan parterna och ersatt Avtalet, om parterna inte kommer överens om annat.

Avtalet har upprättats i två likalydande exemplar. Parterna har tagit var sitt.

Kungälv den 2025-
KUNGÄLVS KOMMUN

.....
Miguel Odhner
Kommunstyrelsens ordförande

.....
Linda Nygren
Kommundirektör

Ort: Jönköping den 2025- 07-17
DISEBYGGAREN TRE EKONOMISK FÖRENING

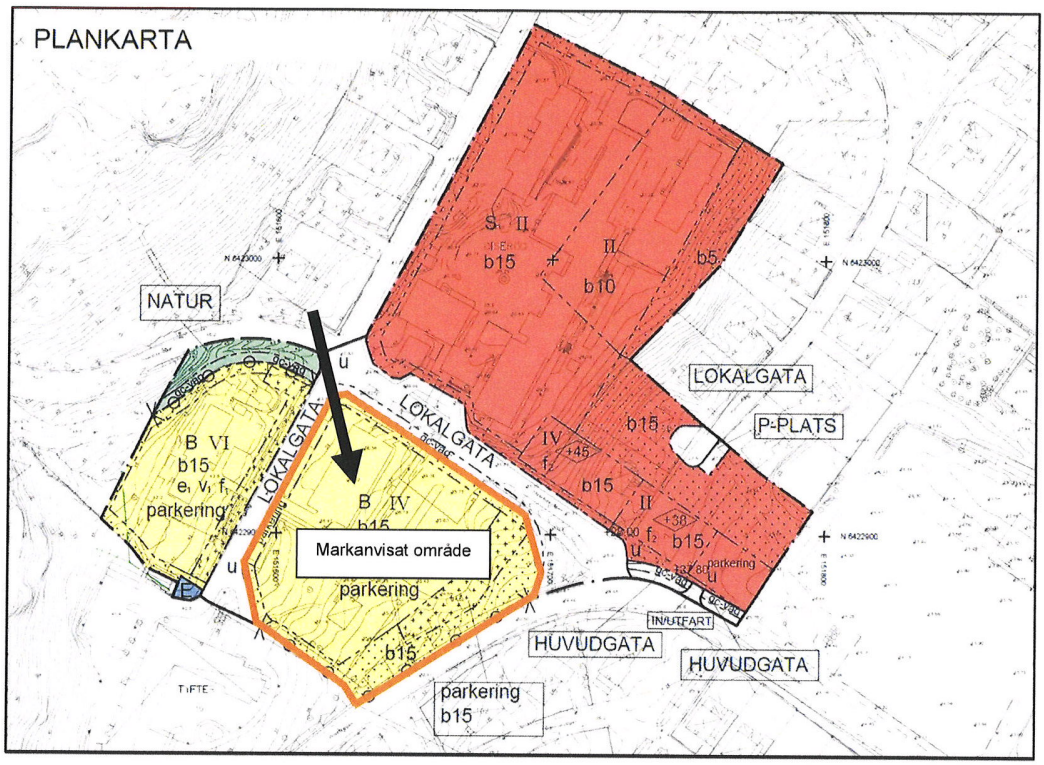
.....
Carolina Axelsson

.....
Fredrik Gustafsson

Bilaga 1 – Karta över markanvisat område

Dnr: KS2015/1643

Utdrag ur plankarta, *detaljplan för Disekulla och Diserödsskolan*, akt nr 353:

Ortofoto, berörda fastigheter:

Ortofotot visar ungefärligt markanvisat område. Röd skrafferat område avser del av fastigheten Diseröd 1:1, blå skrafferat område avser fastigheten Diseröd 1:127. Grönmarkerad mark är kommunal.
Kartan är ej skalenlig.

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Ulrica Reuterberg

2025-08-11

Planbesked för Halltorp 1:64 (Dnr KS2022/0456-9)

Sammanfattning

Syftet med ansökan om planbesked är att möjliggöra för nya bostäder i Halltorp, Kode. Sökande är Sverigehuset AB. Förslaget enligt ansökan innebär en exploatering av cirka 288 bostäder i blandade hustyper.

Det har tagits fram en fördjupad översiktsplan för Kode (FÖP Kode), den antogs 2025-02-06, men är överklagad och har inte vunnit laga kraft. Den är tänkt att ersätta ÖP 2010 i de delar som berör Kode. Läs mer i bilagd planbeskedsrapport.

I gällande översiktsplan är det aktuella området delvis utpekat för ny bebyggelse och verksamhetsområde. Föreslagen planläggning enligt ansökan går i linje med intentionerna i FÖP Kode som syftar till att förtäta Kode tätort, med fokus på utveckling i direkt anslutning till befintlig bebyggelse. För aktuellt området anger FÖP Kode användningen ”blandad bebyggelse, ny”, samt ”centrumbebyggelse, ny” och bedöms vara lämpligt för bostadsutveckling. Nu inkomna förslag innehåller bostäder, men vid detaljplanearbete bör det även studeras möjligheter till centrumbebyggelse, som innefattar en blandning av bostäder, handel och kommunal service.

Platsen ligger även inom område ”farligt gods skyddszon” samt ”utredningsområde planskild korsning” i FÖP Kode. Den planskilda korsningen skulle innebära att en vägbro ska gå över järnvägen. Inom ramen för detaljplanearbetet behöver ett flertal frågor studeras vidare. Det gäller bland annat buller, vibrationer och risker kopplade till transport av farligt gods längs Bohusbanan och E6.

I nordväst om aktuellt område finns ett verksamhetsområde, där detaljplanen medger användningen småindustri. I kommande detaljplan behöver utredning av eventuella markföroreningar samt påverkan från befintlig verksamhet i form av ljus, buller, lukt och dammbildning ske. Även områdets geotekniska förutsättningar, dagvattenhantering samt förekomst av fornlämningar behöver analyseras som en del av planprocessen.

I ett framtida planarbete behöver hänsyn tas till utbyggnad av dubbelspår längs med järnvägen samt planeringen kring en ny överfart över Bohusbanan (planskild korsning) som kan komma att påverka planområdets utbredning mot nordväst och norr kraftigt. Den planskilda korsningen är dock en fråga för Trafikverket och ligger långt fram i tiden, då den inte är prioriterad i nuläget från Trafikverkets sida.

Sammantaget bedöms förslaget enligt ansökan kunna prövas i en detaljplaneläggning. Men med tanke på de omfattande osäkerheterna kring förutsättningarna kan det vara lämpligt att den kommande detaljplanen delas upp i etapper. Det bedöms som osannolikt att exploatering kan genomföras i den omfattning som framgår av de skisser som sökande har lämnat in.

Den södra och sydvästra delen av fastigheten, som angränsar till befintlig bostadsbebyggelse och har ett visst avstånd till Bohusbanan, befintlig verksamhetsmark samt det utpekade området för planskild korsning, bedöms vara mest lämplig att inleda planläggningen med.

Juridisk bedömning

Eventuell planläggning kommer att hanteras utifrån plan- och bygglagen.

Förvaltningens bedömning

Bakgrund
Syftet med ansökan om planbesked är att möjliggöra för nya bostäder i Halltorp, Kode. Sökande är Sverigehuset AB. Förslaget enligt ansökan innebär en exploatering av cirka 288 bostäder i blandade hustyper.

Det har tagits fram en fördjupad översiktsplan för Kode (FÖP Kode), den antogs 2025-02-06, men är överklagad och har inte vunnit laga kraft. Den är tänkt att ersätta ÖP 2010 i de delar som berör Kode.

Läs mer i bilagd planbeskedsrapport.

Bedömning
I gällande översiktsplan är det aktuella området delvis utpekat för ny bebyggelse och verksamhetsområde.

Föreslagen planläggning enligt ansökan går i linje med intentionerna i FÖP Kode som syftar till att förtäta Kode tätort, med fokus på utveckling i direkt anslutning till befintlig bebyggelse. För aktuellt området anger FÖP Kode användningen ”blandad bebyggelse, ny”, samt ”centrumbebyggelse, ny” och bedöms vara lämpligt för bostadsutveckling. Nu inkomna förslag innehåller bostäder, men vid detaljplanearbete bör det även studeras möjligheter till centrumbebyggelse, som innefattar en blandning av bostäder, handel och kommunal service.

I ÖP 2010 är del av området utpekat som verksamhetsmark. I FÖP Kode finns områden för verksamhetsmark istället utpekade på östra sidan av E6. Där ska nya och lokala verksamheter ges möjlighet att expandera och den centrala marken lämnas till utveckling av bostäder i ett stationsnära läge. Men, i dagsläget så ligger befintliga verksamheter angränsande nu aktuell fastighet.

Platsen ligger även inom område ”farligt gods skyddszon” samt ”utredningsområde planskild korsning” i FÖP Kode. Den planskilda korsningen skulle innebära att en vägbro ska gå över järnvägen. Inom ramen för detaljplanearbetet behöver ett flertal frågor studeras vidare. Det gäller bland annat buller, vibrationer och risker kopplade till transport av farligt gods längs Bohusbanan och E6.

I nordväst om aktuellt område finns ett verksamhetsområde, där detaljplanen medger användningen småindustri. I kommande detaljplan behöver utredning av eventuella markföroreningar samt påverkan från befintlig verksamhet i form av ljus, buller, lukt och dammbildning ske.

Även områdets geotekniska förutsättningar, dagvattenhantering samt förekomst av fornlämningar behöver analyseras som en del av planprocessen.

I ett framtida planarbete behöver hänsyn tas till utbyggnad av dubbelspår längs med järnvägen samt planeringen kring en ny överfart över Bohusbanan (planskild korsning) som kan komma att påverka planområdets utbredning mot nordväst och norr kraftigt. Den planskilda korsningen är dock en fråga för Trafikverket och ligger långt fram i tiden, då den inte är prioriterad i nuläget från Trafikverkets sida.

Sammantaget bedöms förslaget enligt ansökan kunna prövas i en detaljplaneläggning. Men med tanke på de omfattande osäkerheterna kring förutsättningarna kan det vara lämpligt att den kommande detaljplanen delas upp i etapper. Det bedöms som osannolikt att exploatering kan genomföras i den omfattning som framgår av de skisser som sökande har lämnat in.

Den södra och sydvästra delen av fastigheten, som angränsar till befintlig bostadsbebyggelse och har ett visst avstånd till Bohusbanan, befintlig verksamhetsmark samt det utpekade området för planskild korsning, bedöms vara mest lämplig att inleda planläggningen med.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Den föreslagna åtgärden bedöms gå i linje med kommunfullmäktiges strategiska mål om ökad samordning mellan infrastruktur och byggnation och kommunstyrelsens resultatmål om planberedskap, då en detaljplan kan bidra till planberedskap för bostäder.

Det planeras en utbyggnad av infrastrukturen i syfte att stödja områdets utveckling. Det är dock avgörande att den sökta åtgärden integreras med och möjliggör etableringen av en planskild korsning, vilken utgör en grundläggande förutsättning för Kodes utveckling och framtida expansion.

Vid ett eventuellt framtida planarbete behöver hänsyn tas till möjlig utbyggnad av dubbelspår längs järnvägen samt till planeringen av en ny planskild korsning över Bohusbanan, vilket kan få en betydande inverkan på hur planområdet kan utvidgas i nordvästlig riktning.

En detaljplan för aktuellt område skulle möjliggöra bostadsbebyggelse nära järnvägsstationen i Kode vilket i sin tur innebär möjligheten för boende att välja andra färdmedel än bilen. Att förlägga bostäder nära kollektivtrafik, skulle i sin tur svara mot det strategiska målet Att underlätta för invånare och företag som vill reducera klimatutsläppen samt kommunstyrelsens resultatmål om ökad kollektiv jobbpendling.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Föreslagen åtgärd kan vid rätt utformning bidra till Agenda 2030 målet nr. 11 ”Hållbara städer och samhällen”, då byggnation av bostäder planeras nära kollektivtrafik och befintlig infrastruktur.

I framtagen strukturbild från Göteborgsregionen fastslås huvudstråk för regionens utveckling. I ett av regionens huvudstråk innefattas Bohusbanan och E6 som utgår från regionens kärna, Göteborg. I denna strukturbild ligger Bohusbanan som går genom centrala Kode. Utvecklingen av huvudstråken i regionen ska ske med stöd av en attraktiv och kraftfull pendel- och regiontågstrafik. I stationslägen är det särskilt attraktivt att förtäta och skapa goda förutsättningar för gång - och cykel, etablera handel-, service och arbetsplatser med ett större upptagningsområde än den egna orten.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Förslaget bedöms delvis gå i linje med gällande Översiktsplan 2010, där är del av området utpekat för ny bostadsbebyggelse, ny verksamhetsmark och samt till viss del närströvområde.

En fördjupad översiktsplan för Kode är antagen, men överklagad. Den är tänkt att ersätta ÖP 2010 i de delar som berör Kode. För aktuellt området anger FÖP Kode användningen ”blandad bebyggelse, ny”, samt ”centrumbebyggelse, ny” och bedöms vara lämpligt för bostadsutveckling. Men platsen ligger även inom/angränsande område ”farligt gods skyddszon” samt ”utredningsområde planskild korsning”.

I bostadsförsörjningsprogram finns riktlinjer om att en blandning av bostadstyper och upplåtelseformer ska eftersträvas i serviceorterna, vilket denna ansökan avser.

Biflödet till Kollerödsbäcken rinner i norra delen av området. Vid eventuell planläggning ska kommunens dagvattenplan följas. Denna anger bland annat att dagvatten i första hand ska fördröjas på respektive fastighet. Ytterligare styrdokument som ska följas vid planläggning är bland annat kommunens parkeringsnorm.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Den planerade åtgärden innehåller en blandad bebyggelse vilket är positivt för Kodes utveckling och skapar möjlighet för fler medborgare att bosätta sig i Kode eller bo kvar i en förändrad livssituation.

Vid en eventuell planläggning behöver gång- och cykelvägar anläggas längs med befintliga och tillkommande gator. I FÖP Kode föreslås utbyggnad av gång- och cykelstråk som länkas samman med befintliga och integreras med stråk från nya som gamla bostadsområden. Det skulle innebära att barn har möjlighet att ta sig till skola via dessa stråk.

Området ligger i anslutning till befintlig infrastruktur, vilket gör att den föreslagna åtgärden kan bedömas som positiv. För att möjliggöra en planskild korsning i Kode krävs dock ny vägdragning, samt etablering av ett verksamhetsområde för vatten och avlopp, inklusive lokal utbyggnad av VA-ledningsnätet.

Området ligger i anslutning till natur vilket möjliggör närhet till rekreation för de boende. En omfattande förtätning innebär att platsens karaktär förändras och värden som befintliga boende sannolikt värderar försvinner. Under planläggningens gång kommer det finnas möjlighet för närboende att lämna synpunkter på den föreslagna nya bebyggelsen.

För boende (samt barnperspektivet) kan placeringen av bostäder nära verksamhetsområde vara problematiskt, vilket behöver utredas vidare i arbetet med detaljplan. Detta för att det är viktigt att uppnå en god, attraktiv och trygg boendemiljö.

Ur ett näringslivsperspektiv kan föreslagen åtgärd få konsekvenser om framtida boendes klagomål innebär att verksamheter måste begränsa sin verksamhet. Vid ett eventuellt planarbete är det viktigt att inte verksamhetsutövarna påverkas negativt av tillkommande bostäder.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Förvaltningen har många pågående detaljplaner. Tidpunkt för start av ny detaljplan samt prioritering av planarbetet behöver bedömas i förhållande till enhetens och kommunens personella resurser.

Ekonomisk bedömning

Kostnaden för upprättandet av eventuell detaljplan ska betalas av exploatören. Ett plankostnadsavtal ska upprättas inför planläggningens start. Exploatören kan komma att behöva bekosta utbyggnad av infrastruktur och VA inom planområdet, fastighetsrättsliga åtgärder och medfinansiering av infrastruktur utanför planområdet.

Ekonom eller ekonomichefen har inte gjort en finansiell bedömning. Vid prioritering av detaljplaner bör fokus ligga på sådana som är strategiskt fördelaktiga ur ett kommunalt perspektiv, exempelvis planläggning inom tätorter med etablerad infrastruktur samt på kommunal mark.

I detta skede har inga övriga behov av kommunala följdinvesteringar identifierats. Detta utesluter inte att kommunala följdinvesteringar kan visa sig uppkomma vid vidare utredning i eventuell planläggning.

Förslag till beslut

1. Ett positivt planbesked ges, enligt 5 kap. 2 § Plan- och bygglagen (PBL).
2. Planläggning bedöms preliminärt, under nu kända förutsättningar, kunna påbörjas tidigast 2029 och detaljplan antas 2032. Denna uppskattning kan ändras.

Avgift: 23 520 kr

Avgift enligt taxa fastställd av kommunfullmäktige. Faktura skickas separat.

Bedömningsunderlag

Ansökan om planbesked, inkom 2022-03-01

Situationsplan 1, inkom 2022-03-01
Situationsplan 2 och 3, inkom 2025-02-21
Riskutredning farlig gods 2022-12-14
Naturvärdesinventering 2023-06-22
Fördjupad artinventering fåglar 2023-09-03
Planbeskedsrapport, upprättad 2025-08-07
Tjänsteskrivelse, upprättad 2025-08-11

Övriga upplysningar

Detta beslut kan inte överklagas.

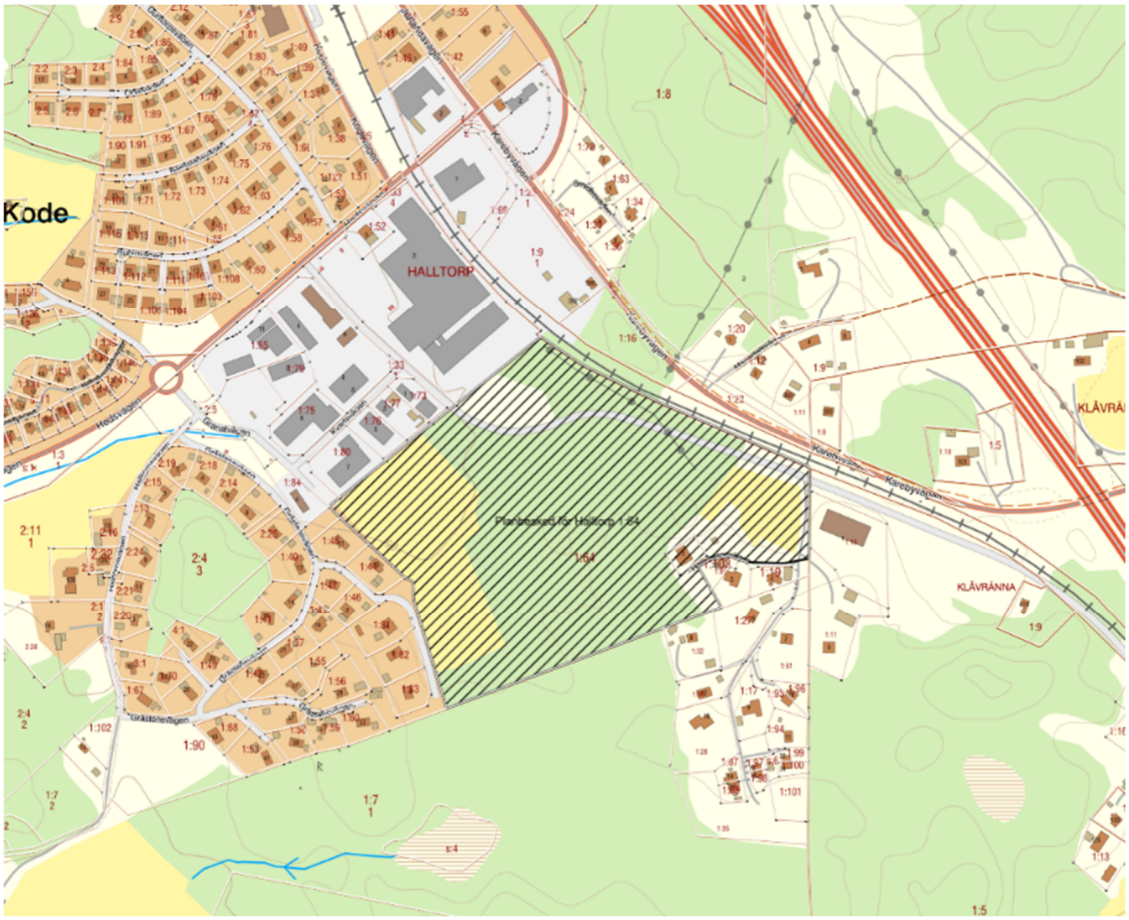
Tomas Turnéus
Verksamhetschef
Planering och projekt

Mirsad Radoncic
Tf. Sektorchef
Samhälle och utveckling

Expedieras till: Sverigehuset AB, anna.henriksson@sverigehuset.se
Pernilla Attnäs Björk, Enhetschef Planering, mark och exploatering
Sandra Vokstrup, Projektenheten
Ulrica Reuterberg, Planering, mark och exploatering

KUNGÄLVS KOMMUN

Planbesked
Ärende: KS2022/0456
2025-08-07

Planbesked

för

HALLTORP 1:64

I Kode, Kungälvs kommun

Innehållsförteckning

INLEDNING **3**

PLANERINGSUNDERLAG **4**

FÖRSLAG ENLIGT ANSÖKAN **6**

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR **7**

SAMMANFATTNING **12**

BILAGA 1. SYNPUNKTER FRÅN BERÖRDA ENHETER **13**

Inledning

ANSÖKAN

Ansökan inkom 2022-03-01 och lämnades av Sverigehuset AB. Ansökan innehöll en situationsplan daterad 2022-02-22. Sökande har efter det lämnat in alternativa skisser, 2025-02-21 samt riskutredning, naturvärdesinventering och fördjupad artinventering fåglar.

AKTUELLT OMRÅDE

LOKALISERING

Aktuellt område ligger i Halltorp, Kode, omgiven av järnvägen i nordöst, befintligt verksamhetsområde i nordväst, bostadsområde och naturområde i sydväst och sydöst.

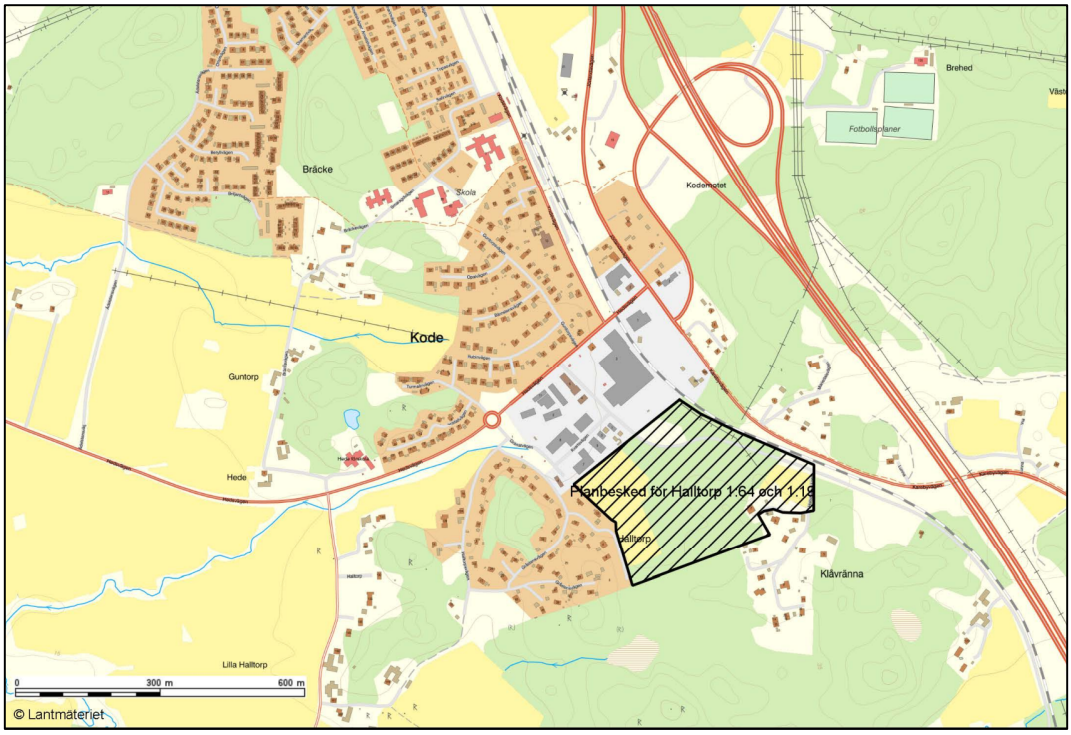

Bild 1. Aktuellt område skrafferat i svart.

AREAL OCH MARKÄGOFÖRHÅLLANDEN

Området omfattar ca 10,5 ha och fastigheten ägs av Sverigehuset AB.

OMRÅDET OCH OMGIVNINGARNA

Det aktuella området består till stor del av skogsmark. I öst och väst finns mindre ytor av jordbruksmark. Norr om vägen som går genom området ligger ett upplag.

Planeringsunderlag

GÄLLANDE DETALJPLANER

Området omfattas inte av någon gällande detaljplan. Intilliggande detaljplaner medger användningen småindustri i verksamhetsområdet nordväst om aktuellt område. Sydväst finns detaljplaner som medger användningen bostad.

ÖVERSIKTSPLAN

ÖVERSIKTSPLAN 2010 (ÖP 2010)

I Översiktsplan 2010 är del av området utpekat för verksamhetsmark och ny bostadsbebyggelse samt till viss del närströvområde. Del av området saknar användning i markanvändningskartan.

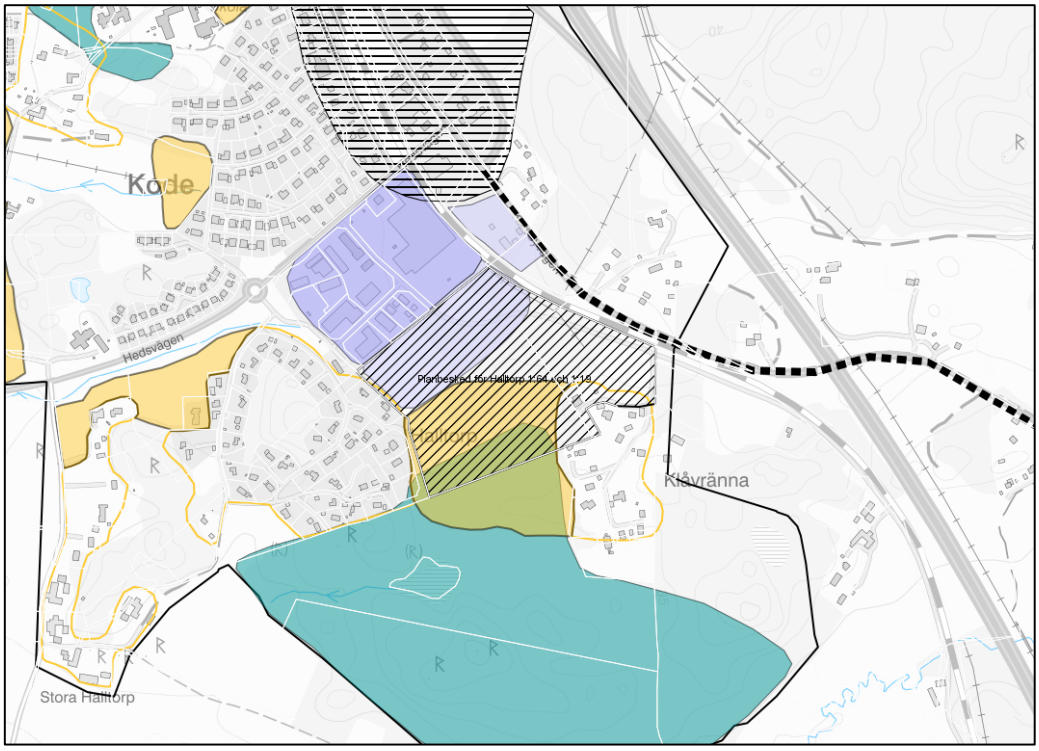

Bild 2. Översiktsplan 2010, aktuellt område skrafferat i svart. Lila är befintliga samt nya verksamhetsområde, gult är bostadsutveckling och grönt är närströvområde.

FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN (FÖP) KODE

Det har tagits fram en fördjupad översiktsplan för Kode (FÖP Kode), den antogs 2025-02-06, men är överklagad och har inte vunnit laga kraft. Den är tänkt att ersätta ÖP 2010 i de delar som berör Kode.

För aktuellt området anger FÖP Kode användningen ”blandad bebyggelse, ny”, samt ”centrumbebyggelse, ny” och bedöms vara lämpligt för bostadsutveckling. Men platsen ligger även inom/angränsande område ”farligt gods skyddszon” samt ”utredningsområde planskild korsning”.

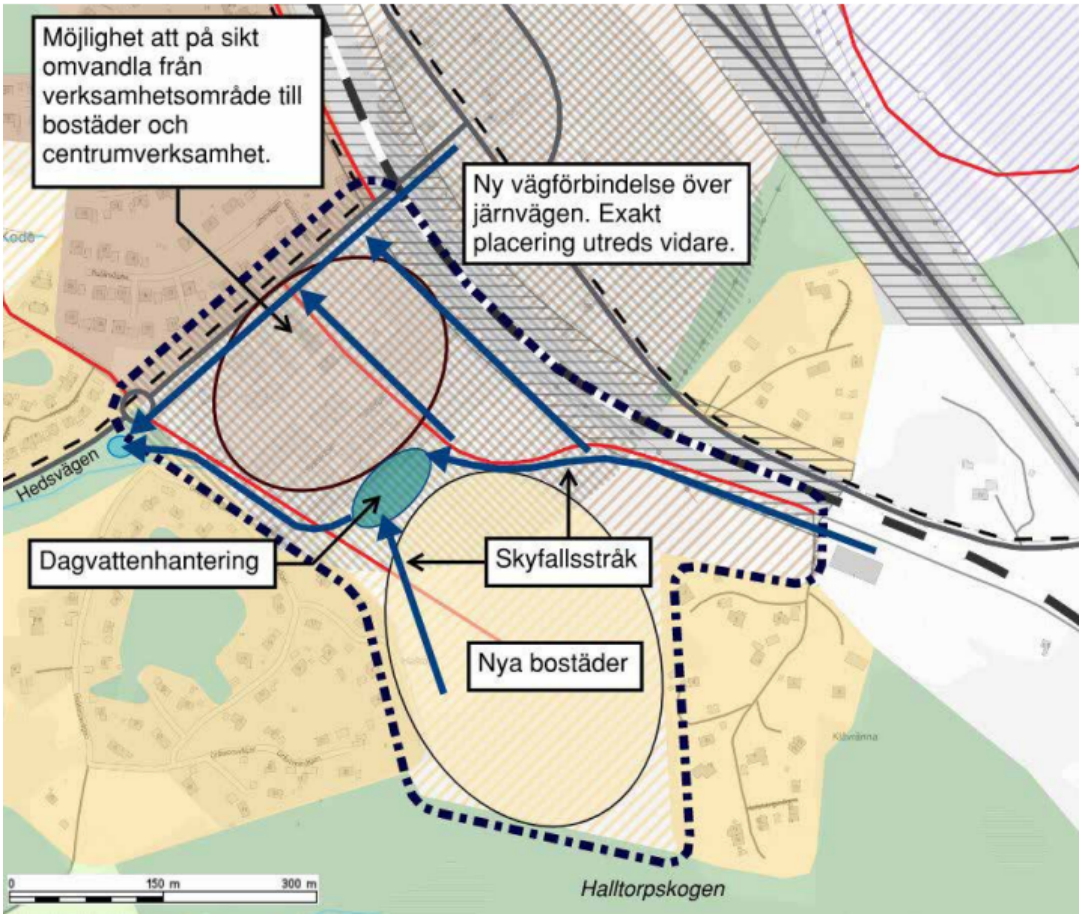

Bild 3. Från FÖP Kode med tänkt markplanering

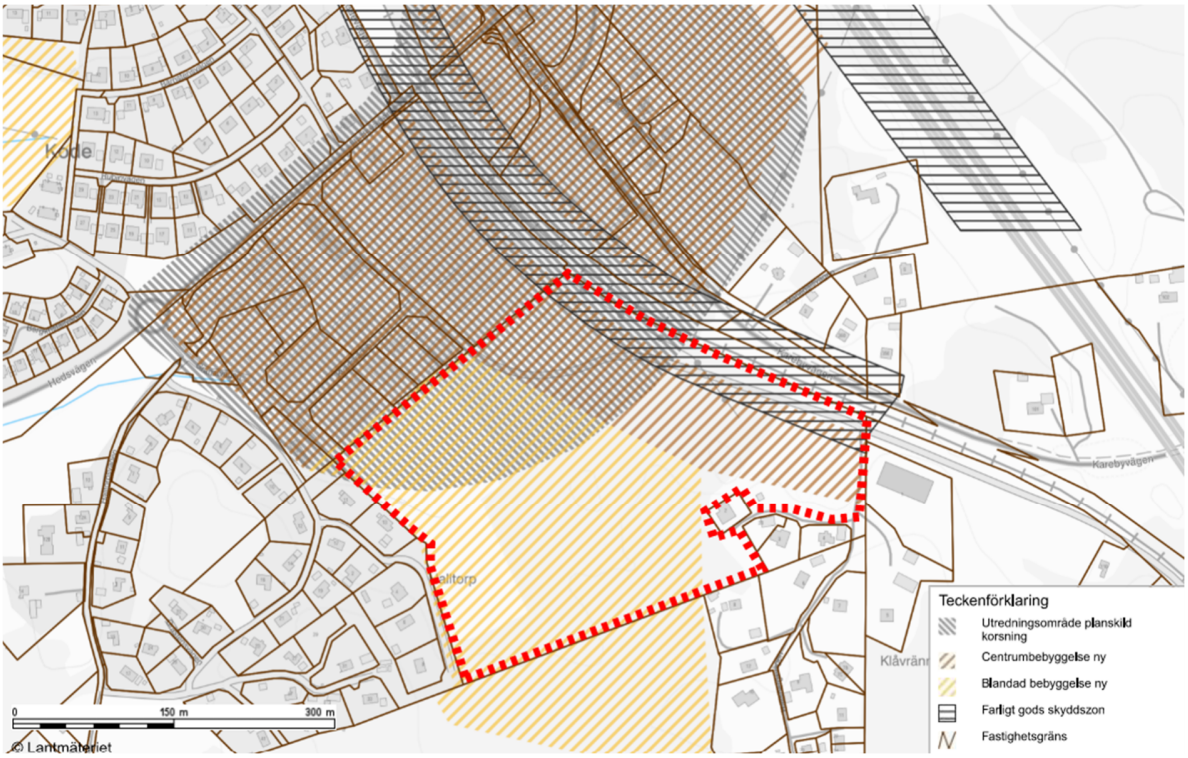

Bild 4. Från FÖP Kode med tänkt markanvändning. Sökt område markerad med röd streckad linje.

UTREDNINGAR

Under arbetet med FÖP Kode har bland annat nedanstående utredningar tagits fram.

- Översiktlig dagvattenutredning FÖP Kode, Markera, 2024-06-07
- PM Geoteknik/bergteknik FÖP Kode, Awer, 2023-12-19
- Grönstrukturplan FÖP Kode, White, 2024-06-20

Sverigehuset har inkommit nedanstående utredningar:

- Riskutredning farlig gods, Briab, 2022-12-14
- Naturvärdesinventering, Naturcentrum, 2023-06-22
- Fördjupad artinventering fåglar, ViAQ Miljö, 2023-09-03

Förslag enligt ansökan

Sökande har skickat in ett flertal skisser med olika förslag. Förslaget illustrerat nedan omfattar ca 290 bostäder, om totalt ungefär 35 750 kvm BTA.

Bostäderna planeras i olika utföranden, flerbostadshus och punkthus i två till fyra våningar, stadsvillor i tre våningar, radhus och kedjehus i två våningar, atriumhus i en våning samt enstaka villor. Området nås genom förlängning av gatan genom industriområdet samt via befintlig enskild väg.

Bild 5. En av skisserna från sökande.

Planeringsförutsättningar

NATURMILJÖ

Halltorpskogen, som ansökan ligger inom samt angränsar till, är det största skogsområdet i Kode och innehåller en rad viktiga ekosystemtjänster. I grönstrukturplanen tillhörande FÖP Kode pekas ett grönstråk ut genom det aktuella området, från Halltorpskogen och vidare norrut, för att koppla samman olika grönområden med varandra. Detta för att främja ekosystemtjänsterna, naturvärden och rekreationsmöjligheter.

Sökande har inkommit med en naturvärdesinventering (NVI) samt fördjupad artinventering fåglar. I NVI anges att området domineras av barr- och blandskog men det finns också områden med åkermark och kultiverad betesmark. Flera diken och småvatten finns i området. Vid inventeringen identifierades 7 naturvårdsobjekt samt 25 värdeelement. Av dessa bedöms 10 småvatten/diken, stenmurar och odlingsrösen omfattas av det generella biotopskyddet.

I rapporten för fördjupad artinventering fåglar noterades vid fältbesök i maj 16 olika fågelarter och i juni 14 fågelarter. Två av de arter som noterats är rödlistade. I området fanns även några döda träd med spår efter hackspett, troligen större hackspett och spillkråka. Samtliga vilda fågelarter är fridlysta. De fåglar som kommer att påverkas av åtgärder i området är främst de fåglar som bedöms häcka inom eller i anslutning till området. För att undvika att fåglar dödas eller att häckningar spolieras föreslås att trädavverkning undviks under fåglarnas häckningsperiod.

KULTURMILJÖ

Strax söder om aktuellt område finns lämningar i form av stenåldersboplats och gravar. Lämningar återfinns ofta i gränslandet mellan odlad mark och skogsmark. I detaljplanearbetet behöver eventuell förekomst av fornlämningar studeras närmre.

TRAFIK

GATUNÄT OCH TRAFIK

Aktuellt område nås idag av gatorna som går genom industriområdet. Granatvägen (den västra gatan) är planlagd allmän plats. Den andra gatan genom området (saknar namn) ligger över kvartersmark som är prickad och ej får bebyggas enligt gällande detaljplan.

I arbetet med FÖP Kode har man utrett möjligheten att anlägga en ny järnvägsbro över Bohusbanan, för att ersätta den befintliga korsningen där Hedsvägen korsar järnvägen. I FÖP Kode finns ett område markerat som ”Utredningsområde för planskild korsning”. Det står angivet i FÖP Kode att bebyggelse ska anpassas till ny planskild korsning.

Enligt FÖP Kode är den planskilda korsningen en fråga för Trafikverket och ligger långt fram i tiden, då den inte är prioriterad i nuläget från deras sida.

Lokaliseringen av vägen är inte beslutad och dragningen av den nya vägen kan komma att påverka utbredningen av planområdet och exploateringens omfattning.

GÅNG- OCH CYKELTRAFIK

Längs med de gator som leder fram till aktuellt område finns idag inga gång- och cykelvägar. Vid en framtida exploatering ska gång- och cykelvägar anläggas längs med befintliga och tillkommande gator.

KOLLEKTIVTRAFIK

Närmsta busshållplats för kollektivtrafik finns längs med Hedsvägen, cirka 450 meter från mitten av det aktuella området. Gångavståndet till Kode station är cirka 850 meter från mitten av det aktuella området.

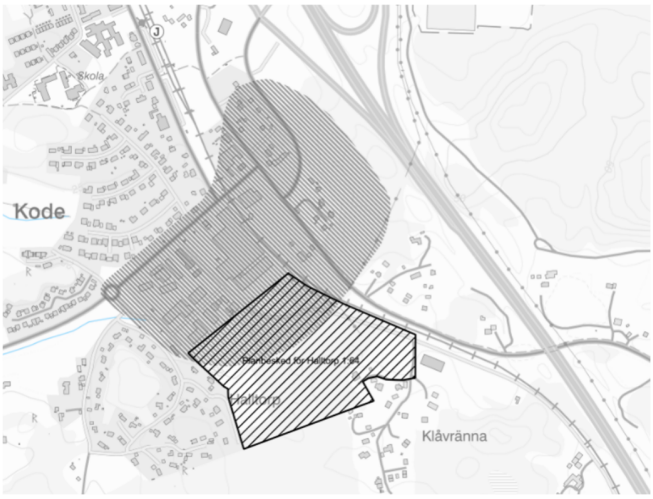

Bild 6. Från FÖP Kode, som visar Utredningsområde för planskild korsning.

SERVICE

Aktuellt område ligger i nära anslutning till centrala Kode och den service som finns i tätorten.

TEKNISKA FÖRUTSÄTTNINGAR

VATTEN OCH AVLOPP

Genom att kommunen bygger ut överföringsledningar till Kode kommer kapaciteten i ledningsnäten att höjas och möjligheten att försörja Kode tätort med allmänt VA att förbättras. Inga fler bostäder är aktuellt att ansluta innan överföringsledningarna är på plats och Kodes avloppsreningsverk är nedlagt.

Lokalt ledningsnät för området

Ledningarna och närliggande avloppspumpstation som ansluter till aktuellt område klarar sannolikt föreslagen bebyggelse. Vid högre exploatering eller våningsantal behöver ledningarna och eventuellt avloppspumpstationen dimensioneras upp. Detta behöver utredas närmare i planarbetet.

Föreslagen bebyggelse är sådan att det kommer innebära ett inrättande av verksamhetsområde för VA och lokal nybyggnation av ledningsnät. Möjligheten för VA-verksamheten att finansiera denna typ av investering är i dagsläget mycket begränsad då kommunens befintliga bostadsbestånd i form av mindre bebyggelsekluster på landsbygden redan har stora behov av att få kommunalt VA.

DAGVATTEN

Kollerödsbäcken och kollerödsbäckens biflöde rinner genom norra delen av aktuellt område, vilka också bildar ett skyfallsstråk genom området. Kollerödsbäcken och biflödet är idag överbelastad vilket orsakar översvämningsproblematik och skred. Bebyggelsen enligt ansökan tillkommer på åker- och skogsmark vilket innebär att dagvattenflödet kommer att öka med hårdgörandegraden. För att hantera dagvattnet på ett långsiktigt hållbart sätt måste lämpliga ytor avsättas för dagvattenhantering. Det kan också bli aktuellt att höjd sätta mark och byggnader inom detaljplanen för att hantera höga flöden i vattendragen.

Enligt FÖP Kode ska anläggning för fördröjning av dagvatten placeras i området. Se bild 3 och bild 7.

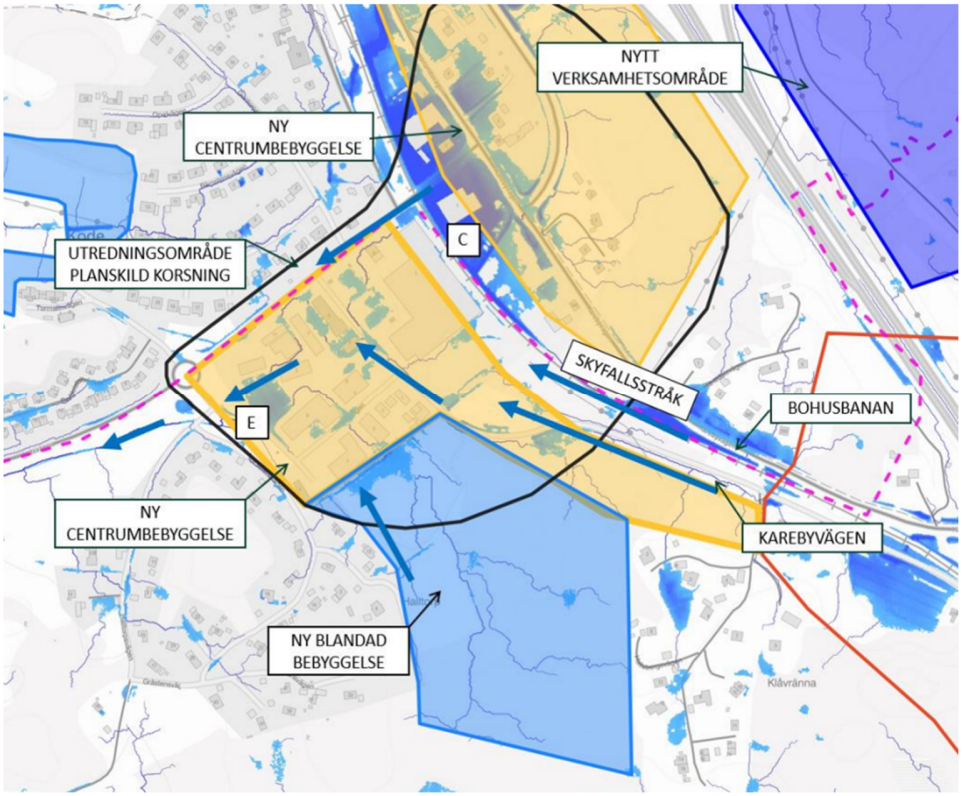

Bild 7. I kartbilden från FÖP Kode syns området som ”ny blandad bebyggelse” och ”ny centrumbebyggelse” De blåa pilarna visar skyfallsstråk genom området.

GEOTEKNISKA FÖRHÅLLANDEN

Jordarten i området är övervägande glacial finlera. Jorddjupet i aktuellt område varierar mellan 0-5 meter, i norra delen är jorddjupet större (5-10 meter). Del av området består av urberg.

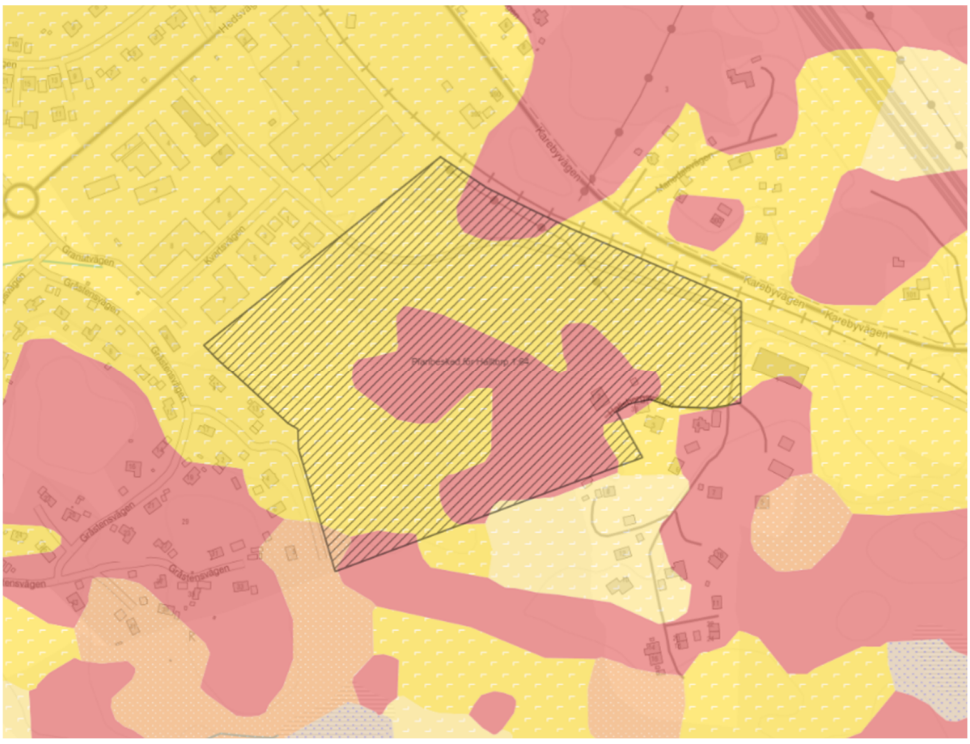

Bild 8. Jordarter från SGU. Rosa/röd är urberg. Gult är glacial finlera.

I den övergripande geo- och bergtekniska utredningen för FÖP Kode ingår området i ”delområde 6”. Följande information kommer från den geo- och bergtekniska utredningen: Stabilitetsförhållanden inom delområde 6 bedöms som tillfredsställande för dagens terräng där inga tecken på markrörelser kunde observeras under fältkartering.

Vid exploatering erfordras utredning om blivande och nya laster påverkar stabiliteten mot Kollerödsbäckens biflöde. Bergstabiliteten inom delområde 6 bedöms som tillfredsställande för befintliga förhållanden. Kring mitten av delområdet har bergslänter påträffats, där vid exploatering och vibrationsanstaltande arbeten kan det finnas risk för blockutfall och ras. Det rekommenderas att en detaljerad utredning utförts för befintliga och planerade förhållanden vid exploatering.

MILJÖ, HÄLSA OCH SÄKERHET

BULLER

Närheten till järnvägen innebär en negativ påverkan med buller. Östligaste delen av området kan också påverkas negativt av buller från E6.

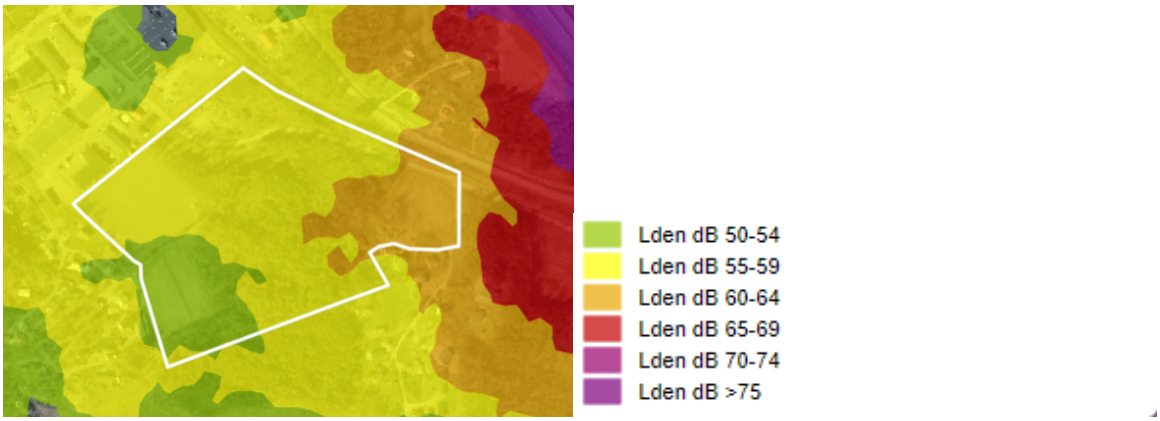

Bild 9. Bullernivåer för väg, framställda med 2011 förutsättningar.

Buller från järnväg och väg behöver utredas vidare i planarbetet. Åtgärder eller avstånd för att anpassa bostadsbebyggelsen till rådande förhållanden kan komma att krävas.

RISK FÖR OLYCKOR

Bohusbanan används för transport av farligt gods. Tillkommande bebyggelse måste placeras på lämpligt avstånd från järnvägen och det planerade dubbelspåret samt eventuellt vidta åtgärder för att anpassa bebyggelsen för att minimera samhälls- och individrisken vid olyckor. En riskutredning som utförts har bland annat slutsatsen att området 0-30 meter från Bohusbanan ska utgöra ett bebyggelsefritt område som inte uppmuntrar till stadigvarande vistelse utomhus. Lokalgata och ytparkering är dock acceptabel inom det bebyggelsefria området. Risker kring detta måste utredas och beaktas vidare.

INDUSTRI

Föreslaget planområde angränsar till befintlig detaljplan som tillåter småindustri. Störningar som sannolikt är aktuella att beakta rör ljus, buller, lukt och damning. Detta behöver utredas vidare i detaljplaneskedet.

FÖRORENINGAR

Mark- och vattenområden i närheten av det intilliggande industriområdet kan vara förorenat. Undersökningar bör utföras för att utreda risken för föroreningar.

RISK FÖR ÖVERSVÄMNING

Kollerödsbäcken och biflödet som rinner i norra delen av området är idag hårt belastade och har problem med översvämning och skred. Dagvatten behöver utredas i detaljplaneskedet för att inte ytterligare öka tillflödet till bäckarna.

MILJÖBALKEN

JORDBRUKSMARK

Enligt miljöbalken får brukningsvärd jordbruksmark enbart tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Genom den fördjupade översiktsplanen (FÖP Kode) har en lokaliseringsutredning utförts för vilka områden som sett ur bland annat jordbrukshänseende är lämplig för exploatering. Där bedömdes att en exploatering av dessa ytor med jordbruksmark motiveras med att de ligger nära stationsområdet (inom en kilometer), är relativt små i sin storlek (begränsat brukningsvärde) och ligger inklämda mellan befintlig bebyggelse, väg och järnväg samt naturmark. Sammantaget bedöms den föreslagna exploateringen på jordbruksmark vara ett väsentligt samhällsintresse och är utpekat i FÖP Kode som ett område lämpligt för exploatering.

RIKSINTRESSEN

BOHUSBANAN

Järnvägen intill området omfattas av riksintresse för kommunikation. Det finns planer på att anlägga dubbelspår längs med Bohusbanan. Exploateringen måste därför anpassas efter utbyggnad av dubbelspår och området i ansökan kan därför komma att minska i omfattning. Ingen bebyggelse ska tillkomma som hindrar framtida utbyggnad till dubbelspår.

Sammanfattning

Föreslagen planläggning enligt ansökan går i linje med intentionerna i FÖP Kode som syftar till att förtäta Kode tätort, med fokus på utveckling i direkt anslutning till befintlig bebyggelse. Det bedöms dock som osannolikt att exploatering kan genomföras i den omfattning som framgår av de skisser som sökande har lämnat in.

För aktuellt området anger FÖP Kode användningen ”blandad bebyggelse, ny”, samt ”centrumbebyggelse, ny” och bedöms vara lämpligt för bostadsutveckling. Nu inkomna förslag innehåller bostäder, men vid detaljplanearbete bör det även studeras möjligheter till centrumbebyggelse, som innefattar en blandning av bostäder, handel, kommunal och kommersiell service. Behov av ny förskola behöver också utredas. Platsen ligger inom område ”farligt gods skyddszon” samt ”utredningsområde planskild korsning” i FÖP Kode.

Inom ramen för detaljplanearbetet behöver ett flertal frågor studeras vidare. Det gäller bland annat buller, vibrationer och risker kopplade till transport av farligt gods längs Bohusbanan och E6. I nordväst om aktuellt område finns ett verksamhetsområde, där detaljplanen medger användningen småindustri. I kommande detaljplan behöver utredning av eventuella markföroreningar samt påverkan från befintlig verksamhet i form av ljus, buller, lukt och dammbildning ske. Även områdets geotekniska förutsättningar, dagvattenhantering samt förekomst av fornlämningar behöver analyseras som en del av planprocessen.

I ett framtida planarbete behöver hänsyn tas till utbyggnad av dubbelspår längs med järnvägen samt planeringen kring en ny överfart över Bohusbanan (planskild korsning) som kan komma att påverka planområdets utbredning mot nordväst och norr kraftigt. Den planskilda korsningen är dock en fråga för Trafikverket och ligger långt fram i tiden, då den inte är prioriterad i nuläget från Trafikverkets sida. Det kan därför vara lämpligt i kommande detaljplan att dela upp den i etapper.

UPPLYSNINGAR

- Exploatören ska stå för kostnaderna för det framtida planarbetet. Inför start av ett planarbete ska ett plankostnadsavtal tecknas.
- Exploatören kan behöva medfinansiera infrastruktur inom och utanför planen. Detta kommer att regleras i plankostnadsavtal och exploateringsavtal.
- Ett positivt planbesked innebär inte en garanti att planarbete påbörjas. För att ett planarbete ska påbörjas krävs ett politiskt beslut om planuppdrag där förvaltningen får i uppdrag att påbörja planläggning.
- Nu rådande förutsättningar kan komma att förändras innan planarbete påbörjas och omfattningen av planområdet och exploateringen kan komma att förändras.
- Planläggningen kan innebära ett större allmänintresse genom omfattningen av exploateringen och det centrala läget och detaljplanen bedöms därför lämpligen handläggas med utökat förfarande.

Ulrica Reuterberg
Planarkitekt

Pernilla Attnäs Björk
Enhetschef Planering, mark och exploatering

Bilaga 1. Synpunkter från berörda enheter

SYNPUNKTER TRAFIK, GATA PARK

Trafik, gata park anser att eftersom området ligger inom utredningsområdet för planskild korsning med järnvägen är det olämpligt att tillåta ett positivt planbesked här. Södra delen skulle möjligtvis kunna planläggas men med risken att det ändå påverkar möjligheterna till framtida genomförande av en planskild järnvägskorsning i detta läge. Planskildheten är viktig för ett fullt funktionellt Kode med tanke på transporter och trafiksäkerhet.

SYNPUNKTER MILJÖENHETEN

Föreslaget planområde angränsar till befintlig detaljplan som tillåter småindustri, idag finns det ett antal etablerade verksamheter i närheten av planområdet. För kännedom så har en av verksamheterna i anslutning till planområdet byggt ut sin verksamhet åt bostäderna till. Och enligt uppgift till Miljöenheten har de också planer på att ta hela sitt verksområde i anspråk. Verksamheten hanterar stora mängder skärvätskor och har mycket bullrande maskiner samt kommer få ökade antal transporter i samband med att verksamheten utvidgas.

Planområdet hamnar även till viss del inom område markerat som ”farligt gods skyddszon”. De eventuella risker för människors hälsa och miljö som verksamheterna ger kan innebära att ett visst skyddsavstånd behövs till en eventuell bostadsetablering i närheten. Vissa skyddsåtgärder kan bli nödvändiga vilket påverkar bedömningen om platsens lämplighet i stort. Störningar som sannolikt är aktuella att beakta rör ljus, buller, lukt och damning. Eventuella klagomål från en större bostadsetablering kan leda till begränsningar i verksamheterna.

Det är olämpligt med störande verksamhet nära bostäder. Marken ska användas till det är bäst lämpad för och bostäder så nära både farligt godsled samt bullrande och vibrerande järnväg samt industrier som bullrar och som kan släppa ut föroreningar är inte lämpligt. Det är möjligt att det går att bygga bostäder på viss del av planområdet, men det bör förekommas av utredning om riskerna och lämpliga skyddsavstånd.

Mark- och vattenområden i närheten av det intilliggande industriområdet kan vara förorenat. Undersökningar bör utföras för att utreda risken för föroreningar.

SYNPUNKTER RENHÅLLNINGEN

Samtliga hushåll ska ha fastighetsnära avfallssortering dvs man ska kunna sortera ut mat- och restavfall, plast-, pappers- och metallförpackningar samt ofärgat och färgat glas i nära anslutning till sitt boende. För att minska tung trafik i området kan samfälligheter bildas och avfallshantering samordnas i miljöhus.

För att renhållningsfordon ska kunna framföras ska vägarna vara 3,5 meter breda. De behöver ha en fri höjd på 4,7 meter där renhållningsfordon framförs och växtligheten får inte inskränka vägbredden.

De behöver en maxlutning på 7% för vägar där renhållningsfordon framförs, lutningar över gränsen är problematiska ur arbetsmiljösynpunkt och när de ska säkerställa att hämtning av avfall ska fungera året om. Övriga krav som finns i kommunens avfallsföreskrifter ska efterlevas.

SYNPUNKTER BORF

Riskutredningen visar att inom 30 meter från Bohusbanan så ska det vara bebyggelsefritt och området ska inte uppmana till stadigvarande vistelse. I den översiktliga bilden på sidan 10 (bild 5) så verkar det som att vissa av husens tomter går in i det bebyggelsefria området. Detta gäller bebyggelsen i

områdets nordöstra del. Det är viktigt att det säkerställs att de 30 metrarna även i praktiken inte får en sådan funktion så att garageuppfarter och annat inte ligger inom zonen.

I riskutredningen anges rekommendationer av åtgärder bland annat avseende placering av friskluftsintag. Dock omnämns inget om öppningsbara fönster /balkongdörrar. Räddningstjänsten anser att påverkan på människors säkerhet utifrån utförande av fönster och balkonger bör omnämnas i riskutredningen.

Räddningstjänsten har yttrat sig i samband med den fördjupade översiktsplanen för Kode. Räddningstjänstens synpunkter där är även gällande i detta ärende. Där anges bland annat att det är viktigt att kommunen i kommande detaljplanering tar hänsyn till räddningstjänstens behov av brandvatten. Brandvattenförsörjningen bör utföras i enlighet med svenskt vattens publikation P114.

I kommande detaljplanering bör kommunen även beakta krav på åtgärder för hantering av släckvatten beroende på vilken typ av verksamhet kommunen avser ska kunna etableras inom området.

Det är möjligt att förebygga suicidförsök genom fysisk planering, och det är något som räddningstjänsten uppmanar kommunen att ta med i kommande detaljplanering bland annat med hänsyn till närheten till järnväg.

Räddningstjänsten anser att frågan om en planskild korsning över Bohusbanan först måste vara löst innan mer bebyggelse byggs i Kode. Detta främst på grund av svårigheter för räddningstjänstens personal att ta sig till stationen vid larm, och sedan köra räddningsfordonen tillbaka över järnvägen i händelse av att bommarna är nere. Till följd av att räddningstjänstens in- och utryckning ej kan säkerställas med hänsyn till plankorsningen över järnvägen kan byggnationerna inte projekteras med alternativ utrymningsväg via räddningstjänstens bärbara stegutrustning.

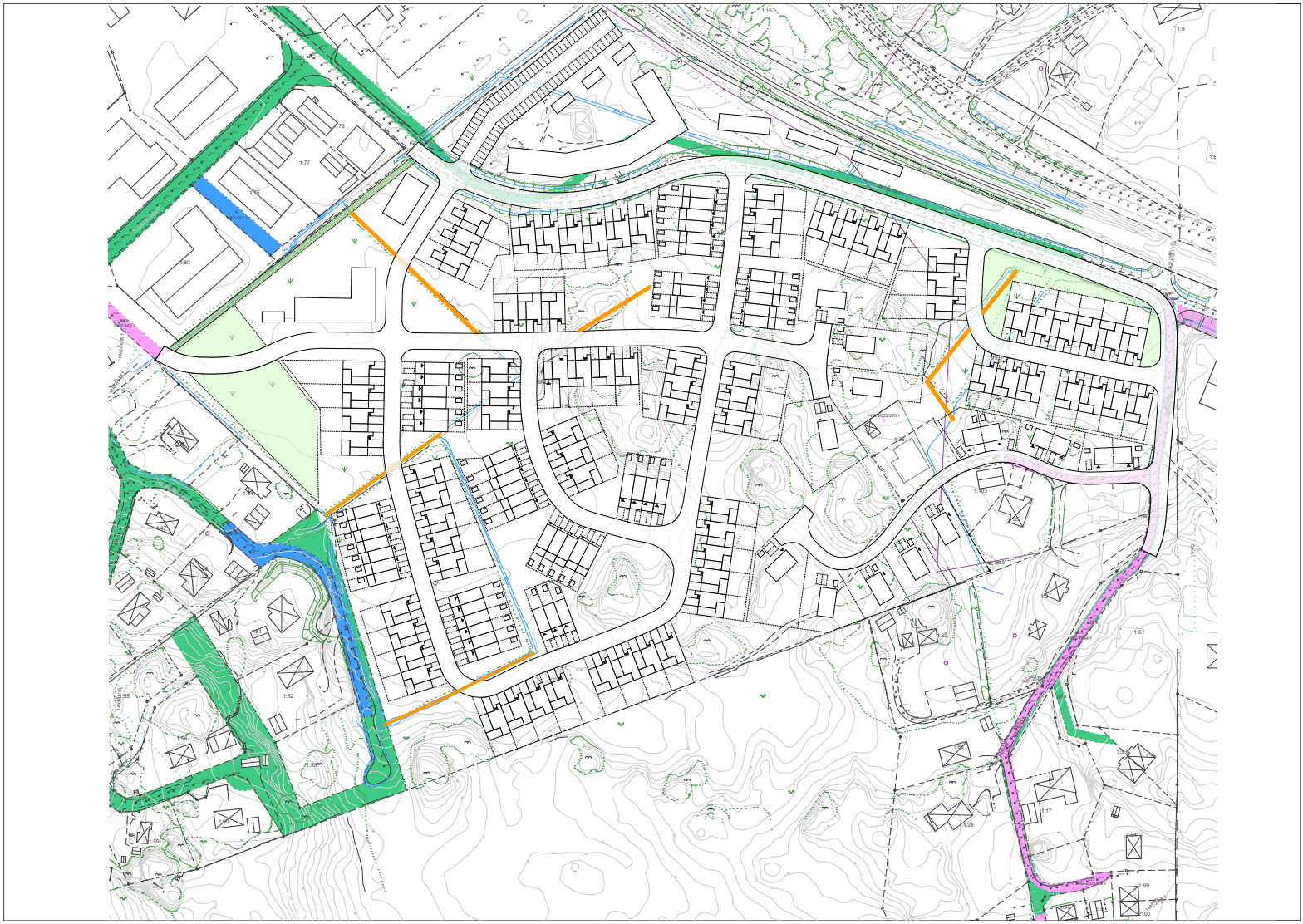
SYNPUNKTER VA-ENHETEN

Genom att kommunen bygger ut överföringsledningar till Kode kommer kapaciteten i ledningsnäten att höjas och möjligheten att försörja Kode tätort med allmänt VA att förbättras. Inga fler bostäder är aktuellt att ansluta innan överföringsledningarna är på plats och Kodes avloppsreningsverk är nedlagt. En grov uppskattning är att detta är klart om tidigast 2 år.

Ledningarna och närliggande avloppspumpstation som ansluter till aktuellt område klarar sannolikt föreslagen bebyggelse. Vid högre exploatering eller våningsantal behöver ledningarna och eventuellt avloppspumpstationen dimensioneras upp. Detta behöver utredas närmare i planarbetet.

Föreslagen bebyggelse är sådan att det kommer innebära ett inrättande av verksamhetsområde för VA och lokal nybyggnation av ledningsnät. Möjligheten för VA-verksamheten att finansiera denna typ av investering är i dagsläget mycket begränsad då kommunens befintliga bostadsbestånd i form av mindre bebyggelsekluster på landsbygden redan har stora behov av att få kommunalt VA. Om positivt planbesked ges behöver VA-verksamheten få information om detta i god tid, då detta innebär att ekonomisk och personell resursöversyn krävs.

Kollerödsbäcken och kollerödsbäckens biflöde rinner genom norra delen av aktuellt område, vilka också bildar ett skyfallsstråk genom området. Kollerödsbäcken och biflödet är idag överbelastad vilket orsakar översvämningsproblematik och skred. Bebyggelsen enligt ansökan tillkommer på åker- och skogsmark vilket innebär att dagvattenflödet kommer att öka med hårdgörandegraden. För att hantera dagvattnet på ett långsiktigt hållbart sätt måste lämpliga ytor avsättas för dagvattenhantering. Det kan också bli aktuellt att höjdsätta mark och byggnader inom detaljplanen för att hantera höga flöden i vattendragen.

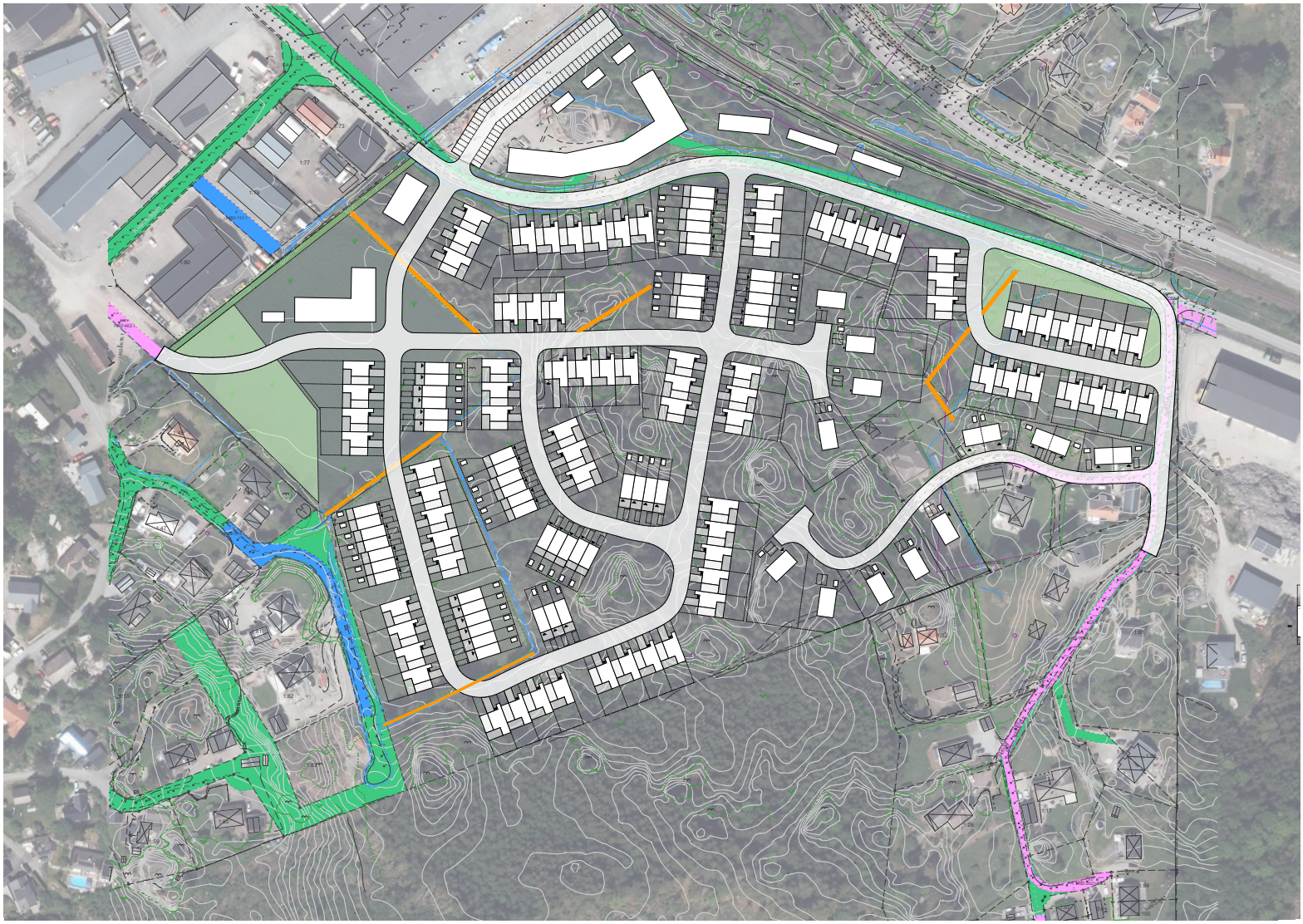
Totalt 288 bostäder - 35 750 m2 BTA

N SKALA 1:2000

0 10 20 50 100 150 200
METER

RADAR

RADAR ARKITEKTUR
HALLTORP • SKISS • 2022-02-22 • SKALA 1:2000, 1:1 (A3)

KUNGÄLVS KOMMUN

BEGÄRAN OM PLANBESKED

Skicka blanketten till: kommun@kungalv.se

eller: Kungälvs kommun/Plan
Stadshuset
442 81 Kungälv

Fastighet och fastighetsägare

Fastighetsbeteckning	Fastighetens adress	
Kungälv Halltorp 1:19 och 1:64	Hallsbergsvägen 4, 442 98 Kode	
Namn (företag eller privatperson)		Organisationsnummer/personnummer
Sverigehuset i Göteborg AB		556418-9503
Utdelningsadress (gata, box)		Telefon dagtid (även riktnummer)
Östra Hamngatan 19, 3 tr		0722-409480
Postnummer / Ort		E-postadress
411 10 / Göteborg		anna.henriksson@sverigehuset.se
Eventuell kontaktperson		
Anna Henriksson		

Sökande (om annan än fastighetsägare)

Namn (företag eller privatperson)		Organisationsnummer/personnummer
Utdelningsadress (gata, box)		Telefon dagtid (även riktnummer)
Postnummer	Ort	E-postadress
Eventuell kontaktperson		

Ärendet gäller planläggning av område

■ Enbostadshus	■ Enbostadshus i grupp	■ Radhus, parhus, kedjehus	■ Tvåbostadshus
☐ Fritidshus	■ Flerbostadshus	☐ Studentbostadshus	☐ Hus för äldre eller funktionshindrade
☐ Annat specialbostadshus	☐ Handel	☐ Kontor	☐ Lager, industri, hantverk

☐ Annan byggnad eller anläggning. Ange vilken: _____

Planerad upplåtelseform för eventuella bostadslägenheter

■ Hyresrätt ■ Bostadsrätt ■ Äganderätt

Produktion

Antal månader	Sammanlagd byggnadsarea	Därav bruttoarea bostäder
36	Prel 35 750 m2 BTA	35 750 BTA
Uppskattad sammanlagd produktionskostnad, inklusive moms tusentalkronor		Byggnadsarbetena avses att påbörjas, datum

ADRESS Stadshuset • 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00
FAX 0303-190 35
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

Beskrivning och motivering av projektet

Se bilagda situationsplan med vision. Inledande möte och presentation har hållits med Fredrik Norrå och Ida Brogren.

Bilagor

■ Situationsplan eller karta över området (obligatorisk)	☐ Geoteknisk undersökning (översiktlig)	☐ VA-lösning	☐ Trafiklösning
☐ Översiktlig miljöbedömning	☐ Energi- och hushållning	☐ Tillgänglighet	☐ Hälsa och säkerhet
☐ Avfall	■ Exploateringsgrad/BTA	☐ Modell, fotomontage eller liknande	
☐ Riskanalys	☐ Upphävande av strandskydd	☐ Hustyper	

Avgift

Avgift betalas enligt av kommunen fastställd taxa

Underskrift

Fastighetsägarens underskrift	Namnförtydligande Anna Henriksson
Fastighetsägarens underskrift	Namnförtydligande
Sökandens underskrift (om annan än fastighetsägaren)	Namnförtydligande

Information

PBL 5 kap. Att ta fram detaljplaner och områdesbestämmelser

1 § Detta kapitel innehåller bestämmelser om hur en detaljplan och områdesbestämmelser upprättas, antas, ändras och upphävs samt om besked från kommunen om att inleda en sådan planläggning.

Planbesked

2 § På begäran av någon som avser att vidta en åtgärd som kan förutsätta att en detaljplan antas, ändras eller upphävs eller att områdesbestämmelser ändras eller upphävs, ska kommunen i ett planbesked redovisa sin avsikt i frågan om att inleda en sådan planläggning.

3 § En begäran om planbesked ska vara skriftlig och innehålla en beskrivning av det huvudsakliga ändamålet med den avsedda åtgärden och en karta som visar det område som berörs.

Om åtgärden avser ett byggnadsverk, ska begäran också innehålla en beskrivning av byggnadsverkets karaktär och ungefärliga omfattning.

4 § När kommunen har fått en begäran om planbesked som uppfyller kraven i 3 § ska kommunen ge sitt planbesked inom fyra månader, om kommunen och den som har gjort begäran inte kommer överens om något annat.

5 § Av planbeskedet ska det framgå om kommunen avser att inleda en planläggning. Om kommunen avser att inleda en planläggning, ska kommunen i planbeskedet ange den tidpunkt då planläggningen enligt kommunens bedömning kommer att ha lett fram till ett slutligt beslut om att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller ändra eller upphäva områdesbestämmelser.
Om kommunen inte avser att inleda en planläggning, ska kommunen i planbeskedet ange skälen för det.

ADRESS Stadshuset · 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00
FAX 0303-190 35
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

Information till den registrerade enligt GDPR
Alla uppgifter du lämnar till oss omfattas av Tryckfrihetsförordningens (1949:105) regler om allmänna handlingar och kan komma att lämnas ut till andra i enlighet med offentlighetsprincipen (var och ens rätt till insyn och kontroll av myndigheter, bland annat rätten att ta del av allmänna handlingar), med undantag för de inskränkningar i offentligheten som gäller för uppgifter som omfattas av sekretess enligt Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

De uppgifter du lämnar till oss kommer att behandlas i enlighet med dataskyddsförordningen (GDPR). Vi behöver spara och behandla dessa uppgifter för att handlägga ärendet i enlighet med Plan- och bygglag (2010:900). Dina uppgifter kommer att delas inom kommunen med den personal som behöver uppgifterna för att utföra sitt arbete samt med de personuppgiftsbiträden som hanterar uppgifter för kommunens räkning. Uppgifterna kan också komma att delas med tredje part, men endast om så krävs enligt lag. Den rättsliga grunden för behandlingen är Plan- och bygglag (2010:900).

Dina uppgifter kommer att sparas så länge det är nödvändigt för ändamålet. Uppgifterna raderas sedan i enlighet med kommunens gallringsföreskrifter men kan komma att bevaras för arkivändamål. Dina uppgifter kan komma att överföras till tredje land, dock endast som ett led i teknisk support och enbart till parter som är bundna av dataskyddsförordningen genom avtal.

Kategorier av personuppgifter som berörs: Namn, adress, personnummer, fastighetsbeteckning, telefonnummer, mailadress.

Personuppgiftsansvarig är Kommunstyrelsen. Du har rätt till information och ett registerutdrag med information om vilka uppgifter vi har om dig. Du kan även begära rättelse, begränsning och radering av dina uppgifter samt göra invändningar och i vissa fall begära överflyttning av dina uppgifter (dataportabilitet). Du når våra dataskyddsombud på dataskyddsombud@kungalv.se. Om du har klagomål på vår behandling av dina personuppgifter har du rätt att inge klagomål till tillsynsmyndigheten som är Datainspektionen. datainspektionen@datainspektionen.se.

ADRESS Stadshuset · 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00
FAX 0303-190 35
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

Riskutredning detaljplan

Halltorp 1:19 och 1:64

2022-12-14

PROJEKTNAMN
Halltorp Kode 1:19 och 1:64

UPPDRAGSGIVARE
Sverigehuset

STATUS
Första version

UPPDRAGSANSVARIG
Viktor Sturegård
Viktor.sturegard@briab.se
0767-23 35 76

FASTIGHET OCH KOMMUN
Kungälv Kommun.
Halltorp Kode 1:19 och 1:64

HANDLÄGGARE
Frida Hansson
Frida.hansson@briab.se
010-203 80 38

Briab
The right side of risk

Innehåll

1. Inledning 3
1.1. Bakgrund 3
1.2. Syfte och mål 3
1.3. Omfattning och avgränsningar 3
1.4. Metod 3
1.5. Underlag 4
1.6. Kvalitetsledningssystem 4
1.7. Revideringar och egenkontroll 4

2. Riskhänsyn vid fysisk planering 5
2.1. Fysisk planering 5
2.2. Risk 5
2.3. Regelverk och styrande dokument 5
2.4. Metodik, principer och kriterier för riskvärdering 6

3. Planområdets förutsättningar 10
3.1. Planområdet och planförslaget 10
3.2. Järnväg Bohusbanan 10
3.3. Personintensitet 10

4. Riskinventering 11
4.1. Transport av farligt gods 11
4.2. Projektspecifika data för beräkningar 15

5. Risknivåer och riskvärdering 17
5.1. Individrisk 17
5.2. Samhällsrisk 18
5.3. Bedömning av lämpliga säkerhetshöjande åtgärder 19

6. Slutsatser 20
6.1. Allmänt 20
6.2. Rekommendationer 20

7. Referenser 21

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Briab har fått i uppdrag av Sverigehuset att utreda den riskbild som är förknippad med exploatering av fastigheterna Kungälv Halltrop 1:19 och Kungälv Halltorp 1:64. Sverigehuset planerar att upprätta flertalet bostäder på de båda fastigheterna. Utredningen görs utifrån plan- och bygglagens (2010:900) krav på att bebyggelse ska lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till människors hälsa och säkerhet, och risken för olyckor.

1.2. Syfte och mål

Syftet med riskutredningen är att bedöma riskbilden som är förknippad med planerad markanvändning inom planområdet. Målet med utredningen är presentera identifierade risker med rekommendationer som kan fungera som underlag till aktuell detaljplaneprocess.

1.3. Omfattning och avgränsningar

Med risk avses i dessa sammanhang en sammanvägning av frekvensen för en olycka och dess konsekvens. Rapporten behandlar akuta risker för människors liv, så kallade olycksrisker vilka är relaterade till transport av farligt gods och omkringliggande farliga verksamheter. Följande risker behandlas ej:

- Risker för egendom, arbetsmiljö och påverkan på miljön.
- Risker förknippade med långsamma och negativa hälsoeffekter, så som buller, vibrationer, radioaktiv strålning, elektromagnetiska fält och luftföroreningar.
- Risker relaterade till trafiksäkerhet som påkörning av personer och elsäkerhet vid järnvägen.

Tidshorisont för utredningen är vald till 2040, med tanke på trafiktal och befolkningstäthet.

Denna riskutredning omfattar följande typer av riskkällor:

- Transport av farligt gods på Bohusbanan

Riskanalysen besvarar följande centrala frågeställningar.

- Hur kan riskhänsyn visas och finns det ett behov av åtgärder eller begränsningar för att möjliggöra föreslagen utveckling av planområdet?

1.4. Metod

Följande metodik används i denna riskutredning:

1. Riskidentifiering. För att ta reda på vilka riskkällor som kan vara relevanta för området studeras området (med omgivning) inom ramen för utredningens avgränsningar. I riskidentifieringen görs en första översiktlig bedömning för att sålla ut vilka riskkällor som erfordrar fördjupad analys.
2. Fördjupad analys. De olyckshändelser som är svårbedömda och väntas ge upphov till förändrad risknivå för området analyseras mer ingående via separata analyser. Händelsernas frekvenser och konsekvenser studeras via logiska argument och/eller via kvantitativa, probabilistiska metoder för att uppskatta risknivån.

Analysen arbetar efter följande frågeschema:

a. Vad kan hända?
b. Hur ofta kan det hända?
c. Vilka blir konsekvenserna?
d. Hur stor är risken?

3. Riskvärdering. Uppskattade risknivåer ställs samman och en riskvärdering genomförs. Eventuella säkerhetshöjande åtgärder med koppling till markanvändning och funktion identifieras och därefter verifieras att de ger avsedd effekt på risknivån, det vill säga att den sjunker till en acceptabel nivå. Säkerhetshöjande åtgärder kan exempelvis vara att rekommendera mindre känslig verksamhet, verksamhet där människor inte uppehåller sig längre stunder, skyddsavstånd eller tekniska lösningar och funktionskrav.

1.5. Underlag

Nedan framgår vilket planeringsunderlag som nyttjats i utredningen.

HANDLIG	UPPRÄTTAD AV	DATUM
Riskutredning C W Borgs väg, Stenungsund	COWI	2020-10-08

1.6. Kvalitetsledningssystem

Denna rapport omfattas av egenkontroll enligt anvisningarna i Briabs kvalitetsledningssystem, vilket är certifierat enligt ISO 9001. Egenkontrollen omfattas av en handläggarkontroll samt en kvalitetsgranskning genomförd av en särskild utsedd kvalitetskontrollant inom Briab. Vid kontrollen används en särskild checklista för att säkerställa att relevanta krav tillgodosetts. Checklistan ser olika ut beroende på typ av uppdrag och handling. Revideringar av handlingar ska normalt genomgå samma kontroll som ovan. Mindre formaliaändringar som inte påverkar utformning i övrigt får ske av handläggare själv. I dessa fall ska detta framgå i handlingen.

1.7. Revideringar och egenkontroll

Handlingen utgör en första version.

2. Riskhänsyn vid fysisk planering

2.1. Fysisk planering

Fysisk planering regleras av plan- och bygglagen och miljöbalken och är en delprocess i samhällsplaneringen. Den fysiska planeringen reglerar användningen av mark- och vattenområden i tid och rum. Den fysiska planeringen tar oftast sin form i översiktsplaner och detaljplaner, som båda tas fram av kommunen som är självbestämmande i dessa frågor. Länsstyrelsen har i processen en rådgivande och granskande roll. Länsstyrelsens uppgift är att företräda och samordna statens intressen samt bevaka särskilda frågor kopplat till bland annat riksintressen och frågor som rör hälsa och säkerhet.

2.2. Risk

Begreppet ***risk*** kan tolkas på olika sätt. I denna utredning tolkas risk som en oönskad händelses sannolikhet multiplicerat med omfattningen av dess konsekvens, vilka kan vara kvalitativt eller kvantitativt bestämda. I utredningen kvantifieras risk med två olika riskmått, individ- respektive samhällsrisk.

Med ***individrisk***, eller platsspecifik risk, avses risken för en enskild individ att omkomma av en specifik händelse under ett år på en specifik plats. Individrisken är oberoende av hur många människor som vistas inom ett specifikt område och används för att se till att enskilda individer inte utsätts för oacceptabelt höga risknivåer [1].

Samhällsrisken, eller kollektivrisken, visar den ackumulerade sannolikheten för det minsta antal människor som omkommer till följd av konsekvenser av oönskade händelser. Till skillnad från individrisk tar samhällsrisken hänsyn till den befolkningssituation som råder inom undersökt område [1].

2.2.1. Riskhänsyn

Kommunernas planer prövas alltid av länsstyrelsen med avseende på miljö, hälsa och risken för olyckor. Riskhänsyn i fysisk planering är därför högst relevant, och viktigt att ta med i planeringsprocessens tidiga skeden för att minska sårbarhet och öka planområdets robusthet [2].

Alla verksamheter är förknippade med risker som människor till viss grad accepterar, och nytta i en aspekt balanseras med en riskkostnad i densamma. I planprocessen innebär en alltför strikt riskhänsyn mycket stora skyddsavstånd från transportleder och verksamheter, vilket i sin tur kan innebära dålig stadsuppbyggnad och ineffektiv markanvändning. En riskanalys i en planprocess syftar därför till att optimera markanvändningsnytta till en låg riskkostnad.

2.3. Regelverk och styrande dokument

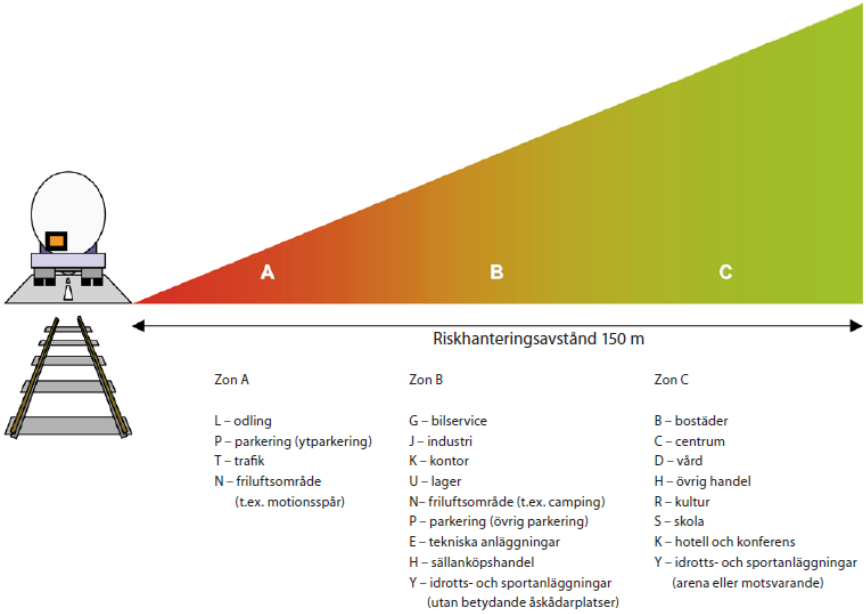
2.3.1. Plan- och bygglagen (2010:900)

Plan- och bygglagen (2010:900) anger att bebyggelse och byggnadsverk ska lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till bland annat människors hälsa och säkerhet. Vidare ska bebyggelse och byggnadsverk utformas och placeras på den avsedda

marken på ett sätt som ger lämpligt skydd mot uppkomst och spridning av brand och mot trafikolyckor och andra olyckshändelser.

2.3.2. Riskpolicy från Länsstyrelserna i Skåne, Stockholm och Västra Götalands län

Länsstyrelserna i Skåne, Stockholm samt Västra Götalands län gemensamma dokument *Riskhantering i detaljplaneprocessen* anger att riskhanteringsprocessen ska beaktas vid markanvändning inom 150 meter från en transportled för farligt gods [3]. I Figur 1 illustreras lämplig markanvändning i anslutning till transportleder för farligt gods. Zonerna har inga fasta gränser, utan riskbilden för det aktuella planområdet är avgörande för markanvändningens placering. En och samma markanvändning kan därmed tillhöra olika zoner.

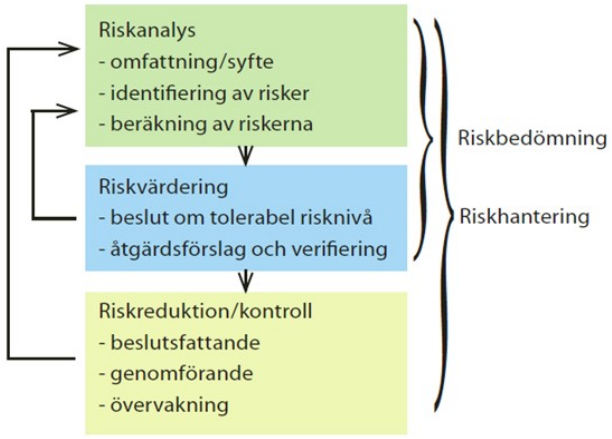

Figur 1. Zonindelning för riskhanteringsavstånd [3]. Zonerna representerar lämplig markanvändning i förhållande till transportled för farligt gods. Zonerna har inga fasta gränser.

2.4. Metodik, principer och kriterier för riskvärdering

2.4.1. Metodik för riskhantering

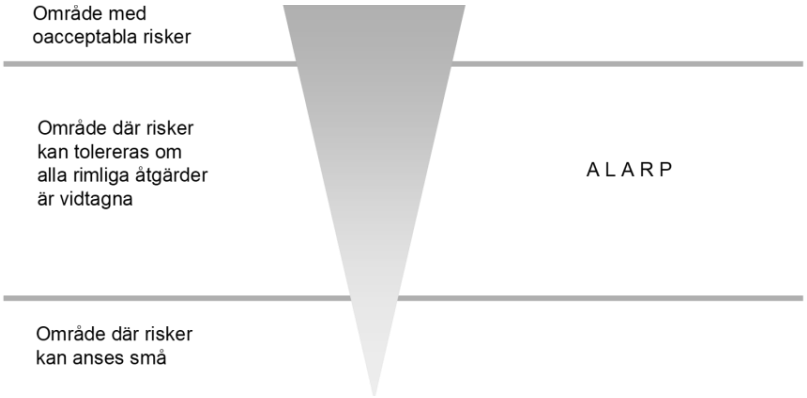
Riskhanteringsprocessen utgör ett systematiskt och kontinuerligt arbete för att kontrollera eller minska olycksrisker. Hanteringen kan delas in i tre delar: riskanalys, riskvärdering och riskreduktion. Dessa behandlar allt från identifiering av riskkällor och potentiella olyckshändelser till beslut om och genomförande av säkerhetshöjande åtgärder samt uppföljning av att besluten ger avsedd påverkan på riskbilden. Schematiskt kan processen beskrivas enligt Figur 2.

Figur 2.Metodik för riskhantering [3].

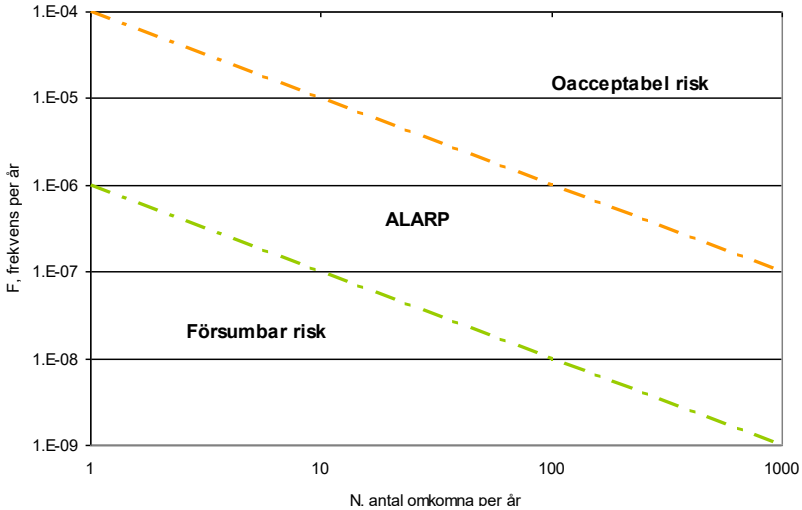
2.4.2. Allmänt om kriterier för riskvärdering

Kriterier för riskvärdering kommer att användas för att avgöra om risknivån är acceptabel eller inte. Acceptanskriterierna uttrycks vanligen som sannolikheten för att en olycka med en given konsekvens skall inträffa. Risker kan delas in i tre kategorier. De kan anses vara acceptabla, acceptabla med restriktioner eller oacceptabla. Figur 3 beskriver principen för riskvärdering [1].

Figur 3. Princip för uppbyggnad av riskvärderingskriterier [1].

Om en risk anses vara acceptabel med restriktioner innebär det att risknivån är i ett område som vanligtvis benämns ”ALARP”, vilket är en förkortning av ”As Low As Resonably Practicable”. Befinner sig risken för en olycka inom detta område bör riskerna reduceras så mycket som är möjligt utifrån samhällsekonomiska och praktiskt perspektiv. Konkret kan det efter en avvägning avseende kostnad och riskreduktion innebära en kombination av olika säkerhetshöjande åtgärder. Exempel på sådana säkerhetshöjande åtgärder kan vara separering (avstånd till transportleden), differentierad bebyggelse, byggnadstekniska åtgärder och utformning av området närmast transportleden. I Figur 4 visas hur ALARP-zonen kan definieras med kvantitativa mått.

Figur 4. Illustration av ALARP-zonen för samhällsrisk med exempel på riskvärderingskriterier [1].

2.4.3. Räddningsverkets (MBS:s) fyra principer för riskvärdering

För risker förknippade med människors hälsa och säkerhet bedöms risknivåerna övergripande utifrån de fyra principer som utarbetats av Räddningsverket, nuvarande MSB [1]:

- **Rimlighetsprincipen** - Risker som med tekniskt och ekonomiskt rimliga medel kan elimineras eller reduceras ska alltid åtgärdas (oavsett risknivå).
- **Proportionalitetsprincipen** - En verksamhets totala risknivå bör stå i proportion till den nytta i form av exempelvis produkter och tjänster som verksamheten medför.
- **Fördelningsprincipen** - Riskerna bör, i relation till den nytta verksamheten medför, vara skäligt fördelade inom samhället.
- **Principen om undvikande av katastrofer** - Om risker realiseras bör detta hellre ske i form av händelser som kan hanteras av befintliga resurser än i form av katastrofer.

Proportionalitets- och fördelningsprincipen och principen om undvikande av katastrofer uppfylls vid värdering med de kvantitativa värderingskriterierna för individ- och samhällsrisk. Rimlighetsprincipen kan uppfyllas genom exempelvis så kallad kostnad-nytta-analys [1].

2.4.4. Risker för tredje man

När riskvärdering och kriterier för risktolerans diskuteras ska graden av frivillighet att utsätta sig för den aktuella risken tas med, och därför skiljs det på personer som har anknytning till den aktuella riskkällan, och personer ur allmänheten, så kallat ”tredje man”. Denna uppdelning grundar sig i fördelningsprincipen som menar att enskilda grupper inte ska utsättas för oproportionerligt stora risker i förhållande till den nytta som den riskfyllda verksamheten genererar för dem, se avsnitt 2.4.3. Tredje man är alltså för verksamheten utomstående individer som inte är direkt inblandade i verksamhetens riskbild men som ändå kan löpa skada vid en olycka.

När det gäller transport av farligt gods eller andra risker i den fysiska planeringen räknas exempelvis boende, personer som befinner sig på offentliga platser eller i affärer som tredje man. Risknivåtoleransen för tredje man bör vara mycket låg, eftersom dessa personer endast har liten eller ingen nytta av att verksamheten bedrivs. För att risknivån ska anses tolerabel

för tredje man kan säkerhetshöjande åtgärder bli nödvändiga, och markanvändning kan behöva regleras genom att planera för exploatering avsedd för låg persontäthet.

2.4.5. DNV:s föreslagna kriterier

I Sverige finns inget nationellt beslut om vilket tillvägagångssätt eller vilka kriterier som ska tillämpas vid riskvärdering inom planprocessen. Praxis vid riskvärderingen är att använda Det Norske Veritas (DNV) förslag på riskkriterier gällande individ- och samhällsrisk [1].

För *individrisk* föreslog DNV följande kriterier:

- Övre gräns för område där risker, under vissa förutsättningar, kan accepteras: 10^{-5} per år.
- Övre gräns för område där risker kan kategoriseras som låga: 10^{-7} per år.

För *samhällsrisk* föreslog DNV följande kriterier:

- Övre gräns för område där risker under vissa förutsättningar kan tolereras: $F=10^{-4}$ per år för N=1 med lutning på F/N-kurva: -1.
- Övre gräns för område där risker kan kategoriseras som låga: $F=10^{-6}$ per år för N=1 med lutning på F/N-kurva: -1.

Samhällsriskkriterierna ovan beräknas med frekvenser för 1 km transportled och avser ett område på 1 km^2 med den tillkommande bebyggelsen placerad i mittpunkt.

3. Planområdets förutsättningar

3.1. Planområdet och planförslaget

Studerat område är idag huvudsakligen obebyggt och utgörs av mestadels av naturmark. Föreslaget planförslag från Sverigehus innefattar markanvändning i form av bostäder. Totalt kommer 288 bostäder byggas, bostäderna kommer variera mellan flerbostadshus, radhus och villor, se Figur 5. Planområdet angränsar i nordöst till Bohusbanan.

Figur 5. Överskådlig bild av planområdet. Det gula området representerar säkerhetsavstånd på 30 m.

3.2. Järnväg Bohusbanan

Bohusbanan är enkelspårig och sträckan Kville-Stenungsund har ett ÅDT på 43,8 resandetåg och 3,7 godståg. Längs med passagen i Kode passeras 1 växel på en karakteristisk sträcka av 1 kilometer. Medeltåglängden är 578 meter, vilket motsvarar cirka 23 vagnar. Årligt antal vagnar blir cirka 31 000 [6].

3.3. Personintensitet

För att beräkna samhällsrisk behövs en uppskattning av personintensiteten vid planområdet. Då ingen bebyggelse planeras inom 30 meter från Bohusbanan har detta område inte antagits generera någon signifikant personintensitet. För övriga delar av planområdet har personintensiteten schablonmässigt antagits uppgå till 5000 personer per kvadratkilometer.

Detta antagande bedöms vara konservativt för studerat planområde då majoriteten av planerad bebyggelse utgörs av småhus samt att naturmark kommer att bevaras för relativt stora delar av planområdet. Som jämförelse kan nämnas att den genomsnittliga personintensiteten för Stockholm kommun uppgår till ca 5200 personer per kvadratkilometer [7].

4. Riskinventering

4.1. Transport av farligt gods

Med farligt gods avses varor eller ämnen som har sådana egenskaper att de kan vara skadliga för människor, miljö och egendom om de inte hanteras rätt under transport [8]. Med transportleder för farligt gods avses sådana leder som är utpekade som primära eller sekundära transportleder eller vägar där det sannolikt kan gå farligt gods-transporter. En primär transportled för farligt gods är avsedd för genomfartstrafik, varför där kan förväntas gå farligt gods-transporter i alla klasser[3], medan en sekundär transportled är avsedd för lokala transporter till och från de primära lederna.

Huvuddelen av olyckorna med farligt gods inblandat är i grunden trafikolyckor och åtgärder för att förbättra vägsäkerheten medverkar därför också till att minska risken för en olycka med farligt gods. Det finns andra händelser än trafikolyckor som kan ge ett utsläpp av farligt gods, till exempel fordonsbränder och handhavandefel vid lastning. En brittisk studie visar att andelen sådana händelser är i storleksordningen 5 % och det antas därmed att dessa händelser inryms i de konservativa skattningar av olycksfrekvenserna som rapporten bygger på [9].

4.1.1. Transportklasser (RID) och representativa scenarier

Transport av farligt gods på land regleras i RID[4] för transport på järnväg. Farligt gods utgörs av flera olika ämnen vars fysikaliska och kemiska egenskaper varierar, och i RID delas farligt gods in i klasser beroende på vilka farliga egenskaper som ämnet har. I Tabell 1 beskrivs klasserna och karakteristiska konsekvenser för respektive klass.

[3] Transporter med farligt gods delas in i nio olika klasser för ämnen med liknande risker vid transport på väg. Klassificeringen benämns ofta ADR-klasser efter ett europeiskt regelverk för transport av farligt gods på landsväg.

[4] RID är europeiska föreskrifter för transport av farligt gods på järnväg. I Sverige används den nationella anpassningen RID-S (MSBFS 2020:10).

Tabell 1. Kortfattad beskrivning av respektive RID-klass.

KLASS	KATEGORI	BESKRIVNING	KONSEKVENSER
1	Explosiva ämnen och föremål	Sprängämnen, tändmedel, ammunition, etc.	Orsakar tryckpåverkan, brännskador och splitter. Stor mängd massexplosiva ämnen ger skadeområde med 100 m radie (orsakat av tryckvåg). Personer kan omkomma både inomhus och utomhus. Övriga explosiva ämnen och mindre mängder massexplosiva ämnen ger enbart lokala konsekvenser.
2	Gaser	Inerta gaser (kväve, argon etc.) oxiderande gaser (syre, ozon, etc.), brandfarliga gaser (acetylen, gasol etc.) och giftiga gaser (klor, svaveldioxid etc.).	Förgiftning, brännskador och i vissa fall tryckpåverkan till följd av giftigt gasmoln, jetflamma, gasmolnsexplosion eller BLEVE. Konsekvensområden över hundratals meter. Omkomna både inomhus och utomhus.
3	Brandfarliga vätskor	Bensin och diesel (majoriteten av klass 3) transporteras i tankar som rymmer maximalt 50 ton.	Brännskador och rökskador till följd av pölbrand, värmestrålning eller giftig rök. Konsekvensområden för brännskador utbreder sig vanligtvis inte mer än omkring 20 m från en pöl. Rök kan spridas över betydligt större område. Bildandet av vätskepöl beror på vägutformning, underlagsmaterial och diken etc.
4	Brandfarliga fasta ämnen	Kiseljärn (metallpulver), karbid och vit fosfor.	Brand, strålning och giftig rök. Konsekvenserna vanligtvis begränsade till närområdet kring olyckan.
5	Oxiderande ämnen. Organiska peroxider	Natriumklorat, väte-peroxider, kaliumklorat, ammoniumnitrat, etc.	Tryckpåverkan och brännskador. Självantändning, explosionsartat brandförlopp vid kontakt med brännbart organiskt material. Konsekvensområden för tryckvågor uppemot 100 m.
6	Giftiga ämnen. Smittförande ämnen	Arsenik-, bly- och kvicksilversalter, bekämpningsmedel, etc.	Giftigt utsläpp. Konsekvenserna vanligtvis begränsade till kontakt med själva olycksfordonet eller dess omedelbara närhet.
7	Radioaktiva ämnen	Medicinska preparat. Vanligtvis små mängder.	Utsläpp radioaktivt ämne, kroniska effekter, mm. Konsekvenserna begränsas till närområdet.
8	Frätande ämnen	Saltsyra, svavelsyra, salpetersyra, natrium- och kaliumhydroxid (lut).	Utsläpp av frätande ämne. Dödliga konsekvenser begränsade till närområdet. Personskador kan uppkomma på längre avstånd.
9	Övriga farliga ämnen	Gödningsämnen, asbest, magnetiska material etc.	Konsekvenserna vanligtvis begränsade till kontakt med själva olycksfordonet eller dess omedelbara närhet.

I tabellen ovan kan fyra olika typer av konsekvenser härledas:

- Brand
- Explosion
- Utsläpp av giftiga kemikalier
- Utsläpp av frätande kemikalier

Dessa konsekvenser kan härledas till olyckor med farligt gods i klass 1, 2, 3, 6 och 8. Ämnen i klass 4 (4.1-4.3), oxiderande ämnen och organiska peroxider i klass 5 (5.1-5.2), radioaktiva ämnen i klass 7 och övriga ämnens i klass 9 utgör normalt ingen fara för omgivningen då konsekvenserna koncentreras till fordonets närhet. Det finns dock undantag, till exempel kan oxiderande ämnen och organiska peroxider (klass 5) som blandas med brandfarliga vätskor (klass 3) orsaka explosioner. Föroreningar i en tank med väteperoxid (klass 5) kan orsaka ett skenande sönderfall med en tanksprängning som följd.

Utöver den uppdelningen i olika klasser krävs kännedom om fördelningar inom respektive klass för att kunna göra korrekta beräkningar av risken. Exempelvis omfattar klass 2 ”gaser”, vilka kan vara brandfarliga, giftiga eller sakna någon av dessa egenskaper. Likaså spelar det stor roll vilken av underklasserna 1.1-1.3 alternativt 1.4 som explosivämnena i klass 1 tillhör. Klass 1.4 kan nämligen inte kan ge upphov till skador som påverkar omgivningen.

4.1.2. Farligt gods på järnväg

För andelen av godstrafiken (antal vagnar) som transporterar farligt gods används värde 27%.

I en riskutredning för C W Borgs väg i Stenungsund kartläggs transporter av farligt gods på Bohusbanan [6]. Utredningen går igenom statistik från Trafikverket i perioden 2013-2017 och noterar ett medelvärde på 6 300 vagnar per år. Detta räknas upp för att motsvara år 2040, vilket ger en prognos på totalt 8 300 vagnar per år med farligt gods. Denna inventering bedöms vara tillämpbar även för studerad sträcka av Bohusbanan.

I Tabell 2 visas en sammanställning av andelen inom respektive huvudklass och underklass. Andelen explosivt i RID-klass 5 har justerats från det nationella genomsnittet på 5 % till 100 % då det rör sig om transporter till en specifik industri i Stenungsund.

Tabell 2. Uppdelning av transport av farligt gods på Bohusbanan i huvudklasser.

RID-KLASS	ANDEL INOM RID-KLASS	UNDERKLASS	ANDEL INOM UNDERKLASS
1	-	Explosivt Övrigt	- -
2	98,92 %	Giftigt Brandfarligt Övrigt	5,8 % 94,2 % 0 %
3	1,05 %	-	-
4	-	-	-
5	0,02 %	Explosivt Övrigt	100 % 0 %
6	-	Flytande Övrigt	- -
7	-	-	-
8	-	-	-
9	-	-	-

4.1.3. Val av olycksscenarier

Vid transport av farligt gods utgör nedanstående olycksförlopp de dimensionerande olycksscenarierna som utgör underlag till beräkning av individ- och samhällsrisknivåer (se även Tabell 3):

- Utsläpp och antändning av kondenserad brännbar gas som kan ge upphov till BLEVE, gasmolnsexplosion, gasmolnsbrand och jetflamma, vilket leder till brännskador och i vissa fall även tryckskador.
- Utsläpp och antändning av brandfarliga vätskor vilka orsakar pölbrand med efterföljande brännskador.
- Utsläpp av giftiga brandfarliga vätskor vilka orsakar förgiftning vid inandning när de driver i väg som gasmoln.

Tabell 3. Sammanfattning av dimensionerande olycksscenarier vid transport av farligt gods.

ÄMNE	PRIMÄR HÄNDELSE	SEKUNDÄR HÄNDELSE	SKADEVERKAN
Tryckkondenserade gaser	Förångas vid utsläpp och övergår i gasform som driver i väg med vinden.	Brand och explosion vid antändning av gasmoln på längre av stånd från utsläppskällan (UVCE[5]). Jetflamma vid antändning av utströmmande gas. Explosion vid kraftig upphettning av tryckkondenserad gas som kokar och släpps ut momentant från en bristande tank (BLEVE[6]).	Brännskador Tryckskador Förgiftningsskador vid inandning
Brandfarliga, giftiga och frätande vätskor	Breder ut sig på marken och bildar pölar som avdunstar. Giftiga ångor driver i väg med vinden.	Pölbrand vid antändning av vätskepöl. Explosion vid antändning av avdunstade ångor, eller vid blandning med oxiderande organiska peroxider.	Brännskador Tryckskador Förgiftningsskador vid inandning Frätskador vid hudkontakt

[5] Unconfined Vapour Cloud Explosion.

[6] Boiling Liquid Expanding Vapour Cloud Explosion.

4.2. Projektspecifika data för beräkningar

Nedan redovisas övrig projektspecifika data som använts vid beräkningar av risknivåer, enligt metoden som beskrivs i bilagan.

4.2.1. Järnvägsdata

I genomsnitt deltar 3,5 vagnar i en urspårning, 27 % av godsvagnarna antas medföra farligt gods. Sannolikheten att en eller flera av dessa vagnar medför farligt gods är:
$1 - (1 - 0{,}27)^{3.5} = 67\ \%$.

I Tabell 4 visas indata för beräkning av olycksfrekvenser på järnväg uppdelat på person- respektive godståg.

Tabell 4. Indata för beräkning av olycksfrekvens på järnväg.

PARAMETER	G KVILLE – STENUNGSSUND PERSONTÅG OCH GODSTÅG
Totalt antal tåg per år	65
Totalt antal vagnar per år	23 725
Totalt antal vagnaxlar per år	103 295
Hastighet (km/h)	140 km/h

Antalet växelpassager samt plankorsningar med bommar utmed en sträcka av 1 000 meter, med planområdet centrerat, redovisas i Tabell 5.

Tabell 5. Antal växelpassager och plankorsningar (med bommar) inom 1 000 meter utmed järnvägssträckan förbi planområdet.

PARAMETER	JÄRNVÄGSSTRÄCKA 1
Antal växelpassager	1
Antal plankorsningar	-

4.2.2. Frekvens för olycksscenarier för järnvägstrafik

I Tabell 6 sammanställs de olika olyckstyperna, intensitetsfaktorerna, exponering och frekvens per år enligt Fredéns modell [10]. Beräkningarna har utförts med antal växelpassager och plankorsningar med bommar enligt Tabell 5.

Tabell 6. Beräkning av olycksfrekvens för studerad sträcka av Bohusbanan.

PARAMETER	INTENSITETSFAKTOR	EXPONERING	FREKVENS/ÅR
Rälsbrott	5,0E-11 / vagnaxelkm	261 340	1,3E-05
Solkurva	1,0E-5 / spårkm	1	1,0E-05
Spårlägesfel	5,9E-10 / vagnaxelkm	261 340	1,8E-04
Växel sliten	5,0E-10 / passage	2	2,4E-04
Vagnfel	3,1E-9 / vagnaxelkm	261 340	8,1E-04
Lastförskjutning	4,0E-10 / vagnaxelkm	261 340	1,0E-04
Annan orsak	5,7E-8 / tågkm	23 725	1,4E-03
Okänd orsak	1,4E-7 / tågkm	23 725	3,3E-03
Kollision i plankorsning	5,0E-8 / tågpassage	23 725	1,2E-03

I Tabell 7 visas en sammanställning av urspårningsfrekvenser för berörda järnvägsbanor. I riskmodellen används frekvenserna tillsammans med resultatet av konsekvensberäkningarna för att beräkna risknivåer.

Tabell 7. Sammanställning av olycksfrekvenser.

OLYCKSFREKVENS PER ÅR	JÄRNVÄGSSTRÄCKA BOHUSBANAN
Urspårning (total)	0,0072
Urspårning (persontåg)	0,0063
Urspårning (godståg)	0,0009
Urspårning (godståg med farligt gods)	0,0006

De enskilda scenariernas frekvenser i Tabell 8 avser olyckor med farligt gods och är den data som frekvensmodellen lämnar över till riskmodellen som redovisas i bilagan. I riskmodellen används frekvenserna tillsammans med resultatet av konsekvensberäkningarna för att beräkna risknivåer.

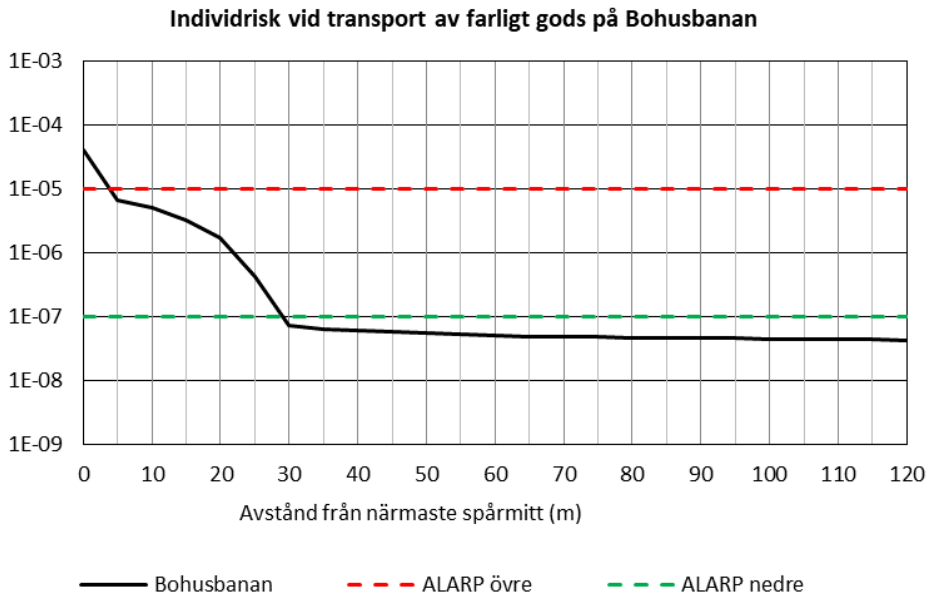
Tabell 8. Frekvenser per år för respektive scenario vid järnvägstransport.

SCENARIO	JÄRNVÄGSSTRÄCKA BOHUSBANAN
Klass 1 detonation	5,3E-10
Klass 2 BLEVE	4,9E-10
Klass 2 jetflamma	6,2E-09
Klass 2 UVCE	1,5E-09
Klass 2 giftmoln	1,0E-09
Klass 3 pölbrand (direkt)	4,4E-06
Klass 3 pölbrand (fördröjd)	2,2E-06
Klass 3 giftmoln	4,7E-08
Klass 5 detonation	2,4E-09
Klass 6 giftmoln	8,9E-08
Klass 8	2,1E-06
Summa:	**8,8E-06**

5. Risknivåer och riskvärdering

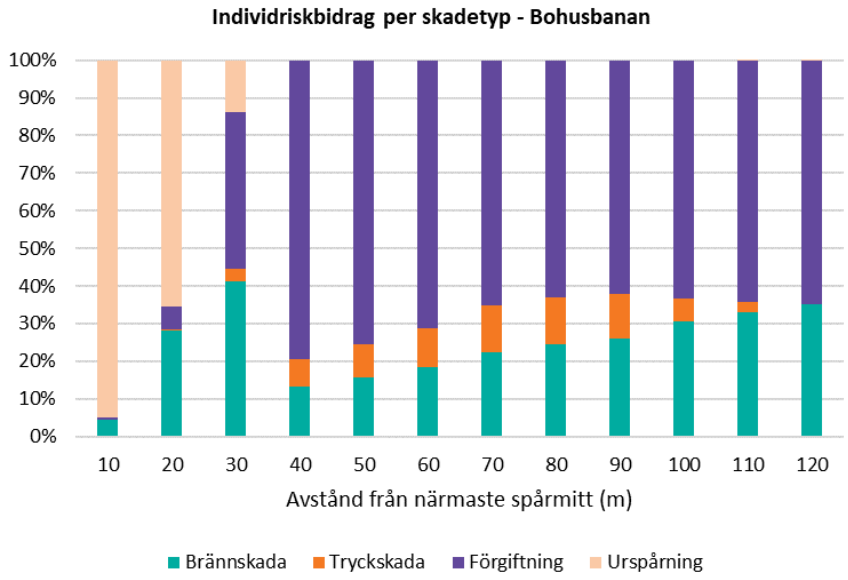
5.1. Individrisk

I Figur 6 redovisas beräknad individrisknivån utmed Bohusbanan förbi planområdet. Individrisken understiger den nedre gränsen för ALARP för avstånd över 30 meter från Bohusbanan. Individrisken för den bebyggelse som planeras inom planområdet är därmed att betrakta som låg enligt de föreslagna kriterierna från DNV.

Figur 6. Individrisk vid transport av farligt gods på Bohusbanan utmed planområdet.

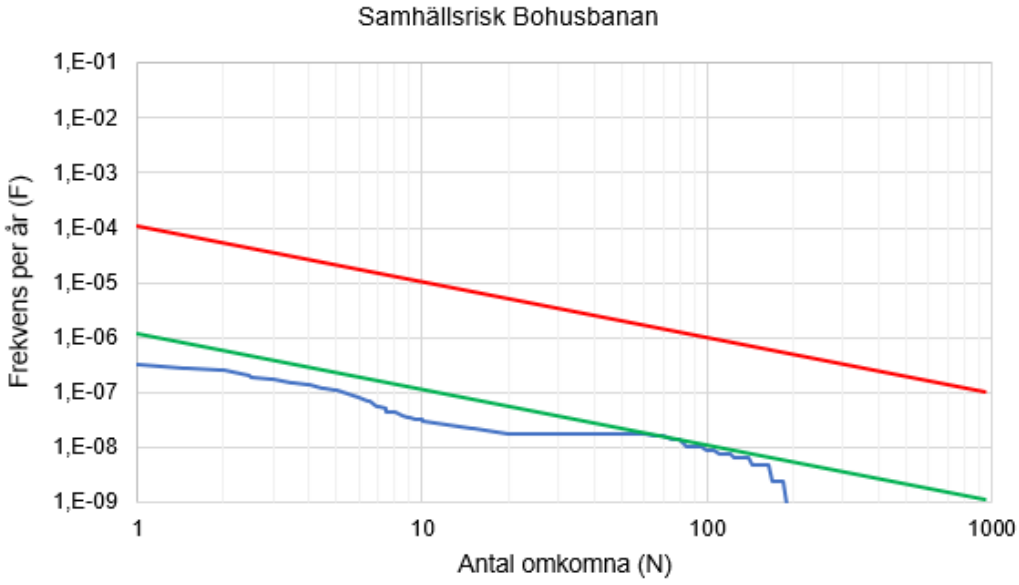
I Figur 7 redovisas individriskbidragen per skadetyp. Inom planområdet utgör förgiftning de största riskbidraget. Dock så utsläpp av giftiga gaser är beroende på väderförhållande och kan spridas över större områden.

Figur 7. Individriskbidrag per skadetyp på Bohusbanan utmed fastigheten

5.2. Samhällsrisk

Den beräknade samhällsrisken för planområdet presenteras i Figur 8. Samhällsrisken är lägre än den nedre gränsen för ALARP, därmed kan samhällsrisken för området betraktas som låg.

Figur 8. Samhällsrisk för planområdet med hänsyn till transport av farligt gods på Bohusbanan.

5.3. Bedömning av lämpliga säkerhetshöjande åtgärder

Inom planområdet planeras bostäder som närmast ca. 30 meter från Bohusbanan. På detta avstånd understiger både beräknad individrisk och samhällsrisk utmed Bohusbanan den nedre gränsen för ALARP området. Risknivån hamnar därmed på en nivå som anses vara låg och där behov av ytterligare skyddsåtgärder inte anses föreligga.

Trots den låga risknivån har ändå vissa skyddsåtgärder beaktats för planområdet. De säkerhetshöjande åtgärder som utvärderas baseras på kategoriseringen i Boverkets och Räddningsverkets vägledningsrapport *Säkerhetshöjande åtgärder i detaljplaner* [11] och är:

- Skyddsavstånd samt disponering av byggnader och område
- Ventilationsåtgärder för att skydda mot giftiga ämnen

Skyddsavstånd, disponering av byggnad och område samt utrymning

Ytterligare skyddsavstånd för bostäderna har enligt Figur 6 liten effekt på individrisken för planområdet. Givet beräknade risknivåer bedömer Briab att området 0-30 meter från Bohusbanan inte ska uppmuntra till stadigvarande vistelse utomhus. Notera att användning så som t.ex. lokalgator eller ytparkering kan tillåtas inom detta område. Denna åtgärd minskar exponeringen/utsattheten för flertalet av olycksscenarion kopplade till farligt gods.

För bostäder inom 30 till 50 m ifrån järnvägsspåret ska utrymning kunna ske i ofarlig riktning, dvs. en riktning som inte vetter direkt mot Bohusbanan.

Ventilationsåtgärder för att skydda mot giftiga ämnen

Förgiftningsskador står för ett betydande bidrag till individrisken för planområdet. Även vid en mycket låg risknivå kan dock olyckor med farligt gods som leder till utsläpp av giftig gas få stora konsekvenser om sådana skulle inträffa. Konsekvensberäkningarna i bilagan visar att flertalet olycksscenarier kan få påverkan på stora avstånd.

Giftiga gaser är ofta tyngre än omgivande luft, vilket innebär att de rör sig längs med marken. Placeringen av friskluftsintag högt uppe kan minska risken att giftiga gaser kommer in i byggnaderna. Effekten blir större ju närmre utsläppspunkten som byggnaden är placerad och ju högre luftintaget är placerat. Lokala väder- och vindförhållanden har dock fortfarande betydelse för koncentrationen, men åtgärden kan minska koncentrationen med mellan 20 % och över 90 % beroende på höjden och avståndet från utsläppspunkten. En placering av friskluftsintag på högre höjd än 8 meter ovan mark minskar påtagligt koncentrationen av giftiga gaser inomhus, men även lägre placeringar ger en reducerande effekt.

Denna åtgärd kan vara tekniskt svår att tillämpa för bebyggelse som utgörs av småhus, och är mer lämplig för exempelvis flerbostadshus, centrum och handelsbebyggelse. Den skadebegränsande effekten på risknivån är även lägre för småhus jämfört med de andra typerna, både genom att det är lägre persontäthet och för att friskluftsintag inte kan placeras lika högt och få samma skadebegränsande effekt. Därmed är det inte en rimlig åtgärd att införa som planbestämmelse för småhusbebyggelsen. För flerbostadshus bedöms dock åtgärden vara tekniskt möjlig och en lämplig åtgärd att beakta.

6. Slutsatser

6.1. Allmänt

Syftet med riskanalysen är att undersöka om olycksriskerna avseende farligt gods på Bohusbanan är acceptabla för studerat planområde. Genom en riskanalys kan möjliga olyckor identifieras och bedömas och eventuella skyddsåtgärder kan därmed rekommenderas.

6.2. Rekommendationer

Utifrån beräkningar, kriterier, platsspecifika förhållanden och kvalitativa värderingar görs följande rekommendationer gällande skyddsåtgärder:

- Området 0-30 meter från Bohusbanan ska utgöra ett bebyggelsefritt område som inte uppmuntrar till stadigvarande vistelse utomhus. Lokalgata och ytparkering är dock acceptabel inom det bebyggelsefria området.
- Inom 50 meter från Bohusbanan ska utrymning kunna ske i ofarlig riktning, dvs. en riktning som inte vetter direkt mot Bohusbanan.
- Inom planområdet ska friskluftsintag till flerbostadshusen om möjligt placeras minst 8 meter ovan mark. I de fall där byggnadshöjden inte tillåter placering av friskluftsintag 8 meter ovan mark ska friskluftsintagen placeras högt och vänd bort från leden.

Inga ytterligare skyddsåtgärder anses nödvändiga att lyfta in i detaljplanen. Notera att detta enbart gäller vid den markanvändning och övriga förutsättningar som anges i kapitel 3.

7. Referenser

[1] Räddningsverket, ”Värdering av risk,” Statens Räddningsverk, Karlstad, 1997.

[2] Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), ”Riskhänsyn i fysisk planering,” [Online]. Available: https://www.msb.se/sv/amnesomraden/skydd-mot-olyckor-och-farliga-amnen/samhallsplanering/riskhansyn-i-fysisk-planering/.

[3] Länsstyrelserna i Skåne län, Stockholms län, Västra Götalands län, ”Riskhantering i detaljplaneprocessen – Riskpolicy för markanvändinng intill transportleder för farligtgods,” 2006.

[4] Länsstyrelsen i Skåne län, ”Riktlinjer för riskhänsyn i samhällsplaneringen (RIKTSAM) - bebyggelseplanering intill väg och järnväg med transport av farligt gods,” Rapport "Skåne i utveckling" 2007:06, 2007.

[5] Länsstyrelsen i Stockholms län, ”Fakta 2016:4 Riktlinjer för planläggning intill vägar och järnvägar där det transporteras farligt gods,” Enheten för samhällsskydd och beredskap, Stockholm, 2016.

[6] COWI, ”Riskutredning C W Borgs väg, Stenungsund,” 2020-10-08.

[7] Statistiska centralbyrån (SCB), ”Befolkningstäthet i Sverige,” 8 april 2022. [Online]. Available: https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/manniskorna-i-sverige/befolkningstathet-i-sverige/. [Använd 9 december 2022].

[8] Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), ”Transport av farligt gods,” 2020. [Online]. Available: https://www.msb.se/sv/amnesomraden/skydd-mot-olyckor-och-farliga-amnen/farligt-gods/.

[9] HMSO, ”Major hazard aspects of the transport of dangerous substances - report and appandice,” Advisory Committee on Dangerous Substaces, Health & Safety Comission, London, 1991.

[10] S. Fredén , ”Modell för skattning av sannolikhet för järnvägsolyckor som drabbar omgivningen,” Miljösektionen, Banverket, 2001.

[11] Räddningsverket och Boverket, ”Säkerhetshöjande åtgärder i detaljplaner,” 2006.

Beställare: Sverigehuset
Uppdragsnummer: 202217

Fördjupad artinventering, fåglar, Kode, Kungälvs kommun

2023-09-03

Foto: Ulf Börnell, 2023-05-07

ViAQ Miljö AB
Stora Badhusgatan 18-20
411 21 Göteborg

Peter Rodhe
Miljökonsult
0734-122688
peter.rodhe@viaq.se

Innehållsförteckning

1.	**Inledning**	**3**
1.1.	Bakgrund och syfte	3
1.2.	Området	3
2.	**Genomförande och resultat**	**4**
2.1.	Tidigare observationer i området	4
2.2.	Metod fältinventering	4
2.1.	Resultat	5
3.	**Förslag till skyddsåtgärder**	**6**
4.	**Sammanfattande bedömning**	**6**
5.	**Referenser**	**6**

ViAQ Miljö AB
Stora Badhusgatan 18-20
411 21 Göteborg

Peter Rodhe
Miljökonsult
0734-122688
peter.rodhe@viaq.se

1. Inledning

1.1. Bakgrund och syfte

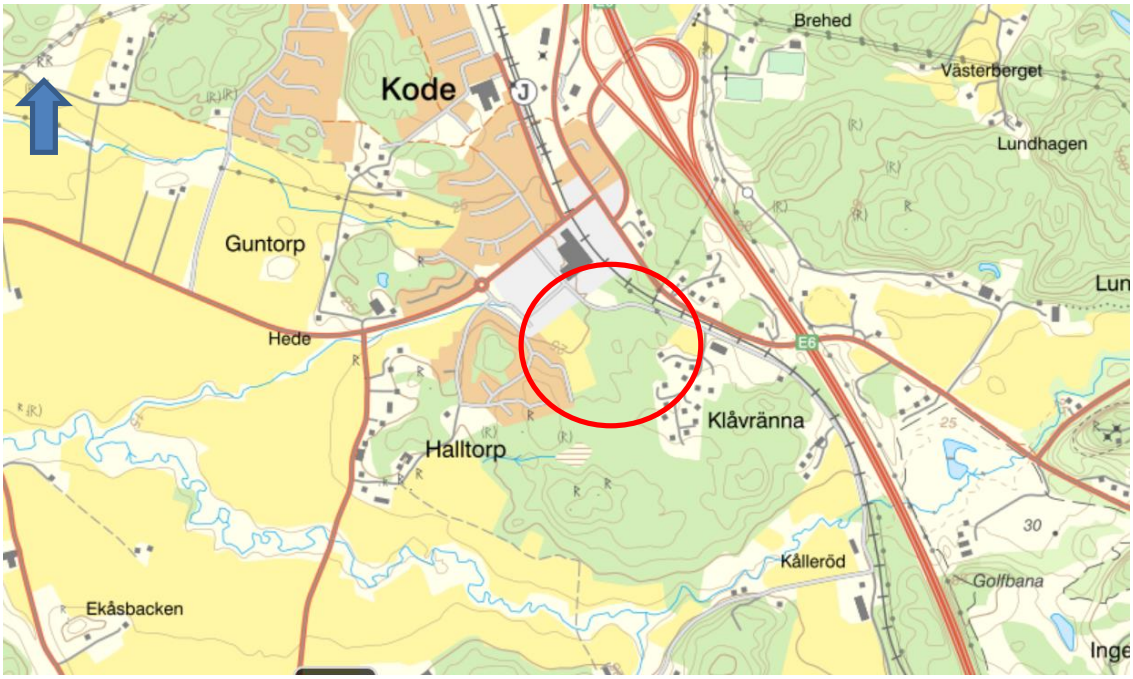
På uppdrag av Sverigehuset har ViAQ Miljö AB genomfört en fördjupad artinventering av fåglar inom fastigheterna Halltorp 1:19 och 1:64, Kode i Kungälvs kommun.

Genomförd fågelinventering ska kunna genomföra underlag för kommande detaljplan.

1.2. Området

Området är beläget i Kode, strax sydost om centrum, se ***Figur 1***. Området avgränsas av bebyggelse i väst, öst och syd samt väg/järnväg i norr.

Området utgörs av åkermark och blandskog (främst gran, tall och björk).

Figur 1. *Områdets ungefärliga läge är markerat med rött. (Karta hämtad från Infokartan)*

2. Genomförande och resultat

2.1. Tidigare observationer i området

Det finns inga inrapporterade fynd i artportalen inom det aktuella området innan maj 2023.

* Förklaringar:
I - Förtecknad i internationell konvention eller EU-direktiv
F - Fridlyst/fredad året runt i hela Sverige
G - Förtecknad i IUCN:s globala rödlista (2019 vers. 3)
NT - Nära hotad
VU- Sårbar
EN - Starkt hotad

2.2. Metod fältinventering

Inventeringen utförs som häckfågeltaxering med ett besök 2023-05-04 (tillsammans med Johan Svedholm, Naturcentrum) och ett besök 2023-06-09 se ***Tabell 2.*** Princip för inventering följer i möjligaste mån metoden linjetaxering enligt Naturvårdsverket (Naturvårdsverket 2012a) vilket innebär att man går i lugnt tempo utmed räta linjer, så kallade transekter, genom området. Alla fåglar som inventeraren hör och eller ser noteras, se ***Tabell 2.*** Inventeringen 2023-06-09 har utförts av Ulf Börnell.

Tabell 1 *Redogörelse för respektive fältbesök, tidpunkt samt väderförhållande*

Fältbesök	***Datum***	***Tid?***	***Väderförhållande***
Fältbesök 1	2023-05-04	Förmiddag	Mulet, ca 10 gr
Fältbesök 2	2023-06-09	Förmidag	Soligt, ca 18 gr

Foto 1 *Tall med spår efter hackspett, sannolikt spillkråka.*

2.1. Resultat

Vid fältbesöket i maj identifierades 16 olika fågelarter, varav två rödlistade.

Vid fältbesöket i juni identifierades14 olika fågelarter, varav två rödlistade.

I ***Tabell 2*** redovisas resultat från fältbesöken inklusive kommentarer om antal observationer, häckningskriterier samt rödlistning.

Tabell 2 *Resultat av utförd fördjupad fågelinventering*

Fågelart	Fältbesök 1	Fältbesök 2	Antal observationer	Häckningskriterium	Rödlistad*
Entita	x	x	En	Möjlig	NT
Blåmes	x	x	Flera	Sannolik	
Grönsångare	x	x	Flera	Möjlig	NT
Lövsångare	x	x	Flera	Sannolik	
Gransångare	x	x	Flera	Sannolik	
Svarthätta		x	Flera	Sannolik	
Trädgårdssångare	x	x	En	Sannolik	
Gärdsmyg	x	-	En	Möjlig	
Nötväcka	x	x	Flera	Sannolik	
Taltrast		x	En	Möjlig	
Koltrast	x	x	Flera	Sannolik	
Rödhake	x	x	Flera	Bekräftad	
Bofink	x	x	Flera	Sannolik	
Talgoxe	x	x	Flera	Sannolik	
stenknäck	x		En	Ej trolig	
taltrast	x		En	Sannolikt	
trädkrypare	x		En	Sannolikt	
Rödstjärt	x		En	Sannolikt	

* Förklaringar:
I - Förtecknad i internationell konvention eller EU-direktiv
F - Fridlyst/fredad året runt i hela Sverige
G - Förtecknad i IUCN:s globala rödlista (2019 vers. 3)
NT - Nära hotad
VU- Sårbar
EN - Starkt hotad

3. Förslag till skyddsåtgärder

De fåglar som kommer att påverkas av åtgärder i området är främst de fåglar som bedöms häcka inom eller i anslutning till området. För att undvika att fåglar dödas eller att häckningar spolieras föreslås att trädavverkning undviks under fåglarnas häckningsperiod.

4. Sammanfattande bedömning

Området utgörs av en äng och i övrigt blandskog utan högre värden för fågellivet. Vid fältbesöket i maj noterades 16 olika fågelarter och i juni 14 fågelarter. Två av de arter som noterats är rödlistade. I området fanns även några döda träd med spår efter hackspett, troligen större hackspett och spillkråka. Samtliga vilda fågelarter är fridlysta. I artskyddssammanhang brukar de fågelarter som omfattas av rödlistning prioriteras.

5. Referenser

Artportalen. https://www.artportalen.se/

Artdatabanken. Arbetsfil_bok_sid20-243_FINAL.indd (artdatabanken.se)

Infokartan Västra Götalands län. https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=023f6dde755f41c5a719b111ddfb80ed

Naturvårdsverket. 2009. Handbok för artskyddsförordningen. Del 1. Fridlysning och dispenser. Handbok 2009:2. Naturresursavdelningen

NATURCENTRUM AB

Naturvärdesinventering Halltorp, Kode

Kungälvs kommun

Naturcentrum AB – NVI enligt Svensk Standard 199000

22 juni 2023

NATURCENTRUM AB

Uppdragsgivare
Sverigehuset

Uppdragsgivarens kontaktperson
Peter Rodhe, ViAQ Miljö
Tel. 0734-12 26 88
peter.rodhe@viaq.se

Uppdragstagare
Naturcentrum AB
Strandtorget 3
444 30 Stenungsund
Tel. 010-220 12 00
ncab@naturcentrum.se

Projektorganisation
Naturcentrums projektnummer: 3756

Projektledare: Johan Svedholm
Tel. 010-220 12 17
johan.svedholm@naturcentrum.se

Naturvärdesinventering och rapport: Johan Svedholm
Granskning: Sara Elg

Kartmaterial
©Lantmäteriet

Omslagsbild
Småvatten i naturvärdesobjekt 4.

Foton i rapporten
Samtliga foton är från inventeringsområdet och har tagits i samband med inventeringen.

Denna rapport bör citeras
Svedholm, J. 2023. Naturvärdesinventering Halltorp, Kode, Kungälvs kommun. Naturcentrum AB i PDF-rapport till Sverigehuset. 25 sidor.

Innehåll

Sammanfattning **4**

Uppdrag **5**

Metodik **6**

Naturvärdesbedömning 6
Fältinventering 7
Detaljeringsgrad 7
Tillägg 7
Nomenklatur – namnpresentation 7

Resultat **8**

Inventeringsområdet 8
Läge 8
Beskrivning 8
Resultat av förarbete 8
Naturinventeringar 8
Naturvårdsarter 8
Gällande områdesskydd 9
Resultat av fältinventering 9
Naturvärdesobjekt 9
Naturvårdsarter 10
Värdeelement 12
Generella biotopskydd 14

Redovisning av naturvärdesobjekt **16**

Referenser **23**

Publikationer 23
Internetbaserade källor 23
Personlig kommunikation 23

Bilaga 1 – Förtydliganden av metodik **24**

Förarbete 24
Naturvårdsarter 24
Generellt skyddade biotopskyddsområden 25
Värdeelement 25

Sammanfattning

Naturcentrum AB har på uppdrag av Sverigehuset genomfört en naturvärdesinventering av ett område vid Halltorp, Kode i Kungälvs kommun. Inventeringen ska kunna utgöra underlag för detaljplan.

Naturvärdesinventeringen har genomförts enligt **Svensk Standard SS 19 90 00** på **fältnivå** med detaljeringsgrad **detalj** och med tillägget **naturvärdesklass 4**, **generellt biotopskydd** och **värdeelement**.

Inventeringsområdet omfattar knappt 11 ha, och domineras av barr- och blandskog men det finns också områden med åkermark och kultiverad betesmark. Flera diken och småvatten finns i inventeringsområdet.

Vid inventeringen identifierades sju naturvärdesobjekt. Totalt omfattar objekt med naturvärde cirka 2,5 ha hektar av inventeringsområdet (drygt 20 % av ytan). Identifierade naturvärdesobjekt utgörs av:

- **Påtagligt naturvärde – naturvärdesklass 3.** Fyra naturvärdesobjekt; en blandskog, en björksumpskog, en lövskog och ett småvatten.
- **Visst naturvärde – naturvärdesklass 4.** Tre naturvärdesobjekt; två barrskogsobjekt och ett blandskogs-/hällmarksobjekt.

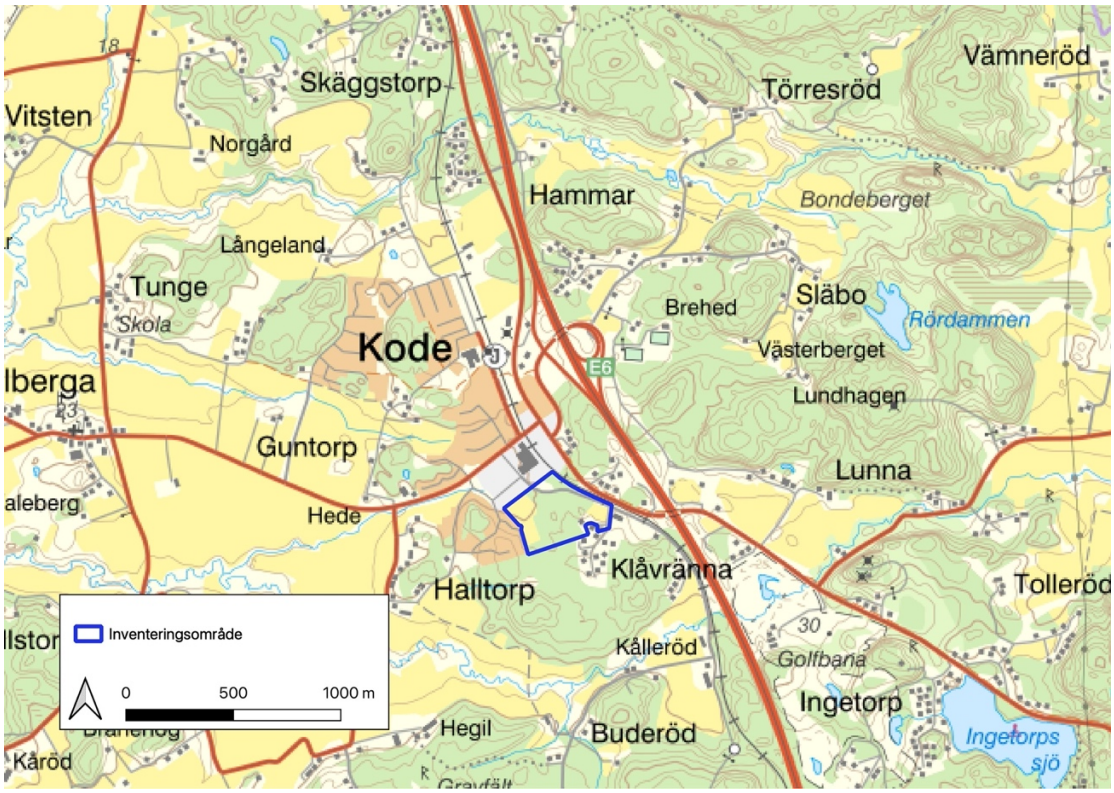
25 värdeelement identifierades, de utgörs av stenmurar, diken, grova träd, högstubbar, block, småvatten, en lodyta och ett odlingsröse. Av dessa bedömdes 10 småvatten/diken, stenmurar och odlingsröset omfattas av det generella biotopskyddet.

Av skyddade arter (utöver fåglar där samtliga arter omfattas av artskyddsförordningen 4 §) noterades yngel av vanlig groda (fridlyst enligt artskyddsförordningen 6 §) i ett småvatten. Det kan inte uteslutas att även andra groddjur reproducerar sig i området. I övrigt noterades följande rödlistade arter: spillkråka NT (även upptagen i EU:s fågeldirektiv, bilaga 1) – födosöksspår noterades på flera ställen och grönsångare NT som troligen häckar i området. Vid en parallellt genomförd fågelinventering noterades även entita NT under omständigheter som tyder på häckning. Av övriga naturvårdsintressanta arter kan nämnas den ovanliga arten kvistlav.

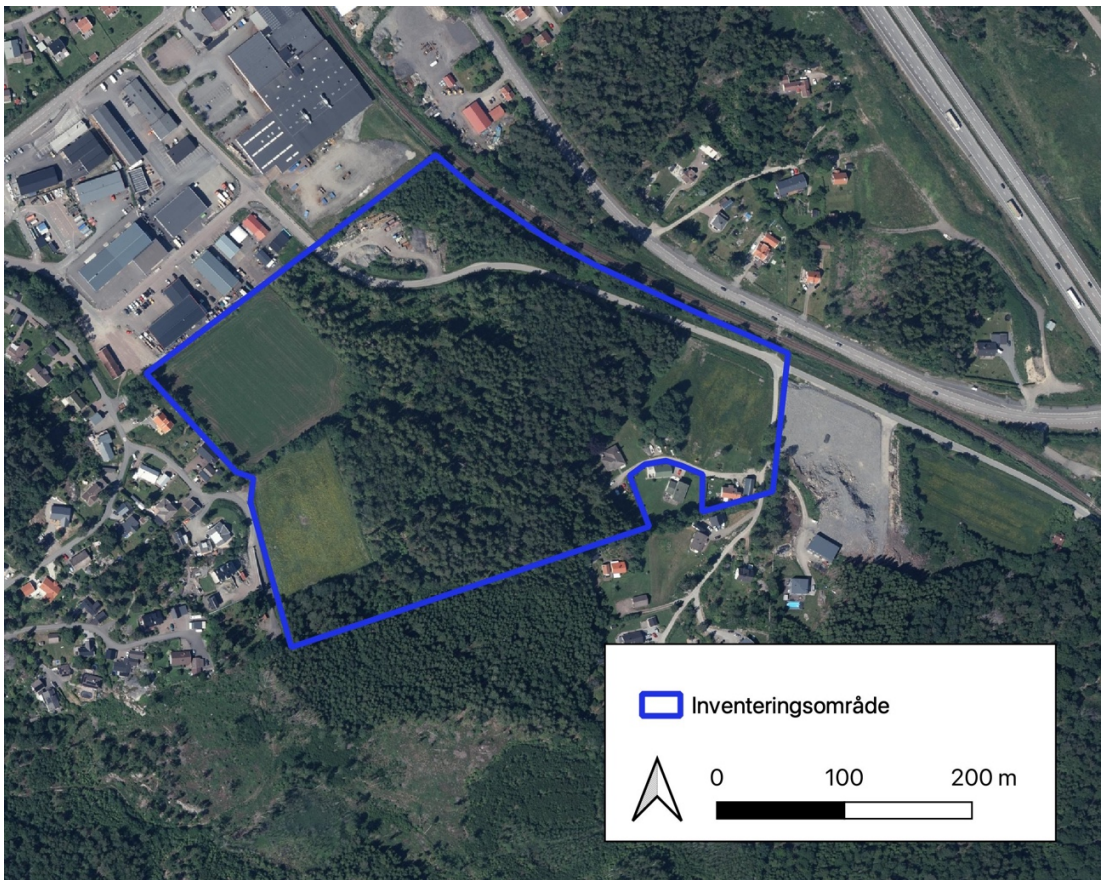
Uppdrag

Naturcentrum AB har på uppdrag av Sverigehuset genomfört en naturvärdesinventering av ett område vid Halltorp, Kode i Kungälvs kommun. Inventeringen ska utgöra underlag för detaljplan. Naturvärdesinventeringen har genomförts enligt **Svensk Standard SS 19 90 00** på **fältnivå** med detaljeringsgrad **detalj** och med tilläggen **naturvärdesklass 4**, **generellt biotopskydd** och **värdeelement**.

Inventeringsområdets läge i förhållande till kringliggande landskap framgår av figur 1 och avgränsat inventeringsområde framgår av figur 2.

Figur 1. Inventeringsområdets läge i förhållande till omkringliggande landskap.

Figur 2. Inventeringsområdet.

Metodik

Inventeringen har utförts enligt **Svensk Standard** (SS 19 90 00: 2014). Det innebär identifiering av geografiska områden med positiv betydelse för biologisk mångfald, samt bedömning av denna betydelse. Med biologisk mångfald avses ”mångfald inom arter, mellan arter och av ekosystem”.

Naturvärdesbedömning

Områden av positiv betydelse för biologisk mångfald avgränsas och beskrivs som naturvärdesobjekt eller landskapsobjekt. Naturvärdesobjektens betydelse för biologisk mångfald bedöms enligt en skala i tre eller fyra naturvärdesklasser enligt figur 3. Naturvärdesklass 1–3 är obligatoriska och naturvärdesklass 4 är ett tillägg. Vid denna inventering har naturvärdesklass 4 ingått.

Högsta naturvärde – naturvärdesklass 1
Störst positiv betydelse för biologisk mångfald
Högt naturvärde – naturvärdesklass 2
Stor positiv betydelse för biologisk mångfald
Påtagligt naturvärde – naturvärdesklass 3
Påtaglig positiv betydelse för biologisk mångfald
Visst naturvärde – naturvärdesklass 4
Viss positiv betydelse för biologisk mångfald

Figur 3. Naturvärdesklasser.

Fältinventering

Fältinventering genomfördes genom att hela inventeringsområdet genomströvades. Utifrån beprövad kunskap och erfarenhet eftersöktes biotopkvaliteter och arter av betydelse för biologisk mångfald. Fältbesöket skedde den 4 maj 2023.

Detaljeringsgrad

Naturvärdesinventering enligt **Svensk Standard SS 19 90 00** kan utföras med olika detaljeringsgrad. Inventeringen genomfördes i detta fall med detaljeringsgrad **detalj**. Det innebär att redovisningen omfattar naturvärdesobjekt med en yta av 10 m^2 eller mer samt linjeformade objekt med en minsta längd av 10 m och 0,5 m bredd.

Tillägg

Naturvärdesinventering enligt **Svensk Standard SS 19 90 00** kan utföras med olika tillägg. Vid denna inventering har nedanstående tillägg ingått:

4.5.2 Tillägget **naturvärdesklass 4**, vilket innebär att även naturvärdesobjekt med naturvärdesklass 4 – visst naturvärde – identifieras och avgränsas.

4.5.3 Tillägget **generellt biotopskydd** vilket innebär att alla områden som omfattas av det generella biotopskyddet enligt miljöbalken 7 kap 11§ och förordning om områdesskydd oavsett storlek, identifieras och kartläggas.

4.5.4 Tillägget **värdeelement** vilket innebär att element som är särskilt viktiga för inventeringsområdets naturvärde eftersöks, kartläggs och redovisas.

Nomenklatur – namnpresentation

Samtliga arter anges med vedertagna svenska namn. Om svenskt namn saknas anges vetenskapligt namn. För naturvårdsarter presenteras det vetenskapliga namnet i tabell. Namnen, såväl de svenska som de vetenskapliga, följer Dyntaxa.

Resultat

Inventeringsområdet

Läge

Inventeringsområdet är beläget vid Halltorp söder om Kode samhälle, Kungälvs kommun. I omgivande landskap finns huvudsakligen jordbruksmarker som dominerar västerut samt skogsmark åt öster. I den direkta omgivningen ansluter bostadsområden och Kode tätort mot nord och nordväst. Strax öster om inventeringsområdet löper E6.

Beskrivning

Inventeringsområdet omfattar knappt 11 ha, och domineras av barr- och blandskog. I väster och öster finns åker- och betesmarker och i norr finns en grusbelagd upplagsplats omgiven av igenväxningsmiljöer. Längs områdets nordöstra gräns löper en asfalterad väg. Flera diken och småvatten finns i inventeringsområdet. I norr gränsar inventeringsområdet till ett industriområde, i väster och sydost till villabebyggelse, i söder till en skogsplantering och i nordost till Bohusbanans banvall.

Områden som saknar naturvärde i inventeringsområdet utgörs främst av åkermark, kultiverad betesmark, yngre skogsplanteringar och igenväxningsmarker samt hårdgjorda ytor. Dessa områden saknar eller har liten betydelse för biologisk mångfald och bidrar i sitt nuvarande tillstånd inte till mångfald inom arter, mellan arter eller ekosystem.

Resultat av förarbete

Genomgångna källor redovisas i Bilaga 1 – Förtydligande av metodik.

Naturinventeringar

Den sydligaste delen av inventeringsområdet är upptaget i en fördjupning till Kungälvs kommuns naturvårds- och friluftslivsplan där det tilldelats värdeklass C – ”övrigt lokalt värdefullt närnaturområde” (figur 4). I övrigt har det inte framkommit några inventeringar som rör inventeringsområdet.

Naturvårdsarter

Det finns inga noteringar om naturvårdsarter som berör inventeringsområdet i Artdatabankens material (1980-01-01 – 2023-06-07). Av fåglar, vilka alla är fridlysta, finns emellertid en notering om en morkulla i mars 2023 som kan ha gjorts i inventeringsområdets södra del. En fördjupad artinventering av fåglar har genomförts parallellt med naturvärdesinventeringen, och då har noteringar om entita NT (i naturvärdesobjekt 1) och grönsångare NT (i naturvärdesobjekt 6) gjorts i inventeringsområdet (Börnell 2023, pers. komm.)

Gällande områdesskydd

Inga delar av inventeringsområdet har tidigare registrerats som skyddade genom 7 kap. miljöbalken.

Figur 4. Tidigare uppgifter – närnaturområde enligt Kungälvs kommun.

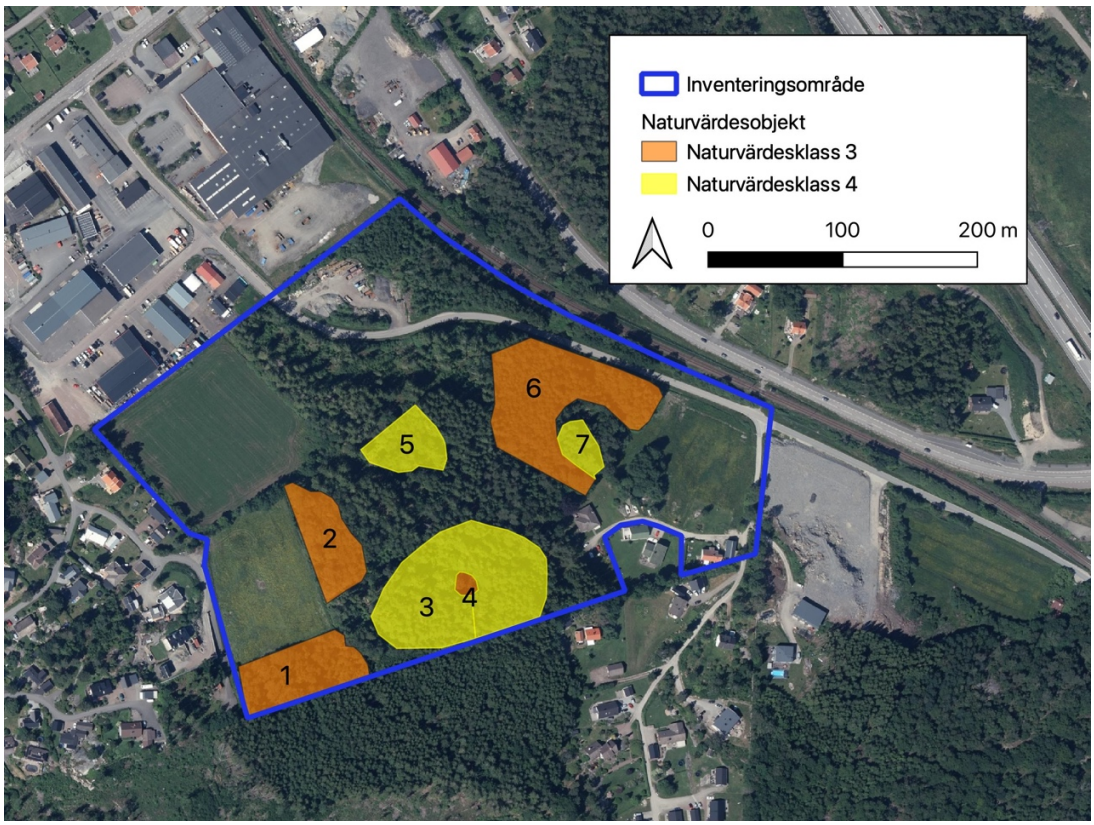
Resultat av fältinventering

Naturvärdesobjekt

Vid inventeringen identifierades sju naturvärdesobjekt (figur 5). Totalt omfattar objekt med naturvärde cirka 2,5 ha hektar av inventeringsområdet (drygt 20 % av ytan). Identifierade naturvärdesobjekt utgörs av:

- **Påtagligt naturvärde – naturvärdesklass 3.** Fyra naturvärdesobjekt; en blandskog, en björksumpskog, en lövskog och ett småvatten.
- **Visst naturvärde – naturvärdesklass 4.** Tre naturvärdesobjekt; två barrskogsobjekt och ett blandskogs-/hällmarksobjekt.

Katalog med beskrivning och foto av samtliga identifierade naturvärdesobjekt finns på sidorna 16 – 22.

Figur 5. Naturvärdesobjekt.

Naturvårdsarter

Totalt fyra naturvårdsarter påträffades vid inventeringen (tabell 1). Av fåglar, som alla är fridlysta, ingår i tabellen endast arter som är rödlistade eller upptagna i bilaga 1 till EU:s fågeldirektiv (betecknas med §1). Av sådana påträffades grönsångare NT revirhävdande i naturvärdesobjekt 2. Vid en parallellt genomförd fågelinventering noterades grönsångare även i naturvärdesobjekt 6 (Börnell 2023, pers. komm.), och det får antas att båda dessa naturvärdesobjekt ingår i ett revir för arten. Födosöksspår av spillkråka NT §1 noterades på granar och tallar i naturvärdesobjekt 1 och 3. Inga tecken på häckning av arten noterades, men det finns lämpliga boträd i naturvärdesobjekt 1, 3 och 7. Entita NT noterades inte vid naturvärdesinventeringen, men under den parallellt genomförda fågelinventeringen i naturvärdesobjekt 1 (Börnell 2023, pers.komm.). En observation av arten under häckningstid är en stark indikation på att området ingår i ett entiterevir, lämpliga biotoper finns främst i naturvärdesobjekt 1, 2 och 6. Bland övriga naturvårdsarter återfinns den ovanliga och tidigare rödlistade arten kvistlav på en gran i naturvärdesobjekt 1. Förekomsten är extra intressant eftersom fyndet gjordes på granbarr vilket numera är mycket ovanligt. Förr var detta det vanligaste kända substratet men nu är arten betydligt mera frekvent förekommande på blåbärsris medan granbarrsförekomsterna i det närmaste försvunnit. Slutligen noterades yngel av vanlig groda (fridlyst enligt artskyddsförordningen 6 §) i ett småvatten

i naturvärdesobjekt 2. Endast ett par yngel av ganska många kontrollerades så det kan inte uteslutas att även andra groddjursarter reproducerar sig här.

Figur 6. Kvistlav i naturvärdesobjekt 1, numera mycket ovanligt förekommande på granbarr.

Tabell 1. Påträffade naturvårdsarter.

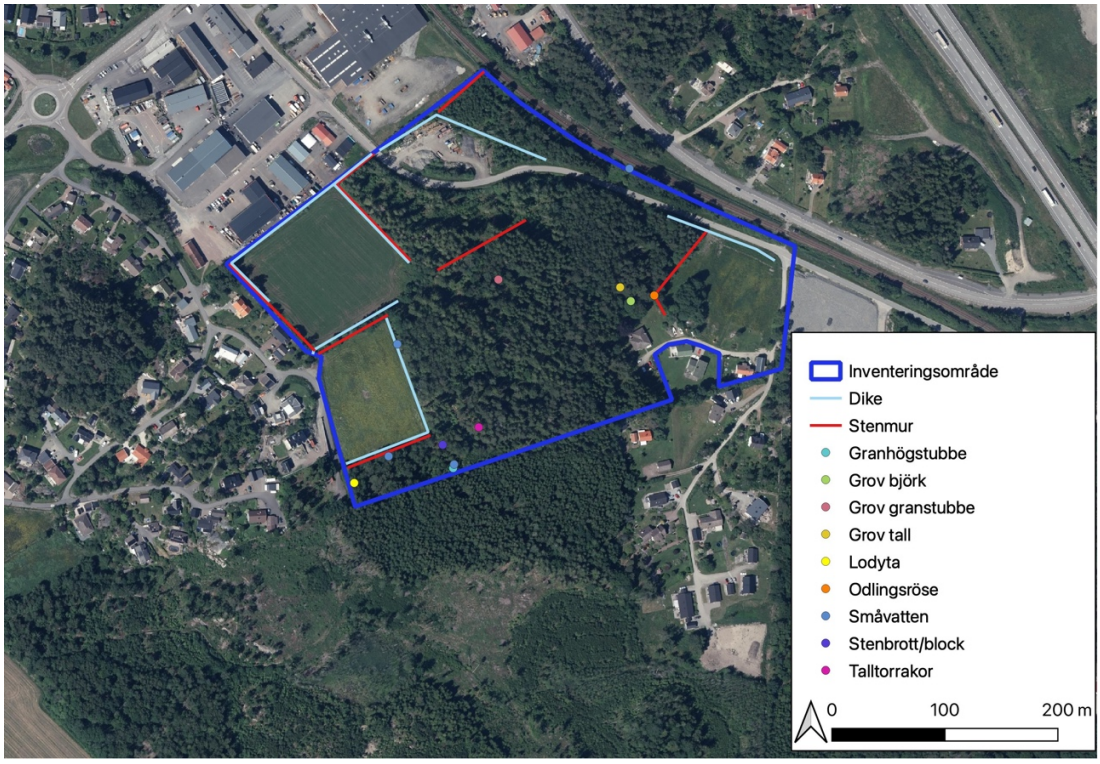
Organism-grupp	Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Kategori	Kommentar
Lavar	kvistlav	*Fellhanera bouteillei*	Sällsynt och tidigare rödlistad art.	På granbarr i naturvärdesobjekt 1.
Groddjur	vanlig groda	*Rana temporaria*	Fridlyst enligt artskyddsförordningen 6§	Yngel i småvatten i naturvärdesobjekt 2.
Fåglar	spillkråka	*Dryocopus martius*	Rödlistad kategori NT, EU:s fågeldirektiv bilaga 1	Födosöksspår på gran och tall i naturvärdesobjekt 1 och 3.
Fåglar	grönsångare	*Phylloscopus sibilatrix*	Rödlistad kategori NT	Revirhävdande i naturvärdesobjekt 2.

Värdeelement

Totalt identifierades 25 värdeelement (tabell 2, figur 6). Element som ingått i inventeringen redovisas i Bilaga – Förtydligande av metodik.

Tabell 2. Värdeelement noterade vid inventeringen. Koordinater anges i SWEREF 99 TM. Linjära element presenteras med mittkoordinat.

Värdeelement	x-koordinat	y-koordinat
Lodyta	313753	6425991
Småvatten	313783	6426014
Småvatten	313791	6426113
Gammalt stenbrott/block	313831	6426024
Granhögstubbe	313840	6426004
Småvatten	313841	6426007
Två talltorrakor	313863	6426040
Grov granstubbe	313881	6426171
Grov tall	313988	6426164
Småvatten	313997	6426269
Grov björk	313998	6426151
Odlingsröse	314019	6426157
Stenmur	314038	6426178
Stenmur	313784	6426018
Stenmur	313764	6426236
Dike	313793	6426059
Stenmur	313752	6426122
Dike	313753	6426129
Stenmur	313680	6426146
Dike	313713	6426211
Dike	313751	6426268
Stenmur	313866	6426201
Stenmur	313848	6426337
Dike	313848	6426298
Dike	314078	6426208

Figur 6. Värdelelement.

Figur 7. Exempel på värdeelement. Odlingsröse och stenmur i inventeringsområdets östra del.

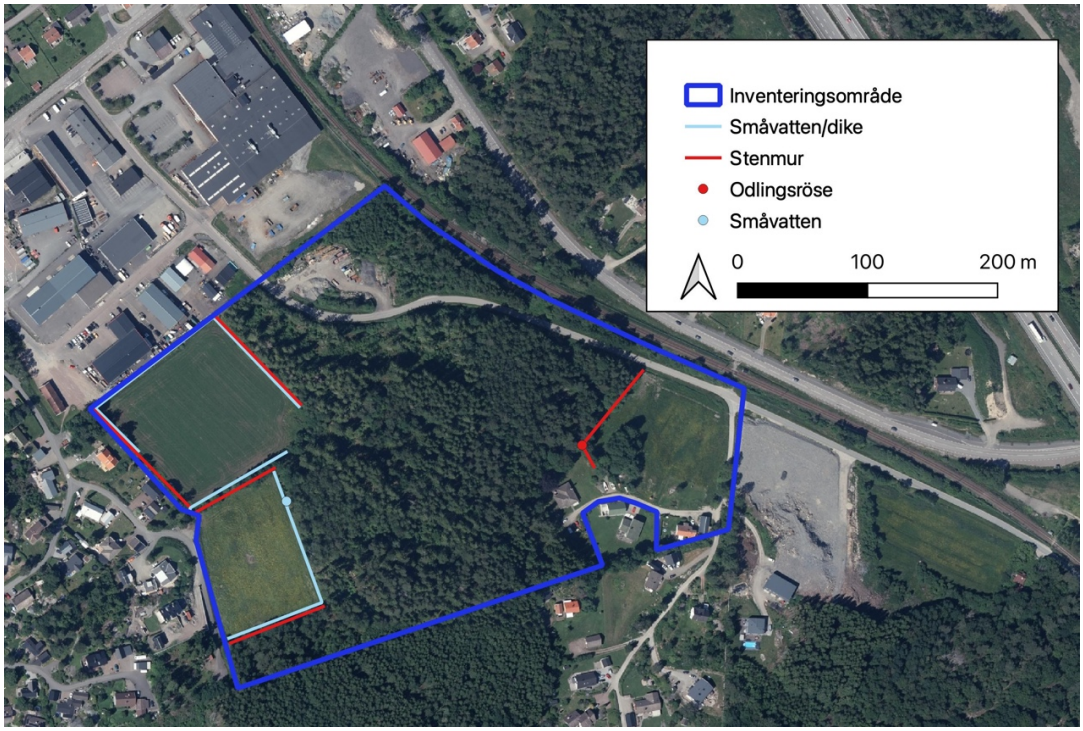
Generella biotopskydd

Av de noterade värdeelementen bedömdes tio omfattas av generellt biotopskydd enligt miljöbalken 7 kap 11§ och bilaga 1 till förordningen om områdesskydd (tabell 3, figur 8). Av dessa utgörs fem av stenmurar, tre av småvatten i form av diken och ytterligare ett vardera av övrigt småvatten och odlingsröse. Det finns även diken längs vägarna i sydväst och öster, men då dessa snarast är att betrakta som vägdiken har de inte bedömts omfattas av skydd (de ingår dock som värdeelement, se ovan).

Områden som omfattas av generellt biotopskydd framgår av Bilaga – Förtydligande av metodik.

Tabell 3. Generella biotopskyddsobjekt noterade vid inventeringen. Koordinater anges i SWEREF 99 TM. Linjära objekt presenteras med mittkoordinat.

Generellt biotopskyddsobjekt	x-koordinat	y-koordinat
Småvatten	313791	6426113
Odlingsröse	314019	6426157
Stenmur	314038	6426178
Stenmur	313784	6426018
Småvatten/dike	313793	6426059
Stenmur	313752	6426122
Småvatten/dike	313753	6426129
Stenmur	313680	6426146
Småvatten/dike	313713	6426211
Stenmur	313769	6426221

Figur 8. Objekt som omfattas av generellt biotopskydd.

Figur 9. Exempel på generella biotopskyddsobjekt; dike och stenmur i inventeringsområdets västra del.

NATURCENTRUM AB

Redovisning av naturvärdesobjekt

Objekt-ID: 1. Blandskog

Areal: 0,3 hektar

Naturvärdesbedömning: Påtagligt naturvärde – naturvärdesklass 3.

Dominerande naturtyp: Skog och träd

Biotoper: Blandskog.

Beskrivning: Varierad medelålders till äldre blandskog på torr till frisk mark med dominans av tall och asp samt inslag av gran, ek och björk. Utgörs av ett smalt skifte som på ömse sidor avgränsas av stenmurar. Inslaget av död ved är sparsamt men någon enstaka granhögstubbe finns. Ställvis finns mindre lodytor/branter samt ett litet gammalt stenbrott med flera block. I fält- och buskskikt dominerar blåbär och vildkaprifol. Ett par smärre vattensamlingar finns också i objektet.

Biotopkvalitéer: Äldre tall och triviallövträd, död ved, lodytor, block, småvatten, stenmurar.

Naturvårdsarter: Kvistlav NV – på granbarr, spillkråka NT §1 – födosöksspår i granhögstubbe. Vid parallellt genomförd fågelinventering noterades även entita NT (Börnell 2023, pers.komm.).

Objekt-ID: 2. Björksumpskog

Areal: 0,3 hektar

Naturvärdesbedömning: Påtagligt naturvärde – naturvärdesklass 3.

Dominerande naturtyp: Skog och träd

Biotoper: Björksumpskog, småvatten.

Beskrivning: Medelålders björksumpskog med inslag av enstaka äldre björkar och måttligt inslag av död ved, främst i form av klena högstubbar. Objektet uppvisar spår av tidigare röjning. Ställvis mycket sumpigt med höljor med öppet vatten, varav ett djupare vattenhål i anslutning till betesmarken i väster. I botten- och fältskikt finns vitmossor, tåg och tuvtåtel samt kransmossa vilket tyder på att marken kan vara rikare.

Biotopkvalitéer: Småvatten, sumpskog, stående död ved.

Naturvårdsarter: Vanlig groda § - yngel i vattenhålet, grönsångare NT.

Kommentar: Det kan inte uteslutas att även andra groddjur reproducerar sig i objektets småvatten.

NATURCENTRUM AB

Objekt-ID: 3. Barrskog

Areal: 0,9 hektar

Naturvärdesbedömning: Visst naturvärde – naturvärdesklass 4.

Dominerande naturtyp: Skog och träd

Biotoper: Barrblandskog.

Beskrivning: Medelålders barrblandskog med inslag av björk och bok. Relativt likåldrigt men några äldre tallar och granar finns. Enstaka torrakor finns i objektet, i övrigt är inslaget av död ved sparsamt. Botten- och fältskikt är hedartat, magert och mycket glest med väggmossa och kruståtel.

Biotopkvalitéer: Äldre barrträd, stående död ved.

Naturvårdsarter: Spillkråka NT §1 – inhack noterade i tall.

Objekt-ID: 4. Småvatten

Areal: 0,02 hektar

Naturvärdesbedömning: Påtagligt naturvärde – naturvärdesklass 3.

Dominerande naturtyp: Småvatten

Biotoper: Småvatten, skogskärr.

Beskrivning: Litet småvatten omgivet av vitmossekärr och någon enstaka videbuske i kanten Väl beskuggat av omgivande skog. Av vattenvegetation dominerar mannagräs och starr. Småvattnet är grunt, max ett par decimeter djupt, och bottensubstratet utgörs av detritus.

Biotopkvalitéer: Småvatten, våtmark.

Kommentar: Grodyngel eftersöktes utan resultat, men det är inte uteslutet att objektet kan fungera som reproduktionsmiljö för groddjur.

NATURCENTRUM AB

Objekt-ID: 5. Hällmarksblandskog

Areal: 0,2 hektar

Naturvärdesbedömning: Visst naturvärde – naturvärdesklass 4.

Dominerande naturtyp: Skog och träd

Biotoper: Blandskog.

Beskrivning: Igenväxande hällmark med yngre till medelålders, gles skog bestående av björk, tall och ek med inslag av döende enar. Enstaka äldre, senvuxna träd finns i objektet. Fältskiktet domineras av blåbärsris. Objektet avgränsas i nordväst av en stenmur. Inslaget av död ved är sparsamt till måttligt och utgörs främst av björkhögstubbar och en grov gran-högstubbe.

Biotopkvalitéer: Senvuxna träd, stenmur, död ved.

Objekt-ID: 6. Björkskog

Areal: 0,7 hektar

Naturvärdesbedömning: Påtagligt naturvärde – naturvärdesklass 3.

Dominerande naturtyp: Skog och träd

Biotoper: Björkskog.

Beskrivning: Medelålders björkskog med inslag av sälg i gammal hagmark. Enstaka äldre träd. Ställvis sumpigt. I bryn mot betesmark i öster finns gråvidesnår. Skogen börjar självgallra och inslaget av död ved är måttligt – ställvis rikligt av såväl stående som liggande död ved, främst av klenare dimensioner.

Biotopkvalitéer: Sumpskog, äldre triviallövträd, död ved.

Naturvårdsarter: Vid parallellt genomförd fågelinventering noterades grönsångare NT (Börnell 2023, pers. komm.).

NATURCENTRUM AB

Objekt-ID: 7. Talldunge

Areal: 0,1 hektar

Naturvärdesbedömning: Visst naturvärde – naturvärdesklass 4.

Dominerande naturtyp: Skog och träd

Biotoper: Tallskog.

Beskrivning: Liten dunge med grov tall varav en mycket grov. Även en grov björk finns i objektet.

Biotopkvalitéer: Grov tall, grov björk.

Referenser

Publikationer

Kungälvs kommun 2005. Naturvårds- och friluftsplan.

Naturvårdsverket 2009. Handbok för artskyddsförordningen. Del 1. Fridlysning och dispenser. Handbok 2009:2. Naturresursavdelningen.

Nitare, J. 2019. Skyddsvärd skog. Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Skogsstyrelsen. Jönköping.

Nitare, J. 2000. Signalarter. Indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer. Skogsstyrelsen. Jönköping.

Sjöstedt, O. & Nilsson, T.B. 2011. Närströvområden i Kärna, Kode och Diseröd. Fördjupning av Kungälvs naturvårds- och friluftslivsplan. Kungälvs kommun.

SLU Artdatabanken. 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. SLU Artdatabanken, Uppsala.

Swedish Standards Institute 2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. – Svensk Standard SS 199000:214.

Internetbaserade källor

SLU Artdatabanken. Artportalen. https://www.artportalen.se. Hämtat 2023-06-09.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Informationskartan Västra Götaland. https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=023f6dde755f41c5a719b111ddfb80ed. Hämtat 2023-06-09.

Personlig kommunikation

Börnell, U. 2023, personlig kommunikation via e-post.

Bilaga 1 – Förtydliganden av metodik

Förarbete

För att identifiera potentiella naturvärdesobjekt flygbildtolkades hela inventeringsområdet med hjälp av ortofoto. Relevant information om biologiska bevarandevärden och naturvårdsintressen eftersöktes dessutom från följande källor:

- Länsstyrelsens WebbGIS
- Naturvårdsverkets Skyddad natur
- Skogsstyrelsens Skogens pärlor
- Jordbruksverkets databas TUVA
- ArtDatabanken. Uttag av rödlistade, fridlysta, N2000 och skyddsklassade arter (2023-06-07).
- Naturvårds- och friluftslivsplan, Kungälvs kommun

Naturvårdsarter

Med naturvårdsart avses art som indikerar att ett område har naturvärde eller som i sig själv är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Bland naturvårdsarterna har rödlistade arter och skyddade arter särskild betydelse. Naturvårdsarter kan, men behöver inte, tillhöra en eller flera olika kategorier enligt nedan.

Med **rödlistad art** menas art som enligt den internationella naturvårdsunionens (IUCN) kriterier inte bedöms ha långsiktigt livskraftig population i Sverige utan löper risk att försvinna från landet. Rödlistade arter delas in i olika hotkategorier. NT= Nära hotad, VU = sårbar, EN = starkt hotad, CR = Akut hotad och RE = nationellt utdöd. Rödlistade arter markeras i rapporten med någon av ovanstående hotkategorier efter artnamnet. Kategorierna VU, EN och CR räknas som hotade (ArtDatabanken, 2020).

Skyddade arter markeras i rapporten med § efter artnamnet. Med **skyddad art** eller **fridlyst** avses art som omfattas av förbud enligt 4–9 §§ artskyddsförordningen. När det gäller fåglar, som samtliga är skyddade, har praxis tidigare varit att särskilt beakta rödlistade arter och arter som redovisas i bilaga 1 i EU:s fågeldirektiv. Stöd för en sådan praxis finns i Naturvårdsverkets handbok (Naturvårdsverket 2009) där följande står att läsa: ”Även om alla fågelarter omfattas av skydd enligt förordningen bör arter markerade med B i bilaga 1 till artskyddsförordningen, rödlistade arter samt sådana arter som uppvisar en negativ trend prioriteras i skyddsarbetet.”

Skogsstyrelsen har tagit fram en förteckning över arter som genom sin närvaro indikerar att ett område har högt naturvärde i skog – **signalarter i skog**. Art som tillhör denna kategori markeras med S efter artnamnet. Arter som enligt Skogsstyrelsens

förteckningar har lågt signalvärde i den aktuella regionen har inte beaktats vid naturvärdesbedömningen (Nitare 2000; Nitare 2019).

För varje Natura 2000-naturtyp finns en lista på **typiska arter**. Dessa används för att bedöma ett områdes bevarandestatus. Typiska arter markeras med T efter artnamnet. En typisk art anses i första hand vara relevant för vissa naturtyper, men i praktiken kan många typiska arter även fungera som naturvårdsarter även i andra naturtyper.

Arter som bedöms uppfylla definitionen för naturvårdsart men som inte tillhör någon av ovanstående kategorier markers med NV efter artnamnet. Sådana arter kan vara mindre allmänna arter eller arter som kan betraktas som indikatorarter men som inte finns redovisade på officiella listor.

Generellt skyddade biotopskyddsområden

Generellt skyddade biotopskyddsområden är skyddade enlig miljöbalken 7 kap 11§ och bilaga 1 till förordningen om områdesskydd. De flesta generellt skyddade biotopskyddsområdena finns i jordbrukslandskapet (Naturvårdsverket, 2012). Dessa är:

- Allé
- Källa med omgivande våtmark i jordbruksmark
- Odlingsröse i jordbruksmark
- Pilevall
- Småvatten och våtmark i jordbruksmark
- Stenmur i jordbruksmark
- Åkerholme

Värdeelement

Värdeelement är element som är särskilt viktiga för inventeringsområdets naturvärden. I föreliggande inventering rör det sig i huvudsak om grövre levande eller döda träd, samt småvatten/diken, stenmurar och rösen.

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Ulrika Engström

2025-08-12

Förslag till beslut - Planbesked för Rishammar 5:22 (Dnr KS2024/1578-6)

Sammanfattning

Ansökan gäller fastighet Rishammar 5:22. Fastigheten ägs av en privatperson som också är den som söker planbesked. Fastigheten har en area om cirka 20 000 kvm och större delen av fastigheten föreslås som möjlig för byggnation av bostäder.

Exploatören syfte är att det upprättas en ny detaljplan för bostadsbebyggelse inom fastigheten Rishammar 5:22 i Kareby. Inom området föreslås upp till tio bostäder, i form av friliggande småhus i 1–2 våningar. Storleken på de planerade tomterna är mellan 1000 kvm och 1 700 kvm. Det föreslås att 240 kvm byggnadsarea tillåts inom varje tomt. Totalt bedöms ca 3 400 kvm bruttoarea kunna tillskapas inom fastigheterna vid upprättande av en detaljplan.

Förslaget är delvis enligt gällande Översiktsplan (ÖP) och kan ses som en logisk utbyggnad av Kareby och avgränsas i nordost av väg 627 och i syd av ett vattendrag. Det finns möjlighet till viss service i området i form av låg- och mellanstadieskola, förskolor och matbutik.

En lokaliseringsutredning för ianspråktagande av jordbruksmark kan behöva utföras i kommande arbete med översiktsplan eller i samband med arbetet för att ta fram en detaljplan.

Enligt miljöbalken får brukningsvärd jordbruksmark enbart tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

De utmaningar som finns gällande byggnation här är framför allt kapacitet i VA-nätet, ökad dagvattenproblematik nedströms samt påverkan på naturvärdena i och runt vattendraget. Det går också en kraftledning genom fastigheten.

Det bedöms finnas förutsättningar för att upprätta en detaljplan inom den yta som Översiktsplanen har pekat ut för byggnation. Exakt vilken yta som är möjlig att exploatera får utredas i detaljplanearbetet men området närmast bäcken bör sparas på grund av de relativt höga naturvärdena samt på grund av risken av ökade problem med dagvattenhanteringen nedströms.

VA-systemet kan behöva byggas ut för att klara ytterligare byggnation. Kostnader kan tillkomma för exploatören för att klara av det ökade behovet. Storleken på exploateringen kan påverkas av VA-kapaciteten.

Det önskas en byggherredriven process. Detta kommer beslutas i samband med att detaljplanen startas och vad som bedöms lämpligt vid den tidpunkten. Tidpunkt för start av detaljplan är satt till preliminärt 2031. Det finns en risk att detta datum senareläggs ytterligare då kommunen har många detaljplaner i kö och att andra stadsbyggnadsprojekt kan vara av större vikt för kommunen.

Juridisk bedömning

Eventuell planläggning kommer att hanteras utifrån plan- och bygglagen.

Förvaltningens bedömning

Bakgrund
Ansökan gäller fastighet Rishammar 5:22. Fastigheten ägs av en privatperson som också är den som söker planbesked. Fastigheten har en area om cirka 20 000 kvm och större delen av fastigheten föreslås som möjlig för byggnation av bostäder.

Bild 1 Föreslaget område i rött.

Förslaget område ligger i Kareby, en ort med cirka 1000 folkbokförda personer. I området finns service i form av en grundskola, två förskolor samt en butik. Området består till största del av enbostadshus och radhus. Kareby har utvecklats de senaste åren och det har nyligen byggts ett nytt bostadskvarter med radhus och villor i den nordvästra delen av Kareby.

Exploatören syfte är att det upprättas en ny detaljplan för bostadsbebyggelse inom fastigheten Rishammar 5:22 i Kareby. Inom området föreslås upp till tio bostäder, i form av friliggande småhus i 1–2 våningar. Storleken på de planerade tomterna är mellan 1000 kvm och 1 700 kvm. Det föreslås att 240 kvm byggnadsarea tillåts inom varje tomt. Totalt bedöms ca 3 400 kvm bruttoarea kunna tillskapas inom fastigheterna vid upprättande av en detaljplan.

Det finns ingen befintlig bebyggelse inom aktuell fastighet. Det finns ett avtalsservitut för en kraftledning som går genom den södra delen av fastigheten.

Marken är huvudsakligen inventerad som jordbruksmark med användningen åker. Vattendraget i söder är klassificerad enligt naturvärdesklass 3 med motiveringen att området är ett fredningsområde för lax och öring. Naturvärdesklass tre innebär att extra stor försiktighet ska iakttas vid exploatering med hänsyn till de höga naturvärdena.

Ny bebyggelse på platsen kommer enligt föreslagen utformning kräva en ny utfart till statlig väg. Detta kräver tillstånd av Trafikverket.

Området ligger på gångavstånd till service i form av förskolor, skolor och mataffär. Det går att på ett säkert sätt ta sig med cykel från området och till centrala Kungälv då det finns cykelväg hela vägen från Kareby till Kungälv. Området ligger dock på visst avstånd till hållplats för kollektivtrafik (cirka 800 meter). Boende förväntas därför använda bilen i högre grad än på platser med bättre kollektivtrafiktäckning.

Det finns vissa problem med vattenkapaciteten i området och vid den punkten där det nya området kan kopplas på är det små dimensioner i ledningsnätet. Det kan krävas satsningar i VA-nätet för att möjliggöra byggnation på platsen. Hur stora satsningar som krävs kommer bero bland annat på hur stor exploateringsgraden blir.

Byggnation på platsen bedöms öka flödena nedströms och leda till ökade översvämningsproblem i centrala Kareby och vidare på lägre höjder. Det finns redan vissa problem med detta och det kommer öka i och med att mer yta bebyggs och hårdgörs.

En stabilitetskartering har tagits fram 2001 av Räddningsverket (numera Myndigheten för samhällsskydd och beredskap). Denna är endast översiktligt utförd och visar på en relativt god stabilitet i området men att området närmast vattendraget i söder kan behöva studeras ytterligare och att förstärkningsåtgärder kan krävas. Området närmast bäcken är också utpekat som område där det finns förutsättningar för skred på grund av jordart och lutning. Området är utpekat efter en analys av de övergripande förutsättningarna och är producerad av Sveriges geologiska institut (SGU).

Planenhetens bedömning

Förslaget är delvis enligt gällande Översiktsplan (ÖP) och kan ses som en logisk utbyggnad av Kareby och avgränsas i nordost av väg 627 och i syd av ett vattendrag. Det finns möjlighet till viss service i området i form av låg- och mellanstadieskola, förskolor och matbutik. Det finns även kollektivtrafik inom gångavstånd även om tätare trafik och hållplats inom närmre avstånd hade varit att föredra för ökat kollektivt åkande. Från Kareby är det möjligt att cykelpendla till centrala Kungälv. Det finns cykelväg hela vägen och avstånd med cykel är cirka 7 kilometer.

En lokaliseringsutredning för jordbruksmark kan behöva utföras i kommande arbete med översiktsplan eller i samband med arbetet för att ta fram en detaljplan.

Enligt miljöbalken får brukningsvärd jordbruksmark enbart tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. På grund av läget av denna plats och storlek på åkermark bedöms det finnas skäl att använda marken för bostadsbyggnation. Platsen är även utpekad för bostadsbyggnation i ÖP2010.

De utmaningar som finns gällande byggnation här är framför allt kapacitet i VA-nätet, ökad dagvattenproblematik nedströms samt påverkan på naturvärdena i och runt vattendraget. Det går också en kraftledning genom fastigheten.

Det bedöms finnas förutsättningar för att upprätta en detaljplan inom den yta som Översiktsplanen har pekat ut för byggnation. Exakt vilken yta som är möjlig att exploatera får utredas i detaljplanearbetet men området närmast bäcken bör sparas på grund av de relativt höga naturvärdena samt på grund av risken av ökade problem med dagvattenhanteringen nedströms.

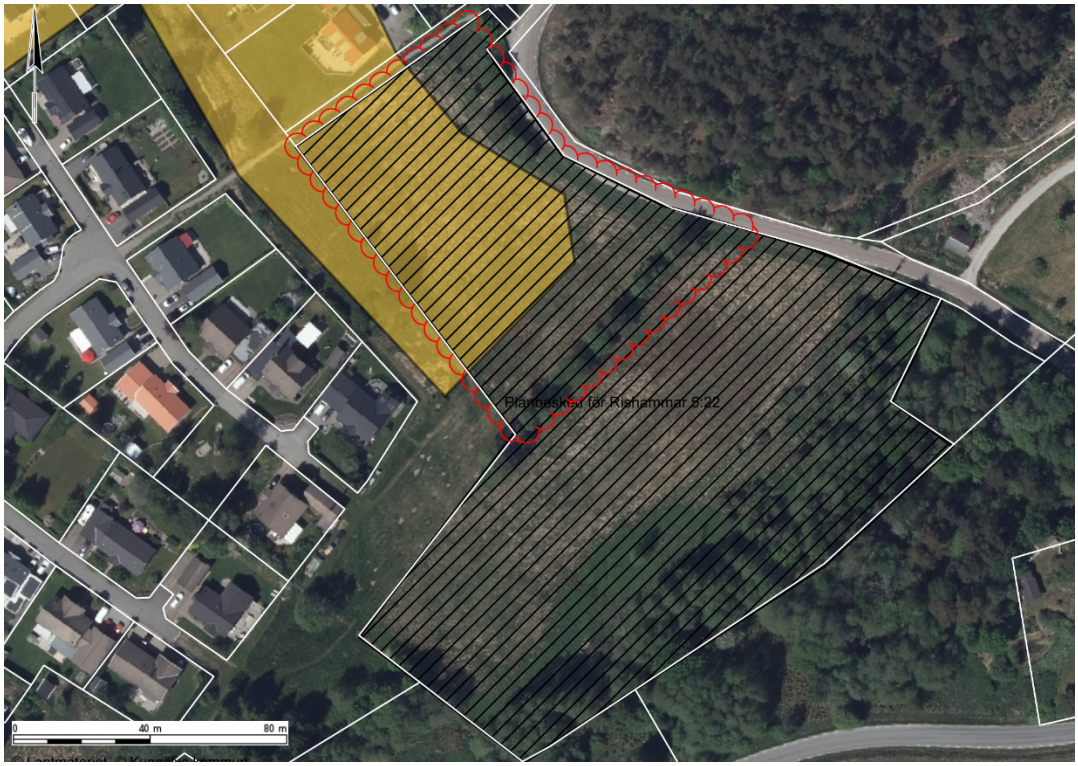

Bild 2 Ungefärlig yta som bedöms möjlig att utreda för byggnation

VA-systemet kan behöva byggas ut för klara ytterligare byggnation. Kostnader kan tillkomma för exploatören för att klara av det ökade behovet. Storleken på exploateringen kan påverkas av VA-kapaciteten.

Exakt vilken typ av bostäder och storlek på tomter får också utredas i detaljplaneprocessen men platsen bedöms vara väl anpassad för småhus och radhus i 1-2 våningar.

Det önskas en byggherredriven process. Detta kommer beslutas i samband med att detaljplanen startas och vad som bedöms lämpligt vid den tidpunkten. Tidpunkt för start av detaljplan är satt till preliminärt 2031. Det finns en risk att detta datum senareläggs ytterligare då kommunen har många detaljplaner i kö och att andra stadsbyggnadsprojekt kan vara av större vikt för kommunen och därför måste prioriteras.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Byggnation på platsen bedöms uppfylla några av Kommunstyrelsens mål om exempelvis att: Kommunen ska ha god framförhållning gällande strategisk planering för att på ett effektivt sätt möta medborgarnas, marknadens och den kommunala organisationens efterfrågan och behov av bostäder, verksamhetsmark och handel.

Till viss del bedöms byggnation på platsen medverka till målet om att fler människor både på landsbygd och i stad väljer kollektiva former för att ta sig till och från arbetsplatsen då kollektivtrafik redan är utbyggt.

Avgörande för att byggnation ska vara möjligt är att kommunfullmäktiges mål om hållbar samhällsutveckling genom ökad samordning mellan infrastruktur och byggnation i hela kommunen uppfylls. Kommunen måste förbättra sitt strategiska tillväxtarbete genom ökad samordning mellan infrastruktur och planerad nybyggnation infrias. I dagsläget är VA-kapaciteten en av de frågor som

gör byggnation på platsen svårare att genomföra. VA-kapaciteten är också avgörande för ett fungerande brandskydd.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Föreslagen åtgärd kan vid rätt utformning bidra till Agenda 2030 mål 11 ”Hållbara städer och samhällen”, då byggnation av bostäder planeras nära kollektivtrafik och befintlig infrastruktur.

Genom att byggnation sker på de ytor där de är mest lämpliga och att man exempelvis inte bygger närmast vattendraget tas hänsyn till ekosystemet och den biologiska mångfalden vilket är mål 15.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Förslaget bedöms delvis gå i linje med gällande Översiktsplan 2010, där är del av området utpekat för ny bostadsbebyggelse.

Vid eventuell planläggning ska kommunens dagvattenplan följas. Denna anger bland annat att dagvatten i första hand ska fördröjas på respektive fastighet. Ytterligare styrdokument som ska följas vid planläggning är bland annat kommunens parkeringsnorm.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Bebyggelse på platsen kan påverka människors upplevelse av området, ta bort utsikt och platser som eventuellt används för friluftsliv men leder också till ett ökat utbud av bostäder. Byggnationen kan leda till överkapacitet i skolor och förskolor vilket är något som behöver tas i beaktande i samband med byggnation.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Förvaltningen har många pågående detaljplaner. Tidpunkt för start av ny detaljplan samt prioritering av planarbetet behöver bedömas i förhållande till enhetens och kommunens personella resurser.

Ekonomisk bedömning

Kostnaden för upprättandet av eventuell detaljplan ska betalas av exploatören. Ett plankostnadsavtal ska upprättas inför planläggningens start. Exploatören kan komma att behöva bekosta fastighetsrättsliga åtgärder, utbyggnad av infrastruktur och VA inom planområdet, fastighetsrättsliga åtgärder och medfinansiering av infrastruktur utanför planområdet.

Ekonom eller ekonomichefen har inte gjort en finansiell bedömning. Vid prioritering av detaljplaner bör fokus ligga på sådana som är strategiskt fördelaktiga ur ett kommunalt perspektiv, exempelvis planläggning inom tätorter med etablerad infrastruktur samt på kommunal mark.

I detta skede har inga övriga behov av kommunala följdinvesteringar identifierats. Detta utesluter inte att kommunala följdinvesteringar kan visa sig uppkomma vid vidare utredning i eventuell planläggning.

Förslag till beslut

1. Ett positivt planbesked ges, enligt 5 kap. 2 § Plan- och bygglagen (PBL).
2. Planläggning bedöms preliminärt, under nu kända förutsättningar, kunna påbörjas tidigast 2031 och detaljplan antas 2033. Denna uppskattning kan ändras.

Avgift 17 640 kr

Avgift enligt taxa fastställd av kommunfullmäktige. Faktura skickas separat.

Bedömningsunderlag

Ansökan om planbesked, inkom 2024-06-24
Planbeskedsrapport, upprättad 2025-08-11
Tjänsteskrivelse, upprättad 2025-08-12

Övriga upplysningar

Detta beslut kan inte överklagas.

Tomas Turnéus
Verksamhetschef
Planering och Projekt

Mirsad Radoncic
Tf. Sektorchef
Samhälle och Utveckling

Expedieras till:
Gerhard Svensson, gerhard.svensson@nara.ica.se
Linda Hansson, Rådhuset Arkitekter, linda@radhuset.se
Pernilla Attnäs Björk, Enhetschef Planering, mark och exploatering
Sandra Vokstrup, Projektenheten
Ulrika Engström, Planering, mark och exploatering

From: Linda Hansson
Sent: Fri, 28 Jun 2024 13:54:04 +0000
To: Kungälvs kommun
Cc: Gerhard Svensson
Subject: Begäran om planbesked Rishammar 5:22
Attachments: begaran-om-planbesked-Rishammar 5_22-240628.pdf, Bilaga 1 - Ansökan om planbesked Rishammar 5_22-240628.pdf, Bilaga 2 - Situationsplan Rishammar 5_22-240628.pdf
Categories: Ingrid

Varsam: Detta är ett meddelande från en extern avsändare. Öppna inte länkar eller bilagor om du är osäker på avsändaren eller innehållet.

Hej,

På uppdrag av fastighetsägaren för Rishammar 5:22 bifogas i detta mejl blanketten med begäran om planbesked, samt två tillhörande bilagor för rubricerad fastighet.

Vänliga hälsningar

Linda Hansson
VD Planeringsarkitekt FPR/MSA

RÅDHUSET ARKITEKTER
SAMHÄLLSPLANERING & MILJÖ

Box 114, 451 16 Uddevalla Besök: Rådhuset, Kungsg. 27
Direkt: 0522-65 66 62 Växel: 0522 - 65 66 67
linda@radhuset.se www.radhuset.se
Följ oss på LinkedIn & Instagram

KUNGÄLVS KOMMUN

BEGÄRAN OM PLANBESKED

Skicka blanketten till: kommun@kungalv.se

eller: Kungälvs kommun/Plan
Stadshuset
442 81 Kungälv

Fastighet och fastighetsägare

Fastighetsbeteckning	Fastighetens adress	
Rishammar 5:22	Rishammarvägen, 442 93 Kareby	
Namn (företag eller privatperson) Gerhard Svensson		Organisationsnummer/personnummer 460705–9450
Utdelningsadress (gata, box) Skredsvik Bråten 347		Telefon dagtid (även riktnummer) 070-6036778
Postnummer 451 94	Ort Uddevalla	E-postadress gerhard.svensson@nara.ica.se
Eventuell kontaktperson		

Sökande (om annan än fastighetsägare)

Namn (företag eller privatperson)		Organisationsnummer/personnummer
Utdelningsadress (gata, box)		Telefon dagtid (även riktnummer)
Postnummer	Ort	E-postadress
Eventuell kontaktperson		

Ärendet gäller planläggning av område

☐Enbostadshus	■Enbostadshus i grupp	☐Radhus, parhus, kedjehus	☐Tvåbostadshus
☐Fritidshus	☐Flerbostadshus	☐Studentbostadshus	☐Hus för äldre eller funktionshindrade
☐Annat specialbostadshus	☐Handel	☐Kontor	☐Lager, industri, hantverk

☐Annan byggnad eller anläggning. Ange vilken: _____

Planerad upplåtelseform för eventuella bostadslägenheter

☐Hyresrätt	☐Bostadsrätt	■Äganderätt

Produktion

Antal månader	Sammanlagd byggnadsarea	Därav bruttoarea bostäder
12 månader	2400 kvm	3400 kvm
Uppskattad sammanlagd produktionskostnad, inklusive moms tusentalkronor		Byggnadsarbetena avses att påbörjas, datum 2027

ADRESS Stadshuset · 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00
FAX 0303-190 35
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

Beskrivning och motivering av projektet

Se bifogade pdf-filer:
Bilaga 1 Ansökan planbesked Rishammar 5_22
Bilaga 2 Situationsplan Rishammar 5_22

Bilagor

☒ Situationsplan eller karta över området (obligatorisk)	☐ Geoteknisk undersökning (översiktlig)	☐ VA-lösning	☐ Trafiklösning
☐ Översiktlig miljöbedömning	☐ Energi- och hushållning	☐ Tillgänglighet	☐ Hälsa och säkerhet
☐ Avfall	☐ Exploateringsgrad/BTA	☐ Modell, fotomontage eller liknande	
☐ Riskanalys	☐ Upphävande av strandskydd	☐ Hustyper	

Avgift

Avgift betalas enligt av kommunen fastställd taxa

Underskrift

Fastighetsägarens underskrift	Namnförtydligande Gerhard Svensson
Fastighetsägarens underskrift	Namnförtydligande
Sökandens underskrift (om annan än fastighetsägaren)	Namnförtydligande

Information

PBL 5 kap. Att ta fram detaljplaner och områdesbestämmelser

1 § Detta kapitel innehåller bestämmelser om hur en detaljplan och områdesbestämmelser upprättas, antas, ändras och upphävs samt om besked från kommunen om att inleda en sådan planläggning.

Planbesked

2 § På begäran av någon som avser att vidta en åtgärd som kan förutsätta att en detaljplan antas, ändras eller upphävs eller att områdesbestämmelser ändras eller upphävs, ska kommunen i ett planbesked redovisa sin avsikt i frågan om att inleda en sådan planläggning.

3 § En begäran om planbesked ska vara skriftlig och innehålla en beskrivning av det huvudsakliga ändamålet med den avsedda åtgärden och en karta som visar det område som berörs.

Om åtgärden avser ett byggnadsverk, ska begäran också innehålla en beskrivning av byggnadsverkets karaktär och ungefärliga omfattning.

4 § När kommunen har fått en begäran om planbesked som uppfyller kraven i 3 § ska kommunen ge sitt planbesked inom fyra månader, om kommunen och den som har gjort begäran inte kommer överens om något annat.

5 § Av planbeskedet ska det framgå om kommunen avser att inleda en planläggning. Om kommunen avser att inleda en planläggning, ska kommunen i planbeskedet ange den tidpunkt då planläggningen enligt kommunens bedömning kommer att ha lett fram till ett slutligt beslut om att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller ändra eller upphäva områdesbestämmelser.
Om kommunen inte avser att inleda en planläggning, ska kommunen i planbeskedet ange skälen för det.

ADRESS Stadshuset · 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00
FAX 0303-190 35
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

Information till den registrerade enligt GDPR

Alla uppgifter du lämnar till oss omfattas av Tryckfrihetsförordningens (1949:105) regler om allmänna handlingar och kan komma att lämnas ut till andra i enlighet med offentlighetsprincipen (var och ens rätt till insyn och kontroll av myndigheter, bland annat rätten att ta del av allmänna handlingar), med undantag för de inskränkningar i offentligheten som gäller för uppgifter som omfattas av sekretess enligt Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

De uppgifter du lämnar till oss kommer att behandlas i enlighet med dataskyddsförordningen (GDPR). Vi behöver spara och behandla dessa uppgifter för att handlägga ärendet i enlighet med Plan- och bygglag (2010:900). Dina uppgifter kommer att delas inom kommunen med den personal som behöver uppgifterna för att utföra sitt arbete samt med de personuppgiftsbiträden som hanterar uppgifter för kommunens räkning. Uppgifterna kan också komma att delas med tredje part, men endast om så krävs enligt lag. Den rättsliga grunden för behandlingen är Plan- och bygglag (2010:900).

Dina uppgifter kommer att sparas så länge det är nödvändigt för ändamålet. Uppgifterna raderas sedan i enlighet med kommunens gallringsföreskrifter men kan komma att bevaras för arkivändamål. Dina uppgifter kan komma att överföras till tredje land, dock endast som ett led i teknisk support och enbart till parter som är bundna av dataskyddsförordningen genom avtal.

Kategorier av personuppgifter som berörs: Namn, adress, personnummer, fastighetsbeteckning, telefonnummer, mailadress.

Personuppgiftsansvarig är Kommunstyrelsen. Du har rätt till information och ett registerutdrag med information om vilka uppgifter vi har om dig. Du kan även begära rättelse, begränsning och radering av dina uppgifter samt göra invändningar och i vissa fall begära överflyttning av dina uppgifter (dataportabilitet). Du når våra dataskyddsombud på dataskyddsombud@kungalv.se. Om du har klagomål på vår behandling av dina personuppgifter har du rätt att inge klagomål till tillsynsmyndigheten som är Datainspektionen. datainspektionen@datainspektionen.se.

ADRESS Stadshuset · 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00
FAX 0303-190 35
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

BILAGA 1 - ANSÖKAN OM PLANBESKED FÖR RISHAMMAR 5:22, KUNGÄLVS KOMMUN

Huvudsakligt syfte/ändamål med planansökan

Planansökan syftar till att upprätta en ny detaljplan för bostadsbebyggelse inom fastigheten Rishammar 5:22 i Kareby, och därigenom pröva lämpligheten att uppföra upp till tio bostäder, i form av friliggande småhus i 1–2 våningar. Storleken på de planerade tomterna är mellan 1 000 m² och 1 700 m². Byggnadsarean per tomt uppgår till omkring 240 m², varav 200 m² utgörs av huvudbyggnad och 40 m² av garage. Totalt bedöms ca 3 400 m² bruttoarea kunna tillskapas inom fastigheterna vid upprättande av en detaljplan.

En utveckling av detta område innebär ett ianspråktagande av en öppen gräsyta som tidigare brukats som jordbruksmark. Vid tidigare detaljplaner i området, senast Romelanda 361 (Rishammar 2:2, m. fl.) som vann laga kraft 2019-10-04, har aktivt brukad jordbruksmark tillåtits ianspråktagas då Karebys och Kungälvs samhällsutveckling ansetts vara ett väsentligt samhällsintresse. Förutsättningarna på denna fastighet kan anses likvärdiga, möjligtvis något mildare, då jordbruksmarken ej brukas aktivt, och utreds vidare i ett planarbete.

Skiss som ger en översiktlig bild av den föreslagna planen. För fullständig illustrationsplan se sida 6 eller bilaga 2.

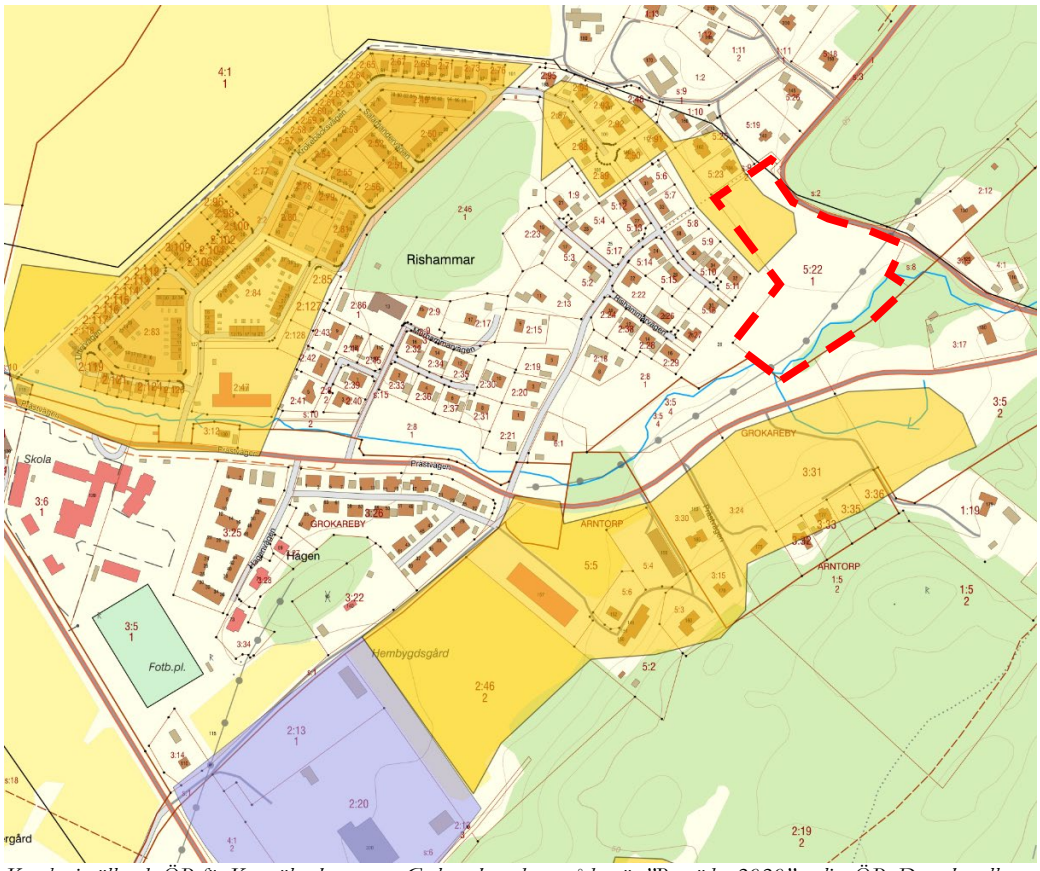
Bakgrund

Kareby är ett samhälle under stor utveckling som en del av Kungälvs tätort. Gällande översiktsplan (ÖP) föreslår ett antal områden för bostadsbyggande i Kareby med tidshorisont 2020. Vissa av dessa områden har nu bebyggts. Fastigheten Rishammar 5:22 överlappar med ett av dessa områden och är än så länge obebyggd. I linje med översiktsplanens ambitioner önskar fastighetsägaren nu pröva möjligheterna för utveckling av fastigheten i sin helhet genom en detaljplaneprocess.

Engligt gällande ÖP utgör Kungälv, Ytterby och Kareby tillsammans kommunens centralort, i vilken huvuddelen av kommunens tillkommande bebyggelse skall uppföras.

Utbyggnadsordningen i de tre delarna av centralorten ska vara inifrån och ut. Kareby ligger även längs ÖP:ns huvudstråk, vilket baseras på ett av huvudstråken i GR:s strukturbild.

Väster om Karebyvägen ligger Kareby Kyrkby omgärdad av ett öppet jordbrukslandskap, vilket ÖPn pekar ut som en viktig miljö att bevara. Detta berörs ej av föreslagen plan.

Kareby i gällande ÖP för Kungälvs kommun. Gulmarkerade områden är "Bostäder 2020" enligt ÖP. Det aktuella områdets lokalisering är markerat med rödstreckad linje.

Fastigheten som föreslås planläggas ligger i direkt anslutning till befintlig bebyggelse i Kareby, inom gränsen för Kungälv/Ytterby/Kareby tätort enligt gällande ÖP. En stor del av markområdet är i gällande ÖP markerat med ändamålet "Bostäder 2020", liksom ett närliggande område söderut. En utveckling av området ligger därmed i linje med översiktsplanen och dess inriktning att tätorterna ska växa inifrån och ut.

Kareby har vuxit starkt under de senaste åren och genom föreslagen bebyggelse stärks Kareby och Kungälv ytterligare. De föreslagna bostäderna är en naturlig vidareutveckling av Kareby samhälle och ligger i bra läge för att dra nytta av Karebys befintliga infrastruktur och service, skolor/förskolor, kommunikationer etc.

Fastigheten och närområdet

Det föreslagna detaljplaneområdet omfattar hela fastigheten Rishammar 5:22, vilken ägs av den sökande. Fastigheten är ej planlagd idag, men gränsar till ett befintligt område planlagt för bostäder.

Fastigheten ligger i Kareby i utkanten av Kungälvs tätort. Likt övriga områden i Kareby som avsatts för bostadsändamål i gällande ÖP består fastigheten i fråga till stor del av jordbruksmark. Jordbruksmarken brukas ej och har karaktären av en öppen gräsyta.

Längs fastighetens sydöstra gräns rinner Krokebäcken, omgärdad av ett mindre skogsbryn. Denna bäck, som är ett biflöde till Grannebyån, är öringförande och föreslås skyddas genom planläggning som NATUR i eventuell detaljplan.

Parallellt med Krokebäcken går en luftledning som föreslås grävas ner. Utrymme för ny transformatorstation finns inom planområdet och lämplig plats utreds i planarbetet.

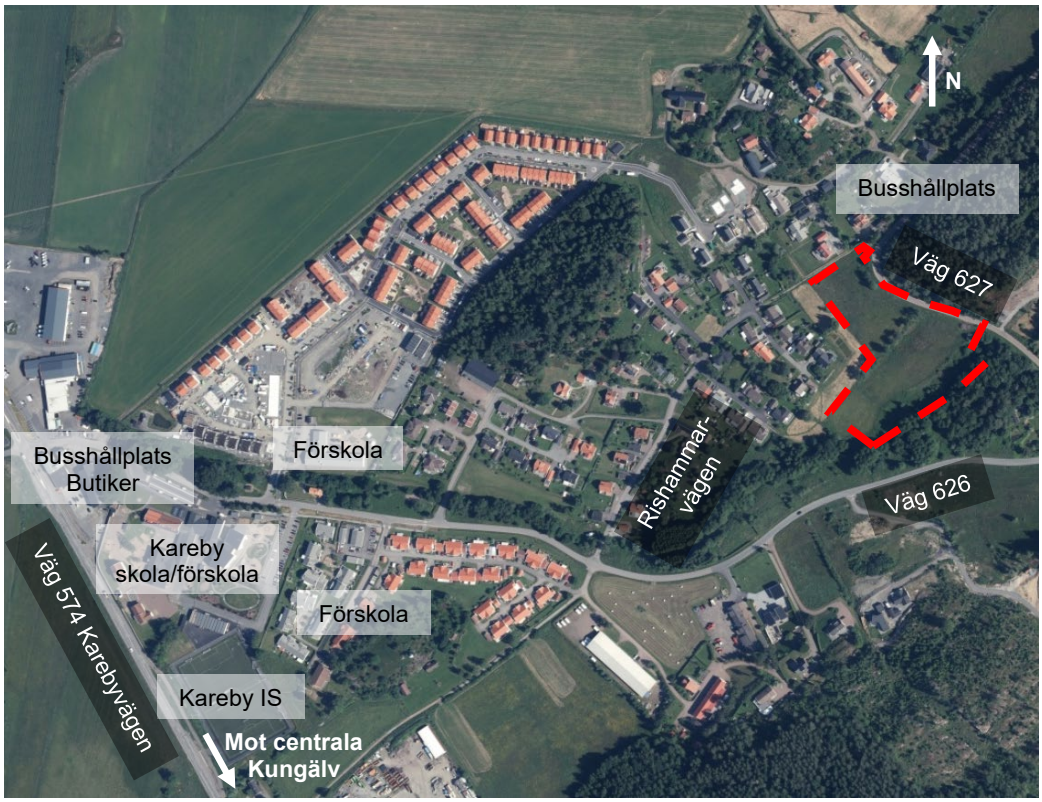
Tillstånd från Trafikverket finns för anslutning till statlig väg 627. Det finns även ett positivt besked från VA-teknik att inkoppling till kommunalt vatten och avlopp är möjlig.

De föreslagna tomterna ligger inom område med stabilitetszon 1 och 2 enligt räddningstjänsten skredriskinventering 2001. Stabilitetszon 1 innebär att förutsättningar för initialskred och ras finns och stabilitetszon 2 innebär att inga förutsättningar för initialskred och ras finns, men risk för följdskred finns eftersom zonen kan komma att beröras av initialskred och ras i angränsande stabilitetszon 1. De geotekniska förutsättningarna kommer utredas i ett kommande detaljplanearbete.

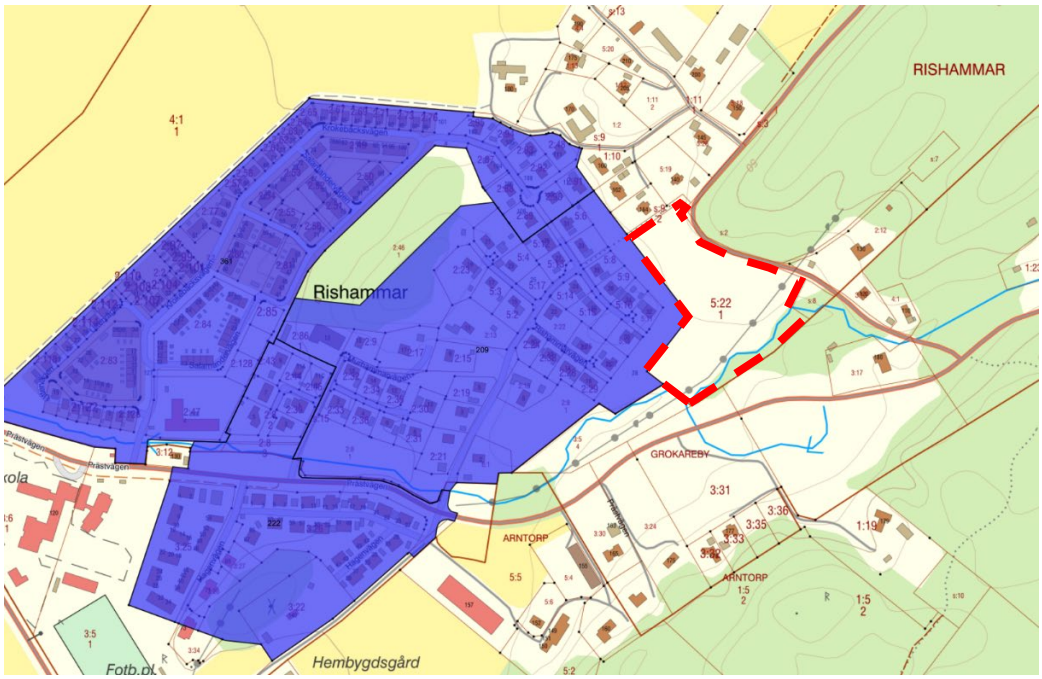
Fastigheten omgärdas av låg villabebyggelse i väster och bebyggelse inom området för planansökan föreslås få liknande karaktär. I sydost angränsar det tidigare nämnda skogsbrynet med Krokebäcken. I nordost, på andra sidan väg 627 ligger en skogbevuxen kulle.

Det föreslagna planområdet ligger i nära anslutning till den service som redan finns i Kareby. Detta inkluderar den nybyggda Karebyskolan samt flera förskolor, livsmedelsbutik, pizzeria, fotbollsplan och den täta busstrafik som går utmed Karebyvägen. Avståndet till hållplats för kollektivtrafik är cirka 500 meter och till skolskjuts cirka 200 meter.

Service är huvudsakligen lokaliserad till västra delen av Kareby och två korta gång-och cykelvägar föreslås för att binda ihop det föreslagna området och den befintliga bebyggelsen i väster. Den ena gång- och cykelvägen kopplar på västerut till Rishammarvägen och föreslås gå på fastigheten Rishammar 2:8, mark som enligt gällande detaljplan är parkmark. Den andra gång- och cykelvägen kopplar till en grusstig som går längs fastighetens norra gräns på samfälligheten Rishammar s:9. Se illustration nedan och illustration på sidan 6.

Kareby med viktiga noder samt det föreslagna planområdet markerat i rött.

Blåa områden är gällande detaljplaner. Det rödstreckade området är den fastighet som föreslås detaljplaneras.

Det föreslagna området omfattas ej av någon gällande detaljplan, men angränsar direkt till detaljplan Romelanda 209, vilken vann laga kraft 1985. Närliggande i nordväst finns också detaljplan Romelanda 361, vilken vann laga kraft 2019. Båda dessa detaljplaner har bostäder som huvudsakligt ändamål. I övrigt finns en stor mängd småhusbebyggelse utanför detaljplanelagd mark i det direkta närområdet.

Vy över det föreslagna området sett från Länsväg 627.

Planområdet saknar koppling till det kommunala vatten- och avloppsnätet. Kommunala vatten- och avloppsledningar finns dock västerut i direkt angränsande bostadsområde. Fastighetsägaren har fått positivt besked från VA-teknik på Kungälvs kommunen gällande möjligheten att ansluta området till kommunalt vatten och avlopp. Anvisad anslutningspunkt finns i fastighetens nordvästra hörn.

Anslutningspunkt för kommunalt vatten och avlopp är möjligt i fastighetens nordvästra hörn, enligt besked från VA-teknik, Kungälvs kommun.

Väganslutning för biltrafik föreslås ske österut till väg 627. Trafikverket har beviljat en ansökan om anslutning av väg i den punkt som visas i illustrationen. För gång- och cykeltrafik föreslås anslutningar västerut mot Rishammarvägen och norrut mot en befintlig grusstig längs fastighetsgränsen.

Planområdet omfattas inte av några riksintressen enligt Miljöbalken kap 3 eller 4 och inga kända fornlämningar ligger inom planområdet eller i dess direkta närhet.

Naturvärdena bedöms vara låga då planområdet till största del omfattar jordbruksmark. Nödvändiga ingrepp för att skapa byggbara tomter inom planområdet bedöms vara små då marken till största delen är platt. Undantaget till båda dessa punkter är Krokebäcken och det skogsbryn som omsluter den. Detta område föreslås planläggas som naturområde. I ett kommande detaljplanearbete kommer områdets naturvärden att belysas ytterligare.

Beskrivning av projektets karaktär och ungefärliga omfattning

Vid ett genomförande av förslaget planeras avstyckning av upp till tio tomter för småhus inom fastigheten. Storleken på de planerade tomterna är mellan 1 000 m² och 1 700 m². Byggnadsarean per tomt uppgår till omkring 240 m², varav 200 m² utgörs av huvudbyggnad och 40 m² av garage. Totalt bedöms ca 3 400 m² bruttoarea kunna tillskapas inom fastigheterna vid upprättande av en detaljplan.

Parkering anläggs på respektive fastighet, i form av garage och garageuppfart. Väganslutning för biltrafik föreslås som tidigare nämnt till Väg 627 vilket medför att ingen biltrafik tillkommer på befintliga bostadsgator. De länkar för gång- och cykeltrafik som föreslås anläggas till befintlig bebyggelse medför att Karebys lokala service, samt GC-vägar och busstrafik till centrala Kungälv, blir lätt tillgängliga för boende i planområdet.

Då den föreslagna bebyggelsen är utformad för att harmoniera med närliggande bebyggelse och det parkområde som är planlagt i anslutning till befintlig bebyggelse sparas bedöms påverkan på närliggande fastigheter vara låg. Påverkan på naturvärden bedöms vara begränsad då fastighetens huvudsakliga naturvärde, Krokebäcken föreslås planläggas som NATUR.

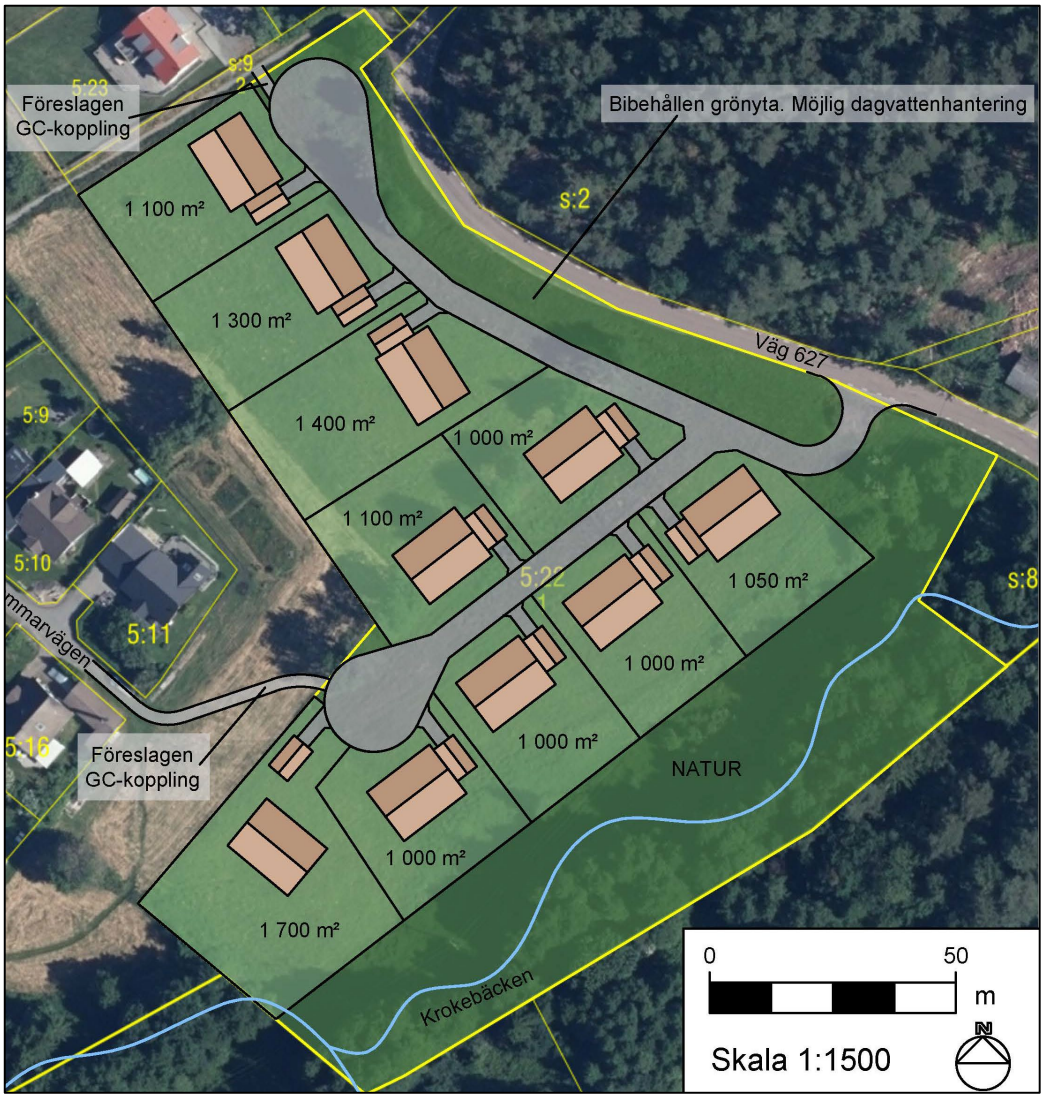

Illustration som redovisar placering av byggnation inom fastigheterna. Bilden visar endast ett förslag på hur området skulle kunna bebyggas i framtiden.

Byggherredriven planprocess

Fastighetsägaren har förhoppningar om att Kungälvs kommun ser positivt på utvecklingsplanerna och beslutar om att en detaljplan ska upprättas för att pröva bebyggelsen i huvudsak enligt ansökan.

Fastighetsägaren ställer sig även positiv till att bedriva planarbetet genom en så kallad byggherredriven planprocess och har kontaktat plankonsulten Rådhuset Arkitekter. Konsulten har stor erfarenhet av att upprätta detaljplaner och att arbeta med detaljplaner i en byggherredriven planprocess, både i Kungälvs kommun och i andra kommuner.

2024-06-28 Rådhuset Arkitekter AB genom planeringsarkitekt Linda Hansson och arkitekt Isak Larborn på uppdrag av fastighetsägaren.

Bilagor tillhörande planansökan:
Bilaga 1 Ansökan om planbesked (denna handling)
Bilaga 2 Situationsplan

RÅDHUSET ARKITEKTER
SAMHÄLLSPLANERING & MILJÖ

Bilaga 2 Situationsplan

Planansökan Rishammar 5:22
Rådhuset Arkitekter 2024-06-27

0 50 100 Meter

Skala 1:1500 (A4)

N

KUNGÄLVS KOMMUN

Planbeskedsrapport
Ärende: KS2024/1578
2025-08-11

Planbeskedsrapport

Ansökan om planbesked för

RISHAMMAR 5:22

I Kareby, Kungälvs kommun

KUNGÄLVS KOMMUN

Innehållsförteckning

INLEDNING ... 3
Ansökan ... 3
Aktuellt område ... 3
FÖRSLAG ENLIGT ANSÖKAN ... 4
PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR ... 5
Översiktsplan ... 5
Gällande Detaljplaner ... 5
Övriga planer och beslut ... 5
Befintlig bebyggelse ... 6
Naturmiljö ... 6
Kulturmiljö ... 6
Trafik ... 7
Service ... 7
Tekniska förutsättningar ... 7
Geotekniska förhållanden ... 7
Miljö, hälsa och säkerhet ... 9
Hushållningsbestämmelser enligt kap. 3 Miljöbalken ... 9
SAMMANFATTNING OCH BEDÖMNING ... 11
Upplysningar ... 11
BILAGA 1. SYNPUNKTER FRÅN BERÖRDA ENHETER ... 13
Synpunkter Trafik, Gata Park ... 13
Synpunkter VA-teknik ... 13
Synpunkter Miljöenheten ... 13
Synpunkter Kart och mark ... 13
Synpunkter Renhållning ... 13
Synpunkter Bohus räddningstjänstförbund ... 14

KUNGÄLVS KOMMUN

Planbeskedsrapport
Ärende: KS2024/1578

Inledning

ANSÖKAN

Ansökan inkom 2024-06-28 och lämnades av Gerhard Svensson.

AKTUELLT OMRÅDE

LOKALISERING, AREAL OCH MARKÄGOFÖRHÅLLANDEN

Ansökan gäller fastighet Rishammar 5:22. Fastigheten ägs av Gerhard Svensson som också är den som söker planbesked. Fastigheten har en area om cirka 20 000 kvm och större delen av fastigheten föreslås som möjlig för byggnation.

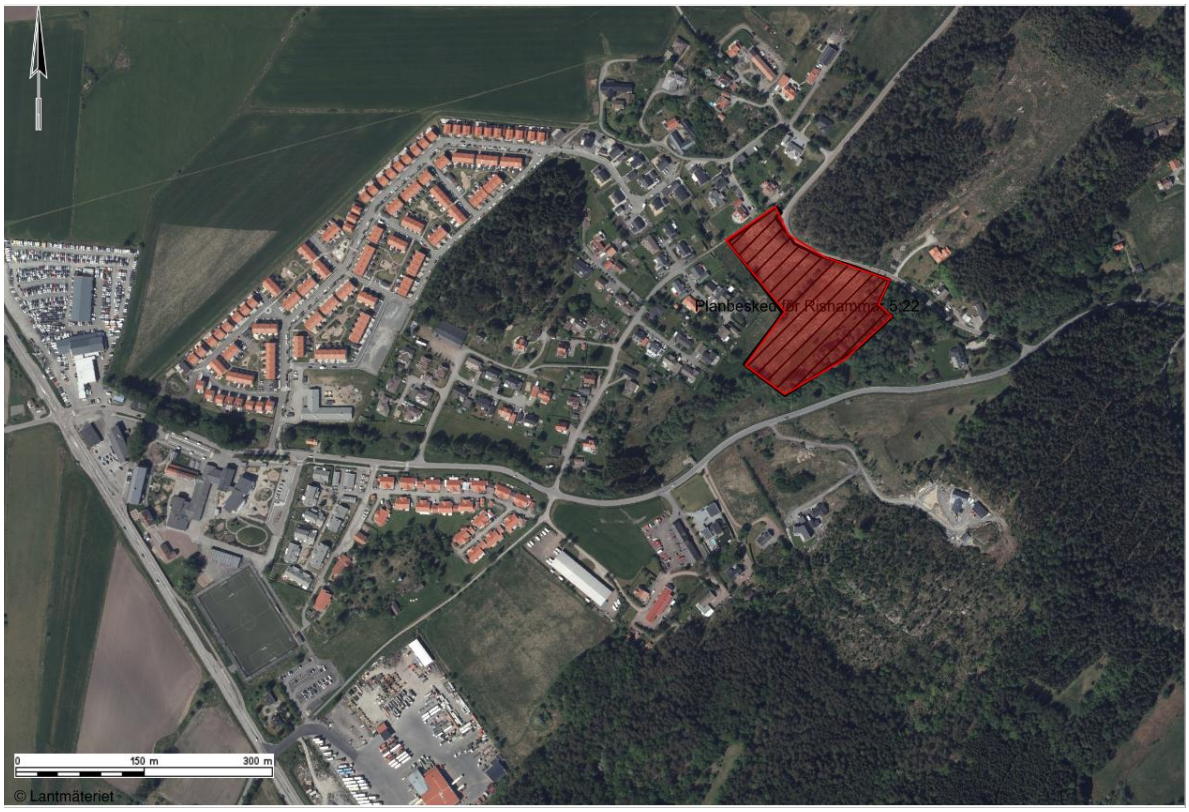

***Bild 1**. Aktuellt område i rött.*

OMRÅDET OCH OMGIVNINGARNA

Förslaget område ligger i Kareby, en ort med cirka 1000 folkbokförda personer. I området finns service i form av en grundskola, två förskolor samt en butik. Området består till största del av enbostadshus och radhus. Kareby har utvecklats de senaste åren och det har nyligen byggts ett nytt bostadskvarter med radhus och villor i den nordvästra delen av Kareby.

KUNGÄLVS KOMMUN

Planbeskedsrapport
Ärende: KS2024/1578

Förslag enligt ansökan

Exploatören syfte är att det upprättas en ny detaljplan för bostadsbebyggelse inom fastigheten Rishammar 5:22 i Kareby. Inom området föreslås upp till tio bostäder,i form av friliggande småhus i 1–2 våningar. Storleken på de planerade tomterna är mellan 1000 m² och 1 700 m². Det föreslås att 240 kvm byggnadsarea tillåts inom varje tomt. Totalt bedöms ca 3 400 m² bruttoarea kunna tillskapas inom fastigheterna vid upprättande av en detaljplan.

***Bild 2**. Situationsplan från ansökan.*

KUNGÄLVS KOMMUN

Planbeskedsrapport
Ärende: KS2024/1578

Planeringsförutsättningar

ÖVERSIKTSPLAN

Delar av ansökan ligger på mark som i ÖP2010 föreslås för bostäder 2020. I det fördjupade dokumentet för Bostäder och verksamheter beskrivs att de utredningsbehov som finns är att bebyggelsen utvidgas i jordbrukslandskapet och att det saknas ett tydligt stopp samt att markens stabilitet kan vara ett problem då marken består av lera. Det föreslås bostäder, friliggande småhus eller tätare bebyggelse.

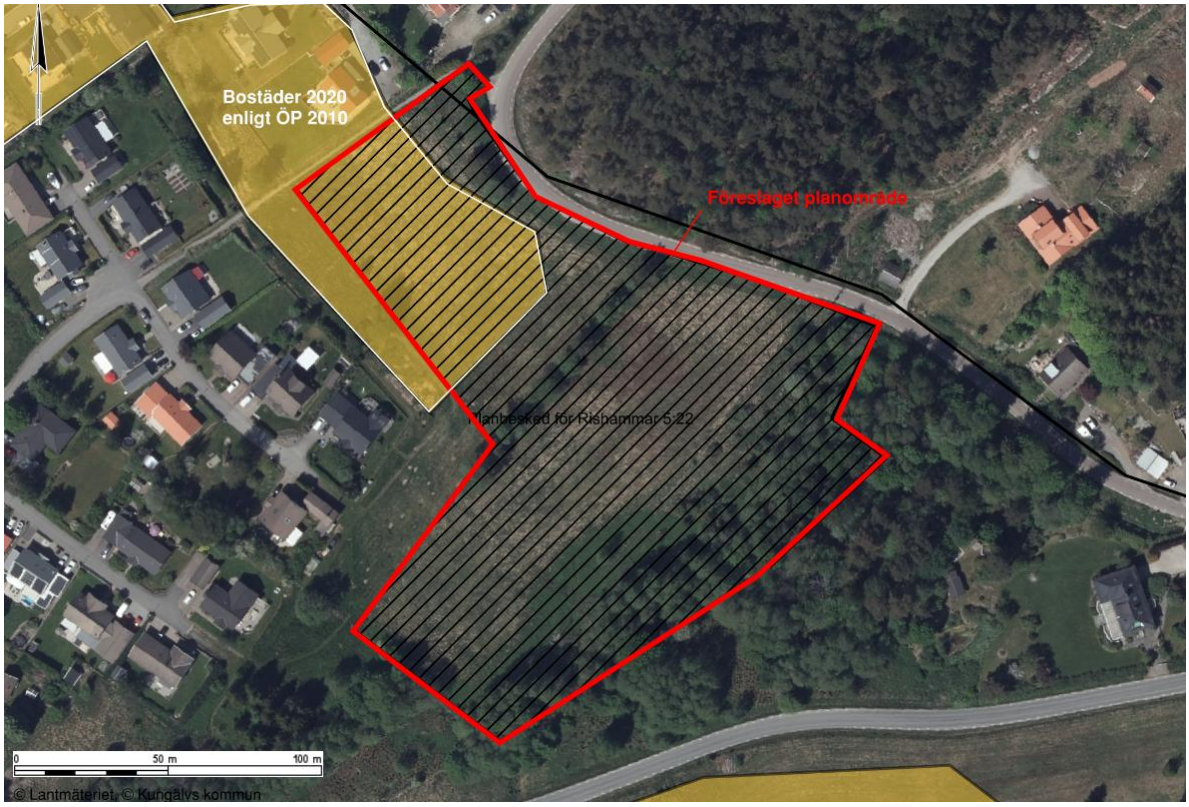

Bild 3. *Ny bebyggelse enligt ÖP2010.*

GÄLLANDE DETALJPLANER

Ansökan ligger utom detaljplan men i väster direkt angränsande en detaljplan från 80-talet som medger bostäder i ett plan. Norr om platsen ligger också cirka tio bebyggda bostadstomter utom detaljplanelagt område samt några lantbruksfastigheter.

ÖVRIGA PLANER OCH BESLUT

FÖRHANDSBESKED

Det har sökt förhandsbesked inom fastigheten. Det ansöktes om förhandsbesked för sex nya enbostadshus inom fastigheten 2023. Bygglovenheten föreslog avslag med hänsyn till att tomterna låg på jordbruksmark och att platsen låg inom tätortsavgränsning, vilket enligt ÖP innebär att en detaljplan ska tas fram, om ny bebyggelse ska uppföras. Ansökan togs då tillbaka utan att ha prövats av politikerna i Miljö och byggnadsnämnden.

BEFINTLIG BEBYGGELSE

Det finns ingen befintlig bebyggelse inom aktuell fastighet. Det finns ett avtalsservitut för en kraftledning som går genom den södra delen av fastigheten.

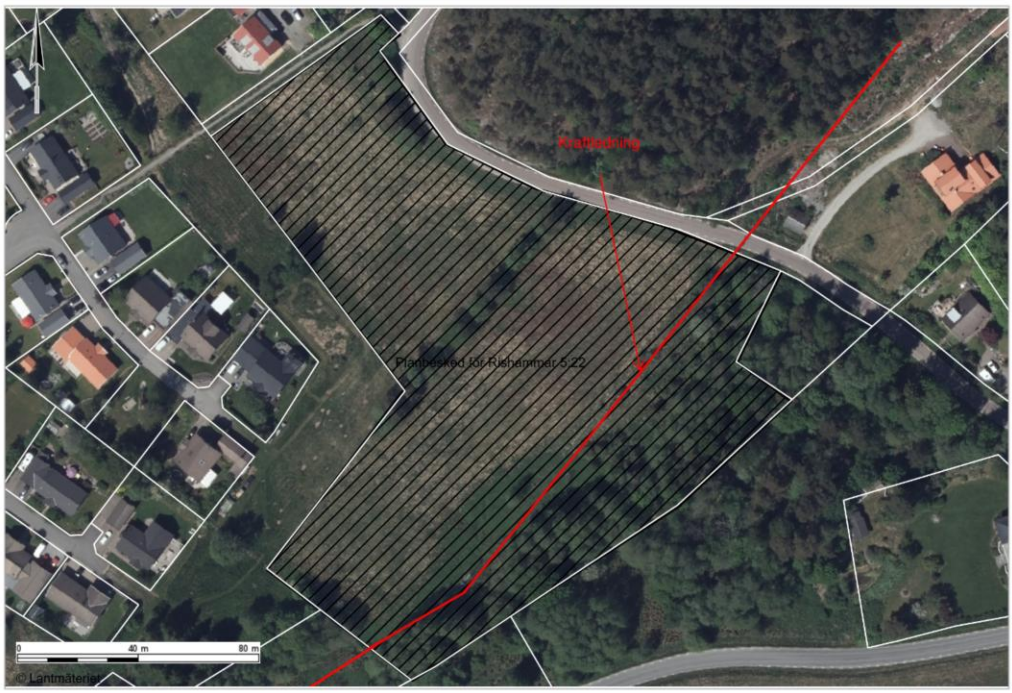

Bild 4. *Placering av kraftledning i rött.*

NATURMILJÖ

Marken är inventerad som jordbruksmark med användningen åker.

Vattendraget i söder är klassificerad enligt naturvärdesklass 3 med motiveringen att området är ett fredningsområde för lax och öring. Naturvärdesklass tre innebär att extra stor försiktighet ska iakttas vid exploatering med hänsyn till de höga naturvärdena.

STRANDSKYDD

Det vattendrag som rinner i söder och avgränsar bebyggelseområdet omfattas inte av strandskydd.

KULTURMILJÖ

Platsen bedöms inte som särskilt värdefull ur kulturhistorisk synpunkt och det finns inga kända fornlämningar inom området. I öster, inom hundra meter från föreslaget detaljplaneområde, fast på andra sidan bilvägen, finns en inventerad lämning. Denna beskrivs endast som fornlämningsliknande och dess status är okänd. På grund av lämningens okända status, dess avstånd från området och den avskiljande bilvägen antas den potentiella lämningen inte påverkas av bebyggelseområdet.

TRAFIK

Ny bebyggelse på platsen kommer enligt föreslagen utformning kräva en ny utfart till statlig väg. Detta kräver tillstånd av Trafikverket. Enligt ansökan finns en tidigare beviljad ansökan om utfart till statlig väg.

Området ligger på bra avstånd till service i form av förskolor, skolor och mataffärer. Det går att ta sig med cykel från området och till centrala Kungälv. Det finns viss potential för hållbara resval.

Området ligger dock på visst avstånd till hållplats för kollektivtrafik (cirka 800 meter). Boende förväntas därför använda bilen i högre grad än på platser med bättre kollektivtrafiktäckning.

SERVICE

I området finns skola med förskoleklass till årskurs 6 samt två förskolor (en kommunal och en enskild). I Kareby finns även en matbutik.

Exakt kapacitet på skolor och förskolor får studeras i ett eventuellt detaljplanearbete då prognosen kan ha ändrats när en detta arbete startar. Kareby har nyligen sett en ökning av antal barn i området på grund av byggnation av bland annat Kareby ängar. En tillbyggnad av skolan har skett och stod klart 2024. Elevantalet beräknas enligt prognos i lokalförsörjningsprogrammet vara stabilt de närmsta åtta åren.

Behovet av förskola i området täcks i dagsläget av den kommunala och den fristående förskolan i området. Enligt lokalförsörjningsprogrammet sker en bevakning av ifall det blir ett ökat behov platser på grund av nybyggnation. Se *Lokalförsörjningsplan Kungälvs kommun inklusive koncernbolagen Bokab och Kungälv Energi 2025–2028, utblick 2029–2032.*

TEKNISKA FÖRUTSÄTTNINGAR

VATTEN OCH AVLOPP

Det finns vissa problem med vattenkapaciteten i området och vid den punkten där det nya området kan kopplas på är det väldigt små dimensioner i ledningsnätet.

Det kan krävas satsningar i VA-nätet för att möjliggöra byggnation på platsen. Hur stora satsningar som krävs kommer bero bland annat på hur stor exploateringsgraden blir.

DAGVATTEN OCH SKYFALL

Byggnation på platsen bedöms öka flödena nedströms och leda till ökade översvämningsproblem i centrala Kareby och vidare på lägre höjder. Det finns redan visa problem med detta och det kommer öka i och med att mer yta bebyggs och hårdgörs.
Det finns stora problem med översvämningar i Krokebäcken.

GEOTEKNISKA FÖRHÅLLANDEN

En stabilitetskartering har tagits fram 2001 av Räddningsverket (numera Myndigheten för samhällsskydd och beredskap). Denna är endast översiktligt utförd och visar på en relativt god stabilitet i området men att området närmast vattendraget i söder kan behöva studeras ytterligare och att förstärkningsåtgärder kan krävas.

Området närmast bäcken är också utpekat som område där det finns förutsättningar för skred på grund av jordart och lutning. Området är utpekat efter en analys av de övergripande förutsättningarna och är producerad av Sveriges geologiska institut (SGU). Databasen baseras enbart på beräkningar av karterade förhållanden och har inte genomgått några systematiska fältkontroller.

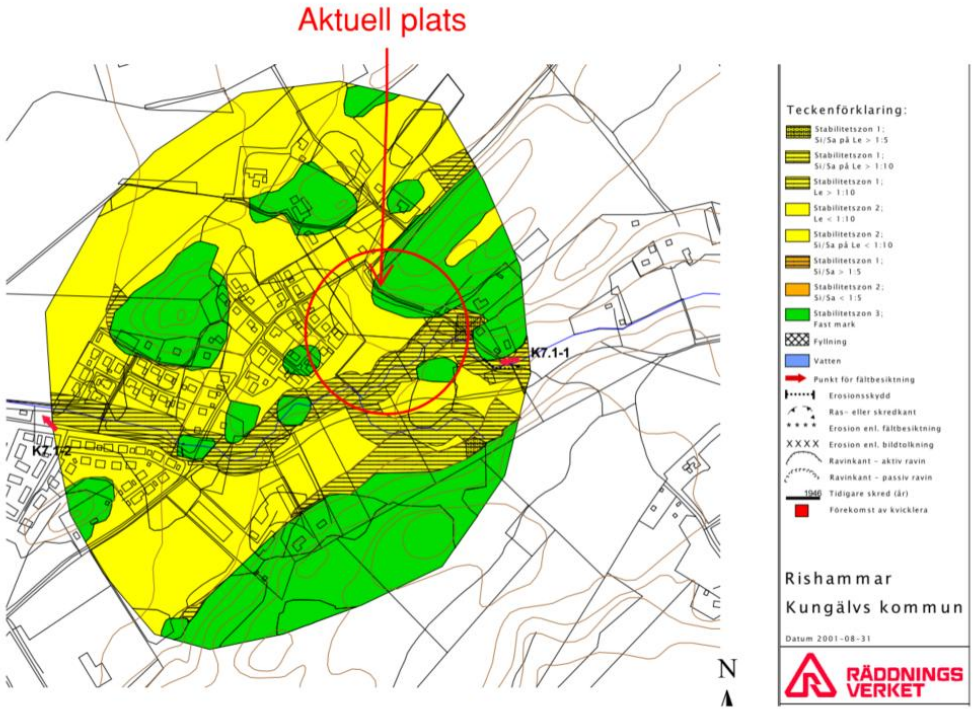

Bild 5. *Stabilitetsförutsättningar utifrån jordart och topografiska förhållanden Utfört 2001. Källa Räddningsverket*

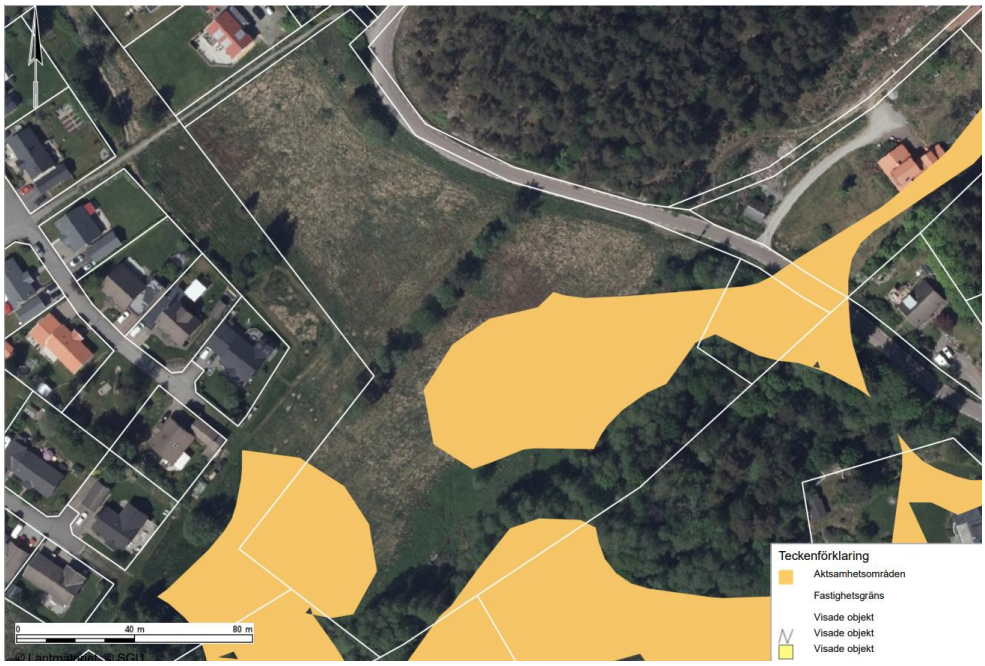

Bild 6. *Förutsättningar för skred.*

MILJÖ, HÄLSA OCH SÄKERHET

FÖRORENINGAR

Det finns inga kända föroreningar på platsen.

FARLIGT GODS

Platsen bedöms ligga på tillräckligt stort avstånd från transport av farligt gods längs Karbebyvägen och E6 att platsen bedöms som säker.

BULLER

Platsen bedöms inte påverkas eller ge upphov till sådant buller att byggnation ej är möjligt. Placeringen av bostadsytor och uteplatser kan påverkas av närhet till väg.

ÖVERSVÄMNINGSRISK

Byggnation och hårdgörande av en idag oexploaterad yta kan ge upphov till ökade risker för översvämningar. Risken inom det föreslagna området bedöms som låg men byggnation på platsen ökar flödet nedströms.

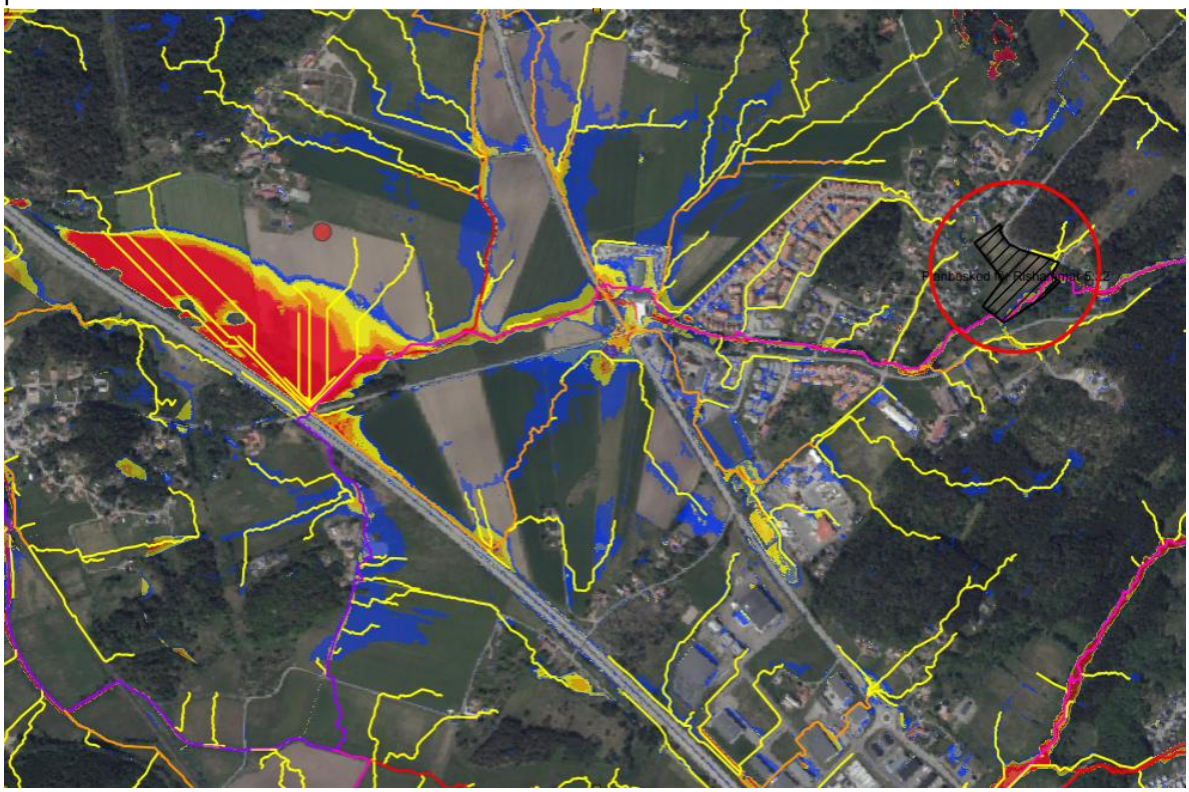

Bild 7. visar skyfallskarteringar, flödesvägar och lågpunktskarteringar.

HUSHÅLLNINGSBESTÄMMELSER ENLIGT KAP. 3 MILJÖBALKEN

Delar av ytan är utpekad i ÖP för ny bebyggelse (bostadsbebyggelse). Det aktuella området ligger i direkt närhet till befintlig bebyggelse. En lokaliseringsutredning för jordbruksmark behöver utföras i kommande arbete med översiktsplan eller om marken blir aktuell för planläggning framöver.

Enligt miljöbalken får brukningsvärd jordbruksmark enbart tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta

behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

KUNGÄLVS KOMMUN

Sammanfattning och bedömning

Förslaget är delvis enligt gällande Översiktsplan (ÖP) och kan ses som en logisk utbyggnad av Kareby och avgränsas i nordost av väg 627 och i syd av ett vattendrag. Det finns möjlighet till viss service i området i form av låg- och mellanstadieskola, förskolor och matbutik. Det finns även kollektivtrafik inom gångavstånd även om tätare trafik och hållplats inom närmre avstånd hade varit att föredra för ökat kollektivt åkande. Från Kareby är det möjligt att cykelpendla till centrala Kungälv. Det finns cykelväg hela vägen och avstånd med cykel är cirka 7 kilometer.

De utmaningar som finns gällande byggnation här är framför allt kapacitet i VA-nätet, ökad dagvattenproblematik nedströms samt påverkan på naturvärdena i och runt vattendraget. Förutom detta går kraftledning längs med ytan vid bäcken. En lokaliseringsutredningen kan krävas då man ianspråktar jordbruksmark.

Det bedöms finnas förutsättningar för att upprätta en detaljplan inom den yta som Översiktsplanen har pekat ut för byggnation. Exakt vilken yta som är möjlig att exploatera får utredas i detaljplanearbetet men området närmast bäcken bör sparas på grund av de relativt höga naturvärdena. Det är möjligt att en yta något större än vad som har pekats ut för byggnation i ÖP är möjligt men ytan närmast bäcken bör bevaras på grund av dess naturvärden. Viss restriktion gällande exploatering är också positivt för att minska risken för problem med dagvattenhantering.

VA-systemet kan behöva byggas ut för klara ytterligare byggnation. Kostnader kan tillkomma för exploatören för att klara av det ökade behovet.

UPPLYSNINGAR

- Exploatören ska stå för kostnaderna för det framtida planarbetet. Inför start av ett planarbete ska ett plankostnadsavtal tecknas.
- Medfinansiering av infrastruktur inom och utanför planen kan bli aktuellt för exploatören. Detta kommer att regleras i plankostnadsavtal och exploateringsavtal.
- Ett positivt planbesked innebär inte en garanti att planarbete påbörjas. För att ett planarbete ska påbörjas krävs ett politiskt beslut om planuppdrag där förvaltningen får i uppdrag att påbörja planläggning.
- Nu rådande förutsättningar kan komma att förändras innan planarbete påbörjas och omfattningen av planområdet och exploateringen kan komma att förändras.
- Planarbetet bedöms kunna påbörjas tidigast 2030.

Ulrika Engström
Planarkitekt

Pernilla Attnäs Björk
Planchef

KUNGÄLVS KOMMUN

Planbeskedsrapport
Ärende: KS2024/1578

KUNGÄLVS KOMMUN

Bilaga 1. Synpunkter från berörda enheter

SYNPUNKTER TRAFIK, GATA PARK

Området ligger trafikmässigt förhållandevis bra till i anslutning till annan bebyggelse, F-6-skola och service i Kareby.

Det kommer uppstå ökat behov av skolskjuts för elever på högstadiet.

Anslutningar för gång och cykel behöver kompletteras och göras bättre. Möjligheten till hållbart resande med cykel kan fungera relativt bra här.

Möjligheter att ex. jobbpendla med buss är begränsade eftersom området ligger drygt 1 km från busshållplatsen på Karebyvägen där bussen går i halvtimmestrafik.

I takt med att fler bostäder planeras i området bidrar detta till högre trafikbelastning på Prästvägen och Karebyvägen. I förlängningen ökar belastning i trafikplatserna på E6.

SYNPUNKTER VA-TEKNIK

Det finns problem med vattenkapaciteten i området. Vid den punkten exploatören vill ansluta är det små dimensioner på ledningsnätet, både på vatten och spillvatten. I dagsläger finns inga planer på att uppgradera VA-ledningsnäten i Kareby

När det gäller dagvatten har vi stora problem med översvämningar i Krokebäcken.

SYNPUNKTER MILJÖENHETEN

Ser inga direkta hinder för exploatering här, ÖP och tätortsavgränsning talar för detaljplaneprövning av hela eller delar av föreslagen yta för bostäder. Man kan fundera på varför man avgränsat Öp-förslaget till att inte omfatta den södra delen som ansökan omfattar, finns det något uttalat skäl till det?

Ny bebyggelse kräver att verksamhetsområde för VA och eventuellt dagvatten utökas, tror inte att det vore legalt att föreslå enskilda lösningar utom för möjligtvis dagvatten. Att ge akt på är risk för skred, översvämning och kumulativa trafikeffekter i korsningen med väg 574.

Ianspråktagande av jordbruksmarken behöver hanteras liksom närhet till kraftledningen.

Ny bebyggelse får inte bidra med ökat flöde eller föroreningar till bäcken som dras med översvämningsproblem vid närmast kulverten under Kareby bil. Grannebyån är recipient och hänsyn behöver tas till MKN vatten där näringsämnen är en viktig faktor.

SYNPUNKTER KART OCH MARK

Det går en kraftledning genom fastigheten, som begränsar exploateringen.

SYNPUNKTER RENHÅLLNING

Småhusen kommer att omfattas av förpackningsinsamling i fyrfackskärl, metallbehållare samt hämtning av mat- och restavfall i enskilda kärl.

De planerade vändplatserna behöver ha en diameter på 18 meter för att avfall ska kunna hämtas från bostäderna, backning är inte en tillåten arbetsmetod.

För att minska ner trafik och antal kärl i området kan det bildas en samfällighet med gemensamma kärl för rest- och matavfall samt förpackningar. Uppställningsplatsen för kärlen/miljöhuset bör i sådana fall placeras så att hämtning kan ske utan att renhållningsfordonet står på Väg 627 vid tömning. Vändmöjlighet ska finnas i området.

SYNPUNKTER BOHUS RÄDDNINGSTJÄNSTFÖRBUND

Utifrån kartmaterial som räddningstjänsten har fått tillgå är brandvattensförsörjningen bristfällig. Detta då brandposter inte finns inom ett avstånd på 75 meter från uppställningsplats. Området behöver kompletteras med brandposter för att säkerställa att det finns tillräcklig vattenförsörjning vid räddningstjänstens insatser. Brandvattenförsörjningen ska i övrigt utföras i enlighet med Svenskt Vattens publikation P114 – Distribution av dricksvatten.

Vändplatserna bör vara utformade på ett sådant sätt att räddningstjänstens fordon kan framföras utan att behöva backa eller att hinder sticker ut som kan förhindra framkörning. Detta innebär att radien på vändplatsen bör uppgå till 10 meter samt att en radie på 12 meter från vändplatsens mittpunkt bör vara fri från hinder.

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Dan Gorga

2025-07-04

Beslut om utställning - Revidering av avfallsföreskrifter (Dnr KS2025/1400-1)

Sammanfattning

Gällande avfallsföreskrifter är i behov av uppdatering för att anpassas till ändringar i lagstiftningen.

Ett förslag till nya avfallsföreskrifter för fastställande av kommunfullmäktige har upprättats. Innan förslaget kan antas ska det vara utställt för granskning under minst 4 veckor och inkomna synpunkter ska beaktas.

Revideringen kommer påverka de hushåll som idag blandar sitt rest-och matavfall, då det kommer bli tvungna att sortera ut matavfallet. Lagstiftningen för att sortera ut matavfall gäller nationellt och Kungälv har fram till 2026 haft dispens från kravet på utsortering. För övriga hushåll bedöms revideringen inte innebära någon större förändring.

Utställningstiden föreslås vara 22 september till 20 oktober. Förslaget ställs ut i Stadshuset samt på kommunens webbplats. Efter utställningstiden kommer förslag till reviderade föreskrifter att tas upp för beslut och antagande till kommunfullmäktige i december.

Föreslagna avfallsföreskrifter föreslås därför träda i kraft och ersätta nuvarande föreskrifter från 1 januari 2026.

Juridisk bedömning

För varje kommun ska det finnas en renhållningsordning som ska innehålla en avfallsplan samt föreskrifter för hantering av avfall inom kommunen. Bemyndiganden i miljöbalken (1998:808) och avfallsförordningen (2020:614) avgränsar vad som kan regleras med stöd av avfallsföreskrifterna. 9 kap. 1 och 2 §§ avfallsförordningen.
Enligt miljöbalken 15 kap ska även ändringar i avfallsföreskrifterna ställas ut för allmänheten under minst fyra veckor innan förslaget antas av kommunfullmäktige, om de inte berör ett mindre antal fastighetsägare eller annars är av begränsad omfattning. Kommunen ska även informera på sin webbplats före utställningens början. Informationen ska innehålla uppgift om förslagets huvudsakliga innebörd, var det ställs ut samt inom vilken tid och till vem som
synpunkter ska lämnas. Innan de reviderade avfallsföreskrifterna antas ska de synpunkter som kommit fram vid samrådet och granskningen beaktas.

Förvaltningens bedömning

Bakgrund

Varje kommun är skyldiga att ha en renhållningsordning. Renhållningsordningen består av två dokument: avfallsföreskrifter och avfallsplan. Av avfallsföreskrifterna framgår vilka skyldigheter och vilket ansvar som vilar på olika aktörer. Av avfallsplanen framgår uppgifter om avfall inom kommunen och kommunens åtgärder för att minska avfallets mängd, farlighet etc. Nuvarande renhållningsordning antogs av Kommunfullmäktige den 2 november 2023 och började gälla från och med 1 januari 2024.

Sedan senaste uppdatering av avfallsföreskrifterna har det skett en rad förändringar på den nationella avfallslagstiftningen, vilken har inverkan på de kommunala avfallsföreskrifterna. För att kunna stämma överens med ändringarna i lagstiftningen behöver nuvarande föreskrifter revideras.

Nuvarande avfallsplan berörs inte av denna revidering.

Verksamhetens bedömning

Förslag till reviderade avfallsföreskrifter har tagits fram av Renhållningsenheten i samarbete med berörda från Miljöenheten. Samrådsmöte kring förslaget kommer hållas innan och under tiden som utställningen sker, berörda fastighetsägare och kommunala bolag och myndigheter bjuds in till att medverka på samråd. Synpunkterna från samrådsmötena kommer att beaktas i förslaget till reviderade avfallsföreskrifter.

Revideringen har gjorts utifrån Avfall Sveriges mall för avfallsföreskrifter som de flesta kommuner använder. Laghänvisningarna är korrigerade och i förslaget till föreskrift ligger fokus på avfall inom det kommunala ansvaret, det vill säga ett tydligare fokus på avfall under kommunalt ansvar enligt 15 kap. 20 § miljöbalken.

I förslaget till reviderade avfallsföreskrifter föreslås att utsortering av matavfall ska ske via hemkompostering eller via kommunens insamlingssystem. Detta för att uppfylla gällande krav i lagstiftning inom matavfall. Kravet på utsortering av matavfall träder i kraft från 1 januari 2026 för flerbostadshus och hushåll i småhus, såväl för fritidshus som för permanentboende. För verksamheter gäller kravet från 1 januari 2024. Tiden när kravet på utsortering av matavfall ska ske skiljer sig i tid då kommunen sökt dispens från införandet för flerbostadshus och småhus.

Övergripande sammanfattning av gjorda ändringar

Strukturen i de reviderade avfallsföreskrifterna utgår från Avfall Sveriges mall. En del paragrafer har fått nya nummer och hänvisningar till lagrum har uppdaterats.
Bilaga 1, som beskriver hur sortering och avlämning ska ske, har justerats utifrån kommande förändringar.

Förändringarna utifrån nuvarande avfallsföreskrifter kan utläsas av bilaga 1 till tjänsteskrivelsen. Röd text innebär ny text eller att texten har skrivit om och struken text innebär att texten har tagits bort i de nya avfallsföreskrifterna.

Följande är exempel på större förändringar i förslaget till reviderade avfallsföreskrifter:

- Uppdaterad definition av Trädgårds- och parkavfall.
- Förtydligande kring skiljande av förpackningar från sitt innehåll samt flytande bioavfall.
- Förtydligande om Kommunstyrelsens informationskrav till hushållen.
- Krav på utsortering av matavfall via hemkompostering eller via kommunens. insamlingssystem. Detta för att uppfylla krav i kommande lagstiftning för matavfall.
- Förtydligande om när kommunen anvisar plats.
- Krav på att lämna information om nyinstallation av oljeavskiljare har tagits bort.
- Uppdatering av reglerna kring eldning av trädgårds- och parkavfall och invasiva växter.
- Uppdatering av reglerna kring textilavfall som utgör kommunalt avfall från detaljhandel och annan verksamhet än detaljhandel.
- Nya anvisningar för fiskeredskap av plast från hushåll och hur dessa ska hanteras.
- Uppdatering av reglerna för företag som besöker kommunens återvinningscentraler, att det privata körkortet inte får användas för att lämna avfall från verksamhet.

Revideringen kommer påverka de hushåll som idag blandar sitt rest-och matavfall, då det kommer bli tvungna att sortera ut matavfallet. Lagstiftningen för att sortera ut matavfall gäller nationellt och Kungälv har fram till 2026 haft dispens från kravet på utsortering. För övriga hushåll bedöms revidering inte innebära någon större förändring.

Avfallsföreskrifterna fastställs av kommunfullmäktige. Utställningstiden föreslås vara 22 september till 20 oktober 2025. Förslaget ställs ut i Stadshuset, samt på kommunens webbplats. Efter utställningstiden kommer förslag till reviderade föreskrifter att tas upp för beslut och antagande till kommunfullmäktige i december. Föreslagna avfallsföreskrifter föreslås därför träda i kraft och ersätta nuvarande föreskrifter från 1 januari 2026.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Avfallsföreskrifterna påverkar Kommunfullmäktiges strategiska mål; ***”Kommunen, medborgarna och företagen minskar tillsammans klimatutsläpp och miljöpåverkan”***

Av avfallsföreskrifterna framgå hur kommunen fullgör sina skyldigheter på avfallsområdet och vilka fastighetsinnehavare som omfattas. Genom avfallsföreskrifterna kan den lokala avfallssituationen påverkas, föreskrifterna innehåller bland annat bestämmelser om hur avfall ska sorteras, förvaras och hämtas. Med hjälp av avfallstaxa och vad som anges i föreskrifterna ges en tydlig återkoppling till hushållen genom att uppmuntra till utsortering av matavfall, förpackningar och tidningar.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Avfallsföreskrifterna berör främst mål 12 för hållbar utveckling. Även mål 11 och 13 kan ha anknytning till föreskrifterna.

Genom avfallsföreskrifterna kan den lokala avfallssituationen påverkas, föreskrifterna innehåller bland annat bestämmelser om hur avfalls ska sorteras, förvaras och hämtas. Med hjälp av avfallstaxa och vad som anges i föreskrifterna ges en tydlig återkoppling till hushållen genom att uppmuntra till utsortering av matavfall, förpackningar och tidningar.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Tillsammans med avfallsplanen Göteborgsregionen minskar avfallet – Avfallsplan för 13 Kommuner till 2030 utgör dessa föreskrifter Kungälvs kommuns renhållningsordning.

Enligt

15 kap. § 41 miljöbalken (1998:808) ska renhållningsordningen innehålla en avfallsplan och

de

föreskrifter som kommunen har meddelat med stöd av regeringens bemyndigande enligt 1 §. Av avfallsföreskrifterna framgår hur kommunen fullgör sina skyldigheter på avfallsområdet och vilka fastighetsinnehavare som omfattas.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Revideringen bedöms inte innebära någon större förändring för hushåll och verksamheter, utom för de hushåll som inte sorterar ut matavfall.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Anser inte påverka medarbetarperspektivet.

Ekonomisk bedömning

Revideringen kommer påverka de hushåll som idag blandar sitt rest-och matavfall, då det kommer bli tvungna att sortera ut matavfallet. För övriga hushåll bedöms revideringen inte innebära någon större förändring. Taxan är idag miljöstyrande vilket innebär att det är dyrare att inte sortera ut matavfall. Detta innebär att intäkterna kommer minska något, men bedöms inte påverka i någon större utsträckning, då de som inte sorterar ut matavfall endast är ca 10 % av hushållen. Dessutom har kommunen under en längre tid minskat skillnaden mellan abonnemangen, så att bortfallet inte ska bli så stort.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner förslaget till reviderade avfallsföreskrifter, bilaga 1.

Reviderade avfallsföreskrifter ställs ut för granskning under perioden 22 september 2025 till 20 oktober 2025.

Beslutet justeras omedelbart.

Mirsad Radoncic
Tf Sektorchef
Samhällsbyggnad

Tomas Turnéus
Verksamhetschef
Planering och projekt

Expedieras till:

För kännedom till:

KS2025/1400 Avfallsföreskrifter

Bilaga 1 Förslag Avfallsföreskrifter

Kommunal renhållningsordning

Tillsammans med avfallsplanen Göteborgsregionen minskar avfallet – Avfallsplan för 13 kommuner till 2030 utgör dessa föreskrifter Kungälvs kommuns renhållningsordning. Enligt 15 kap. § 41 miljöbalken (1998:808) ska renhållningsordningen innehålla en avfallsplan och de föreskrifter som kommunen har meddelat med stöd av regeringens bemyndigande enligt 1 §. Avfallsplanen ska innehålla uppgifter om avfall inom kommunen och om kommunens åtgärder för att minska avfallets mängd och farlighet.

1. Inledande bestämmelser

Bemyndigande

1 § Med stöd av 15 kap. 38, 39 och 41 §§ miljöbalken (1998:808) och 3 kap. 1e §, 9 kap. 1–2 §§ avfallsförordningen (2020:614) meddelar kommunfullmäktige dessa föreskrifter för avfallshantering i Kungälvs kommun.

Definitioner

2 § Termer och begrepp som används i dessa föreskrifter har samma betydelse som i 15 kap. miljöbalken och avfallsförordningen. I övrigt används begrepp med de betydelser som anges nedan:

1. Med kommunalt avfall avses detsamma som i 15 kap. 3 § miljöbalken, det vill säga avfall som kommer från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll, med undantag för vad som anges i 15 kap. 3 § 1–6 punkterna. I begreppet kommunalt avfall ingår returpapper enligt 1 kap. 10 § avfallsförordningen (2020:614).
   a. Med avfall under kommunalt ansvar avses kommunalt avfall och annat avfall som
      kommunen har ansvar för enligt 15 kap. 20 § miljöbalken samt förpackningsavfall
      enligt 6 kap. 2 och 6 §§ förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar.
   b. Med kärl och säckavfall avses den del av avfallet under kommunalt ansvar som får läggas i kärl eller säck.
   c. Med grovavfall avses avfall under kommunalt ansvar som är så tungt eller skrymmande eller har egenskaper som gör att det inte är lämpligt att samla in i säck eller kärl, underjordsbehållare eller sopsug.
   d. ~~Med trädgårdsavfall avses sådant biologiskt nedbrytbart trädgårdsavfall i enlighet med definitionen i 1 kap. 5 § 1 punkten avfallsförordningen (2020:614) som uppstår vid normalt nyttjande av trädgård vid bostadshus och sådant avfall från andra källor som är kommunalt avfall i enlighet med 15 kap. 3 § miljöbalken~~.
      Med trädgårds- och parkavfall avses sådant avfall från skötsel av trädgårdar eller parker som är biologiskt nedbrytbart och består av gräsklipp, löv, grenar och andra växtdelar enlighet med definitionen i 1 kap. 5a avfallsförordningen (2020:614).

   e. Med farligt avfall avses avfall som i bilaga 3 avfallsförordningen (2020:614) beskrivs med en avfallskod markerad med en asterisk (*),
   f. Med konsumentelavfall avses detsamma som i 13 § förordningen

(2014:1075) om producentansvar för elutrustning.

g. Med före detta livsmedel avses butiksavfall av animaliskt ursprung enligt förordningarna 1069/2009/EG och 142/2011/EU.
h. Med matavfall avses allt biologiskt nedbrytbart kommunalt avfall enligt definitionerna
i 15 kap. 3 § miljöbalken och 1 kap. 4 § avfallsförordningen (2020:614), det vill säga som består av livsmedels- eller köksavfall som uppkommer i och med livsmedelshanteringen i hushåll, restauranger, storkök, butiker och liknande och som skulle kunna, eller har kunnat, användas som livsmedel och som utgör avfall under kommunalt ansvar. I begreppet matavfall som utgör avfall under kommunalt ansvar ingår också avfall som hälls ut i vasken (flytande livsmedel såsom mjölk eller livsmedel som sköljs ur förpackningar) i de fall detta samlas upp avskilt i sluten tank. Förutom detta ingår också skal, ben och liknande som visserligen inte är mat men ändå intimt förknippat med mat. Butiksavfall av animaliskt ursprung utgör dock före detta livsmedel i enlighet med punkten (g) ovan.
i. Med restavfall avses sorterat brännbart kärl- och säckavfall. Med detta avses det avfall som kvarstår när matavfall, farligt avfall, returpapper samt förpackningar, el-avfall och annat avfall som omfattas av producentansvar, har sorterats ut från kärl- och säckavfallet.
j. Med bygg- och rivningsavfall avses i enlighet med 15 kap. 8 § miljöbalken avfall från bygg- och rivningsarbeten.
k. Med bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet avses detsamma som i 15 kap. 20 § 4 punkten miljöbalken.
l. Med returpapper avses tidskrifter, direktreklam, telefonkataloger, kataloger för postorderförsäljning och liknande produkter av papper.
m. Med textilavfall avses sådant avfall som är kommunalt avfall och i enlighet med definitionen i 1 kap. 4 § avfallsförordningen (2020:614).
n. Med fiskeredskap avses sådant avfall som är kommunalt avfall och i enlighet med definitionen i 12 § förordning (2021:1001) om producentansvar för fiskeredskap.
o. Med fastighetsnära insamling avses insamling från en fastighet där ett hushåll har avfall eller, om sådan insamling inte är möjlig med hänsyn till fastighetens utformning och belägenhet, trafiksäkerhet eller andra omständigheter, insamling från en plats i nära anslutning till en fastighet där ett hushåll har avfall.

2. Med fastighetsinnehavare avses den som är fastighetsägare eller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) ska anses som fastighetsägare.
3. Med nyttjanderättshavare avses den som, utan att omfattas av begreppet fastighetsinnehavare, har rätt att bruka eller nyttja fastighet.
4. Med den avfallsansvariga nämnden avses kommunens Kommunstyrelse.
5. Med den tillsynsansvariga nämnden avses kommunens Miljö- och byggnadsnämnd.
6. Med behållare avses kärl, container, bottentömmande behållare, säck, säckhållare, latrinbehållare eller annan anordning för uppsamling av avfall under kommunalt ansvar. Tankar och brunnar för slam, spillvatten, fett etc. räknas inte som behållare.
7. I enlighet med avgränsningen av kommunens ansvar enligt 15 kap. 20 § 2 miljöbalken, avses med enskilda avloppsanläggningar avses slutna tankar, slamavskiljare, fosforfällor, minireningsverk och andra motsvarande

anläggningar som inte är allmänna enligt lag (2006:412) om allmänna vattentjänster, som är dimensionerade för högst 25 personekvivalenter om anläggningen endast används för a) hushållspillvatten eller spillvatten som till sin art och sammansättning liknar hushållsspillvatten och, b) latrin från torrtoaletter och andra jämförliga lösningar.

8. Med latrin avses latrin från torrtoaletter och andra jämförliga lösningar, i enlighet med 15 kap. 20 § 3 miljöbalken.
9. Med producentansvar menas att producenterna enligt lag har insamlings- och behandlingsansvar för avfallet som deras produkter ger upphov till. Exempel på avfall som omfattas av producentansvar är förpackningar, konsumentelprodukter, batterier och läkemedel.
10. Med återvinningscentral menas kommunens mottagningscentral för grovavfall, bygg- och rivningsavfall under kommunalt ansvar och trädgårdsavfall. Avfall som kan lämnas på återvinningscentralen är exempelvis metallskrot, elavfall och trasiga möbler.
11. Med dragväg menas avståndet mellan behållaren, anläggningen eller avfallsutrymmet och hämtningsfordonets uppställningsplats. Det är den väg som hämtningspersonalen flyttar avfallet. Anges som gångväg eller slanglängd i avfallstaxan.
12. Avfallsföreskrifter: Kommunala bestämmelser för avfallshantering. Föreskrifterna fastställer bl.a. vilka skyldigheter kommunen och fastighetsinnehavare/verksamhetsutövare har samt när, var och hur avfall ska hämtas. Avfallsföreskrifterna ingår tillsammans med avfallsplanen i en renhållningsordning som varje kommun enligt miljöbalken ska ha.
13. Avfallskvarn: Kvarn för sönderdelning av matavfall så att det malda avfallet kan följa med avloppsvattnet ut på kommunens ledningsnät eller samlas upp i tank.
14. Avfallsplan: Kommunal plan för avfallshantering. Avfallsplanen utgör tillsammans med avfallsföreskrifterna kommunens renhållningsordning. Planen innehåller bl.a. mål för kommunens avfallshantering och åtgärder för att nå målen.
15. Fettavskiljare: Anordning för att samla upp slam i form av fettavfall i avloppsvatten från lokaler där livsmedel hanteras yrkesmässigt. Fettet skulle annars avsättas i ledningsnätet och bl.a. kunna förorsaka stopp. Fettavfallet omfattas av kommunens bortforslingsansvar.
16. Flerfamiljshus: Fastighet med mer än två lägenheter.
17. Fritidsboende: Boende där fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare är folkbokförd på annan fastighet.
18. Hushåll: En familj eller ett gemensamt boende bestående av en till fem personer. Hushåll med fler än fem personer innebär normalt större eller fler behållare än vad som normalt används vid en enfamiljsbostad.
19. Hämtningsställe: Den plats där behållare ställs på hämtningsdagen och varifrån hämtning/tömning sker.
20. Kompostering: Biologisk behandlingsmetod som innebär nedbrytning av biologiskt lättnedbrytbart avfall i närvaro av syre. Humus och näringsämnen återvinns.
21. Permanentboende: Boende där fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren är folkbokförd på fastigheten.
22. Påhängsbox: Avtagbar box främst avsedd för fastighetsnära insamling av

farligt avfall och elektronik.

23. Serviceort/tätort: En ort där det finns service i form av butiker, samt service såsom vårdcentral. Med tätort avses ett tätbebyggt område med minst 200 invånare och där avståndet mellan husen är mindre än 200 meter.
24. Sommarhämtning: Hämtning av matavfall och brännbart restavfall som begränsar sig till perioden vecka 20–37 (maj–september).
25. Småhus: Ett småhus är enligt 2 kap. 2 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) en byggnad som är inrättad till bostad åt en eller två familjer.
26. Verksamhetsutövare: Den som driver yrkesmässig verksamhet. Verksamhetsutövaren är ansvarig för avfallshanteringen i verksamheten.
27. Återvinningsstation (ÅVS): Insamlingsplats där förpackningar med producentansvar lämnas, ex. glas, plast, kartong och metall.

För definitioner av andra termer och begrepp som används i dessa föreskrifter hänvisas till 15 kap. miljöbalken och till avfallsförordningen samt till gällande avfallsförordning och andra förordningar utfärdade med stöd av miljöbalken.

Kommunens ansvar för avfallshantering, tillsyn och information

3 § Kommunstyrelsen har verksamhetsansvar, enligt 15 kap. 20 § miljöbalken, för hanteringen av avfall under kommunalt ansvar i Kungälvs kommun.

Om inte annat anges i dessa föreskrifter eller i kommunens beslut om auktorisation eller dispens, ska all borttransport och vidare hantering av avfall under kommunalt ansvar utföras av kommunens avfallsorganisation (kommunen) eller, den som kommunens avfallsorganisation för ändamålet anlitar eller kommunen samverkar med.

4 § Tillsynen över avfallshanteringen enligt 15 kap. miljöbalken och enligt föreskrifter meddelade med stöd av miljöbalken utförs av Miljö- och byggnadsnämnden.

5 § Kommunstyrelsen ska informera hushållen om krav och hantering avseende förpackningar och konsumentelavfall i enlighet med gällande producentansvar.

~~**6 §** Kommunstyrelsen ska särskilt informera hushåll och verksamheter med avfall under kommunalt ansvar om avfallsförebyggande åtgärder enligt 15 kap. 45 § miljöbalken.~~

6 § Kommunstyrelsen ska särskilt informera hushållen om krav och hantering avseende förpackningar, konsumentelavfall och textil samt ge information till hushållen om avfallsförebyggande åtgärder.

7 § Avfallsföreskrifterna ska beaktas i alla skeden av samhällsplaneringsprocessen.

Fastighetsinnehavarens ansvar för avfallshantering

8 § Fastighetsinnehavare är ansvarig för att uppfylla kraven enligt dessa föreskrifter, samt ansvarar gentemot kommunen för det avfall som uppkommer på fastigheten eller av andra skäl finns på fastigheten.

9 § Fastighetsinnehavare bekostar installation och underhåll av alla inom fastigheten förekommande anordningar och utrymmen för avfallshanteringen. Fastighetsinnehavare ansvarar också för att installationer, anordningar och utrymmen fungerar, är säkra och har avsedd effekt.

Fastighetsinnehavaren är ansvarig att se till att avfallsutrymmen, förvaringsplats, avfallsbehållare, hämtningsplats och andra anordningar är utformade så att krav på god arbetsmiljö och tillgänglighet uppfylls för boende och hämtningspersonal. Underhåll, rengöring och tillsyn ska utföras regelbundet för att förebygga driftavbrott, så att olägenhet för människors hälsa och för miljön inte uppstår, såsom buller och lukt, samt medger god arbetsmiljö

10 § Fastighetsinnehavare och nyttjanderättshavare är skyldiga att hålla de som bor eller är verksamma på fastigheten informerade om var möjlighet finns att lämna utsorterade fraktioner av avfall som listas i bilaga 1 och om gällande regler för avfallshantering samt verka för att dessa efterlevs. En del av detta ansvar är att förse de som bor eller verkar på fastigheten med påsar för matavfallsinsamling som tillhandahålls av kommunen. Fastighetsinnehavare ska även säkerställa möjligheter för dem som nyttjar fastigheten att sortera ut och hålla åtskilda de avfallsslag som enligt dessa föreskrifter.

11 § Fastighetsinnehavaren ska informera kommunen om ändrade förhållanden som har betydelse för avfallshanteringen på fastigheten.

12 § Om fastighetsinnehavaren överlåter sitt ansvar för avfallshantering på en nyttjanderättshavare så övertar nyttjanderättshavaren fastighetsinnehavarens ansvar. Överlåtelsen ska vara skriftlig. Om nyttjanderättshavaren inte fullföljer sitt ansvar återgår det till fastighetsinnehavaren.

13 § Avgift ska betalas för:
1. de åtgärder som kommunen vidtar i syfte att informera hushåll och verksamhetsutövare som producerar avfall som kommunen ansvarar för enligt 15 kap. 20 § miljöbalken om avfallshantering och avfallsförebyggande åtgärder.

2. de åtgärder som kommunen vidtar för att underlätta insamling och sortering av återanvändbara produkter från hushåll och verksamhetsutövare som producerar avfall som kommunen ansvarar för enligt 15 kap. 20 § miljöbalken.

3. den insamling, transport, behandling i form av återvinning och bortskaffande av avfall som utförs genom kommunens försorg och i enlighet med föreskrifter som kommunen har antagit med stöd av 27 kap. 4 § miljöbalken.

14 § Fastighetsinnehavaren är betalningsansvarig för avfallshanteringen. Avgift ska betalas för den hantering av avfall som utförs av kommunen, och enligt avfallstaxan. Avgiftsskyldighet föreligger även från fastigheter där avfall ej finns att hämta dock inte om dispens för uppehåll föreligger.

15 § Vid ägarbyte av fastighet ska den avflyttande fastighetsinnehavaren anmäla ändringen till kommunen i samband med bytet.

16 § Verksamhetsutövare ska lämna avfall under kommunalt ansvar till kommunen.

Verksamhetsutövare är ansvarig för att sådant avfall som kommunen inte är skyldig att hämta, omhändertas på ett sådant sätt så att olägenhet för människors hälsa och miljö inte uppkommer.

2. Sortering och överlämning av avfall under kommunalt ansvar

Skyldighet att sortera avfall

17 § Fastighetsinnehavare, nyttjanderättshavare, hushåll och andra som innehar avfall under kommunalt ansvar ska sortera ut avfallsslag i enlighet med bilaga 1 och hålla det skilt från annat avfall.

~~**17 a §** Utsortering av matavfall är obligatorisk för:~~
~~-verksamheter som omfattas av kommunalt ansvar, träder i kraft 1 januari 2024,~~
~~-flerbostadshus, träder i kraft 1 januari 2026, och~~
~~- hushåll i småhus, såväl för fritidshus som för permanentboende inom hämtningsområde 1, träder i kraft 1 januari 2027~~.

17 a § Utsortering av matavfall är obligatorisk för:
-verksamheter som omfattas av kommunalt ansvar,
-flerbostadshus och
- hushåll i småhus, såväl för fritidshus som för permanentboende, träder i kraft 1 januari 2026.

17 b § Förpackningsavfall i form av
1. papper och kartong,
2. plast
3. färgat glas,
4. ofärgat glas,
5. metall,
6. trä, och
7. material som inte avses i 1-6 (övrigt förpackningsmaterial) ska enligt 3 kap. 4 § avfallsförordningen (2020:614) sorteras ut från annat avfall.

Fastighetsnära insamling

Hushåll i småhus, såväl för fritidshus som för permanentboende ska lämna utsorterade förpackningar enligt 1-4 fastighetsnära i separata fack i fyrfackskärlet eller tvåfackskärlen, gäller hushåll där tvåfackshämtning eller fyrfackshämtning är möjlig.
~~Träder i kraft 1 januari 2024.~~

För hushåll där tvåfackshämtning eller fyrfackshämtning inte är möjlig ska utsorterade förpackningar enligt 1-5 lämnas ett insamlingssystem som kommunen eller kommunens utförare tillhandahåller.

I hushåll där det uppstår mer förpackningsavfall än vad som ryms i tvåfackskärlen eller fyrfackskärlet får överblivet förpackningsavfall även lämnas på kommunens

återvinningsstationer eller i ett insamlingssystem som kommunen eller kommunens utförare tillhandahåller.

Hushåll ska lämna utsorterade förpackningar enligt 5-7 ovan till ett insamlingssystem som kommunen eller kommunens utförare tillhandahåller.

~~**Flerbostadshus**~~
~~Vid nyproduktion eller ombyggnad av flerbostadshus ska fastighetsnära insamling av utsorterade förpackningar enligt 1-5 ske från 1 januari 2024. Förpackningarna ska lämnas i särskilda behållare för respektive fraktion. För övriga flerbostadshus gäller kravet på fastighetsnära insamling av utsorterade förpackningar från 1 januari 2027.~~

Flerbostadshus
Vid nyproduktion eller ombyggnad av flerbostadshus ska fastighetsnära insamling av utsorterade förpackningar enligt 1-5 ske i ett insamlingssystem som kommunen eller kommunens utförare tillhandahåller.
För övriga flerbostadshus gäller kravet på fastighetsnära insamling av utsorterade förpackningar från 1 januari 2027.

Skrymmande förpackningsavfall
Hushåll ska sortera ut skrymmande förpackningsavfall från annat avfall under kommunalt ansvar och från förpackningsavfall enligt punkterna 1-7 och lämna det till ett insamlingssystem som kommunen eller kommunens utförare tillhandahåller.

Retursystem
Plastflaskor och metallburkar som är avsedda för ett retursystem enligt 4 kap. 3 § förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar ska lämnas till retursystemet.

Av 3 kap. 4 a § avfallsförordningen (2020:614) framgår att den som har en förpackning som innehåller avfall ska se till att förpackningen skiljs från innehållet. Detta gäller dock inte en förpackning som innehåller farligt avfall eller läkemedelsavfall, om förpackningen underlättar den praktiska hanteringen av avfallet. Förpackning som innehåller farligt avfall eller rester av farligt avfall ska i stället hanteras som farligt avfall enligt 3 kap. 11 a § avfallsförordningen (2020:614).

Hushåll ska lämna förpackning som innehåller läkemedelsavfall som inte är farligt avfall till apotek i enlighet med förordning (2009:1031) om producentansvar för läkemedel.

17 c § Returpapper ska enligt 3 kap. 3 § avfallsförordningen (2020:614) sorteras ut separat och lämnas till ett insamlingssystem som kommunen eller kommunens utförare tillhandahåller.

17 d § Avfall i form av invasiva växter ska sorteras ut och hållas skiljt från annat avfall och sorteras ut från annat biologiskt avfall samt hanteras i enlighet med sorteringsanvisningarna till avfallsföreskrifterna.

17 e § Sådant bygg- och rivningsavfall i form av schaktmassor som lyder under kommunalt ansvar enligt 15 kap. 20 och 20 a §§ miljöbalken ska sorteras ut samt hanteras i enlighet med bilaga 1.

17 g § Ytterligare föreskrifter om sortering återfinns i bilaga 1.

18 § Fastighetsinnehavare ska säkerställa möjligheter för nyttjanderättshavare, hushåll och andra som nyttjar fastigheten att sortera ut och hålla åtskilda de avfallsfraktioner som enligt dessa föreskrifter ska överlämnas till kommunen eller kommunens utförare för borttransport.

19 § Nyttjanderättshavaren ska sortera ut avfall i de behållare som fastighetsinnehavaren tillhandahåller.

20 § Fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren ska sortera ut förpackningar och returpapper i det insamlingssystem som tillhandahålls av producenterna eller kommunen.

Skyldighet att överlämna avfall under kommunalt ansvar

21 § Avfall under kommunalt ansvar ska lämnas till och transporteras bort av kommunen eller kommunens utförare, om inte annat sägs i dessa föreskrifter och dess bilaga 1.

Detta ska ske genom abonnemang på avfallstjänster och vid behov genom beställning av enstaka hämtning, om inte annat anges i dessa föreskrifter eller i bilagan till dessa föreskrifter. Avfall som omfattas av producentansvar ska lämnas i producenternas eller kommunens insamlingssystem.

Grovavfall, trädgårds-och parkavfall, farligt avfall, bygg- och rivningsavfall samt annat avfall under kommunalt ansvar som markerats i bilaga 1, får lämnas till annan än kommunen eller kommunens utförare, för borttransport till den eller de platser i kommunen där kommunen tar emot sådant avfall.

Yrkesmässiga utförare får dock endast anlitas av yrkesmässig verksamhet för avfall som uppstått i den egna verksamheten.

Enligt 5 kap. 18 § avfallsförordningen (2020:614) ska yrkesmässig verksamhet som lämnar avfallet till någon annan än kommunen eller de som kommunen anlitat, kontrollera att den som tar emot avfallet har gjort de anmälningar eller har de tillstånd som krävs för hanteringen. Vid yrkesmässig transport av farligt avfall inklusive elavfall, ska även upprättas transportdokument och utföras den anteckning och rapportering som krävs enligt 6 kap. avfallsförordningen.

22 § Utsorterade avfallsslag ska hämtas vid fastigheten, avfallsutrymmet, vid överenskommen eller anvisad plats enligt 61 § eller lämnas enligt instruktioner i bilaga 1.

23 § Det utsorterade avfallet ska transporteras bort så ofta att olägenhet för människors hälsa och miljön inte uppstår.

24 § För fastigheter anslutna till en kommunalt ägd sopsug ska denna användas för överlämning av rest- och matavfall.

Krav på behållare, anordningar och emballage

25 § I behållare och avfallsutrymme får endast det avfall lämnas som behållaren och utrymmet är avsett för.

Avfall ska vara emballerat så att skada eller olägenhet för människors hälsa och miljön inte uppkommer. Glödande avfall får inte lämnas till kommunens avfallshantering. Kraven på emballering finns i bilaga 1.

26 § Hämtningsintervall och storlek på behållare ska motsvara behovet av borttransport från fastigheten. Kommunen fastställer intervall för hämtning utifrån bilaga 2, samt placering, typ, storlek och antal behållare vid fastighet. Vid behov samråds fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren.

27 § Behållare och anordningar som används för insamling av avfall under kommunalt ansvar ska vara godkända av kommunen. Endast de behållare som föreskrivs enligt avfallstaxan och kan tömmas med den utrustning som används i kommunens insamlingssystem får användas.

28 § Fastighetsinnehavare svarar själv för montering av sopsäck i säckhållare, samt om innersäck i kärl förekommer även denna montering.

29 § Lock/manlucka till avloppsanläggning, fettavskiljare och fosforfälla ska kunna öppnas av en person. Lock/manlucka ska vara försedd med handtag och får inte väga mer än 15 kg såvida inte särskilda skäl föreligger. Om locket kan skjutas åt sidan utan att i något avseende behöva lyftas kan en vikt om 40 kg accepteras. Lock/manlucka ska vara barnsäkrad och får vid tömningstillfället inte vara övertäckt.

30 § Anslutningar för sugslang till avloppsanläggning, fettavskiljare och fosforfälla ska vara av den typ som kommunen anvisat.

Avfallsutrymme

31 § Utrymmen för avfallshantering ska svara mot det behov som föreligger och i övrigt vara anordnade enligt kommunens anvisningar i dessa lokala avfallsföreskrifter. För detaljer om dimensionering m.m, se Avfall Sveriges handbok för avfallsutrymmen.

a) Avfallsutrymme ska vara väl tilltaget och flexibelt. Storleken på utrymmet bestäms av storleken på det antal behållare som behöver finnas där.
b) Där kärl hanteras ska den fria gångytan mellan kärlen vara minst 1,5 meter bred och avståndet mellan varje kärl minst 6 cm (se illustration i bilaga 4).
c) Kärl ska placeras med draghandtaget ut mot gången.
d) Avfallsutrymme/förvaringsplats ska vara placerat i markplan.
e) Avfallsutrymme ska ha en egen entré om inte särskilda skäl finns. Avfallsutrymmet får inte placeras så att avfall måste transporteras genom utrymmen där personer vistas mer än tillfälligt eller där livsmedel förvaras.
f) Avfallsutrymmet får inte placeras så att matavfall måste transporteras genom kommunikationsutrymmen i direkt anslutning till utrymmen där personer vistas mer än tillfälligt eller där livsmedel förvaras.
g) Avfallsutrymme/förvaringsplats ska placeras och utformas så att det är tillgängligt för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Dörrar, eventuella lock, handtag, inkast etc. ska utformas och placeras så att de kan användas och öppnas av personer som har nedsatt styrka eller som t.ex. är rullstolsburna. Om container används ska den ha ramp så att alla kan

använda den.

h) Dörröppning som används vid hämtning av avfall ska:
- om matavfall, restavfall och återvinningsmateriel hanteras: ha ett karmdagmått om minst 1,0 meter och en fri höjd om minst 2,0 meter.
- om grovavfall hanteras: ha ett karmdag mått om minst 1,2 meter och en fri höjd om minst 2,0 meter.
- inte ha tröskel, trappsteg eller nivåskillnad. I undantagsfall kan tröskel tillåtas om den förses med ramp på båda sidor.
- ha skyddsplåt på dörrkarm som skydd mot nötning, slag och stötar.

i) Dörr som används vid hämtning av avfall ska:
- vara lätt att öppna och stänga. Tunga dörrar ska förses med dörröppningsautomatik och inte orsaka störande buller.
- ha uppställningsanordningar som enkelt kan aktiveras. Antalet dörrpassager ska så långt som möjligt minimeras.
- ha släplist som skydd mot skadedjur.
- kunna öppnas inifrån utan nyckel. Låsvred ska ha skydd som förhindrar att låset skadas av slag eller påkörning.
- ha skyddsplåt på insidan dörrblad som skydd mot nötning, slag och stötar.

j) Det är bra om alla avfallsutrymmen i ett bostadsbestånd kan öppnas med samma nyckel. Kodlås kan användas.

k) Rumshöjd i avfallsutrymme eller förvaringsplats ska vara minst 2,1 meter. Installationer får inte begränsa den fria höjden.

l) Vägg i avfallsutrymme ska vara försedd med avbärarlist som skydd mot nötning, slag och stötar. Avbärarlisten ska åtminstone täcka väggens yta mellan 0,95 meter och 1,25 meter räknat från golvet.

m) Strömbrytare i avfallsutrymme ska placeras på en höjd om ca 1,3 meter över golv. Eluttag bör finnas på lämpliga ställen.

n) Avfallsutrymme/förvaringsplats ska utformas så att det är lätt att hålla rent. Kravet omfattar även installationer och övrig utrustning. Golv i avfallsutrymme ska vara halkfritt och lätt att rengöra. Kravet omfattar även markyta på förvaringsplats.

o) Belysningen ska vara snabbtändande och finnas både i och utanför avfallsutrymmet.

p) Ljusstyrkan ska vara minst 100 lux. Det är lämpligt att använda flera armaturer för att öka ljusspridningen och säkerheten om någon lampa går sönder.

q) Rörelsedetektor kan användas och kan vara inställda så att lampan/ lamporna tänds direkt när dörren öppnas och hålls tänd/tända helatiden som någon befinner sig i rummet.

r) I avfallsutrymme ska god ventilation finnas.

s) Avfallsutrymme ska utformas så att råttor och andra skadedjur hindras att komma in. Öppningar större än 5,0 mm får inte förekomma. Nät ska finnas för ventilationsöppning. Om avfallsutrymmet är råttsäkert behöver kärlen inte ha lock.

t) Avfallsutrymme för matavfall bör vara kylt alternativt utrustat med annan utrustning som förhindrar uppkomsten av lukt eller att annan olägenhet för människor och miljö uppstår. Lock rekommenderas dock för att minska risken för lukt.

u) Avfallsutrymme ska vara väl isolerat mot bostad eller arbetslokal som ligger

vägg i vägg med utrymmet. Avlämning av avfall samt hämtning/tömning får inte medföra bullerstörning för de som bor eller vistas i närheten av avfallsutrymme eller lastningsplats.

v) Avfallsbehållare ska vara tydligt märkta med uppgift om vilken typ av avfall som ska läggas i respektive behållare. Märkning och information om sortering bör även finnas på vägg, anslagstavla eller liknande. Skyltar ska på ett tydligt sätt kommunicera både via text på svenska och lättförståeliga symboler, vilket avfall som ska sorteras i respektive behållare. Exempel på godkänt skyltsystem är det nordiska gemensamma skyltsystemet för avfallssortering.
w) Gemensamt avfallsutrymme/förvaringsplats ska vara försett med information om till vem/vilka som avfallslämnare ska vända sig vid driftstörning.

Anskaffande och ägande

32 § Kommunen äger och tillhandahåller latrinbehållare, kärl, säckar, säckhållare och containrar. Fastighetsinnehavaren kan äga eller hyra container. Fastighetsinnehavaren anskaffar, installerar och äger bottentömmande behållare, enskilda avloppsanläggningar och fettavskiljare, samt tillbehör till dessa. Fastighetsinnehavaren äger eller hyr mobil toalett.

Säckhållare och sopsäckar tillhandahålls av kommunen om inte annat överenskommits.

Kompostbehållare ägs av fastighetsinnehavare.

Sopsugsanläggningen på Kongahälla ägs av kommunen. Inkasten till sopsugen ägs av fastighetsägarna.

33 § Ägare av behållare ansvarar för märkning, reparation och, vid behov, utbyte av behållare. När kommunen ska utföra sådant underhåll ska behållaren vara tillgänglig. Märkning ska ske enligt anvisning från kommunen.

34 § Fastighetsinnehavaren ansvarar för och bekostar installation och underhåll av övriga inom fastigheten förekommande anordningar och utrymmen för avfallshanteringen.

35 § Avfallskvarn för matavfall får endast undantagsvis anslutas till spillvattenledning om huvudmannen efter ansökan skriftligen medger detta. Vid sådant medgivande ska åtgärder vidtas for att separera matavfallet.

Anläggande eller ändring av hämtställe

36 § När utrymme för kärl, enskilda avloppsanläggningar, sopsug och bottentömmande behållare installeras eller anläggs ska lämplig plats utses med hänsyn till vad som är god arbetsmiljö vid avfallshantering och för att förebygga olägenheter såsom buller, skadedjur och lukt, eller trafikolyckor och risker med hängande last vid tömning med kranbil. Instruktioner och anvisningar som meddelats av kommunen ska följas. Hämtningsfordonet får vid hämtning inte hindra annan trafik.

37 § Inom område med gemensam förvaltning för ett flertal fastigheter, inom bostadsrättsförening, samfällighetsförening eller inom grupp av hus/villor där gemensamt avfallsutrymme är anordnat sker hämtning endast vid gemensamt avfallsutrymme, om inte särskilda skäl föreligger.

38 § Avfallsutrymme/förvaringsplats för flerbostadshus, verksamheter, samfälligheter eller liknade ska placeras så nära de bostäder som det ska betjäna som möjligt och i omedelbar anslutning till bilväg. Avståndet till mellan avfallsutrymme/förvaringsplats och bostadsentré ska inte överstiga 25 meter om inte särskilda skäl föreligger.

39 § Vid en återvändsgata ska det finnas en vändplats som är dimensionerad för hämtningsfordon. Vändplatsen kan utformas som en vändplan eller som en trevägskorsning, se illustration i bilaga 3.

40 § a För befintliga anläggningar och vid anläggande av enskilda avloppsanläggningar, fettavskiljare eller tank för matavfall ska avståndet mellan uppställningsplats för hämtningsfordon och anslutningspunkt för tömning inte överstiga 10 meter, såvida inte särskilda skäl föreligger. Sträckan ska vara fri från hinder och skarpa svängar som försvårar slangdragning. Höjdskillnaden mellan fordonets uppställningsplats och botten på anläggningen ska vara mindre än 6 meter, om inte särskilda skäl föreligger. Lock eller manlucka ska uppfylla kraven enligt 29 §.

40 § b Bottentömmande behållare eller anläggning som kräver byte av filterkassett eller filtersäck ska anläggas så att den är åtkomlig för hämtningsfordon med kran. Inga hinder inom kranens rörelseområde får finnas. Lyft får inte ske över, väg/gata, gång och cykelbana, parkeringsplats etc.

Anläggande ska ske så att avståndet mellan kranfordonets uppställningsplats och filterkassett eller filtersäck inte överskrider 4 meter för filterkassett eller filtersäck som väger högst 1000 kilogram, om inte särskilda skäl föreligger. Den fria höjden ska vara minst 7 meter.

För tömning av bottentömmande behållare får avståndet mellan hämtningsfordonets uppställningsplats och behållaren inte överskrida 5 meter, om inte särskilda skäl föreligger.

3. Förutsättningar för hämtning av avfall under kommunalt ansvar

41 § Kärl ska på hämtningsdagen vara uppställda i omedelbar anslutning till hämtningsfordonets uppställningsplats.

För hämtning av förpackningar, tidningar, restavfall, matavfall och blandat avfall utgår en avgift enligt avfallstaxan om dragvägen överstiger 3 meter för villor, radhus och fritidshus och 10 meter för flerbostadshus och verksamheter. För hämtning av

trädgårdsavfall i kärl får ingen dragväg förekomma.

För styckvis hämtning av grovavfall får dragvägen vara högst 10 meter mätt från avfallsutrymmets dörr till hämtningsfordonets bakre del och vägen ska ha en fri bredd på minst 1,2 meter vid rak passage.

42 § Dragvägen mäts från behållaren eller avfallsutrymmets mittpunkt och hämtningsfordonets inmatningsanordning uppställd på närmast möjliga godkända angöringsplats. Avståndet mäts som enkelt gångavstånd. Hinder i form av dörrar, grindar, och liknande mäts inte. Varje trappsteg räknas som två meter. Gång och cykelbana räknas ej.

43 § Dragvägen ska vara jämn, hårdgjord och halkfri samt utan trösklar och trappsteg eller trånga passager. Om friktionen mellan kärl och underlag är hög eller om lutningen är stor måste kärlet vara lättare än om underlaget är plant. Dragväg ska ha en fri höjd om minst 2,1 meter och ha en fri bredd på minst 1,2 meter vid rak passage. Träd och annan växtlighet får inte inkräkta på den fria höjden. Där dragvägen ändrar riktning ska bredden vara minst 1,35 meter. Lutningen mellan avfallsutrymme och lastplats bör inte överstiga 1 meter på 20 meter och får vara högst 1 meter på 12 meter vid nyanläggande. Trottoarkant eller liknande nivåskillnad i dragväg ska vara avfasad. Transportband eller hiss i dragväg får inte förekomma.

Rengöring och tillsyn

44 § Fastighetsinnehavaren har ansvar för rengöring och tillsyn av behållare samt anläggning. Behållare och anläggningar ska ges regelbunden service för att förebygga störningar i anordningens funktion och olägenhet såsom buller, lukt och dylikt. Ansvaret för rengöring och tillsyn gäller oavsett ägarförhållande.

45 § Såväl behållare som inom fastigheten förekommande anläggningar, anordningar och utrymmen för avfallshantering ska skötas och hanteras så att kraven på god arbetsmiljö uppfylls, onödigt slitage undviks och risken för olycksfall minimeras.

Åtgärder inför hämtning av avfall som lämnas i kärl eller säck

46 § Fastighetsinnehavaren ska tillhandahålla nycklar, portkoder och dylikt så att kommunen har tillträde till de utrymmen på fastigheten där arbetet ska utföras. Fastighetsinnehavaren ska meddela kommunen ändringar innan hämtning utförs. Fastighetsinnehavaren ska förbereda anläggningar, anordningar och behållare så att de är tillgängliga för tömning med de fordon som används i kommunens insamlingssystem.

47 § Fastighetsinnehavaren ska skydda anläggning, anordning, behållare eller annan egendom från skador som kan uppstå vid tömning.

48 § Vid tömning av behållare ska fastighetsinnehavaren se till att den inte fylls så mycket att den inte kan stängas eller så att tömning försvåras på annat sätt.

Behållaren får heller inte vara så tung att det blir svårt att flytta den, då det krävs för tömning, eller att arbetsmiljökrav inte kan uppfyllas. Säck får maximalt väga 15 kg. Överfull, för tung och/eller trasig avfallsbehållare hämtas först när avfallet paketerats om, vid nästa ordinarie hämtningstillfälle eller vid beställning av extra hämtning i enlighet med avfallstaxan. Detsamma gäller om avfallsbehållaren innehåller dåligt emballerade stickande eller skärande föremål.

49 § Behållaren ska vara fri från snö och is vid hämtningstillfället.

50 § Fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren ska försluta latrinbehållare och rengöra den på utsidan innan hämtning sker.

51 § Kärlet ska placeras med draghandtaget utåt så att hämtningspersonal inte behöver vända på det för att kunna flytta det. Alla hinder på dragvägen ska undanröjas så att kärlet är lätt tillgängligt. Avfallsbehållare ska vid hämtningstillfället vara uppställd enligt 41 §, en överenskommen plats eller vid en av kommunen anvisad plats.

52 § Vid hämtning med båt ska säck placeras i omedelbar anslutning till båtens angöringsplats, en överenskommen plats eller vid en av kommunen anvisad plats. Brygga som utnyttjas vid hämtning ska vara så dimensionerad och ha tillräckligt vattendjup och hållas i sådant skick att den är möjlig att angöra av kommunens båt utan risk för skada. Platsen för angöring ska hållas fri från förtöjda båtar, tampar, och bojar på hämtningsdagen.

Åtgärder inför hämtning av avfall från anläggningar

53 § Inför tömning ska fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren förbereda anläggningen så att tömning kan ske med det fordon som används.

54 § Det åligger fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren att inför hämtningstillfället placera filtersäck, filterkasett eller annan flyttbar behållare som ska tömmas med fordon utrustat med kran, inom längsta tillåtna avstånd enligt 40a-40b §.
Om så inte är fallet töms inte avfallet och ett nytt tömningsförsök görs vid ett senare tillfälle, om annat inte överenskommits med kommunen. Fastighetsinnehavaren ansvarar för att tillföra anläggningen nytt filtermaterial.

55 § Enskilda avloppsanläggningar, fettavskiljare och tankar för matavfall ska vara lätt tillgängliga för tömning. Om lös sugledning används ska denna placeras ut av fastighetsägaren innan tömning. Dragväg får bestå av annat material än hårdgjord yta under förutsättning att risk för att renhållningsarbetarna kan komma att slinta, snubbla etc. är förebyggd. Dragväg och utrymme runt avloppsanläggning, fettavskiljare och fosforfälla ska i övrigt vara fri från hinder. Till hinder räknas bl.a. staket, murar, stubbar, planteringar, annan växtlighet etc.
Dragväg ska vara snöröjd och halkbekämpad vintertid. Om så inte är fallet töms inte avfallet förrän vid nästa ordinarie hämtningstillfälle, om annat inte överenskommits med kommunen.

Lock eller manlucka som öppnas manuellt får inte vara övertäckt eller fastfruset när tömning ska ske.

56 § Anläggningen ska vara tillsluten på ett barnsäkert sätt och försedd med de säkerhetsanordningar som behövs med hänsyn till anläggningens beskaffenhet och belägenhet.

57 § Tydliga instruktioner på svenska som behövs i samband med hämtning ska tillhandahållas av fastighetsinnehavaren och nyttjanderättshavaren i god tid innan tömning och ska finnas tillgängliga i direkt anslutning till anläggningen. Avloppsanläggning, fettavskiljare och fosforfälla ska vara märkt på sådant sätt att förväxling med annan fastighetsinnehavare eller annan typ av anläggning är förebyggd. När anläggningen är belägen utanför fastigheten kan den vara markerad med skylt som anger till vilken fastighet anläggningen tillhör

58 § Fastighetsinnehavaren är skyldig att vidta erforderliga åtgärder för att skydda sin anläggning från skador vid tömning.

59 § Kommunen ska ha tillträde till de utrymmen på fastigheten där arbetet ska utföras. Nycklar, port- koder och dylikt ska tillhandahållas.

60 § När en avloppsanläggning tas ur bruk, till exempel efter anslutning till kommunalt avloppsnät eller annan godkänd avloppsanläggning ska den sluttömmas. Sluttömning beställs av fastighetsinnehavaren hos kommunen.

Anvisad plats

61 § Hämtning av avfall under kommunalt ansvar sker normalt vid fastighetsgränsen, vid en överenskommen plats eller vid en av kommunen anvisad plats. Kommunen kan bestämma att avfallet ska hämtas på en anvisad plats utanför fastigheten. Anledningen kan vara att det på fastigheten inte finns någon väg för hämtningsbilarna, att det av arbetsmiljöskäl inte går att hämta avfall på fastigheten eller att det av annat skäl inte bedöms lämpligt att göra det. Anvisning kan vara permanent eller tillfällig.

Anvisning av plats görs av kommunstyrelsen.

Om det på hämtningsdagen finns temporära hinder i bilväg som fastighetsinnehavaren har rådighet över ska fastighetsinnehavare ombesörja egen transport av avfallsbehållare till för hämtningsfordonet närmsta farbara väg. Avfallsbehållare ska då vara tydligt uppmärkt med uppgift om fastighetsinnehavare.

Hämtnings- och transportvägar

62 § Fastighetsinnehavaren ska se till att transportväg fram till den uppställningsplats som används vid hämtning, hålls i farbart skick.

63 § Transportvägen ska inför hämtning ha fri sikt, hållas fri från hinder, röjas från snö och hållas halkfri. Snövallar får inte inkräkta på vägbredden. Om bilväg är grusväg ska den dammbindas sommartid.

64 § Väghållare av enskild väg som utnyttjas vid hämtning av avfall under kommunalt ansvar ska se till att vägen är dimensionerad och hållas i sådant skick att

den är farbar vid varje hämtningstillfälle, för de hämtningsfordon som normalt används i hämtningsområdet.

Bilväg ska vara utformad för minst belastningsklass 2 (BK2) och får inte utgöras av gång och/eller cykelbana, innergård i bostadsområde, skolgård eller liknande om inte särskild dispens föreligger.

Bilväg kan heller inte utgöras av väg/gata eller annan yta där lastbilstrafik inte är tillåten.

Bilväg ska ha en fri höjd om minst 4,7 meter. Träd och annan växtlighet får inte inkräkta på den fria höjden, se illustration i bilaga 3.

65 § För befintlig bilväg gäller att rak sträcka på väg, gata eller annan yta där hämtningsfordon framförs är minst 0,5 meter bredare än fordonet. I kurvor ska körbanan vara så bred att hämtningsfordonet kan komma fram utan backningsmanöver och/eller utan att körning sker med hjulen utanför vägbanan.

Det fria utrymmet vid sidan om hämtningsfordon ska vid såväl raka sträckor som i kurvor vara minst en meter bredare än fordonet (inkl. backspeglar). Området ska även ha jämnt underlag och tillräcklig bärighet för en person med fyllt kärl.

66 § Vid nyanläggande av bilväg gäller att denna ska vara minst 5,5 meter bred om körning i båda riktningarna förekommer. Om parkering tillåts ska bilvägen vara bredare. Om bilvägen är mötesfri och gällande trafikregler inte medger parkering av fordon får den vara smalare.

Bilvägen ska dock vara minst 3,5 meter bred. I kurvor ska körbanan vara så bred att hämtningsfordon kan komma fram utan backningsmanöver och/eller utan att körning sker med hjul utanför vägbana. Träd och annan växtlighet får inte inkräkta på vägbredden.

67 §
Bilväg som är återvändsgata ska därför ha vändmöjlighet. Vändplan för ett normalstort hämtningsfordon ska normalt ha en diameter om 18 meter med en hindersfri remsa om ytterligare 1,5 meter runt om.

Alternativ till detta är en vändplats eller en trevägskorsning som möjliggör en så kallad T-vändning, se illustration i bilaga 3.

68 § Om farbar väg inte kan upprättas ska fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren avlämna avfallet på plats som överenskommes med eller anvisas av kommunen enligt 61 §.

69 § Kärlet ska placeras i enlighet vad som sägs i 41 §. Fastighetsinnehavaren ska se till att den väg som kärlet behöver dras av den som utför hämtningen hålls i sådant skick att kärl utan svårighet kan förflyttas. Dragvägen ska inför hämtning hållas hårdgjord, fri från hinder, röjas från snö och hållas halkfri. Om så inte är fallet hämtas inte avfallet förrän vid nästa ordinarie hämtningstillfälle, om annat inte överenskommits.

4. Hämtningsområde och hämtningsintervall

70 § Kommunen utgör två hämtningsområde (se bilaga 5).

- Område 1: Hela kommunen förutom öar som saknar fast land eller bilfärjeförbindelse. Dock ingår Klåverön. Hämtning av bygg- och rivningsavfall, förpackningar, tidningar och trädgårdsavfall tillhandahålls inte på Klåverön.
- Område 2: Öar som saknar fast land eller bilfärjeförbindelse.
  Ingen hämtning erbjuds för bygg- och rivningsavfall, förpackningar, tidningar och trädgårdsavfall i område 2.
  I hämtningsområde 2 ska fastighetsinnehavaren ställa säck med, mat- och/eller restavfall på den plats som har anvisats av kommunen på ön eller fastlandet. Hämtningsintervall och typ av behållare fastställs enligt bilaga 2.

71 § Ordinarie hämtning av avfall under kommunalt ansvar sker med de intervall som framgår av bilaga 2.

5. Åtgärder om föreskrift inte följs

72 § a Kommunen eller den som kommunen anlitar har rätt att inte utföra ordinarie hämtning om föreskrifterna inte följs. Efter rättelseåtgärder från fastighetsinnehavaren ska avfallet hämtas antingen vid nästa ordinarie hämtningstillfälle eller efter beställning av extrahämtning mot avgift.

72 § b Vid felsortering av avfall vid fastighetsnära insamling eller vid överenskommen eller anvisad plats i system som avser den enskilda fastigheten eller mer än en fastighet såsom en gemensamhetsanläggning eller plats som är anvisad eller överenskommen för flera fastigheter kan felsorteringsavgift debiteras i enlighet med vad som närmare framgår av kommunens avfallstaxa.

Med felsortering av avfall vid fastighetsnära insamling avses vad som kan verifieras vid en okulär besiktning av innehållet i ett kärl eller anordning och där felsorteringen innebär att sortering inte har skett i kärl eller anordningar på det sätt som är reglerat med stöd av dessa föreskrifter eller dess bilaga 1.

72 § c Om kommunen eller den som kommunen anlitar vid upprepande okulära besiktningar konstaterar att matavfallskärlet är tomt eller att matavfall lämnas i behållaren för restavfall, eller kommunen på annat sätt gör sannolikt eller konstaterar att matavfall från fastigheten inte omhändertas på det sätt som medgivits enligt 81 § eller föreskrivits i 17a §, kan felsorteringsavgift debiteras i enlighet med vad som närmare framgår av kommunens avfallstaxa.

72 § d Vid upprepade avvikelser från gällande abonnemang, så kan Miljö- och byggnadsnämnden besluta om ändring i abonnemanget om det behövs för att hantera avfallet som uppstår på fastigheten i enlighet med dessa föreskrifter.

6. Särskilt om verksamheters avfall under kommunalt ansvar

73 § Avfall under kommunalt ansvar från verksamheter ska hållas skilt från annat

avfall än avfall under kommunalt ansvar. För avfall under kommunalt ansvar från verksamheter gäller föreskrifterna om ej annat anges.

Konsumentelavfall lämnas vid kommunens insamlingsställe eller efter vad som anges i bilaga 1.

Anmälan avseende insamling av förpackningsavfall för samlokaliserade verksamheter

74 § En verksamhet i en fastighet som har fastighetsnära insamling av förpackningsavfall och som har en avfallshantering som är samlokaliserad med hushållens ska anmäla till kommunen att den vill ha kommunal insamling senast en månad innan insamlingen ska påbörjas.

Verksamheter som har avfallshantering som är samlokaliserad med hushåll och som har anmält att verksamheten vill ha kommunal insamling av förpackningsavfall eller skrymmande förpackningsavfall ska sortera ut förpackningsavfallet i enligt 17 b § och lämna det till ett insamlingssystem som kommunen eller den som kommunen anlitar tillhandahåller.

För plastflaskor och metallburkar som är avsedda för ett retursystem gäller i stället att sådana alltid ska lämnas till retursystemet i enlighet med 17 b §. Bestämmelsen i 17 b § om att utsorterat läkemedelsavfall och förpackningar innehållande läkemedelsavfall ska lämnas till apotek, gäller endast hushåll.

Den som har en förpackning som innehåller avfall ska se till att förpackningen skiljs från innehållet med undantag för om förpackningen innehåller farligt avfall eller läkemedelsavfall om förpackningen underlättar den praktiska hanteringen av avfallet (3 kap. 4 a § AvfallsF). Innehåll från förpackningar med flytande biologiskt nedbrytbart köks- eller livsmedelsavfall i form av ätlig olja eller liknande flytande ätligt fett ska lämnas i tank eller annan anordning som tillhandahålls av kommunen eller kommunens upphandlade eller auktoriserade utförare.

Det som anges andra stycket gäller inte när kommunen eller kommunens upphandlade eller auktoriserade utförare samlar in förpackningar som innehåller avfall för avskiljande på annan plats än på eller i anslutning till fastigheten eller när en verksamhetsutövare har fått beviljat en dispens för eget omhändertagande av kommunalt avfall från verksamheten.

Kommunens bestämmelser om användande av den allmänna va-anläggningen (ABVA) innehåller begränsningar i fråga om vad som får tillföras spillvattnet och innebär att tömning av förpackningar som utgångspunkt inte får ske till avloppet.

Närmare föreskrifter om sortering återfinns i bilaga 1.

Avfallsanordningar

75 § Avfallsanordningar, till exempel fettavskiljare, ska skötas och tömmas så att de har fullgod funktion och inte orsakar olägenhet. Med fullgod funktion menas att avfallsanordningen fungerar så som avsett och därmed inte orsakar någon skada på miljö, människors hälsa eller andra anordningar och verksamheter. Se bilaga 1 för särskilda krav på vissa anordningar.

7. Annat avfall än avfall under kommunalt ansvar från verksamheter

Se bilaga 1 för särskilda krav.

Uppgiftsskyldighet

76 § Den som bedriver en yrkesmässig verksamhet inom kommunen som ger upphov till annat avfall än avfall under kommunalt ansvar ska lämna de uppgifter om arten, sammansättningen, mängden eller hanteringen av avfallet som behövs som underlag för kommunens renhållningsordning.

~~**77 §** För den som driver en yrkesmässig verksamhet och har oljeavskiljare ska information om anordningen lämnas vid nyinstallation, vid förändringar av verksamheten som rör oljeavskiljarens funktion eller på begäran av kommunen.~~

77§ Enligt 4 kap. 9 § avfallsförordningen ska den som är innehavare av en hamn lämna uppgift om behovet av avfallshantering enligt 4 kap. 8 § avfallsförordningen till kommunen.

8. Undantag för avfall under kommunalt ansvar

Kompostering, annan återvinning eller bortskaffande av visst avfall under kommunalt ansvar

78 § Avfall får endast tas om hand på den egna fastigheten under förutsättning att det kan ske utan risk för olägenhet för människors hälsa och miljön.

79 § Matavfall ~~bör~~ ska sorteras ut och behandlas genom kommunens insamlingssystem eller genom kompostering på den egna tomten. I kärl/fack för insamling av matavfall får inget annat än matavfall läggas.

80 § Kompostering av matavfall på fastigheten får endast ske efter anmälan till Miljö- och byggnadsnämnden. Komposten ska vara av typen varmkompost (isolerad), skadedjurssäker och utformas, placeras samt sköts på sådant sätt att olägenhet för människors hälsa och miljö inte uppkommer.

Anmälan eller tillstånd för yrkesmässig kompostering och annan behandling kan eventuellt krävas enligt miljöprövningsförordningen (2013:251).

81 § Trädgårdsavfall ska transporteras till återvinningscentral, om inte egen kompostering eller abonnemang för trädgårdsavfall förekommer. Avfallet ska hållas skilt från annat avfall, hanteras enligt bilaga 1 och enligt de instruktioner som ges vid återvinningscentral. Abonnemang för hämtning av trädgårdsavfall kan även tecknas i enlighet med avfallstaxa.

82 § Trädgårdsavfall som lämpar sig för kompostering (såsom löv, gräs eller annat grönt växtmaterial) får utan särskild anmälan enligt dessa föreskrifter komposteras och nyttjas inom fastigheten om det kan ske utan olägenhet för människors hälsa och miljö.

83 §

~~a. Inom tätort, tätbebyggt område och område med detaljplan är eldning av löv, kvistar och annat trädgårdsavfall förbjudet under perioden 1 april - 30 september. Övrig tid av året får eldning av torrt trädgårdsavfall (endast ris, kvistar och mindre~~

~~grenar men inte löv, gräs eller annat grönt växtmaterial, vilket bör komposteras), som inte kan utnyttjas för kompostering ske under förutsättning att eldning inte skapar olägenhet för människors hälsa och miljö och/eller att fara för brandspridning uppkommer.~~

~~b. Inom övriga delar av kommunen än de som omfattas ovan får eldning av löv, kvistar och annat torrt trädgårdsavfall i form av ris, kvistar och mindre grenar, ske under årets alla månader under förutsättning att eldningen inte skapar olägenhet för människors hälsa och miljö och/eller att fara för brandspridning uppstår.~~

~~c. För påskeld, valborgsmässoeld och liknande krävs tillstånd av Miljö- och byggnadsnämnden. Ansökan om tillstånd ska vara skriftlig. Utöver ovanstående ska Räddningstjänsten underrättas.~~

Inom tätort, tätbebyggt område, samlad bebyggelse och område med detaljplan eller områdesbestämmelser är eldning av trädgårds- och parkavfall förbjudet under perioden 1 april - 30 september.
Eldning är dock tillåten i samband med valborgsmässoafton och påskhelgen (skärtorsdagen-annandag påsk) men ska ske på ett sätt så att det inte orsakar mer än ringa eller tillfällig störning i närområdet.

Endast torrt trädgårds- och parkavfall som inte kan komposteras, det vill säga ris, kvistar och grenar, får eldas om det kan ske utan att olägenhet uppstår och det inte strider mot andra föreskrifter eller beslut. Exempel på beslut som kan vara aktuella är beslut meddelade med stöd av miljöbalken eller utfärdade med stöd av förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor. Även brandriskvarning ska beaktas.

84 §
Trädgårds- och parkavfall som innehåller parkslide, lupiner eller invasiva främmande arter som finns upptagna på unionsförteckningen enligt förordningen (EU) nr 1143/2014 får inte eldas utan ska lämnas till kommunen enligt vad som framgår i bilaga 1.

Trädgårds- och parkavfall kan lämnas till kommunen enligt sorteringsbilagan.

Att elda mat/restavfall, farligt avfall och grovavfall är aldrig tillåtet.

85 § Döda sällskapsdjur kan lämnas på veterinärkliniker och djurbegravningsplatser eller till Renovas specialugn i Sävenäs, Göteborg. Döda sällskapsdjur, förutom hästdjur, får också grävas ner enligt Jordbruksverkets föreskrifter (2010:59). Döda sällskapsdjur hanteras enligt bilaga 1.

Prövning av undantag
86 § Ansökan om undantag från dessa föreskrifter prövas av Miljö- och byggnadsnämningen om inget annat anges. Ansökan ska, oberoende av vem som prövar den, vara skriftlig och alltid innehålla uppgifter om vilka avfallsslag som avses samt en redogörelse för på vilket sätt avfallet avses omhändertas.

a) Undantag från bestämmelserna i dessa föreskrifter kan inte ges retroaktivt. Undantag gäller från och med det datum beslut om undantag medgivits och

till det datum som anges i beslutet. Om inget slutdatum anges i beslutet gäller detta tills dess att förhållandena ändras.

b) Medgivna undantag är personliga och upphör i samband med byte av fastighetsinnehavare.

c) Medgivna undantag kan upphävas med omedelbar verkan om:

I. Förhållandena ändras; dvs. om de förutsättningar som fanns när undantaget medgavs inte längre gäller.
II. Fastighetsinnehavare lämnat felaktiga uppgifter som legat till grund för medgivandet.
III. Hanteringen inte sker efter angivna villkor.
IV. Hanteringen visar sig orsaka olägenhet för människors hälsa och miljö.

Gemensam avfallslösning

87 § En eller flera avfallsbehållare, underjordsbehållare eller container får betjäna flera fastighetsinnehavare. Detta under förutsättning att kommunen givit sitt medgivande och att bestämmelserna i dessa föreskrifter om fyllnadsgrad och vikt beaktas och att olägenheter för människors hälsa eller miljön inte uppstår. En av fastighetsinnehavarna ska förbinda sig att ansvara för uppställningsplats. Medgivande om gemensam avfallsbehållare kan återkallas om kommunen konstaterar att förutsättningar för medgivandet inte längre är uppfyllda.

Varje ingående fastighet (boenhet) ska betala de avgifter som framgår av avfallstaxan. Delning av kostnad avser enbart de avgifter som framgår av avfallstaxan.

Gemensam kompost

88 § Två till varandra gränsande fastighetsinnehavare av villa, radhus och fritidshus kan under förutsättning att olägenhet för människors hälsa och miljö inte uppstår, samt efter ansökan till Miljö- och byggnadsnämnden, medges tillstånd att använda gemensam kompost om följande villkor är uppfyllda:

a) Avståndet mellan de fastigheter som avses i ansökan är högst 100 m.

b) Antalet personer som varmkomposten ska betjäna inte överstiger fem.

c) Berörda fastighetsinnehavare gör en gemensam ansökan.

Uppehåll i hämtning av matavfall, restavfall och förpackningsavfall

89 §

a) Permanentbostad kan efter ansökan till kommunen kan medges uppehåll i hämtning av matavfall, restavfall och förpackningsavfall under förutsättning att fastigheten är outnyttjad under en sammanhängande tid om minst fyra (4) månader. Med outnyttjad fastighet avses fastighet som endast besöks för tillsyn och där ingen vistelse som påkallar hämtning sker. Uppehåll medges som längst för ett (1) år i taget. Komplett ansökan om uppehåll ska lämnas senast en (1) månad innan önskad uppehållsperiod.

Betalningsskyldigheten för den fasta delen av taxan kvarstår. Om sökanden

återkommer till fastigheten utan att meddela detta utgår full hämtningsavgift för hela den period som ansökan om uppehåll omfattar.

b) Verksamheter eller flerfamiljshus kan efter ansökan till kommunen medges uppehåll i hämtning av matavfall, restavfall och förpackningsavfall under förutsättning att fastigheten är outnyttjad under en sammanhängande tid om minst fyra (4) månader. Med outnyttjad fastighet avses fastighet som endast besöks för tillsyn och där ingen vistelse som påkallar hämtning sker. Uppehåll medges som längst för ett (1) år i taget. Komplett ansökan om uppehåll ska lämnas senast en (1) månad innan önskad uppehållsperiod.

   Betalningsskyldigheten för den fasta delen av taxan kvarstår. Om sökanden återkommer till fastigheten utan att meddela detta utgår full hämtningsavgift för hela den period som ansökan om uppehåll omfattar.

c) Fritidsboende kan efter ansökan till kommunen medges uppehåll i hämtning av matavfall, restavfall och förpackningsavfall under förutsättning att fastigheten är outnyttjad under hela perioden v.20 (maj)- v.37 (september). Med outnyttjad fastighet avses fastighet som endast besöks för tillsyn och där ingen vistelse som påkallar hämtning sker. Uppehåll medges som längst för ett (1) år i taget. Komplett ansökan om uppehåll ska lämnas senast en (1) månad innan önskad uppehållsperiod.

   Betalningsskyldigheten för den fasta delen av taxan kvarstår. Om sökanden

   återkommer till fastigheten utan att meddela detta utgår full hämtningsavgift för hela den period som ansökan om uppehåll omfattar.

d) Fastighetsinnehavare till fastighet som är i sådant skick att den inte är beboelig kan efter ansökan till kommunen medges uppehåll. Komplett ansökan om uppehåll ska lämnas senast en (1) månad innan önskad uppehållsperiod. Ett skriftligt intyg från fastighetsinnehavaren om att fastigheten är obeboelig ska bifogas ansökan om uppehåll.

   Uppehåll medges endast för den period som fastigheten beräknas vara obeboelig. För obeboelig fastighet utgår ingen avgift enligt taxan om ansökan beviljas.

e) Fastighetsinnehavare till dödsbon kan efter ansökan till kommunen medges uppehåll i hämtningen av matavfall, restavfall och förpackningsavfall. Skäl för uppehållet ska vara att fastigheten står tom och endast besöks för tillsyn och där ingen vistelse som påkallar hämtning förekommer.

   För fastigheter som är dödsbon och inte nyttjas utgår ingen avgift enligt taxan.

Uppehåll i hämtning slam

90 § Uppehåll i tömning av slam från enskild avloppsanläggning kan efter ansökan till kommunen medges, om fastigheten inte kommer att nyttjas under en sammanhängande tid om minst 12 månader. Innan uppehåll medges ska avloppsanläggning vara tömd.

Efter tömningen får anläggningen inte brukas under uppehållsperioden. Uppehåll

medges som längst för två (2) år i taget. Komplett ansökan om uppehåll ska lämnas senast en (1) månad innan önskad uppehållsperiod.

Betalningsskyldigheten för den fasta delen av taxan kvarstår. Om sökanden återkommer till fastigheten utan att meddela detta utgår ordinarie slamtömningsavgift för den period som ansökan om uppehåll omfattar.

Fastighetsinnehavare ska utan dröjsmål meddela tillståndsgivaren om förändrade förhållanden som påverkar medgivna undantag.

Eget omhändertagande av matavfall och restavfall

91 § Fastighetsinnehavare som själv kan ta hand om matavfall och restavfall från den egna fastigheten på ett sådant sätt att fara eller olägenhet för människors hälsa och miljö inte uppkommer kan efter ansökan till Miljö- och byggnadsnämnden i undantagsfall medges befrielse från skyldigheten att lämna sitt avfall till kommunen.

I samband med ansökan ska skälen till undantaget noggrant beskrivas samt hur olika typer av avfallsslag kommer att omhändertas. Undantaget omfattar endast ett år i taget. Ansökan om förnyat undantag ska lämnas till Miljö- och byggnadsnämnden senast en månad innan undantagsperioden tagit slut.

Även om fastighetsinnehavare medgivits undantag för eget omhändertagande kvarstår betalningsskyldigheten för den fasta delen
av taxan. Uppgifter om uppkomna avfallsvolymer ska lämnas till kommunen senast under mars månad varje år för den volym som uppkom året innan.

Anmälan eller tillstånd för yrkesmässig kompostering kan eventuellt krävas enligt miljöprövningsförordningen (2013:251).

Eget omhändertagande av slam

92 § Eget omhändertagande av slam och uttjänt fosforfiltermaterial från egen avloppsanläggning kan medges efter skriftlig ansökan till Miljö- och byggnadsnämnden som då gör en särskild prövning. En förutsättning för eget omhändertagande är att sökande är ägare eller arrendator av en jordbruksfastighet. Även intilliggande fastigheter till jordbruksfastighet kan få medgivande för omhändertagandet genom jordbruksfastighetens försorg. Det är viktigt att ett kretslopp uppstår. Spridning ska ske på jordbruksmark (åkermark/betesmark). För att få omhänderta och nyttja slammet krävs att avfallet hygieniserats i enlighet med Naturvårdsverkets bestämmelser.

Eget omhändertagande av latrin

93 § Fastighetsinnehavare kan efter ansökan till Miljö- och byggnadsnämnden medges tillstånd att kompostera latrin och avfall från mulltoa eller liknande. Komposteringen ska ske i enlighet med de villkor som anges av nämnden och på ett sådant sätt att olägenhet för människors hälsa och miljö inte uppstår.

Förlängt hämtningsintervall för restavfall

94 § Inom område 1 kan fastighetsinnehavare med godkänd komposteringsanläggning från Miljö- och byggnadsnämnden medges hämtning av restavfall var fjärde eller sjätte vecka. Villkoren för förlängt hämtningsintervall är att:
Allt organiskt nedbrytbart köksavfall komposteras i godkänd kompostbehållare
Kompostering kan ske utan olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Kommunens anvisningar följs.
Avfallsföreskrifternas övriga bestämmelser följs.

Inom område 1 kan fastighetsinnehavare där matavfallet hämtas genom kommunens insamlingssystem medges hämtning av restavfall var fjärde vecka.

Medgivande om utsträckt hämtningsintervall kan återkallas om kommunen konstaterar att matavfall, trots uppgifterna om kompostering eller utsortering, lämnas i behållaren för restavfall för hämtning eller om kommunen på annat sätt gör sannolikt eller konstaterar att matavfall från fastigheten inte omhändertas på det sätt som medgivits eller uppgivits.

Förlängt tömningsintervall för avloppsanläggning
95 § Förlängt slamtömningsintervall för avloppsanläggning än ett år kan medges

efter skriftlig ansökan till Miljö- och byggnadsnämnden som då gör en särskild prövning. En förutsättning för att Miljö- och byggnadsnämnden ska kunna förlänga slamtömningsintervallet är att avloppsvattnet genomgår längre gående rening än slamavskiljning samt att tillstånd finns för avloppsanläggningen. För sluten tank krävs uppgifter om anläggningens belastning och beskaffenhet för att bedöma att hämtning inte behöver utföras med ordinarie intervall utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Förlängt tömningsintervall för fosforfälla
96 § Förlängt tömningsintervall för fosforfälla än vartannat år kan medges efter skriftlig ansökan till Miljö- och byggnadsnämnden som då gör en särskild prövning. En förutsättning är att fosforfällan belastas mindre än den har kapacitet för/är avsedd för. Miljö- och byggnadsnämnden bedömer i det enskilda fallet vilket tömningsintervall som anses kunna vara skäligt framöver.

Förlängt tömningsintervall för fettavskiljare
97 § Undantag från kravet på tömning av fettavskiljare minst två gång år kan beviljas efter ansökan till kommunens VA-enhet.

Insamling av matavfall och restavfall via säck.
98 § Undantag från kraven om uppsamling av matavfall och restavfall i kärl får medges fastighetsinnehavare som har synnerliga skäl, t.ex. om kärlhantering bedöms vara omöjlig på grund av fastighetens (med tillhörande tomtmark) beskaffenhet och utformning. Säck av den storlek som kommunen anvisar ska då användas.

Kvalitetskontroll
99 § Kommunen får göra stickprovskontroll av kommunalt avfall för att kontrollera att sorteringsanvisningarna och övriga bestämmelser följs, i syfte att säkerställa att renheten på avfallet i syfte att undersöka avfallets sammansättning i stort.

Utveckling inom avfallshantering
100 § Kommunen får bedriva försöksverksamhet där avsteg från avfallsföreskrifterna kan göras genom projekt.

Testområde

101 § Efter samråd med Miljö- och byggnadsnämnden får andra hämtningsintervall, behållare och insamlingssystem än vad som anges i dessa föreskrifter tillämpas under, testperioder i begränsade områden för att utveckla servicen mot medborgarna.

Övriga undantag

102 § Vid synnerliga skäl kan andra undantag efter ansökan till Miljö- och byggnadsnämnden. Synnerliga skäl kan t.ex. vara åtgärd som främjar återanvändning eller återvinning och inte innebär olägenhet för människors hälsa och miljö.

Ikraftträdande

Dessa föreskrifter träder i kraft 2026-01-01, då föreskrifter för avfallshantering för 2Kungälvs kommun 2023-11-03 (§183/2023) upphör att gälla.

Tidigare meddelade dispenser och andra beslut meddelade med stöd av de upphävda föreskrifterna ska anses meddelade med stöd av motsvarande bestämmelser i denna föreskrift.

Bilaga 1. Föreskriftsbilaga för sortering och lämning av avfall m.m.

Osorterat avfall och restavfall ska läggas i påse eller paket och lämnas i behållare. Avfallet ska vara väl emballerat så at det inte sprids eller at skada, arbetsmiljöproblem och andra olägenheter uppkommer. Kärl och säckavfall får inte lämnas på kommunens återvinningscentraler.

Glödande avfall får inte lämnas till kommunens avfallshantering. Mer information om sortering av avfall finns på Kungälvs kommuns hemsida.

Tabell 1 Avfall från Hushåll

Typ av avfall som ska sorteras ut och hållas skiljt från annat avfall	**Krav på utsortering**	**Krav på emballering, förvaring, anordningar med mera**	**Instruktion för hämtning/lämning**
Bygg och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet. Exempelvis kakel, fönster, gipsskivor, oimpregnerat trä, tegel	Detta avfall ska sorteras ut och hanteras separat från annat kommunalt avfall och avfall under kommunalt ansvar. Avfallet ska sorteras i åtminstone följande sex fraktioner: trä, mineral (betong, tegel, klinker, keramik och sten), metall, glas, plast och gips.	Fraktionerna ska förvaras skilt från varandra och annat avfall och även transporteras skilt.	Bygg och rivningsavfall som inte produceras i en yrkesmässig verksamhet får lämnas till kommunens återvinningscentraler om mängden inte överskrider 2 kbm per besök. Överskridande mängder hämtas fastighetsnära av godkänd entreprenör enligt tjänster i kommunens avfallstaxa. Entreprenörens instruktioner och sorteringsanvisningar gäller vid hämtning. Hämtning kan beställas med tjänster enligt kommunens avfallstaxa. Avfallet lämnas utsorterat i åtminstone fraktionerna trä, mineral (som består av betong, tegel, klinker, keramik eller sten), metall, glas, plast och gips. Jord/sten lämnas på Munkegärde åvc. Asfalt hämtas av godkänd entreprenör enligt avfallstaxan. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Farligt avfall Följande produkter eller ämnen utgör exempel på vad som ska hanteras som farligt avfall:	Detta avfall ska sorteras ut och hanteras separat från annat kommunalt avfall och avfall under kommunalt ansvar.	Ska vara tydligt märkt med uppgift om innehåll, om möjligt använd originalförpackningen. Olika typer av farligt avfall får	Hushåll ska lämna avfallet till kommunens insamlingssystem för farligt avfall, återvinningscentral eller annan av kommunen anvisad plats.

• Färg, lackavfall samt hartser, • Limavfall (exempelvis kontaktlim, epoxilim, spackel), • Lysrör (exempelvis lågenergilampor, solarierör, halogenlampor) • Lösningsmedel • Fotokemikalier (exempelvis fix och framkallare) • Bekämpnings-medel • Sprayburkar • Annat starkt surt eller alkaliskt avfall (exempelvis frätande ämnen som kaustiksoda, svavelsyra, ammoniak, lut, avkalkningsmedel) • Avfall som innehåller kvicksilver (exempelvis termometrar, barometrar		inte blandas *eller spädas ut med (1) andra slag av farligt avfall, (2) annat avfall eller (3) andra ämnen eller material.* Förvaras så att risk för spridning till omgivningen inte sker.	Boende i flerbostadshus kan lämna avfallet i det insamlingssystem som fastighetsinnehavaren tillhandahåller. Hämtning av farligt avfall från fastighet kan beställas med tjänster enligt kommunens avfallstaxa. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Spillolja	Spillolja utgör farligt avfall. Spillolja ska sorteras ut och hanteras separat från annat farligt avfall. Spillolja som är isolerolja ska hållas åtskild från andra isoleroljor och andra spilloljor till dess att halten av PCB-produkter i isoleroljan har fastställts. Den som hanterar spillolja ska se till att spilloljan inte blandas med spilloljor med andra egenskaper eller med andra typer av avfall eller ämnen på ett sätt som hindrar (1) regenerering av spilloljan, eller (2) annan materialåtervinning som ger likvärdiga eller bättre miljöeffekter än regenerering.	Ska vara tydligt märkt med uppgift om innehåll	Spillolja lämnas vid återvinningscentral eller på annan av kommunen anvisad plats. Hämtning av farligt avfall från fastighet kan beställas med tjänster enligt kommunens avfallstaxa. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Grovavfall Exempelvis trasiga möbler, cyklar, barnvagnar, stora leksaker och julgranar.	Grovfall som utgör kommunalt avfall under kommunalt ansvar behöver på grund av avfallets egenskaper hanteras separat från annat hushållsavfall.	Grovavfall från hushåll för separat borttransport av kommunen ska i första hand förpackas i behållare som tillhandahålls av kommunen.	Grovavfall från hushållen lämnas vid återvinningscentral. På återvinningscentralen ska avfallet sorteras och lämnas enligt instruktioner på plats.

		I andra hand ska avfallet, i den mån det är möjligt, buntas eller förpackas i lämpligt emballage och förses med märkning som klargör att det är fråga om grovavfall	All övrig transport av grovavfall från fastighet ska utföras genom kommunens försorg. Hämtning från fastighet kan beställas separat enligt kommunens avfallstaxa Annan transportör godtas enligt 21 §.
Ej brännbartrestavfall t.ex. keramik, porslin, glas som inte är förpackning etc.	Allt avfall som blir kvar efter källsortering	På återvinningscentralen ska avfallet lämnas enligt instruktioner på plats.	Lämnas på återvinningscentral. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Trädgårdsavfall Exempelvis fallfrukt, löv, gräs, kvistar och grenar som är mindre än 3 cm i diameter.	Ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall.	På återvinningscentralen ska avfallet lämnas enligt instruktioner på plats. Vid hämtning av trädgårdsavfall i kärl, ska avfallet läggas löst i kärlet och inte packas så hårt att tömningen försvåras.	Trädgårdsavfall från hushållen lämnas vid återvinningscentral. Hämtning från fastighet kan beställas separat enligt kommunens avfallstaxa. Hämtning av trädgårdsavfall sker separat från hämtning av annat grovavfall. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Latrin	Ska avskiljas och hållas skilt från annat avfall	Endast latrinbehållare av engångstyp får användas. Latrinbehållare ska förslutas väl och får inte fyllas till mer än 4/5 av sin volym. Maximalt får latrinbehållaren väga 15 kg. Behållaren som ska vara väl försluten så att avfallet inte kan spridas.	Hämtning från fastighet kan beställas separat enligt kommunens avfallstaxa. På hämtningsdagen ska latrinbehållare placeras på den plats som anvisats av kommunen. Överfyllda och/eller trasiga behållare hämtas inte.
Matavfall Exempelvis matrester, kaffesump och hushållspapper. Små mängder fallfrukt och	Ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall. ~~Inom hämtningsområde 1~~	Från hushåll ska läggas i påse som tillhandahålls av kommunen.	Lämnas i behållare för matavfallet eller egen kompost.

snittblommor är trädgårdsavfall som får lämnas i matavfallet.	Utsortering av matavfall är obligatorisk för: -verksamheter som omfattas av kommunalt ansvar, -flerbostadshus och - hushåll i småhus, såväl för fritidshus som för permanentboende, träder i kraft 1 januari 2026 ~~Matavfallet får komposteras på fastighet efter anmälan till kommunen.~~ ~~Inom hämtningsområde 2 är utsortering av matavfall obligatorisk.~~ Matavfall sorteras ut och behandlas genom kommunens insamlingssystem eller genom kompostering på den egna tomten.	Matavfall ska av avfallslämnaren lämnas i papperspåse av typ som godkänts av kommunen. Matavfall från verksamheter ska av avfallslämnaren förpackas i särskild påse, säck eller lämnas i tank av typ som godkänts av kommunen	Matavfall borttransporteras från fastigheten i enlighet med hämtningsintervall som kommunen tillhandahåller.
Textilavfall, som utgör kommunalt avfall från hushåll Exempelvis kläder och hemtextilier.	Ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall. Undantag i enighet med 3 kap. 16 § avfallsförordningen.	Läggs i påse.	Lämnas till kommunens insamlingssystem för textilavfall, återvinningscentral eller annan av kommunen anvisad plats. Textilier för återbruk kan lämnas till valfri aktör. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Textilavfall som utgör kommunalt avfall från detaljhandel och annan verksamhet än detaljhandel	Ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall. Undantag i enighet med 3 kap. 16 § avfallsförordningen.	Läggs i påse/säck	Lämnas vid kommunens återvinningscentral i de kärl och anordningar som kommunen tillhandahåller för textilavfall eller budas hämtning från kommunen eller kommunens upphandlade/auktoriserad utförare. Annan transportör godtas enligt 21 §.

Slam och fosforfiltermaterial från enskilda avloppsanläggningar	Ska vara åtkomligt för tömning i den anläggning där det genereras	Filtermaterial från fosforfällor och andra jämförbara filter ska vara förpackat eller tillgängligt på ett sådant sätt att hämtning kan utföras av fordon utrustat med kran eller suganordning.	Filtermaterialet ska vara åtkomligt för tömning. Mobil toalett töms genom slamsugning.

Fett från fettavskiljare	Enligt Allmänna Bestämmelser för Vatten och Avlopp (ABVA).		Anordningen ska vara åtkomlig för tömning.
Matfetter och frityroljor	Ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall.	Ska förvaras i behållare med tätslutande lock, exempel en plastflaska. Små mängder kan torkas upp med hushållspapper och hanteras som matavfall. Större mängd matfetter eller frityroljor lämnas på återvinningscentral.	Lämnas vid återvinningscentral eller på annan av kommunen anvisad plats. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Döda sällskapsdjur samt avfall från husbehovsjakt, högst 1 kilogram per hämtningstillfälle.	Mindre sällskapsdjur får grävas ner på egen fastighet utan anmälan enligt Jordbruksverkets föreskrifter Mindre sällskapsdjur kan även grävas ner på den egna fastigheten, förutsatt att graven är så djup att djur hindras från att gräva upp kroppen, att ingen misstanke om smitta föreligger samt att det kan ske utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön.	Ska förpackas väl innan det läggs i behållare för kärl och säckavfall. Om det lämnas till Renovas Avfallskraftvärmeverk i Sävenäs ska emballaget bestå av dubbla plastsäckar omslutna av papperspåse.	Avlidet sällskapsdjur under 1 kg kan lämnas i behållare för restavfall om det inte finns någon misstanke om smitta. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Större döda djur eller större mängd sådant avfall Det vill säga andra djur än döda sällskapsdjur samt avfall från husbehovsjakt överstigande 1 kg kilogram	Döda sällskapsdjur, förutom hästdjur, får också grävas ner enligt Jordbruksverkets föreskrifter (2010:59). För nedgrävning av häst ska Miljö- och byggnadsnämndens anvisningar följas efter samråd. Ska grävas ner på den egna fastigheten, förutsatt att graven är så djup att djur hindras från att gräva upp kroppen, att ingen misstanke om smitta föreligger samt att det kan ske utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön.	Kontakta veterinär. Gällande föreskrifter från Jordbruksverket ska beaktas. Om det lämnas till Renovas Avfallskraftvärmeverk i Sävenäs ska emballaget bestå av dubbla plastsäckar omslutna av papperspåse.	Döda sällskapsdjur kan lämnas på veterinärkliniker och djurbegravningsplatser eller till Renovas specialugn i Sävenäs, Göteborg. Avlämning på Renovas anläggning sker enligt anläggningens anvisningar och kostnader. Annan transportör godtas enligt 21 §.

Andra animaliska biprodukter än döda sällskapsdjur och matavfall. Blandas före detta livsmedel med annat avfall utgör den blandade fraktionen före detta livsmedel och är APB enligt definitionen.		Före detta livsmedel från butik ska av avfallslämnaren förpackas i särskild påse, säck eller lämnas i tank av typ som godkänts av kommunen.	I Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2006:84) och i Rådets förordning (1069/2009/EG) finns regler om hantering av animaliska biprodukter som syftar till att hindra spridning av smittämnen. Djurkadaver och annat animaliskt avfall ska hanteras enligt dessa föreskrifter. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Skärande avfall Exempelvis trasiga dricksglas och knivar.		Omsluts av förpackning eller påse för att skydda mot skärskador. Ska vara väl emballerade så att avfallet inte kan orsaka skada eller arbetsmiljörisker.	Läggs i behållare för restavfall.
Stickande och skärande avfall (kanyler eller sprutor)	Bland annat kanyler och Sprutor. Enligt Socialstyrelsens författningssamling (SOSFS 2005:26) för smittförande/skärande/ stickande avfall.	Kanyler ska läggas i speciell behållare som tillhandahålls av apotek, så att inte skärskador eller annan olägenhet uppstår Kanyler och sprutor får inte läggas i avfallsbehållare.	Lämnas till apotek som kommunen har avtal med. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Förpackningar av papper och kartong, plast färgat glas, ofärgat glas, metall	Inom hämtningsområde 1 Utsortering och fastighetsnära insamling av plast-, papper, ofärgat, färgat glasförpackningar är obligatorisk för: hushåll i småhus, såväl för fritidshus som för permanentboende. Förpackningarna sorteras i separata fack i tvåfackskärlen eller fyrfackskärlet. ~~Träder i kraft 1 januari 2024 och gäller hushåll där fyrfacksinsamling eller tvåfacksinsamling är möjlig.~~ För hushåll där tvåfackshämtning eller fyrfackshämtning inte är möjlig ska utsorterade förpackningar lämnas i ett insamlingssystem som kommunen eller kommunens utförare tillhandahåller, enligt överenskommen eller anvisad plats.	Lämnas lösa i de behållare/kärl som tillhandahålls/anvisas.	Förpackningar borttransporteras av kommunen i enlighet med de hämtningsintervall som kommunen tillhandahåller.

	~~Vid nyproduktion eller ombyggnad av flerbostadshus ska fastighetsnära insamling av utsorterade förpackningar ske från 1 januari 2024.~~ ~~Förpackningarna ska lämnas i särskilda behållare för respektive fraktion. För övriga flerbostadshus gäller kravet på fastighetsnära insamling av utsorterade förpackningar från 1 januari 2027~~. Vid nyproduktion eller ombyggnad av flerbostadshus ska fastighetsnära insamling av utsorterade förpackningar ske i ett insamlingssystem som kommunen eller kommunens utförare tillhandahåller. För övriga flerbostadshus gäller kravet på fastighetsnära insamling av utsorterade förpackningar från 1 januari 2027.		
Returpapper avser tidskrifter, direktreklam, telefonkataloger, kataloger för postorderförsäljning och liknande produkter av papper	I enlighet med definitionen av returpapper i Avfallsförordningen	Lämnas löst i de behållare/kärl som tillhandahålls/ anvisas	Ska lämnas i de insamlingssystem som tillhandahålls av kommunen. Om fastighetsinnehavaren tillhandahåller behållare för returpapper kan avfallet lämnas där. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Kasserade bilbatterier	I enlighet med definitionen av batteri i batteriförordningen (2008:834)	Ställs upp på ett sätt som förhindrar att batterisyra/ innehåll rinner ut	Lämnas till återvinningscentral eller producenternas insamlingssystem. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Kasserade bärbara batterier. Om kasserade produkter innehåller lösa bärbara batterier ska dessa plockas ur. Är de bärbara batterierna inbyggda i produkten hanteras den som avfall från elutrustning	I enlighet med definitionen av bärbart batteri i batteriförordningen (2008:834).	Förvaras så att risk för spridning till omgivningen inte sker.	Lämnas till kommunens eller producenternas insamlingssystem.

Konsumentelavfall Exempelvis trasig dator, mobiltelefonladdare och kaffebryggare.	Skrymmande konsumentelavfall ska sorteras ut och hållas skiljt från annat grovavfall. Smått elavfall ska sorteras ut och hållas skilt från kärl och säckavfall. Enligt förordningen (2014:1075) om producentansvar för elutrustning.	Förvaras så att risk för spridning till omgivningen inte sker.	Lämnas till producenternas eller kommunens insamlingssystem. På återvinningscentralen ska avfallet lämnas enligt instruktioner på plats. Hämtning av skrymmande konsumentelavfall kan beställas med tjänster för grovavfall enligt kommunens avfallstaxa. Om fastighetsinnehavaren tillhandahåller behållare för konsumentelavfall kan avfallet lämnas där. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Läkemedel	I enlighet med definitionen av läkemedel i förordningen (2009:1031) om producentansvar för läkemedel.	Ska lämnas i behållare/ påse som tillhandahålls av apoteket.	Lämnas till apotek. Läkemedelsavfall är miljöfarligt och får inte spolas ner i avloppet eller slängas bland hushållssoporna. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Avfall som innehåller asbest	Ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall.	Förpackas väl i kraftig plast (minst 0,2 mm). Tejpar paketet så att inga asbetsfibrer kan läcka ut. Paketet ska vara märkt med texten ASBEST. Asbest som är emballerat i vanliga sopsäckar tas inte emot.	Lämnas i behållare vid Munkegärde återvinningscentral. På återvinningscentralen ska avfallet lämnas enligt instruktioner på plats. Maximalt 50 kilogram asbesthaltigt material per besök får lämnas. Om mängden överskrider 50 kilogram per besök, ska hämtning utförs av en godkänd avfallsmottagare med tillstånd.
Invasiva främmande växter (*exempelvis, parkslide, jättebalsamin, jätteloka, tromsöloka, smal vattenpest*)	Ska sorteras ut och hållas skilt från trädgårdsavfall och från annat grovavfall	Invasiva främmande växter ska emballeras väl så att risken för spridning av arten minimeras, avfallet får inte beblandas med trädgårdsavfall.	Invasiva främmande växter från hushållen lämnas vid Munkegärde återvinningscentral. På återvinningscentralen ska avfallet lämnas enligt instruktioner på plats. Annan transportör godtas enligt 21 §.
Restavfall	I behållare för restavfall får endast läggas sådant avfall som kvarstår då övrigt avfall enligt kommunens avfallsföreskrifter sorterats ut.	Lägg i påse eller annat lämpligt emballage.	Restavfall borttransporteras från fastighet i enlighet med hämtningsintervall som kommunen tillhandhåller.

Däck	Enligt förordningen (1994:1236) om producentansvar för däck.		Lämnar till plasts som anvisas av bilproducent eller på Munkegärde återvinningscentral
Återbrukbara produkter	Ex: Hela och rena kläder, möbler, sportutrustning, husgeråd m.m.		Lämnas direkt till second-hand-aktör eller på ÅVC.
Fiskeredskap av plast från hushåll eller som till sin art och sammansätttning liknar avfall från hushåll	Plastfiskeredskapen ska sorteras ut och förvaras skiljt från annat avfall, 3 kap. 12 b § AvfallsF. Om en elutrustning är inbyggd eller på annat sätt ingår i ett fiskeredskap som har blivit avfall ska elutrustningen avlägsnas innan fiskeredskapet lämnas, om den kan avlägsnas på ett enkelt sätt. Om elutrustningen inte kan avlägsnas på ett enkelt sätt ska fiskeredskapet som har blivit avfall lämnas som elutrustning.	Lämnas löst i kärl eller anordning	Lämnas vid Munkegärde återvinningscentral
Lättantändligt avfall, aska, grillkol etc.	Lättantändligt avfall, varm aska eller grillkol får inte läggas i avfallsbehållare. Inteheller frätande ämnen eller ämnen som kan orsaka självantändning. Lättantändligt avfall,varm aska eller grillkol ska tills dess brandrisk inte längre råder förvaras i lämpligt kärlav metall eller annat material som inte är brännbart.	Kall aska och sot från kol och vedeldning ska sorteras som restavfall och hanteras samt förpackas på ett sådant sätt att det inte kan förorsaka brand i avfallsbehållare eller medföra störning genom damning vid hämtning.	

Återvinningscentral, ÅVC

Hushåll från Kungälvs kommun har fria besök till kommunens återvinningscentraler, (ÅVC). Där kan de lämna sorterat grovavfall, farligt avfall och elavfall som uppkommit i det egna hushållet. Kommunens aktuella inpasseringssystem ska användas enligt kommunens anvisningar. ~~Vid återvinningscentralerna finns inpasseringssystem med bommar som öppnas med hjälp av svenskt körkort eller passerkort.~~ För att få tillträde till återvinningscentralen krävs att boende är folkbokförd och/eller fastighetsägare i kommunen, betalar avfallstaxa, samt är över 18 år. ~~Passerkort finns för de som saknar svenskt körkort~~. Allt avfall som lämnas på ÅVC ska vara sorterat. Maximalt 2 kbm sorterat grovavfall/byggavfall, 8 st personbilsdäck, 10 kg farligt avfall, 5 enheter elavfall får lämnas per besök. Återvinningscentraler ordningsregler gäller vid besök på anläggningen. Endast fordon som väger högst 3,5 ton inklusive last får lämna på återvinningscentralerna.

Verksamhetsavfall, till exempel bygg- och rivningsavfall som produceras i en yrkesmässig verksamhet, faller inte under kommunens insamlingsansvar och ska hanteras separat från avfall under kommunalt ansvar. Avfallsinnehavaren ansvarar för att anlita en

godkänd transportör med tillstånd för borttransport från fastigheten.

~~Småföretag kan lämna sorterat grovavfall mot en kostnad.~~ Företag som besöker kommunens återvinningscentraler ska betala en avgift för att få lämna sorterat grovavfall. Det är inte tillåtet att använda körkort för att komma in på ÅVC som företagare och lämna avfall. Kommunens aktuella inpasseringssystem ska användas enligt kommunens anvisningar. Fakturering/debitering sker via kommunens aktuella system för fakturering.

~~Passerkort för företag krävs innan besöket till återvinningscentralen.~~ Endast fordon som väger högst 3,5 ton inklusive last får lämna på återvinningscentralerna. Allt avfall som lämnas på ÅVC ska vara sorterat och maximalt 2 kbm sorterat grovavfall per besök får lämnas. Farligt avfall från verksamheter får ej lämnas på kommunens återvinningscentraler om inte särskilda skäl föreligger.

Särskilda sorterings- och ordningsregler för vistelse på ÅVC gäller. Avgifter för verksamheter anges i avfallstaxan.

Tabell 2. Exempel på avfall från verksamheter

Verksamhetsutövare ansvarar för att söka tillstånd för yrkesmässig transport enligt avfallsförordningen

Typ av avfall som ska sorteras ut och hållas skiljt från annat avfall	Krav på utsortering	Krav på emballering, förvaring, anordningar med mera	Instruktion för hämtning/lämning
Avfall under kommunalt Ansvar Exempelvis avfall från personalmatsalar och restaurangavfall.	Sorteras ut och hålls skilt från annat avfall. Se tabell 1 för anvisningar.	Se tabell 1 för anvisningar.	Se tabell 1 för anvisningar.
Livsmedelsavfall	Butiker kan i stället för att skilja livsmedelsavfall från sin förpackning innan överlämnade till kommunen eller den som kommunen anlitar använda sig av en yrkesmässig utförare som kan skilja förpackningen från sitt innehåll.		Den yrkesmässiga utföraren som anlitas får transportera det förpackade livsmedelsavfallet. Livsmedelsavfallet som skiljs från sin förpackning ska behandlas biologiskt.

Kommunalt avfall från detaljhandel (med undantag för textilavfall. Ang. textilavfall se annan rad)	Förpackningar ska skiljas från sitt innehåll i enlighet med 3 kap. 4 a § avfallsförordningen samt 24 b § föreliggande föreskrifter	Flytande köks- och livsmedelsavfall lämnas i tank/behållare. För annat avfall än flytande köks- och livsmedelsavfall gäller övriga sorteringskrav i dessa föreskrifter	Flytande köks- och livsmedelsavfall lämnas till kommunen eller kommunens upphandlade eller auktoriserade utförare. För annat avfall än flytande köks- och livsmedelsavfall gäller övriga sorteringskrav i dessa föreskrifter
Brännbart avfall som inte är avfall under kommunalt ansvar Exempelvis trasiga trämöbler eller kasserade böcker med hårda pärmar.	Sorteras ut och hålls skiljt från annat avfall.		Lämnas till en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från länsstyrelsen.
Icke brännbart avfall	Sorteras ut och hålls skiljt från annat avfall.		Lämnas till en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från länsstyrelsen.

Exempelvis trasiga koppar av porslin och keramik eller trasig köksutrustning av metall.			
Bygg och rivningsavfall Exempelvis kakel, fönster, gipsskivor, oimpregnerat trä, tegel och armeringsjärn.	Avfallet ska sorteras i åtminstone följande sex fraktioner: trä, mineral (betong, tegel, klinker, keramik och sten), metall, glas, plast och gips.	Fraktionerna ska förvaras skilt från varandra och annat avfall och även transporteras skilt (transporten kan ske i samma fordon).	Lämnas till en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från länsstyrelsen. Mindre mängder kan lämnas på Munkegärde åvc mot uppvisande av ÅVC-kort för verksamheter. Fordon tyngre än 3,5 ton och containrar hänvisas till valfri avfallsanläggning.
Farligt avfall (exklusive elavfall) Exempelvis rester av olja eller färg, starka rengöringsmedel, produkter som innehåller kvicksilver eller andra kemikalier.	Sorteras ut och hålls skilt från annat avfall enligt 4 kap. 10 § avfallsförordningen (2020:614).	Förvaras så att risk för spridning till omgivningen inte sker.	Lämnas till en godkänd avfallsmottagare för farligt avfall. Observera att farligt avfall inte får lämnas på kommunens återvinningscentraler.
Avfall från oljeavskiljare	Sorteras ut och hålls skilt från annat avfall enligt 4 kap. 10 § avfallsförordningen (2020:614).	Kontroll av oljeavskiljaren ska göras minst en gång i halvåret, varav en gång per år av oberoende kontrollant som genomgått utbildning (ettårskontroll). Besiktning av oljeavskiljarens funktion ska göras vart femte år av oberoende kontrollant som genomgått utbildning (femårsbesiktning). Tömning ska göras vid behov. Tumregeln är att toppsugning görs när oljeskiktet är 5 cm och slamsugning när slamskiktet är 15 cm.	Hämtning utförs av en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från länsstyrelsen.
Anläggningar för avskiljning av produkter uppsamlingsanordningar för färgslam, ridåvatten eller liknande		Tömning och besiktning bekostas av anläggningens ägare enligt anvisningar från kommun.	Ska tömmas vid behov, dock minst en gång per år eller enligt det tömningsintervall som Miljö- och byggnadsnämnden i det enskilda fallet medger. Amalgamavskiljare ska tömmas minst en gång per år.

Specialavfall inom veterinärverksamhet och djurhållning, gårdar där djurhälsovård utförts	Sorteras ut och hålls skilt från annat avfall	Ska förvaras i specialbehållare (kanylburk)	Lämnas till en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från länsstyrelsen.
Specialavfall inom akupunktur, tatuering och dylikt	Sorteras ut och hålls skilt från annat avfall	Ska förvaras i specialbehållare (kanylburk)	Lämnas till en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från länsstyrelsen.
Stickande, skärande och Smittförande avfall från hemsjukvården och liknande institutioner	Enligt Socialstyrelsen (SOSFS 2005:26) författningssamling för smittförande/skärande/ stickande avfall.	Ska förvaras i specialbehållare (kanylburk)	Lämnas till en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från länsstyrelsen. Riskavfall ska hämtas minst en gång per år.
Fett	Enligt Allmänna Bestämmelser för Vatten och Avlopp (ABVA). Sorteras ut och hålls skilt från annat avfall.	Matfett från restauranger och storkök etc,t.ex. uttjänt frityrolja, ska förvaras i lämpligbehållare och får inte hällas ut i avloppet.	Anordningen ska vara åtkomlig för tömning. Hämtning utförs av en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från länsstyrelsen.
Elavfall Exempelvis kasserad kyl och frysdisk, skrivare och industritvättmaskin.	Enligt förordningen om producentansvar för elutrustning.		Lämnas till producenternas insamlingssystem.
Förpackningar	Enligt förordning om producentansvar för förpackningar.		Lämnas till producenternas insamlingssystem.
Returpapper avser tidskrifter, direktreklam, telefonkataloger, kataloger för postorderförsäljning och liknande produkter av papper	Enligt förordning om producentansvar för returpapper.	Lämnas löst i de behållare/kärl som tillhandahålls/ anvisas	Lämnas till kommunens eller godkänd transportör
Kasserade bilbatterier	Enligt förordning om producentansvar för batterier.	Ställs upp på ett sätt som förhindrar att batterisyra eller innehåll rinner ut.	Lämnas till producenternas insamlingssystem.
Kasserade bärbara Batterier	Enligt förordning om producentansvar för batterier.	Förvaras så att risk för spridning till omgivningen inte sker.	Lämnas till producenternas insamlingssystem.
Gödsel från hållande av husdjur	Sorteras ut och hålls skilt från annat avfall.	Ska samlas upp och förvaras på sådant sätt att risk för olägenhet	Fastighetsinnehavare och djurhållare ansvarar för att gödsel bortskaffas och i

(häst, svin, får, ko, get etc.)		för människor och miljön samt näringsläckage inte uppkommer.	möjligaste mån återanvänds, t.ex. som jordförbättringsmedel.
Djurkadaver och annat animaliskt avfall	Enligt jordbruksverkets föreskrifter om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur och i Rådets förordning (EU) nr 1069/2009 finns regler om hantering av animaliska biprodukter i syfte att förhindra spridning av smittämnen.	Djurkadaver och annat animaliskt avfall ska hanteras enligt gällande föreskrifter.	Lämnas till en godkänd avfallsmottagare

KS2025/1400

Bilaga 2, Hämtningsintervall för Kungälvs kommun

Kommunen utgör två hämtningsområde. Tätare och längre hämtningsintervall kan ske i enlighet med avfallstaxan. Inom område 1 gäller normalt dessa intervall för ordinarie hämtning av avfall under kommunalt ansvar:

Från flerbostadshus och verksamheter hämtas restavfall och osorterat avfall vanligtvis en gång per vecka eller en gång varannan vecka. Matavfall hämtas vanligtvis en gång per vecka eller en gång varannan vecka. Tätare hämtning än en gång per vecka medges enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

Sommartid från vecka 20 (maj) till vecka 37 (september) tillhandahålls även hämtning från flerbostadshus och verksamheter enligt avfallstaxan.

Sommarhämtning från verksamheter på Marstrand under perioden (v.14, april – v.39, september tillhandahålls enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

Från flerbostadshus och samlokaliserade verksamheter hämtas förpackningar enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

Från en- eller tvåbostadshus för permanentboende hämtas restavfall och osorterat avfall vanligtvis en gång varannan vecka. Tätare och längre hämtningsintervall kan ske i enlighet med avfallstaxan. Hämtning av restavfall och osorterat avfall varje vecka året runt tillåts endast i kommunens tätorter.

Matavfall hämtas vanligtvis en gång varannan vecka. Hämtning varje vecka året runt tillåts endast i kommunens tätorter. Sommartid från vecka 20 (maj) till vecka 37 (september) tillhandahålls även hämtning av matavfall varje vecka enligt avfallstaxan.

Förpackningar i tvåfackskärlen eller fyrfackskärlet hämtas enligt de intervall som framgår av avfallstaxan. Extra hämtning kan beställas enligt avfallstaxan. Behållare för metallförpackningar hämtas enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

Hämtning varannan vecka av trädgårdsavfall i kärl tillhandahålls från april till november.

Från en- eller tvåbostadshus för fritidsboende hämtas restavfall och osorterat avfall en gång varannan vecka under perioden maj-september. Hämtning varje vecka erbjuds endast i kommunens tätorter.

Förpackningar i tvåfackskärlen eller fyrfackskärlet hämtas enligt de intervall som framgår av avfallstaxan under perioden maj-september. Extra hämtning kan beställas enligt avfallstaxan. Behållare för metallförpackningar hämtas enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

Matavfall hämtas vanligtvis en gång varannan vecka. Hämtning varje vecka erbjuds

endast i kommunens tätorter. Hämtning varje vecka för matavfallet erbjuds också.

Under perioden oktober-april ska fritidsboende vid behov beställa extra hämtning av kärl- och säckavfall.

Gemensam avfallslösning med kärl eller container hämtas enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

Tömning av slam från avloppsanläggning sker enligt tillsynsansvariga nämndens beslut eller ske så ofta som behövs för att en fullgod funktion ska uppnås, dock minst en gång per år.

Tömning av slam från slutna tankar sker enligt tillsynsansvariga nämndens beslut eller ske så ofta som behövs för att en fullgod funktion ska uppnås, dock minst en gång per år.

Tömning av slamavskiljare för BDT-avlopp ska ske enligt tillsynsansvariga nämndens beslut eller vid behov, dock minst en gång vartannat år.

Tömning av fettavskiljare ska ske så ofta som behövs för att en fullgod funktion ska uppnås och så att det inte medför tekniska problem i ledningsnätet, dock minst två gånger per år.

Tömning av fosforfälla ska ske enligt tillsynsansvariga nämndens beslut eller så ofta som behövs för att en fullgod funktion ska uppnås, dock minst en gång vartannat år. Efter hämtning av uttjänt filtermaterial ska nytt filtermaterial tillföras avloppsanläggningen enligt leverantörens anvisningar genom fastighetsägarens försorg.

Hämtningsintervallen för tömning av slam från avloppsanläggning, slutna tankar, BDT-avlopp, fett från fettavskiljare och fosforfällor sker enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

Hämtning av tidningar i kärl tillhandahålls enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

Grovavfall och grovt elavfall hämtas vid behov i container eller styckvis.

Latrin hämtas genom budning enligt kommunens anvisningar.

För en- eller tvåbostadshus som har en tjänst för insamling av farligt avfall och smått elavfall via påhängsbox hämtas avfallet vid behov.

Bygg- och rivningsavfall hämtas vid behov ~~från och med 2023-01-01.~~

Ytterligare förutsättningar för hämtning regleras i avfallstaxan för Kungälvs kommun.

KS2025/1400

Inom hämtningsområde 2 gäller normalt dessa intervall för ordinarie hämtning av avfall under kommunalt ansvar:
Rest- och matavfall hämtas på öarna eller fastighetsinnehavare lämnar avfallet själv på anvisad plats på fastlandet.
Hämtning sker enligt särskilt hämtningsschema och via säckar i enlighet med avfallstaxan.

Från en- eller tvåbostadshus som används som året runt boende hämtas restavfall och matavfall en gång per månad under perioden oktober–april. Under maj-september hämtas restavfall och matavfall två-fyra gånger per månad enligt hämtningsschema.

Från en- eller tvåbostadshus som används som sommarboende hämtas restavfall och matavfall under vecka 20 (maj) till vecka 37 (september). Under maj-september hämtas restavfall och matavfall två-fyra gånger per månad enligt hämtningsschema.

Grovavfall och elavfall enligt kommunens sorteringsanvisningar hämtas en gång per år med båt. Hämtställen anvisas av kommunen.

Latrin hämtas genom budning enligt kommunens anvisningar.

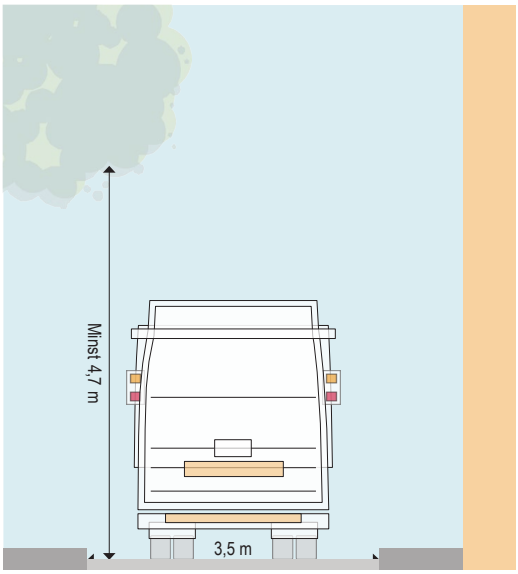
Tömning av slam från avloppsanläggning sker enligt tillsynsansvariga nämndens beslut eller ske så ofta som behövs för att en fullgod funktion ska uppnås, dock minst en gång per år.

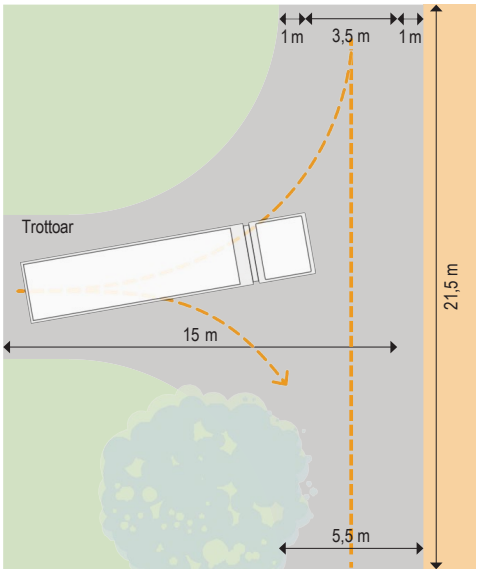
Tömning av slamavskiljare för BDT-avlopp ska ske enligt tillsynsansvariga nämndens beslut eller vid behov, dock minst en gång vartannat år.

Hämtningsintervallen för tömning av slam från avloppsanläggning, slutna tankar, BDT-avlopp och fosforfällor sker enligt de intervall som framgår av avfallstaxan.

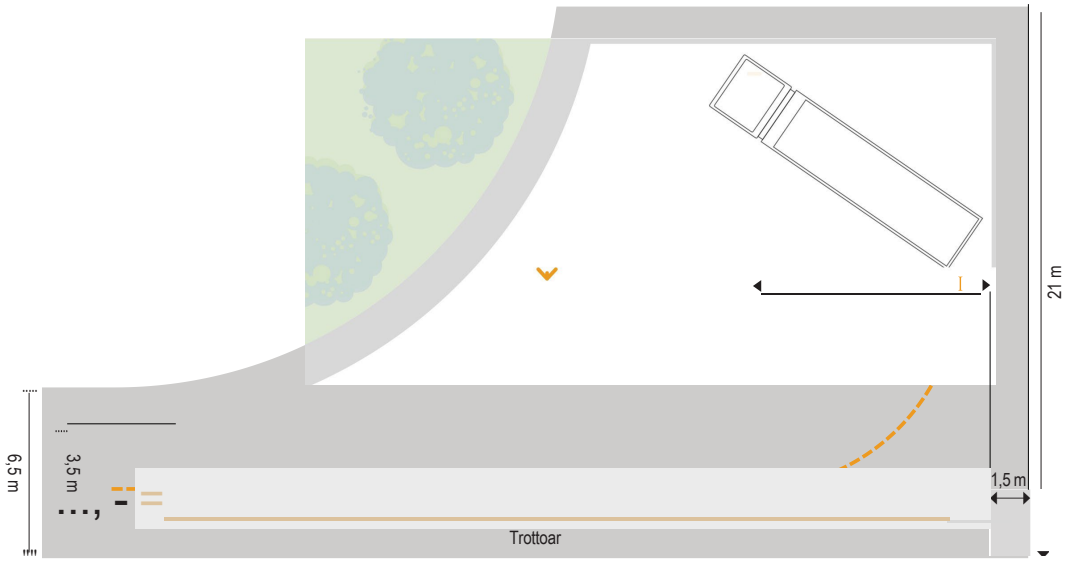
Ytterligare förutsättningar för hämtning regleras i avfallstaxan för Kungälvs kommun.

Bilaga 3: Illustrationen av godkända vändplatser etc.

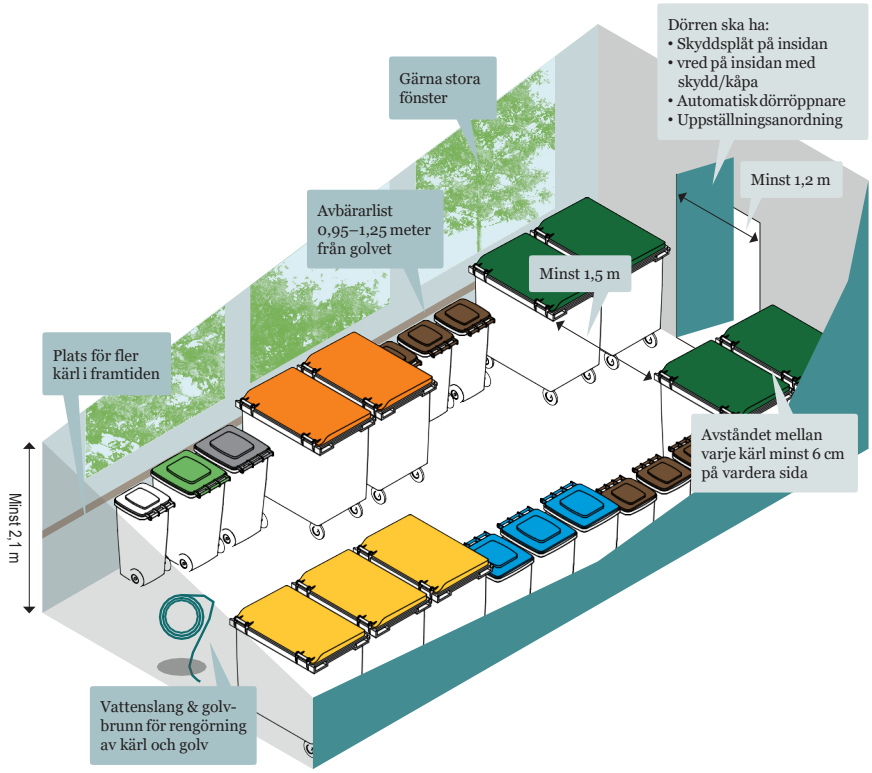

3,5 m

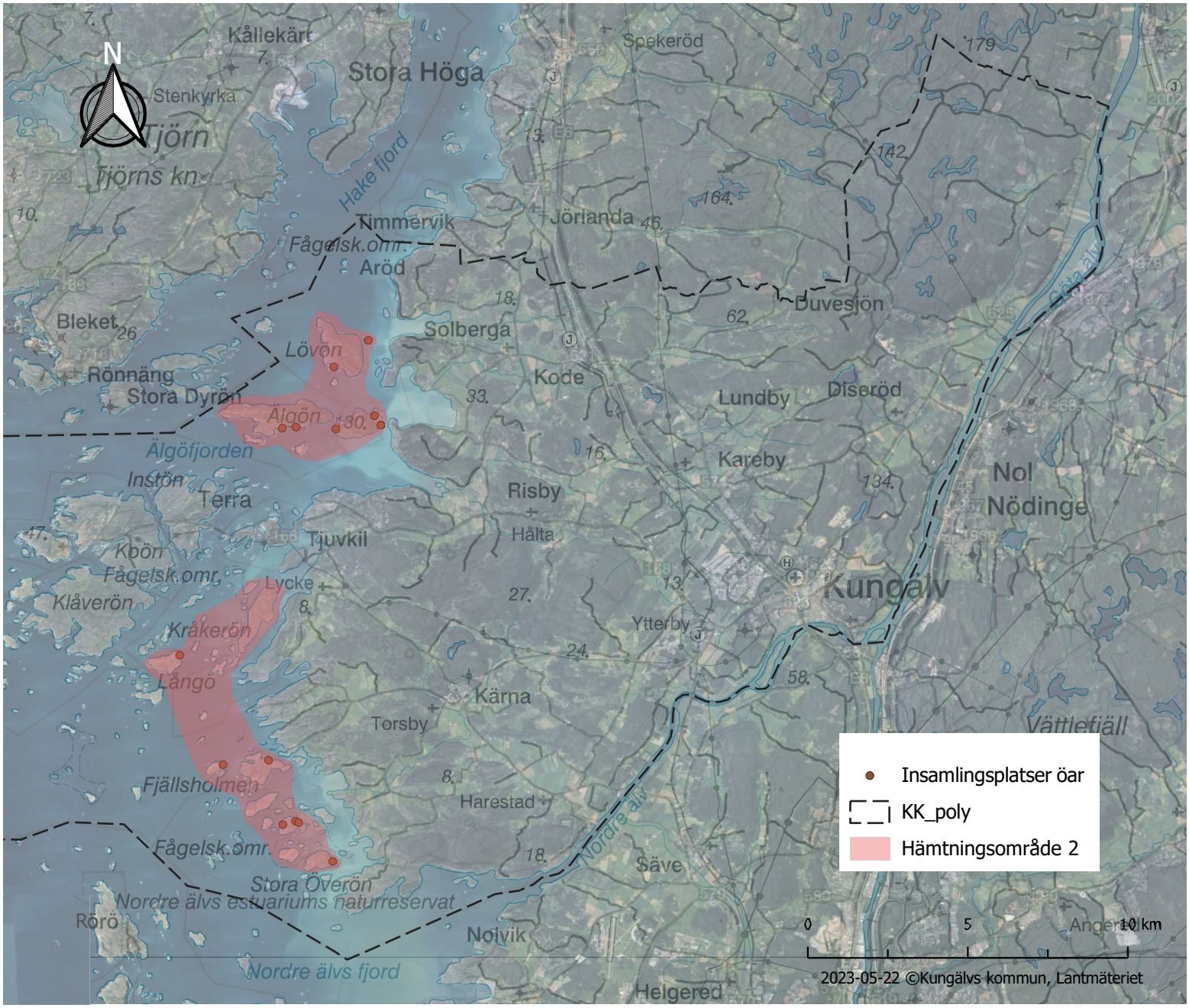

21 m
6,5 m
3,5 m
1,5 m
Trottoar

Bilaga 4: Illustrationen av avfallsutrymme etc.

KS2025/1400

Bilaga 5: Karta över hämtningsområden

Förklaring:

- De delar av kommunen som inte är rosaskuggade utgör område 1.
- De delar av kommunen som är rosaskuggade utgör område 2.

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Josefin Brodén

2025-08-13

Tjänsteskrivelse - Beslut om planstart för del av Vena 1:3 (Dnr KS2025/1552-1)

Sammanfattning

Planansökan avser del av fastigheten Vena 1:3. Planområdet är beläget de södra delarna av Ytterby vid Torsbyvägen och Odlingsgatan. Området omfattar cirka 100 kvm och fastigheten ägs av Kungälvs kommun.

Beslut om positivt planbesked gavs 2024-08-21 (§201/2024). Kommunstyrelsen gav 2021-02-10 kommundirektören i uppdrag att återkomma till utskottet med förslag för att bättre tillgodose trafiksäkerheten i området genom anläggandet av ytterligare en utfart från området mot Torsbyvägen eller Sparråsvägen. TGP har fått detta uppdrag till sig men för att kunna förbättra trafiksäkerheten måste den befintliga detaljplanen ändras.

Förslag till beslut är att starta planarbete för del av Vena 1:3 i Kungälvs kommun,

Juridisk bedömning

Uppdraget genomförs i enlighet med plan- och bygglagen (PBL) SFS2010:900 ändrad t.o.m. SFS SFS 2025:519.

Förvaltningens bedömning

Beslut om positivt planbesked gavs 2024-08-21 (§201/2024). Kommunstyrelsen gav 2021-02-10 kommundirektören i uppdrag att återkomma till utskottet med förslag för att bättre tillgodose trafiksäkerheten i området genom anläggandet av ytterligare en utfart från området mot Torsbyvägen eller Sparråsvägen. TGP har fått detta uppdrag till sig men för att kunna förbättra trafiksäkerheten måste den befintliga detaljplanen ändras.

Ändringen av detaljplanen innebär att en ny infart kan anläggas från Torsbyvägen till Odlingsgatan vilket gör att mängden trafik på Odlingsgatan minskar och trafiksäkerheten i området därmed ökar.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Planändringen är i enlighet med kommunstyrelsens strategiska mål ”Kortare handläggningstider med bibehållen rättssäkerhet” och ”Planeringsberedskap skall finnas för bostäder, verksamhetsmark och handel”.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Planändringen berör inte Agenda 2030.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Uppdraget genomförs i enlighet med gällande styrdokument och interna riktlinjer för Kungälvs kommun.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Planändringen har en stor nytta för boende i området utifrån att trafiksituationen i området kan förbättras.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Planändringen påverkar inte arbetsbelastningen då ändringen inte innebär några stora personalresurser och inte har en sådan prioritering att arbetsbelastningen ökar på enskild personal.

Ekonomisk bedömning

Planändringen finansierar av sökande vilka är TGP. TGP avsätter medel för ändringen av detaljplanen.

Förslag till beslut

1. Förvaltningen får i uppdrag att upprätta detaljplan för del av Vena 1:3 i Kungälvs kommun.

Tomas Turnéus
Verksamhetschef Planering & projekt
Samhälle och utveckling

Mirsad Radoncic
TF Sektorchef
Samhälle och utveckling

Expedieras till:

För kännedom till:
Pernilla Attnäs Björk, Enhetschef plan och MEX, Samhälle och utveckling
Thomas Turnéus, Verksamhetschef Planering & projekt
Mirsad Radoncic, TF Sektorchef samhällsbyggnad
Ann-Charlotte Stålhandske, Trafik gata park

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Josefin Brodén

2025-08-06

Tjänsteskrivelse – Planstart för ändring av detaljplan för Marstrand 33:6 samt godkännande av plankostnadsavtal (Dnr KS2025/1435-1)

Sammanfattning

Planansökan avser fastigheten Marstrand 33:6 i centrala Marstrand, på Marstrandsön. Fastigheten är ca 560 m2 och ägs idag av bostadsrättsföreningen Apotekaren nr 6. Avsikten med detaljplaneringen är att möjliggöra för att avstyckning av fastigheten i enlighet med planbesked ”Ändring av detaljplan för Marstrand 33:6” beslutat 2023-12-13 § 416.

Ett förslag till plankostnadsavtal mellan kommunen och exploatören har tagits fram vars syfte är att ange förutsättningarna för villkor och kostnader vid upprättandet av detaljplanen.

Förslag till beslut är att starta planarbete och att ändring av detaljplan för Marstrand 33:6 i Kungälvs kommun samt att plankostnadsavtalet bör godkännas och att kommunstyrelsens ordförande och kommundirektören får i uppdrag att underteckna plankostnadsavtalet.

Juridisk bedömning

Uppdraget genomförs i enlighet med plan- och bygglagen (PBL) SFS2010:900 ändrad t.o.m. SFS SFS 2025:519.

Förvaltningens bedömning

Planläggningen syftar till att pröva exploatering enligt Kommunstyrelsens beslut om positivt planbesked 2023-12-13 § 416 (dnr 2022/1478) samt beslut om planuppdrag 2023-12-13 § 416.

Genomförande av ändring av detaljplan för Marstrand 33:6 innebär att fastigheten kan delas i flera fastigheter vilket bättre överensstämmer med hur fastigheten nyttjas idag.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Planändringen är i enlighet med kommunstyrelsens strategiska mål ”Kortare handläggningstider med bibehållen rättssäkerhet” och ”Planeringsberedskap skall finnas för bostäder, verksamhetsmark och handel”.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Planändringen berör inte Agenda 2030 i och med den ringa påverkan på omgivningen.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Uppdraget genomförs i enlighet med gällande styrdokument och interna riktlinjer för Kungälvs kommun.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Planändringen har en mycket ringa påverkan på omgivningen då ändringen endast innebära att en fastighet kan delas i flera i enlighet med hur fastigheten är bebyggd idag. För sökande av planbeskedet ger ändringen stor nytta utifrån att fastigheten kan nyttjas på ett bättre och mer långsiktigt hållbart sätt.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Planändringen påverkar inte arbetsbelastningen då ändringen inte innebär några stora personalresurser och inte har en sådan prioritering att arbetsbelastningen ökar på enskild personal.

Ekonomisk bedömning

Detaljplan

Detaljplanen bekostas av exploatören enligt föreslaget plankostnadsavtal. Ersättning för detaljplanearbetet kommer att tas ut i enlighet med gällande timprisersättning beslutad av kommunfullmäktige vid avtalets ingång. Exploatören ålägger sig att betala för all nedlagd tid som kommunens tjänstepersoner och konsulter lägger på detaljplanearbetet. Detta inkluderar framtagande av grundkarta och fastighetsförteckning. Exploatören ålägger sig även att betala för erforderliga utredningar och underlag.

Genom att plankostnadsavtal har upprättats erläggs ingen planavgift i samband med bygglov för de fastigheter som berörs av plankostnadsavtalet.

Genomförande

Genomförande av detaljplanen belastar inte kommunen. Exploatören har eget ansvar att initiera och bekosta de lantmäteriåtgärder som efter att detaljplanen ändrats är möjliga.

Förslag till beslut

1. Förvaltningen får i uppdrag att upprätta detaljplan för Marstrand 33:6
2. Upprättat plankostnadsavtal mellan Kungälvs kommun och BRF Apotekaren 6 godkänns.
3. Kommunstyrelsens ordförande och kommundirektör får i uppdrag att underteckna Plankostnadsavtalet

Thomas Turnéus Verksamhetschef Planering & projekt Samhälle och utveckling	Mirsad Radoncic TF Sektorchef Samhälle och utveckling

Expedieras till: Exploatören Clas Nyberg, nyberg.clas@gmail.com

För kännedom till:
Pernilla Attnäs Björk
Enhetschef plan och MEX
Mirsad Radoncic, TF Sektorchef samhällsbyggnad

§ 416/2023

Planbeskedsrapport – Planbesked för Marstrand 33:6 (Dnr KS2022/1478)

Sammanfattning

På aktuell fastighet, Marstrand 33:6 finns idag tre bostadshus, två sammanbyggda längs Rådhusgatan och en i ett friliggande hus inne på gården. Byggrätten för gårdshuset är i gällande detaljplan reglerat som yta för uthus och dylikt. För fastigheten finns även en tomtindelningsbestämmelse som förhindrar att fastigheten styckas av, om inte denna upphävs i samband med ny detaljplan.

Ägare för fastigheten har ansökt om planbesked för att kunna stycka av fastigheten i tre nya fastigheter, med ett bostadshus på vardera del.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Planbeskedsrapport – Planbesked för Marstrand 33:6
Bilaga Planbeskedsrapport - Planbesked för Marstrand 33-6
Bilaga Protokollsutdrag - Planbeskedsrapport – Planbesked för Marstrand 33:6 - Utskottet för Samhälle och utveckling

Beslut

1. Ett positivt planbesked ges, enligt 5 kap. 2 § Plan- och bygglagen (PBL) Planbeskedet innefattar dock inte möjligheten att ändra byggrätten för komplementbyggnad.
2. Planläggning bedöms preliminärt, under nu kända förutsättningar, kunna påbörjas 2026 och detaljplan antas 2028. Denna uppskattning kan ändras.

Avgift:

10 500 kr
Avgift enligt taxa fastställd av kommunfullmäktige. Faktura skickas separat.

Expedieras till: Clas Nyberg, nyberg.clas@gmail.com
Gunilla Carlsson Gremner, Plan/Samhälle och Utveckling

För kännedom till: Anders Holm, Samhälle och utveckling
Anna Hedlin, Plan/Samhälle och Utveckling
Ida Bjärmark, Plan/Samhälle och utveckling

KUNGÄLVS KOMMUN

Planbeskedsrapport
Ärende: KS2022/1478
2023-10-27

Planbeskedsrapport

Ansökan om planbesked för

MARSTRAND 33:6

I Marstrand, Kungälvs kommun

Innehållsförteckning

INLEDNING 3
Ansökan 3
Aktuellt område 3
FÖRSLAG ENLIGT ANSÖKAN 4
PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR 5
Översiktsplan 5
Gällande Detaljplaner 5
Övriga planer och beslut 5
Befintlig bebyggelse 5
Kulturmiljö 6
Trafik 6
Tekniska förutsättningar 6
Geotekniska förhållanden 6
Riksintressen 6
Miljö, hälsa och säkerhet 7
Hushållningsbestämmelser enligt kap. 3 Miljöbalken 7
SAMMANFATTNING OCH BEDÖMNING 8
Upplysningar 8

Inledning

ANSÖKAN

Ansökan inkom 2022-07-08 och lämnades av Clas Nyberg.

AKTUELLT OMRÅDE

LOKALISERING, AREAL OCH MARKÄGOFÖRHÅLLANDEN

Planansökan avser fastigheten Marstrand 33:6 i centrala Marstrand, på Marstrandsön. Fastigheten är ca 560 m^2 och ägs idag av bostadsrättsföreningen Apotekaren nr 6.

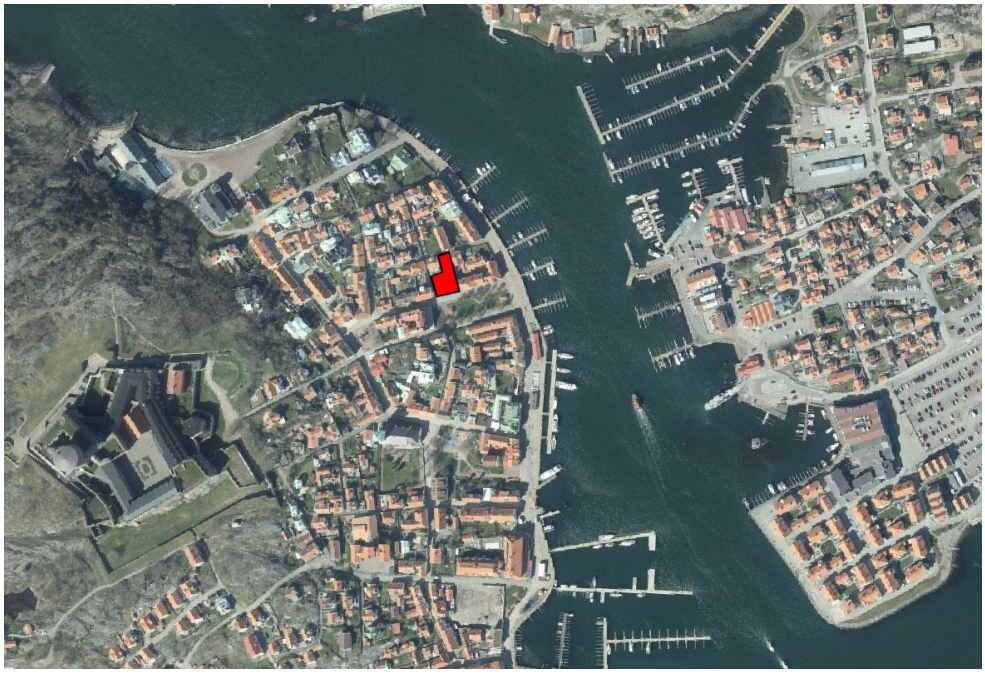

Bild 1. *Röd markering visar berörd fastighet, som ligger centralt i den gamla stadskärnan på Marstrandsön*

OMRÅDET OCH OMGIVNINGARNA

Fastigheten ligger i Marstrands historiska stadskärna omgiven av träbyggnader och direkt söder om fastigheten ligger Paradisparken. På fastigheten finns idag tre byggnader, som är inrättade för bostadsändamål. I byggnaderna finns idag totalt fyra bostäder och en lokal och mellan dem finns en gemensam gård med ett uthus.

Förslag enligt ansökan

De sökande önskar göra en ny detaljplan som möjliggör att fastigheten styckas av i tre fastigheter. Detta skulle möjliggöra ett direkt ägande istället för att fastigheten som idag ägs av bostadsrättsföreningen.

En av de tre bostadsbyggnaderna på fastigheten, Kyrkogatan 10C, är i befintlig detaljplan utpekad som uthus. Enligt de sökande har detta hus så långt tillbaka de känner till används som bostad och inte komplementbyggnad. De sökande önskar att denna byggrätt ska göras om till B och tillåta huvudbyggnad, för att denna bostad ska kunna styckas av till en av de tre önskade fastigheterna.

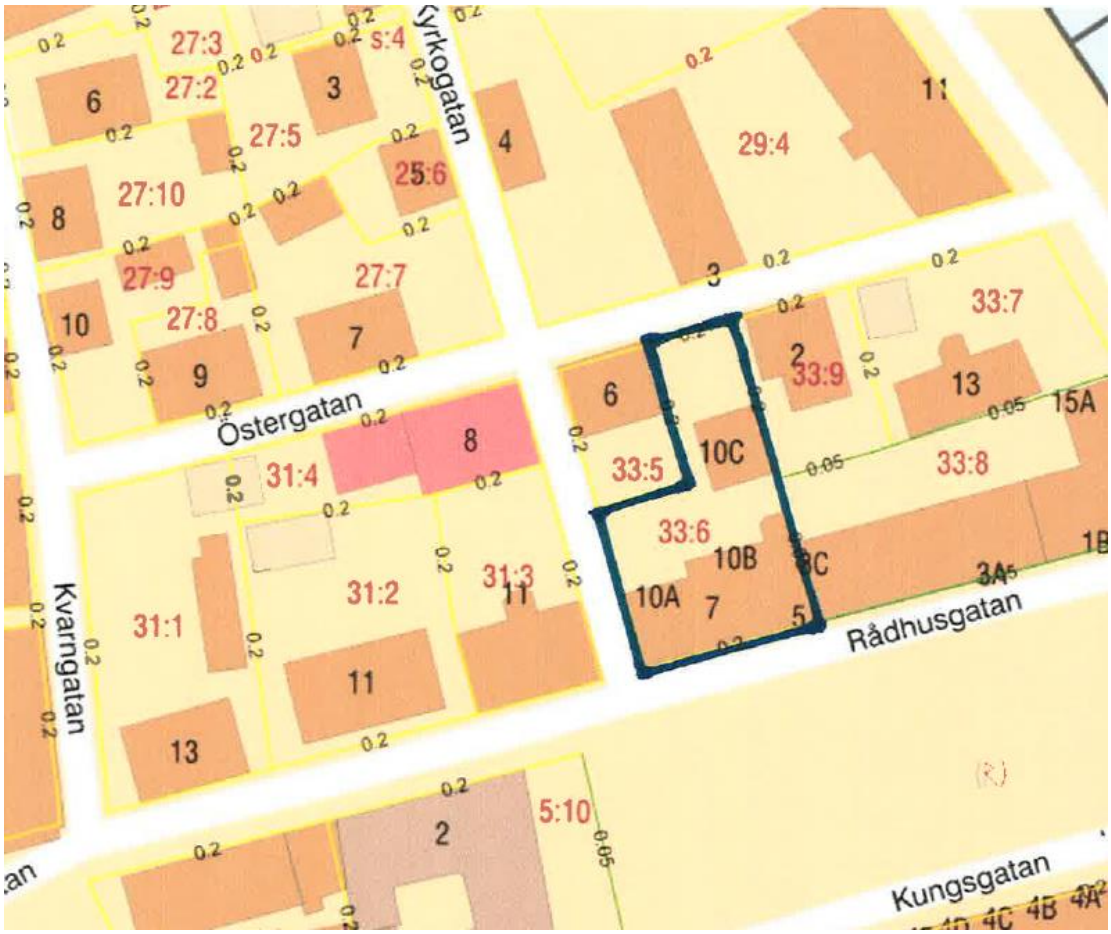

Bild 2. *Situationsplan från planansökan som visar den aktuella fastigheten och närmast omgivande bebyggelse.*

Planeringsförutsättningar

ÖVERSIKTSPLAN

I ÖP 2010 ligger fastigheten inom tätortsområdet för Marstrand. Det anges att utveckling på Marstrandsön måste ske varsamt genom att utnyttja de boendemöjligheter som finns och uppmuntra åretruntboende.

GÄLLANDE DETALJPLANER

För fastigheten gäller stadsplan för Marstrand, med ändringar från april 1980.

I gällande plankarta är fastigheten planlagd som bostadsändamål med byggrätt för bostäder längs Rådhusgatan och uthus inne på gården.

En av de tre bostäderna som de sökande önskar stycka av till en egen fastighet ligger idag på korsmark, som innebär ”mark för uthus o. dyl.”

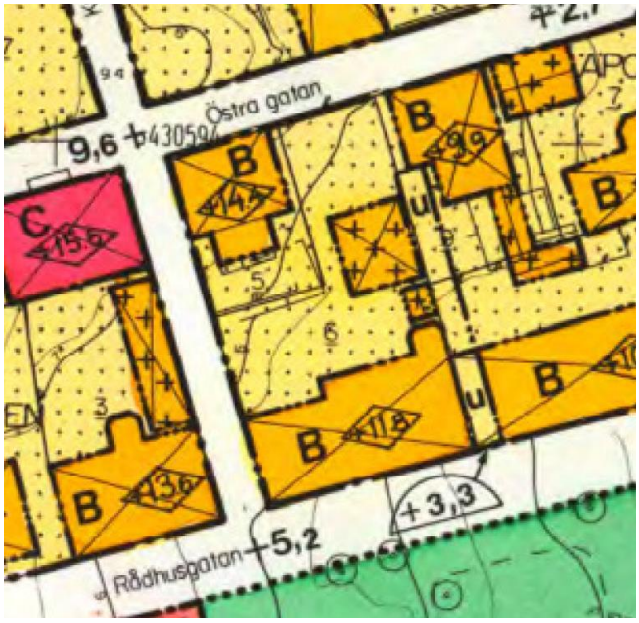

***Bild 3**. Utdrag ur gällande plankarta för fastigheten.*

ÖVRIGA PLANER OCH BESLUT

TOMTINDELNINGSPLAN

För fastigheten finns en tomtindelningsbestämmelse från 1941. Sedan plan- och bygglagen 2010:900 räknas denna bestämmelse som planbestämmelse, och en ändring av detaljplan krävs för att kunna upphäva den. Fastigheten kan därmed inte styckas av för än tomtindelningsregleringen har upphävts i samband med ny eller ändrad detaljplan för fastigheten.

BEFINTLIG BEBYGGELSE

Nuvarande Marstrand 33:6 längs Rådhusgatan är en sammanslagning av tidigare Marstrand 33:1 & 33:2 och innefattar två sammanbyggda huvudbyggnader. Kyrkogatan 10A innehåller en bostad, och Kyrkogatan 10B innehåller två bostäder och en lokal. Inne på gården står ett

gårdshus, Kyrkogatan 10C, som i befintlig plankarta anges som uthus. Även detta nyttjas som bostad.

Kommunens bygglovenhet har gått igenom de bygglov som finns registrerade på fastigheten. Där framgår att ett av husen brann ner 1972 och återuppbyggdes därefter. Det finns även flera beviljade lov för mindre åtgärder på fastigheten, men ingenting om inredande av ytterligare bostad i gårdshuset. Det kan dock bero på brister i de äldre arkiven.

Marstrands höga kulturvärden och karaktäristiska stadskärna innebär att det finns höga krav på bevarande av bebyggelsen inom området. Skydd mot förvanskning av både stadsbilden, bebyggelsestrukturen och byggnadernas karaktärsdrag blir av stor vikt vid en eventuell detaljplan.

STRANDSKYDD

Fastigheten ligger ca 50 meter från strandkanten, men området som innefattar Marstrands tätort är idag undantagen strandskyddet.

KULTURMILJÖ

Kulturmiljön i Marstrand är av riksintresse och inkluderas i kommunens kulturminnesvårdsprogram från 1990. Stadskärnan betraktas även som en fornlämning i form av bebyggt stadslager med benämningen L1968:1155.

Den aktuella fastigheten ligger centralt i den välbevarade stadskärnan med sina traditionella trähus. I en eventuell ny detaljplan bör det säkerställas att de starka kulturhistoriska värdena bevaras.

TRAFIK

Fordonstrafik är begränsad på Marstrandsön och endast vissa fordon tillåts på ön.

TEKNISKA FÖRUTSÄTTNINGAR

VATTEN OCH AVLOPP

Fastigheten ligger inom kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp.

Idag finns en vattenservis in till fastigheten. Vid en framtida avstyckning behöver varje fastighet få en egen vattenservis, och det ska vara möjligt att stänga av vattnet till en enskild fastighet vid behov.

DAGVATTEN OCH SKYFALL

Enligt den skyfallskartering som utförts för området visas att vattennivåer på 0,1-0,3 m skulle kunna uppstå på fastigheten vid ett 100-årsregn med 30 min varaktighet inklusive en klimatfaktor på 1,25.

GEOTEKNISKA FÖRHÅLLANDEN

Enligt SGU;s jordartkarta består marken under fastigheten av urberg. Inga förändringar av föreslås inom området som påverkas av de geotekniska förutsättningarna.

RIKSINTRESSEN

Fastigheten berörs av riksintresse för högexploaterad kust enligt MB 4 kap samt riksintresse för friluftsliv och riksintresse för kulturmiljövård enligt MB 3 kap.

MILJÖ, HÄLSA OCH SÄKERHET

BRAND

Befintliga byggnader ligger nära varandra och en avstyckning skulle troligen medföra att hårdare brandskyddskrav för byggnaderna skulle träda i kraft. Åtgärder för ökat brandskydd kan komma att krävas vid avstyckning.

LUFTKVALITET

Föreslagen åtgärd skulle inte medföra några förändringar.

MILJÖKVALITETSNORMER

Då inga förändringar av markanvändningar föreslås är det troligt att miljökvalitetsnormerna inte skulle påverkas av föreslagen detaljplan.

ÖVERSVÄMNINGSRISK

Fastigheten ligger nära strandkanten. I kommunens kartering ligger den strax utanför den yta som skulle ligga under vatten vid en havsnivå som ligger 3,4 m högre än nuläget. Med tanke på närheten till vattnet skulle översvämningsrisken behöva studeras vidare i en eventuell detaljplan.

***Bild 4**. Utdrag ur översvämningskartering. Röd markering visar ett vattenstånd 3,4 m högre än nuläget.*

HUSHÅLLNINGSBESTÄMMELSER ENLIGT KAP. 3 MILJÖBALKEN

Marstrandsön innefattas av riksintresse för friluftsliv samt riksintresse för naturvård enligt miljöbalken, 3 kap. Bestämmelserna utgör inte hinder för utvecklingen av befintliga tätorter och kommer därmed inte påverkas av en eventuell ny detaljplan för fastigheten.

Sammanfattning och bedömning

På aktuell fastighet, Marstrand 33:6 finns idag tre bostadshus, två sammanbyggda längs Rådhusgatan och en i ett friliggande hus inne på gården. Byggrätten för gårdshuset är i gällande detaljplan reglerat som yta för uthus och dylikt. För fastigheten finns även en tomtindelningsbestämmelse som förhindrar att fastigheten styckas av, om inte denna upphävs i samband med ny detaljplan.

Ägare för fastigheten har ansökt om planbesked för att kunna stycka av fastigheten i tre nya fastigheter, med ett bostadshus på vardera del. Inga andra ändringar önskas Detta förutsätter att en ny detaljplan dels skulle upphäva tomtindelningsplanen, och dels ändra planbestämmelsen för huset på gården så att den medger huvudbyggnad.

BEDÖMNING

Att upphäva tomtindelningsplanen för fastigheten skulle få begränsade konsekvenser, och bedöms vara en rimlig åtgärd.

Att ändra gällande plankarta så att korsmarken tas bort från gårdshuset och att detta tillåts bli en egen huvudbyggnad däremot bedöms inte lämpligt. På Marstrand finns idag flera komplementbyggnader som i plankartan är belagda med korsmark. Om positivt planbesked medges skulle detta enligt likabehandlingsprincipen innebära att kommunen behöver medge att korsmarken ska tillåtas upphävas även för andra liknande komplementbyggnader. Utan en större inventering av hela den befintliga bebyggelsen i området går det inte att säga vilka konsekvenser detta skulle medföra. Bebyggelsen på Marstrandsön har ett högt tryck på sig att kunna inreda, stycka av och sälja ytterligare bostäder där det är möjligt. Ett positivt planbesked till ändring från komplementbyggnad till huvudbyggnad skulle därför kunna få oönskade följdverkningar och innebära konsekvenser på flera ställen i den känsliga bebyggelsemiljön.

Ett positivt planbesked föreslås avseende att upphäva tomtindelningsplanen. Detta bör dock inte innefatta möjligheten att ändra byggrätten för komplementbyggnad.

UPPLYSNINGAR

- Exploatören ska stå för kostnaderna för det framtida planarbetet. Inför start av ett planarbete ska ett plankostnadsavtal tecknas.
- Medfinansiering av infrastruktur inom och utanför planen kan bli aktuellt för exploatören. Detta kommer att regleras i plankostnadsavtal och exploateringsavtal.
- Ett positivt planbesked innebär inte en garanti att planarbete påbörjas. För att ett planarbete ska påbörjas krävs ett politiskt beslut om planuppdrag där förvaltningen får i uppdrag att påbörja planläggning.
- Nu rådande förutsättningar kan komma att förändras innan planarbete påbörjas och omfattningen av planområdet och exploateringen kan komma att förändras.
- Planarbetet bedöms kunna påbörjas tidigast 2026.

Ida Bjärmark
Planhandläggare

Anna Hedlin
Tf. Planchef

KUNGÄLVS KOMMUN
KOMMUNSTYRELSEN
Ank. 2022 -07- 0 8
Dnr KS2022/1478

-1

Kungälvs kommun/Plan
Stadshuset
442 81 KUNGÄLV

Marstrand den 16 juni 2022

Planbesked Kungälv Marstrand 33:6

Bifogat översändes begäran om planbesked avseende rubricerad fastighet. Vi skulle sätta stort värde på att få beskriva våra planer närmare vid ett personligt besök och emotser tacksamt förslag på tider för ett sådant möte.

Med vänlig hälsning

Clas Nyberg
Nyberg.clas@gmail.com
0702-338601

KUNGÄLVS KOMMUN

BEGÄRAN OM PLANBESKED

Skicka blanketten till: kommun@kungalv.se

eller: Kungälvs kommun/Plan
Stadshuset
442 81 Kungälv

Fastighet och fastighetsägare

Fastighetsbeteckning	Fastighetens adress	
Kungälv Marstrand 33:6	Kyrkogatan 10 A-C, 442 67 Marstrand	
Namn (företag eller privatperson) Brf Apotekaren nr 6		Organisationsnummer/personnummer 769602-0580
Utdelningsadress (gata, box) c/o Nilsson, Kyrkogatan 10 A		Telefon dagtid (även riktnummer) 0707-338601
Postnummer 442 67	Ort Marstrand	E-postadress nyberg.clas@gmail.com
Eventuell kontaktperson Clas Nyberg, Ängholmsgatan 9, 426 76 Västra Frölunda		

Sökande (om annan än fastighetsägare)

Namn (företag eller privatperson)		Organisationsnummer/personnummer
Utdelningsadress (gata, box)		Telefon dagtid (även riktnummer)
Postnummer	Ort	E-postadress
Eventuell kontaktperson		

Ärendet gäller planläggning av område

■ Enbostadshus	☐ Enbostadshus i grupp	☐ Radhus, parhus, kedjehus	■ Tvåbostadshus
☐ Fritidshus	☐ Flerbostadshus	☐ Studentbostadshus	☐ Hus för äldre eller funktionshindrade
☐ Annat specialbostadshus	☐ Handel	☐ Kontor	☐ Lager, industri, hantverk

☐ Annan byggnad eller anläggning. Ange vilken: _____

Planerad upplåtelseform för eventuella bostadslägenheter

☐ Hyresrätt	☐ Bostadsrätt	■ Äganderätt

Produktion

Antal månader	Sammanlagd byggnadsarea	Därav bruttoarea bostäder
Uppskattad sammanlagd produktionskostnad, inklusive moms tusentalkronor		Byggnadsarbetena avses att påbörjas, datum

ADRESS Stadshuset · 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00
FAX 0303-190 35
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

Beskrivning och motivering av projektet

Se bilaga

Bilagor

■ Situationsplan eller karta över området (obligatorisk)	☐ Geoteknisk undersökning (översiktlig)	☐ VA-lösning	☐ Trafiklösning
☐ Översiktlig miljöbedömning	☐ Energi- och hushållning	☐ Tillgänglighet	☐ Hälsa och säkerhet
☐ Avfall	☐ Exploateringsgrad/BTA	☐ Modell, fotomontage eller liknande	
☐ Riskanalys	☐ Upphävande av strandskydd	☐ Hustyper	

Avgift

Avgift betalas enligt av kommunen fastställd taxa

Underskrift

Fastighetsägarens underskrift	Namnförtydligande Linda Nyberg, styrelseordförande
Fastighetsägarens underskrift	Namnförtydligande Lena Nilsson, styrelseledamot och kassör
Sökandens underskrift (om annan än fastighetsägaren)	Namnförtydligande

Information

PBL 5 kap. Att ta fram detaljplaner och områdesbestämmelser

1 § Detta kapitel innehåller bestämmelser om hur en detaljplan och områdesbestämmelser upprättas, antas, ändras och upphävs samt om besked från kommunen om att inleda en sådan planläggning.

Planbesked

2 § På begäran av någon som avser att vidta en åtgärd som kan förutsätta att en detaljplan antas, ändras eller upphävs eller att områdesbestämmelser ändras eller upphävs, ska kommunen i ett planbesked redovisa sin avsikt i frågan om att inleda en sådan planläggning.

3 § En begäran om planbesked ska vara skriftlig och innehålla en beskrivning av det huvudsakliga ändamålet med den avsedda åtgärden och en karta som visar det område som berörs.

Om åtgärden avser ett byggnadsverk, ska begäran också innehålla en beskrivning av byggnadsverkets karaktär och ungefärliga omfattning.

4 § När kommunen har fått en begäran om planbesked som uppfyller kraven i 3 § ska kommunen ge sitt planbesked inom fyra månader, om kommunen och den som har gjort begäran inte kommer överens om något annat.

5 § Av planbeskedet ska det framgå om kommunen avser att inleda en planläggning. Om kommunen avser att inleda en planläggning, ska kommunen i planbeskedet ange den tidpunkt då planläggningen enligt kommunens bedömning kommer att ha lett fram till ett slutligt beslut om att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller ändra eller upphäva områdesbestämmelser.
Om kommunen inte avser att inleda en planläggning, ska kommunen i planbeskedet ange skälen för det.

ADRESS Stadshuset · 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00
FAX 0303-190 35
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

Information till den registrerade enligt GDPR
Alla uppgifter du lämnar till oss omfattas av Tryckfrihetsförordningens (1949:105) regler om allmänna handlingar och kan komma att lämnas ut till andra i enlighet med offentlighetsprincipen (var och ens rätt till insyn och kontroll av myndigheter, bland annat rätten att ta del av allmänna handlingar), med undantag för de inskränkningar i offentligheten som gäller för uppgifter som omfattas av sekretess enligt Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

De uppgifter du lämnar till oss kommer att behandlas i enlighet med dataskyddsförordningen (GDPR). Vi behöver spara och behandla dessa uppgifter för att handlägga ärendet i enlighet med Plan- och bygglag (2010:900). Dina uppgifter kommer att delas inom kommunen med den personal som behöver uppgifterna för att utföra sitt arbete samt med de personuppgiftsbiträden som hanterar uppgifter för kommunens räkning. Uppgifterna kan också komma att delas med tredje part, men endast om så krävs enligt lag. Den rättsliga grunden för behandlingen är Plan- och bygglag (2010:900).

Dina uppgifter kommer att sparas så länge det är nödvändigt för ändamålet. Uppgifterna raderas sedan i enlighet med kommunens gallringsföreskrifter men kan komma att bevaras för arkivändamål. Dina uppgifter kan komma att överföras till tredje land, dock endast som ett led i teknisk support och enbart till parter som är bundna av dataskyddsförordningen genom avtal.

Kategorier av personuppgifter som berörs: Namn, adress, personnummer, fastighetsbeteckning, telefonnummer, mailadress.

Personuppgiftsansvarig är Kommunstyrelsen. Du har rätt till information och ett registerutdrag med information om vilka uppgifter vi har om dig. Du kan även begära rättelse, begränsning och radering av dina uppgifter samt göra invändningar och i vissa fall begära överflyttning av dina uppgifter (dataportabilitet). Du når våra dataskyddsombud på dataskyddsombud@kungalv.se. Om du har klagomål på vår behandling av dina personuppgifter har du rätt att inge klagomål till tillsynsmyndigheten som är Datainspektionen. datainspektionen@datainspektionen.se.

ADRESS Stadshuset · 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00
FAX 0303-190 35
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

Bilaga till

begäran om planbesked avseende Kungälv Marstrand 33:6

På fastigheten Kungälv Marstrand 33:6 finns tre byggnader, som är inrättade för bostadsändamål. Byggnaden med adress Kyrkogatan 10 A är belägen med fasaden mot Rådhusgatan och utgör en permanentbostad. Den intilliggande byggnaden med adress Kyrkogatan 10 B innehåller två bostäder och en lokal. På gården finns en tredje byggnad med adress Kyrkogatan 10 C, som är inrättad som bostadsfastighet. Mellan byggnaderna finns också en gemensam gård och ett gemensamt uthus för förvaring av trädgårdsredskap och liknande.

Fastigheten ägs idag av bostadsrättsföreningen Apotekaren nr 6. Föreningens medlemmar är eniga om att byggnaderna istället bör ägas direkt av föreningens medlemmar. Den främsta anledningen till detta är att ett ägande genom en bostadsrättsförening kommer att bli komplicerat och svårhanterligt när nästa generation tar över ägandet. Nuvarande medlemmar önskar därför att underlätta förvaltningen genom att åstadkomma ett direkt ägande, med en gemensamhetsanläggning för gården och uthuset. Den nuvarande ägarformen kräver också mycket och betungande administration av bostadsrättsföreningens angelägenheter.

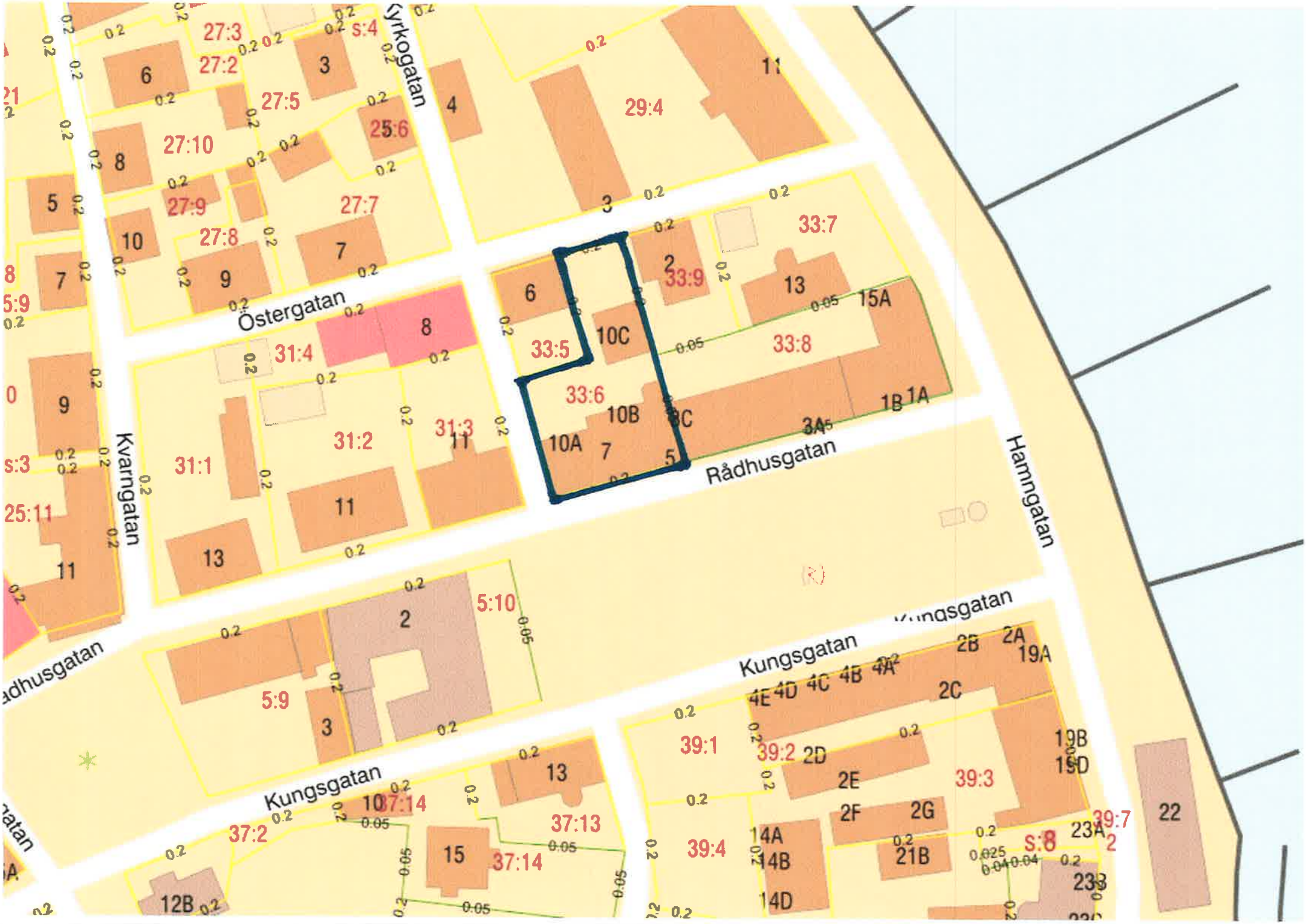
För fastigheten gäller en tomtindelningsplan, som medför att den inte kan delas upp i tre fastigheter. Vidare har i nuvarande plan byggnaden med adress Kyrkogatan 10 C felaktigt angivits som ett uthus, vilket också omöjliggör en uppdelning där byggnaden står på egen fastighet. Byggnaden har i själva verket dock, såvitt kunnat utrönas, uppförts som, och har alltid varit, en bostad. Under alla omständigheter förhöll det sig så när planen antogs, så det var fel att i planen beteckna byggnaden som ett uthus.

För att möjliggöra den planerade uppdelningen av fastigheten hemställer brf Apotekaren nr 6 att planbesked meddelas, innebärande att den för fastigheten gällande tomtindelningsplanen upphävs, samt att byggnaden med adress Kyrkogatan 10 C betecknas som bostadshus i planen. Föreningen är villig att bekosta de utredningar och liknande som kan erfordras i ärendet. Föreningen har i sammanhanget noterat att kommunen häromåret genomförde en liknande ändring i närheten av fastigheten (dnr KS2018/0347 rörande Kungälv Marstrand 37:13 m fl, och hoppas att också denna ansökan kan vinna bifall.

BRF APOTEKAREN NR 6

Linda Nyberg, ordförande

Lena Nilsson, styrelseledamot och kassör

Kyrkogatan
Östergatan
Kvarngatan
Rådhusgatan
Hamngatan
Kungsgatan
27:3
27:2
27:5
27:10
27:9
27:8
27:7
25:6
29:4
33:7
33:9
33:5
33:6
33:8
31:4
31:2
31:3
31:1
10C
10B
10A
5:10
5:9
37:14
37:13
37:2
39:1
39:2
39:3
39:4
39:7
s:4
s:3
s:8
25:11

KUNGÄLVS KOMMUN

Plankostnadsavtal
Ärende: KS2025/1435
2025-06-26

Plankostnadsavtal

Ändring av detaljplan för Marstrand 33:6

Marstrand, Kungälvs kommun

Innehållsförteckning

AVTALET 3
Parter 3
Syftet med plankostnadsavtalet 3
Giltighet 3
Tidigare överenskommelser, ändringar och tillägg 3
Överlåtelse av avtal 4
Ändrade förutsättningar 4
Uppsägning av avtalet 4
Hävning av avtalet 4
Tvist 4
PLANARBETET 5
Bakgrund 5
Områdesavgränsning 5
Planprocessen 5
Äganderätt och nyttjanderätt 6
Preliminär tidplan 6
Parternas åtagande 7
Utredningsbehov 7
PLANKOSTNAD 8
Planavgift 8
Preliminär kostnadsbedömning 8
Debitering 8
Betalning 8
GENOMFÖRANDE 10
Lantmäteriförrättningar, servitut och andra rättigheter 10

AVTALET

PARTER

Med anledning av byggherrens förfrågan om upprättande av ändring av detaljplan Marstrand 33:6 har detta plankostnadsavtal tecknats mellan följande parter:

Kungälvs kommun, organisationsnummer 212000–1371,
nedan kallad *kommunen,* och

BRF Apotekaren 6, organisationsnummer _____
nedan kallad *exploatören*.

Kommunen och exploatören är nedan gemensamt benämnda *parterna*.

SYFTET MED PLANKOSTNADSAVTALET

Kommunfullmäktige har antagit en taxa för nämndens verksamhetsområde. Av taxan framgår att planavgift ska tas ut för kostnader för att upprätta eller ändra detaljplaner.

Det här avtalet tecknas mellan parterna i syfte att fastställa kostnader, kostnadsfördelning och parternas olika åtaganden i samband med upprättande av ändring av detaljplan för Marstrand 33:6.

Planläggningen syftar till att pröva exploatering enligt Kommunstyrelsens beslut om positivt planbesked 2023-12-13 §416/2023 samt beslut om planuppdrag 2023-12-13 § 416/2023.

Avtalet syftar även till att informera om förutsättningar som kommun och exploatör ska förhålla sig till i samband med genomförandet av planerad exploatering, dvs. efter att detaljplanearbete formellt har avlutats. Faktiska kostnader för nedlagt arbete under detaljplanens genomförandeskede samt övriga kostnader kopplade till detta skede regleras inte i detta avtal.

GILTIGHET

Detta plankostnadsavtal ska godkännas senast 2025-09-17 av Kommunstyrelsen genom beslut som vinner laga kraft, annars faller avtalet. Innan plankostnadsavtalet tas upp för godkännande ska det vara undertecknat och godkänt av exploatören.

Kommunen undertecknar plankostnadsavtalet efter att kommunstyrelsens beslut angående detta avtal har vunnit laga kraft.

Avtalet är giltigt endast om det undertecknats av båda parter.

Plankostnadsavtalet ska vara undertecknat av båda parter innan planarbete påbörjas.

TIDIGARE ÖVERENSKOMMELSER, ÄNDRINGAR OCH TILLÄGG

Alla tidigare avtal, skriftliga eller muntliga åtaganden och utfästelser som föregått avtalet ersätts av innehållet i detta avtal med eventuella bilagor.

Ändringar och/eller tillägg till detta avtal ska, för att äga giltighet mellan parterna, upprättas skriftligen och vara behörigt undertecknade.

ÖVERLÅTELSE AV AVTAL

Exploatören får inte överlåta det här avtalet till någon annan fysisk eller juridisk person, utan kommunens skriftliga medgivande.

ÄNDRADE FÖRUTSÄTTNINGAR

Parterna ska underhand och utan dröjsmål kommunicera och informera motparten i frågor som är av betydelse för planarbetet och dess framtagande.

Exploatören är medveten om att vissa önskemål inte alltid kan tillgodoses, även om förutsättningarna från början bedömdes positiva för en planläggning.

Eftersom det under planarbetet kan komma fram information som gör att den planläggning som det här avtalet syftar till inte längre är lämplig, kan kommunen inte garantera att planarbetet leder fram till en antagen detaljplan.

Om omfattning och innehåll ändras väsentligt ska den ändrade inriktningen förankras politiskt hos kommunen.

UPPSÄGNING AV AVTALET

Parterna har rätt att säga upp avtalet. I så fall upphör samarbetet omedelbart och planarbetet avbryts. Uppsägningen från exploatören ska vara skriftlig. Ett beslut från kommunen att avbryta planarbetet medför att avtalet upphör att gälla. Skulle planarbetet avbrytas ska exploatören betala upparbetade plankostnader till och med avbrottet. I det fall kommunen har beställt arbeten, som ej går att återkalla, innan samarbetet avbröts ska exploatören stå för sin andel av dessa kostnader. Kommunen ska i den mån det är möjligt försöka begränsa sådana kostnader för exploatören.

Kommunen kan inte garantera antagande av detaljplan utan reserverar sig för den prövning av detaljplanen som kommunen och beslutande myndigheter utför.

Exploatörerna äger ej rätt till ersättning/skadestånd från kommunen om planarbetet avbryts, detaljplanen inte antas eller får laga kraft, om detaljplan upphävs eller om exploateringen, oavsett skäl, inte kan genomföras.

HÄVNING AV AVTALET

Om exploatören inte uppfyller sina skyldigheter enligt detta avtal så har kommunen rätt att häva avtalet. Likaså om exploatören inte kommer in med det underlag som krävs eller betalar fakturor inom överenskommen tid. Hävningen ska föregås av en skriftlig uppmaning om vad som ska åtgärdas inom en viss tid och att utebliven åtgärd leder till hävning. Meddelandet ska vara skriftligt.

Vid hävning av avtalet ska exploatören betala upparbetade plankostnader till dess att avtalet hävs. I det fall kommunen, innan hävning, har beställt arbeten som ej går att återkalla ska exploatören stå för sin andel av dessa kostnader. Kommunen ska i den mån det är möjligt försöka begränsa sådana kostnader för exploatören. Exploatören äger ej rätt till ersättning/skadestånd från kommunen om avtalet hävs.

TVIST

Tvist rörande tolkning eller tillämpning av detta avtal och ur avtalet uppkomna rättsförhållanden ska, om parterna inte enas om annat, hänskjutas till svensk allmän domstol.

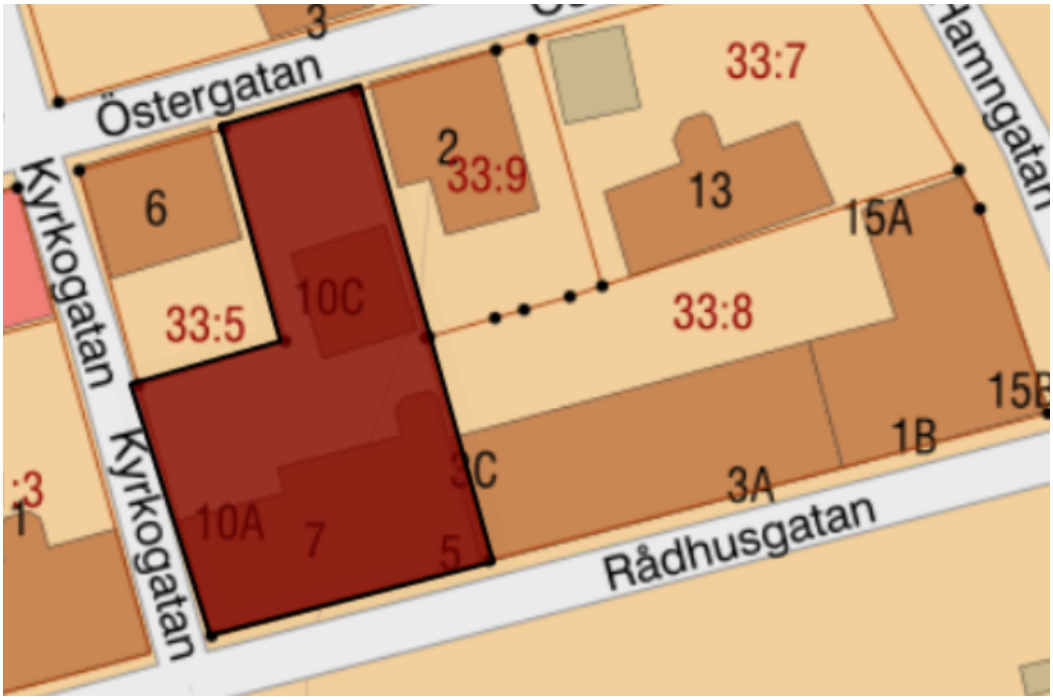
PLANARBETET

BAKGRUND

Planarbete startar i enlighet med planbesked KS2022/1478 beslutat 2023-12-13 § 416/2023. Avsikten med detaljplaneringen är att möjliggöra för att fastigheten styckas av i tre fastigheter.

OMRÅDESAVGRÄNSNING

Planansökan avser fastigheten Marstrand 33:6 i centrala Marstrand, på Marstrandsön. Fastigheten är ca 560 m2 och ägs idag av bostadsrättsföreningen Apotekaren nr 6. Se kartbild nedan. Områdets areal är ca 565 kvadratmeter.

Karta som visar ungefärlig avgränsning av ändring av detaljplan.

PLANPROCESSEN

Planläggning av mark styrs i huvudsak av Plan- och bygglagen (PBL). Förutom lagar finns det också föreskrifter, riktlinjer och andra typer av styrande dokument som kommunen behöver förhålla sig till under processens gång.

Enligt PBL 2010:900 ska detaljplaneprocessen följa en viss handläggningsordning där planprocessen kan hanteras antingen med standardförfarande eller utökat förfarande. Standardförfarandet kan tillämpas om förslaget till detaljplan är förenligt med översiktsplanen och länsstyrelsens granskningsyttrande, inte är av betydande intresse för allmänheten eller i övrigt av stor betydelse. Detaljplanen får inte heller antas medföra en betydande miljöpåverkan. När något av dessa kriterier inte uppfylls ska ett utökat förfarande tillämpas. Kommunen avser att handlägga förslaget enligt förenklat förande. Val av förfarande kan komma att ändras under planprocessens gång.

Exploatören är medveten om att:

- kommunen är skyldig att beakta såväl exploatörens intressen som allmänna och andra enskilda intressen, när det gäller detaljplanens utformning och innehåll,
- beslut om att anta en detaljplan ska föregås av samråd med de som berörs av detaljplanen, granskning och andra beredningsåtgärder samt att resultatet av samråd/granskning kan innebära att planförslaget ändras eller att arbetet avbryts,
- sakägare, bostadsrättshavare, hyresgäster, boende och hyresgästorganisationer har rätt att anföra besvär mot kommunens beslut att anta en detaljplan,
- beslut att anta en detaljplan kan prövas av Länsstyrelsen, Mark- och miljödomstolen samt Mark- och miljööverdomstolen.

Mot denna bakgrund har kommunen rätt att avbryta detaljplanearbetet eller ge det en annan inriktning än vad exploatören önskar. Kommunen har vidare, mot denna bakgrund, rätt att anta en detaljplan med ett annat innehåll än vad exploatören önskar.

ÄGANDERÄTT OCH NYTTJANDERÄTT

Äganderätten och upphovsrätten till detaljplanen och därtill hörande dokumentation, utredningar och modeller samt digitalt material (nedan gemensamt ”materialet”) tillkommer oinskränkt och exklusivt kommunen. Kommunens ovan angivna rättighet innefattar bland annat att kommunen äger rätt att sprida, publicera, framställa exemplar och göra de ändringar i materialet som kommunen önskar. Kommunen äger även rätt att överlåta sina rättigheter enligt ovan till annan, exempelvis Lantmäteriet.

Kommunen äger rätt att fritt disponera, publicera, kopiera och bearbeta från exploatören inkomna handlingar för utarbetande av detaljplanen. Kommunen får inte överlåta dessa handlingar utan endast tillgodogöra sig handlingarna på sådant sätt som anges.

Därutöver har kommunen rätt att hantera inkomna och upprättade handlingar i enlighet med gällande bestämmelser avseende allmänna handlingars offentlighet och sekretess.

Digitalt kartmaterial och digitala modeller, som tagits fram av kommunen, får exploatören och dennes konsulter endast använda vid framtagande av denna detaljplan. Efter det att detaljplanen fått laga kraft ska nybyggnadskarta utgöra underlag för projektering och bygglov.

PRELIMINÄR TIDPLAN

Samråd	4:e kvartalet 2025
Antagande	1:a kvartalet 2026

Tidplanen är endast en preliminär uppskattning. Tidplanen utgår från att ett förenklat förfarande används.

Parterna är medvetna om att avvikelser från upprättad tidplan kan uppkomma och har vid sådana avvikelser inga ersättningsanspråk på varandra.

PARTERNAS ÅTAGANDE

Parterna är överens om att processen med framtagande av detaljplan sker genom samarbete och efterföljande genomförande av exploateringen ska ske genom samverkan och samarbete. Parterna ska löpande hålla varandra informerade om vad som händer i projektet. Parterna ska i detta arbeta för ett samarbete där en prestigelös dialog kan föras kring olika knäckfrågor och annat som behöver lösas för att driva projektet framåt. Parterna ska ha löpande avstämningar och uppföljningar avseende projektets framfart, ekonomi och budget.

KOMMUNENS ÅTAGANDE

Kommunen ansvarar för att ta fram planhandlingar, grundkarta, fastighetsförteckning och andra erforderliga handlingar för att genomföra planprocessen samt i övrigt svara för detaljplanens formella handläggning. Kommunen tillsätter de resurser och kompetenser som behövs för att driva planarbetet.

Kommunen ansvarar för att beställa erforderliga utredningar. Utredningskostnad ska stämmas av med exploatören innan beställning görs.

EXPLOATÖRENS ÅTAGANDE

Exploatören ska medverka i planarbetet och ska på egen bekostnad tillhandahålla egna resurser och erforderligt underlag till detaljplanen. Underlaget kan exempelvis bestå av projektbeskrivningar, ritningar, illustrationer och analyser.

Det åligger exploatören att i samråd med kommunen tillse att underlaget får den omfattning och kvalitet som behövs.

UTREDNINGSBEHOV

Eventuella utredningar som kan tillkomma under framtagande av detaljplan är en fastighetsbestämning vilket innebär en utredning och beslut om hur gränserna går mellan olika fastigheter. Utredningen ska initieras och hanteras av exploatören.

PLANKOSTNAD

PLANAVGIFT

Enligt plan- och bygglagen 12 kap. 9§ får kommunen ta ut en ersättning för att täcka de kostnader som planarbetet innebär för kommunen. Ersättning för planarbetet kommer att tas ut i enlighet med timtaxa beslutad av kommunfullmäktige.

Exploatören åtar sig att betala för all nedlagd tid som kommunens tjänstepersoner och konsulter lägger på planarbetet. Detta inkluderar framtagande av grundkarta och fastighetsförteckning. Exploatören åtar sig även att betala för erforderliga utredningar och underlag.

Genom att plankostnadsavtal har upprättats erläggs ingen planavgift i samband med bygglov för de fastigheter som berörs av plankostnadsavtalet.

PRELIMINÄR KOSTNADSBEDÖMNING

Kostnadsbedömningen är en uppskattning av den arbetstid som kommunens tjänstepersoner och konsulter kommer att behöva för planarbetet. Uppskattningen är gjord inför starten av planarbetet. Då det kan uppkomma nya frågor som behöver hanteras under planarbetet gång ska uppskattningen ses som en preliminär bedömning. Handläggaren följer löpande upp arbetad tid mot budget och rapporterar avvikelser så tidigt som möjligt. Skulle arbetet kräva mindre arbetstid än beräknat betalar exploatören enbart för den nedlagda tiden.

Den uppskattade kostnaden för kommunens nedlagda tid, i 2025 års timpris, är cirka **83 728 SEK** utifrån en prognos om 64 arbetstimmar. Kostnad för grundkarta och framtagande av fastighetsförteckning är inräknat i kostnaden och uppskattas till ca **10 000 SEK.**

Ingen moms debiteras på de arbeten som ingår i den preliminära kostnadsbedömningen.

Observera att kostnad för eventuell fastighetsbestämning är inte medräknat i kostnadsbedömningen. Vid behov av fastighetsbestämning beställs och bekostas detta av exploatören.

DEBITERING

Timkostnaden för kommunens tjänstepersoner regleras i en taxa som beslutas av kommunfullmäktige. Taxan ändras över tid. Exploatören debiteras för timkostnaden enligt den vid var tid gällande taxan. Kommunen kan komma att anlita konsulter för handläggning av planarbetet utan merkostnad för exploatören.

Var tredje månad faktureras den faktiska kostnaden som under perioden föranletts av arbete med ovanstående detaljplan.

Även kostnader för konsulter och utredningar faktureras var tredje månad.

BETALNING

Betalning sker mot faktura. Av fakturan framgår arten och omfattningen av utfört arbete. Fakturan ska betalas inom 30 dagar från fakturadatum. Är parterna oense om

någon del av fakturan ska ostridigt belopp betalas. Vid försenad betalning utgår dröjsmålsränta enligt räntelagen.

GENOMFÖRANDE

Detta kapitel syftar till att informera om åtgärder, kostnader och avtal kopplade till detaljplanens genomförande, dvs. efter att detaljplanearbetet formellt har avlutats. I kapitlet informeras även om förutsättningar som kommun och exploatör ska förhålla sig till i genomförandeskedet.

LANTMÄTERIFÖRRÄTTNINGAR, SERVITUT OCH ANDRA RÄTTIGHETER

Exploatören ska ansöka om och bekosta fastighetsbildning för sina exploateringsområden (kvartersmark) som krävs för genomförande av detaljplan, inklusive gemensamhetsanläggningar och samfällighetsföreningar. Kommunen ska ansöka om fastighetsbildning för fastighetsreglering av allmän platsmark. Huvudprincipen är att exploatören ska bekosta fastighetsbildningen. Eventuella servitut som behöver säkerställas, på exploatörens mark inom planområdet till förmån för kommunal fastighet, ska som huvudprincip upplåtas utan ersättning.

Belastningar på berörda fastigheter ska utredas under detaljplaneprocessen.

Detta avtal har upprättats i två identiska exemplar varav parterna tagit var sitt.

Kungälv _____ …… ……...
Pernilla Attnäs Björk
För Kungälvs kommun *För ……..*

……
Miguel Odhner
Kommunstyrelsens ordförande

……
Linda Nygren
Kommundirektör

KUNGÄLVS KOMMUN

Beredningsskrivelse

Instans:
Beredningen för samhälle och fritid

Datum:
2025-06-17

Beredningsskrivelse handlingsplan för bostadsförsörjning (Dnr KS2025/1212-1)

Sammanfattning

Beredningen för samhälle och fritid har gemensamt tagit fram ett förslag om en handlingsplan för bostadsförsörjning.

Förslag till Kommunstyrelsen

1. Handlingsplanen för bostadsförsörjning godkänns för samråd.

Beredningen för samhälle och fritid

Expedieras till:	Nämndsekreterare
För kännedom till:	Pernilla Attnäs Björk och Cecilia Eriksson

KUNGÄLVS KOMMUN

Handlingsplan för bostadsförsörjningen Kungälvs kommun 2025–2028

Styrdokument

Diarie-/dokumentnummer:	KS2025/1212
Beslut:	Kommunfullmäktige 202X-XX-XX
Beredande politiskt organ:	Beredningen för Samhälle och Fritid
Ersätter tidigare beslut	KS2019/1645
Giltighetstid:	2028-12-31
Dokumentansvarig:	Mirsad Radoncic – Tillförordnad Sektorchef
Senast uppdaterad av:	Cecilia Eriksson – Planarkitekt – Planering, mark och exploatering.
	Pernilla Attnäs Björk, Enhetschef – Planering, mark och exploatering.

KUNGÄLVS KOMMUN

Innehållsförteckning

Sammanfattning 3
Del 1: Handlingsplan för bostadsförsörjningen 4
1. Inledning 4
Metod 4
Uppföljning 5
2. Relation till andra styrdokument och till kommunfullmäktiges strategiska mål 5
Vision 2040 5
Kommunfullmäktiges strategiska mål 5
Kommunstyrelsens resultatmål 5
Investerings- och driftprogrammet 2024–2027 med utblick 2028-2031 6
Översiktsplan 6
Angränsande kommunala dokument 7
Regionala mål 7
Globala och nationella mål 7
3. Syfte 9
4. Mål och viljeinriktning 9
5. Handlingsplan för bostadsförsörjningen 9
Handlingsplanen 10
Åtgärder 11
Del 2: Underlag och Förutsättningar 16
1. Kommunens verktyg för bostadsförsörjningen 16
Kommunalt planmonopol 16
Samhällsbyggnadsprocessen 16
Strategisk markpolitik 17
Allmännyttiga bostadsföretag 17
1. Nuläge 17
Befolkning 17
Bostadsbestånd 21
2. Bostadsbehov 23
Behovsbaserad bostadsbrist 23
Grupper med lagstöd 25
Grupper utan lagstöd 26
3. Bostadsförsörjning 27
Bostadsutveckling 27
4. Bostadsbyggande 28
Kumulativa effekter 29
Bostadsbyggnadsprognos 29

KUNGÄLVS KOMMUN

5. Utmaningar och konsekvenser 33

Sammanfattning

Kommunen har ansvar för att lämpliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs. I denna handlingsplan redovisas mål och aktiviteter för detta. Syftet är att redogöra för kommunens bostadspolitik samt vilka åtgärder som behövs för att möjliggöra att bostadsförsörjningen i kommunen förbättras i syfte att verka för resultatmålet att kommunens verksamheters kvalité och hushållning ska hävda sig väl i jämförelse med landets bästa kommuner.

Kommunen avser att huvudsakligen växa i serviceorterna där befintlig infrastruktur, kommunikation och service finns. Ett varierat utbud av hustyper och bostäder med olika upplåtelseform bör eftersträvas inom kommunen. Detta för att människor med olika preferenser och ekonomiska möjligheter ska kunna bo i alla kommundelar.

Till följd av hög tillväxttakt och omfattande utbyggnadsplanering behöver kommunen stärka markberedskapen i syfte att säkra genomförbarhet i samklang med kommunens framtida behov. Kommunens markresurs behöver användas effektivt i syfte att möta krav på bland annat kommunal service till följd av förväntad befolkningstillväxt, men även i syfte att tillvarata höga kultur- och naturmiljövärden.

Handlingsplan för bostadsförsörjningen:

1. Befolkningsökningen bör inte överstiga 1,5% över tid. Bostadsbyggnationen under perioden bör främst ske inom kommunens utpekade serviceorter och i centralorten.
2. Ny bebyggelse bör tillkomma i anslutning till befintlig bebyggelse. Denna bör ske med förtätning, fokuserat på attraktivitet i befintliga miljöer med anslutning till befintlig infrastruktur så som hållplats för kollektivtrafik, gång- och cykelstråk, VA, eldistribution etc.
3. Bostadsbebyggelse bör lokaliseras med god tillgänglighet och närhet till service, förskola/skola och rekreationsområden för att främja att rörelse kan ske till fots eller med cykel.
4. Inom serviceorterna eftersträvas blandande upplåtelseformer och varierande hustyper.
5. Boendemiljöer ska vara attraktiva, trygga och främja hälsa och ökad gemenskap samt vara inkluderande.

KUNGÄLVS KOMMUN

Del 1: Handlingsplan för bostadsförsörjningen

1. Inledning

Bostadsförsörjningen är en viktig strategisk fråga för Kungälvs Kommun. Attraktiva bostadsmiljöer är avgörande för kommunens tillväxt. Befolkningen har ökat sedan 1950-talet och kommunen har ambitionen att fortsätta växa. Därför behöver den kommunala planeringen hålla samma takt som bostadsutvecklingen i syfte att tillgodose ett ökande behov av kommunal service samt möta de utmaningar som en växande befolkning medför med ökad belastning på infrastruktur och service, som innefattar allt mellan vatten och avlopp, vägar, transportsystemet, skola och vård. Detta samtidigt som fler arbetstillfällen behöver möjliggöras inom kommunen.

Hållbar samhällsplanering innebär, enligt definitionen miljökvalitetsmålet *God bebyggd miljö* (Sveriges miljömål, Regeringen), att tätorter och landsbygd är planerade utifrån ett sammanhållet och hållbart perspektiv på sociala, ekonomiska samt miljö- och hälsorelaterade frågor. Utifrån kommunfullmäktiges Vision 2040 ska alla medborgare kunna ha ett bra boende. Kungälv präglas av den lilla stadens miljö, den stora stadens möjligheter och av kraften i att ingå i en tillväxtregion med en levande skärgård och landsbygd. Att bygga attraktiva, tillgängliga och kreativa miljöer för boende och besökare lockar människor till kommunen. Effektiva kommunikationer gör det enkelt att arbeta, leva och besöka Kungälv. Nulägets förutsättningar redovisas vidare under kap 7.

Kommunens arbete med bostäder ska också eftersträva målen i Agenda 2030, detta innebär att hållbart planera byggande, bostäder. infrastruktur, offentliga platser, transporter med mera som kräver ny teknik och samarbete mellan flera sektorer och aktörer samt civilsamhället. Inkluderande och innovativ stadsplanering behövs för att göra staden säker och hållbar.

För att möjliggöra en hållbar bostadsförsörjning behöver kommunen använda de verktyg som finns; det kommunala planmonopolet, det kommunala markinnehavet, exploateringsprocessen, portfölj tillväxt samt kommunala bolag och stiftelser. För att en hållbar bostadsförsörjning ska bli verklighet behöver alla delar av samhället bidra och kompetensförsörjning krävs i syfte att uppnå ett Kungälv där man vill bo. Bostadsförsörjningsfrågorna är tätt kopplade till kommunens strategiska planering och utgör således ett underlag till framtagandet av en ny översiktsplan. Inför detta arbete har även en vision för vad översiktsplanens inriktning ska vara antagits, denna heter *Vision översiktsplan 2050 med utblick 2070.*

Metod

Kommunen tar fram handlingsplanen för bostadsförsörjningen enligt lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (2000:1383) vilket genomförs i enlighet med Länsstyrelsens och Boverkets rekommendationer. Denna lag ändrades 2025, och kommunerna är inom ramen för denna ansvariga för att upprätta en handlingsplan som ser efter bostadsförsörjningsbehovet. Detta görs genom att utgå från Boverkets underlag, genom att arbeta i en process med förvaltningsövergripande samverkan, i dialog med bostadsbolag samt med tydlig koppling till kommunens strategiska planeringsdokument. Handlingsplanen har även tagits fram i samröre med politiken och med Vision Översiktsplan 2050 med utblick 2070.

Samverkan ska även ske med socialförvaltningens verksamhet som bidrar med kunskap om t.ex. hemlöshet och behovet av en demografisk analys. Lagstiftningens krav, Länsstyrelsens och Boverkets rekommendationer samt kommunens riktlinjer för styrande dokument ligger som grund för denna handlingsplan.

KUNGÄLVS KOMMUN

Dokumentet har diskuterats och förankrats med nyckelpersoner inom förvaltningen. Utöver detta har kommunala bostadsbolag och stiftelser, mäklare och byggaktörer samt andra aktörer inom civilsamhället vidtalats i syfte att få kunskap om de rådande förhållandena på bostadsmarknaden[1].

Uppföljning

Kommunfullmäktiges mål och sektorernas mål (Förvaltningens verksamhetsplan) inom området bostadsförsörjning följs upp genom ordinarie uppföljning och rapportering. Årsvis uppföljning sker utifrån att bostadsstatistik och befolkningsprognos tas fram. I kombination med Boverkets årliga bostadsmarknadsenkät sker uppföljning av läget på bostadsmarknaden.

2. Relation till andra styrdokument och till kommunfullmäktiges strategiska mål

I följande avsnitt ges en kort beskrivning av de delar i styrdokument och politiska mål som berör bostadsförsörjningen.

Vision 2040

Vision 2040 är ett kommunalt styrdokument antaget av Kommunfullmäktige och vägledande för övriga styrdokument i kommunen. Särskilt relevant för bostadsförsörjningen är att kommunen ska ha en tydlig miljöprofil med ett långsiktigt hållbart samhälle som mål utifrån de tre dimensionerna socialt, ekologiskt och ekonomiskt. Vidare ska Kungälv präglas av den lilla stadens miljö, den stora stadens möjligheter och av kraften i att ingå i en tillväxtregion. Med en levande skärgård och landsbygd och genom attraktiva, tillgängliga och kreativa miljöer för boende och besökare ska människor lockas till kommunen. Effektiva kommunikationer ska göra det enkelt att arbeta, leva och besöka Kungälv.

Kommunfullmäktiges strategiska mål

I *Programförklaring Kungälv 2030* (antagen 2023) formuleras tio olika strategiska mål, vilka visar på den gällande politiska viljeriktningen. Flera av målen har koppling till bostadsförsörjningen och takten i befolkningstillväxten. Bland annat anges att stadsutveckling ska ske i alla serviceorter, samhället ska bli tryggare, minska utsläpp med mera. Målen anger också ökad planberedskap och samordning angående infrastruktur och byggnation.

Följande strategiska mål är relevanta för bostadsförsörjningen:
2, 3, 4, 6, 7, 8, 10

Dessa finns att läsa här, eller via kommunens hemsida ”kommunfullmäktiges strategiska mål”.

Kommunstyrelsens resultatmål

Resultatmålen är förtydliganden av de strategiska målen och kopplat till dessa finns kvantitativa, mätbara mål. Dessa finns sammanställda i Förvaltningens verksamhetsplan 2024 och på kommunens hemsida, de hänvisas även till i verksamhetsplan 2025. Bland de mest relevanta av dessa för bostadsförsörjningen bedöms vara målet att planberedskap ska finnas för bostäder, verksamhetsmark och handel. Målvärdet är 300 bostäder i beviljade bygglov (varav 50 utanför detaljplan), 300 bostäder i givna slutbesked och 300 bostäder i lagakraftvunna detaljplaner. Detta mål har funnits under flera års tid. Kommunstyrelsen resultatmål återfinns även i aktiviteterna inom denna plan.

[1] Under våren 2022 genomfördes tre träffar inom ramen för DELMOS-projektet (delegationen mot segregation). Fokus var på de tre hållbarhetsdimensionerna social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet. Träffarna arrangerades av ABF och Hyresgästföreningen tillsammans med Kungälvs kommun. Till träffarna var representanter för föreningar i civilsamhället inbjudna. Syftet med träffarna var att samla in ett underlag till arbetet med bostadsförsörjningen. En sammanställning från träffarna finns i dokumentet *Mellan lien och robotgräsklipparen*.

KUNGÄLVS KOMMUN

Kommunstyrelsens resultatmål är följande:

1. Alla barn och elever vistas i en trygg och säker pedagogisk miljö
2. Alla förskolebarn är efter avslutad förskola väl förberedda att börja grundskola
3. Vuxenutbildningen bidrar till livslångt lärande och lägre arbetslöshet
4. En kunskapsskola som ger varje elev rätt stöd
5. Ökad behovstäckning inom äldreomsorgen och LSS inom lagstadgad tid
6. Fler barn, unga och äldre - inklusive personer med funktionsvariation deltar i ett rikt och varierat kultur- och fritidsliv
7. Förbättrat näringslivsklimat
8. Kortare handläggningstider med bibehållen rättssäkerhet
9. Planeringsberedskap skall finnas för bostäder, verksamhetsmark och handel
10. Ökad kollektiv jobbpendling
11. Minskade utsläpp i luft och vattendrag och minskat klimatavtryck
12. Minskat utanförskap och bidragsberoende
13. 100% av alla ungdomar inom uppföljningsansvaret erbjuds vuxenutbildning
14. Utanförskapet minskar genom att försörjningsstödet villkoras mot individuella kontrakt med krav på arbetsmarknadsfrämjande insatser
15. Robusta kommunala funktioner klarar en samhällsstörning på 90 dagar
16. Kommunens användning av fossila bränslen ska minska, med målet att vara fossilfritt 2030
17. Attraktivt att vara anställd i Kungälvs kommun
18. Kommunens verksamheters kvalité och hushållning ska hävda sig väl i jämförelse med landets bästa kommuner

Följande resultatmål är relevanta för bostadsförsörjningen:
5, 7, 9, 10, 12, 14, 15, 18

Dessa finns att läsa här, eller via kommunens hemsida ”Kommunfullmäktiges strategiska mål”

Investerings- och driftprogrammet 2024–2027 med utblick 2028-2031

Investerings- och driftsprogrammet redovisar planerade investeringar samt den driftskostnad dessa genererar. I utblicken visas endast det innehåll som det finns kännedom om vid revidering av programmet i den årliga budgetprocessen. Planeringen för utblicksperioden är beroende av de kommande årens befolkningsutveckling, konjunkturläge samt andra faktorer som påverkar tillväxttakten och därmed behoven.

Översiktsplan

Kungälvs kommuns översiktsplan 2010 (ÖP 2010) antogs i januari 2012 och har som mål att kommunen ska kunna växa till 50 000 invånare år 2020. Kommunen passerade detta under 2024. En ny planeringsstrategi antogs under 2024 där det konstaterades att gällande översiktsplan till vissa delar inte längre är aktuella. Den 15 december 2022 antog Kommunfullmäktige en Planeringsstrategi. Den sammanfattande bedömningen är att Kungälvs kommun behöver ta fram en ny översiktsplan. Under 2025 antog även kommunfullmäktige en vision som är ledande i arbetet med en ny översiktsplan. Denna heter *Vision Översiktsplan 2050 med utsikt 2070* och har ledorden:

”Kungälv är en stad med djupa historiska rötter belägen mellan hav och älv. Här är allt nära - stad och land, kultur och natur samt storstaden.

Vi tar tillvara på våra resurser och hushållar med mark, vatten och luft för ett hållbart Kungälv. Det rena havet och våra rena älvar sjuder av liv. Natur och odlingsmark blomstrar.

Kommunen växer i lagom takt och kompenserar för den natur som tas i anspråk för byggnation. Detta för en hållbar och biologisk mångfald i framtiden.

KUNGÄLVS KOMMUN

Vi bor på attraktiva platser och trivs, både i staden och på landet. Närheten till natur, konst, kultur, idrott och service ger mervärde och god folkhälsa.

Kreativa invånare i alla åldrar bildar ett starkt civilsamhälle som tar ansvar och bidrar till vårt gemensamma Kungälv. Den kommunala servicen underlättar livet för oss och tillsammans bidrar vi till det goda livet.

Kommunen är upplevelserik, människor kan förverkliga och utforska sina drömmar samt leva ett fritt och tryggt liv. Det är enkelt att leva ett liv i balans.

I våra kommundelar är näringslivet innovativt och hållbart. Transportmedlen är effektiva och klimatsmarta vilket gör det lätt att förflytta sig både lokalt och regionalt."

Detta dokument är ledande i framtagandet av en ny översiktsplan, denna beräknas gå på samråd under 2025. Handlingsplanen för bostadsförsörjningen är också ett underlag till arbetet med en ny översiktsplan.

Angränsande kommunala dokument

Förteckningen nedan visar de program, planer, policy och riktlinjer som berör handlingsplanen för bostadsförsörjningen är:

- Grönplan
- Lokalförsörjningsplan
- Policy för fastigheter och exploatering
- Program Social hållbarhet – ökat innanförskap (Social översiktsplan (SÖP), Äldreplan)
- Riktlinjer för markanvisning, exploateringsavtal och medfinansieringsersättning
- Äldres boende – hållbar bostadsförsörjning.
- Strukturplan
- Mobilitetspolicy
- Natur- och friluftslivsplan

Styrdokumenten finns tillgängliga här.

Regionala mål

Flera dokument är viktiga verktyg för att främja hållbar bostadsförsörjning genom att de syftar till att integrera ekonomisk utveckling, social inkludering och miljöhänsyn i bostadsplaneringen. I *Vision Det goda livet* (Västra Götalandsregionen) anges det önskade målet för hela regionen. I *Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030* beskrivs mål och prioriteringar för områden där takten i omställningen till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle behöver öka fram till 2030 (Västra Götalandsregionen). Syftet är att minska miljöpåverkan samtidigt som bostadsbehoven tillgodoses. Enligt *Hållbar tillväxt*, Göteborgsregionen (GR) är målet att växa med 10 000 invånare per år främst i de större stadsområdena, vilket motsvarar ca 1% och där minst 40 % av resorna år 2035 ska göras med kollektivtrafik. Centrala delar i de regionala målen innebär att starka regionala strukturer ska skapas utifrån hållbarhet och stärkt kollektivtrafik. I *Strukturbild för Göteborgsregionen* (GR) beskrivs regional utveckling med huvudstråk som utgår från regionens kärna, Göteborg, samt att utvecklingen av huvudstråken i regionen ska ske med stöd av en attraktiv och kraftfull pendel- och regiontågstrafik. I *Den fördjupade strukturbilden för kustzonen* (GR) skrivs de unika värdena fram för hela regionen och hur kustzonens framtida tillgänglighet, utveckling och bevarande ska ske.

Globala och nationella mål

Hållbar bostadsförsörjning bygger på att vi tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers behov, hänsyn ska tas till samtliga tre hållbarhetsdimensioner; de ekonomiska, de miljömässiga och de sociala. Detta avspeglas i följande måldokument.

KUNGÄLVS KOMMUN

Globala mål
Agenda 2030 består av 17 mål alla FN-länderna åtagit sig. Alla beslut som kommunen fattar ska ta dessa mål i beaktande. Agenda 2030 syftar till att förbättra levnadsvillkoren genom att minska ojämlikheten avseende ekonomi, hälsa och boende. Specifika mål för bostadsförsörjningen är:

- mål 11 – Hållbara städer och samhällen,
- mål 9 – Hållbar industri, innovation och infrastruktur.

Nationellt mål för boende och samhällsplanering
Det övergripande nationella målet för bostadsförsörjningen syftar till att ge goda livsmiljöer och väl fungerande bostadsmarknader på ett långsiktigt hållbart sätt genom att främja god hushållning med naturresurser och energi. Målet har betydelse för att säkerställa att bostadsbyggande och ekonomisk utveckling sker med hänsyn till samhället och miljön. [2]

Boverket beräknar det nationella behovet av bostäder för perioden 2023–2030 till cirka 538 000 med en ganska jämn fördelning av behovet över hela perioden, även om behoven är lite större inledningsvis för att sedan successivt avta, i genomsnitt 67 300 nya bostäder per år. Vilket är en ökning med sex procent jämfört med förra årets prognos. [3]

Ett angränsande dokument är Boverkets politiska uppdrag *Gestaltad livsmiljö*. När samhällen planeras behöver dessa utformas långsiktigt hållbart bland annat genom att förvalta och skapa mötesplatser, bostäder och infrastruktur som ska fungera för alla. Förvalta det redan byggda och bygga nytt innebär en långsiktig investering utifrån hållbarhetens samtliga dimensioner. [4]

Sveriges miljömål
Generationsmålet är ett nationellt miljömål med syfte att nästa generation ska få ett samhälle utan miljöproblem eller med förutsättningar att lösa dessa utan ytterligare miljö- eller hälsoproblem. Miljökvalitetsmålen preciserar generationsmålet och mest relevant för bostadsförsörjning är God bebyggd miljö, vilket regeringen har fastställt 10 preciseringar för**:**

Det går att läsa mer om här, eller via Boverkets hemsida om God bebyggd miljö – fördjupad utvärdering av miljökvalitetsmålet

Folkhälsa
Folkhälsopolitiken är antagen av riksdagen. Målen gäller för alla aktörer i Sverige, statliga, regionala och kommunala. Det övergripande målet för folkhälsopolitiken är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa hos hela befolkningen. Relevant för bostadsförsörjningen är *målområde 5: boende och närmiljö*. Tillgång till en god och ekonomiskt överkomlig bostad i ett område som ger samhälleliga förutsättningar för social gemenskap bidrar till trygghet, tillit och en god och jämlik hälsa. Samhällsplaneringen bör motverka segregation och exponering för skadliga miljöfaktorer, samt främja god luftkvalitet, minskat trafikbuller och tillgång till grönområden. Med ett jämlikt hälsoperspektiv inom samhällsplanering kan förändringar åstadkommas som påverkar människors levnadsvillkor och minskar ojämlikheten i hälsa. Viktiga förutsättningar och fokusområden är:

- tillgång till en fullgod och ekonomiskt överkomlig bostad,
- bostadsområden som är socialt hållbara,
- sunda boendemiljöer på jämlika villkor.

[2] Mål för boende och samhällsplanering - Regeringen.se
[3] Behov av bostadsbyggande 2023-2030 - Boverket
[4] Mål för gestaltad livsmiljö - PBL kunskapsbanken - Boverket

KUNGÄLVS KOMMUN

För målområde 5 är kärnindikatorerna: kommuners underskott på bostäder till vissa grupper i utsatta situationer, trångboddhet, avstått från att gå ut ensam på grund av rädsla, störd av trafikbuller (sömnstörd).

3. Syfte

Handlingsplanen har tagits fram för att uppfylla lagkravet utifrån bostadsförsörjningslagen. Riksdagen tog under 2024 beslut om en ändring av lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar. Lagändringen gäller ifrån den 1 mars 2025. Uppdateringen har gjorts med syftet att förbättra kommunernas planering och samordning av bostadsförsörjningen. Enligt lag ska kommunen ta fram en handlingsplan i syfte att planera för bostadsförsörjningen. Syftet är att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och för att främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs.

Vid planeringen av bostadsförsörjning ska kommunen samråda med berörda kommuner och ge Länsstyrelsen, aktören med ansvar för regionalt tillväxtarbete i länet och andra regionala organ, tillfälle att yttra sig. Riktlinjer för bostadsförsörjningen ska antas av kommunfullmäktige under varje mandatperiod. Förändras förutsättningarna för de antagna riktlinjerna ska nya riktlinjer upprättas och antas av kommunfullmäktige. Kommunens riktlinjer för bostadsförsörjningen ska minst innehålla följande uppgifter:

- kommunens mål för bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet
- kommunens planerade insatser för att nå uppsatta mål, och
- hur kommunen har tagit hänsyn till relevanta nationella och regionala mål, planer och program som är av betydelse för bostadsförsörjningen.

Bostadsförsörjningslagen har ändrats den 1 Mars 2025. Syftet med lagändringen är att uppgifterna i riktlinjerna ska grundas på en analys av vilka bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden. Genom handlingsplanen ska kommunen redovisa faktiska behov av nya bostäder som finns och därmed inte enbart hur de planerar förbyggande med att minska bostadsbrist. Analysen ska göras utöver den analys av den demografiska utvecklingen och marknadsförutsättningarna som kommunerna ska göra. Det innebär att kraven på analysen som ska ligga till grund för uppgifterna i riktlinjerna får en tydligare inriktning mot bostadsbristen i kommunen.

Planen ska därför inte enbart grundas på en analys av efterfrågan på bostäder i syfte att utgöra underlag för planering av nya bostäder, utan syftar även till att analysera det befintliga bostadsbeståndet och identifiera vilka behov som finns i kommunens långsiktiga bostadsförsörjning avseende bostadsbehov som inte tillgodoses på bostadsmarknaden. Denna handling har tagits fram med utgångspunkt i lagändringen den 1 Mars 2025, men påbörjades innan den trädde ikraft.

4. Mål och viljeinriktning

Denna plan innehåller riktlinjer för bostadsförsörjningen. Den syftar till att beskriva kommunens strategier och mål för bostadsförsörjningen. Planen är ett strategiskt styrdokument för bostadsbyggande och ska vara vägledande i planering av nybyggnation och utveckling av det befintliga bostadsbeståndet. Dokumentet är även ett underlag för kommunens översiktliga planering och beslutas om i kommunfullmäktige.

5. Handlingsplan för bostadsförsörjningen

Enligt bostadsförsörjningslagen (2000:1383) ska kommunen planera för bostadsförsörjningen och med riktlinjer och åtgärder föreslå lämpliga aktiviteter. Från och med 2025 ska en handlingsplan för bostadsförsörjningen antas av kommunfullmäktige under varje mandatperiod. Kommunens riktlinjer för bostadsförsörjningen ska minst innehålla följande uppgifter:

- kommunens mål för bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet

KUNGÄLVS KOMMUN

- kommunens planerade insatser för att nå uppsatta mål, och
- hur kommunen har tagit hänsyn till relevanta nationella och regionala mål, planer och program som är av betydelse för bostadsförsörjningen.

Tillväxttakten i Kungälv har legat över tillväxtmålet och visar på betydligt högre byggplaner än 1,5% även fortsättningsvis om kommunens planerade bostadsbyggnadsplaner realiseras. Kommunen behöver arbeta för ett tillväxtmål runt 1,5%, i syfte att hinna med de investeringar i service och infrastruktur som krävs för en ökad befolkning. Samhällsplaneringen behöver koordineras med exploateringsgraden för en välmående tillväxttakt. Anledningen till det är för att hushålla med markresurserna och främja en hållbar utveckling ekonomiskt, socialt som miljömässigt. Därför finns behov av att fortsätta arbeta med utbyggnadsordningen både på kort och på lång sikt kopplat till bedömningar i översiktsplanen 2 kap. 3 § 5 plan- och bygglagen (PBL). *Vision översiktsplan* är också ledande i detta då den explicit uttrycker att hållbar tillväxt också ger stabilitet, vilket även bör ses utifrån kommunens behov av boendealternativ.

Med en omfattande folkökning kommer flera utmaningar. Till exempel behövs det att bibehålla god framkomlighet för bland annat kollektivtrafik, leveranser samt uppgradering, utökning och underhåll av infrastrukturen. Det medför att gång- och cykelstråk, väg, eldistribution och bredband samt vatten och avlopp behöver hålla samma takt. Detta innebär en logistisk och ekonomisk påfrestning vid snabb tillväxt. Men kommunen behöver även fortsättningsvis ta höjd för fler framtida markbehov som uppstår som en följd av en ökande befolkning, till exempel friytor tillhörande förskola/skola, bibliotek, gräsplaner och idrottshallar samt framkomlighet i transportsystemet och pendlingsparkering. Även visionen för den nya översiktsplanen utgår från flera av dessa punkter och att kommunens utgångspunkt för bostad och boende är att erbjuda boendealternativ oavsett generation och behov.

Handlingsplanen

Enligt Boverket[5] är efterfrågan av bostäder generellt hög i kommuners centrala delar likaså i lägen med god service och bra kommunikationer. Även lägen med bra möjligheter att pendla till andra arbetsmarknader, natursköna lägen eller en större tomt kan vara attraktivt. Att ta sig mellan bostaden och olika målpunkter påverkar miljön och för att uppnå god bebyggd miljö är minskat bilresande viktigt. Hur man väljer att resa styrs av hur bebyggelsen är lokaliserad. För att människor ska välja kollektivt resande framför egen bil är närheten till kollektivtrafik från bostaden avgörande.[6] Men attraktivitet handlar även om utformning av bebyggelse och utemiljö. Kungälvs utveckling bör präglas av genomtänkt gestaltning och arkitektonisk kvalitet. Gestaltningen eftersträvas stärka identiteten, framhäva varje områdes karaktär och ge en variation och mångfald.

[5] https://www.boverket.se/sv/kommunernas-bostadsforsorjning/underlag-for-bostadsforsorjningen/efterfragan-pa-bostader/var-och-hur-vill-manniskor-bo/

[6] https://www.sverigesmiljomal.se/miljomalen/god-bebyggd-miljo/bostader-i-kollektivtrafiknara-lagen/

KUNGÄLVS KOMMUN

Handlingsplan för bostadsförsörjningen:

1. Befolkningsökningen bör inte överstiga 1,5% över tid. Bostadsbyggnationen under perioden bör främst ske inom kommunens utpekade serviceorter och i centralorten.
2. Ny bebyggelse bör tillkomma i anslutning till befintlig bebyggelse. Denna bör ske med förtätning, fokuserat på attraktivitet i befintliga miljöer med anslutning till befintlig infrastruktur så som hållplats för kollektivtrafik, gång- och cykelstråk, VA, eldistribution etc.
3. Bostadsbebyggelse bör lokaliseras med god tillgänglighet och närhet till service, förskola/skola och rekreationsområden för att främja att rörelse kan ske till fots eller med cykel.
4. Inom serviceorterna eftersträvas blandande upplåtelseformer och varierande hustyper.
5. Boendemiljöer ska vara attraktiva, trygga och främja hälsa och ökad gemenskap samt vara inkluderande.

Åtgärder

Handlingsplanen för bostadsförsörjningen anger åtta insatser, vilka ska vara vägledande för kommunens bostadsförsörjningsarbete. Dessa ska även stödja globala mål, såväl som nationella och regionala mål, liksom kommunala mål. Föreslagna åtta insatser bygger på de kommunala behov som framgår av den analys som presenteras i kapitlet *Bostadsbehov*:

- Under insats har de åtgärder samlats som har att göra med för kommunen relevanta förslag till att förbättra bostadsförsörjningen.
- Aktiviteten som föreslås härrör från styrdokument och återfinns även i kommunala mål.
- Under rubriken ansvar har de sektorer listats som ser till att åtgärderna utförs. Förkortningen ToS avser sektor trygghet och stöd. Före detta sektorn för samhälle och utveckling (SoU), heter sedan 2024 Samhällsbyggnad och benämns i dokumentet som detta.
- Slutligen kopplas även varje insats till ett resultatmål från Kommunstyrelsen.

1. Samordna bostadsförsörjningen

En planering av när olika bostadsprojekt uppskattas starta antas årligen. Utifrån denna planering eftersträvas ett mål om att ge slutbesked om cirka 300 bostäder per år. För att uppfylla lagkravet om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (2000:1383), inklusive lagändringen den 1 Mars 2025, som syftar till att analysera vilka bostadsbehov som inte tillgodoses på bostadsmarknaden, behöver kommunen arbeta med en modell för att samordna bostadsförsörjningen utifrån bland annat behovsbaserad bostadsbrist. Syftet är att hushålla med resurser sett till hållbarhetens samtliga dimensioner, att koordinera samhällsplaneringen utifrån kommunala behov samt säkerställa en hållbar utbyggnadstakt genom utbyggnadsordning och logistiska avvägningar.

KUNGÄLVS KOMMUN

Insats	Aktiviteter	Ansvar
Samordna bostadsförsörjningen	• Förvaltningen får i uppgift att styra mot riktlinjen om en befolkningsökning på 1,5 % över tid. Styrningen ska komma in i bedömningen av planeringsordning, utbyggnadsordning och uppföljning. Även vid försäljning av mark/markanvisningar bör kommunen specificera vilken typ av bostäder som är önskvärt på platsen. Tex. andel hyresrätter, LSS osv. • I samband med fastställande av utbyggnadsordning, likväl som vid markanvisning och genomförandeavtal, eftersträvas ett nära sektorsövergripande samarbete mellan Samhällsbyggnad och Trygghet och stöd med utgångspunkt i Lokalförsörjningsplanen. • En arkitekturstrategi tas fram i syfte att tydligt kommunicera gestaltningskraven avseende kommunens stadsutvecklingsprinciper för att eftersträva hög kvalitet i arkitektur och god bebyggd miljö.	Samhällsbyggnad, ToS*
	Stödjs av KS politiska mål 9, 17	

** Med ToS avses sektor Trygghet och stöd.*

2. Skapa förutsättningar för ett bostadsbyggande som motsvarar bostadsbehovet som befolkningsutvecklingen ger upphov till

Behovet av antal nya bostäder som behöver färdigställas per år för att nå riktlinjen med en befolkningstillväxt på 1,5 % över tid varierar beroende på vilka hustyper som färdigställs, men kan antas ligga mellan 300–350. Denna riktlinje ska ses som en målsättning över tid, då det årliga bostadsbyggandet varierar pga. konjunktur m.m. Ett tillskott på 300 färdigställda bostäder per år finns som målsättning i förvaltningens verksamhetsplan för 2025, som är en nedbrytning av KS resultatmål. Denna tillväxttakt bör inte överstigas i syfte att verka för en hållbar samhällsplanering. Kommunal service och infrastruktur behöver logistiskt och planeringsmässigt byggas ut i takt med befolkningstillväxten. Kommunen strävar efter att ha en demografi i balans vilket även ska märkas i planeringen.

Kommunen behöver stärka markberedskapen i syfte att säkra genomförbarhet i samklang med kommunens framtida behov som uppstår som en konsekvens av bostadsbyggnation till exempel kommer det behövas mark för förskolor/skolor med friytor, p-platser, bibliotek, gräsplaner och idrottshallar samt framkomlighet i transportsystemet. Kommunens markresurs behöver användas effektivt i syfte att möta krav på bland annat kommunal service till följd av förväntad befolkningstillväxt, men även i syfte att tillvarata höga kultur- och naturmiljövärden genom att kunna tillgodogöra sig kultur- och naturupplevelser.

Insats	Aktiviteter	Ansvar
Skapa förutsättningar för ett bostadsbyggande som motsvarar bostadsbehovet som befolknings-utvecklingen ger upphov till	• Genom strategiska markinköp och samhälls-planering tillgodose bostadsbehoven hos olika grupper.	Samhällsbyggnad
	Stödjs av KS resultatmål 9, 12, 14	

3. Bostadsbyggande bör prioriteras i centralorten och i serviceorterna, där möjlighet till hållbara transporter finns

Förutsättningarna för att kunna genomföra bostadsprojekt är av stor betydelse. Det avgör i vilken ordning olika områden ska planeras. Prioriteringarna ska därför utgå utifrån från var det finns god kapacitet för utbyggnad, vilket kommer att anges i den nya översiktsplanen. Visionen för översiktsplanen 2050 eftersöker också en utbyggd infrastruktur för kollektivtrafik, gång och cykel, samt möjligheten att kunna kombinera olika transportbehov. I samtliga hållbarhetsmål, globala som lokala, påtalas vikten av ökad andel kollektivtrafik. Dels som en inkluderande fråga sett ur

KUNGÄLVS KOMMUN

jämlikhetsperspektiv, dels som ett effektivt resursanvändande av befintlig infrastruktur. Även den kommunala ekonomin behöver vägas in avseende utbyggnad i serviceorter där kommunal och kommersiell service med mera finns. Att bygga nära kollektivtrafik är i linje med KS resultatmål om ökad kollektiv jobbpendling.

Insats	Aktiviteter	Ansvar
Bostadsbyggande bör prioriteras i centralorten och i serviceorterna, där möjlighet till hållbara transporter finns	• Genom planeringsordning verka för geografisk fördelning av bostadsbyggnationen i kommunen i enlighet med gällande översiktsplan. • Säkerställ en hållbar utbyggnadstakt genom samordning av planering och prioriteringar.	Samhällsbyggnad
	Stödjs av KS resultatmål 9, 12, 14.	

4. En blandning av upplåtelseformer och bostadstyper eftersträvas i centralorten och i serviceorterna

I samband med handläggning av planbesked och detaljplaner ska en analys av behovet av olika upplåtelseformer och hustyper på den aktuella platsen göras. Kungälv bör sträva efter en blandning av hustyper och upplåtelseformer i centralorten liksom serviceorterna, och eftersträva att det finns en beblandning i bostadsbeståndet på olika orter. Använd det kommunala planmonopolet och eftersträva att:

Insats	Aktiviteter	Ansvar
En blandning av upplåtelseformer och hustyper eftersträvas i centralorten och i serviceorterna.	• Samverkan sker med civilsamhällets och marknadens aktörer i syfte att främja den sociala hållbarheten genom att tillgängliggöra bostäder för olika gruppers behov. • Alternativa boende- och ägandeformer t.ex. boköpsmodeller eller delningsbostäder bör prövas i syfte att ligga i framkant för sociala innovationer. Det är viktigt att inte bara utmana på pris utan att väga in byggnation för olika grupper både unga och äldre m.fl. • Planmonopolet används och hyresrätter eftersträvas efter behov i markanvisning och marköverlåtelseavtal i syfte att tillgodose bostadsbehovet för olika grupper.	Samhällsbyggnad, ToS
	Stödjs av KS resultatmål 5, 9, 12, 14	

5. Planeringsordning: nybyggnation i centralorten samt i serviceorterna bör ligga i direkt anslutning till befintlig bebyggelse

Vid planering av nya boenden och bostäder behöver samtliga tre hållbarhetsdimensioner vägas in. Nybyggnation ska ske i enlighet med Sveriges miljömål. Kommunal service, såsom skolor, äldreboenden och idrottsanläggningar, är till stor del koncentrerad till serviceorterna. Därför är det lämpligt att bostadsbyggande i centralorten och i serviceorterna prioriteras, vilket är i linje med de globala hållbarhetsmålen liksom de lokala. Exakt var bebyggelseutveckling är lämplig kommer att redovisas i ny översiktsplan. Utgångspunkterna är dock att bostäder bör ligga i närhet till grönytor och att sociala behov också beaktas i planeringen.

KUNGÄLVS KOMMUN

Insats	Aktiviteter	Ansvar
Planeringsordning: all nybyggnation i serviceorterna bör ligga i direkt anslutning till befintlig bebyggelse	Bebyggelseutveckling ska ske enligt nedan. Nybyggnation bör ske i enlighet med Sveriges miljömål, och eftersträvas i närheten av befintlig* : • kommunal service, • kollektivtrafik, • handel, • infrastruktur, • med närhet till grönområden, • idrottsplatser samt • goda lägen sett till hälsa utifrån buller.	Samhällsbyggnad
	Stödjs av KS resultatmål 9, 10, 16	

6. Bostadsprojekt innehållandes bostäder för äldre startas

Enligt *socialtjänstlag (2001:453)* ska kommunen inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre som behöver särskilt stöd. Befolkningsprognosen visar på en kommande ökning av befolkningen i åldern 80 år och uppåt. Genom att bygga bostäder riktade mot en äldre åldersgrupp kan boendekvaliteten öka, möjligheter för äldre att bo kvar i närområdet öka, flyttkedjor främjas och kostnader för vård i hemmet, hemtjänst och bostadsanpassning, begränsas.

Insats	Aktiviteter	Ansvar
Bostadsprojekt innehållandes bostäder för äldre startas	• Projekt innehållandes bostäder för äldre åldersgrupper startas som motsvarar behovet. • Vid byggnation tillgodose att lokallösningar främjar träffpunkter i syfte att verka för goda förutsättningar för jämlik och jämställd hälsa och minskade hälsoklyftor.	Samhällsbyggnad, ToS
	Stödjs av KS resultatmål 6, 9.	

7. Tillskapa bostäder för det kommunala flyktingmottagandet och övriga bostadssociala behov

Utöka samarbetet över förvaltningsgränserna så att fler lägenheter i det befintliga beståndet kan tillgängliggöras genom planering enligt lag (1993:387) om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS) samt enligt massflyktsdirektivet lag (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.

Insats	Aktiviteter	Ansvar
Tillskapa bostäder för det kommunala flyktingmottagandet och övriga bostadssociala behov	• Säkerställ ett nära samarbete med allmännyttan. • Tillskapa bostäder för att täcka behovet enligt lag (1994:137) massflyktsdirektivet och bosättningslagen. • Möjliggöra för bostäder som täcker behovet utifrån Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade • Använd möjligheten att i marköverlåtelseavtal för bostäder verka för avtalspunkter om tilldelning av lägenheter enligt lag (1993:387) om stöd och service för vissa funktionshindrade.	Samhällsbyggnad, ToS
	Stödjs av KS resultatmål 9, 12	

8. Säkerställ bostäder för grupper vars bostadsbehov inte kan tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden

För att motverka hemlöshet behöver andelen förstahandskontrakt öka för de hushåll som har svårt att komma in på bostadsmarknaden. För att tillskapa fler hyresrätter tecknar kommunen markanvisnings och marköverlåtelseavtal med förvaltande hyresrättsbolag. Enligt social översiktsplan behöver kommunen säkerställa följande:

*punkterna är inte uppsatta i prioriteringsordning.

KUNGÄLVS KOMMUN

Insats	Aktiviteter	Ansvar
Säkerställ bostäder för grupper vars bostadsbehov inte kan tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden	• Säkerställ ett nära samarbete med allmännyttan. • Fortsätta arbeta med införandet av bostad först i kombination med att en plan för hemlöshet tas fram. • Kommunen tecknar markanvisnings- och marköverlåtelseavtal med förvaltande hyresrättsbolag. • Eftersträva att säkerställa andel hyresrätter i exploateringsavtal.	Samhällsbyggnad, ToS
	Stödjs av KS resultatmål 9, 12, 14	

KUNGÄLVS KOMMUN

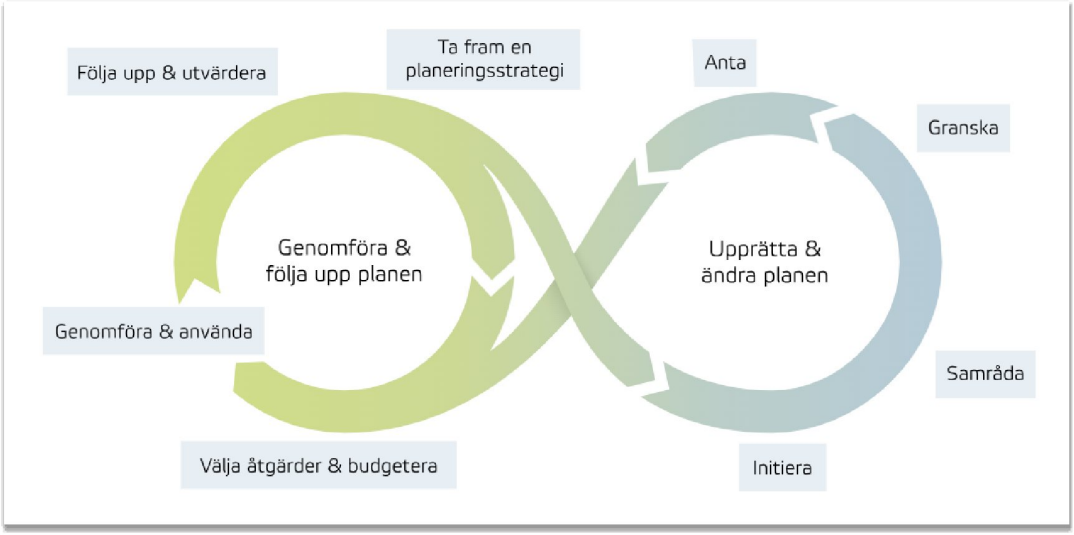
Del 2: Underlag och Förutsättningar

1. Kommunens verktyg för bostadsförsörjningen

Förutsättningarna på bostadsmarknaden styr byggandet av nya bostäder och de verktyg som kommunen har kan inte tillfullo styra nybyggnationen. Det finns olika stort utrymme för hushållen att kunna efterfråga de bostäder som byggs. För att säkerställa ändamålsenliga och tillgängliga bostäder som kan efterfrågas av flertalet hushåll har kommunen följande verktyg: det kommunala planmonopolet, samhällsbyggnadsprocessen, strategisk markpolitik samt allmännyttiga bostadsföretag och stiftelser. Statistiken i detta avsnitt är från perioden 2020-2024 beroende på varifrån den är hämtad. Intern statistik är i regel från 2024.

Kommunalt planmonopol

Enligt Plan och Bygglagens 1 kap. 2 § är det en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten. Planmonopolet ger kommunen möjlighet att besluta när, var och hur mark- och vattenområden planläggs. Boverkets rekommenderade arbetsprocess för översiktsplaneringen innebär att löpande följa upp och utvärdera översiktsplanens effekter och aktivt hålla Översiktsplanen aktuell.

Figur 2. Boverkets process för översiktsplan. Källa Boverket.

Handlingsplanen för bostadsförsörjningen, översiktsplanen, planeringsordningen och den kommunala projektportföljen hänger ihop och styr bostadsbyggandet i kommunen.

Samhällsbyggnadsprocessen

Kommunen styr över processen från de tidiga skedena som översiktsplan, till bygglov. Därefter tar byggaktören vid för att sedan lämna över till bostadsföretag eller annan förvaltare när byggnationen är klar. Samhällsplanering är hur den byggda miljön planeras, där olika samhällsintressen vägs mot varandra. Det svenska planeringssystemet enligt plan- och bygglagen (PBL) utgörs bland annat av översiktsplan och detaljplan.

Av den övergripande projekttidplanen, som beslutas årligen, framgår kommunens projekt. Projekt-tidplanen utgörs dels av pågående eller nya utbyggnadsprojekt som planeras att startas upp såsom till exempel detaljplaner och program, dels av sådant som inte är kopplat till nya bostäder men som ska genomföras inom den fysiska planeringen, till exempel VA-utbyggnad, gång- och cykelväg, kajrenovering, laddinfrastruktur pendelparkeringar etc. Detaljplanernas planeringsordning föregås av en lämplighetsbedömning enligt plan- och bygglagen (PBL). Det innebär att projekten bedömts lämpliga att pröva i detaljplaneprocessen med bland annat samråd, granskning och antagande.

KUNGÄLVS KOMMUN

Strategisk markpolitik

När kommunen är markägare finns möjligheter att påverka innehållet i planerna, utöver kommunens planmonopol. Rådighet över mark, som är strategiskt lämplig för bostadsbyggnation, ger kommunen möjlighet att initiera bostadsprojekt samt genom marköverlåtelseavtal och försäljningsprocesser verka för en viss upplåtelseform och tidpunkt för genomförande. Vid detaljplaneläggning där mark inte ägs av kommunen tecknas exploateringsavtal mellan exploatör och kommun.

Information och riktlinjer rörande markanvisnings-, exploateringsavtal m.m. finns i kommunens styrdokument *Riktlinjer för markanvisning, exploateringsavtal och medfinansieringsersättning.* I kommunens *Policy för fastigheter och exploatering* ges vägledning avseende hur mark, fastigheter och exploatering ska utvecklas långsiktigt.

Allmännyttiga bostadsföretag

Bokab

Bokab är ett helägt bolag av Kungälvs kommun och har i uppdrag att inom kommunen bedriva markexploatering för näringsliv och industri samt för villatomter och därtill hörande markförvaltning. Bokab administrerar den kommunala tomtkön och förmedlar alla tomter för Bokabs och Kungälvs kommuns räkning. Vid årsskiftet 2022/2023 fanns cirka 1170 personer i tomtkön.

Stiftelsen Kungälvsbostäder

Kungälvsbostäder är en stiftelse med 2812 lägenheter, till stor del i centralorten. Efterfrågan på lägenheter och radhus är hög, med önskemål om större bostäder centralt och mindre för unga. Desto större lägenhet ju längre kötid. Inga inkomstkrav tillämpas. Förtur tillämpas för mindre bostäder för åldern 18-25 år därtill finns även kategoriboende för ålder 65+ samt 70+. Byte av bostad inom beståndet kan ske om man har skäl enligt hyreslagen. Skalfördelar kan iakttas vid nybyggnation då det är dyrare med små lägenheter än större eftersom det är kostsamt med badrum och kök.

Förbo

Förbo ägs gemensamt av fyra kommuner och har totalt 918 lägenheter i Kungälv, utspritt i flera orter. Det är störst efterfrågan på 2–3 rum och kök samt parhus. De allra största lägenheterna på 6 rum och kök har lägst antal sökanden. Kötiden är som längst i Ytterby. Förtur tillämpas upp till åldern 25 år samt för den äldre målgruppen 70 år och äldre. Inkomstkrav tillämpas inte och försörjningsstöd accepteras. Eftersom en detaljplan med många lägenheter tar lika lång tid och kräver lika mycket resurser som få lägenheter iakttas detta i syfte att uppnå skalfördelar utifrån ett planeringsperspektiv.

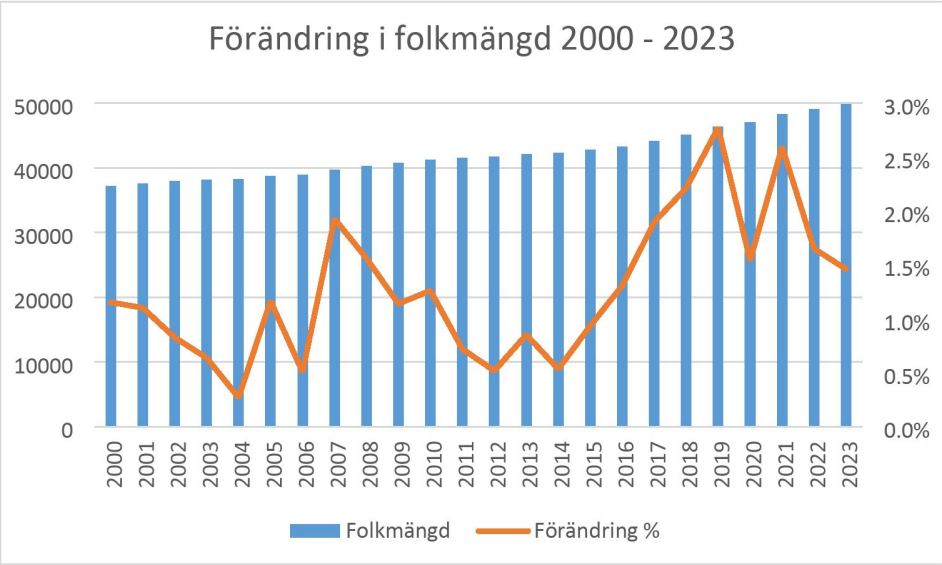
1. Nuläge

I detta kapitel redovisas befolkningsutvecklingen i kommunen både historiskt och i en framtida prognos. Det är kommunens befolkningsprognos och bostadsbyggnadsprognos som ligger till grund för diagrammen.

Befolkning

Befolkningen har under lång tid ökat i kommunen, de senaste åren med höga tillväxttal. Kungälv har sedan många år haft en stadig folkökning. Varje år sedan början av 1950-talet har befolkningen inom dagens kommungräns ökat. Under de senaste åren tillhör kommunen en av de kommuner i landet som ökat mest procentuellt per capita (se figur 5). Det är sedermera den enda kommunen i regionen som haft en ökning på över 2%, vilket skapar mycket hårt tryck på service, infrastruktur och planering.

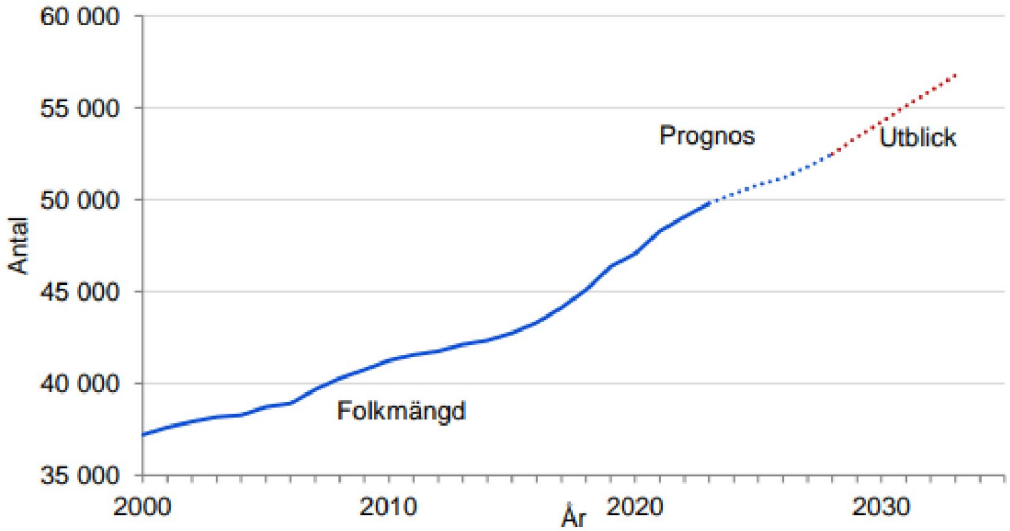
KUNGÄLVS KOMMUN

Figur 3. Diagrammet visar befolkningsutvecklingen år 2000–2023 vilket är den senaste mätningen av detta slag. Blå staplar visar folkmängd, orange linje visar tillväxttakt i procent jämfört med föregående år. Statistik från SCB.

Folkmängd

Av *Befolkningsprognos 2024–2028 med utblick mot 2033* (Kungälvs Kommun, 2024), framgår att under den senaste tioårsperioden har inflyttningen till Kungälv ökat kraftigt. Kommunen passerade 50 000 invånare under 2024. Vid 2027 förväntas folkmängden vara ca 53 100 personer. Ett viktigt antagande för befolkningsprognosen är bland annat det antagande som Kungälvs kommun gör över antal färdigställda bostäder under prognosperioden. Om antagandena gällande antalet färdigställda bostäder ändras har det direkt påverkan på befolkningsprognosen och folkmängden.

Figur 4. Diagrammet visar folkmängd och ett scenario (blå prickad linje) baserat på 300 bostäder per år och folkmängd i Kungälvs kommun, observerat åren 2000–2022 och prognos 2024–2028 med utblick 2033 (röd). Diagrammet är hämtat från Befolkningsprognos 2024–2028 med utblick mot 2033 (Kungälvs kommun)

Föregående diagram visar folkmängden baserat på 300 bostäder per år, fördelning mellan hustyper baserat på byggplanerna. Slutsatsen är en något snabbare folkökning de första åren, men därefter betydligt lägre än i huvudscenariot. Antal invånare i kommunen skiljer sig åt om man jämför kommunens egen prognos med Statistiska centralbyråns (SCB) framskrivning som bygger på vad som observerats under de senaste nio åren och ett antagande om att samma eller likvärdig utveckling

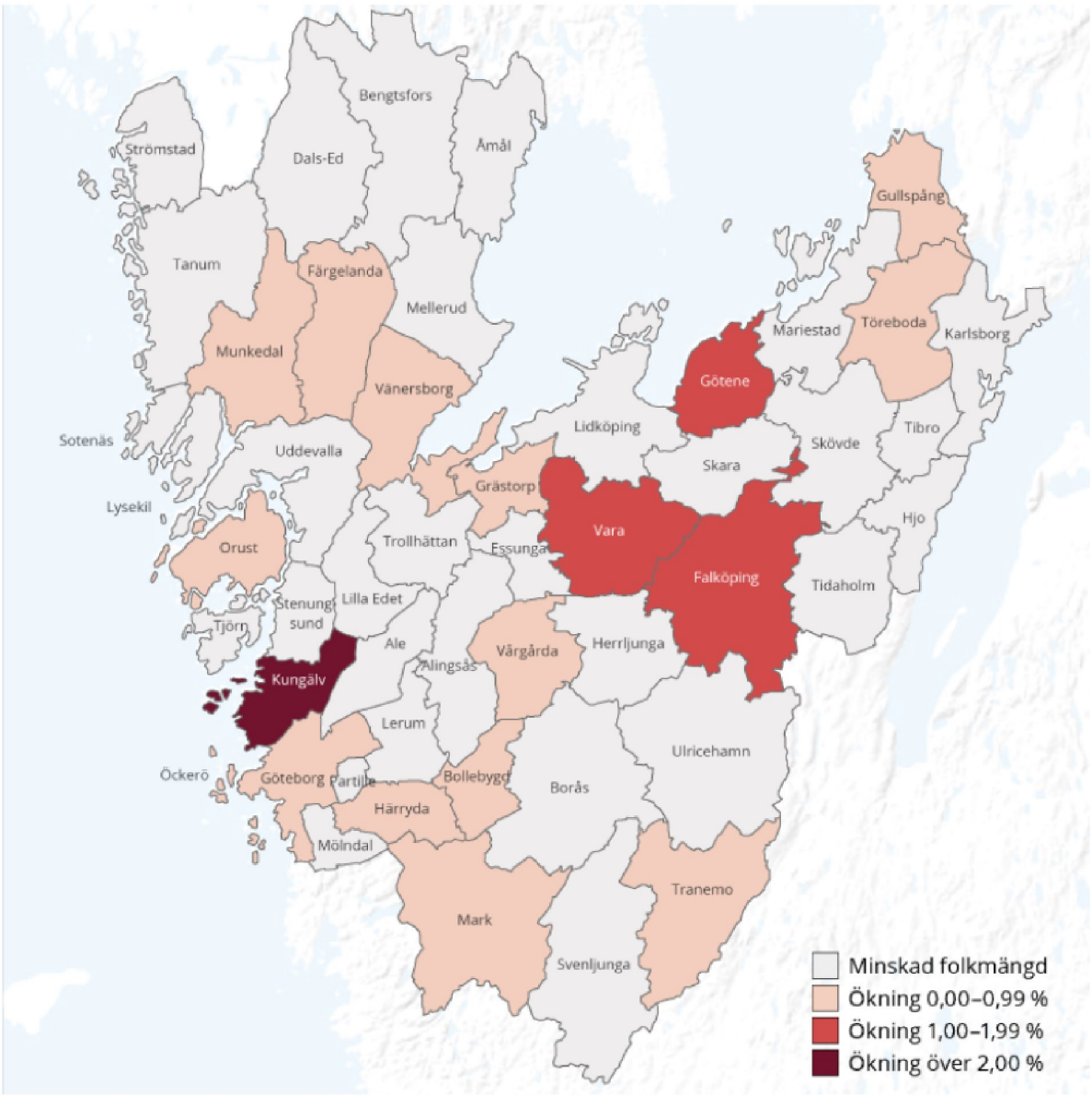
KUNGÄLVS KOMMUN

fortsätter. I beräkningarna tas ingen hänsyn till planerat bostadsbyggande, företagsetableringar eller andra framtida mål och förutsättningar i kommunerna.

	2022	2030	2040	2050	2070
1482 Kungälv	48 852,6999	52 667,2671	56 367,6561	59 844,7170	65 338,9871

Figur 4.2. Antal invånare i Kungälvs kommun. Källa; SCB (2024).[8]

Sammantaget antas antalet invånare i kommunen öka. Både i befolkningsprognosen och i den framskrivning som SCB gör. Men det tar längre tid att uppnå 55 000 invånare enligt SCB:s prognos än vad det gör enligt kommunens beräkningar. I kartbilden nedan, från Länsstyrelsens *Regional bostadsmarknadsanalys 2024,* är Kungälvs kommun avvikande från snittet även i växande kommuner vilket också har satt en stor press på kommunens investeringar i form av bostäder, infrastruktur och service.

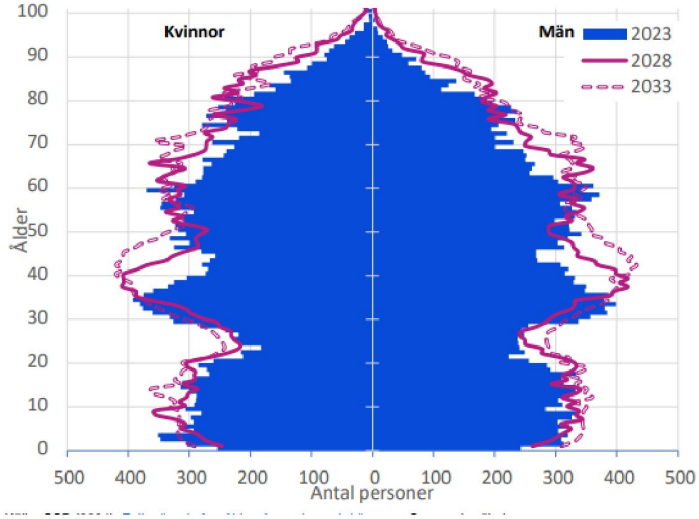
[8] SCB, https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__BE__BE0401__BE0401A/BefProgRegFakN/

KUNGÄLVS KOMMUN

Figur 5. Karta som visar folkmängdsförändringen per kommun under 2023, i förhållande till den totala folkmängden. (Länsstyrelsen, 2024) [9]

Åldersstruktur

Under utblicksåren 2028–2032 förväntas samtliga åldersgrupper öka. Mest ökar antalet personer i åldersgrupperna 40–64 år och 65–79 år som båda förväntas bli drygt 1 000 personer fler under femårsperioden. Den relativt största ökningen förväntas för 65–79-åringarna vilka förväntas bli 15% fler eller knappt 1 100 personer. Den äldsta åldersgruppen, 80 år eller äldre, förväntas öka stadigt fram till år 2032 och bli drygt 800 personer fler än vid halvårsskiftet år 2023. Av alla åldersgrupper är det den äldsta åldersgruppen som förväntas ha den största relativa ökningen. Dessa grupper tillsammans kan innebära ett större behov avseende äldreomsorg, både gällande behoven i bostäder men även service. Gruppen förväntas öka både under prognosåren och utblicksåren, men ökningen är större de första åren. Den relativt stora gruppen personer födda åren runt 1990 är numera i 30-årsåldern då många bildar familj. I samband med det flyttar många från storstäder till förortskommuner som exempelvis Kungälv, för att hitta en bostad för den växande familjen. Den höga nettoinflyttningen som förväntas är främst koncentrerad till personer i åldrar då många ingår i barnfamiljer. Dessutom visar diagrammet på en högre andel äldre befolkning än vad tidigare beräknats. Implikationerna av detta är att högst tryck på service kommer finnas i de äldre åldersskikten, men även för barn i form av skola och förskola.

Figur 6. Folkmängd efter ålder och kön i Kungälvs kommun 2023 respektive 2028 och 2033. Diagrammet är hämtat från Befolkningsprognos 2024–2028 med utblick mot 2033 (Kungälvs kommun)

I prognosen och framskrivningen används samma risker för varje prognosår vilket medför att åldersstrukturen i kommunen blir utjämnad på lång sikt, men i denna prognos blir den utjämningen inte särskilt påtaglig då de flesta som förväntas bo i Kungälv om tio år redan bor i kommunen idag. Kungälv har och förväntas även i framtiden ha en nettoinflyttning av personer i familjebildande åldrar samt deras medföljande barn. Det är endast personer i åldersgruppen 19–24 år som förväntas ha en nettoutflyttning från kommunen. Denna nettoutflyttning syns tydligt i figuren ovan.

Flyttmönster

Det finns en stor efterfrågan på bostäder i kommunen med sitt attraktiva läge nära Göteborgs arbetsmarknad. Det är också rimligt att anta att ett ökat bostadsbyggande leder till en ökad inflyttning. Många av de nybyggda bostäderna kommer att befolkas av personer som redan bor i Kungälv, men tack vare flyttkedjor friställs bostäder som inflyttare till Kungälv kan bosätta sig i. Den nyproduktion

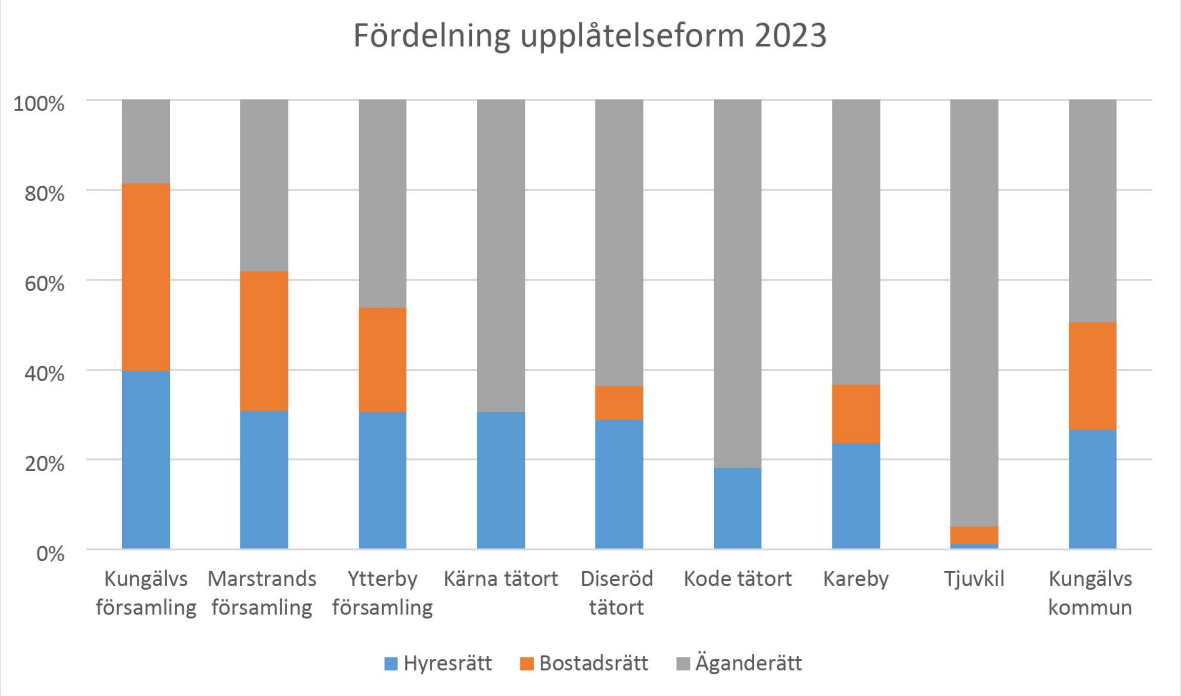
[9] Länsstyrelsen (2024) Bostadsförsörjning i Västra Götalands län. Bostadsförsörjning i Västra Götalands län (lansstyrelsen.se)

KUNGÄLVS KOMMUN

som planeras är främst koncentrerad till kommundel Kungälv - Ytterby och det är även där den största nettoinflyttningen förväntas. Åldersstruktur, barnafödande och flyttningar ser olika ut i olika typer av nybyggda bostäder. Inflyttningens ålderssammansättning ser olika ut beroende på om det är hyresrätter, bostadsrätter eller småhus som färdigställs. Därför har olika inflyttningsfördelningar använts beroende på hustyp och upplåtelseform. Det innebär att osäkerheter i bostadsbyggnadsplaner ökar osäkerheten i prognosen. Exempel på osäkerheter är typ av nybyggd bostad och när bostäderna förväntas vara inflyttningsklara vilket påverkar den förväntade utvecklingen för hela kommunen samt var i kommunen byggandet förväntas ske vilket påverkar den förväntade utvecklingen i kommunens olika delområden.

Bostadsbestånd

I följande tabell visas fördelningen av upplåtelseformer i de av översiktsplanen (2010) utpekade serviceorterna, samt Tjuvkil och för kommunen som helhet. Serviceorten Kungälv-Ytterby-Kareby är i tabellen uppdelad i tre separata delar. Statistiken bygger på siffror från Statistiska centralbyrån (SCB), vilka är fördelade på så kallade nyckelkodsområden (NYKO). Avgränsningarna för NYKO stämmer inte helt överens med avgränsningarna för serviceorterna, utan kan utgå från församlingar. De nyckelkodsområden som använts bedöms ändå ge god bild över ungefärlig fördelning i respektive ort. NYKO delas ofta in i områden med 2 (huvudområden), 4 (större delområden) eller 6 (mindre delområden) siffror i syfte att tydligare kunna uppfatta spatiala skillnader och för att kunna uppfatta områdesavgränsningar.

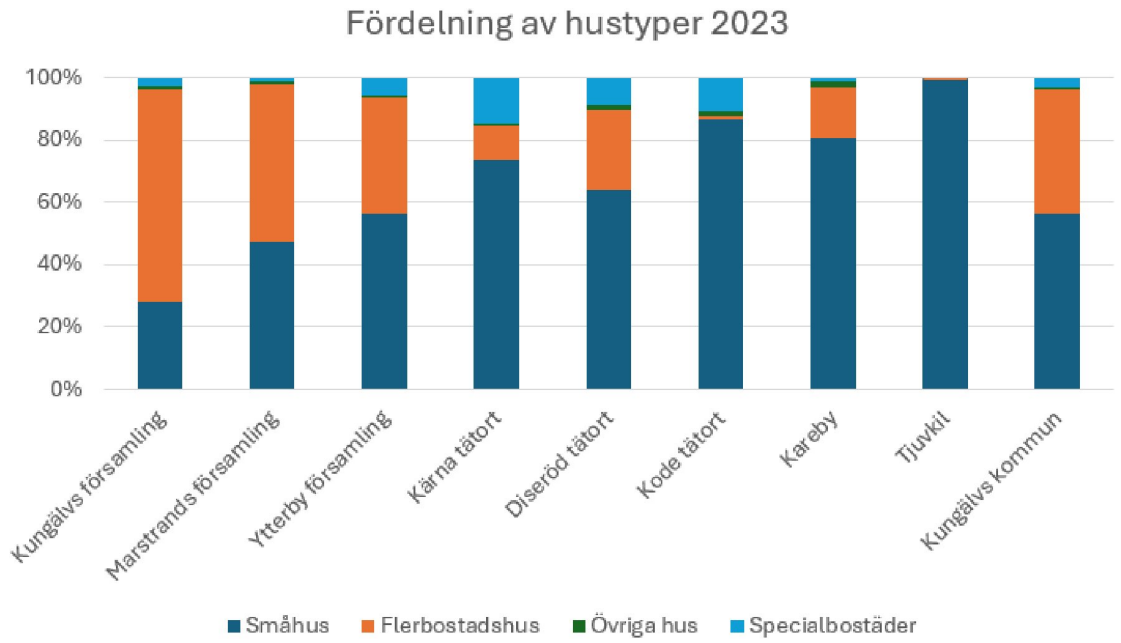

Figur 7. Fördelning av upplåtelseform i olika delar av Kungälvs kommun. Uppgifterna kommer från SCB och bygger på hur uppdelningen ser ut i olika nyckelkodsområden (NYKO). För Kareby har NYKO-områdena 0901 och 0903 slagits ihop. För Tjuvkil har NYKO-områdena 060205, 060206, 060210 och 060211 slagits ihop. Dessa kan studeras utifrån kommunens kartsystem här.

Hustyper

I tabellen nedan visas fördelningen av hustyper i de av översiktsplanen utpekade serviceorterna, samt Tjuvkil och för kommunen som helhet.

KUNGÄLVS KOMMUN

Figur 8. Fördelning av hustyper i olika delar av Kungälvs kommun. Uppgifterna kommer från SCB (2023) och bygger på hur uppdelningen ser ut i olika nyckelkodsområden (NYKO). För Kareby har NYKO-områdena 0901 och 0903 slagits ihop. För Tjuvkil har NYKO-områdena 060205, 060206, 060210 och 060211 slagits ihop.[10]

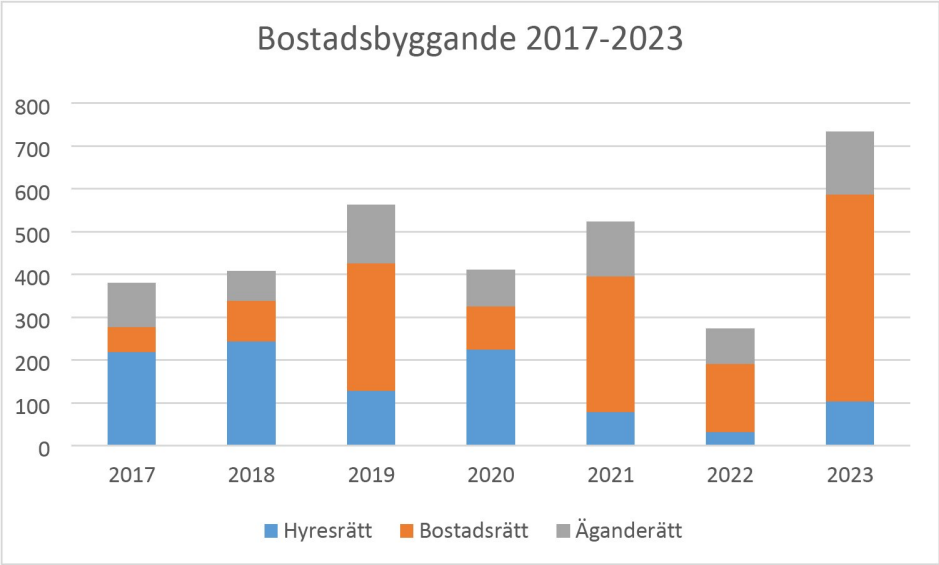
Sammantaget finns underskott gällande hyresrätter i Kode, Diseröd och Tjuvkil. Antalet hyresrätter har minskat något i kommunen sedan 2020 medan antal bostadsrätter ökat, antalet äganderätter har i stort varit konstant. Men en inbromsning för alla upplåtelseformer kan iakttas från år 2022. Småhus med äganderätt dominerar i Ytterby, Kärna, Diseröd, Kode, Kareby och Tjuvkil. Flerbostadshus dominerar i Kungälv och Marstrand, men i kommunen som helhet är det övervägande småhus.

Upplåtelseformer

Tabellen nedan visar fördelningen av upplåtelseformer i färdigställda bostäder, åren 2017–2023. Siffrorna visar fördelning för kommunen som helhet under det angivna året. Målvärdet har sedan 2020 legat på 300 bostäder per år, och har oftast uppfyllts eller överstigits med ett markant undantag 2022. Målsättningen om 300 bostäder per år har funnits sedan 2020, och gäller även under verksamhetsplanen 2025.

[10] NYKO-områderna utgår från 01 Kungälvs församling, 03 Marstrand församling, 04 Harestad församling, 05 Torsby församling, 06 Lycke församling, 07 Ytterby församling, 08 Romelanda församling, 09 Kareby församling, 10 Hålta församling, 11 Solberga församling. Nykoområderna 0501, kärna tätort, 0801 Diseröd, 1101 Kode tätort. Därtill har NYKO-områderna 0901 Rishammar glesbebyggelse, 0903 Ullstorp, 060205 Tjuvkilshuvud, 060206 Tjuvkil norra, 060210 Tjuvkils ängar, 060211 Kroken Tjuvkil. Nykoområdena heter således olika beroende på om kodområdena har 2, 4 eller 6 siffror. Dessa används för att kunna uppfatta

KUNGÄLVS KOMMUN

Figur 9. Antal färdigställda bostäder, uppdelade på upplåtelseform. Statistiken kommer från SCB.

Statistiken från 2017–2021 är hämtad från SCB. Statistiken från år 2022 är kommunens siffror. Uppgifterna för 2017–2021 skiljer sig mellan kommunens siffror och SCB:s siffror.

2. Bostadsbehov

Detta avsnitt analyserar de ej tillgodosedda bostadsbehoven på den lokala bostadsmarknaden. Analysen omfattar alla bostadsbehov som är relevanta för kommunen, utan begränsningar till särskilda gruppers behov. Målen och åtgärderna för bostadsförsörjningen baseras på denna analys. Boverkets modell för beräkning av behovsbaserad bostadsbrist, vilket mäts genom antalet hushåll utan rimlig bostad, används som indikator. Boverket bedömer trångboddhet i kombination med ansträngd boendeekonomi som avgörande faktorer.

På länsnivå är det lite mer än 2% som har ansträngd boendeekonomi. Lagändringen från den 1 mars 2025 kräver att detta beaktas och att kommunen har en tydligare plan för hur detta kan hanteras. Utmaningar identifierade i Social översiktsplan inkluderar ojämlikhet i Sverige gällande ekonomi, hälsa och boende. Särskilt utsatta grupper är utlandsfödda, ensamstående föräldrar, äldre ensamstående, personer med funktionsnedsättning, långtidssjukskrivna och arbetslösa. Boverket bedömer trångboddhet i kombination med ansträngd boendeekonomi vara centrala faktorer. Även hushåll med trygga inkomster kan stöta på hinder som höga kreditvillkor, kötider eller betalningsanmärkning.

Verksamhetsplan för sektorn Trygghet och stöd för fram behovet av fler relevanta mötesplatser särskilt för unga, med bred samhällsmedverkan. Utvecklingen inom fritidspolitiken ska inriktas mot unga, äldre och medborgare med funktionsnedsättning, främja folkhälsa, idrott och social gemenskap samt motverka utanförskap och ensamhet. Arbetet för att motverka gängkulturer måste intensifieras och riktas mot yngre åldrar samt integreras med familj- och bostadspolitiken.

Behovsbaserad bostadsbrist

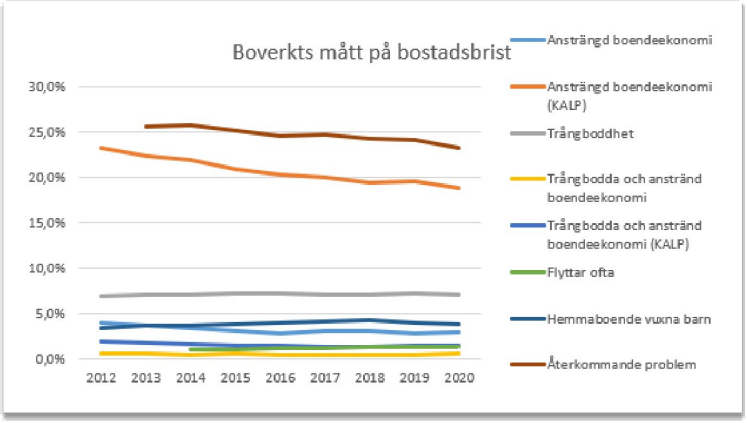
Den strukturella hemlösheten ökar i samhället och en förklaring är att villkoren på bostadsmarknaden har blivit sämre. Det innebär att hushåll utan missbruksproblematik eller sjukdom ändå har en svag ställning på bostadsmarknaden till följd av att de inte uppfyller de krav (inga betalningsanmärkningar, kötid till exempel) som hyresvärdar eller kreditgivare ställer för att komma in på den lokala bostadsmarknaden. Detta kan innebära ansträngd boendeekonomi, trångboddhet, flyttar ofta, hemmaboende vuxna barn, återkommande problem eller tillfälliga boenden. Att det är bostadsbrist innebär i det förlängda ledet trångboddhet. Även unga vuxna och äldre har svårt att etablera sig på bostadsmarknaden. Äldre blir därmed också kvar längre tid i en bostad som inte är ändamålsenlig.

KUNGÄLVS KOMMUN

Detta i kombination med att attraktiva boendelösningar saknas för äldre minskar flyttbenägenheten och rörligheten på bostadsmarknaden uteblir. Detta är förstås en komplex problematik som har ett antal olika drivkrafter och konsekvenser, bland annat privatekonomiska.

I Boverkets underlag som tagits fram som stöd till kommunerna finns olika mått över antalet hushåll som saknar en rimlig bostad utifrån en uppsättning kriterier och normer. Kvantitativa mått visar hur många hushåll som har en boendesituation som inte uppfyller de olika kriterierna. Måtten kan sägas visa på vilka bostadsbehov som inte tillgodoses på marknaden. Detta underlag finns tillgängligt på Boverket.

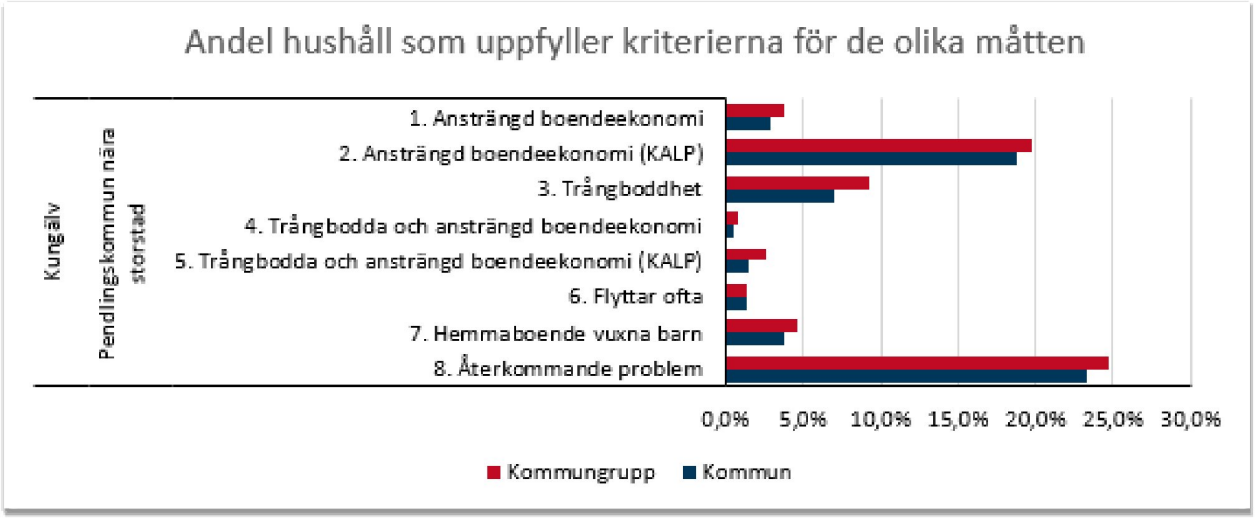
För Kungälvs del är förhållandena enligt följande. De två mått med högst andelar är för Kungälvs kommun hushåll med återkommande problem respektive hushåll med ansträngd boendeekonomi (KALP). För att ett hushåll ska klassas som att det har återkommande problem, ska hushållet uppfylla kriterierna två år i rad. Ansträngd boendeekonomi (KALP) är en kalkyl som bygger på den kalkyl banker använder för att bedöma återbetalningsförmåga på bolån. Kriteriet för att ha ansträngd boendeekonomi är att hushållet har en inkomst som inte räcker till att täcka en baskonsumtion beräknad utifrån genomsnittshyror på orten och ett genomsnitt av bankernas KALP-kalkyler. Mellan 2012 och 2020 sjönk andelen hushåll med ansträngd boendeekonomi (KALP) och hushåll med återkommande problem. Graferna i följande bild visar en jämförelse mellan Kungälvs kommun och kommungruppen ”pendlingskommun nära storstad”. Kungälvs kommun ligger något lägre i alla mått jämfört med snittet i kommungruppen.

Figur 10. Andel av befolkningen som uppfyller kriterierna i de mått på bostadsbrist som Boverket undersökt, åren 2012 – 2020.

Mått	Kriterier
1. Ansträngd boendeekonomi	Hushållet har en inkomst som inte räcker till att täcka en baskonsumtion beräknad utifrån genomsnittshyror på orten och riksnormen
2. Ansträngd boendeekonomi	Hushållet har en inkomst som inte räcker till att täcka en baskonsumtion beräknad utifrån genomsnittshyror på orten och en kvar att leva på (KALP) kalkyl baserade på ett genomsnitt av bankernas kalkyler.
3. Trångboddhet	Hushållet är trångbott om det inte har sovrum utöver vardagsrum och kök eller kokvrå. Två barn kan dela sovrum, men med beaktande av stigande ålder och personlig integritet behöver barn över 11 år eget rum. Vuxna som inte är sambor delar inte sovrum. Ensamstående utan barn anses inte som trångbodda. För de hushåll där antalet rum saknas, främst småhus, används boendeyta per person. Har hushållet mindre än 20 kvm per person räknas hushållet som trångbott.
4. Trångbodda och ansträngd boendeekonomi	Hushållet har en inkomst som räcker till för en baskonsumtion enligt mått 1. Ansträngd boendeekonomi och dessutom är trångbott enligt mått 3. Trångboddhet.
5. Trångbodda och ansträngd boendeekonomi	Hushållet har en inkomst som räcker till för en baskonsumtion enligt mått 2. Ansträngd boendeekonomi och dessutom är trångbott enligt mått 3. Trångboddhet.
6. Flyttar ofta	Hushåll där någon av individerna har flyttat minst en gång årligen de senaste tre åren.
7. Hemmaboende vuxna barn	Hushållet har hemmaboende barn som är äldre än 24 år.
8. Återkommande problem	Hushållet uppfyller minst ett av måtten 1, 3, 6 och 7 två år i rad.

KUNGÄLVS KOMMUN

Figur 11. Jämförelse mellan Kungälvs kommun (blå staplar) och kommuner i kommungrupp "pendlingskommun nära storstad" (röda staplar), år 2020. Staplarna ska utläsas utifrån dess mått beskrivet ovanför diagrammet. Dessa skiljer sig åt utifrån baskonsumtion.

Utöver ovanstående tabeller går ur Boverkets underlag också att utläsa att ensamstående utan barn utgör den största gruppen som har återkommande problem, respektive ansträngd boendeekonomi (KALP). I åldersgruppen 80+ uppfyller 4% kriterierna för ansträngd boendeekonomi (KALP), 4,7% uppfyller kriteriet för återkommande problem. Enligt Boverkets hemsida där den senaste statistiken är från 2023.[11]

Av de hushåll som har återkommande problem är bostadsformen ungefär jämnt fördelad mellan de olika upplåtelseformerna. Av de med ansträngd boendeekonomi, båda mått, bor störst antal i hyresrätt, flerbostadshus, följt av äganderätt, småhus. Det mått som utmärker sig för äganderätt, småhus, är antal hushåll med hemmaboende vuxna barn (25 år eller äldre). Detta bygger på att denna grupp är svår att identifiera och sällan hamnar som fall hos kommunen. Värt att notera är att detta underlag bygger på antal och inte andelar. Småhus med äganderätt utgör cirka hälften av kommunens bostadsbestånd, medan flerbostadshus med hyresrätt utgör cirka en femtedel. Det går därför att göra bedömningen att en större andel av boende i hyresrätt, flerbostadshus har återkommande problem och ansträngd boendeekonomi, jämfört med boende i äganderätt, småhus.

Grupper med lagstöd

I Lokalförsörjningsplanen ingår en beskrivning av hur stort behovet är för särskilda grupper med lagstöd, både i närtid som på längre sikt. Det finns ett behov av att tydliggöra behovsbedömningen mellan bostadsplanerna och lokalförsörjningsplanen.

Äldre

Enligt *socialtjänstlag (2001:453)* ska kommunen inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre som behöver särskilt stöd. Behovet styrs inte av ålder, utan av omvårdnads-behov, men en stark koppling mellan ålder och omvårdnadsbehov finns. I Kungälv kommer åldersgruppen äldre än 80 år öka, som tidigare nämnts. Det råder underskott på bostadsformen särskilt boende för äldre i kommunen och efterfrågan bedöms öka i framtiden till följd av att antalet personer i de äldre åldersgrupperna ökar.

Framtida behov av lägenheter i bostadsformen särskilt boende för äldre påverkas genom bostadsåtgärder som kan öka möjligheterna till kvarboende i det egna hemmet. Boendeformer på den

[11] Bedömning av bostadsbrist - Boverket Uppdaterad 25/4 2025

KUNGÄLVS KOMMUN

öppna marknaden såsom trygghetsboende/seniorboende som riktar sig till äldre personer kan vara en faktor där effekterna behöver studeras närmare under kommande år. Genom att välja bostäder med närhet till bra kommunikation och hög tillgänglighet kan en persons behov av en plats på ett särskilt boende förskjutas i tid. Även övriga bostäder inom kommunen som har centralt läge med tillgång till kommunikationer och service, samt tillgänglighet med hiss mm, bidrar till att kvarboendet i det egna boendet underlättas.

Planerad byggnation är tillbyggnad av vård-och omsorgsboende, 22 nya platser, Solhaga, Kode samt nytt vård- och omsorgsboende 90 platser i Ängegärde, centrala Kungälv.

Funktionsnedsättning
Kommunen ska enligt *lag (1993:387) om stöd och service för vissa funktionshindrade* (LSS) erbjuda bostäder med särskild service för människor med fysiska och psykiska funktionsnedsättningar. Det bedöms råda ett underskott på gruppbostäder och servicebostäder.

Nya gruppbostäder planeras i Ytterby och Kungälv. Sammanlagt ca 12 stycken i Ytterby och Kungälv. Cirka 20–30 nya servicebostäder planeras i Kungälv-Ytterby-området. Dessa bostäder bedöms ta hand om det i dagsläget prognostiserade behovet. De planerade bostäderna är beroende av detaljplaner och planerad byggnation.

Nyanlända
Enligt bosättningslagen *lag (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning*, är en kommun skyldig att ta emot nyanlända för boende efter anvisning, oavsett hur bostadssituationen ser ut i kommunen.

För att säkerställa att det finns bostäder till nyanlända samarbetar kommunen med både privata och kommunala bostadsbolag och fastighetsägare. Kommunen har även egna bostäder som hyrs ut till nyanlända. Nyanlända bor inledningsvis i genomgångsbostäder, vilka de efter en tid ska lämna för att hitta bostad i det ordinarie beståndet. Brist på billiga hyresrätter gör det dock svårt för många att hitta bostad, då dessa är starkt efterfrågade av flera grupper som till exempel äldre och personer med funktionsvariation.

Det finns behov avseende permanenta bostäder med möjlighet till eget förstahandskontrakt för att ha möjlighet att minska tillfälliga bostäder. Kommunen behöver fortsätta arbetet tillsammans med exploatörer och fastighetsägare för att lösa behovet av fler hyresrätter i kommunen. I Lokalförsörjningsplanen ingår en beskrivning av hur stort behovet är både i nutid som på längre sikt. Behoven i utblicksperioden är svåra att prognostisera då dessa är beroende av faktorer som konjunktur, flyktingsituationen, integrering av nyanlända, utvecklingen i bostadsbyggandet med mera. Det långsiktiga behovet är inte tillgodosett.

Massflyktsdirektivet
Enligt massflyktsdirektivet måste kommunerna ta emot anvisade flyktingar från Ukraina. Enligt lag (1994:137) är kommunen skyldig att ordna boende åt denna grupp. Det är på grund av världsläget svårt att förutse hur många flyktingar det kan innebära över tid. Skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet år 2024 uppgår till 39 stycken anvisningar. Hänsyn behöver tas till barnkonventionen utifrån integrationsaspekten och i syfte att undvika upprepade flyttar. Bostäder behövs nära service och kollektivtrafik.

Grupper utan lagstöd

Seniorer
För äldre som inte är i behov av särskilt boende finns trygghetsboende och seniorboende. Denna typ av bostäder riktar sig till äldre och är tillgänglighetsanpassade, har gemensamhetslokaler för de boende och kan även ha personal på plats. I Kungälv finns två trygghetsboenden, ett vid Kvarnkullen (Kungälvsbostäder) och ett i Komarken (Förbo). Ett privat seniorboende 55+ tas fram i Ytterby med ca 50 seniorbostäder. Att skapa fler bostäder som särskilt riktar sig mot äldre, kan vara ett sätt att få i

KUNGÄLVS KOMMUN

gång flyttkedjor och frigöra bostäder i det äldre bostadsbeståndet. Antalet personer i åldersspannet 60–70 år kommer enligt befolkningsprognosen att öka kraftigt fram till år 2030. Ett framtida scenario nationellt är att fler bor kvar i den egna bostaden och mer av hälso- och sjukvården kommer att ske där, detta kommer att ställa ökade krav på den egna bostaden. Flyttbenägenheten är låg bland seniorer, många planerar inte i tid för sitt boende utan bostaden kan bli ett hinder för det goda livet. Det är viktigt att skapa attraktiva boendemiljöer för seniorer samt stimulera äldre att flytta till dessa tidigare än vad som sker idag.

Unga
Både Kungälvsbostäder och Förbo tillämpar förtur för unga i åldern 18–25 år. Unga har ofta svårt att komma in på bostadsmarknaden på grund av låga inkomster och korta tider i bostadsköer. Antalet unga i kommunen kommer att öka fram till år 2030, varför riktade insatser är önskvärt.

Hemlöshet
Socialstyrelsen har definierat olika typer av hemlöshet varav de flesta utgår från en ofrivillig och utsatt hemlöshet med behov av socialtjänst. Dock omfattas inte hemmanboende unga vuxna och liknande grupper enligt dessa. (Socialstyrelsen, 2024) Socialstyrelsen har lämnat förslag till kommunerna i rapporten *Förebygga och motverka hemlöshet* (2021) om socialtjänstens fortsatta arbete med att förebygga och motverka hemlöshet, förslagen berör följande områden:

- öka det uppsökande arbetet riktat mot personer som befinner sig eller riskerar att hamna i hemlöshet
- stimulera utvecklingen av det lokala avhysningsförebyggande arbetet
- motverka hemlöshet bland äldre (från 65 år)
- stödja kommunernas införande av Bostad först, i syfte att öka antalet delaktiga i metoden och öka följsamheten
- personer, med eller utan barn, som befunnit sig på skyddat boende på grund av våldsutsatthet ska kunna övergå till ett stadigvarande boende
- stödja kommunerna i lokala hemlöshetskartläggningar enligt en enhetlig metod
- stärka samverkan mellan kommunens socialtjänst och kommunens samhällsplanering inom ramen för socialnämndens skyldighet enligt 3 kap 1–2 § SoL.

Hemlösheten är som störst i Sveriges tre storstäder. Detta höjer även det regionala snittet för hemlöshet. För att motverka hemlöshet arbetar kommunen med vräkningsförebyggande åtgärder, hyresgarantier och uthyrning av andrahandslägenheter. Avtal finns med bland annat Kungälvsbostäder 2,5 % och Förbo 4 %. Kommunen samarbetar även med hyresvärdar, både kommunala och privata, för att få tillgång till ett antal bostäder varje år som kan tilldelas hushåll som inte blivit godkända som hyresgäster på den lokala bostadsmarknaden. Kommunen undersöker möjligheterna till att börja arbeta med *Bostad först*. Grundtanken i metoden är att bostad är en mänsklig rättighet som inte ska villkoras med krav på förändring. Boendeformen utgår i stället från hyreslagen och att individen ska få det stöd den behöver för att kunna följa den. Tilldelningen av lägenheter bygger på avtal tecknade med i första hand allmännyttiga bostadsbolag. På sikt ska den stabila boendesituationen ge individen förutsättningar för att kunna förbättra sin livssituation även på andra områden. Bostad först finns med i Socialstyrelsens Nationella riktlinjer från 2017 och flera kommuner använder sig redan av metoden. Att *Bostad först* ska införas nationellt är även ett mål i *Regeringens strategi för att motverka hemlöshet 2022–2026.*

3. Bostadsförsörjning

Bostadsutveckling

Det är inte alla hushåll som kan efterfråga en ändamålsenlig bostad till följd av en svag ställning på den lokala bostadsmarknaden. Det befintliga beståndet av bostäder är det billigaste bostadsalternativet då det är dyrt att bygga nytt. Nybyggnation är en del av bostadsförsörjningen och det finns stor efterfrågan på bostäder i alla delar av Kungälv för de som har råd att efterfråga en bostad på den lokala bostadsmarknaden. Bostadspriserna har länge stigit i kommunen. En

KUNGÄLVS KOMMUN

förutsättning för att så många som möjligt ska kunna efterfråga en bostad (nybyggd eller befintlig) är att det går att transportera sig med kollektivtrafik. Det bör vara lätt att ta sig till kollektivtrafik på ett säkert sätt för oskyddade trafikanter på säkra gång- och cykelstråk. Även närhet till gröna ytor och allmänna platser som till exempel parker och idrottsanläggningar är viktigt. Det bidrar till god bebyggd miljö även ur ett långsiktigt tidsperspektiv, eftersom befolkade och upplysta platser skapar trygghet och bidrar till att stärka den sociala hållbarheten. Även tillgången till pendelparkeringar bör ses vid för att möjliggöra hållbara transporter. Med *Vision Översiktsplan 2050 med utblick 2070 så* är den politiska viljeinriktningen att Kungälv värnar om den bebyggelse som finns och utvecklar de boendeformer medborgarna vill ha.

Boendeperspektiv
I följande avsnitt redogörs för önskemål och aspekter som rör utformning vid nybyggnation och komplettering av befintliga miljöer. Informationen har samlats in genom DELMOS-projektet och betonar att skapandet av fysiska och sociala miljöer som främjar möten och engagemang kan stärka samhällets demokratiska kraft och trygghet. Det är önskvärt med biologisk mångfald till exempel att framhäva vattendrag och grönytor vid exploatering och tillgängliggöra ekosystemtjänster, såväl som social mångfald. Det uttrycks önskemål om fler hyresrätter och tillgängliga enplansbostäder. Vidare belystes olika konfliktytor, dvs ytor där olika intressen står mot varandra. T.ex. hur mycket och varför kommunen ska växa, förtätningsambitioner som kolliderar med önskan om luft mellan husen, önskan att bygga lågt och att ha nära till park- och naturmiljöer i stället för att bygga högt. Trygghet och sociala perspektiv är således viktiga att beakta i planeringens tidiga stadier.

4. Bostadsbyggande

Det befintliga bostadsbeståndet består dels av de bostäder som ägs av allmännyttan, då i synnerhet Kungälvsbostäder och Förbo, dels av de andra bostäder som finns på bostadsmarknaden. Ett av kommunens verktyg är allmännyttan. För att fler ska kunna efterfråga en bostad bör det finnas ett varierande utbud av olika upplåtelseformer och hustyper i olika storlek på alla platser, med fokus på serviceorterna där infrastrukturen finns. Där det är ett ensidigt utbud behövs komplettering med det som saknas på platsen. Enligt Lokalförsörjningsplanen finns det fördelar med att bostäder byggs kontinuerligt i alla kommunens serviceorter/kommundelar. Det möjliggör kvarboende för de äldre i sin kommundel och kan ge en generationsväxling då de äldre säljer sina hus för att köpa eller hyra en lägenhet. Enligt äldreplanen finns en förhoppning om att flyttkedjor ska starta genom att äldre lämnar opraktiska bostäder för att flytta till mer ändamålsenliga bostäder. Träffpunkter för gemenskap i syfte motverka social isolering kan bidra till höjd attraktivitet för nya bostäder i syfte att locka äldre.

Småhusbebyggelsen är hög och spridd över hela kommunen. I dessa hus bor också många äldre. Med ökande ålder kommer behov av hemtjänst och bostadsanpassningsåtgärder. En utmaning är kommunens vidsträckta geografi med stora avstånd. Av all arbetad tid för hemtjänsten utgör 25% restid på landsbygd och 12 % restid i centrumdelarna.

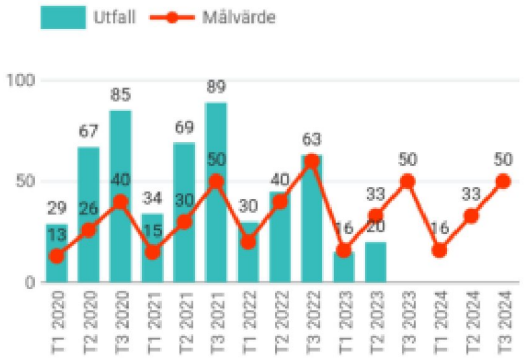
Enligt Boverket finns ett positivt samband mellan bostadsanpassningsbidrag i relation till antal äldre (över 70 år) som bor i flerbostadshus. Det är andelen flerbostadshus som har betydelse. I kommuner där antal äldre i flerbostadshus ökar över tid har bostadsanpassningsbidraget minskat mer än i kommuner där äldre i flerbostadshus inte ökar lika mycket. Boverkets slutsats är att när äldre flyttar till flerbostadshus – oavsett produktionstidpunkt – så minskar behovet av bostadsanpassning.[12]

[12] Boverket, https://www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2023/utvardering-av-lagen-om-bostadsanpassningsbidrag.pdf

KUNGÄLVS KOMMUN

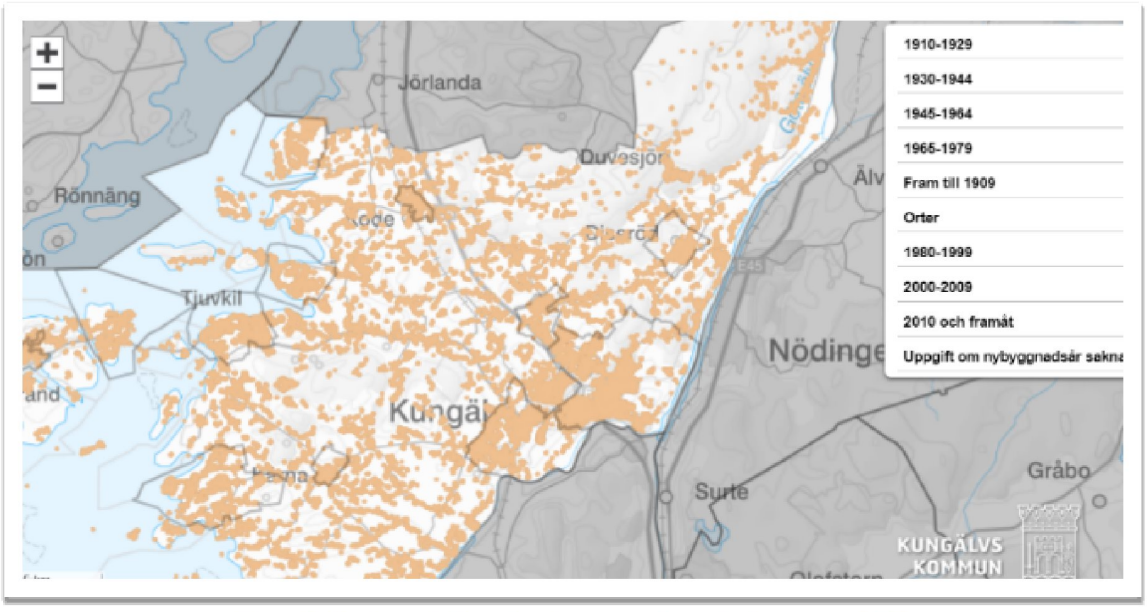
Kumulativa effekter

Enligt förvaltningens verksamhetsplan framgår att antal beviljade utomplans bygglov legat mycket över målvärdet flera år i rad.

Figur 12. Antal bostäder i beviljade bygglov utomplans, Förvaltningens verksamhetsplan 2024.

Flera utomplans bygglov i ett område kan ha väldigt kostsamma effekter för kommunen, bland annat kan det innebära att kommunen blir skyldig att ordna kommunalt vatten och avlopp enligt 6 § i Vattentjänstlagen, men även att andelen tillkommande barn som behöver skolskjuts ökar och att resor för service i hemmet ökar. Konsekvenserna av spridd bebyggelse på landsbygden är också ökad trafik. Ett småhus genererar generellt 4–6 trafikrörelser per dag (Kungälvs kommun, 2023). Detta innebär att kommunen, för att hålla sig till sina samt statliga och överstatliga mål också ska fokusera bebyggelse till tätortsnära nybyggnation.

Figur 13. Bostäder i Kungälvs kommun, Kungälvs kommun, 2023.

Bostadsbyggnadsprognos

När i tid och var i kommunen olika bostadsprojekt ska ske, beslutas i den övergripande projekttidplanen, som portfölj tillväxt ansvarar för, med utgångspunkt i översiktsplanen. Den rådande lågkonjunkturen har men då många projekt fortfarande är i planeringsfasen samtidigt som det finns en osäkerhet om hur byggbranschen kommer att utvecklas de kommande åren har bostadsplanerna reducerats i prognosunderlaget. I utblicken mot 2032 förväntas närmare 3 000 bostäder bli

KUNGÄLVS KOMMUN

färdigställda varav omkring 90 procent av dem byggs i Kungälv – Ytterby. I prognosunderlaget antas i genomsnitt 260 bostäder bli färdigställda åren 2023–2026.

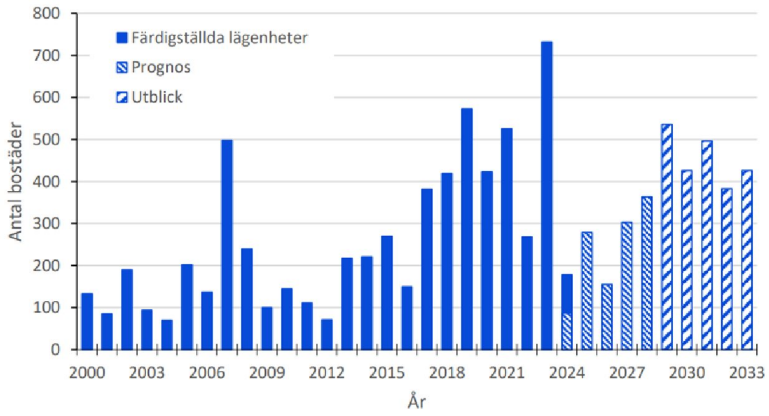

Diagram 14. Källa: SCB (2024):

Färdigställda lägenheter i nybyggda hus efter år och region. Observera att 2024 både består av preliminär statistik över färdigställda bostäder och planerade bostäder.

Utbyggnadspotential

Lämpligheten för utbyggnad av de olika bostadsprojekten, enligt bostadsbyggnadsprognosen i följande tabell, ska bedömas i fortsatt planering. Antagandena i figur 14 baseras på den övergripande projekttidplanen och prövas enligt översiktsplanen 2 kap. 3 § 5 plan- och bygglagen (PBL). Anledningen till detta är att prövningen av utbyggnadsområdens lämplighet sker i detaljplaneringen med översiktsplanen som styrande dokument. Siffrorna är en uppskattning och alltså preliminära. Följande tabell visar en nerskalad bostadsleverans utifrån den övergripande projekttidplanen. Det antal procent som antas genomföras i bostadsplanerna är indelade efter tre kategorier: en ej startad detaljplan beräknas bebyggas med 30%, pågående detaljplan beräknas bebyggas till 85%, en färdig detaljplan beräknas bebyggas med 100%.

Bostadstyp	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Totalt	Täthet År 0
Flerbostadshus												
bostadsrätt	148	107	18	126	305	393	694	412	412	87	2 703	1,8
hyresrätt	0	20	74	0	267	301	144	15	41	14	875	1,7
Småhus	146	135	116	99	175	131	80	80	80	80	1 122	2,9
Äldreboende/LSS	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	6	1,0
Seniorboende	0	0	46	0	43	0	0	0	0	0	88	1,4
Totalt	294	268	254	226	789	825	918	508	533	181	4 795	

Figur 15. Bostadsbyggnadsprognos 2023–2032 efter bostadstyp. Kommunens byggplaner för perioden 2023–2027. Bilden är från Befolkningsprognos 2024 - 2028 med utblick mot 2033.

Av befolkningsprognosen framgår även att åldersstruktur, barnafödande och flyttningar ser olika ut i olika typer av bostäder. Demografin i en bostad förändras också olika över tid beroende på bostadstyp. Det generella mönstret är att bostäderna har en ung befolkning de första åren efter färdigställandet och en hög andel barn. Det blir en initial babyboom i fastigheten den närmaste tiden efter färdigställandet. Det beror på att en hög andel av inflyttarna har barn med sig eller är i åldrar då det är vanligt att skaffa barn. Efter ett par år nås en topp i antal personer per bostad. Därefter sjunker antalet personer per bostad i takt med att barnen börjar flytta hemifrån. Så småningom sker en generationsväxling när första generationen flyttar ut eller avlider och nya familjer flyttar in i bostäderna. Antalet boende per bostad ökar då åter. I bostäder i flerbostadshus sker denna generationsväxling något snabbare än i småhusen. Den totala boendetätheten i Kungälv är 2,3 personer per hushåll och har inte förändrats särskilt mycket under den senaste tioårsperioden.

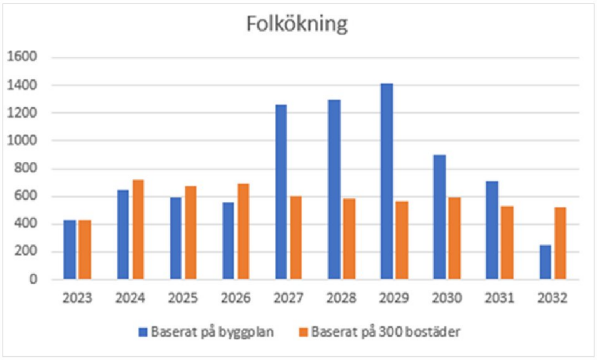
KUNGÄLVS KOMMUN

Kommundel	2024	2025	2026	2027	2028
Diseröd	3 736	3 781	3836	3 967	3 988
Kode	4 779	4 822	4 870	4 913	4 955
Kungälv-Ytterby	31 582	31 881	31 942	32 242	32 715
Kärna	5 772	5 815	5 964	6 007	6 049
Marstrand-stråk 168	4 327	4 383	4 444	4 513	4 639
Restförda	122	122	122	122	122
Summa	50 318	50 804	51 177	51 782	52 467

Figur 16. Delområdesprognos från Befolkningsprognos 2024 - 2028 med utblick mot 2033.[13]

Tillväxttakt

Baserat på befolkningsprognosen framgår möjlig befolkningsutveckling i de olika kommundelarna till följd av kommunens planerade bostadsprojekt i föregående tabell. Störst befolkningsökning kan iakttas i Kungälv-Ytterby med ett tillskott på över 2000 invånare medan övriga orter pendlar mellan ett tillskott på 167–262 invånare.

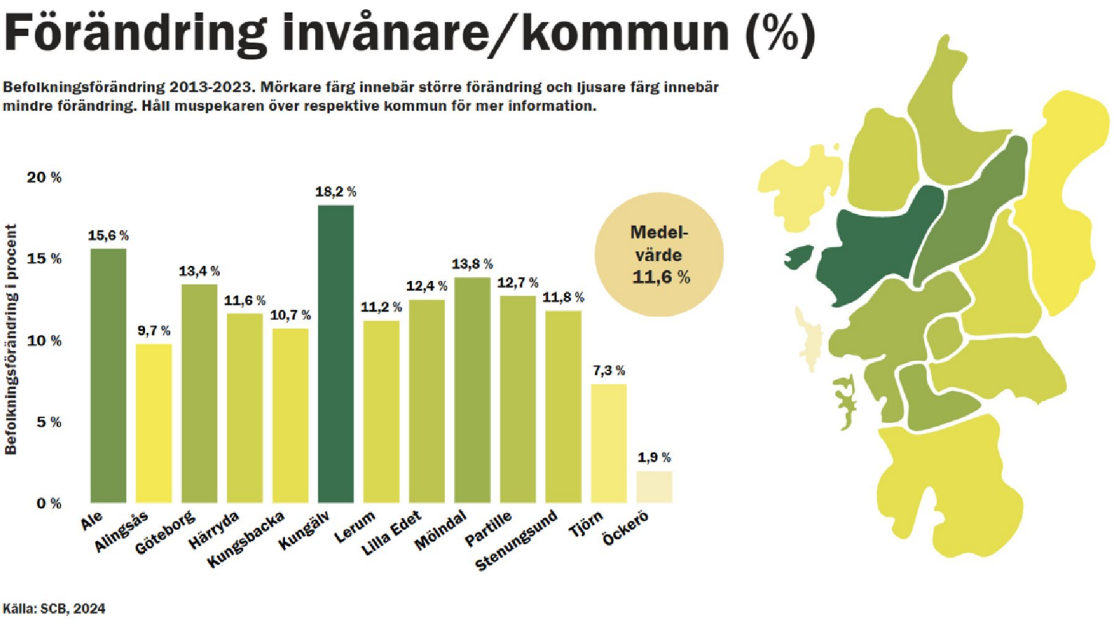

Figur 17. Prognosticerad folkökning baserad på 300 bostäder per år. Bygger på bostadsbyggnadsprognos 2023–2032, figur 12. Uppgifterna kommer från Befolkningsprognos 2024–2028 med utblick mot 2033.

Tillväxttakten har legat över tillväxtmålet och visar på betydligt högre byggplaner än vad som skulle resultera i en befolkningsökning på 1,5% även fortsättningsvis om kommunens planerade bostadsbyggnadsplaner realiseras. Utvecklingstakten bör sättas i relation till andra mätningar, både regionalt och nationellt. För det första visar ett underlag från Göteborgsregionen (Regionala bilder-beskrivning av läget i Göteborgsregionen, 2024-08-26) att Kungälv är på första plats Göteborgsregionen när det gäller ökning i invånarantal mellan 2013–2023, och ligger då ca 7% över det delregionala genomsnittet samt mer än 2,5 procentenheter över Ale kommun som ligger tvåa.

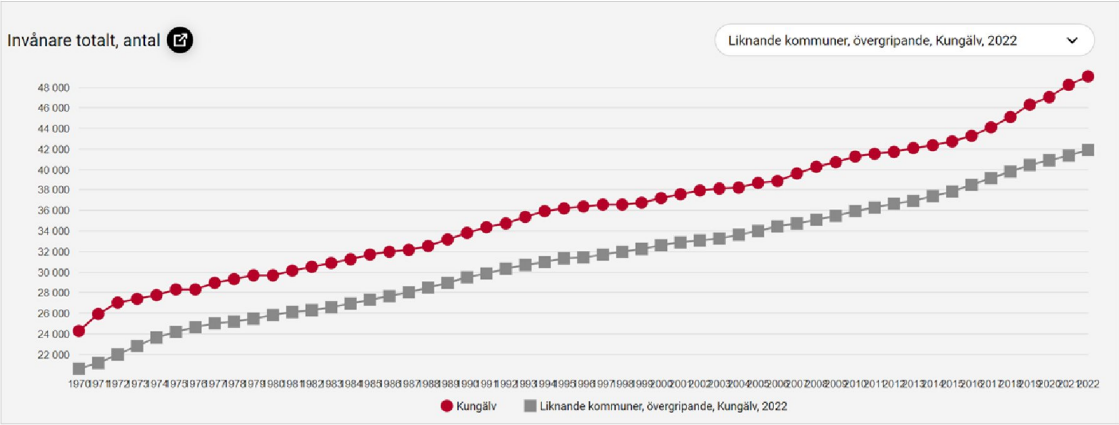
[13] Restförda är personer som av en eller anledningen inte har kopplats till något nykoområde. Det vanliga är att det är personer som är folkbokförda på de fiktiva fastigheterna ”UTAN KÄNT HEMVIST” och ”PÅ KOMMUNEN SKRIVEN”. Det kan även röra sig om personer som bor på nybildade fastigheter som ni i kommunen har missat att koppla till ett nyckelkodsområde. I prognosen antas att de restförda inte förändras över tid.

KUNGÄLVS KOMMUN

Figur 18. Göteborgsregionen (Regionala bilder - beskrivning av läget i Göteborgsregionen, 2024-08-26).

Göteborgsregionen står för den överlägset största tillväxten i regionen. Från den nationella jämföraren av kommunal statistik, Kolada, syns även att Kungälv ligger klart över andra liknande kommuner vad gäller befolkningsökningen sedan 1970-talet.

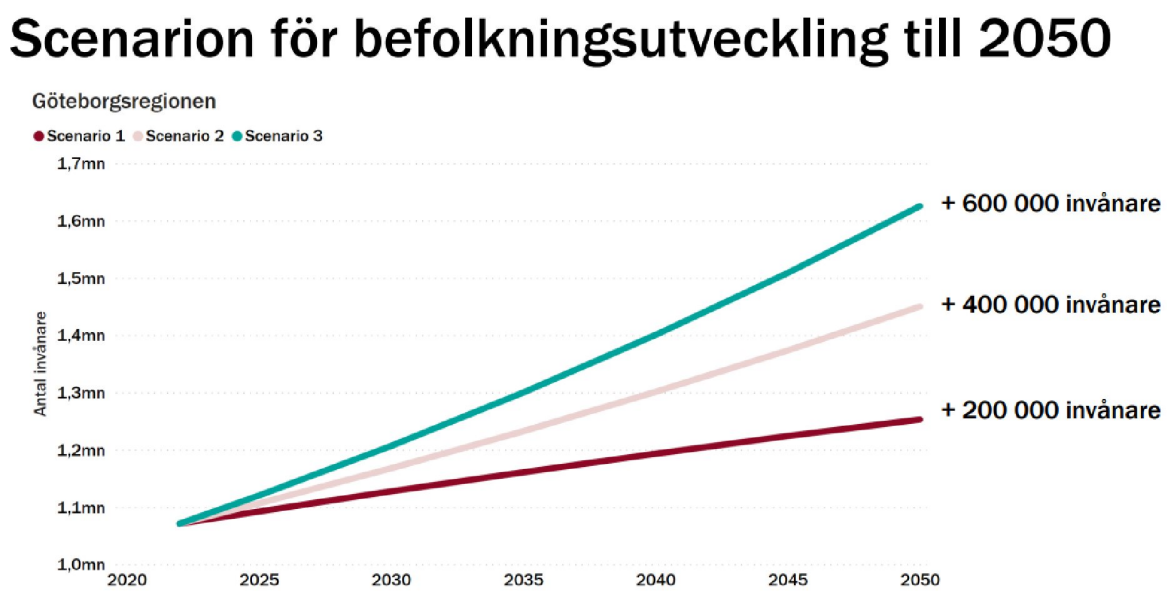
Figur 19. Invånare totalt Kungälv, jämförelse liknande kommuner. Källa Kolada[14]:

Enligt *Hållbar tillväxt*, Göteborgsregionen (GR) är målet att växa med 10 000 invånare per år främst i de större stadsområdena, vilket motsvarar ca 1%. Ett mål på 300 bostäder per år motsvarar en befolkningstillväxt på ca 1,5 %, men med ett omarbetat mål på 70 000 invånare till år 2050 motsvarar det ca 1,35 % tillväxt. Byggs väldigt många villor kan 300 nya bostäder per år innebära en tillväxt på 2 %. Men om det huvudsakligen byggs bostäder i flerbostadshus innebär 300 nya bostäder per år ca 1 % befolkningstillväxt. Fördelningen mellan hustyper påverkar folkökningen. Hustyperna i sin tur är avhängiga den geografiska placeringsortens struktur.

[14] Kolada, 2023, https://kolada.se/verktyg/fri-sokning?kpis=22954&years=30199&municipals=16701&rows=municipal,kpi&visualization=bar-chart&focus=16701

KUNGÄLVS KOMMUN

Enligt Göteborgsregionen: *Regional bostadsproduktion till år 2050* finns tre scenarion för hur göteborgsregionen, alltså de 13 kommuner som utgör Göteborg och dess kranskommuner finns olika scenarion för hur delregionen växer på sikt. Varav det lägsta scenariot innebär 1% tillväxt i regionen. Oavsett så kommer framtiden innebära utmaningar för service och infrastruktur i regionen som implikation av en växande befolkning.

5. Utmaningar och konsekvenser

Kungälvs kommun attraherar nya invånare och turister med nära pendling till regionkärnan samt rika natur- och kulturvärden. En stadig folkökning och fokus på tillväxt i kombination med kommunala mål om att verksamheters kvalité och hushållning ska hävda sig väl i jämförelse med landets bästa kommuner skapar grund för en positiv utveckling. Fortsatt hög inflyttning förväntas, där de flesta åldersgrupper beräknas öka och befolkningsökningen bidrar till höjda skatteintäkter. I kombination med högt ställda politiska mål för ett välmående samhälle, finns mycket goda förutsättningar för Kungälv att fortsatt vara en expansiv kommun i framkant.

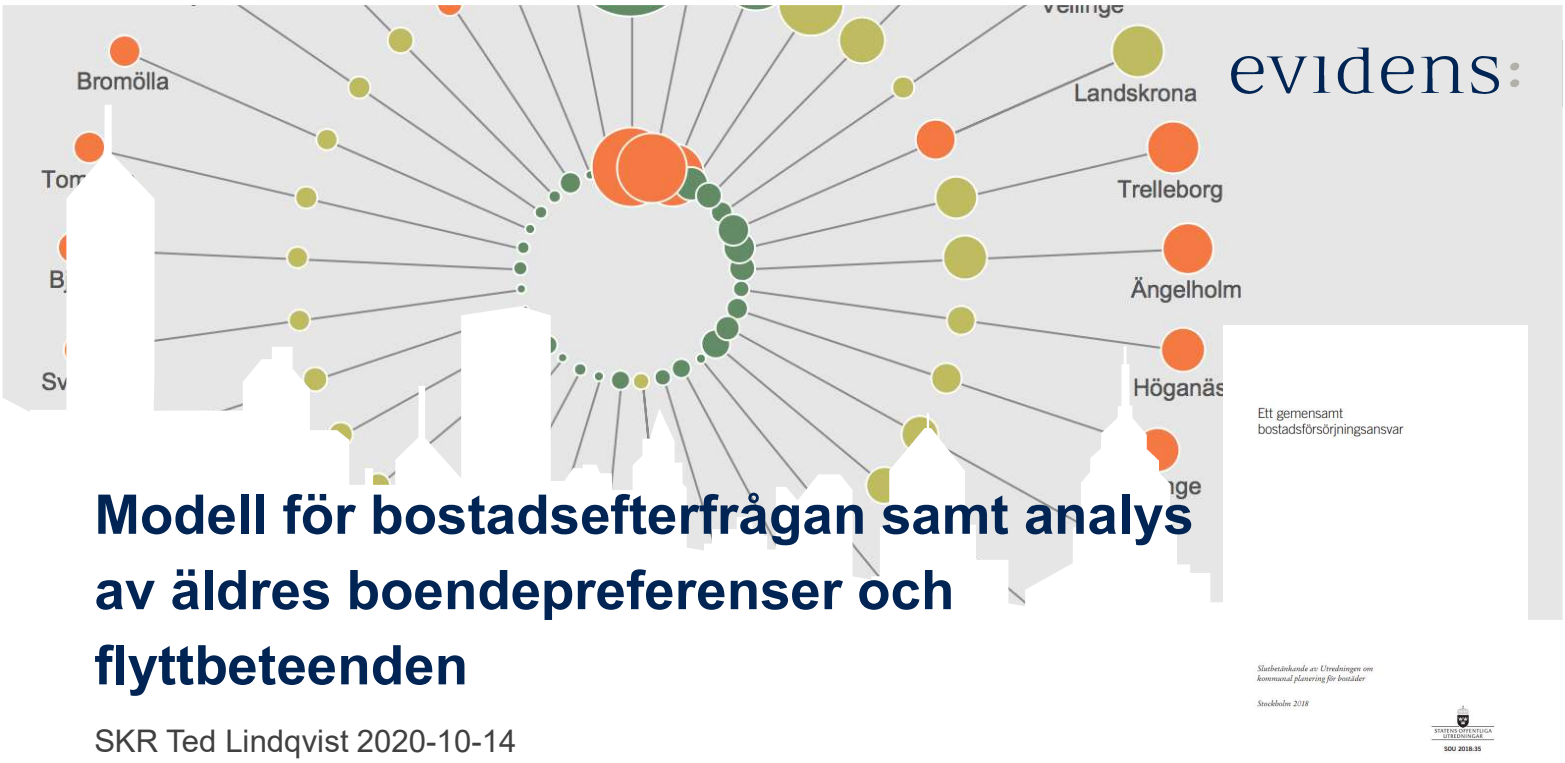
Men med befolkningstillväxt kommer också krav på samhällsservice och ökande kommunala behov men även trafikmässiga utmaningar i centralorten och Ytterby. Förskola/skolas behov innebär att marken behöver utnyttjas effektivare vid nybyggnation, underhåll och framtida kompletteringar. Befolkningsökning påverkar tillgänglighet, parkering och trafiksäkerhet. Men för att ta hand om en allt större befolkning finns det redan stora utmaningar i att kunna rekrytera arbetskraft till kommunens verksamheter. På vilken plats bostadsbyggnation sker påverkar mängden trafik och skolskjutsbehov. Ytterligare en stor utmaning är att bygga för de grupper som har svårt att komma in på bostadsmarknaden, kommunens strategi för markinköp bör även beakta detta. Tillkommande framtida behov av kultur, idrott och skola/förskola till år 2050 innebär också en lokalgeografisk utmaning. Som en konsekvens av befolkningsökningen behöver kommunen säkerställa en hållbar utbyggnadstakt genom planeringsordning och logistiska avvägningar. En illustration på detta kommer från kommunens färdplan för stadskärnan som uppskattade behovet av tillkommande service baserat på ny invånare i centralorten.

KUNGÄLVS KOMMUN

Bostadsbyggnadsprognosen pekar på 2300 färdigställda bostäder till år 2032, varav majoriteten i Kungälv-Ytterby. Risk kopplad till lågkonjunktur identifieras enligt Boverkets Byggprognos[15]. Bostadsmålet styr befolkningsutvecklingen och var byggnation sker. Ett högt bostadsmål innebär ekonomiska fördelar såväl som utmaningar i form av till exempel ökad trafik och servicetryck. Samtliga aspekter behöver balanseras för att undvika ekonomiska hinder och minimera planeringsmässiga utmaningar, särskilt med hänsyn till åldersstrukturtrender. Inflyttningsmönstret varierar beroende på hustyp och utbyggnadstakt men även till följd av omgivande kommuners utbyggnad, vilket kan påverka Kungälvs utveckling. Detta kräver noggrann analys av osäkerheter och dess påverkan på kommunens planering och resursallokering.

[15] Boverkets byggprognos, revidering oktober 2023, https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/bostadsmarknad/bostadsmarknaden/byggprognos/rev-oktober-2023/

Modell för bostadsefterfrågan samt analys av äldres boendepreferenser och flyttbeteenden

SKR Ted Lindqvist 2020-10-14

Tre publika rapporter

Ladda ner rapporterna:
www.evidensgruppen.se

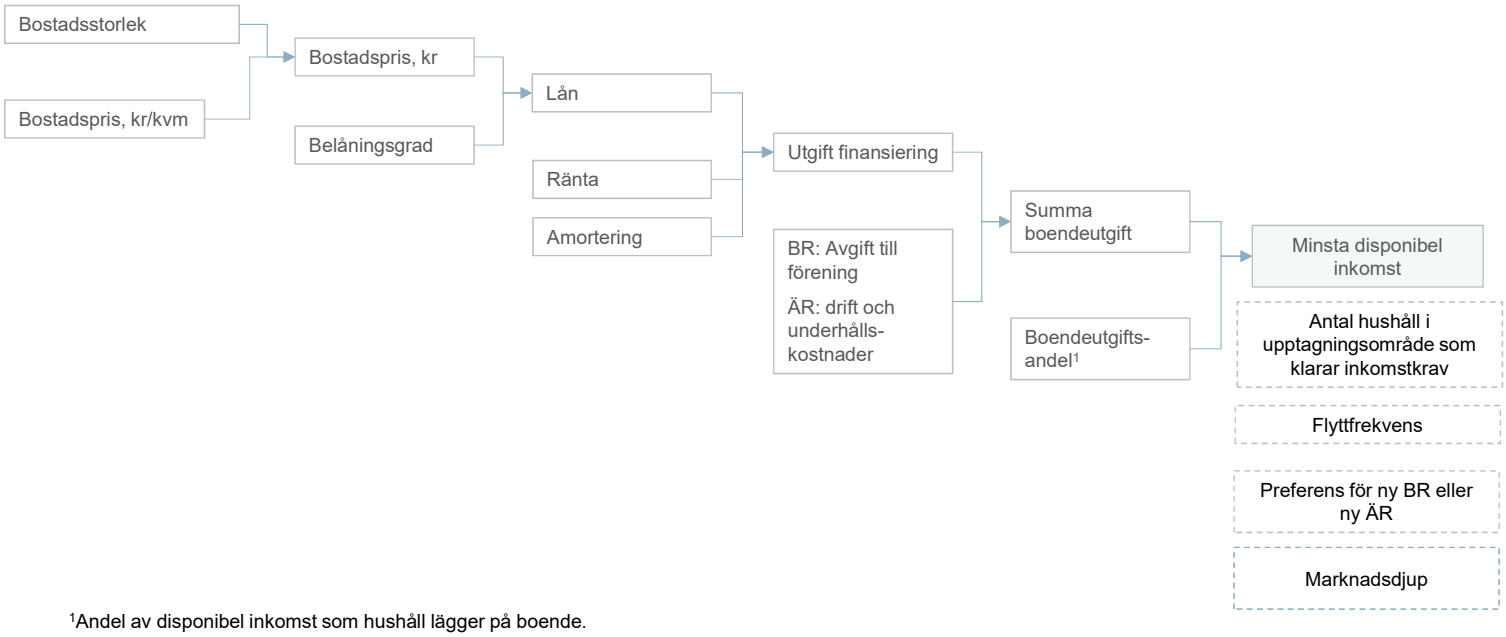
Två olika typer av grundläggande frågor och två olika metoder

1. **Hur stor är den köpkraftiga efterfrågan på reguljära bostäder i en kommun eller region?**

2. Hur många och vilka hushåll kan inte efterfråga en ”lämplig” bostad?

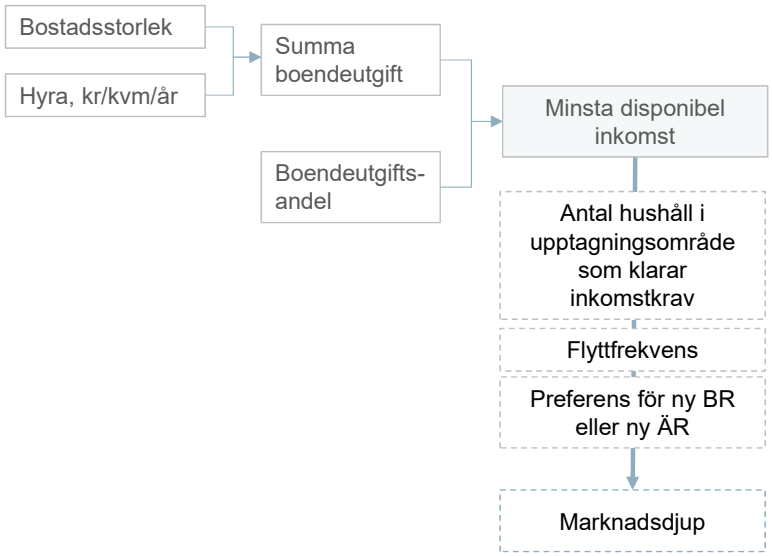
- Äldres boendepreferenser och flyttbeteenden – ett smakprov

Metod för att beräkna minsta disponibel inkomst som krävs för att kunna förvärva en bostadsrätt eller äganderätt

[1]Andel av disponibel inkomst som hushåll lägger på boende.

Metod för beräkning av marknadsdjup för nya hyresbostäder

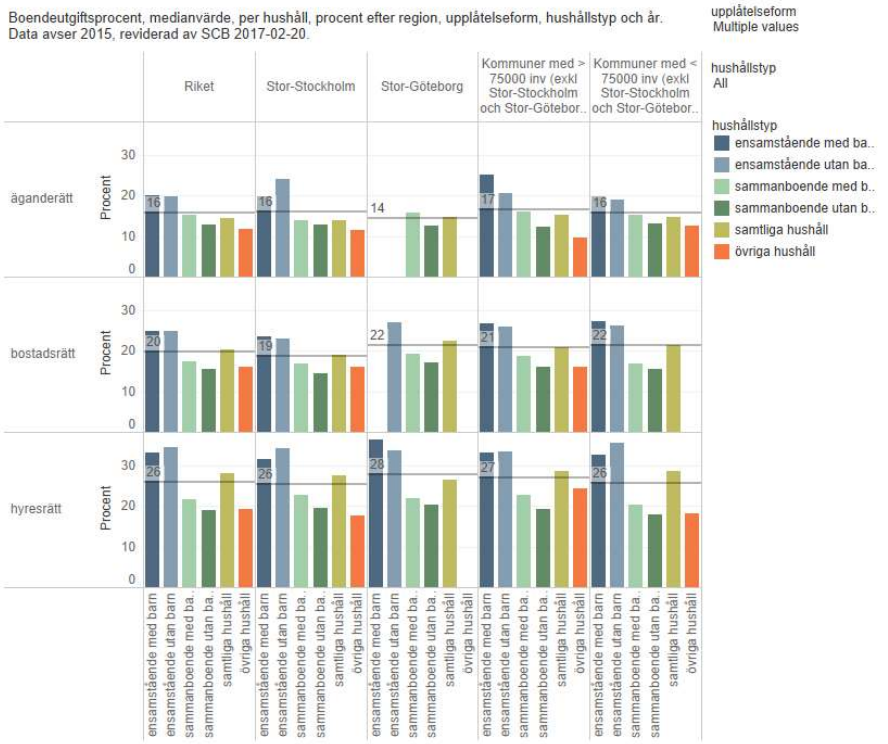

Boendeutgiftsandelar

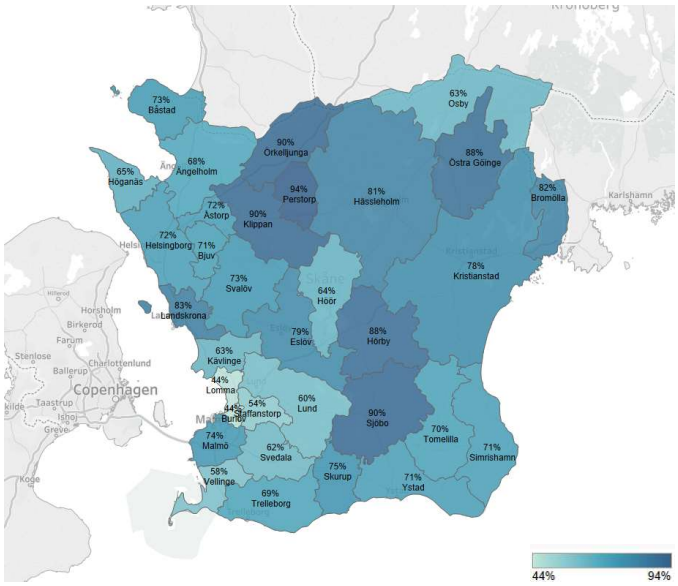
Boendeutgiftsandelar, spridning mellan grupper och geografier, procent				
	Ensamboende		Sammanboende	
	med barn	utan barn	med barn	utan barn
BR	24-27	23-27	17-19	14-16
HR	32-34	33-36	20-23	18-21
ÄR	20-25	19-24	14-16	12-13

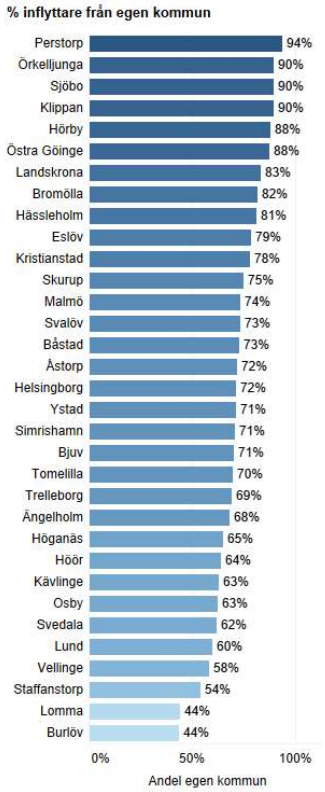
Tillämpade nivåer i analysen, procent		
	Ensamboende	Sammanboende
BR	24	16
HR	35	21
ÄR	24	16

Källa: SCB

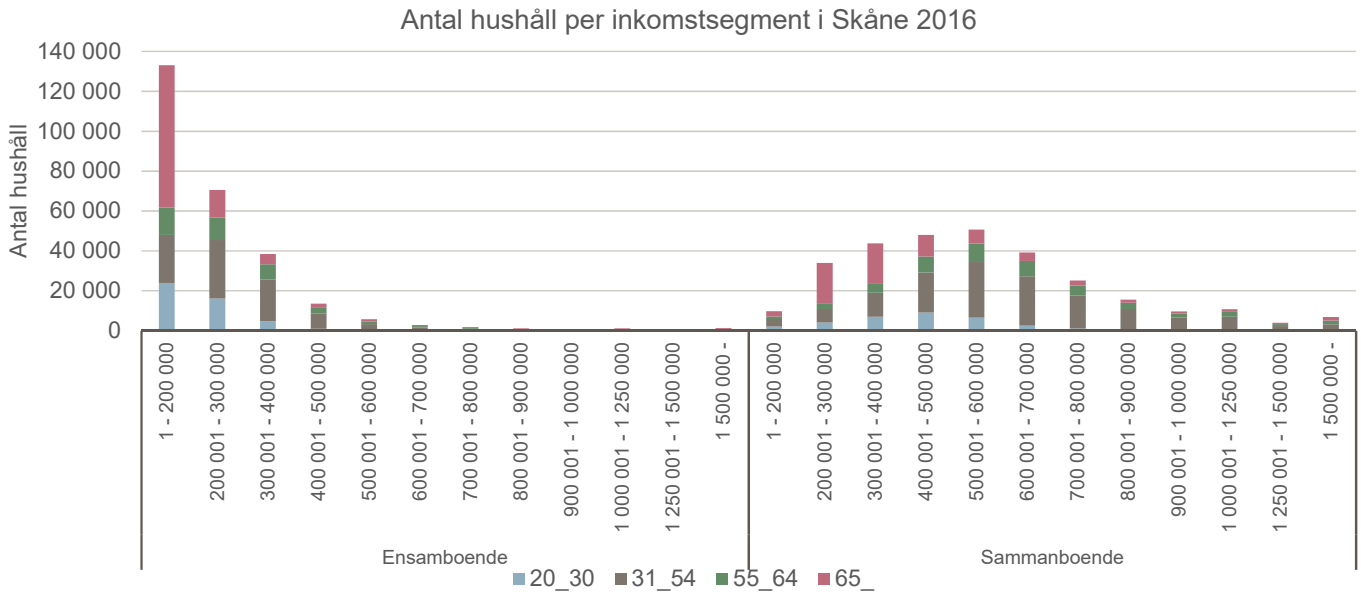
Inflyttare till nyproducerade bostäder - andelen inflyttare från egen kommun varierar mellan 44 och 94 procent

Källa: SCB och Evidens

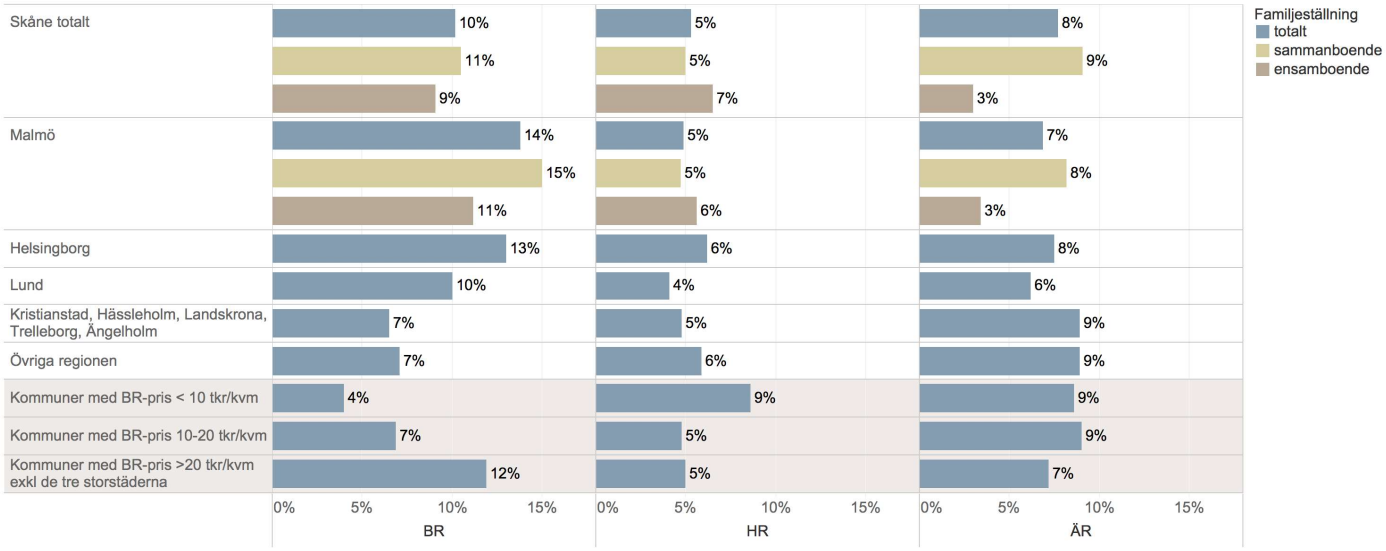
Hur många i nyproduktionens rekryteringsområde får en hållbar boendeutgiftsandel i nyproduktionen?

Källa: SCB

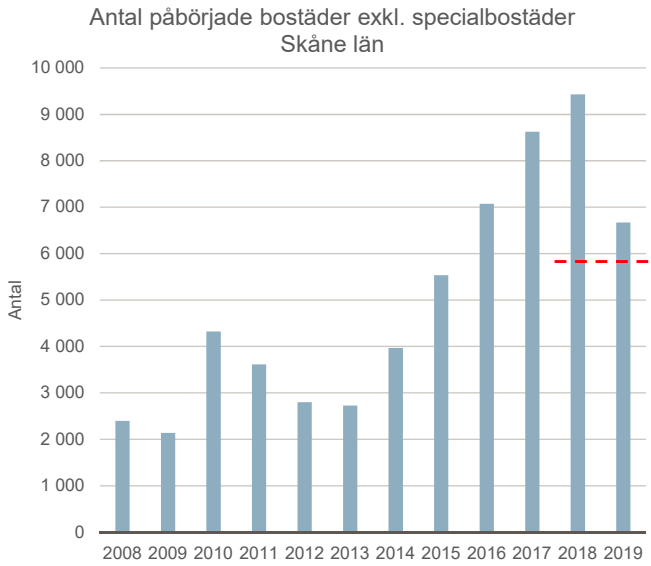
Preferenser har kartlagts där dataunderlag tillåter. Nya hyresrätter redovisar låga preferenstal

Preferens för nya bostäder per upplåtelseform och marknad

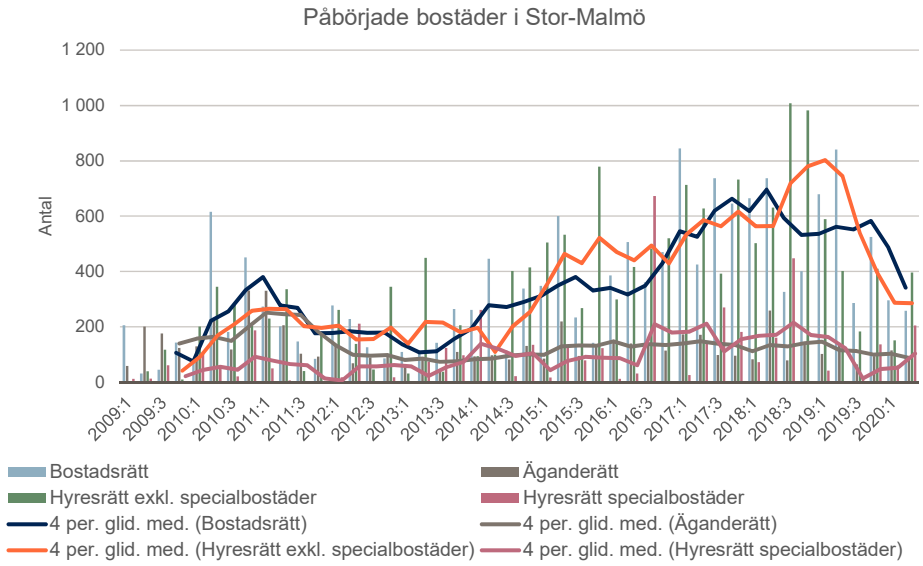
5 800 bostäder per år exklusive specialbostäder. Demografiskt behov ca 7 600. Bygger betydligt fler HR än vad modellen ger

Upplåtelseform	Marknads-djup 2018	Färdigställda bostäder	Påbörjade bostäder
		Genomsnitt 3 år	Genomsnitt 3 år
Bostadsrätt	1 948	1 494	2 191
Hyresrätt	2 324	2 763	4 334
Äganderätt	1 230	1 004	1 697
Totalt, exklusive byggande i små kommuner med låga priser	5 503	5 261	8 222
Byggande i kommuner med låga priser	ca 300		
Totalt	**5 800**	**5 261**	**8 222**

Källa: SCB

Bostadsbyggandet tycks utvecklas ungefär enligt modellresultaten. Både hyresrätts- och bostadsrättsbyggandet har fallit. Hyresrättsbyggandet har fallit påtagligt

Källa: SCB och Evidens

Hyresnivån spelar stor roll för marknadsdjupet

- Priskänslighet
  - 10 procent lägre BR- och småhuspriser
  - 10 procent lägre hyra

	Huvud-scenario	Priskänslighet			
		-10%		+10%	
		Antal	%	Antal	%
BR	1 948	2 221	14%	1 695	-13%
HR	2 324	3 044	31%	1 836	-21%
ÄR	1 230	1 402	14%	1 070	-13%
Totalt	5 503	6 659	21%	4 623	-16%

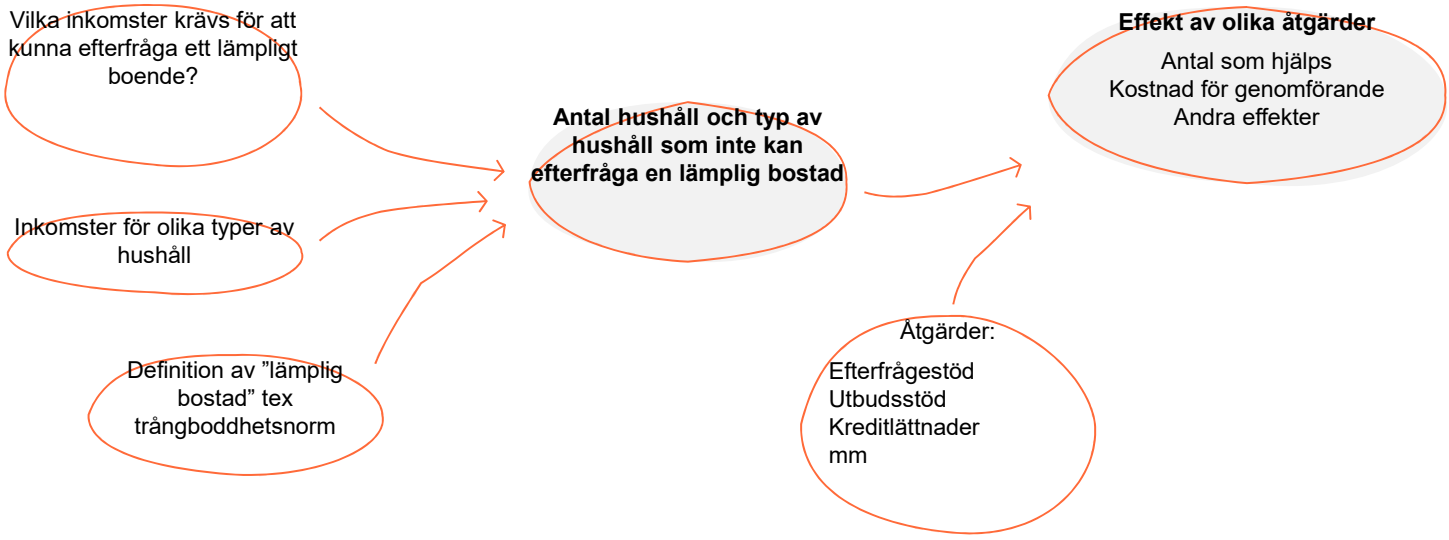
Två olika typer av grundläggande frågor och två olika metoder

1. Hur stor är den köpkraftiga efterfrågan på reguljära bostäder i en kommun eller region?

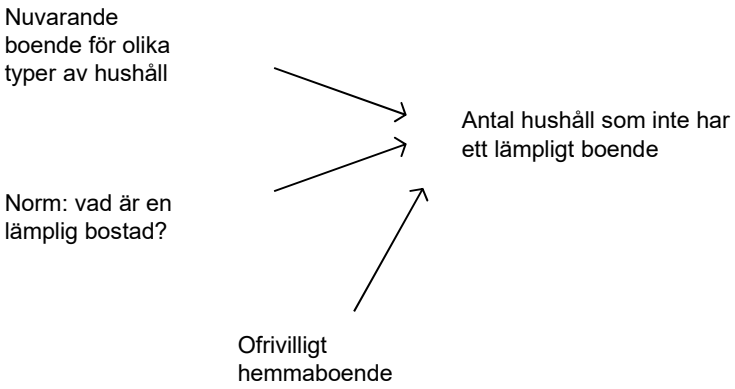
2. **Hur många och vilka hushåll kan inte efterfråga en ”lämplig” bostad?**

- Äldres boendepreferenser och flyttbeteenden – ett smakprov

(I) Vilka och hur många hushåll kan inte efterfråga en lämplig bostad? Vilken effekt har olika åtgärder för olika typer av hushåll?

(II) Normativ utgångspunkt krävs för att beräkna antalet hushåll som skulle behöva ha en annan bostad. Ofrivilligt hemmaboende måste skattas på särskilt sätt

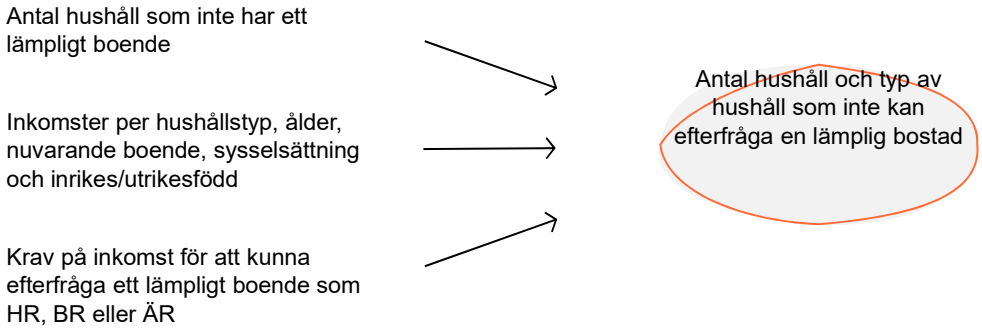
SKÅNE

Tillämpas trångboddhetsnorm 2 från 1965 är ca 9 000 hushåll trångbodda

Hushållsställning	Upplåtelseform	Barn i hushåll	Antal rum	Ålder 19 - 24 år	25 - 34 år	35 - 44 år	45 - 54 år	55 - 64 år	65 - 74 år	75 år+	Summa Trångbodda	Ej trångbodda	I.U.
Ensamstående	Bostadsrätt	Nej	1 rum	1 856	2 847	917	721	730	627	409		8 107	
			2 rum	1 818	6 006	3 087	3 288	4 007	4 696	5 292		28 194	
			+3 rum	267	1 244	1 519	3 041	3 720	4 546	7 357		21 694	
			I.U.	56	198	349	824	1 114	1 400	2 033			5 974
		Ja	1 rum	0	0	11	0	0	0	0	11		
			2 rum	0	135	299	104	0	0	0	538		
			+3 rum	17	350	1 178	1 054	67	0	0		2 666	
			I.U.	0	52	370	363	0	0	0			785
	Hyresrätt	Nej	1 rum	2 752	6 223	2 250	1 871	1 941	1 644	1 173		17 854	
			2 rum	2 241	8 206	5 035	5 802	7 230	8 184	9 075		45 773	
			+3 rum	421	1 687	2 358	4 501	4 660	4 057	5 631		23 315	
			I.U.	4 299	3 149	1 129	1 622	1 957	2 542	8 281			22 979
		Ja	1 rum	17	70	91	0	0	0	0	127		
			2 rum	165	969	895	372	32	0	0	2 433		
			+3 rum	160	2 471	4 299	2 643	269	0	0		9 722	
			I.U.	12	295	614	381	0	0	0			1 302
	Äganderätt	Nej	I.U.	474	2 156	3 097	7 782	9 869	11 881	13 766		49 025	
		Ja	I.U.	0	596	2 995	3 476	411	0	0		7 478	
	Summa	**Trångbodda**		**182**	**1 183**	**1 236**	**476**	**32**	**0**	**0**	**3 109**		
		Ej trångbodda		**10 006**	**31 786**	**26 645**	**34 149**	**32 904**	**35 635**	**42 703**		**213 828**	
		I.U.		**4 367**	**3 694**	**2 462**	**3 190**	**3 071**	**3 942**	**10 314**			**31 040**
Gift/sambo	Bostadsrätt	Nej	1 rum	167	415	48	6	12	5	6	659		
			2 rum	811	3 125	549	406	782	862	749		7 284	
			+3 rum	206	2 143	873	2 188	4 346	4 977	4 348		19 081	
			I.U.	38	281	116	677	1 546	1 709	1 269			5 636
		Ja	1 rum	0	31	13	0	0	0	0	44		
			2 rum	11	670	441	86	0	0	0	1 208		
			+3 rum	31	2 867	4 246	1 997	342	24	0		9 507	
			I.U.	0	952	1 786	800	71	0	0			3 609
	Hyresrätt	Nej	1 rum	203	633	75	19	20	16	0	966		
			2 rum	1 251	3 855	805	698	1 126	1 236	1 089		10 060	
			+3 rum	410	2 465	1 168	2 463	3 750	3 598	3 282		17 136	
			I.U.	559	1 014	154	611	1 029	1 061	1 182			5 610
		Ja	1 rum	5	46	13	0	0	0	0	64		
			2 rum	127	1 629	954	165	24	0	0	2 899		
			+3 rum	241	5 744	7 423	3 873	798	32	0		18 111	
			I.U.	17	935	1 233	723	27	0	0			2 935
	Äganderätt	Nej	I.U.	340	3 555	2 846	17 304	29 535	30 494	16 192		100 266	
		Ja	I.U.	146	11 990	33 797	25 277	3 390	372	0		74 972	
	Summa	**Trångbodda**		**513**	**3 424**	**1 544**	**276**	**56**	**21**	**6**	**5 840**		
		Ej trångbodda		**3 436**	**35 744**	**51 707**	**54 206**	**44 069**	**41 595**	**25 660**		**256 417**	
		I.U.		**614**	**3 182**	**3 289**	**2 811**	**2 673**	**2 770**	**2 451**			**17 790**
Totalt	**Summa**	**Trångbodda**		**695**	**4 607**	**2 780**	**752**	**88**	**21**	**6**	**8 949**		
		Ej trångbodda		**13 442**	**67 530**	**78 352**	**88 355**	**76 973**	**77 230**	**68 363**		**470 245**	
		I.U.		**4 981**	**6 876**	**5 751**	**6 001**	**5 744**	**6 712**	**12 765**			**48 830**

- Det finns totalt knappt 9 000 trångbodda i Skåne enligt norm 2, förutom ofrivilligt hemmaboende unga vuxna.
- Den största gruppen är sammanboende med barn, i hyresrätt. Därefter ensamboende hushåll med barn i hyresrätt.
- Totalt finns ca 5 500 trångbodda barnfamiljer i hyresrätt.
- Utöver dessa är ca 1 200 sammanboende och 500 ensamboende med barn, i bostadsrätt, trångbodda.
- Av de totalt 9 000 trångbodda hushållen i Skåne är ca 7 200 barnfamiljer.

(III) I andra steget beräknas hur många och vilka typer av hushåll som inte kan efterfråga en lämplig bostad

SKÅNE

Trångbodda hushåll som inte kan efterfråga en lämpligare bostad: 5 000 till 7000 hushåll har svårt att förverkliga en lämpligare bostadsefterfrågan

Antal trångbodda hushåll enligt norm 2, som idag bor i BR eller HR och som inte har råd med mer lämplig bostad upplåten som antingen BR, HR eller ÄR, till olika prisnivåer

Nuvarande boende	Hemmavarande barn	Bostadsstorlek	Prisnivå	Ensamstående 19 - 24	25 - 34	35 - 44	45 - 54	55 - 64	65 - 74	75+	Gift/sambo 19 - 24	25 - 34	35 - 44	45 - 54	55 - 64	65 - 74	75+	Totalt
BR	Nej	2 RoK	lägsta								106	126	11					243
			nyproduktion								146	284	30					460
			succession								99	139	16					254
	Ja	Småhus	lägsta		92	218	75					465	330	56				1 236
		3 RoK	lägsta		80	160	57				8	326	236	35				902
			nyproduktion		95	231	80				12	543	376	69				1 406
			succession		74	128	46				10	332	245	37				872
HR	Nej	2 RoK	lägsta								111	252	26	17	20	22		448
			nyproduktion								186	466	53	21	23	22		771
			succession								109	256	32	19	22	22		460
	Ja	Småhus	lägsta		864	724	271	20				1 333	787	114	21			4 134
		3 RoK	lägsta	124	822	645	238	19			84	1 174	693	109	21			3 929
			nyproduktion	127	913	771	287	20			92	1 492	845	116	21			4 684
			succession	118	704	519	191	19			83	1 131	679	106	21			3 571

Summering, antal trångbodda hushåll enligt norm 2, som inte har råd med mer "lämplig" bostad upplåten som antingen BR, HR eller ÄR, till olika prisnivåer

Summa		BR	lägsta	124	902	805	295	19			309	1 878	966	161	41	22		5 522
			succession	118	778	647	237	19			301	1 858	972	162	43	22		5 157
		HR	nyproduktion	127	1 008	1 002	367	20			436	2 785	1 304	206	44	22		7 321
		ÄR	lägsta		956	942	346	20				1 798	1 117	170	21			5 370

- Enskilt största gruppen: sammanboende vuxna 25 till 44 år med barn, nu boende i hyresrätt om två rum och kök, som har behov av en större bostad, givet att de skulle efterfråga nyproducerad hyresbostad med minst tre rum och kök.
- I åldersgruppen 25 till 34 år omfattar denna grupp ca 1 500 hushåll och i åldersgruppen 35 till 44 år 850 hushåll.
- Det är fler trångbodda som inte kan efterfråga en nyproducerad hyresrätt om exempelvis tre rum och kök, än som kan efterfråga ett småhus i lågprissegmentet.

(IV) Analys kan göras av hur hushåll kan hjälpas med olika metoder, vilka och hur många hjälps till vilken kostnad

Metoder för att hjälpa hushåll att kunna efterfråga en lämplig bostad

Efterfrågestöd – bostadsbidrag

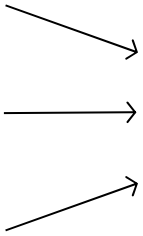
Utbudsstöd – tex investeringsstöd

Lättnader vid bankernas kreditprövning (mildare KALP-krav)

Lättnader från amorteringskrav för vissa grupper

Lättnader från bolånetak för vissa grupper

Kombinationer av olika åtgärder

Effekt av olika åtgärder

Antal som hjälps
Kostnad för genomförande
Andra effekter

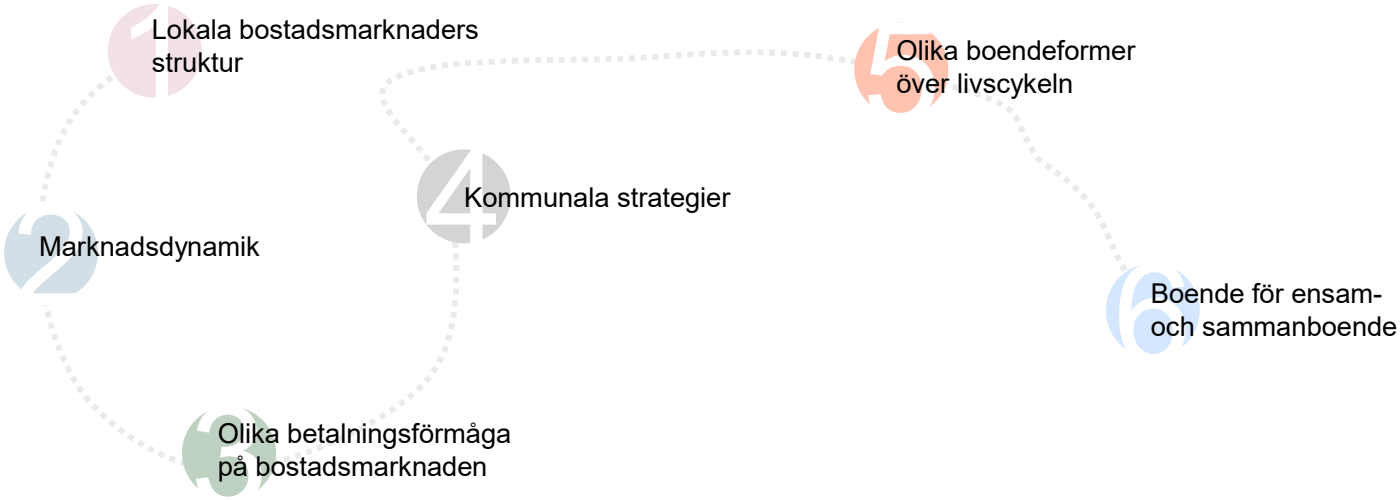
Två olika typer av grundläggande frågor och två olika metoder

1. Hur stor är den köpkraftiga efterfrågan på reguljära bostäder i en kommun eller region?

2. Hur många och vilka hushåll kan inte efterfråga en ”lämplig” bostad?

- **Äldres boendepreferenser och flyttbeteenden – ett smakprov**

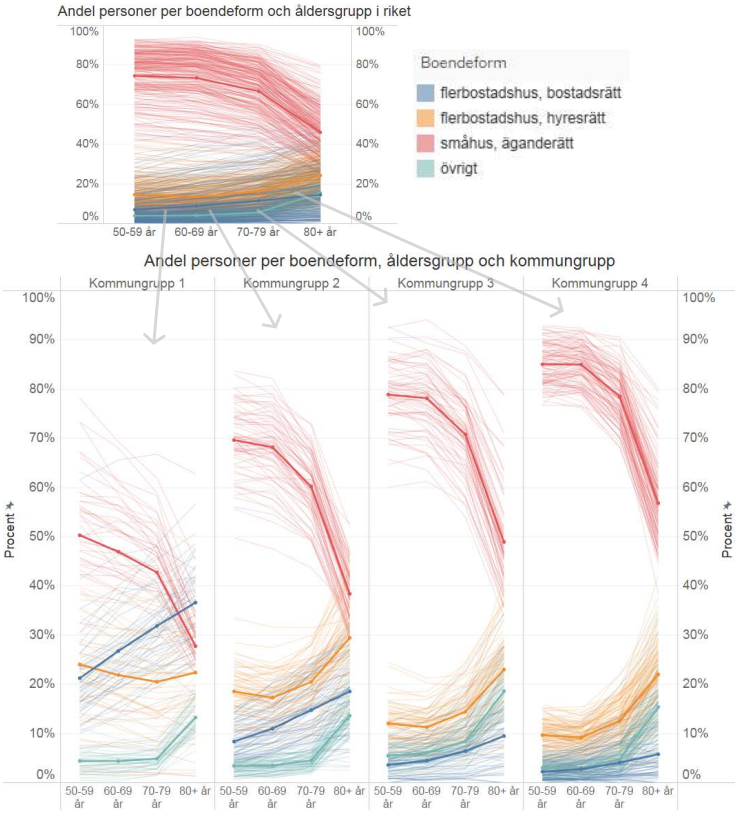
Skilda villkor

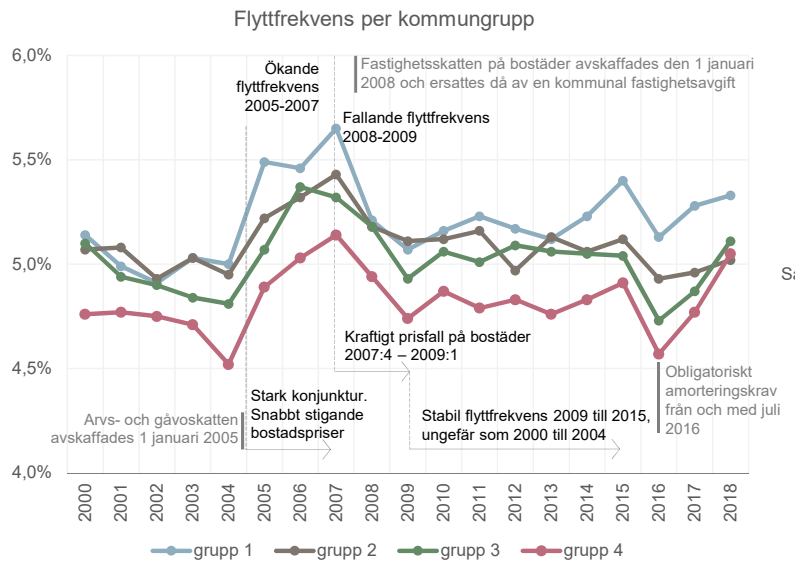
Analys bygger på indelning i **fyra kommungrupper** baserat på hur boendet förändras med åldern

- För möjligheten att analysera och redovisa olika typer av data för Sveriges 290 kommuner har dessa delats in i fyra olika grupper.
- Indelningen baseras på hur boendesituationen i kommunerna förändras över livscykeln, dvs. andel invånare per boendeform och ålder i kommunen. Indelningen görs maskinellt och kommuner med liknande struktur och flyttmönster grupperas i en kommungrupp.
- Grupperingen av kommuner görs med hänsyn till alla livsfaser, men även från 60 år har grupperna särskiljande mönster, se figur till höger. **Varje linje i figuren representerar en kommun.** Medelvärde är markerat med tjockare linje.
- Något som tydligt särskiljer de fyra kommungrupperna är andelen boende i småhus, kommungrupp 1 har lägst andel äldre boende i småhus medan kommungrupp 4 har högst andel äldre boende i småhus.

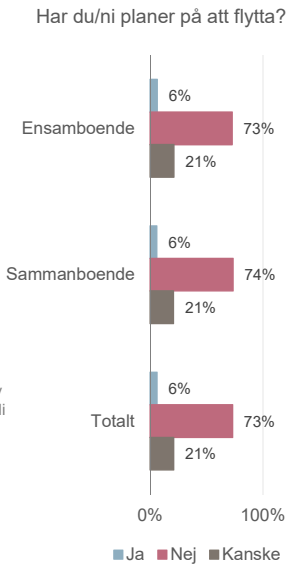
Källa: SCB och Evidens

Mellan fyra och sex procent av alla äldre hushåll flyttar varje år. Något högre flyttfrekvens i kommungrupp ett och lägre i grupp fyra

Källa: SCB och Evidens

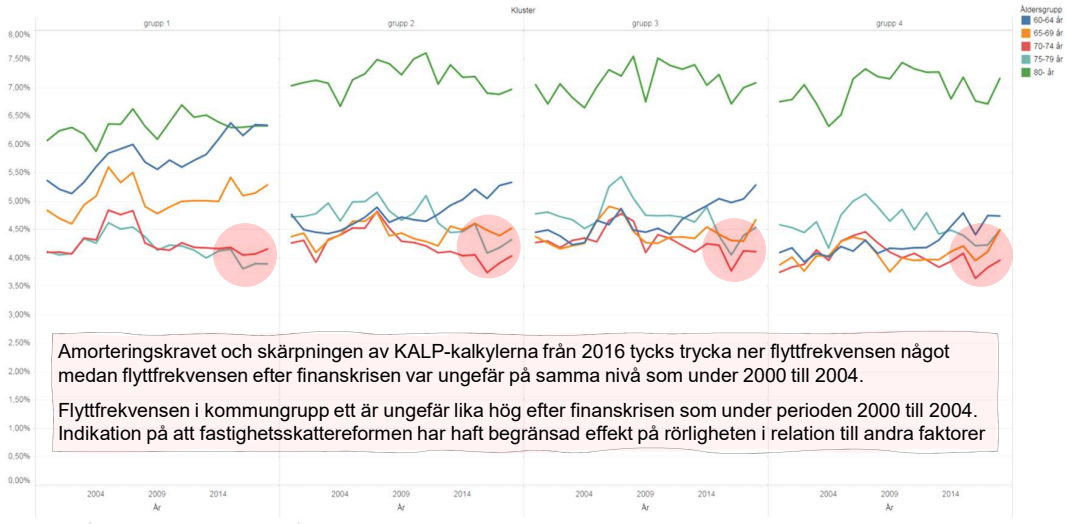

Källa: Evidens (enkät)

- Små förändringar över tid i äldre hushålls rörlighet mätt som flyttfrekvens
- Endast avvikelser under kortare perioder – konjunktur, skatter och kreditregler tycks ha viss effekt
- Stabil frekvens 2000-2004, ökning 2005-2007, fall 2008-2009, stabilt 2010-2014, viss ökning 2015, fall 2016, återhämtning 2017-2018

Stigande flyttfrekvens bland yrkesverksamma, stabil flyttfrekvens för nyblivna pensionärer. Trend mot fallande flyttfrekvens för 70 +

Flyttfrekvens per kommungrupp och ålder

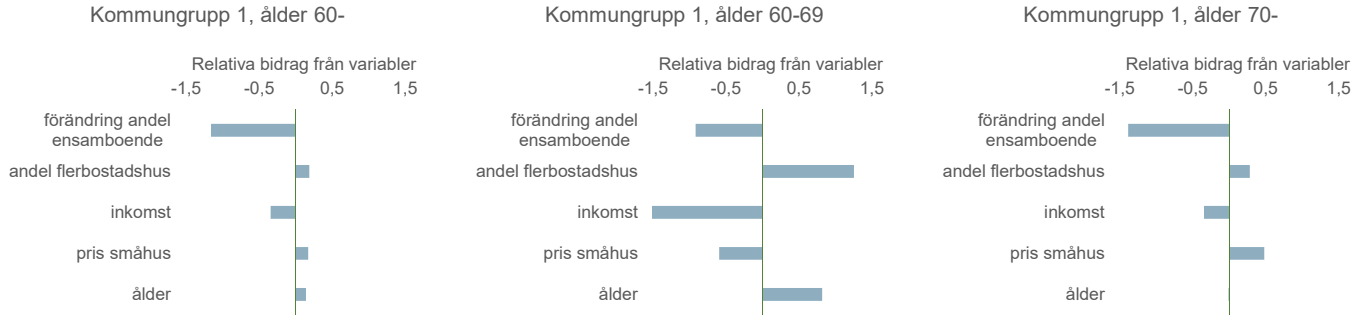
Amorteringskravet och skärpningen av KALP-kalkylerna från 2016 tycks trycka ner flyttfrekvensen något medan flyttfrekvensen efter finanskrisen var ungefär på samma nivå som under 2000 till 2004.

Flyttfrekvensen i kommungrupp ett är ungefär lika hög efter finanskrisen som under perioden 2000 till 2004. Indikation på att fastighetsskattereformen har haft begränsad effekt på rörligheten i relation till andra faktorer

- Finns dock skillnader mellan olika åldersgrupper
- 60-64 år har ökat sin rörlighet efter finanskrisen jämfört med åren 2000-2004, ökningen finns i alla kommungrupper
- Ett liknande, men svagare, mönster finns för gruppen 65-69 år
- Flyttfrekvensen bland 70-74-åringar har mattats något efter finanskrisen jämfört med åren efter millennieskiftet, vilket också gäller för grupperna 75-80 år och 80 +

Källa: SCB och Evidens

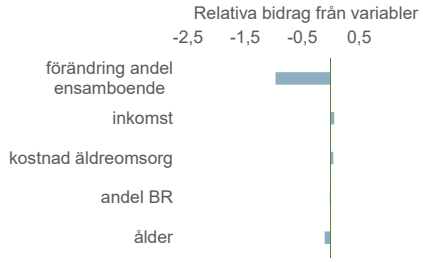
Rörlighetsfaktorer i kommungrupp 1: förklarande variabler skiftar med ålder

- I kommungrupp ett påverkas rörligheten av olika faktorer beroende på åldersgrupp:
  - För den yngre gruppen beror rörlighetförändringen från småhus på hur snabbt andelen ensamboende ökar, vilken inkomst hushållen har och priserna på småhus. Högre inkomst och priser ger ökad rörlighet. Samtidigt minskar rörligheten med stigande ålder i åldersgruppen och med hög andel 60-69 åringar redan boende i flerbostadshus.
  - I den äldre gruppen 70+ ökar betydelsen av en ökande andel ensamboende och inkomsterna och andelen boende i flerfamiljshus spelar något mindre roll men är fortsatt signifikanta. För denna äldre grupp motverkas dock rörligheten av höga småhuspriser, kreditbegränsningar skulle kunna vara en orsak till detta.

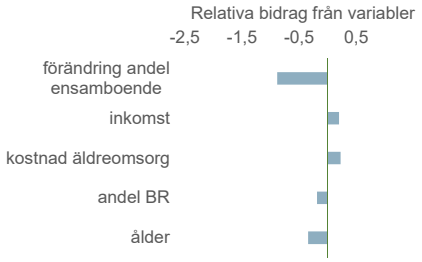
Kommungrupp 2-4: kostnad för äldreomsorg tillkommer som förklarade variabel jämfört med kommungrupp 1

Kommungrupp 2-4, ålder 60-

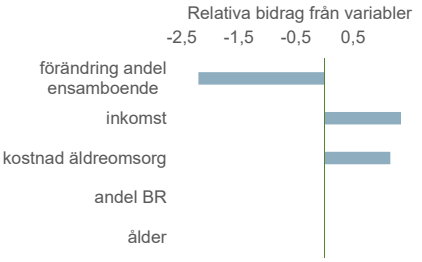
- I kommungrupp två till fyra påverkas rörligheten av olika faktorer beroende på åldersgrupp:
  - I den yngre åldersgruppen 60-79 år dominerar effekten av förändringen i andelen ensamboende. Men med stigande inkomst och ökande kommunala kostnader för

Kommungrupp 2-4, ålder 60-79

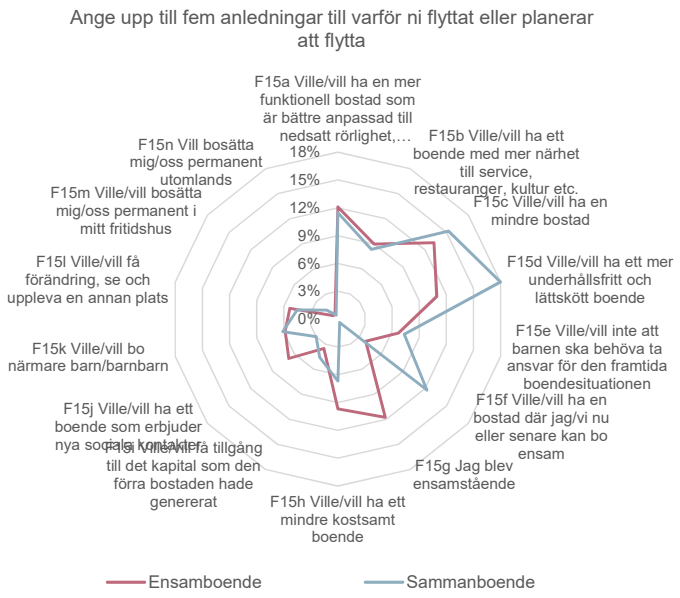
- äldreomsorg minskar rörligheten något och kvarboendet ökar. Rörligheten påverkas dock positivt av andelen bostadsrätter på den lokala marknaden och av stigande ålder inom åldersgruppen.
- Den äldre gruppens rörlighet påverkas av samma faktorer men förändringen av andelen ensamboende har större

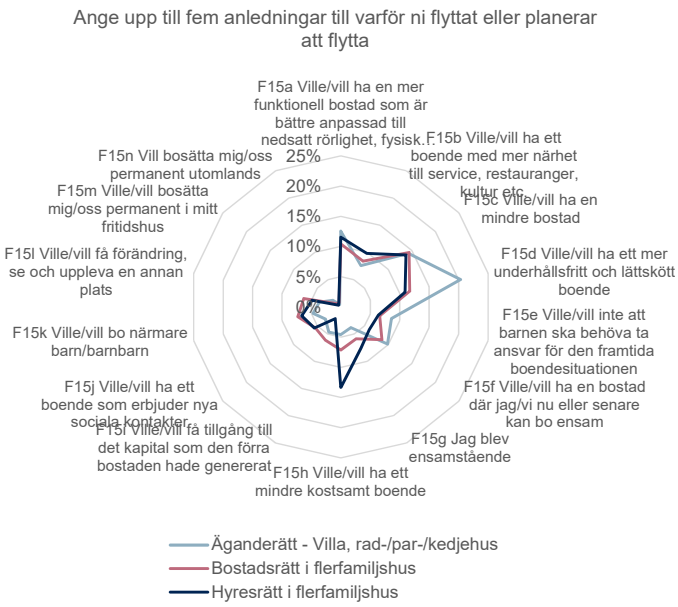
Kommungrupp 2-4, ålder 80-

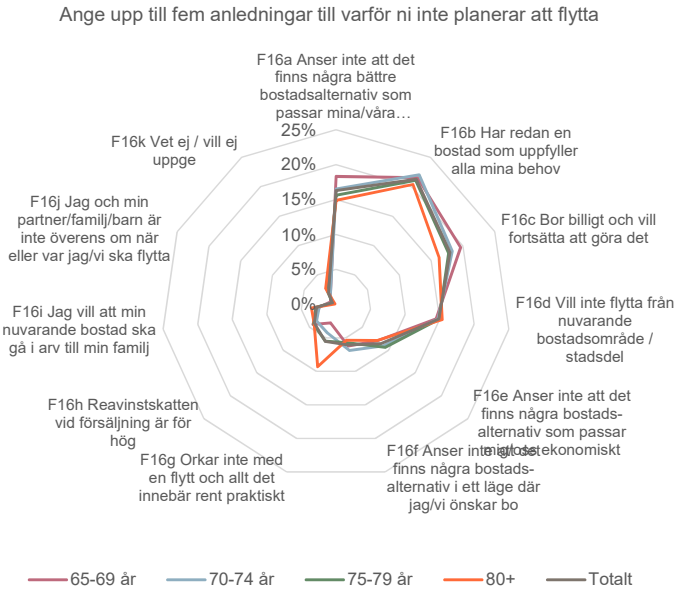
- betydelse för ökad rörlighet liksom högre inkomster och högre kostnader för äldreomsorg bidrar till ökat kvarboende i småhus. Andelen bostadsrätter kan, till skillnad från för 60-79 åringarna inte förklara ökad rörlighet bland hushåll över 80 år.

Äldres egna röster: Sammanboende som vill flytta drivs av ett mindre, mer lättsköttoch funktionellt boende. Ensamboende drivs av att de blivit ensamma

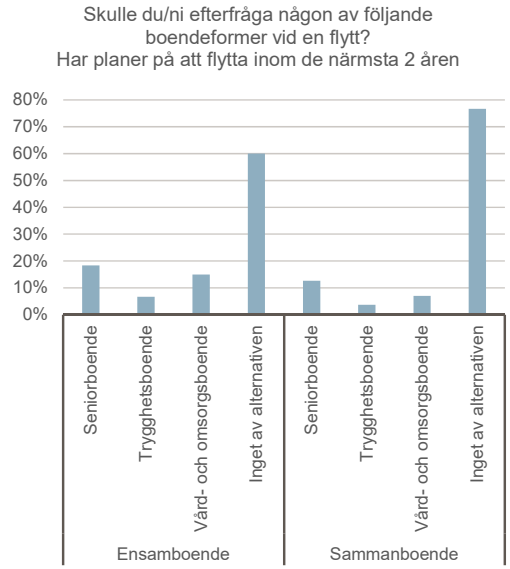

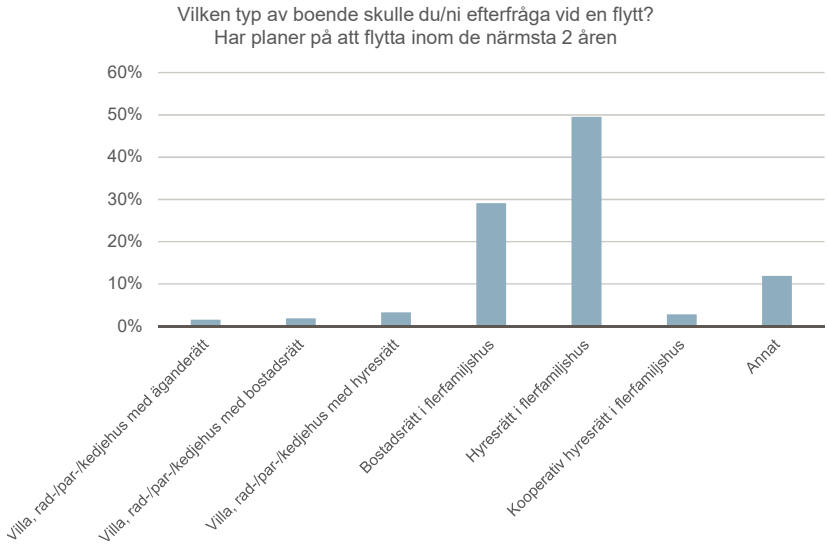

Kvarboende beror i hög grad på nöjdhet med nuvarande bostad och avsaknad av prisvärda alternativ. Små skillnader mellan olika åldersgrupper

De flesta äldre önskar en reguljär hyres- eller bostadsrätt, men det finns en mindre efterfrågan på seniorbostäder

Evidens erbjuder kvalificerad analys och strategisk rådgivning åt aktörer inom samhällsbyggnadssektorn

evidens:

Ted Lindqvist tfn + 46 70 579 12 33
ted.lindqvist@evidensgruppen.se

Evidens
Sibyllegatan 32, 2 tr
114 43 Stockholm
Tfn växel: + 46 8 599 05 170
www.evidensgruppen.se

Hur kan regionerna komplettera och stödja kommunerna i bostadsförsörjningsarbetet?

- Kunskap, samverkan, samsyn

Region Östergötland

Region Stockholm

REGION SKÅNE

Regionernas uppdrag

- Hälso- och sjukvård
- Kollektivtrafik
- Kultur
- **Regional utveckling**

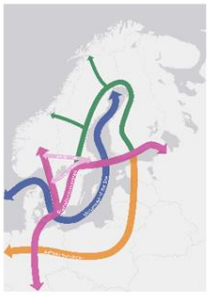
Regional utveckling:

- **Regional fysisk planering**
  enligt plan- och bygglagen
- **Regionalt tillväxtarbete**
  enligt lagen om regionalt utvecklingsansvar inklusive ansvar för länsplan för transportinfrastrukturen

➢ **Regional utvecklingsplanering för hela regionen**

Fysisk planering på olika nivåer

EU-nivå

Storregionala samband

Regionplan RUS

Kommunal ÖP
Riktlinjer för bostadsförsörjning

Detaljplan

Stockholms län 2020

- 2,4 miljoner invånare
- Befolkningstillväxt >35 000 inv/år
- Drygt en miljon hushåll, 100 000 studenter
- 23 % av Sveriges befolkning
- 32 % av Sveriges BNP
- 26 kommuner
- Stockholms stad ca 975 000 invånare,
  Nykvarns kommun ca 11 000 invånare.
- 2,9 milj. påstigande i kollektivtrafiken varje dag
- Monocentrisk struktur
- Sammanlänkad bebyggelse och infrastruktur

Skåne

33 kommuner

Flerkärnig struktur

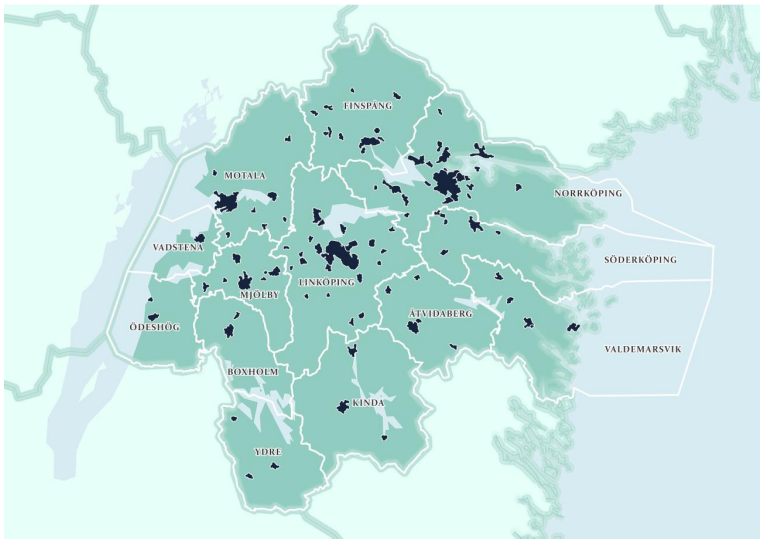
1 377 827 invånare 2020

Fortsatt ökande befolkning med 15 663 individer

Låg sysselsättningsgrad 76,7% (inkl gränspendlarna)

Fortsatt ökande kollektivtrafik-resande

Östergötland 2019

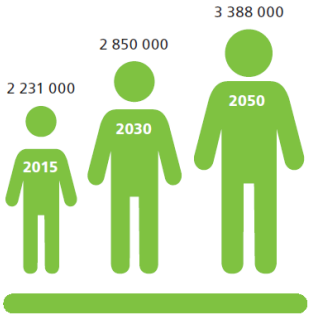

- 465 000 invånare
- Befolkningstillväxt ca 4000 inv/år (de senaste 2 åren)
- 217 000 hushåll
- 4,5 % av Sveriges befolkning
- 4 % av Sveriges BNP (År 2018)
- 13 kommuner
- Linköpings kommun 163 000 invånare, Ydre kommun 3 700 invånare
- Ca 30 miljoner registrerade resor med Östgötatrafiken per år, pendeltåg knyter samman de största orterna
- Flerkärnig ortstruktur

Region Stockholm

Utgångspunkter för arbetet med bostadsfrågor

§ Regional fysisk planering ska ske i Stockholms län och i Skåne län. Regionen ska… *verka för insatser som kan bidra till att det långsiktiga behovet av bostäder kan tillgodoses*

14 550 – 22 600

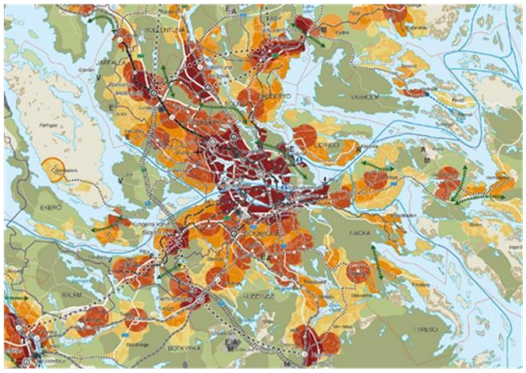
Öka bostadsbyggandet och skapa attraktiva livsmiljöer

Minst 22 000 bostäder per år behöver tillkomma.

Region Stockholm

Plankarta för Stockholms län

En markanvändningsplan med förhållningssätt som vägleder efterföljande fysisk planering

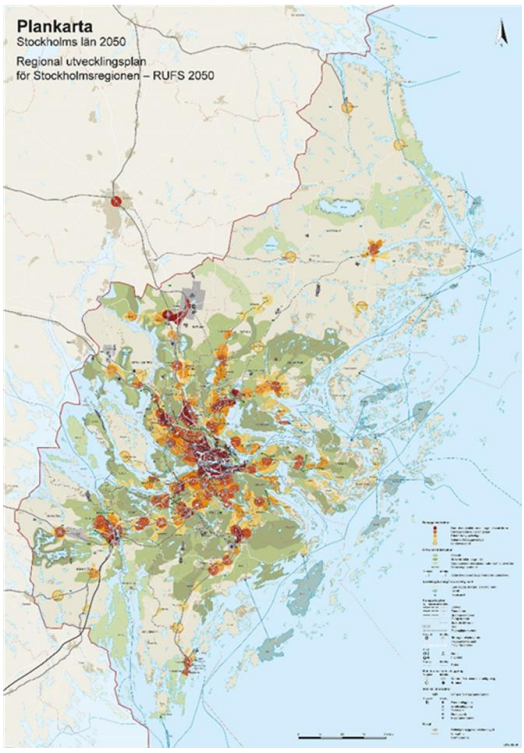

Landsbygdsnod

En landsbygdsnod är en ort som har betydelse för den omgivande landsbygden och som bedöms ha potential att utvecklas som både nod och bostadsort. Den har i nuläget en befolkning om minst 1 000 invånare och en service med viss bredd som omfattar bland annat livsmedelsbutik, skola, idrottsplats och äldrevård. Orten fungerar som en bytespunkt för kollektivtrafiken på landsbygden och har stöd för utveckling i kommunens översiktsplan. Områden av riksintressen ska särskilt tillgodoses i efterföljande planering.

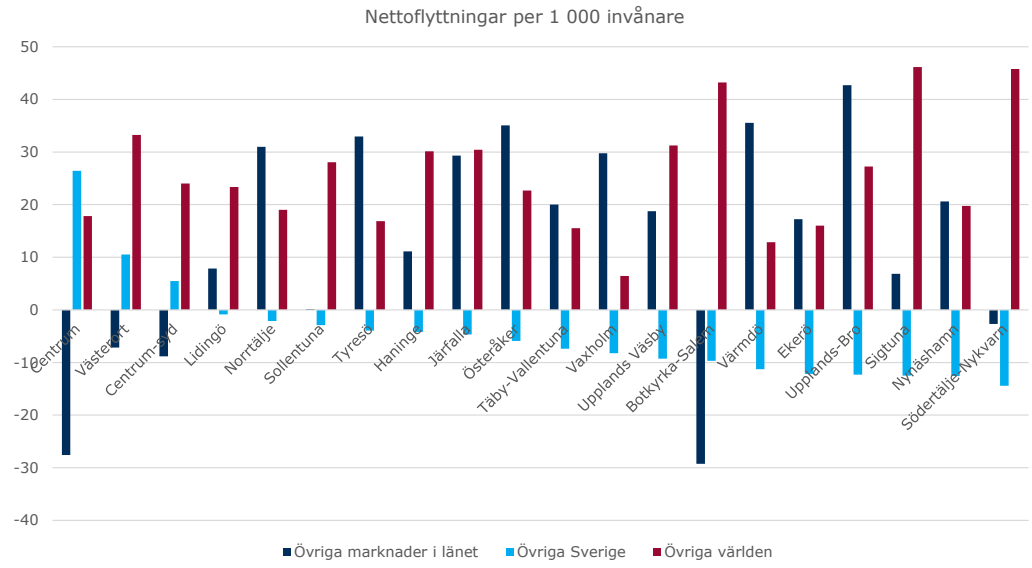
Förhållningssätt

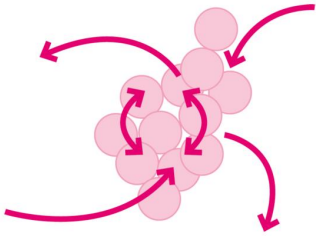
- Lokalisera ny bebyggelse och service på landsbygden till i första hand landsbygdsnoderna. Undvik extensiv markanvändning och utspridning av ny bebyggelse.
- Utveckla bebyggelsen med blandade funktioner för att främja service och näringsliv samt för att möta olika invånares behov.
- Planera ny bebyggelse med en täthet och omfattning som ger bättre förutsättning för kollektivtrafikförsörjning*, effektiv energiförsörjning, avfallshantering och säkra vatten- och avloppssystem.
- Ta stor hänsyn till platsens karaktär och identitet.
- Utveckla och säkerställ centrala funktioner i den lokala grönstrukturen för människor och den biologiska mångfalden. Stärk grönstrukturens funktioner som bidrar till en bättre folkhälsa.
- Planera för en utbyggd digital infrastruktur och kommunalt vatten och avlopp.

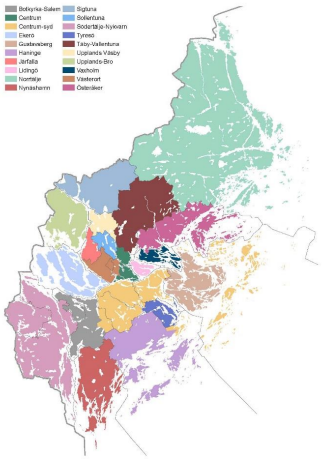

Region Stockholm

Inte bara en bostadsmarknad

Region Stockholm

Behov av nya bostäder

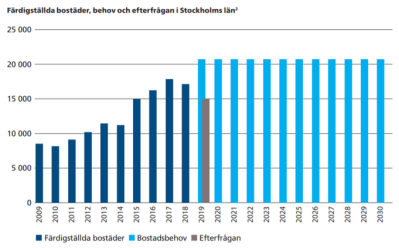
- Målet bygger på beräkningar om framtida bostadsbehov
- Kommunal fördelning
- Länsstyrelsen följer upp
- Positivt att det finns siffror

Tabell 7. **Bostadstillskott per kommun 2015–2030 samt 2030–2050 för att möta det demografiska bostadsbehovet**

	Antal	Årligt tillskott 2015-2030			Årlig tillskott 2030-2050			Antal bostäder 2050		
Kommun	bostäder 2015	Låg	Bas	Hög	Låg	Bas	Hög	Låg	Bas	Hög
Botkyrka	33 900	450	650	700	250	300	400	45 650	49 650	52 400
Danderyd	13 100	200	300	350	170	200	300	19 500	21 600	24 350
Ekerö	9 600	150	200	220	80	100	150	13 450	14 600	15 900
Haninge	34 400	500	700	750	400	500	700	49 900	54 900	59 650
Huddinge	42 300	750	1 050	1 150	600	700	1 000	65 550	72 050	79 550
Järfälla	30 900	700	1 000	1 100	450	550	750	50 400	56 900	62 400
Lidingö	21 100	150	200	250	170	200	300	26 750	28 100	30 850
Nacka	40 400	800	1 200	1 300	900	1 100	1 500	70 400	80 400	89 900
Norrtälje	28 200	400	600	650	210	250	340	38 400	42 200	44 750
Nykvarn	4 000	80	100	120	50	50	70	6 200	6 500	7 200
Nynäshamn	12 300	150	200	220	80	100	150	16 150	17 300	18 600
Salem	6 400	80	100	120	50	50	70	8 600	8 900	9 600
Sigtuna	18 300	300	400	450	170	200	300	26 200	28 300	31 050
Sollentuna	29 200	450	650	700	350	400	550	42 950	46 950	50 700
Solna	40 400	550	800	850	600	700	1 000	60 650	66 400	73 150
Stockholm	468 400	5 300	7 500	8 100	5 400	6 500	9 100	655 900	710 900	771 900
Sundbyberg	22 400	700	1 000	1 100	650	800	1 100	45 900	53 400	60 900
Södertälje	40 300	560	800	850	350	400	550	55 700	60 300	64 050
Tyresö	18 800	200	300	350	170	200	300	25 200	27 300	30 050
Täby	27 800	650	950	1 000	650	800	1 100	50 550	58 050	64 800
Upplands Väsby	18 700	250	350	400	120	150	200	24 850	26 950	28 700
Upplands-Bro	10 300	200	300	350	120	150	200	15 700	17 800	19 550
Vallentuna	12 500	300	400	450	120	150	200	19 400	21 500	23 250
Vaxholm	4 700	80	100	120	50	50	70	6 900	7 200	7 900
Värmdö	16 600	350	500	550	170	200	300	25 250	28 100	30 850
Österåker	17 100	250	350	400	170	200	300	24 250	26 350	29 100
Stockholms län	1 022 100	14 550	20 700	22 600	12 500	15 000	21 000	1 490 350	1 632 600	1 781 100

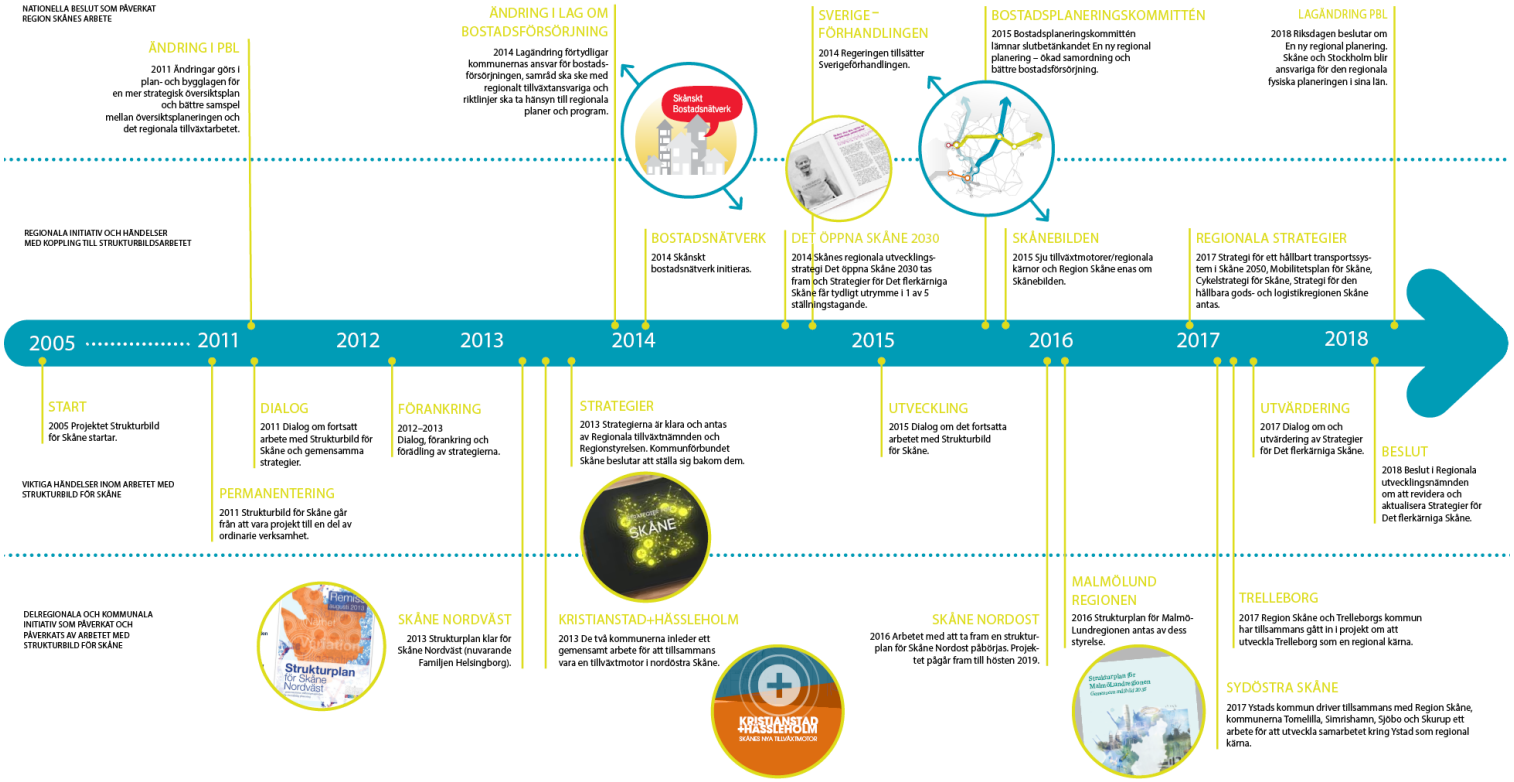
Källa: Tillväxt- och regionplaneförvaltningen

Behov av ny kunskap

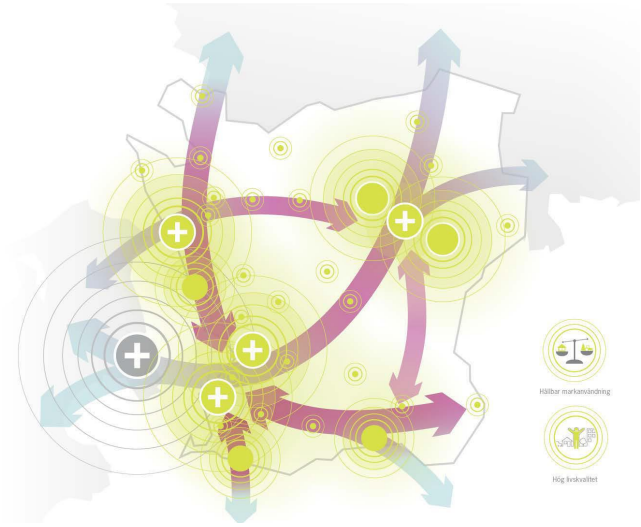

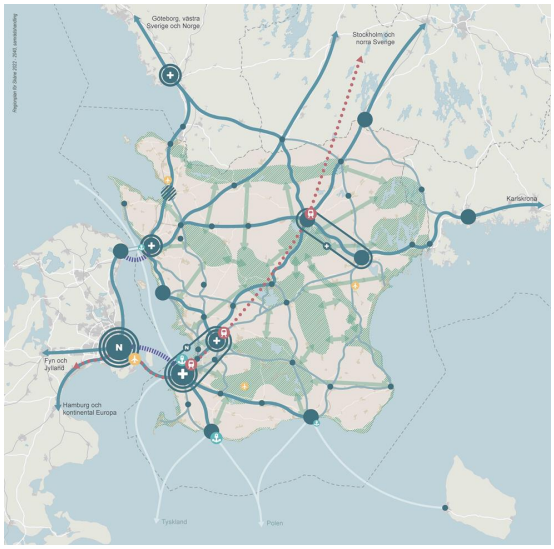
- Mål att bygga 22 000 bostäder men hur ser hushållens förmåga att efterfråga nybyggnation ut?
- Hur ser hushållens förmåga att efterfråga bostäder som svara mot behoven?
- Hur fungerar flyttkedjor och kan de användas som en strategi i bostadsförsörjningsarbetet?

NATIONELLA BESLUT SOM PÅVERKAT REGION SKÅNES ARBETE
ÄNDRING I PBL
2011 Ändringar görs i plan- och bygglagen för en mer strategisk översiktsplan och bättre samspel mellan översiktsplaneringen och det regionala tillväxtarbetet.
ÄNDRING I LAG OM BOSTADSFÖRSÖRJNING
2014 Lagändring förtydligar kommunernas ansvar för bostadsförsörjningen, samråd ska ske med regionalt tillväxtansvariga och riktlinjer ska ta hänsyn till regionala planer och program.
SVERIGE–FÖRHANDLINGEN
2014 Regeringen tillsätter Sverigeförhandlingen.
BOSTADSPLANERINGSKOMMITTÉN
2015 Bostadsplaneringskommittén lämnar slutbetänkandet En ny regional planering – ökad samordning och bättre bostadsförsörjning.
LAGÄNDRING PBL
2018 Riksdagen beslutar om En ny regional planering. Skåne och Stockholm blir ansvariga för den regionala fysiska planeringen i sina län.
Skånskt Bostadsnätverk
REGIONALA INITIATIV OCH HÄNDELSER MED KOPPLING TILL STRUKTURBILDSARBETET
BOSTADSNÄTVERK
2014 Skånskt bostadsnätverk initieras.
DET ÖPPNA SKÅNE 2030
2014 Skånes regionala utvecklingsstrategi Det öppna Skåne 2030 tas fram och Strategier för Det flerkärniga Skåne får tydligt utrymme i 1 av 5 ställningstagande.
SKÅNEBILDEN
2015 Sju tillväxtmotorer/regionala kärnor och Region Skåne enas om Skånebilden.
REGIONALA STRATEGIER
2017 Strategi för ett hållbart transportssystem i Skåne 2050, Mobilitetsplan för Skåne, Cykelstrategi för Skåne, Strategi för den hållbara gods- och logistikregionen Skåne antas.
2005
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
START
2005 Projektet Strukturbild för Skåne startar.
DIALOG
2011 Dialog om fortsatt arbete med Strukturbild för Skåne och gemensamma strategier.
FÖRANKRING
2012–2013 Dialog, förankring och förädling av strategierna.
STRATEGIER
2013 Strategierna är klara och antas av Regionala tillväxtnämnden och Regionstyrelsen. Kommunförbundet Skåne beslutar att ställa sig bakom dem.
UTVECKLING
2015 Dialog om det fortsatta arbetet med Strukturbild för Skåne.
UTVÄRDERING
2017 Dialog om och utvärdering av Strategier för Det flerkärniga Skåne.
BESLUT
2018 Beslut i Regionala utvecklingsnämnden om att revidera och aktualisera Strategier för Det flerkärniga Skåne.
VIKTIGA HÄNDELSER INOM ARBETET MED STRUKTURBILD FÖR SKÅNE
PERMANENTERING
2011 Strukturbild för Skåne går från att vara projekt till en del av ordinarie verksamhet.
DELREGIONALA OCH KOMMUNALA INITIATIV SOM PÅVERKAT OCH PÅVERKATS AV ARBETET MED STRUKTURBILD FÖR SKÅNE
Strukturplan för Skåne Nordväst
SKÅNE NORDVÄST
2013 Strukturplan klar för Skåne Nordväst (nuvarande Familjen Helsingborg).
KRISTIANSTAD+HÄSSLEHOLM
2013 De två kommunerna inleder ett gemensamt arbete för att tillsammans vara en tillväxtmotor i nordöstra Skåne.
KRISTIANSTAD +HÄSSLEHOLM
SKÅNES NYA TILLVÄXTMOTOR
SKÅNE NORDOST
2016 Arbetet med att ta fram en strukturplan för Skåne Nordost påbörjas. Projektet pågår fram till hösten 2019.
MALMÖLUND REGIONEN
2016 Strukturplan för Malmö-Lundregionen antas av dess styrelse.
TRELLEBORG
2017 Region Skåne och Trelleborgs kommun har tillsammans gått in i projekt om att utveckla Trelleborg som en regional kärna.
SYDÖSTRA SKÅNE
2017 Ystads kommun driver tillsammans med Region Skåne, kommunerna Tomelilla, Simrishamn, Sjöbo och Skurup ett arbete för att utveckla samarbetet kring Ystad som regional kärna.

Rumslig inriktning

Från strukturbild till regionplan

Region Skåne och regionala bostadsfrågor

Drivit ett Skånskt bostadsnätverk

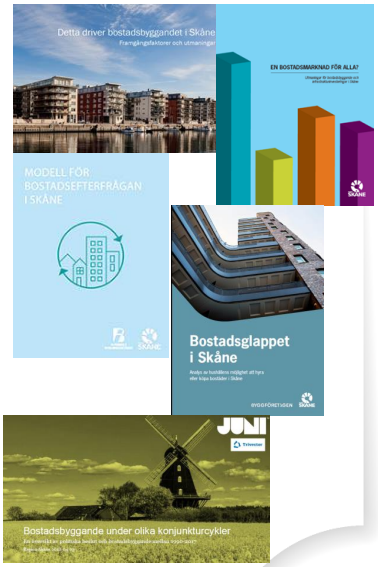
- Koordinerats tillsammans med Länsstyrelsen och Kommunförbundet
- Syfte att skapa utveckling i hela Skåne genom att stimulera till ökat och balanserat bostadsbyggande så att bristen på bostäder inte förhindrar en socialt hållbar utveckling eller blir en tillväxthämmande faktor.
- En **arena** för samverkan och kunskapsuppbyggnad - och en samlande kraft för ökat bostadsbyggandet
- Skånskt bostadsforum, nätverksmöten, dialogforum
- Samarbete med Byggföretagen

Region Skåne och regionala bostadsfrågor

Utvecklat regionala analyser:

- En bostadsmarknad för alla? 2015
- Detta driver bostadsbyggandet i Skåne 2016
- Bostadsbyggandet under konjunkturscykler 2018
- Kunskapsöversikt flyttkedjestudier 2018
- Modell för bostadsefterfrågan i Skåne, 2018, 2019, 2020
- Demografisk bostadsprognos 2019-2028
- Bostadsglappet i Skåne – analys av hushållens möjlighet att hyra eller köpa bostäder i Skåne 2020

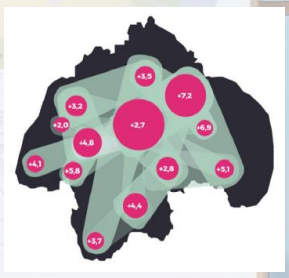
Regionens roll för bostadsförsörjning

20200312

Anders Bäckstrand, Andreas Capilla och Lena Lindgren

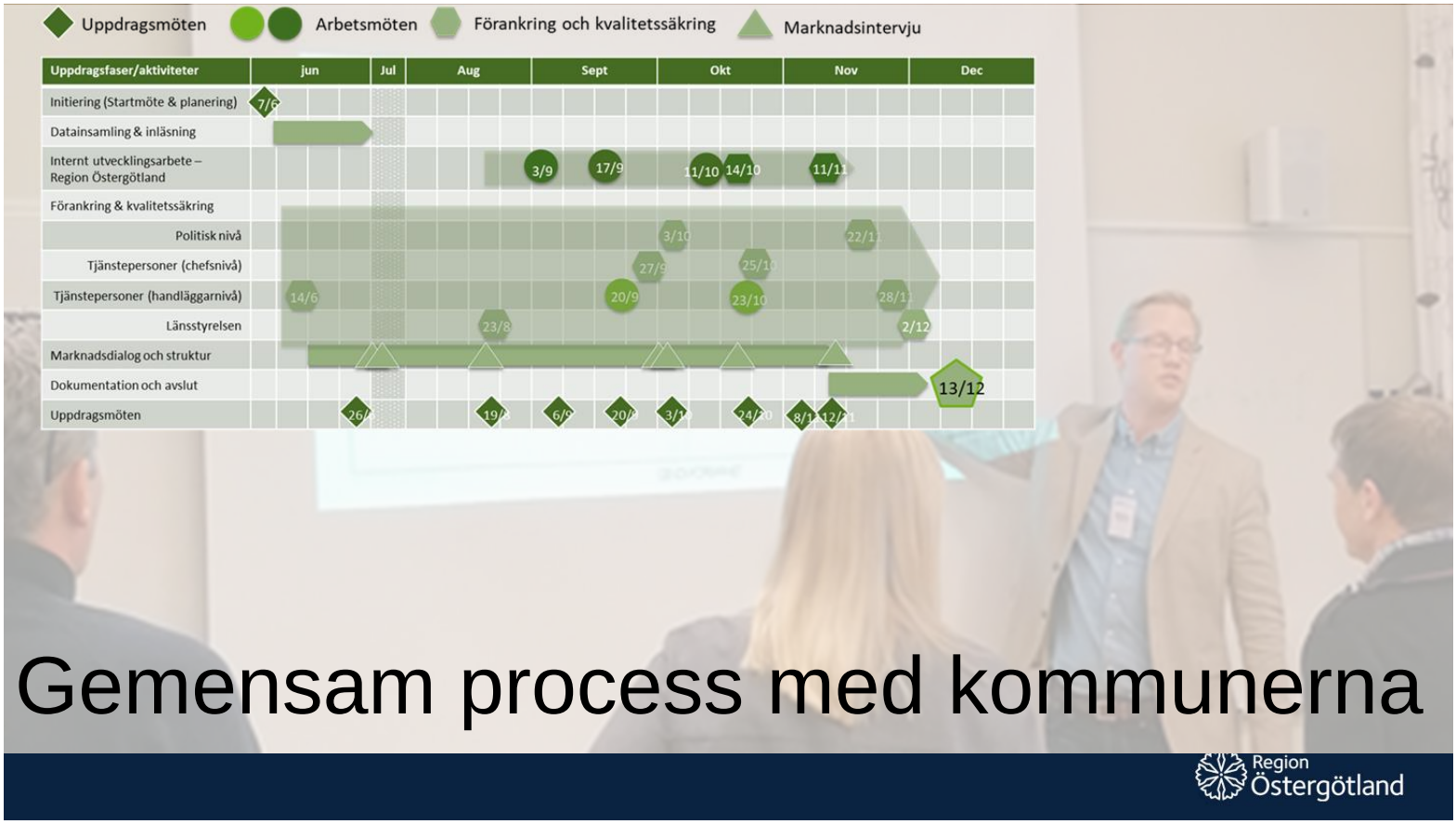
Region Östergötland

- Den regionala rollen
- Explorativ studie – Östergötlands potential - funktionalitet

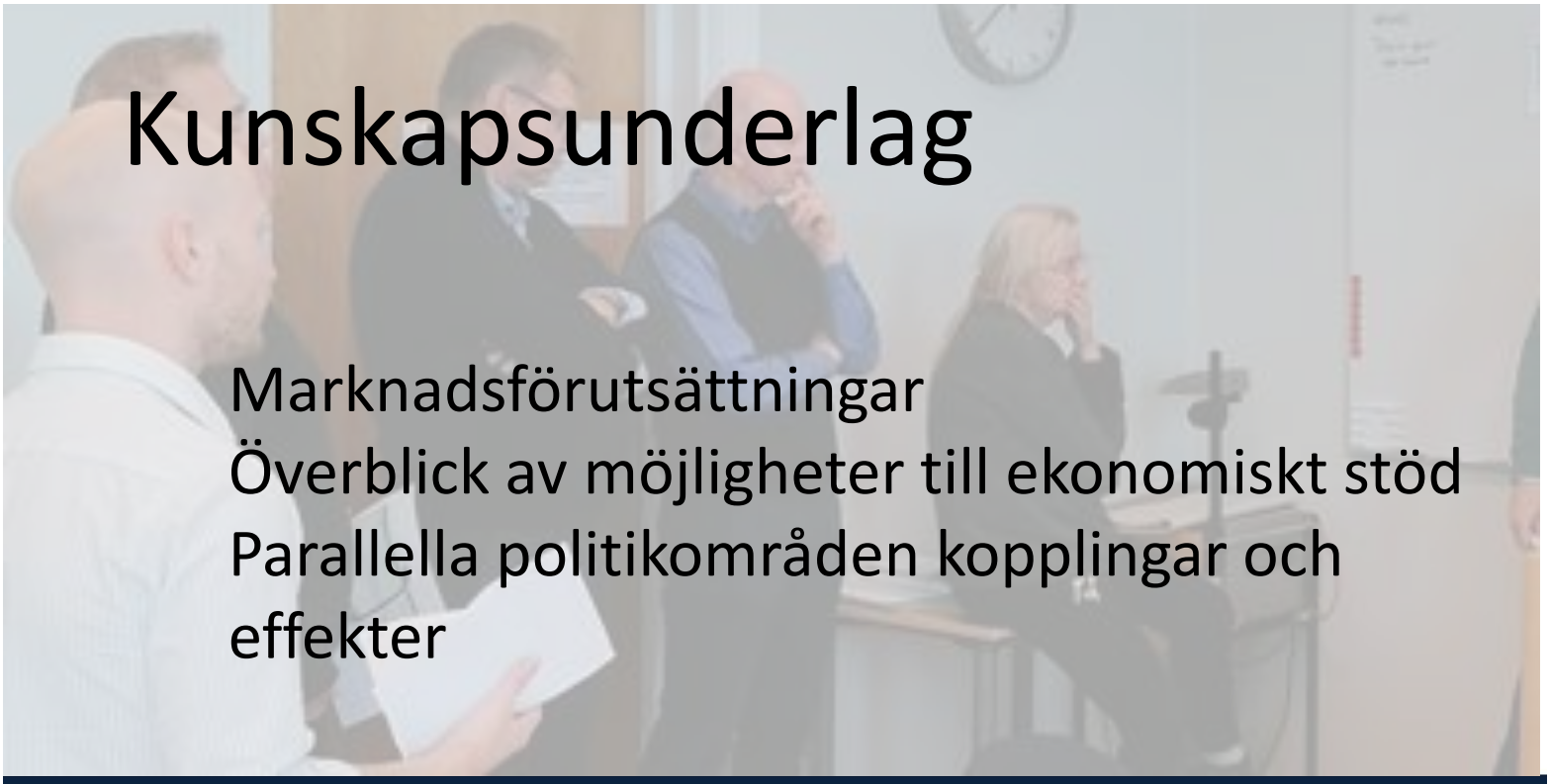
- Regional planering…

Region Östergötland

Gemensam process med kommunerna

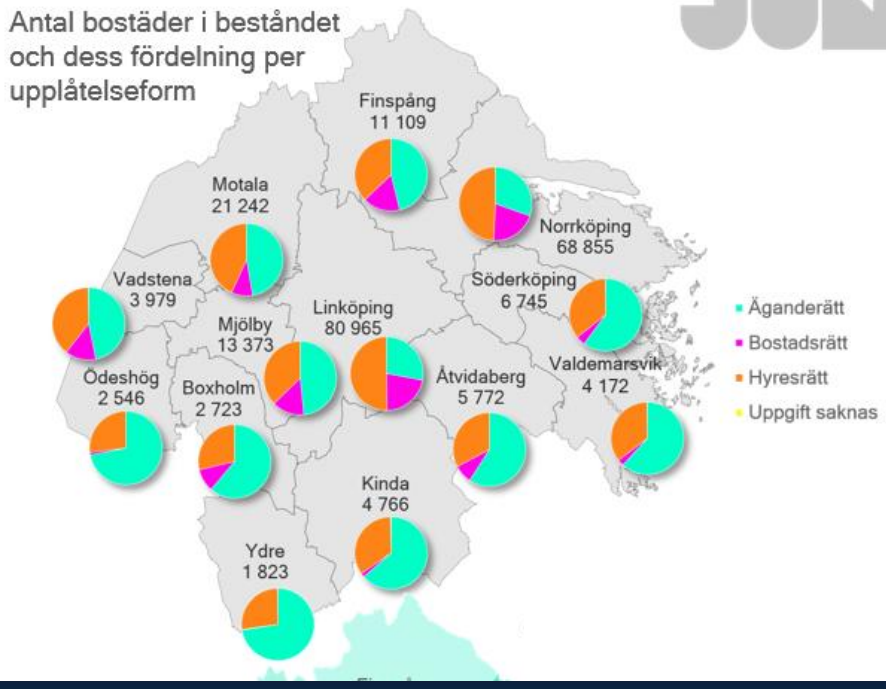
Region Östergötland

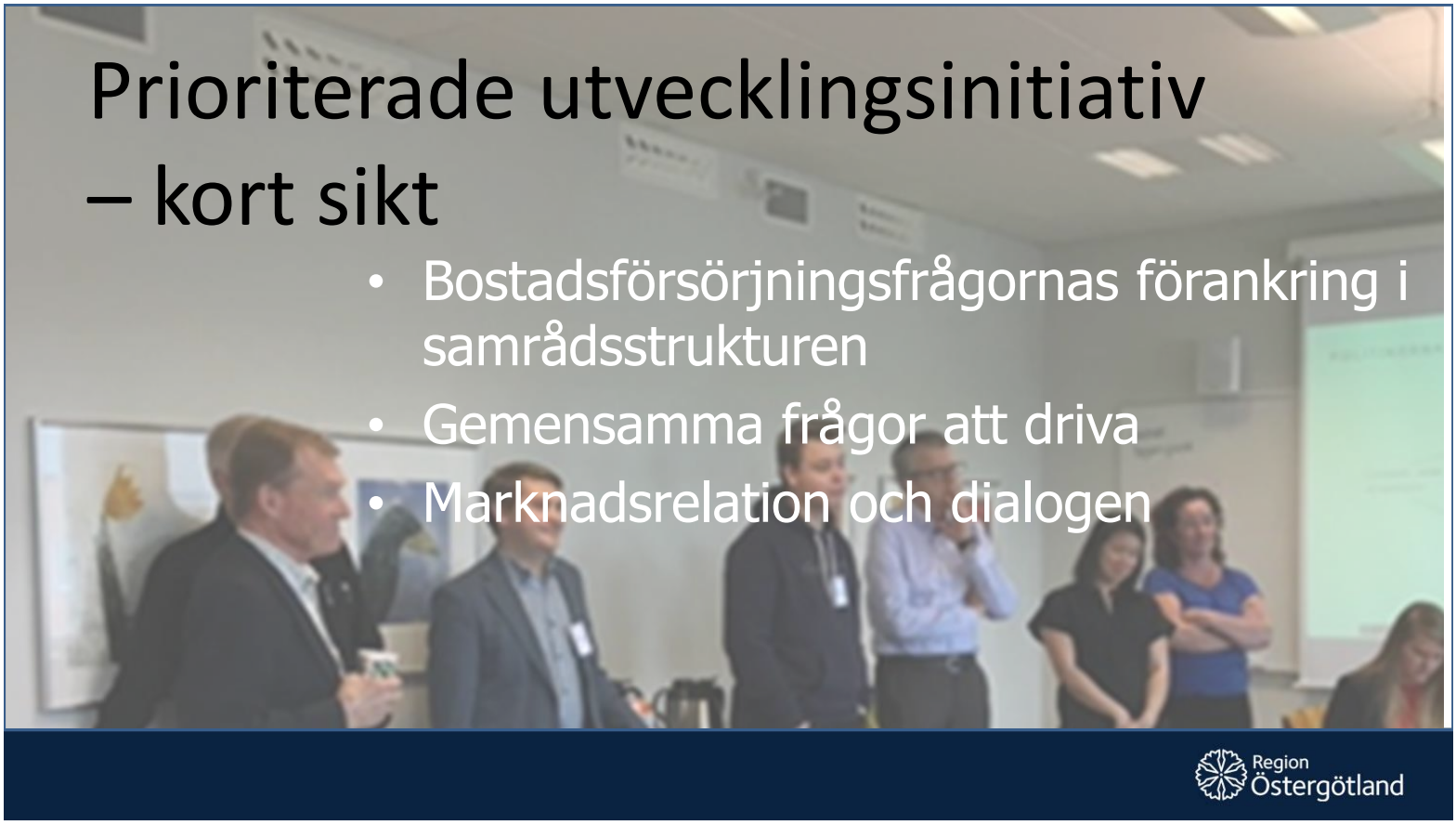

Kunskapsunderlag

Marknadsförutsättningar
Överblick av möjligheter till ekonomiskt stöd
Parallella politikområden kopplingar och effekter

Region Östergötland

Antal bostäder i beståndet och dess fördelning per upplåtelseform
Finspång 11 109
Motala 21 242
Norrköping 68 855
Vadstena 3 979
Söderköping 6 745
Linköping 80 965
Mjölby 13 373
Ödeshög 2 546
Boxholm 2 723
Åtvidaberg 5 772
Valdemarsvik 4 172
Kinda 4 766
Ydre 1 823
Äganderätt
Bostadsrätt
Hyresrätt
Uppgift saknas

Prioriterade utvecklingsinitiativ – kort sikt

- Bostadsförsörjningsfrågornas förankring i samrådsstrukturen
- Gemensamma frågor att driva
- Marknadsrelation och dialogen

Region Östergötland

Långsiktiga prioriterade utvecklingsinitiativ
• Gemensam bild och beskrivning av ortsstruktur
• Den regionala ambitionen och målsättningen
Region Östergötland

Tre regioner – tre geografier – tre ”uppdrag”
Bostadsförsörjningsfrågan är högt prioriterad i alla våra regioner.

Bostadsförsörjningsansvaret tydligt kommunalt ansvar samtidigt grundläggande för regionernas utveckling!

Tack för oss! Hör gärna av er med frågor eller funderingar:

inger.sellers@skane.se
www.skane.se

lena.m.lindgren@regionostergotland.se
www.regionostergotland.se

kim.ortenblad@sll.se
www.sll.se

GÖTEBORGS REGIONEN

Bidra till goda boende- och livsmiljöer för seniorer

Fil dr, leg psykolog
Lisbeth Lindahl

Kungälvs kommun, Beredningen för trygghet och stöd
18 feb 2020

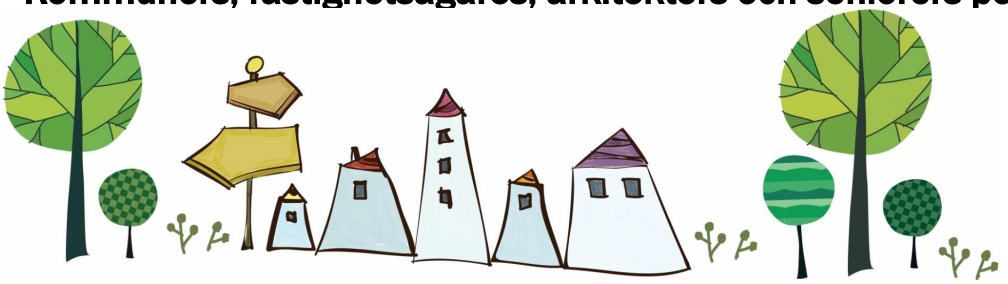
Föreläsningen

- Varför är bostäder för äldrelivet en viktig fråga?
- Vad händer på vägen från plan till färdig byggnad och efter inflyttning?
- Vilka flyttar till de nya seniorbostäderna och hur upplevs den nya boendemiljön?
- Vad kan kommuner, byggherrar och arkitekter göra för att skapa hållbara boendemiljöer?

Utgångspunkter

- **Flera utvärderingar, följeforskning och studier sedan 2004, nätverksledare i västra Sverige, med i nordiskt nätverk med boendeforskare.**
- **Värdet av bostadsanpassningar, ombyggnation/renovering av befintliga bostäder för ökad fysisk tillgänglighet, trygghetsbostäder, nybyggda senior- och trygghetsbostäder.**
- **Kommuners, fastighetsägares, arkitekters och seniorers perspektiv**

Projekt DIABAHS (Dialog Bygg Hållbart för Seniorer)

70+ bostäder
Kållekärr, Tjörn

+65-boende
Noltorp, Alingsås

Trygghetsbostäder
Lundbypark, Göteborg

Trygghetsboende
Bifrost, Mölndal

CHALMERS

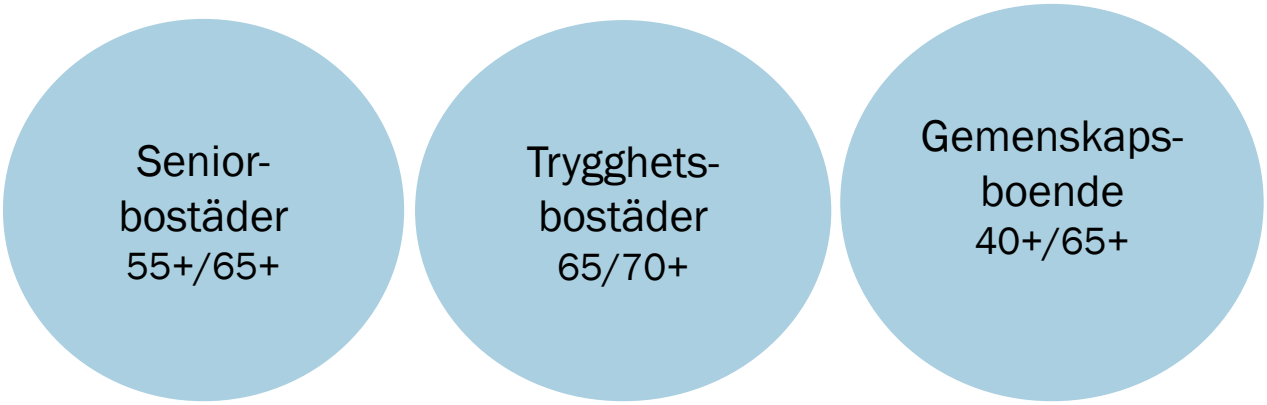
GÖTEBORGS REGIONEN

Definitioner

GÖTEBORGS REGIONEN

Olika bostäder för seniorer

...på den ordinarie bostadsmarknaden

GÖTEBORGS REGIONEN

Fokus för föreläsningen

- Seniorer (65+)
- Nyproducerade senior- och trygghetsbostäder
- Hållbara bostäder för seniorer, den sociala dimensionen

Varför är det viktigt att bygga för seniorer?

GÖTEBORGS REGIONEN

Sven-Bertil Bärnarp, tecknad för DN

GÖTEBORGS REGIONEN

Är bostäder för seniorlivet en viktig samhällsfråga?

- Vem är senior, äldre?
- Har äldre särskilda behov av bostäder?
- Bostaden som rättighet
- Hemmet som ett psykologiskt behov
- Vad händer om boendet inte svarar mot ens behov?
    - Konsekvenser för individen, anhöriga, personal, samhället…?

r att få bli medelålders
n skippa 20 år av sitt liv

DN 190119

GÖTEBORGS REGIONEN

Vad ser vi i framtiden?

Hotet om en krackelerande välfärd…

Viktigt med ett förebyggande och hälsofrämjande fokus!

Hur kan olika samhällsaktörer samverka för att lösa samhällets utmaningar?

GÖTEBORGS REGIONEN

Bra bostäder för seniorlivet bidrar till minskade kostnader

Bra boendemiljö (tillgänglig, nära service, gemenskap)

Ökad självständighet, aktivitet, identitet, socialt sammanhang

Kvarboende med livskvalitet

Lägre kostnader för vård, omsorg, service

GÖTEBORGS REGIONEN

Hur har nya seniorbostäder utvecklats från idé till färdig byggnad?

GÖTEBORGS REGIONEN

Hur utvecklades de olika exemplen över tid

70-plusbostäder Kållekärr, Tjörn

- Lokalisering
- Från trygghetsbostäder till 70-plusbostäder
- Färdiga i maj 2015
- Lokalens vara eller icke-vara
- Andra mötesplatser än lokalen

GÖTEBORGS REGIONEN

Hur utvecklades de olika exemplen över tid

Trygghetsbostäder, Lundby Park i Göteborg

Bild från visningslägenhet i kvarteret bredvid.

- Markanvisning 2011
- Arkitektfirman och bygg-/bostadsföretaget som byggherrar 2012
- Stadsutvecklingsprojekt – nytt kvarter
- Dialoger i tidigt skede 2014-2016
- Förseningar
- Förändrade förutsättningar – ny arkitekt sommaren 2017
- Nuläge: Byggskede, 21 trygghetsbostäder planeras integrerade i ett kvarter med alla åldrar.

Våren 2019.

Lokalisering av trygghetsbostäderna i Lundby park nära Lundbybadet.

GÖTEBORGS REGIONEN

Våren 2019.

Det finns en terrass mot söder som kommer att finnas på motsvarande sätt i kvarteret med trygghetsbostäder. Den gemensamma lokalen kommer att finnas innanför.

Hur utvecklades de olika exemplen över tid

Trygghetsbostäder, Bifrost i Mölndal

- 2010: konceptutveckling inkl. dialoger
- 2011-12: överklagad detaljplan och bygglov
- 2012: huset ändras från ett högt hus till två lägre
- 2016-17: negativa artiklar i lokalpressen
- 2016: bygge
- 2017, nov: inflyttning
- 2018, vår: forts. inflyttning, personal på plats, utveckling av en social miljö
- 2018: positiv tidningsartikel

Hur utvecklades de olika exemplen över tid

65-plusbostäder i Noltorp, Alingsås

- 2015: Stadsutvecklingsprojekt Noltorp (upprustning, samverkan, kompletteringsbygge)
- 2016: Planering av bostäder för unga och trygghetsbostäder
- 2017: trygghetsbostäderna blev 65-plusbostäder.
- 2017: bygge, beslut att det inte blev något inglasat uterum.
- 2018, maj: Inflyttning

Vilka flyttar till nya seniorlägenheter och hur upplevs den nya boendemiljön?

GÖTEBORGS REGIONEN

Bakgrund

	Mölndal	Alingsås	Tjörn
Kommunstorlek (invånare)	66 773	41 070	15 922
Lokal kontext	Utanför centrum	Utanför centrum	Ort mitt på ön
Andel äldre invånare*	16 %	22 %	27 %
Typ av bostäder	Trygghetsbostäder 65+	Seniorbostäder 65+	Seniorbostäder 70+
Antal lägenheter	66	28	24
Lägenhetsstorlekar	1,5 – 4 r o k	2 – 3 r o k	2 – 3 r o k
Inflyttningsklar	Nov 2017	Mars 2018	Maj 2015
Fastighetsägare	Mölndalsbostäder	Alingsåshem	Tjörns Bostads AB
Anvisning	Kötid hos fastighetsägaren, Boplats Göteborg	Kötid med förtur för boende i närområdet	Kötid

Vilka flyttade till en seniorbostad?

- **Genomsnitt 79 år (61-97 år)**
- **70 % kvinnor, 62 % ensamstående**
- **Varierande hälsa inom gruppen – de flesta uppgav ”någorlunda god”.**
- **Fler med hemtjänst än i riket innan inflyttning (31 % jfrt 25 %)**
- **Färre med hemtjänst efter än innan inflyttning (23 %)**
- **Några hade flyttat från korttidsboende.**
- **Upplevelse av ökad självständighet efter inflyttning (61 %)**

Motiv till att flytta

- Ålder och bristande ork
- Planering inför framtiden
- Lättskött bostad

”Det var ett jättestort hus med åtta rum, vet du… det kändes väldigt ensamt att bo så. Min mamma blev så ensam när hon blev gammal och då tänkte jag att jag inte ville bli i den situationen.”

Bild: Mostphotos

Motiv att välja den aktuella bostaden

- Balkong/uteplats
- Bostad för seniorer
- Fysisk tillgänglighet

”Jag tycker det är jätteskönt att inte någon, på någon balkong nära mig, har tonåringar som spelar musik som jag inte gillar (skratt).”

Vill seniorer bo med andra seniorer?

Många seniorer vill bo bland andra seniorer

”Jag lockades av att det var ett boende med gemenskap. Brukar vara med på fika på tisdagar och fredagar när jag är hemma för att slippa sitta ensam.”

MEN **en del flyttar** till dessa bostäder **för att de får en gräddfil** i bostadskön.

”Vi ville flytta till en hyresrätt för att få loss lite pengar… hade stått fem år i kön… men fick inga erbjudanden... Före jul såg vi dessa lägenheter och tack vare att det var bostäder för 65-plus fick vi chansen.”

Olika slags boenden attraherar delvis olika målgrupper

- **Fler kvinnor än män är intresserade av att bo med andra äldre** (r = .30*, n = 48)
- **Personer som flyttar till en trygghetsbostad söker oftare gemenskap** (ett av de tre viktigaste skälen till valet av t-bostad)
- **Trygghetsboendet lockar fler med funktionsnedsättning** (24 % kunde ej städa jfrt. med 7 %, 12 % i de andra boendena)

*) p < .05

Bild: Mostphotos

Upplevelser av den nya bostaden

Trivsel
Trygghet
Hemmahörighet
Välbefinnande
Hälsa

Det kollektiva sammanhanget
Det privata sammanhanget

Dialog och samverkan med hyresgästerna

Övernattningsrum och snickarbänk som kommit till på önskemål från hyresgästerna.

Könsperspektiv?

Värden som skapas tillsammans

Gemensamhetslokaler + personal = möjligheter till samvaro

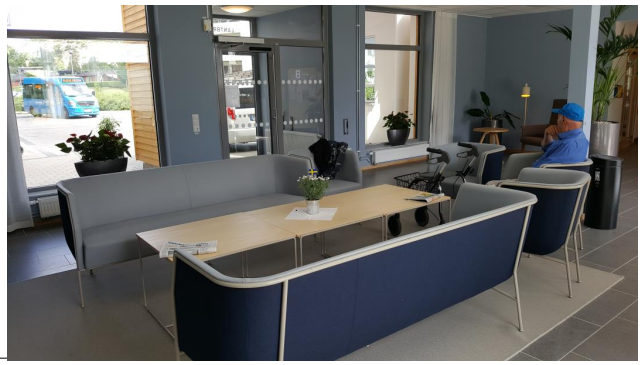
Vad kan kommuner, byggherrar och arkitekter göra för att skapa hållbara boendemiljöer?

GÖTEBORGS REGIONEN

Hållbara = hälsofrämjande boendemiljöer

- Närhet till service
- Tillgänglig och användbar miljö
- Känsla av tillhörighet
- Sammanhang, gemenskap
- Delaktighet & dialog
- Trygghet & säkerhet
- Kunna bo kvar

- Hur kan vi bygga så att alla har råd att bo?
- Vilka kvaliteter är viktigast?

GÖTEBORGS REGIONEN

PL STEX

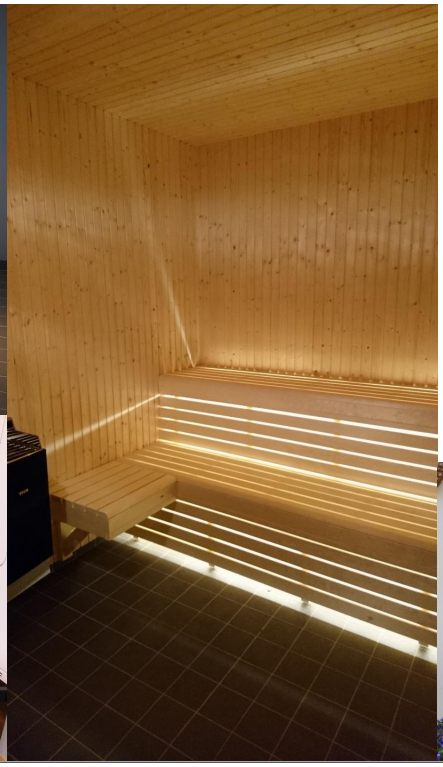
Bör vi bygga med hög kvalitet… eller så billigt som möjligt?

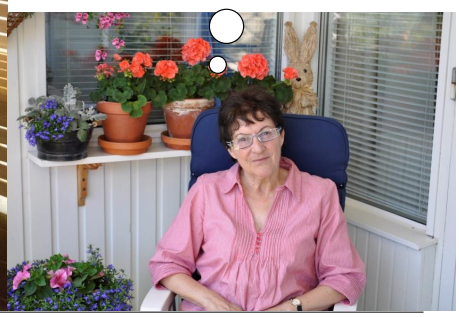

- Vad är en **rimlig hyra?**
- Varierade mellan cirka 1400 – 1900 kr/kvm i de tre exemplen.
- Samma kvadratmeterpris i två exempel– men på ena stället tyckte 20 % att hyran var rimlig. På det andra stället 75 %.
- Vad som upplevdes som en rimlig hyra handlade ej om kvadratmeterpriset utan **hyreskostnaden per månad.**

Vad får jag för pengarna?

GÖTEBORGS REGIONEN

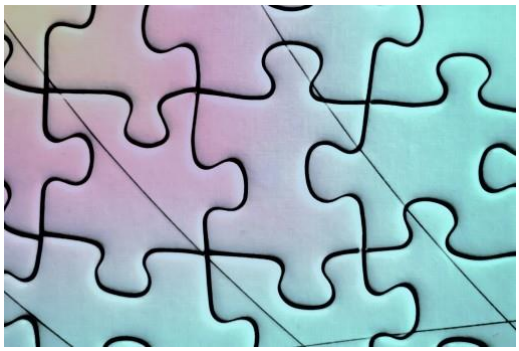
Vad kan kommunen, byggherrar/fastighetsägare och arkitekter göra?

- **Kommunen:** markanvisning, subventioner, underlag till exploatörer, stimulera flytt, förtur i bostadskön, bidra med kunskaper om äldre.
- **Byggherrar/fastighetsägare:** dialog med målgruppen, samarbete med kommunen, tänka nytt, söka subventioner, bygga hälsofrämjande/hållbara bostäder, ge seniorer förtur, ha tålamod vid uthyrningen, samarbete med mäklare.
- **Arkitekter**: dialog med målgruppen, tänka nytt, rita hälsofrämjande/hållbara bostäder, ytsnåla bostäder med bra kvaliteter, lära av goda exempel.

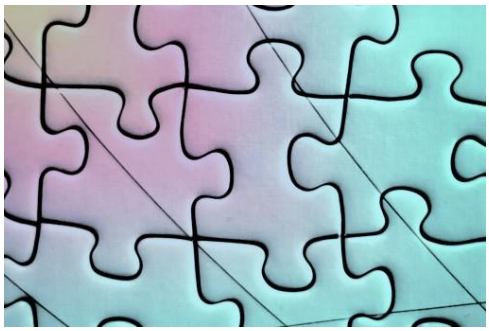

Kommunens möjligheter 1

- Hantera frågan om äldres boende på strategisk nivå!
- Samhällsbyggnad + äldreomsorgen + fastighetsägare bör samverka kring skapandet av nya bostäder
- Bostäder som tillgodoser behov av fysisk tillgänglighet, närhet till service och gemenskap påverkar behov av särskilt boende och hemtjänst (en boendeplats kostar ca 600 tusen kr/år)

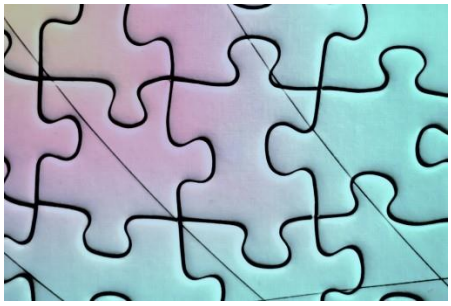
Kommunens möjligheter 2

- Köp mark – markanvisa med krav på byggandet av trygghetsbostäder.
- Påverka kommunala fastighetsägare att konvertera bostäder till trygghetsbostäder light, att förbättra den fysiska tillgängligheten.
- Prioritera byggare som bygger till rimlig hyra, långsiktiga förvaltare.
- Underlätta för exploatörer att planera o bygga (statistik, detaljplaner mm). Satsa på kommunala träffpunkter (minskar ensamhet, främjar hälsa)

Kommunens möjligheter 3

- Stimulera seniorer att flytta i tid (kampanjer, sätta upp sig i bostadskön)
- Ge ev. seniorer förtur i bostadskön (åtminstone seniorer med behov)
- Bygg inte för många trygghetsbostäder.
- Bygg blandat – olika åldrar i samma kvarter. Helst ej trygghetsboende och särskilt boende ihop.
- Kommunal subvention till trygghetsbostäder (Göteborg) minskar kostnader för lokal + personal.

Lästips - inspiration

GÖTEBORGS REGIONEN

Rapporter om senior- och trygghetsbostäder & en webbsida med ytterligare lästips

https://goteborgsregionen.se/download/18.577fcef9160b73606203df2d/1514962254316/tryggt-i-trygghetsboenden.pdf

https://research.chalmers.se/publication/513406

https://goteborgsregionen.se/toppmenyn/dettajobbargrmed/arbetsmarknadochsocialvalfard/socialvalfard/aldre/aktuelltarbeteochprofilomraden/diabahs.4.23dfab44158a5430ac6d7308.html

Websida för inspiration till samhällsplanerare, byggherrar, arkitekter och andra …

https://klokboken.nu/

Lycka till med bostadsplaneringen!

lisbeth.lindahl@goteborgsregionen.se

Boverket

Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende

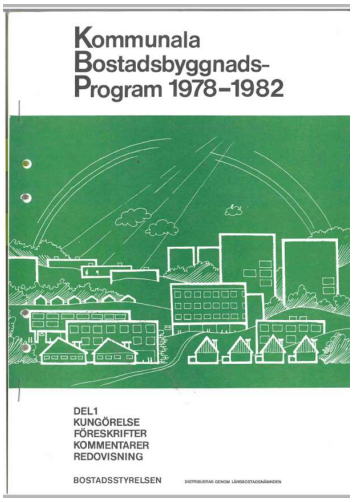
En utvecklad bostadsförsörjningsplanering

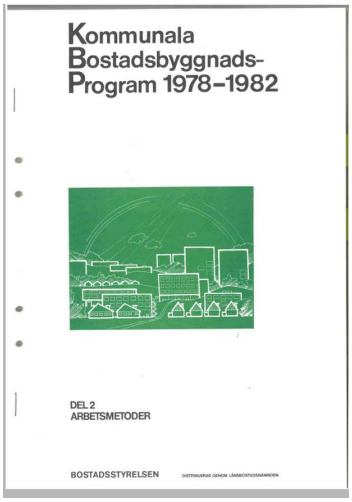
Micael Nilsson

Utan historisk tillbakablick = sämre förmåga att värdera nutida metoder

Kommunala bostadsbyggnadsprogram 1967 - 1979

- Tvingande planeringsinstrument.
- Rapportinstrument, för att tillgodose statens behov av information.
- Prognoserna byggde på uppgifter ur FOB:en.
- Kommunerna fyllde i redovisningsblanketter som sedan granskades av statliga myndigheter.

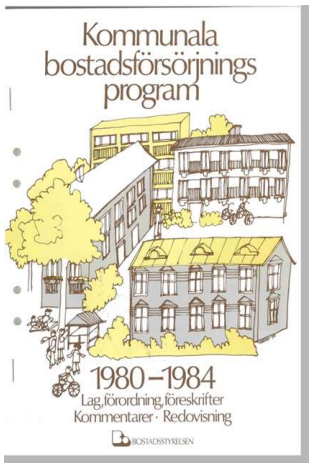

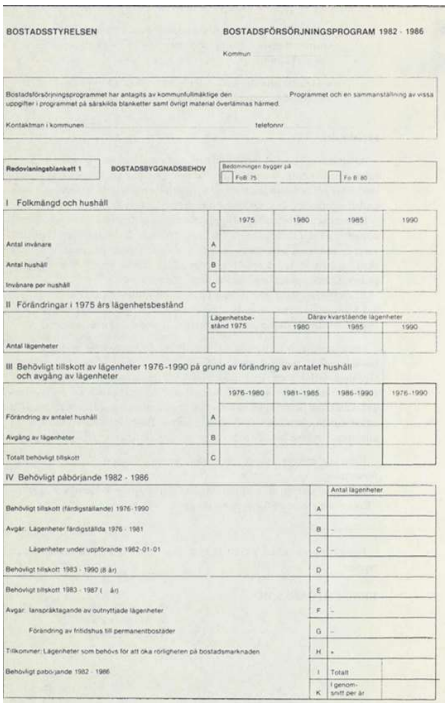

Bostadsbyggnadsprogram blir bostadsförsörjningsprogram

Boverket

- Benämningen bostadsbyggnadsprogram i bostadsförsörjningslagen ersatte med ”bostadsförsörjningsprogram” (1979).
- Med detta vill statsmakternas markera att kommunernas insatser för bostadsförsörjningen skulle utgå från en helhetsbild.
- I första hand skulle programmen vara ett kommunalt planeringsinstrument.
- Men, de skulle även utgöra en informationskälla till statsmakterna och därmed fungera som ett underlag för beslut i olika bostadspolitiska frågor.
- Bostadsförsörjningsprogrammet skulle nu antas av kommunfullmäktige.

BOSTADSSTYRELSEN

BOSTADSFÖRSÖRJNINGSPROGRAM 1982 - 1986

Kommun

Bostadsförsörjningsprogrammet har antagits av kommunfullmäktige den ... Programmet och en sammanställning av vissa uppgifter i programmet på särskilda blanketter samt övrigt material överlämnas härmed.

Kontaktman i kommunen ... telefonnr ...

Redovisningsblankett 1 **BOSTADSBYGGNADSBEHOV** Bedömningen bygger på ☐ FoB 75 ☐ FoB 80

I Folkmängd och hushåll

		1975	1980	1985	1990
Antal invånare	A				
Antal hushåll	B				
Invånare per hushåll	C				

II Förändringar i 1975 års lägenhetsbestånd

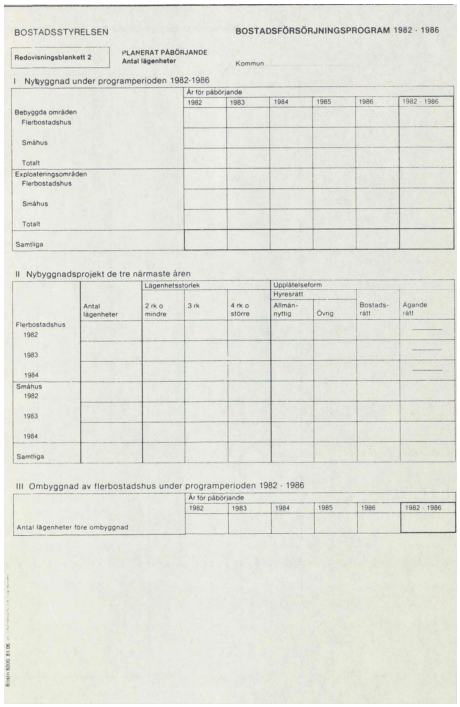
	Lägenhetsbestånd 1975	Därav kvarstående lägenheter 1980	1985	1990
Antal lägenheter				

III Behövligt tillskott av lägenheter 1976-1990 på grund av förändring av antalet hushåll och avgång av lägenheter

		1976-1980	1981-1985	1986-1990	1976-1990
Förändring av antalet hushåll	A				
Avgång av lägenheter	B				
Totalt behövligt tillskott	C				

IV Behövligt påbörjande 1982 - 1986

		Antal lägenheter
Behövligt tillskott (färdigställande) 1976-1990	A	
Avgår: Lägenheter färdigställda 1976 - 1981	B	–
Lägenheter under uppförande 1982-01-01	C	–
Behövligt tillskott 1983 - 1990 (8 år)	D	
Behövligt tillskott 1983 - 1987 (år)	E	
Avgår: Ianspråktagande av outnyttjade lägenheter	F	–
Förändring av fritidshus till permanentbostäder	G	–
Tillkommer: Lägenheter som behövs för att öka rörligheten på bostadsmarknaden	H	+
Behövligt påbörjande 1982 - 1986	I	Totalt
	K	I genomsnitt per år

BOSTADSSTYRELSEN

BOSTADSFÖRSÖRJNINGSPROGRAM 1982 - 1986

Redovisningsblankett 2 PLANERAT PÅBÖRJANDE Antal lägenheter

Kommun ...

I Nybyggnad under programperioden 1982-1986

	År för påbörjande 1982	1983	1984	1985	1986	1982 - 1986
Bebyggda områden Flerbostadshus						
Småhus						
Totalt						
Exploateringsområden Flerbostadshus						
Småhus						
Totalt						
Samtliga						

II Nybyggnadsprojekt de tre närmaste åren

	Antal lägenheter	Lägenhetsstorlek 2 rk o mindre	3 rk	4 rk o större	Upplåtelseform Hyresrätt Allmännyttig	Övrig	Bostadsrätt	Ägande rätt
Flerbostadshus 1982								———
1983								———
1984								———
Småhus 1982								
1983								
1984								
Samtliga								

III Ombyggnad av flerbostadshus under programperioden 1982 - 1986

	År för påbörjande 1982	1983	1984	1985	1986	1982 - 1986
Antal lägenheter före ombyggnad						

Boverket

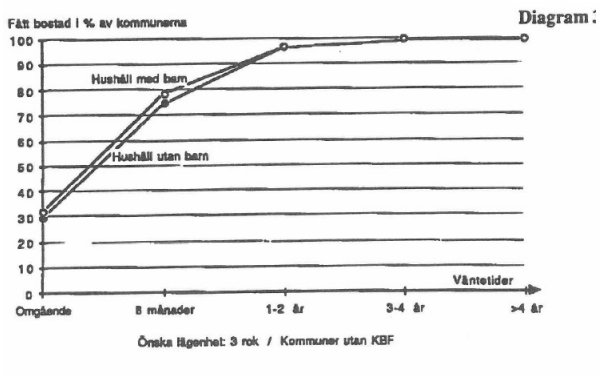
Kommunernas förmedlingsorgan var en viktig kunskapskälla

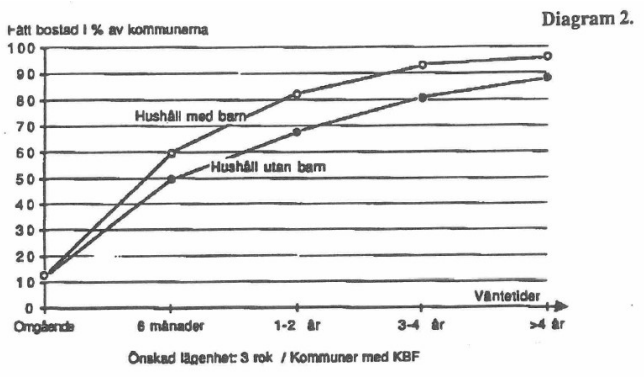
Typ av bostadsbidragssystem	Urvalskriterier							
	Den statliga nivån				Den kommunala nivån			
	Inkomst-prövning	Barnantal	Individuell behovspr.	Bostads-kostnad	Inkomst-prövning	Barnantal	Individuell behovspr.	Bostads-kostnad
Familjebidrag* (1935 - 1956)		X					X	
Familjebostadsbidrag* (1948 - 1968)	X	X						
Trekronorsbidrag* (1947 - 1953)							X	
Statligt + kommunalt bostadstillägg* (1969 - 1976)	X	X			X			X
Statligt + kommunalt bostadsbidrag* (1977 -1993)	X	X			X			X
Statligt bostadsbidrag** (1994 -)	X	X						

* Kommunen handläggare

** Försäkringskassan handläggare

…liksom de kommunala bostads-förmedlingarna

Skillnader mellan då och nu

- Då (1947 – 1993):

- Kommuner förväntades bidra till den enskildes bostadskostnader,
- kommuner var skyldiga att förmedla statliga bostadsbidrag (förmedlingsorgan),
- och från 1974 var samtliga kommuner skyldiga att upprätta bostadsförsörjnings**program** (bostadsbyggnadsprogram).

- Nu (Lag 2000:1383):

- Kommuner är skyldiga att med **riktlinjer** planera för bostadsförsörjningen i kommunen.

(Bostadsförsörjningslagen avskaffades 1993 men återuppstod igen år 2000)

Kommunerna ser inte det samlade otillfredsställda behovet (SOU 2018:35)

- Kommunerna har ingen gemensam bild av vilka målgrupper som har svag ställning på bostadsmarknaden.
- Mål och analyser av behov och efterfrågan hänger inte ihop med bostadsbehovet för de individer eller hushåll vars behov inte tillfredsställs av marknaden.
- De flesta kommuner menar att höga krav för att hyra bostäder i det befintliga beståndet är ett problem för de med svag ställning.
- Utredningen ger även bilden att det i flera fall också saknas en förståelse för vad det kommunala bostadsförsörjningsansvaret innebär.

Utredningens slutsatser

- Ingen kommun gör en samlad bedömning av skillnaden mellan utbudet av bostäder och det utbud som skulle ge alla hushåll en godtagbar bostad (dvs bostadsbristen).
- Kommunerna behöver statens hjälp både för att kunna identifiera och att lösa bostadsbristen för hushåll med svag ställning på bostadsmarknaden.
- Bostadsförsörjningsplaneringen är främst inriktad på framtagande av ett dokument – **riktlinjerna** – vilket inte ger de rätta förutsättningarna för ett samordnat arbete för att lösa bostadsbristen.
- Boverket föreslogs få i uppdrag att lämna förslag på hur bostadsbrist återkommande ska kunna beräknas och presenteras.

Mått på bostadsbristen (Rapport 2020:21)

Boverket

Beskrivning → Definition → Kriterier (norm) → Mått

- Bostadsbrist uppstår när ett hushåll saknar rimlig bostad.
- Behovsbaserade kriterier för vad som är en rimlig bostad.
- Gränserna i kriterierna sätts med stöd i vad lagar, regler, riktlinjer o.s.v. säger.
- Tillgången till data sätter gränser för vad som kan mätas.

- Mått som visar hur många hushåll (eller individer) som inte uppfyller kriterierna.
- Kombinerade mått visar hur många som inte uppfyller kombinerade kriterier.
- Mått för olika geografiska nivåer, för olika grupperingar.

Behovsbaserade kriterier

Till kriterierna kopplas olika mått som är tänkta att på hushållsnivå avspegla huruvida kriteriet är uppfyllt eller inte:

- Fuktproblem i bostaden
- Trångboddhet
- Ansträngd boendeekonomi
- Långt pendlingsavstånd
- Osäkert boende (upprepade flyttar)
- Återkommande problem (där någon i hushållet varit trångbodd eller haft ansträngd boendeekonomi två år)
- Trångbodd och ansträngd boendeekonomi
- Långt pendlingsavstånd och ansträngd boendeekonomi

Nedbrytningar..

- Riket, kommuner, regioner, kommungrupper
- Hushållstyper, kön
- Barnfamiljer, hushåll med hemmaboende vuxna barn
- Ålder
- Utländsk bakgrund
- Inkomstkvintiler
- Boendeformer

Hushåll med bostadsbrist, 2018

Boverket

Mått	Andel	Antal
Fuktproblem i bostad (andel personer)	*7,8%*	
Trångbodda	9,9%	462 000
Ansträngd boendeekonomi	5,3%	245 000
Långt pendlingsavstånd	2,3%	107 000
Osäkert boende (upprepade flyttar)	0,9%	42 000
Återkommande problem	9,4%	438 000
Trångbodda och ansträngd boendeekonomi	1,2%	56 000
Långt pendlingsavstånd och ansträngd boendeekonomi	0,1%	5 000

Modellen

- Visar antalet hushåll vars behov inte är uppfyllt, **INTE** antalet bostäder som saknas eller behöver byggas.
- Tar inte fram **EN** siffra på hur många hushåll som har bostadsbrist utan flera mått som visar problematiken från olika perspektiv.
- Ekonomiska kriteriet viktigt. Trångboddhet **i kombination** med ansträngd boendeekonomi det skarpaste måttet.
- Specifika grupper med specifika behov fångas inte in (t.ex. särskilt boende för äldre, bostäder anpassade för funktionshindrade).
- Prognoser har inte prioriterats.

Välj mått med hjälp av öppna data

Boverket

Öppna data - Bedömning av bostadsbrist

Lyssna Skicka

I arbetet med att ta fram en metod för att göra återkommande bedömningar av bostadsbristen har Boverket tagit fram ett antal olika årliga mått.

Här hittar du dessa beräknade för perioden 2012-18, nedbrutet på regioner och kommuner samt för olika hushållsgrupper. Metoden och måtten förklaras mer i detalj i rapporten "Mått på bostadsbristen", se länk i "Relaterad information".

Du har tillstånd att kopiera och distribuera våra öppna data samt göra bearbetningar. Ange Boverket som källa.

Bedömning av bostadsbrist 2012-2018

Hushållsgrupper.xlsx

Riket, regioner, kommuner.xlsx

Riket, regioner, kommuner

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
1	År	kommunkod	kommunnamn	länskod	länsnamn	Antal trångbodda hushåll	Andel trångbodda hushåll	Antal hushåll med ansträngt boendekonom	Andel hushåll med ansträngt boendekonom	Antal hushåll med långt pendlingsavstånd	Andel hushåll med långt pendlingsavstånd	Antal hushåll med upprepade flyttar	Andel hushåll med upprepade flyttar	Antal hushåll som är trångbodda och har ansträngt boendekonomi	Andel hushåll som är trångbodda och har ansträngt boendekonomi
1756	2018	0162	Danderyd	1	Stockholm	947	7,4%	503	3,9%	164	1,3%	80	0,6%	76	0,6%
1757	2018	0163	Sollentuna	1	Stockholm	3326	11,5%	1253	4,3%	238	0,8%	212	0,7%	304	1,0%
1758	2018	0180	Stockholm	1	Stockholm	85168	18,8%	26939	5,9%	4713	1,0%	4768	1,1%	6852	1,5%
1759	2018	0181	Södertälje	1	Stockholm	6776	16,6%	2888	7,1%	468	1,1%	355	0,9%	789	1,9%
1760	2018	0182	Nacka	1	Stockholm	5510	13,1%	1643	3,9%	423	1,0%	370	0,9%	308	0,9%
1761	2018	0183	Sundbyberg	1	Stockholm	4274	18,3%	1088	4,6%	235	1,0%	282	1,2%	316	1,3%
1762	2018	0184	Solna	1	Stockholm	6280	15,7%	2223	5,6%	442	1,1%	500	1,3%	546	1,4%
1763	2018	0186	Lidingö	1	Stockholm	2905	10,2%	901	4,4%	165	0,8%	138	0,7%	178	0,9%
1764	2018	0187	Vaxholm	1	Stockholm	403	8,3%	152	3,1%	47	1,0%	33	0,7%	19	0,4%
1765	2018	0188	Norrtälje	1	Stockholm	2307	7,1%	1750	5,9%	614	2,1%	223	0,8%	246	0,8%
1766	2018	0191	Sigtuna	1	Stockholm	3210	10,8%	956	5,0%	218	1,1%	169	0,9%	294	1,5%
1767	2018	0192	Nynäshamn	1	Stockholm	1317	10,4%	603	4,8%	187	1,5%	85	0,7%	140	1,1%
1768	2018	0305	Håbo	3	Uppsala	603	6,9%	200	2,3%	68	0,8%	47	0,5%	26	0,3%
1769	2018	0319	Älvkarleby	3	Uppsala	323	7,5%	215	5,0%	382	8,9%	29	0,7%	64	1,5%
1770	2018	0330	Knivsta	3	Uppsala	506	7,0%	226	3,1%	109	1,5%	66	0,9%	41	0,6%
1771	2018	0331	Heby	3	Uppsala	389	6,1%	304	4,8%	285	4,5%	46	0,7%	43	0,7%
1772	2018	0360	Tierp	3	Uppsala	685	7,0%	438	4,5%	652	6,7%	82	0,8%	93	0,9%
1773	2018	0380	Uppsala	3	Uppsala	11719	11,3%	5868	5,6%	2427	2,3%	1449	1,4%	1022	1,0%
1774	2018	0381	Enköping	3	Uppsala	1696	8,6%	711	3,6%	208	1,1%	155	0,8%	183	0,9%
1775	2018	0382	Östhammar	3	Uppsala	538	5,1%	384	3,7%	475	4,5%	53	0,5%	54	0,5%
1776	2018	0428	Vingåker	4	Södermanland	323	7,1%	237	5,7%	44	1,1%	39	0,9%	76	1,8%
1777	2018	0461	Gnesta	4	Södermanland	394	8,0%	186	3,8%	46	0,9%	39	0,8%	35	0,7%
1778	2018	0480	Nyköping	4	Södermanland	2171	8,4%	875	3,4%	949	3,7%	218	0,8%	218	0,8%
1779	2018	0481	Oxelösund	4	Södermanland	447	7,6%	295	5,0%	263	4,5%	37	0,6%	78	1,3%
1780	2018	0482	Flen	4	Södermanland	775	10,2%	591	7,8%	95	1,2%	67	0,9%	220	2,9%
1781	2018	0483	Katrineholm	4	Södermanland	1548	9,7%	849	5,3%	242	1,5%	144	0,9%	309	1,9%
1782	2018	0484	Eskilstuna	4	Södermanland	5494	11,4%	3023	6,3%	432	0,9%	448	0,9%	942	2,0%
1783	2018	0486	Strängnäs	4	Södermanland	1214	7,6%	537	3,4%	164	1,0%	120	0,8%	113	0,7%
1784	2018	0488	Trosa	4	Södermanland	391	6,7%	143	2,4%	87	1,5%	24	0,4%	21	0,4%
1785	2018	0509	Ödeshög	5	Östergötland	119	4,8%	142	5,7%	77	3,1%	18	0,7%	21	0,8%
1786	2018	0512	Ydre	5	Östergötland	55	3,2%	103	6,0%	63	3,6%	14	0,8%	14	0,8%

Hushållsgrupper = boendeform, inkomstnivå, hemmavarande vuxna barn, hushållstyp, utländsk bakgrund osv.

Översyn av Boverkets webbhandbok om bostadsförsörjningsplanering

Boverket

- Uppdatering och omarbetning, delvis annat upplägg
- Målgrupp: Ni som arbetar med att ta fram förslag till riktlinjer för bostadsförsörjningen
- Innehåll :
    - Ansvar och skyldigheter – Vad säger lagen?
    - Vad det innebär i praktiken
    - Tips på underlag och länkar till relevanta källor
    - Exempel på hur andra gjort

Boverket

Slut på presentationen

Sammanträdesprotokoll

§ 34/2025

Beredningsskrivelse handlingsplan för bostadsförsörjning (Dnr KS2025/1212)

Sammanfattning

Beredningen för samhälle och fritid har gemensamt tagit fram ett förslag om en handlingsplan för bostadsförsörjning.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Beredningsskrivelse handlingsplan för bostadsförsörjning
Bilaga Handlingsplan för Bostadsförsörjningen 2025-06-13
Bilaga SKR 201014 -
Modell_for_bostadsefterfragan_samt_analys_av_aldres_boendepreferenser
Bilaga SKR 201014 - Hur kan regionerna stödja kommunerna
Bilaga GR 200218 - Hur bygger man goda och hållbara bostäder för seniorer
Bilaga Bovereket - En utvecklad bostadsforsorjningsplanering

Yrkande

Britta Malmberg Ohlsson (M): Handlingsplanen för bostadsförsörjning godkänns för samråd med formalia justeringar.

Proposition

Ordföranden ställer proposition på yrkandet och finner att Beredningen för samhälle och fritid beslutar att anta Britta Malmberg Ohlssons (M) yrkande.

Omröstning begärs inte.

Förslag till Kommunstyrelsen

1. Handlingsplanen för bostadsförsörjning godkänns för samråd med formalia justeringar.

_____

Expedieras till: Nämndsekreterare

För kännedom till: Pernilla Attnäs Björk och Cecilia Eriksson

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Cecilia Eriksson

2025-08-26

Beredningsskrivelse handlingsplan för bostadsförsörjning (Dnr KS2025/1212-1)

Sammanfattning

Kommunen har ansvar för att lämpliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs. I handlingsplanen redovisas mål och aktiviteter för detta. Syftet är att redogöra för kommunens bostadspolitik samt vilka åtgärder som behövs för att möjliggöra att bostadsförsörjningen i kommunen förbättras i syfte att verka för resultatmålet att kommunens verksamheters kvalité och hushållning ska hävda sig väl i jämförelse med landets bästa kommuner. Kommunen avser att huvudsakligen växa i huvudorten samt i serviceorterna där befintlig infrastruktur, kommunikation och service finns. Ett varierat utbud av hustyper och bostäder med olika upplåtelseform bör eftersträvas inom kommunen. Detta för att människor med olika preferenser och ekonomiska möjligheter ska kunna bo i alla kommundelar. Till följd av hög tillväxttakt och omfattande utbyggnadsplanering behöver kommunen stärka markberedskapen i syfte att säkra genomförbarhet i samklang med kommunens framtida behov. Kommunens markresurs behöver användas effektivt i syfte att möta krav på bland annat kommunal service till följd av förväntad befolkningstillväxt, men även i syfte att tillvarata höga kultur- och naturmiljövärden. Handlingsplanen för bostadsförsörjning innefattar flera olika insatser som är kopplade till aktiviteter där kommunen konkret kan arbeta för att se efter sitt bostadsförsörjningsansva

Handlingsplanen har fem mål som avser att leda bostadsförsörjningsåtgärderna:

1. Befolkningsökningen bör inte överstiga 1,5% över tid. Bostadsbyggnationen under perioden bör främst ske inom kommunens utpekade serviceorter och i centralorten.
2. Ny bebyggelse bör tillkomma i anslutning till befintlig bebyggelse. Denna bör ske med förtätning, fokuserat på attraktivitet i befintliga miljöer med anslutning till befintlig infrastruktur så som hållplats för kollektivtrafik, gång- och cykelstråk, VA, eldistribution etc.
3. Bostadsbebyggelse bör lokaliseras med god tillgänglighet och närhet till service, förskola/skola och rekreationsområden för att främja att rörelse kan ske till fots eller med cykel.
4. Inom serviceorterna eftersträvas blandande upplåtelseformer och varierande hustyper.
5. Boendemiljöer ska vara attraktiva, trygga och främja hälsa och ökad gemenskap samt m vara inkluderande.

Förvaltningens bedömning

Handlingsplanen har tagits fram tillsammans med delar av hela förvaltningen, samt i samråd med politiken. Förvaltningens bedömning är att handlingsplanen för bostadsförsörjningen innehåller tydliga aktiviteter som visar hur kommunen kan arbeta med bostadsförsörjningsfrågor och att handlingsplanen för bostadsförsörjning kan gå ut på samråd. Samrådet syftar till att få med andra intressen, både från myndigheter och från medborgare. Förvaltningen bedömer att förslag till handlingsplan för bostadsförsörjningen uppfyller krav som följer av lagen om (2000:1383) kommunernas bostadsförsörjningsansvar samt att de bidrar till att uppfylla kommunens mål om tillväxt och bostadsbyggande. Förvaltningen bedömer även att åtgärderna som tagits fram stämmer överens med inriktningar i, av kommunfullmäktige antagna, andra strategiska program under

mandatperioden. Som ett kompletterande dokument till översiktsplanen visar handlingsplanen var och hur Kungälv kan utvecklas på ett hållbart sätt.

Ekonomisk bedömning

Handlingsplanen för bostadsförsörjning är ett viktigt styrdokument för kommunen som belyser vilka strategier och verktyg vi kan använda för att uppnå kommunens och översiktsplanens uppsatta mål. handlingsplanen verkar som ett strategiskt verktyg som belyser att kommunen måste verka bredare för att följa juridiska ramverk. Handlingsplanen kan även verka som vägledande inför framtida markinvesteringar och utvecklingsområden samt kartlägger vilket utbud och behov som finns på bostadsmarknaden.

Mirsad Radoncic
Sektorchef samhällsbyggnad

Pernilla Attnäs Björk
Enhetschef Plan, Plan/samhälle och utveckling

Expedieras till: Cecilia Eriksson, handläggare Plan/Samhälle och utveckling
Pernilla Attnäs Björk, Enhetschef Plan, Plan/Samhälle och utveckling
Amela Keserovic, Enhetschef Projekt, Projektenheten/Samhälle och utveckling

För kännedom till:

Sammanträdesprotokoll

§ 34/2025

Beredningsskrivelse handlingsplan för bostadsförsörjning (Dnr KS2025/1212)

Sammanfattning

Beredningen för samhälle och fritid har gemensamt tagit fram ett förslag om en handlingsplan för bostadsförsörjning.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Beredningsskrivelse handlingsplan för bostadsförsörjning
Bilaga Handlingsplan för Bostadsförsörjningen 2025-06-13
Bilaga SKR 201014 -
Modell_for_bostadsefterfragan_samt_analys_av_aldres_boendepreferenser
Bilaga SKR 201014 - Hur kan regionerna stödja kommunerna
Bilaga GR 200218 - Hur bygger man goda och hållbara bostäder för seniorer
Bilaga Bovereket - En utvecklad bostadsforsorjningsplanering

Yrkande

Britta Malmberg Ohlsson (M): Handlingsplanen för bostadsförsörjning godkänns för samråd med formalia justeringar.

Proposition

Ordföranden ställer proposition på yrkandet och finner att Beredningen för samhälle och fritid beslutar att anta Britta Malmberg Ohlssons (M) yrkande.

Omröstning begärs inte.

Förslag till Kommunstyrelsen

1. Handlingsplanen för bostadsförsörjning godkänns för samråd med formalia justeringar.

_____

Expedieras till: Nämndsekreterare

För kännedom till: Pernilla Attnäs Björk och Cecilia Eriksson

KUNGÄLVS KOMMUN

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Håkan Wallentin

2025-08-20

Förvärv Skatan 4 och 8 (Dnr KS2025/1173-10)

Sammanfattning

Skatan 4 och 8 består av två LSS boenden. Dessa hyrs idag, samtidigt som fastighetsägaren Bolyckehus Fastigheter AB har för avsikt att avyttra fastigheten i år. De främsta motiven förvaltningen hittar för att köpa fastigheterna är dels den ekonomiska besparing kommunen gör på både kortare och längre sikt, dels att säkra fastigheten och verksamheten från oseriösa fastighetsaktörer. Genom att förvärva fastigheterna kan kommunen kan säkra arbetsmiljön för medarbetare och LSS platserna för medborgare.

I den ekonomiska bedömningen, som är genomförd genom att ta rådande hyra minus kommunens driftkostnader för fastigheten, framkommer det att Kungälvs kommun skulle spara 1 064 000 kr/år vid köp av fastigheten. Detta är exklusive de kostnader som köpet innebär, såsom räntekostnader och avskrivningar.

Fastigheten har idag ett föreläggande om sprinkler, en kostnad kommunen som hyresgäst kommer behöva bekosta oavsett fastighetsförvärv eller ej.

Förslag till beslut i kommunfullmäktige
1. Upprättat förslag till köpekontrakt avseende Skatan 4 och 8 godkänns.
2. Finansiering sker via likvidamedel.
3. Kommunstyrelsen ger uppdrag till Sektorchef Mirsad Radoncic och Verksamhetschef Tony Strandh att underteckna köpeavtal.

Juridisk bedömning

Förvärv av fastigheterna ryms inom kommunens strategiska mål och bedöms inte strida mot någon lag eller annan författning.
Kommunjurist har granskat köpeavtal och har inga synpunkter.

Förvaltningens bedömning

Bakgrund
Kungälvs kommun har sedan 2000-01-01 hyrt fastigheten Skatan 8 med adress Kungälvsvägen 68-80 samt fastigheten Skatan 4 med adress Kungälvsvägen 40 sedan 2004-09-01. Båda fastigheterna har används till LSS boende och innehåller 6 lägenheter vardera.

Under våren 2025 inledes diskussioner med fastighetsägaren Bolyckehus Fastigheter AB om installation av sprinkler i byggnaderna efter ett myndighetsföreläggande. Vid diskussion framkom att fastighetsägaren har för avsikt att avyttra fastigheterna samt hade en spekulant.

Kommunen började efter detta titta på förutsättningarna att förvärva byggnaderna då en försäljning till annan part kan innebära att fastigheterna med den kommunala verksamheten kan hamna hos en oseriös aktör.

Kommunen har låtit värdera fastigheterna och efter förhandling med fastighetsägaren ställer denna sig positiv till att låta kommunen förvärva fastigheterna med förvärvssumma enligt värderingen.

Enligt upprättade kalkyler innebär ett förvärv positiva effekter för kommunen.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Förvärv av fastigheterna Skatan 4 och 8 uppfyller följande av kommunfullmäktiges strategiska mål:

En trygg omsorg med valmöjligheter genom hela livet
Genom förvärv av fastigheterna kan kommunen säkerställa en trygg omsorg där de boendes behov kan garanters

Ökad behovstäckning inom äldreomsorgen och LSS inom lagstadgad tid
Skapa kostnadseffektiva förutsättningar för olika former av boenden och utveckla den långsiktiga planeringen så att efterfrågan och behov matchas i enlighet med lagen

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Mål 3, God hälsa och välbefinnande.
Genom att äga byggnaderna kan kommunen säkerställa att lokalerna uppfyller brukarnas behov av ändamålsenliga och funktionella lokaler som uppfyller deras krav för att uppnå en god hälsa och välbefinnande.

Mål 11 Hållbara städer och samhällen
Det ligger i kommunens och samhällets intresse att bibehålla den service som finns där idag. Genom ett fastighetsförvärv kan kommunen säkerställa att fastigheten ägs av rätt aktör och därmed även bidra till ett hållbart Kungälv, som stad och som samhälle.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

I enlighet med Policy för Fastigheter och expolatering ska kommunen sträva efter låga driftkostnader över tid och långsiktiga planeringsförutsättningar. Genom förvärvet av fastigheterna får kommunen rådighet över förvaltningsobjekten och kan därmed säkerställa byggnadernas driftkostnader samt säkerställa lokalernas funktionalitet för såväl brukare som personal.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Förvärvet säkerställer tillgången på LSS platser i kommunen och ett bra boende för brukarna.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Kommunen får rådighet över lokalerna och kan därigenom säkerställa arbetsmiljön för kommunens medarbetare.

Ekonomisk bedömning

Köpeskillingen för båda fastigheterna är 28 200 000 kronor, fördelat
Skatan 4: 17 480 000 kronor
Skatan 8: 10 720 000 kronor

Tillkommande kostnader är installation av sprinkler enligt myndighetsföreläggande, denna kostnad belastar kommunen oavsett om köp genomförs eller ej.

Hyra Skatan 4: 990 522 kronor/år
Hyra Skatan 8: 615 156 kronor/år

Total hyra Skatan 4 & 8: 1 605 678 kr/år

Driftkostnader Skatan 4: 235 000 kr/år

Driftkostnader Skatan 8: 306 000 kr/år

Totala driftskostnader Skatan 4 & 8: 541 000 kr/år

Ovanstående visar en kostnadsbesparing vid köp av fastigheterna på ca 1 064 000 kr/år.

Tillkommande kostnader är kapitalkostnader för egen investering i form av räntekostnader och avskrivningar.

Förslag till beslut

1. Utskottet för samhälle och utveckling rekommenderar Kommunstyrelsen att godkänna förvärv av fastigheterna Skatan 4 och 8 enligt förslag
2. Finansiering av köpet sker via likvidamedel
3. Kommunstyrelsen ger uppdrag till Sektorchef Mirsad Radoncic och Verksamhetschef Tony Strandh att underteckna köpeavtal.

Mirsad Radoncic
Sektorchef

Tony Strandh
Verksamhetschef

Expedieras till:
Håkan Wallentin
Tilda Ericsson

För kännedom till:
Åsa Berglie
Rickard Holmgren

Denna behandling '98/25 Information från sektorchef' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '99/25 Ekonomi och avvikelser' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '100/25 Utvärdering av den politiska organisationen' har inget tjänsteutlåtande.